E M N İ Y E T G E N E L M Ü D Ü R L Ü Ğ Ü
Belge Yönetimi Daire Başkanlığı

BELGELERLE TÜRK POLİS TARİHİ

Cilt
5

Ankara - 2016

ISBN 978-605-149-840-9
İçişleri Bakanlık Genel Yayın No: 778
Emniyet Genel Müdürlüğü Yayın Katalog No: 665
Belge Yönetimi Daire Başkanlığı Dokümantasyon Yayın No: 13

Yayın Koordinatörü
İdris KARABÖRK
1. Sınıf Emniyet Müdürü
Belge Yönetimi Daire Başkanı

Yayın Sorumluları
Mehmet Ali BARAN
2. Sınıf Emniyet Müdürü
Belge Yönetimi Daire Başkan Yardımcısı

Dr. Ali SEMERCİ
3. Sınıf Emniyet Müdürü
Dokümantasyon Şube Müdürü

Osmanlı Türkçesinden Transkripsiyon ve Tashih

Zekeriya BAŞAYAR
Polis Memuru

Cemal TEPE
Polis Memuru

Harun YILMAZ
Polis Memuru

Selim BOZKIR
Polis Memuru

Basım Yeri: BESABES MATBACILIK ve YAYINCILIK
Tel: 0.312 395 09 34 • www.besabes.com.tr

Bu Eser; Türk Polis Teşkilatının Kuruluşunun 171. Yıl Dönümü Anısına Basılmıştır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ XVII

KISALTMALAR XVIII

GİRİŞ XIX

I. BÖLÜM
ZAPTİYE NEZARETİ VE BİRİMLERİ
1.1. Habshâneler İdâresi

Hapishane-i Umumiye Eczahanesi için satın alınan ilaç, tıbbi ve cerrahi aletlerin bedellerinin Zaptiye Dairesi bütçesinden karşılanmasına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 1 • Sayfa: 287) 3

Islahat kararları gereğince hapishane ve tevkifhanelerde yapılacak inşaat ve tamiratlar için 1317 senesi Genel Bütçe Kanununa eklenen meblağın yeterli olamayacağı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 2 • Sayfa: 288) 4

Zaptiye Dairesi'ne bağlı hapishane ve hastane tahsisatının kifayetsizliğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 3 • Sayfa: 289) 5

Halep'te zuhur eden hastalıktan dolayı hapishanenin genişletilmesi gerektiğinden ve polis idaresi binasının da hapishaneye dâhil edildiğinden, dışarıdan bir hane kiralanması ve kira bedelinin jandarma bütçesinden karşılanması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 4 • Sayfa: 290) 7

Hapishane-i Umuminin ihtiyacı olan pranga zincirleri hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 5 • Sayfa: 292) 9

1.2. Tiyatrolar Müfettişliği

Halep Vilayetinden muayene edilmesi istenen tiyatro piyeslerinin, ruhsat işi Zaptiye Nezaretine ait olduğundan, isteklerin Nezarete bildirilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 6 • Sayfa: 294) 10

Kumkapı civarındaki hasta ve fukara yararına Beyoğlu'ndaki Konfordiya Tiyatrosu'nda düzenlenecek eğlenceye ruhsat verme işinin Zaptiye Nezaretine ait olduğuna dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 7 • Sayfa: 296) 11

Tiyatro şirketlerinin, izin verilenden başka ilan kullanmaması ve öteye beriye ilan yapıştırmaması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 8 • Sayfa: 297) 12

Kadıköy'de Şevki Efendi idaresindeki tiyatroda teganni edilmiş olan "Varanini" kantosuyla "Liralar" namındaki düetin ahlaka aykırı olduğu, tiyatro müfettişleri tarafından verilen raporda ifade olunduğundan bir daha teganni olunmaması hususunun Zaptiye Nezareti'ne bildirildiği hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 9 • Sayfa: 298) **13**

Bazı tiyatro oyunlarında Arapça ve Türkçe olarak, uygun olmayan şarkılar söylenmekte olduğu ve değişik şekilde giyinmiş oyuncular bulunduğundan bu gibi şeylerin önlenmesinin tiyatro müfettişliğinden istenmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 10 • Sayfa: 299) **14**

Tepebaşı Tiyatrosu'nda sansür edilmemiş şarkılar söylendiğine dair Tiyatro Müfettişliğinden gelen ihbarın değerlendirilmesi ve bu gibi şeylerin önlenmesinin Zaptiye Nezaretine bildirilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 11 • Sayfa: 301).....**15**

1.3. Heyet-i Tahkikiye

Komanova'da görevli iken Heyet-i Tahkikiye'ce mahkûm edilip mahkûmiyetleri biten Polis Üçüncü Sınıf Komiseri İsmail Hakkı ile Jandarma Çavuşu Selim ve Muharrem ve neferlerden Küçük Ali ve Necip'e tutuklu bulundukları müddete ait maaş verilmesinin uygun bulunmadığına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 12 • Sayfa: 302) **17**

Bedirhan Paşazade Mehmet Ferit'in zaptiye Heyet-i Tahkikiye veya Polis Meclisinde istihdam edilmesinin uygun bulunduğuna dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 13 • Sayfa: 303) **19**

Zaptiye Nezareti bünyesinde bulunan Heyet-i Tahkikiye'den başka bu isimde bir heyet olmadığı halde Bandırma Kaymakamlığından gelen tahriratta da böyle bir heyet zikredildiğinden bu durumun düzeltilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 14 • Sayfa: 304) **20**

Rumeli Müfettişi Hüseyin Hilmi'nin, komitelerin teşebbüslerinden haberdar olmak maksadıyla, Zaptiye Nezareti Heyet-i Tahkikiye Azası Hasan Neşet Efendi ile maharetli iki komiserin gönderilmeleri talebine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 15 • Sayfa: 306) **22**

Heyet-i Tahkikiyenin verdiği ihbar ve şikâyetlere nazaran polis müdürünün yerine diğer birinin tayini Zaptiyeye yazıldığından bunun azliyle vazifelerini münasip birinin tayini ve keyfiyetin işarı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 16 • Sayfa: 307) **23**

1.4. İdare Komisyonu

Zaptiye Nezareti İdare Komisyonu Reisliğinin Nezaret Mektupçusu Ragıp Bey'e ihalesiyle maaşına zam hususunda Sadaret'çe gereğinin yapılması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 17 • Sayfa: 308) **24**

Zaptiye Nezareti İdare Komisyonu'nun önemine binaen aza sayısının altıya çıkarılmasıyla başkanlığına Nezaret Mektubçusu Ragıb Bey'in mevcut maaşına iki bin kuruş zamla tayini hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 18 • Sayfa: 309) **25**

Zaptiye Nezareti bünyesinde ve Zaptiye Nezareti Mektupçusu Ragıp Bey'in başkanlığında bir İdare Komisyonu teşkiline izin verilmesi talebi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 19 • Sayfa: 312) **29**

1.5. Sicil-i Ahvâl İdâresi

Merkezdeki dairelerin Sicil-i Ahval şubelerinden gönderilmekte olan vukuat pusulası numunesine dair tetkikler hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 20 • Sayfa: 313) **30**

Sivrihisar Kaymakamlığı'ndan Bayındır Kaymakamlığı'na tayin olunan Abdullah Bey'in Zaptiye Nezaretince buldurularak Sicil-i Ahval Memurin Komisyonu'na gönderilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 21 • Sayfa: 314) **31**

1.6. Ecza-yı Nariye

Trablusşam'da ele geçirilen silah ve patlayıcı maddelerin nasıl ele geçirildiği hakkında mutasarrıflıktan alınan tahriratın Zaptiye Nezareti'nce takdim edildiğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 22 • Sayfa: 316) **32**

Kaçakçılardan alınıp İzmir Cephanesinde muhafaza edilen silâh ve eczâ-i nâriyenin muhafazası ve bunların yakalanmasında emeği geçenlerin ödüllendirilmesine dâir.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 23 • Sayfa: 318) **35**

Memalik-i ecnebiyeden Basra yoluyla gelen vapur ve gemiler vasıtasıyla nakledilen silah, ecza-yı nariye ve eşhas-ı muzırranın naklinin engellenmesi için alınacak sandalın bedeliyle senelik masrafının vilayet polis bütçesinden, sandalcılar maaşlarının da Zaptiye Nezareti tahsisatına zam ve ilavesiyle düzeltilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 24 • Sayfa: 319) **36**

1.7. Heyet-i İntihabiye

İntihap Heyeti tarafından üçüncü sınıf komiserliğe terfi edilen Erzurum Vilayeti polis kadrosundan Vehbi Bey'in Dersaadet'e gönderilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 25 • Sayfa: 320) **37**

Komiser terfilerinin sadece Zaptiye Nezaretinde görev yapan Heyet-i İntihabiyeye ait olduğuna dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 26 • Sayfa: 321) **38**

Vilayet polis müdürlerinin Sicil-i Ahval Memurin Komisyonunca seçilmesi muvafık olmayıp eskiden olduğu gibi yine Zaptiye Nezareti İntihap Heyetince seçileceğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 27 • Sayfa: 322) **39**

Kazalardan Musul vilayetine gelecek azaların teşkil ettiği Heyet-i İntihabiyeye reis seçimi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 28 • Sayfa: 324) **41**

1.8. Heyet-i Sıhhiye

Mekke-i Mükerreme Zaptiye Sıhhiye memurlarının maaşlarına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 29 • Sayfa: 325) **42**

Padişahın affına mazhar olan Mehmet Ali, Numan ve İzmirli Ahmet Necati Efendilerin Şehremaneti, Zaptiye Nezareti Heyet-i Sıhhiye ve Tıbbiyede istihdamları hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 30 • Sayfa: 326) **44**

Jandarma, Polis ve sıhhiye memurlarının maaşlarının düzenli ödenmesi gerekliliğine dair Maliye Nezaretine tebligat yapılması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 31 • Sayfa: 327) **45**

Zaptiye Nezareti Heyet-i Sıhhiyesinde görevli Ahmet Necati Efendi'nin kötü sözler söylemesine ve şuurunun bozuk olmasına binaen kaydının silinmesine ve yerine Üçüncü Ordu doktorlarından olup Zaptiye Nezareti'ne tayini icap eden Feyzi Efendi'nin tayini hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 32 • Sayfa: 328) **46**

II. BÖLÜM
POLİS İDARESİ

2.1. Polisin Görev ve Teşkilatlanması

Diyarbakır Vilayetinde kurulan komisyon tarafından, nahiyelerin ihtiyaç duyduğu kadar polisin seçilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 33 • Sayfa: 333) **51**

Bafra, Fatsa ve Terme kazalarında polis olmadığı ve okur-yazar zabıta memuru olmadığı cihetle önemli tahkikat ve araştırmaların yerine getirilemediğinden üçüncü sınıftan bir komiserle beş nefer polisin ilaveten istihdamı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 34 • Sayfa: 334) **52**

Kazalardan vilayet merkezi ve livalara giden polislere harcırah verilmesinin uygun görüldüğü hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 35 • Sayfa: 335) **53**

Ermeni fesat komitesi Truşak tarafından zaptiye ve polis memurları ile komiserlere karşı suikast hareketleri yapıldığı ve bunların devam edeceği anlaşıldığından dikkatli olunarak gerekli tedbirlerin alınması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 36 • Sayfa: 336) **54**

Dersaadet'de görevli olan 1250 polisin yetersizliğinden dolayı, 150 süvari polisi daha verilirse inzibati işlerin daha rahat yerine getirileceğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 37 • Sayfa: 339) **57**

Dersaadet polis sınıfının tanzimi için Dâhiliye ve Zaptiye Nezaretleri mesuliyeti altında olmak üzere, Polis Müfettişi Bonin Efendi marifetiyle, mevcut polis komiser ve efradının durumlarının araştırılması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 38 • Sayfa: 341) **59**

Sivas Vilayeti jandarma, polis ve nahiye teşkilatının ıslahı. Erzurum, Sivas, Mamuretülaziz, Bitlis ve Van'da istihdam olunan polisler. Savcı bulunmayan kazalarda bu vazifenin nasıl icra edileceği hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 39 • Sayfa: 343) **61**

Deniz inzibat işlerinin öneminin günden güne artması sonucunda buralarda görevlendirilecek polisler ile yapacakları görevler hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 40 • Sayfa: 351) **67**

Dersaâdet'te görevli polis fertlerinin durumlarının araştırılması için düzenli olarak çalışacak bir heyet kurulması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 41 • Sayfa: 352) **68**

Nizamiye, polis ve jandarma kol devriyeleri için barakalar inşası hakkındaki izin talebinin Zaptiye Nezaretince takdimi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 42 • Sayfa: 354) **71**

Girit'te piyade polisinin lağvedildiği, Müslüman ve Hristiyan on sekiz polis ile dört komiserin açığa çıkarılıp, vazifelerinin jandarmaya verildiği hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 43 • Sayfa: 355) **72**

Dersaadet'in deniz ve kara inzibat güçlerini güçlendirmek için Sirkeci, Hatapkapısı, Salmatomruk, Karagümrük, Yusufpaşa ve Kumkapı'da birer polis merkezi teşkili ile oralara polis ve jandarma yerleştirilmesi, daha sonra Beyoğlu ve Üsküdar cihetlerinde de aynı şekilde değişiklikler yapılması iznine dair Zaptiye Nezareti tezkiresi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 44 • Sayfa: 356) **73**

Manastır Vilayeti'nde zaptiyelerin jandarmaya dönüştürülmesi ve polislerin Lisan-ı Osmani'de okur-yazar olanlardan tayininin gerektiği hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 45 • Sayfa: 357) **74**

Dersaadet polis ve jandarmasının ıslah ve ikmali hakkında tanzim edilen layihanın Zaptiye Nezaretince takdimi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 46 • Sayfa: 358) **75**

Dersaadet ve Memalik-i Şahane'de bulunan Yunan tüccar ve tebaasının memleketlerine iadesi ile alakalı olarak oluşturulacak komisyonun, Hariciye Tabiiyet Kalemi Müdürü'nün riyaseti altında, Adliye Hukuk İşleri Müdürü ile Polis Müdürü'nün ve Şehremaneti meclis azasından bir kişi ile pasaport memurundan mürekkep olarak Daire-i Zaptiyede teşkili hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 47 • Sayfa: 361) **79**

Polis maaşlarının ödenmediği ve Anadolu Şimendiferi hissedarlar meclisinin Berlin'de toplanmasının kararlaştırıldığı hususlarının arzı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 48 • Sayfa: 362) **80**

Bazı vilayetlerde kurulacak nahiyelerin polisleri için ayrılan meblağların Zaptiye Nezareti muvazenesinden tedarikinin mümkün olmadığı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 49 • Sayfa: 363) **81**

Diyarbakır ve Mamuretülaziz (Elazığ) dâhilindeki kazalarda savcılık vazifesiyle mükellef polis komiserliklerine kanun hükümlerini bilenlerin seçilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 50 • Sayfa: 364) **82**

Sivas'ta teşkil edilecek nahiyelerde müdür, polis ve kâtip maaşları için ihtiyaç duyulan ve hapishanelerin ıslahına gerekli olan meblağın sarf edilmesi talebinde bulunulduğuna dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 51 • Sayfa: 366) **84**

Dersaadet'in deniz güvenliğinde kullanılmak üzere Zaptiyece istenilen iki istimbot ve dört sandal ile birlikte Yedikule'den Ayastefanos'a kadar inşa edilecek olan kulübelerin masraflarının ve Dersaadet'teki polis memurlarının maaşlarının ödenmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 52 • Sayfa: 367) **85**

Polis silkinin ihtiyacı için seçilip ve kaydı yapılan yüz elli neferin ihtiyaçları için Zaptiye Nezareti tahsisatına mahsuben yüz elli bin kuruşun süratle verilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 53 • Sayfa: 376) **92**

Soruşturma yapmak için şehir ve kasaba dışına giden polislere verilmesi gereken harcırah hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 54 • Sayfa: 377) **93**

Zaptiye Nezareti'nin nezaret tertip masraflarında görülen fazla harcamaların polis memurları elbise tertibi tasarruflarından mahsup edilmesinin bildirildiği hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 55 • Sayfa: 378) **94**

Deniz polisi sandallarının tamir masraflarıyla, satın alınan eşyaların bedelleri hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 56 • Sayfa: 379) **95**

Deniz güvenliğinin sağlanması amacıyla, Dersaadet ve Bilad-ı Selase de görevli polis çavuşlarından bazılarının rütbelerinin üçüncü sınıf komiserliğe yükseltilerek deniz zabıtasına nakledilmesi ve maaş farklarının da ödenmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 57 • Sayfa: 380) **96**

Zaptiye Nezareti'nin Mektubi, Evrak, Muhasebe ve İdare Komisyonu Kalemlerine işlerin çokluğu ve önemi nedeniyle katip tayin edilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 58 • Sayfa: 381) **97**

Dersaadet polis efradından olup askere alınan ve maaşlarının yarısının ailesine verilmesi isteğinde bulunan kişilerin yerlerine adam tayin edilmemesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 59 • Sayfa: 382) **98**

Mekteb-i Mülkiyeden mezun olan gayr-i Müslimler ile mutasarrıf, kaymakam yardımcıları ve polislerden askerlik bedeli alınıp alınmayacağının sorulduğuna dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 60 • Sayfa: 383) **99**

Siyasi bir polis teşkilatı kurulması hususuna dair Zaptiye Komisyonu mazbatası hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 61 • Sayfa: 384) **100**

Polislerin, silahlarını satmaları, rehin bırakmaları veya kaybetmeleri durumunda kendilerine verilecek cezalara dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 62 • Sayfa: 388) **106**

Trablusgarp Vilayetindeki polis teşkilatının diğer vilayetlere nazaran daha çabuk kurulması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 63 • Sayfa: 392) **110**

Sigara kâğıtları üzerinde, Sadullah ismindeki gibi Allah lafzının bulunmasının uygun olmayacağına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 64 • Sayfa:395) **112**

Dersaadet kadrosundan olup Manastır'da görevli sekiz polisin Dersaadet'e iadesi Zaptiye Nezaretince talep olunmuş, ancak burada asayişin temini ve Bulgar harekâtına karşı polislerin istihdamının zaruri bulunduğuna dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 65 • Sayfa: 399) **116**

İşkodra Vilayetinde jandarma ve polis teşkilatlarının düzeni ve ıslahı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 66 • Sayfa: 404) **121**

Polis memuriyetlerine talip olanlardan Türkçe okuma-yazma bilenlerin istendiği, ancak Hıristiyanlar bilmediği için Rumca bilenlerin alınıp alınmayacağına dair Yanya Valisi Osman'ın telgrafı.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 67 • Sayfa: 406) **123**

Mamuretülaziz (Elazığ) nahiyelerinin umumi heyetlerinin kurulduğundan beri hiç değişmediğinden, polislerin dışındakilerin yeniden seçilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 68 • Sayfa: 407) **124**

Türkçe konuşup kendi dillerinde okuma-yazma bilenlerin polis olabileceklerine dair bilgi ibraz edildiği hususunda vilayetlere çekilen telgrafa dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 69 • Sayfa: 408) **125**

Jandarma ve polis mesleğine kayıt edilecek gayri Müslim hakkında beyan edilen oran için vilayetin genel nüfusuna bakılmak lazım geleceği gibi İslam'dan kavim ve cinse bakılmayarak jandarma ve polis alınmakta olduğundan Hıristiyanlar hakkında da kavim ve cinse itibar edilmeyip her sınıf gayri Müslim ahaliden jandarma ve polis alınarak uygun yerlerde istihdamlarına dair
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 70 • Sayfa: 409) **126**

Sivas Vilayetinde istihdam olunmak üzere Ermenice bilen polis ve komiserlerin gönderilmesinin talep edildiğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 71 • Sayfa: 411).....**128**

Polislerin elbise ve diğer kullandıkları malzemelerin aynı tarzda olması, polislerin ihtiyacı olan kılıçlar için bütçeye karşılık konulmadığından bunların ücretlerinin maaşlarından kesilmek kaydıyla Harbiye Mektebinden karşılanması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 72 • Sayfa: 412) **129**

Silah dükkânlarının önünde kanun memurlarıyla polis memurlarının bulundurulmasına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 73 • Sayfa: 413) **130**

Polislerin mesleğe seçimi, vazife ve yetkilerine dair hazırlanan nizamname tasarısının Şura-yı Devlet'ce henüz incelemesi yapılmadığından bu işin bir an evvel yapılması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 74 • Sayfa: 414) **131**

Silahaltına çağrılan redif askerlerinden polislik yapmakta olanların istisna tutulmalarının uygun görülmediğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 75 • Sayfa: 415) **132**

Zaptiye Nezareti'nce komisyonda ele alınan Polis Nizamnamesi layihasına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 76 • Sayfa: 416) **133**

Polis müdürünün görevini hakkıyla yerine getirmediği ve konsolosların hayatlarının tehlikede olduğu düşünüldüğünden, görevli polis müdürünün değiştirilmesinin istenmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 77 • Sayfa: 417) **134**

Polis Nizamnamesi ile yapılması gereken bazı polisiye tedbirlerin alınması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 78 • Sayfa: 418) **135**

Vazifelerin mahiyeti ve mesuliyetleri hakkında Polis Nizamnamesinin yeniden düzenlenmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 79 • Sayfa: 420) **137**

Bazı polislerin giydikleri elbiseler örneklerine uygun olmadığı, ayrıca tulumbacıların sivil elbiselerinde askeri püskül kullandıkları görüldüğünden böyle giyinenlerin zabıtaya teslim edilmesine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 80 • Sayfa: 421) **138**

Devriye gezerken tesadüfen karşılaştığı kumarbazlardan rüşvet almakla suçlanan polisin muhakemesi hakkında mülki ve adli birimler arasındaki ihtilafın İhtilaf-ı Merci Encümenince çözüleceğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 81 • Sayfa: 422) **139**

Polislerin talim ve tedrisi için ne türde Polis Okulu tesis edildiğinin ve Polis Okulu Müdürü olarak Belçikalı Binbaşı Moro'nun tayin edildiğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 82 • Sayfa: 425) **143**

Dersaadet'te neşrolunan Polis Nizamnamesinin Resmi Gazete'de yayımlanması, Resmi Gazete olmayan yerlerde mahalli gazetelerce yayımlanması, hiç gazete olmayan yerlerde ilan edilerek duyurulması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 83 • Sayfa: 426) **144**

Şehremaneti, Zaptiye Nezareti, Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıklarına telgraf hattı çekilmesine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 84 • Sayfa: 427) **146**

Vilayat-ı Selase polis tahsilatının artırılmasına dair Zaptiye Nezareti'ne yazılan yazı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 85 • Sayfa:429) **148**

Dersaadet polis ve zabıtasının merkez daireleriyle, bazı taşra vilayetlerinde tertip olunmuş maaş ve istihkaklarının vaktinde ve tamamen ödenmesi; Zaptiye Nezareti ile Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıklarının zabıta-i hafiye tahsisatları; asayişin temini için istimbot temini; Beşiktaş zabıta dairesindeki polis bölüklerine bir bölük daha ilave edilip sayılarını dörde çıkarılarak tabur haline getirilmesi ve benzeri konularda merkezdeki muhtelif makamlar arasında yapılan yazışmalar hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 86 • Sayfa: 430) **149**

Polis mesleğine alımlarda yalnızca polis müdürlerinin yetkili kılınmasından polisliğe alınan mensupların ehil olmadıkları görülerek, polis seçme muamelesinin Polis Meclisi'ne verilmesi gerektiğine dair Manastır Polis Müfettişliğinin yazısı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 87 • Sayfa: 455) **171**

Gizli soruşturmalar için Polis Nizamnamesinin uygulanması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 88 • Sayfa: 456) **173**

Kanuni Esâsî'nin ilanı dolayısıyla her kurumda olduğu gibi polis teşkilatında da gerekli düzenlemelerin yapılması ve Hüdavendigar polis teşkilatının ıslahı için de gerekli meblağın kullanılması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 89 • Sayfa: 457) **174**

Dersaadet'te görevli polislerin vazifelerini bildiren talimatın takdimi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 90 • Sayfa: 458) **175**

Dersaadet polis komiser ve memurlarına verilecek olan elbise, potin, palaska, meç, muşamba için gerekli ödeneğin Zaptiye Nezareti bütcesinden harcanması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 91 • Sayfa: 459) **176**

İnzibatın temini için Zaptiye Nezareti'yle polis merkezleri arasında telefon tesisi lüzumuna dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 92 • Sayfa: 460) **177**

Polis namıyla bir gazete neşriyle bu gazetenin basımı için Zaptiye Dairesinde bir matbaa açılmasına izin talep edilmesi üzerine zaten Takvim-i Vekayi için bir matbaa tesisi olduğundan Zaptiye Dairesinde yeni bir matbaanın açılmasına gerek olmadığına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 93 • Sayfa: 461) **178**

Tekrardan kontrol edilmesi istenen Polis Nizamnamesi taslağına ve Zaptiye Dairesinin Nizamname-i Dahilisine bazı maddelerin ilave edildiği ve taslakların Nezarete gönderildiği hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 94 • Sayfa: 463) **180**

Zaptiye Nezareti'nin ilgasıyla yerine Polis Nezaretinin kurulması, Şehremaneti'nin sadece belediye hizmetlerini yerine getirmesi ve Biga, Çatalca ve İzmit'in dâhil olduğu İstanbul merkezli bir valiliğin oluşturulması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 95 • Sayfa: 465) **182**

Zaptiye Nezaretinin ilgasıyla vilayetlerdeki polisler için Polis Nezaretinin kurulması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 96 • Sayfa: 470) **186**

Kadın ve çocuklardan oluşan bir takım ihtiyaç sahiplerinin hükümete müracaatla Nisan maaşlarını istedikleri ve ayrıca polislerin de maaşları tesviye edilmezse görevlilerini yapmayacaklarını söylediklerine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 97 • Sayfa: 473) **190**

Hüdavendigar Vilayeti ve diğer vilayetlerde polislerin sayasının artırılması elzem olduğundan bütçeye konulan ve Meclis-i Mebusan tarafından kabul edilen ek tahsisatın kullanılabilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 98 • Sayfa: 474) **191**

Polis komiser ve memurlarının geceli gündüzlü görev yapmaları sebebiyle, diğer memurlarla aynı sürede emekli olmalarının adil olmayacağına dair Selanik Vilayetinden gelen tahriratın Zaptiye Nezareti'ne gönderildiğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 99 • Sayfa: 475) **192**

İnzibat işlerinden sorumlu olan Zaptiye Nazırı, Polis Müdürü, Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıfları gibi yüksek dereceli zaptiye memurlarının hanelerinde telefon bulundurulmasının elzem olduğu, ancak şimdilik bunun mümkün olmadığı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 100 • Sayfa: 476) **193**

İstanbul polis karakollarını yeniden telefonla Zaptiye Nezareti'ne bağlayacak olan Avusturya Şark Anonim Ticaret Şirketi tarafından alınacak alet ve edevatın gümrük vergisinden muafiyeti hakkında Meclis-i Mahsus kararına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 101 • Sayfa: 477) **194**

Polis muamelatı yapılması sırasında açığa alınan ve emekliye sevk edilenlerin emekli maaşları bağlanıncaya kadar memuriyet maaşlarının kesilmemesine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 102 • Sayfa: 481) **197**

2.2. Polis Meclisi

Zabıta ve polis tebligat ve tembihatı zıddına hareket edenlerden nakdi ceza alınması maddesinin, Polis Meclisi olmayan liva ve kaza merkezlerinde Mahalli İdare Meclislerinin hükmüyle olması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 103 • Sayfa: 486) **201**

Amasya Polis Meclisi'nce verilen müzekkerelerin mutasarrıflıktan yazılan "mucibince" işareti ile hükmünün yürütüldüğü, Tahkikat-ı Evveliye Heyetinin vazifelerine başladığını gösteren muameleye rastlanamadığına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 104 • Sayfa: 487) **202**

Bir devlet memurunun içki içerek olay çıkarmasından dolayı cezalandırılmasına yönelik polis meclisi ve müddei-i umumilik arasında doğan ihtilaf sebebiyle ne muamele yapılacağının sorulduğuna dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 105 • Sayfa: 488) **203**

Polis Meclislerinde Polis Kanun Layihasına istinaden para cezası kesildiğinden, kanunun onaylanıp onaylanmadığının sorulması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 106 • Sayfa: 489) **204**

Rumeli Vilayeti tarafından yazılmış olan yazı doğrultusunda Polis Kanunuyla ilgili layihanın tetkiki hakkında
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 107 • Sayfa: 491) **205**

Polis Kanunu Layihasının altıncı maddesi gereğince inzibata yönelik cezaların polis meclisince tahdidine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 108 • Sayfa: 493) **207**

İkinci defa değişiklik için kaleme alınan Polis Nizamnamesinin genel kanunlar hükümleriyle uyuşmayan bazı maddelerinin düzeltilmesi gereği hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 109 • Sayfa: 494) **208**

Beyoğlu Mutasarrıflığı Polis Meclisi eski Reisi Mehmet Efendi'nin kadro haricinde kaldığı süre içinde kendisine maaş verilip verilmeyeceği hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 110 • Sayfa: 495).....**210**

2.3. Polis Müdürlükleri

Bazı inzibati tedbirlere dair bugün Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıkları ile İstanbul Polis Müdürlüğü ve Beşiktaş Polis Memuriyetine yazılan umumi tezkire suretinin takdim edildiği hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 111 • Sayfa: 496).....**212**

Ermenilerin yapacakları bozgunculuğa karşı ne gibi tedbir alındığına dair Üsküdar ve Beyoğlu Mutasarrıflığından alınan tezkirenin takdimi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 112 • Sayfa: 497).....**214**

Rusya Sefareti papazının tevkif edilmesi ve hakkında adli işlem yapılması hususunda muamele icra eden memurların hizmetlerinden çıkarılması ve bir daha bu gibi durumlara meydan verilmemesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 113 • Sayfa: 500).....**218**

Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıklarının polis müdüriyetine çevrilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 114 • Sayfa: 501).....**219**

Üsküdar ve Beyoğlu Polis Müdüriyetlerinin mutasarrıflığa dönüştürülerek buralardaki boş yerlere gereken atamaların yapıldığına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 115 • Sayfa: 503).....**221**

Zaptiye Nezareti Muavinliği'ne Beyoğlu Mutasarrıfı Azmi Bey'in ve Beyoğlu Mutasarrıflığına Siroz Mutasarrıfı Mazhar Bey'in tayinleri hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 116 • Sayfa: 504).....**222**

İstanbul Polis Müdürlüğü ile Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıkları idarelerindeki polis merkezleri ve mevkilerinde mevcut demirbaş eşya miktarına ait birer adet müfredat defteri tanzimi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 117 • Sayfa: 505).....**223**

Polis müdürünün vazifelerine dair talimat müsveddesi.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 118 • Sayfa: 506).....**224**

Beyoğlu, Üsküdar, İzmit ve Çatalca Sancakları ile Şehremaneti'ne bağlı kazalardan müteşekkil, merkezi İstanbul olmak üzere bir vilayet teşkiliyle Şehremaneti'nin mülki görevlerinin vilayete terki ve Zaptiye Nezareti'nin Dâhiliye Nezareti'ne bağlı Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti olarak değiştirilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 119 • Sayfa: 511).....**227**

Vilayetler polis müdürlerinin maaşlarının yeterli olmamasından atamalar yapılamadığı, bu nedenle maaşlarının miktarları vilayetlerin önemi ve başkente uzaklıklarına göre tespit edilmesi, bu konunun Meclis-i Mebusanda görüşülmesi gerektiği ve görüşmeden önce maaş miktarları konusunda herhangi bir artırım yapılamayacağı ancak düşünülen artışın Zaptiye Nezareti Merkez Tahsisatından karşılanabileceği hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 120 • Sayfa: 514).....**231**

2.4. Hafiye Polisliği

Yabancı memleketlerden gelen şüpheli şahısların rıhtım ve tren istasyonlarından başka şehir içinde de takibi zorunlu olduğundan bu yönde boş bulunan polis kadrosundan otuz kişilik sivil polis kadrosu ayrılması ve bunlara verilecek maaşlara dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 121 • Sayfa: 519).....**236**

Polis Memuru Muhiddin Bey'in maaşının yetersizliğinden aile geçimini sağlayamamasından dolayı sivil polis müfettişliklerinden birine tayin edilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 122 • Sayfa: 520).....**237**

Ermeni isyanı sırasında sivil polislerin Anadolu'da yararlılık göstermesine binaen geçici olarak Selanik, Kosova ve Manastır vilayetlerine de gönderilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 123 • Sayfa: 521) **238**

Kosova vilayetinde sivil polise ihtiyaç duyulduğundan mümkün olduğu takdirde Kosova, Selanik ve Manastır vilayetlerinin her birine en az dörder kişinin gönderilmesinin Rumeli Müfettişliğinden bildirildiğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 124 • Sayfa: 522) **239**

Teşkil edilen üç ilave bölüğünden birinin lağvı ile mevcudu bulunan polisler yerine sivil polis istihdamı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 125 • Sayfa: 523) **240**

Sivil polislerin resmi elbise giymemeleri hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 126 • Sayfa: 524) **242**

Gizli takip ve gözetlemelerde kullanılmak üzere DerSaadet polisine ilaveten ve geçici olarak istihdam edilen, iki yüz kırk kişilik polis kadrosundan açık bulunan kırk kişilik kadroya, yirmi tane geçici sivil komiser istihdamı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 127 • Sayfa: 525) **243**

III. BÖLÜM
Polise Görev Veren Bir Kısım Nizamnameler

Dilenciliğin Önlenmesine Dair Nizamname
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 128 • Sayfa: 529) **247**

8 Recep 1325 (17 Ağustos 1907) Tarihli Polis Nizamnamesi
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 129 • Sayfa: 532) 249

Genel İctima Kanunu
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 130 • Sayfa: 566) **278**

Zaptiye Nezareti'nin Kaldırılışı ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün Kurulmasına Dair Kanun
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 131 • Sayfa 569).....**280**

Dersaadet ve çevresinde asayiş vazifesiyle sorumlu olan jandarma, asker ve polis birimlerinin görevlerine dair talimat.....**282**

ÖNSÖZ

Türk Devlet geleneğinde kolluk mensupları halkın ırz, can ve mal güvenliğinin sağlanması ve adaletin tecellisinin güvencesi olmuştur. 18. asırdan itibaren Avrupa'daki gelişmeleri yakından takip eden Osmanlı Devleti, 1839 senesinde ilan etmiş olduğu Tanzimat Fermanı ile birlikte hak ve özgürlüklerin daha fazla ön plana çıkmasını hedeflemiştir. Vatandaşının can ve mal güvenliğini teminat altına alan Bab-ı Ali yönetimi, gerçekleştirdiği iç güvenlik çalışmaları çerçevesinde 1845 yılında İstanbul, Galata ve Beyoğlu civarında 46 kişiden oluşan bir polis teşkilatı kurmuştur.

1846 yılında kurulan Zaptiye Müşiriyetine bağlanan polis teşkilatı zamanla tüm Osmanlı vilayetlerinde yaygınlaşmıştır. Ancak, Osmanlı Polis Teşlilatı tam anlamıyla, Padişah II. Abdülhamit Han döneminde kurumsal hale gelmiştir. 23 Aralık 1876 tarihli ilk Osmanlı Anayasası ile birlikte gerek devletin vatandaşına karşı görevlerinin artması ve gerekse Fransız İhtilali sonrası yaşanan ayrılıkçı hareketlerle etkin mücadele amacıyla, II. Abdülhamit Han tarafından polis teşkilatının yapılanması ve geliştirilmesine hız verilmiştir. Bu dönemde Osmanlı polisi; giyim-kuşamı, disiplini, adli, idari, teknik ve uzmanlık alanlarındaki gelişimi ile ileri düzeyde bir teşkilat haline gelmiştir. 1800'lü yılların sonlarıyla 1900'lü yılların başları arasında yürütülen bu modernizasyon çalışmaları günümüz polis teşkilatının alt yapısının oluşmasında etkili olmuştur.

Genel Müdürlüğümüz Belge Yönetimi Daire Başkanlığınca şimdiye kadar ilk 4 cildi yayımlanmış olan "Belgelerle Türk Polis Tarihi" adlı kitap serisinde 1845 ve 1896 yılları arasını kapsayan döneme ilişkin tarihi belgeler ele alınmıştır. Serinin 5. cildini oluşturan bu çalışmada ise günümüz polis teşkilatının alt yapısını hazırladığına inandığımız Zaptiye Nezaretinin son dönemi olan 1896-1909 yılları arasındaki gelişim sürecini ortaya koyan Osmanlıca belgelerin transkripsiyonuna yer verilmiştir.

Bu eser, 171 yıldır olduğu gibi bundan sonra da ülkemize içeriden ve dışarıdan gelebilecek her türlü tehdit ve tehlikelere karşı görevini fedakarca yerine getirme kararlılığındaki Teşkilatımızın güçlü bir geçmişi olduğunu ortaya koymak açısından önem taşımaktadır. Araştırmacılara ve Türk Polis Tarihine ilgi duyan herkese yararlı olacağına inandığım bu eserin hazırlanmasında emeği geçen Belge Yönetimi Daire Başkanlığımız personeline teşekkür eder, başarılı çalışmalarının devamını dilerim.

M.Celalettin LEKESİZ
Vali
Emniyet Genel Müdürü

KISALTMALAR

BAŞVURU KISALTMALARI

Bkz : Bakınız
Sy : Sayı
s : Sayfa
ss : Sayfa sayısı

HİCRİ AYLAR

M. : Muharrem
S. : Safer
Ra. : Rebiülevvel
R. : Rebiülahir
Ca. : Cemaziyelevvel
C. : Cemaziyelahir
B. : Recep
Ş. : Şaban
N. : Ramazan
L. : Şevval
Za. : Zilkade
Z. : Zilhicce

DEVLET ARŞİVLERİ İLE İLGİLİ KISALTMALAR

A.MKT. MHM. Sadaret Mektubi Mühimme Kalemi Evrakı
BEO. Bab-ı Ali Evrak Odası
BOA Başbakanlık Osmanlı Arşivi
DH. MKT. Dâhiliye Nezareti Mektubi Kalemi
DH. TMİK. M. Dâhiliye Nezareti Tesri-i Muamelat ve Islahat Komisyonu Muamelat Kısmı
İ. DUİT. İrade Dosya Usulü
İ. PT. İrade Posta ve Telgraf
İ.DH. İradeler Dâhiliye Nezareti
İ.ŞD. İrade Şura-yı Devlet
MF. MKT. Maarif Nezareti Metkubi Kalemi
ŞD. Şura-yı Devlet
ŞD. MLK. Şura-yı Devlet Mülkiye Dairesi
TFR. I. MKM. Rumeli Müfettişliği Makamat Evrakı
TFR. I. TF. Rumeli Müfettişliği Müfettişlikler Evrakı
TFR. I. YN Rumeli Müfettişliği Yanya Evrakı
TFR. I. UM. Rumeli Müfettişliği Umum Evrakı
Y. A. HUS. Yıldız Sadaret Hususi maruzat Evrakı
Y. A. RES. Yıldız Sadaret Resmi Maruzat Evrakı
Y. EE. KP. Yıldız Esas Evrakı Sadrazam Kamil Paşa Evrakı
Y. EE. Yıldız Esas Evrakı
Y. PRK. A. Yıldız Perakende Evrakı Sadaret Maruzatı
Y. PRK. ASK. Yıldız Perakende Evrakı Askeri Maruzatı
Y. PRK. BŞK. Yıldız Perakende Evrakı Başkitabet Dairesi Maruzatı
Y. PRK. MK. Yıldız Perakende Evrakı Müfettişlikler ve Komiserlikler tahriratı
Y. PRK. MYD. Yıldız Perakende Evrakı Evrak-ı Yaveran ve Maiyyet-i Seniyye Erkan-ı Harbiye Dairesi
Y.MTV. Yıldız Mütenevvia Maruzat Evrakı
ZB. Zaptiye Nezareti Evrakı

GİRİŞ

Avrupa'daki reform hareketleri çok kısa bir süre sonra Osmanlı Devleti idaresinde kendini hissettirmiştir. 1839 Tanzimat Fermanı ile başlayan hukukileşme yolculuğunda reforma ihtiyaç duyulan konuların başında iç güvenlik teşkilatı gelmiştir. Bu doğrultuda Padişah I. Abdülmecid Han 1845 senesinde Fransız modeli kapsamında polis teşkilatını kurmuştur. Kuruluşundan itibaren Zaptiye Müşiriyeti içerisinde bir daire olarak varlığını sürdüren polis idaresi, 1879 senesinde Zaptiye Müşiriyetinin Nezarete dönüştürülmesiyle özellikle şehir ve kasabalarda, belediyenin olduğu yerlerde, iç güvenliğin sorumlusu haline gelmiştir. Bir başka ifade ile Padişah II. Abdülhamit Dönemi'nde polis idaresi teknik ve uzmanlık alanlarında ciddi ilerlemeler kaydederek kurumsallaşma anlamında önemli bir aşama kat etmiştir. Böylece 20. Yüzyıl Osmanlı polisinin alt yapısı atılmıştır. Bu yüzyılın başında, yani 1909 senesinde Emniyet-i Umumiye Müdüriyetinin kurulmasıyla ise günümüz Polis Teşkilatının yapısı oluşturulmuştur.

Günümüz Polis Teşkilatının tarihi gelişim sürecinin anlaşılmasında 1890'lı yıllar ile 1909 senesi arası dönemin bilinmesi büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, 1896-1909 Dönemi'ni konu edinen "Belgelerle Türk Polis Tarihi 5" isimli bu eser üç bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde; Zaptiye Nezareti ve birimleri ile ilgili belgelerin transkripsiyonuna yer verilmiştir. Bu bölümde; Hapishaneler İdaresi, Tiyatrolar Müfettişliği, Heyet-i Tahkikiye, İdare Komisyonu, Sicil-i Ahval, Ecza-yı Nariye, Heyet-i İntihabiye ve Heyet-i Sıhhiye İdarelerinin yapısını ortaya koymak amacıyla bazı yazışmalara yer verilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde; Polis İdaresi başlığı altında bahse konu dönemde tüm ülke çapında polisin görev ve teşkilatlanması ile ilgili belgelerin yanı sıra Polis Meclisi, Polis Müdürlükleri ve Hafiye Polisliği hakkında önemli görülen belgelerin transkripsiyonlarına yer verilmiştir.

Üçüncü bölümde ise polise görev ve yetki veren bazı kanun ve nizamnameler (tüzükler) ele alınmıştır. Bu bölümde; Dilenciliğin Önlenmesine Dair Nizamname, 17 Ağustos 1907 Tarihli Polis Nizamnamesi, İctimaat-ı Umumiye Kanunu, İstanbul Vilayetinin ve Emniyet-i Umumiye Müdüriyetinin Teşkilatına Dair Kanun ve Dersaadet ve Bilad-ı Selasede Takrîr-i Âsâyiş Vazîfesiyle Mükellef Olan Nizâmiyye ve Jandarma Asâkir-i Şâhâne ile Polis Memûrlarının Sûret-i Hareketlerine Dâir Talîmâtın transkripsiyonuna yer verilmiştir. "Belgelerle

Türk Polis Tarihi 5" isimli çalışma Zaptiye Nezaretinin lağvedilişi ve Emniyet-i Umumiye Müdüriyetinin kuruluşuna ilişkin belgelerle son bulmuştur.

Eserde, bölümler içerisindeki belgeler kronolojik sırada sunulmuştur. Bölümler içerisindeki belgelerin hangi kaynaktan alındığı "1[1], 2[2], 3[3]" şeklinde sıralı dipnotlarla gösterilmiştir. Bu sayıların altına her konu için açıklama metni konularak metnin sonuna, belgeler için transkripsiyonun hangi sayfa ve numarada olduğu, transkripsiyon için aslının hangi sayfada kaç numaralı belge olduğu eklenmiştir.

Açıklaması yapılan konuda birden fazla belgenin bulunması halinde transkripsiyon ve belgelerin arasına "*" işareti konulmuştur. Belgelerin transkripsiyonu sırasında ta'alluk, mu'âvin ve ta'yîn kelimelerinde olduğu gibi ayın { ع } harfi için { ' } işareti kullanılmıştır. Transkripsiyonda Arapça ve Farsça kelimelerindeki {ا و ی} harfleri için uzatma işareti (â, û, î, ô) kullanılmıştır. "Gelüb, getürülüb, edüb" vb. bazı kelimelerin transkripsiyonu "gelib, getirilib ve edib" şeklinde yazılmıştır. Şahıs isimlerinin transkripsiyonunda ince, kalın ünlüleri "Refet, İsmail" şeklinde ayın ve hemze gösterilmeden olduğu gibi yazılmıştır. Bu uygulama yer adlarında da yapılmıştır.

Belgede geçen tarihlerin yazılmayan kısımları ve miladi tarihe çevrilmeleri "fî 20 Muharrem Sene (12) 66 (6 Aralık 1849)" şeklinde yapılmıştır. Bir belge içerisinde farklı yönde yazılan kısımlar daha kolay bulunması amacıyla "Yatay Kısım, Alt Kısım, Belgenin Devamı" başlıkları altında verilmiştir. Belgelerdeki mühür ve imzaların transkripsiyonu yerine kısaca (Mühür), (Mühürler) ve (İmzâ) yazılmıştır. Ardışık sayfalar bölünerek (Sayfa 1), (Sayfa 2) ve (Sayfa 3) şeklinde gösterilmiştir.

ZAPTİYE NEZARETİ
(1896-1909)

I. BÖLÜM

ZAPTİYE NEZARETİ VE BİRİMLERİ

1.1. Habshâneler İdâresi

1[1]

Hapishane-i Umumiye Eczahanesi için satın alınan ilaç, tıbbi ve cerrahi aletlerin bedellerinin Zaptiye Dairesi bütçesinden karşılanmasına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge: 1 • Sayfa: 287)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Umûr-ı Dâhiliyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded
2176

Huzûr-ı ‘Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Habshâne-i ‘Umûmî Eczâhânesi içün üç yüz on bir senesi Nisan’ı ibtidâsından Şubat’ı nihâyetine kadar sarf olunmak üzere mukaddemâ verilen mezûniyyet üzerine mübâya‘a olunan eczâ (3) ve edevât-ı tıbbiyye ile geçen sene Ermeniler tarafından îkâ‘ edilen hâdisede maktûlînin def‘-i ta‘affünleri ve mecrûhînin tedâvîleri içün görülen lüzûm-ı ‘âcil üzerine mübâya‘a (4) ve istihlâk olunan levâzım-ı cerrâhiyye esmânının bâliğ olduğu on beş bin dört yüz seksen yedi guruşdan Dâire-i Zabtiyyenin üç yüz on bir senesi muvâzenesinde eczâ (5) ve edviye tertîbi olarak dâhil bulunan on iki bin guruşdan bâkî kalan on bir bin yedi yüz on iki guruşun bi’l-mahsûb tertîb-i mahsûsunu tecâvüz eylediği (6) tahakkuk eden iki bin dokuz yüz elli guruşun Dâire-i Zabtiyyenin sene-i merkûme muvâzenesine dâhil bulunan eczâ ve edevât-ı tıbbiyye tertîbine ‘ilâveten kabûlüyle icrâ-yı (7) mahsûbu istîzânını hâvî Zabtiyye Nezâret-i Celîlesinden alınan 20 Temmuz Sene 312 târîhli tezkire leffen takdîm kılındığından iktizâsının îfâ ve emr ü inbâsı rey-i ‘âlî-i Sadâret-penâhîlerine (8) menûtdur ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 6 Rebî‘ü’l-evvel Sene (1)314 ve fî 3 Ağustos Sene (1)312 (18 Ağustos 1896).

Nâzır-ı Umûr-ı Dâhiliyye
(İmzâ)

1 BOA. ŞD. 1292-15.

2[2]

Islahat kararları gereğince hapishane ve tevkifhanelerde yapılacak inşaat ve tamiratlar için 1317 senesi Genel Bütçe Kanununa eklenen meblağın yeterli olamayacağı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 2 • Sayfa: 288)

Evrâk Numerosu	Komisyon Numarası	Mâliyye Nezâret-i Celîlesine		23 Muharrem Sene (1)320 (2 Mayıs 1902)
1 Nezâret-i celîlelerinden iş'ârı üzerine bi'l-istîzân		(1) Mukarrerât-ı ıslâhiyye îcâbınca vilâyât-ı şâhânedeki habshâne ve tevkîfhânelerin kavâ'id-i hıfzu's-sıhhaya muvâfık bir hâl (….) (2) ifrâğı zımnında ihtiyâr olunacak masârif-i inşâiyye ve ta'mîriyyenin on üç milyon sekiz yüz yetmiş yedi bin yüz altmış üç guruşa (3) bâliğ olacağı iş'ârât-ı vâkı'adan müstebân olarak ol bâbda şeref-müte'allik buyrulan irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî (4) hükm-i münîfine tevfîkan Umûr-ı Mâliyye Komisyonunca cereyân eden tedkîkât ve bi't-tab' tedrîcen husûle gelecek olan (5) inşâât-ı mezkûre masârif-i muhammenenin üç seneye bi't-tefrîk bir sülüsünün üç yüz on yedi ve sülüsânının on sekiz (6) ve on dokuz seneleri büdcelerine idhâli içün vukû' bulan muhâberât neticesinde meblağ-ı mezbûrun (7) bir sülüsü olan dört milyon altı yüz yirmi beş bin yedi yüz yirmi bir guruşun üç yüz on yedi senesi (8) muvâzene-i 'umûmiyyesine zeyl edilmesi husûsuna 1 irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî şeref-sünûh buyurulduğu fî 21 Teşrîn-i evvel Sene 317 (9) târîhli buyuruldu-i sâmî ile teblîğ olunmasıyla Nezâret-i 'âcizîce mu'âmele-i lâzime îfâ ve keyfiyyet 21 Şubat Sene min târîhli (10) tezkire ile savb-ı âlî-i dâverîlerine inbâ kılınmışidi evrâk-ı keşfiyyelerinin tedkîkâtı komisyon-ı mahsûsunca netîcelenmesi (11) ve ma'-mâ-fîh mevsim-i inşâât mürûr etmiş bulunması mülâbesesiyle meblağ-ı mezbûrdan geçen sene bir şey sarf olunmamış ise de (12) evrâk-ı mezkûrede kısm-ı a'zaminin tedkîkâtı ahîren neticelenerek bu miyânda hâl-i hâzırları pek zıyyık ve kavâ'id-i hıfzu's-sıhhaya (13) külliyen mugâyir bulunmuş ve ba'zısı mesâil-i inhidâm olmak gibi esbâb-ı mühimmeden nâşî 'Adliyye Nezâret-i Celîlesince ve mahallerince (14) gösterilen lüzûm-ı kaviyye binâen bu sene zarfında ikmâl-i inşâât ve ta'mîrâtı lâ-büdd görünmekle (15) mu'âmelâtı sür'atle itmâm kılınmakda olan kürek mevki'leriyle habshâne ve tevkîfhânelerin masârif-i tahakkuka-i inşâiyyeleri (16) meblağ-ı mezbûrun sülüsânını bile mütecâviz bulunduğundan sene-i hâzıraya 'âid ikinci sülüsün dahi (17) muvâzeneye zeyl edilmesi esbâbının bir an evvel istikmâli lüzûmunun taraf-ı 'âlî-i düstûrîlerine izbârı (18) Tesrî'-i Mu'âmelât ve Islâhât Komisyonundan ifâde kılındı iktizâsının serî'an îfâ ve inbâsına himem-i 'aliyye-i âsafâneleri (19) der-kâr buyurulmak bâbında.		

2 BOA. DH. TMIK. S. 37-60.

3[3]

Zaptiye Dairesi'ne bağlı hapishane ve hastane tahsisatının kifayetsizliğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 3 • Sayfa: 289)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 1903

(1) Dâire-i Zabtiyyeye merbût habshâne ve hastahânelerin mekûlât ve meşrûbâtıyla edviye esmânına ve bundan mütecâviz karagolhânelerin (2) gaz esmânıyla masârif-i müteferrikasına ve bir çok mahkûmînin kürek mahallerine ve bir takım eşhâs-ı muzırra ve şerîrenin îcâb eden (3) mahallere sevki ve ta‘kîbât ve tarassudât gibi mu‘âmelât ve daha bir çok levâzımât-ı mühimme ve müsta‘cele masârifi içün Defter-i Hakanî-i (4) Nezâret-i Celîlesinden müretteb olan kırk bin guruş haftalık tedrîcen otuz bin guruşa indirilmiş ve bununla (5) kemâl-i müşkilât ile idâre-i maslahata çalışılmakda bulunulmuş olduğu ve muntazaman havâlât-ı sâireye tercîhen tesviye ve i‘tâsı (6) def‘âtle irâde ve fermân buyurulduğu hâlde Nezâret-i müşârünileyhâca her ne sebebe mebnî ise her hafta bin türlü müşkilât (7) gösterilmekde ve hattâ beş haftadan beri i‘tâsı lâzım gelen cem‘ân yüz elli bin guruşa mukâbil ancak elli yedi bin (8) guruş verilmesinden dolayı işlerce bi’t-tab‘ tehîrât vukû‘ bulmakda olub bu hâlin devâmı ya‘ni esâsen masârif-i (9) mühimme-i inzibâtiyyenin sülisânı demek olan ve zikr olunan otuz bin guruşun muntazaman verilmeyerek nısf ve ba‘zen (10) sülüs derecesine tenzîli ehemmiyyet-i mahsûsası der-kâr olan habshâne ve hastahâneler mevcûdunun yemeksiz bırağılması ve küll-i yevm vilâyâtdan (11) kürek mahallerine sevk olunmak üzere buraya gönderilmiş mahkûmînin tûl-i müddet kalmaları yüzünden habshânelerce (12) izdihâm husûlü ve levâzım-ı kırtasiyyeye varıncaya kadar Dâire-i Nezâret ihtiyâcât-ı mütenevvi‘asının tedârik edilememesi gibi (13) mahâzîri dâ‘î ahvâle sebebiyyet verilmesi nezd-i ‘âlî-i cenâb-ı velî-ni‘met-i a‘zâmîde karîn-i cevâz olamayacağı müsellemâtdan bulunduğuna (14) ve Nezâret-i müşârünileyhâya hakâyık-ı ma‘rûza bi’t-def‘ât beyân ile haftalığın muntazaman tesviyesi lüzûmu taleb olunmuş ise de (15) bir fâide hâsıl olmadığına binâen ve merhamet ve ‘inâyet-i celîle-i velî-ni‘met-i

3 BOA. Y. MTV. 233-78.

a‘zâmîye istinâden bâ-mezkûr otuz bin guruş (16) haftalığın muntazaman ve tamâmen tesviye ve i‘tâsı husûsunun kat‘iyyen Nezâret-i müşârünileyhâya veyâhûd meblağ-ı mezkûrun (17) diğer bir dâireye nakl ve havâlesiyle oradan her hafta muntazaman verdirilmesi vücûbunun Mâliyye Nezâret-i Celîlesine (18) irâde ve fermân buyurulmasını ilcâ-yı maslahat ve zarûretle ‘arz ve istid‘âya cesâret eylerim ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 4 Ağustos Sene (1)318 (17 Ağustos 1902).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

4[4]

Halep'te zuhur eden hastalıktan dolayı hapishanenin genişletilmesi gerektiğinden ve polis idaresi binasının da hapishaneye dâhil edildiğinden, dışarıdan bir hane kiralanması ve kira bedelinin jandarma bütçesinden karşılanması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 4 • Sayfa: 290)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi			Târîh-i Tebyîz
247 20		21 Mart Sene (1)320	Taraf-ı Vâlâ-yı Hazret-i Ser'askerîye		23 Muharrem Sene 322 ve 28 Mart Sene 320 (9 Nisan 1904)
		(1) Haleb'de zuhûr eden hastalıkdan dolayı habshânenin tevsî'iyle mahbûsînin serbest bir hâlde mevkûf bulundurulmaları (2) lüzûm-ı 'âciline mebnî polis dâiresi habshâneye ilhâk edilerek hukûmet dâiresinde dahi polis idâresi (3) ittihâz edilecek münâsib mahall bulunamadığından dâire-i hukûmet civârında Âbidin Ağazâde Ömer Ağa'nın taht-ı (4) tasarrufundaki hâne her üç ayda bir cezâ-yı nakdî hasılâtından altı buçuk lira-yı Osmânî verilmek sûretiyle (5) senevî yirmi altı liraya istîcâr olunarak mukâveleye rabt edildiği beyânıyla zikr olunan bedel-i îcârın (6) mezkûr cezâ-yı nakdîden tesviyesi zımnında havâlenâmesinin irsâli lüzûmu vilâyet-i müşârünileyhâdan alınan (7) 25 Teşrîn-i evvel Sene 319 târîh ve yüz doksan sekiz numerolu tahrîrâtda bildirilmesi üzerine sebk eden iş'âr-ı 'âcizîye (8) cevâben Zabtiyye Nezâret-i Celîlesinden alınan tezkirede cezâ-yı nakdî hâsılâtı Zabtiyye muvâzenesine (9) dâhil olmayıb Hazîne-i Celîleye 'âid vâridâtdan bulunduğu cihetle masârifâta karşılık olarak (10) sarfı gayr-ı câiz ve mezkûr hâne bedel-i îcârının tesviyesi beheme-hâl dâhil-i muvâzene bulunan masârif-i (11) mürettebe miyânında karşılığının tedârikine mütevakkıf olduğu bildirilmesine ve polisler jandarmalarla berâber (12) karagolhânelerde ikâmet edib karagolhâneler masârif-i inşâiyye ve ta'mîriyyesi de jandarma (13) büdcesinde mevzû' tertîb-i mahsûsundan tesviye olunmakda bulunduğu cihetle taşra polis dâireleri (14) masârifâtının da jandarma büdcesinde murakkam tertîb-i mahsûsundan tesviyesi 3 Haziran Sene 312 (15) târîhli tezkire-i sâmiyye ahkâmından bulunmasına nazaran îcâbının icrâ buyurulması lüzûmunun (16) muhâsebe ifâdesiyle 'arz ve beyânına mübâşeret kılındı ol bâbda.		

4 BOA. DH. MKT. 812-33.

(Belgenin Devamı)

II Polisler jandarmalarla berâber karagolhânelerde ikâmet edib karagolhâneler masârif-i inşâiyye ve ta'mîriyyesi de jandarma büdcesinde mevzû' tertîb-i mahsûsundan tesviye olunmakda bulunmasına binâen.	Haleb Vilâyet-i 'Aliyyesine (1) 25 Teşrîn-i evvel Sene 319 târîh ve yüz doksan sekiz numerolu tahrîrât-ı 'aliyyeleri cevâbıdır. II (2) polis dâiresi (3) olmak üzere (4) istîcâr edilen hâne bedel-i îcârın tesviyesi taraf-ı vâlâ-yı Ser'askerîye (5) yazıldığından keyfiyyetin oradan ta'kîb buyurulması lüzûmunun muhâsebe ifâdesiyle beyânına (6) ibtidâr kılındı ol bâbda.

5[5]

Hapishane-i Umuminin ihtiyacı olan pranga zincirleri hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 5 • Sayfa: 292)

Habshâne-i ‘Umûmî
Müdîriyyeti

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Nezâret-penâhîye

(1) Habshâne-i ‘Umûmîde mevcûd bulunan pranga timur zincirleri vukû‘ bulan taleb üzerine ve Divân-ı Harb-i ‘Örfî Habshânesine irsâl kılınmış olduğundan mapaları burada i‘mâl etdirilmek üzere (2) sekiz on bukleli elli kadar zincirin Tersâne fabrikalarında mevcûd hurdalardan i‘tâsı mümkün olmadığı takdîrde hâricden mübâya‘a etdirilmesi husûsunun lâzım gelen mahalle emr ve havâle (3) buyurulması bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 6 Mayıs Sene (1)325 (19 Mayıs 1909).

Mühür

Muhâsebeye
‘Aded:
194

İşbu müzekkireden bahsle Bahriyye Nezâretine tezkire-i ‘aliyye-i Nezâret-penâhîlerinin tastîri bâbında fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 7 Mayıs Sene 325 (20 Mayıs 1909).

Mühür

*

Mektûbî Kalemine Mahsûs

Sıra Numero	Müsevvidî	Müdîr	Bahriyye Nezâret-i ‘Aliyyesine	Ne Üzerine Kaleme Alındığı	Târîh-i Tebyîzi
1501	9 Mayıs Sene 325			Habshâne-i ‘Umûmî Müdîrliğine	10 Mayıs (1)325 (23 Mayıs 1909)
Evrâk sıra numerosu 16 Dosya numerosu 1214		(1) Habshâne-i ‘Umûmîde mevcûd bulunan pranga timur zincirleri vukû‘ bulan taleb üzerine Divân-ı Harb-i ‘Örf-i Habshânesine (2) gönderildiği cihetle mapaları burada i‘mâl etdirilmek üzere sekiz on bukleli elli kadar zincirin Tersâne fabrikalarında (3) mevcûd hurdalardan tefrîk vechiyle lüzûmu mezkûr Habshâne-i ‘Umûmî Müdîrliğinden bâ-müzekkire ifâde kılınmış olmağla (4) zikr olunan timurların irsâli zımnında iktizâ edenlere emr ü i‘tâsı bâbında.		

5 BOA. ZB. 314-75.

1.2. Tiyatrolar Müfettişliği

6[6]

Halep Vilayetinden muayene edilmesi istenen tiyatro piyeslerinin, ruhsat işi Zaptiye Nezaretine ait olduğundan, isteklerin Nezarete bildirilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 6 • Sayfa: 294)

Ma‘ârif Nezâret-i Celîlesine

(1) 18 Teşrîn-i evvel Sene (1)313 târîhli telgrafla ‘arz olunduğu üzere mevki‘-i temâşâya vaz‘ olunmak üzere ruhsat taleb olunan ‘Arabca ba‘zı (2) tiyatro telîfâtının buraca mu‘âyenesiyle bir mahzûr görülmediği hâlde icrâsına müsâ‘ade olunması câiz olub olmayacağının (3) sür‘at-i irâde ve iş‘ârı tekrâr-ı müsterhamdır. Fî 13 Teşrîn-i sânî Sene (1)313 (25 Kasım 1897).

Haleb Vâlîsi
(İmzâ)

*

2430
(1) Haleb Vilâyet-i Celîlesinin işbu telgrafnâmesinde mevki‘-i temâşâya konulmak üzere ruhsat taleb olunmuş olan ‘Arabca (2) ba‘zı tiyatro telîfâtının oraca icrâ-yı mu‘âyenesiyle mahzûrdan sâlim olduğu sûretde icrâsına müsâ‘ade olunması (3) câiz olub olmadığının istifsârına dâir evvelce gelen telgrafnâmenin meâlî tekîd olunmuş ve mezkûr telgrafnâme (4) üzerine bu misillü tiyatro piyeslerinin sahne-i temâşâya vaz‘ı içün mezûniyyet-i lâzime i‘tâsı Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesine (5) râci‘ idüğünden ve bunların mündericâtına kesb-i vukûf edilmedikce encümence bir şey denilemeyeceğinden bahsle ba‘dehu (6) encümence tezekkür olunmak ve Nezâret-i müşârünileyhânın bu bâbdaki mütâla‘ası istifsâr kılınmak üzere mezkûr piyeslerin Nezâret-i (7) müşârünileyhâya irsâli iktizâ edeceğinin Vilâyet-i müşârünileyhâya izbâr buyurulması lüzûmu ‘arz ü beyân kılınmış idüğünden işbu (8) tekîd ve ta‘cîle nazaran bundan bahsle keyfiyyetin telgrafla cevâben izbâr buyurulması rey-i ‘âlî-i cenâb-ı Nezâret-penâhîlerine vâbeste (9) bulunmuş olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 2 Receb Sene (1)315 ve fî 15 Teşrîn-i sânî Sene (1)313 (27 Kasım 1897).

(Mühür)

‘Âcilen Mektûbî Kalemine

6 BOA. MF. MKT. 378-23.

7[7]

Kumkapı civarındaki hasta ve fukara yararına Beyoğlu'ndaki Konfordiya Tiyatrosu'nda düzenlenecek eğlenceye ruhsat verme işinin Zaptiye Nezaretine ait olduğuna dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 7 • Sayfa: 296)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded: 8

Ma'ârif Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Kumkapı ve civârı mahallâtında bulunan fukarâ ve hastegân menfa'atine olarak Beyoğlu'nda Konfordiya Tiyatrosunda icrâ edilecek lu'biyyât içün ruhsat i'tâsı Ermeni Patrikhânesi Meclis-i İdâresinden (3) bâ-'arz-ı hâl istid'â olunmasına ve mesbûkü'l-emsâl olan mezkûr lu'biyyâtın icrâsında hâl-i hazırda mahzûr olmadığı Beyoğlu Mutasarrıflığından ifâde kılınmasına binâen Şehremânet-i Celîlesinden de istifsâr-ı mütâla'a (4) olunmuşidi bu kerre alınan cevâbda zikr olunan lu'biyyâtın icrâsında zâbıtaca mahzûr olmamasına nazaran bu bâbda belediyyece de bir mahzûr görülmüyor ise de bu misillü menâfi' mekâtib ve fukarâ içün lu'biyyâtın icrâsına (5) ol emrde Nezâret-i Celîlelerince de derecât-ı ihtiyâcât tahkîk ve istihsâl ve cem' olunacak hâsılâtın mekâdîri ta'yîn olundukdan sonra ruhsat verile gelmekde olmasıyla ana göre icrâ-yı îcâbı izbâr olunmuş (6) ve îfâ-yı muktezâsı vâbeste-i müsâ'ade-i 'aliyye-i âsafâneleri bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 8 Zi'l-ka'de Sene (1)315 ve fî 18 Mart Sene (1)314 (30 Mart 1898).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

7 BOA. MF. MKT. 391-19.

8[8]

Tiyatro şirketlerinin, izin verilenden başka ilan kullanmaması ve öteye beriye ilan yapıştırmaması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 8 • Sayfa: 297)

Bâb-ı ‘Âlî
Nezâret-i Celîle-i Dâhiliyye
İdâre-i Matbû‘ât
‘Aded: 280

(1) Tiyatro kumpanyaları tarafından tiyatro kapılarıyla iskele başlarına ve sâir mahallere idâre-i ‘âcizîden mezûniyyet verilenlerden başka olarak el yazısı ile ba‘zı (2) i‘lânât yapışdırılmakda olduğu tiyatro müfettişleri tarafından ifâde kılınmasına ve el yazısı ile bilâ-ruhsat öteye beriye i‘lân ta‘lîkindeki mahzûr müstağnî-i (3) ‘arz ve îzâh bulunmasına mebnî bu gibi ahvâle kat‘iyyen meydân verilmemesi ve mütecâsirleri hakkında mücâzât-ı şedîde icrâsı husûsunun Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine (4) emr ü iş‘âr buyurulması bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 6 Rebî‘ü’l-evvel Sene (1)320 ve fî 30 Mayıs Sene (1)318 (12 Haziran 1902).

Matbu‘ât-ı Dâhiliyye Müdîri
(İmzâ)

8 BOA. DH. MKT. 528-6.

9[9]

Kadıköy'de Şevki Efendi idaresindeki tiyatroda teganni edilmiş olan "Varanini" kantosuyla "Liralar" namındaki düetin ahlaka aykırı olduğu, tiyatro müfettişleri tarafından verilen raporda ifade olunduğundan bir daha teganni olunmaması hususunun Zaptiye Nezareti'ne bildirildiği hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 9 • Sayfa: 298)

Bâb-ı ‘Âlî
Nezâret-i Celîle-i Dâhiliyye
İdâre-i Matbu‘ât
‘Aded: 376

(1) Dünkü Salı günü Kadıköy’ünde Zambaoğlu bağçesinde Şevki Efendi idâresindeki tiyatroda tegannî edilmiş olan (Varanini) kantosuyla (Liralar) (2) nâmındaki düetinin mugâyir-i ahlâk ve âdâb ve muganniyyelerin etvâr ve evzâ‘ıda pek çirkin olduğu idâre-i ‘âcizî tiyatrolar müfettişleri tarafından (3) verilen raporda ifâde kılınmış ve mezkûr kantolar esâsen gayr-ı musaddak bulunmuş olduğu cihetle ba‘demâ tegannî etdirilmemesi ve muganniyyelerin dahi âdâb-ı ‘umûmiyyeye muhâlif (4) etvârda bulunmalarının men‘i husûsunun memûriyyet ‘âidesine sûret-i müesserede tenbîhi zımnında keyfiyyetin Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine emr ü iş‘âr buyurulması (5) bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 18 Cemâziye’l-evvel Sene (1)321 ve fî 30 Temmuz Sene (1)319 (12 Ağustos 1903).

Matbu‘ât-ı Dâhiliyye Müdîri
(İmzâ)

9 BOA. DH. MKT. 756-21.

10[10]

Bazı tiyatro oyunlarında Arapça ve Türkçe olarak, uygun olmayan şarkılar söylenmekte olduğu ve değişik şekilde giyinmiş oyuncular bulunduğundan bu gibi şeylerin önlenmesinin tiyatro müfettişliğinden istenmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 10 • Sayfa: 299)

Bâb-ı ‘Âlî
Nezâret-i Celîle-i Dâhiliyye
İdâre-i Matbû‘ât
‘Aded: 374

(1) İdâre-i ‘âcizî tiyatro müfettişleri tarafından verilen iki kıt‘a raporda Küçük Çamlıca’da bir şantöz tarafından Arabca ve Türkce olarak tegannî edilen kantolar miyânında ba‘zı (2) münâsebetsiz ta‘bîrât bulunduğu ve bunların defteri idâre-i ‘acizîye irâe ve tasdîk etdirilmediği ve Komik Hasan Efendi idâresindeki oyunda dahi oyunculardan biri ‘acîb bir şekl ve kıyâfetde (3) sahneye çıkıb gerek merkûm gerek diğer oyuncular tarafından piyes hâricinde olarak tefevvühât-ı bî-edebânede bulunulduğu gibi mezkûr tiyatroda icrâ edilen Âşıklar Oyununda dahi piyes (4) hâricinde idâre-i lisân edildiği gibi kumpanyalar tarafından türlü renk ve şeklde ve el yazısıyla oyun mahallerine ve öteye beriye bir takım i‘lânât ta‘lîk edilmekde olduğu beyân (5) ve ifâde kılınmışdır bu bâbda evvel ü âhir takdîm olunan müzekkirelerde ‘arz ve iş‘âr olunduğu vechle her nev‘ kanto mecmû‘aları ile tiyatro piyeslerinin idâre-i ‘âcizîye (6) irâe ve tasdîk edilmesi lâzım geleceğinden mezkûr mecmû‘a ve piyeslerin İdâre-i Matbû‘âta getirilmesine oyuncuların icbâr edilmesi ve el yazısıyla öteye beriye i‘lânât yapışdırılması (7) kat‘iyyen memnû‘ bulunduğundan işbu memnû‘iyyet hükmünün muhâfazasına ve musaddak piyeslerin hîn-i icrâsında dahi böyle piles hâricinde tefevvühât ile bî-edebâne evzâ‘ ve harekâta meydân (8) verilmemesine memûrîn-i zâbıta tarafından dikkat olunması husûsunun Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine emr ü iş‘âr buyurulması bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 20 Rebîü’l-âhir Sene (1)322 ve fî 21 Haziran Sene (1)320 (4 Temmuz 1904).

Matbu‘ât-ı Dâhiliyye Müdîri
(İmzâ)

10 BOA. DH. MKT. 868-58.

*

Bâb-ı ‘Âlî
Nezâret-i Celîle-i Dâhiliyye
İdâre-i Matbû‘ât
‘Aded: 389

(1) Dünkü gün Kadıköy’ünde Kuşdili’nde vâki‘ tiyatroda Şevki Efendi’nin idâresindeki kumpanya tarafından teşhîs edilmek istenilen kumpanyanın (2) ruhsatlı olmadığı ve münâsebetsiz bir oyun olduğu hiss edilerek derhâl tiyatro sâhibine ihtâr-ı keyfiyyetle men‘ edildiği ve gelecek Cuma günü yine (3) mezkûr tiyatroda Hasan Efendi’nin kumpanyası tarafından icrâ edilecek oyun hakkında perdenin üzerine ta‘lîk edilen varaka-i i‘lâniyyedeki (4) piyesin evvelce idâre-i ‘acizîye irâe ve tasdîk etdirilen oyundan başka olduğu ve mezkûr varakanın usûl-i müttehize ve tenbîhât-ı mükerrere hilâfında (5) olmak üzere el yazısıyla müretteb bulunduğu görülmesi üzerine bunun da sûret-i münâsebide perdeden kaldırıldığı tiyatro müfettişleri tarafından (6) verilen raporda bildirilmiş olmağla tiyatro kumpanyalarının bu gibi muhâlif-i usûl-i harekâtına ve gayr-ı musaddak oyunları teşhis etmelerine meydân (7) bırakmaması ve bâ-husûs evvel ü âhir takdîm kılınan müzekkirelerde ‘arz edildiği vechle öteye beriye bu misillü el yazısıyla i‘lânât (8) yapışdırılması kat‘iyyen memnû‘ olmasıyla memnû‘iyyet-i mebhûsenin muhâfaza-i hükmüne be-gâyet i‘tinâ edilmesi içün memûrîn-i zâbıta tarafından dikkat-i mütemâdiyyede (9) bulunulması ve tenbîhât-ı vâkı‘ayı ısgâ etmeyen tiyatrocular hakkında bir cezâ tertîb ve icrâsı husûsunun Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine emr ü iş‘âr (10) buyurulması bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 22 Rebî‘ü’l-âhir Sene (1)322 ve fî 23 Haziran Sene (1)320 (6 Temmuz 1904).

Matbû‘ât-ı Dâhiliyye Müdîri
(İmzâ)

11[11]

Tepebaşı Tiyatrosu'nda sansür edilmemiş şarkılar söylendiğine dair Tiyatro Müfettişliğinden gelen ihbarın değerlendirilmesi ve bu gibi şeylerin önlenmesinin Zaptiye Nezaretine bildirilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 11 • Sayfa: 301)

Bâb-ı ‘Âlî
Nezâret-i Celîle-i Dâhiliyye
İdâre-i Matbû‘ât
‘Âded: 1093

(1) Beyoğlu’nda Tepebaşı Tiyatrosu’nda ba‘zı muzırr kelimeleri hâvî ve sansür edilmemiş şarkılar söylenmekde olduğu idâre-i ‘âcizî tiyatrolar müfettişleri tarafından (2) verilen raporda ifâde edilmişdir tiyatrolarda tegannî edilmekde olan kanto ve şarkıların dahi tiyatro piyesleri misillü evvelce idâre-i ‘âcizîce (3) görülmesi usûl ve emsâli iktizâsından bulunduğu cihetle mezkûr tiyatro müdîrinin işbu usûle ri‘âyete mecbûr edilmesi ve ba‘demâ bu gibi ahvâle meydân verilmemesiçün (4) memûriyyet-i ‘âidesine tenbîhât icrâsı husûsunun Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine emr ü iş‘âr buyurulması bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 18 Zi’l-hicce Sene (1)322 ve fî 10 Şubat Sene (1)320 (23 Şubat 1905).

Matbu‘ât-ı Dâhiliyye Müdîri
(İmzâ)

11 BOA. DH. MKT. 934-33.

1.3. Heyet-i Tahkikiye

12[12]

Komanova'da görevli iken Heyet-i Tahkikiye'ce mahkûm edilip mahkûmiyetleri biten Polis Üçüncü Sınıf Komiseri İsmail Hakkı ile Jandarma Çavuşu Selim ve Muharrem ve neferlerden Küçük Ali ve Necip'e tutuklu bulundukları müddete ait maaş verilmesinin uygun bulunmadığına dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 12 • Sayfa: 302)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi			Târîh-i Tebyîzi
1037 7		12 Haziran Sene (1)315 (24 Haziran 1899)	Kosova Vilâyet-i Behiyyesine		Fî 3 Ra.317 ve 29 Haziran 315
		(1) Komanova'da müstahdem iken Heyet-i Tahkîkiyyece mahkûm edildikleri altı ay müddeti ikmâl etmelerine mebnî (2) sebîlleri tahliye olunan polis üçüncü sınıf komiserlerinden İsmail Hakkı Efendi ile jandarma çavuşlarından (3) Selim ve Muharrem ve neferlerden Küçük Ali ve Necib'in müddet-i mevkûfiyyetlerine 'âid istihkâklarının (4) i'tâsında tereddüd olunmasına mebnî ol bâbda Vilâyet-i behiyyeleri ve taraf-ı vâlâ-yı Ser'askerî ile (5) cereyân eden muhâberât üzerine Şûrâ-yı Devlet Mâliyye Dâiresinden kaleme alınıb 4 Safer Sene (1)317 târîhli (6) buyuruldu-ı sâmî ile tevdî' buyurulan mazbatada jandarma zâbitân ve efrâdının mahbûsiyyetleri müddetinde (7) ma'âşlarının debboya îrâd-ı kaydı bu bâbdaki ta'lîmât ahkâmından bulunmuş ve mûmâileyhüm Selim (8) ve Muharrem ve Necib ve Ali haklarında o vechle mu'âmele icrâsı Ser'asker-i müşârûnileyhden oraya teblîğ olunmuş (9) olduğundan burası cây-ı bahs olmayıb Komiser İsmail Hakkı Efendi'ye gelince mûmâileyh müddet-i mahkûmeyi ikmâl etdikden sonra (10) mahall-i âhere ta'yîn olunmasına		

12 BOA. DH. MKT. 2220-126.

(Belgenin Devamı)

	ve devletce taht-ı muhâkemeye alınan veyâ taht-ı muhâkemeye alındığı hâlde âher memûriyyete (11) nakl ve ta‘yîn ve tebdîl olunan memûrların ber-mûcib-i kânûn nısf-ı ma‘âş alabilmesi netîce-i tahkîkât (12) ve muhâkemede berâet eylemesine mütevakkıf bulunmasına nazaran mevkûf bulunduğu müddet içün mûmâileyhin (13) ma‘âş ahzına hakkı olamayacağından hilâf-ı karârnâme mûmâileyhe verilmiş olduğu iş‘âr-ı vâlâlarından anlaşılan ma‘âşâtın emr-i sarfından (14) tazmînen istîfâsı lâzım geleceği tezekkür kılındığı gösterilmişdir ber-vech-i karâr iktizâsının îfâ ve keyfiyyetin inbâsı (15) himmet buyurulması bâbında.

13[13]

Bedirhan Paşazade Mehmet Ferit'in zaptiye Heyet-i Tahkikiye veya Polis Meclisinde istihdam edilmesinin uygun bulunduğuna dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 13 • Sayfa: 303)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi			Târîh-i Tebyîzi
577 14		14 Ağustos (1)315 (26 Ağustos 1899)	Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesine		20 Rebî‘ü’l-ahir Sene (1)317 ve 15 Ağustos Sene (1)315
		(1) Bedirhân Paşazâdelerden olub (2) bin beş yüz guruş ma‘âş tahsîsiyle Nezâret-i ‘aliyyelerinde istihdâmı iş‘âr-ı sâmî iktizâsından bulunan Mehmed Ferid (3) Bey yine Bedirhân Paşazâdelerden geçende taşraya gönderilen Aziz Bey’den münhall bin guruş ma‘âşın tahsîsiyle (4) Heyet-i Tahkîkiyye veyâ Polis Meclisinde a‘zâlık ile istihdâmı kâbil olacağı ve bu sûrete kendisi de muvâfakat (5) eylediği cevâben tevârüd eden 9 Ağustos Sene (1)315 târîh ve beş yüz yetmiş yedi numerolu tezkire-i ‘aliyyelerinde (6) dermiyân olunmuş ve sûret-i iş‘âr münâsib görülmüş olmasıyla ol vechle icrâ-yı îcâbı bâbında.		

13 BOA. DH. MKT. 2239-111.

14[14]

Zaptiye Nezareti bünyesinde bulunan Heyet-i Tahkikiye'den başka bu isimde bir heyet olmadığı halde Bandırma Kaymakamlığından gelen tahriratta da böyle bir heyet zikredildiğinden bu durumun düzeltilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 14 • Sayfa: 304)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded: 370

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) İrâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî Nezâret-i 'âcizîde müteşekkil Heyet-i Tahkîkiyyeden mâ'adâ Memâlik-i Şâhâne'de o nâmda bir heyet olmadığı hâlde Bandırma Kâimmakâmlığından (3) vârid olan tahrîrâtlarda orada Heyet-i Tahkîkiyye nâmıyla bir heyet olduğu zikr edilmekde ise de bunun İskele Komisyonundan galat olacağına nazaran teşvîş-i mu'âmeleyi (4) mûcib olmamak üzere ba'd-ezîn emsâli vechle komisyon denilmesinin Kazâ-i mezkûr kâimmakâmlığına teblîği zımnında keyfiyyetin Hüdâvendigâr Vilâyet-i 'Aliyyesine emr ü iş'âr (5) buyurulması husûsunun huzûr-ı sâmî-i dâverânelerine izbârı Heyet-i Tahkîkiyyeden ifâde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 5 Cemâziye'l-ahir Sene (1)322 ve fî 4 Ağustos Sene (1)320 (17 Ağustos 1904).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

14 BOA. DH. MKT. 883-37.

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi			Târîh-i Tebyîz
370 5	Mehmed Asım	7 Ağustos (1)320 (20 Ağustos 1904)	Hüdâvendigâr Vilâyet-i ‘Aliyyesine		Fî 12 Cemâziye’l-ahir Sene (1)322 ve fî 11 Ağustos Sene (1)320

(1) Bâ-irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî Dâire-i Zabtiyyede müteşekkil Heyet-i Tahkîkiyyeden mâ‘adâ Memâlik-i Şâhâne’de (2) o nâmda bir heyet olmadığı hâlde Bandırma Kâimmakâmlığından vârid olan tahrîrâtlarda orada Heyet-i (3) Tahkîkiyye nâmıyla bir heyet bulunduğu zikr edilmekde ise de bunun İskele Komisyonundan galat olacağına nazaran (4) teşvîş-i mu‘âmeleyi mûcib olmamak üzere ba‘d-ezîn emsâli vechle komisyon denilmesinin Kazâ-i (5) mezkûr kâimmakâmlığına teblîğinin savb-ı ‘atûfilerine izbârı Zabtiyye Nezâret-i Celîlesinden gelen 4 Ağustos Sene (1)320 târîh ve üç yüz (6) yetmiş numerolu tezkirede izbâr olunmasıyla ana göre îfâ-yı muktezâsına himem-i ‘aliyyeleri ma‘rûf buyurulmak bâbında.

15[15]

Rumeli Müfettişi Hüseyin Hilmi'nin, komitelerin teşebbüslerinden haberdar olmak maksadıyla, Zaptiye Nezareti Heyet-i Tahkikiye Azası Hasan Neşet Efendi ile maharetli iki komiserin gönderilmeleri talebine dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 15 • Sayfa: 306)

Yıldız Serây-ı Hümâyûnu
Başkitâbet Dâiresi
Sûret

Müfettiş Paşadan Şifre

(1) 24 Teşrîn-i evvel Sene (1)320 târîhli tahrîrât-ı mahremâne-i Sadâret-penâhîlerine cevâbdır emr ve teveccüh buyurulduğu üzere tahaffuz (2) içün ihtiyâta i'tinâ olunmakda ve hidmet-i muhâfaza-i çâkerîde teksîr-i vesâite ihtiyâc görülmemekde ise de (3) komitelerin muhill-i âsâyiş ve teşebbüsâtına dâir vukû' bulmakda olan istitlâ'ât ve elde edilmekde bulunan (4) muhâbere üzerine taraf-ı 'âcizîden ittihâz ve icrâsı iktizâ eden tedâbîr ve mu'âmelâtın kâffesiyle bi'n-nefs (5) uğraşmak vezâif-i sâirece teehhürâta bâdî olduğu gibi bi'l-vâsıta tahkîk ve ta'kîb etdirilecek (6) işler içün vesâite lüzûm görüldüğü ve vilâyetlerin polisleri kendi vazîfelerine kâfî olmadığı cihetle (7) şahsî ve ahvâl-i sâbıkası bendelerince gayr-ı ma'rûf ve fakat oldukca ehliyyeti mervî bulunan Zabtiyye Nezâreti (8) Heyet-i Tahkîkiyyesi a'zâsından Hasan Neşet Efendi ile takayyüdât ve tarassudât ve tahkîkât ve ta'kîbât-ı hafiyyede (9) mahâretleri mücerreb bir iki komiserin sivil olarak muvakkaten nezd-i çâkerîye i'zâmları ma'rûzdur fermân. Fî 8 Kânûn-ı evvel Sene (1)320 (21 Aralık 1904).

Rumeli Müfettişi
Hüseyin Hilmi

15 BOA. Y. PRK. MK. 20-73.

16[16]

Heyet-i Tahkikiyenin verdiği ihbar ve şikâyetlere nazaran polis müdürünün yerine diğer birinin tayini Zaptiyeye yazıldığından bunun azliyle vazifelerini münasip birinin tayini ve keyfiyetin işarı hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 16 • Sayfa: 307)

Sadâret-i ‘Uzmâ Mektûbî Kalemi

Numero	Târîh-i Vürûdu	Târîh-i Tesvîdî	Beyrut Vilâyetine Şifre		Târîh-i Tebyîzi
					17 Ağustos Sene (1)322 (30 Ağustos 1906)
		(1) C[evap] 15 Ağustos Sene (1)322 Heyet-i Tahkîkiyyenin verdiği lâyihaya ve ihbârât ve şikâyât-ı mütevâliyyeye nazaran (2) polis müdîrinin bir dakîka bile orada bekâsı câiz olamayacağından ve mezkûr müdîriyyete ashâb-ı iktidâr (3) ve sadâkatden birinin sür‘at-i ta‘yîn ve i‘zâmı Zabtiyye Nezâretine yazıldığından mûmâileyh dûn-ı ‘azl ile (4) eli işden çekdirilerek vezâifinin şimdilik oraca kâimmakâm ma‘dûnlarından veyâ sâirden (5) mütehayyiz ve muktedir bir münâsibine vekâleten tevdî‘i ve keyfiyyetin iş‘ârı muktezîdir.		

16 BOA. BEO. 2900-217478.

17[17]

Zaptiye Nezareti İdare Komisyonu Reisliğinin Nezaret Mektupçusu Ragıp Bey'e ihalesiyle maaşına zam hususunda Sadaret'çe gereğinin yapılması hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 17 • Sayfa: 308)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk numerosu	Müsevvidî ismi	Tesvîdî Târîhi	Huzûr-ı 'Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye	Târîh-i Tebyîz	
793 18		19 Mayıs (1)315 (31 Mayıs 1899)		22 Muharrem 317	20 Mayıs (1)315
		(1) Zabtiyye Nezâreti İdâre Komisyonunun muntazaman in'ikâdı lüzûmundan bahsle a'zâ-yı hâzırasına ba'zı memûrînin (2) 'ilâvesi ve riyâsetinin a'zâdan Mektûbî-i Nezâret Sa'âdetlü Ragıb Bey Efendi Hazretlerine 'ilâve-i memûriyyet olarak (3) ihâlesiyle buna mukâbil müşârünileyhin ma'âşına Heyet-i Tahkîkiyye Riyâsetinden münhall beş bin guruşdan (4) iki bin guruşun zammı hakkında ba'zı ifâdeyi hâvî Nezâret-i müşârünileyhâdan takdîm olunan tezkirenin irsâliyle (5) bu bâbdaki mütâla'anın 'arz ve inbâsı hakkında enâmil-i pîrâ-yı ta'zîm olan 13 Mayıs Sene (1)315 târîh ve yedi yüz doksan (6) üç numerolu tezkire sâye-i Sadâret-penâhîleri mütâla'a-güzâr-ı 'âcizî oldu mezkûr komisyon idâreye müte'allik mu'âmelât (7) ile zâbıtaya 'âid ve tedkîk ve müzâkereye muhtâc mevâdda bakmak ve polis efrâdını imtihân ve intihâb eylemek üzere teşkîl olunub orada yedi yüze (8) karîb evrâkın terâküm **2** komisyonun haftada üç dört gün muntazaman in'ikâd ederek (9) müterâkim mevâddın birkaç ictimâ'da ve ba'd-ezîn havâle olunacakların günü gününe tedkîkiyle çıkarılması **5** bu vazîfeden dolayı müşârünileyhin ma'âşı içün zamm icrâsına gelince şu cihet-i terfîh ve ikdâr-ı kaziyyesi idüğünden rey-i sâmî-i Sadâret-penâhîye menût olduğunun'arz ve beyânına ibtidâr ve mezkûr tezkire i'âdeten takdîm ve tesyâr kılındı ol bâbda. **5** mümkünâtdan görünür **11** Üsküdar Mutasarrıflığına Sa'âdetlü Hamdi Bey Efendi Hazretleri memûr buyurulduğu **9** kılındığı gibi şimdi komisyon a'zâsı da ona iblâğ edilmekde bulunduğuna göre **9** iki bin guruş ma'âşla İstinâf Mahkemesi riyâsetlerinde bulunmuş olan Hilal Efendi dahi o dâireye ta'yîn **2** etmesine Üsküdar Mutasarrıfı merhûm Sabri Bey'in hastalığı sebeb olarak gösterilmiş ise de mevcûd a'zâ ol vakt dahi şu vazîfeyi îfâ edebilirler idi ma'a-hazâ **11**		

17 BOA. DH. MKT. 2207-92.

18[18]

Zaptiye Nezareti İdare Komisyonu'nun önemine binaen aza sayısının altıya çıkarılmasıyla başkanlığına Nezaret Mektubçusu Ragıb Bey'in mevcut maaşına iki bin kuruş zamla tayini hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 18 • Sayfa: 309)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret
Amedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
561
(1) ‘Atûfetlü efendim hazretleri
(2) Zabtiyye Nezâreti İdâre Komisyonunun kesret ve ehemmiyyet-i mesâlihinden ve Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflarının hasbe’l-vazîfe her vakt mezkûr komisyonda bulunamamakda olduklarından ve dâire polis müdîrinin kesret-i iştigâlinden bahsle (3) mesâlih-i mezkûrenin temîn-i hüsn-i cereyânı içün Jandarma Karagollar Müfettişi ile Emânet Müdîrinin ve Heyet-i Tahkîkiyye Reîsinin a‘zâ-yı mevcûdeye ‘ilâvesiyle ekser-i devâirde olduğu misillü bir reîs ile altı a‘zâdan (4) mürekkeb ve müstakill bir komisyon teşkîliyle riyâsetinin Nezâret Mektûbcusu Sa‘âdetlü Ragıb Bey Efendi Hazretlerine ihâlesi ve müşârünileyhin ma‘âş-ı hâlîsine Heyet-i Tahkîkiyye Riyâsetinden münhall beş bin guruşdan iki bin guruşunun (5) zammı husûsuna dâir Nezâret-i müşârünileyhâdan vârid olan tezkire leffen ‘arz ve takdîm kılınmış olmağla ol bâbda her ne vechle emr ü fermân-ı hümâyûn hazret-i Hilâfet-penâhî şeref-sünûh ve sudûr buyurulur ise mantûk-ı celîli infâz (6) edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 24 Safer Sene (1)317 ve fî 21 Haziran Sene (1)315 (4 Temmuz 1899).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

(Alt Kısım)
(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Resîde-i dest-i ta‘zîm olub melfûfuyla manzûr-ı ‘âlî buyurulan işbu tezkire-i (3) sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcibince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sudûr (4) buyurulmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 27 Safer Sene (1)317 ve fî 24 Haziran Sene (1)315 (7 Temmuz 1899).

Serkâtib Hazret-i Şehriyârî
(İmzâ)

18 BOA. İ. ZB. 2-14.

*

Nezâret-i Zabtiyye
12

Huzûr-ı Ma‘âlî-mevfûr Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Nezâret-i ‘âcizî İdâre Komisyonunun muntazaman in‘ikâdı lüzûmundan bahsle a‘zâ-yı hâzırasına ba‘zı memûrînin ‘ilâvesiyle riyâsetinin a‘zâdan (3) Mektûbî-i Nezâret Sa‘âdetlü Ragıb Bey Efendi Hazretlerine ‘ilâve-i memûriyyet olarak ihâlesi ve buna mukâbil Heyet-i Tahkîkiyye Riyâsetinden münhall (4) beş bin guruşdan iki bin guruşunun ma‘âşına zammı istid‘âsını hâvî takdîm kılınan tezkire-i çâkerîye cevâben şeref-vârid mevki‘-i ta‘zîm olan 29 Mayıs Sene (1)315 (5) târîhli ve on üç numerolu tezkire-i sâmiyye-i cenâb-ı Sadâret-penâhîlerinde bi’l-muhâbere Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesinden alınan cevâbda idâreye müte‘allik (6) mu‘âmelât ile zâbıtaya ‘âid ve tedkîke muhtâc olan mevâdda bakmak ve polis efrâdını imtihân ve intihâb etmek üzere teşkîl olunan Komisyon-ı (7) mezkûrede yedi yüz kadar evrâkın terâkümüne Üsküdar Mutasarrıfı merhûm Sabri Bey’in hastalığı sebeb gösterilmekde ise de mevcûd a‘zânın o vakt (8) dahi şu vazîfeyi îfâ edebilmeleri mümkün olub ma‘-hazâ bu kerre mezkûr Mutasarrıflığa Sa‘âdetlü Hamdi Bey Efendi Hazretleri ta‘yîn ve İstinâf Mahkemesi (9) Riyâsetlerinde bulunmuş olan Hilal Efendi dahi o dâireye memûr edildiği gibi şimdi komisyon a‘zâsı da ona iblâğ edilmekde bulunduğuna göre (10) haftada üç dört gün muttariden in‘ikâd ederek müterâkim mevâddın birkaç ictimâ‘da ve ba‘d-ezîn havâle olunacakların günü gününe (11) ihrâc edilebileceği der-miyân olunduğu beyân-ı ‘âlîsiyle ber-vech-i muharrer iktizâsının îfâsı emr ü iş‘âr buyurulmuşdur ‘arîza-i mütekaddime-i çâkerânemde (12) o kadar evrâkın terâkümüne Üsküdar Mutasarrıfı Sabri Bey merhûmun hastalığı sebeb-i müstakill gösterilmeyib bidâyet teşkîlinde ve şimdiye nisbeten işler (13) onda bir derecesinde bulunduğu vaktde haftada üç gün ictimâ‘ eden komisyon-ı mezkûr a‘zâsının vezâif-i asliyyeleri günden güne (14) tekessür ederek binâen ‘aleyh haftada bir def‘aya tenezzül eden ictimâ‘ Sabri Bey’in hastalığı sebebiyle de bir aralık iki üç haftada bir def‘aya inhisâr (15) etdiği ‘arz olunmuşidi ma‘-mâ-fîh komisyonun cümle-i vezâifinden olan ve tedkîke muhtâc bulunan zâbıta mu‘âmelâtı gayr-ı mu‘ayyen ve mahdûd olduğu gibi (16) idâreye müte‘allik vezâifi de pek çok olub Der-Sa‘âdet ve bi’l-‘umûm vilâyât-ı şâhâne polis

memûrlarının imtihân ve intihâbına ve bunların (17) mücâzât ve mükâfâtı istilzâm eden ahvâl ve ef'âllerine 'âid evrâkın tedkîkâtı ve bir milyon guruşa karîb bir yekûn teşkîl eden (18) polis elbise ve esliha ve sâiresinin mübâya'ası ve gardiyanlar ve sandalcıların intihâbı ve elbiselerinin tehyie ve i'tâsı ve habshânelerle hastahânenin (19) mekûlât ve melbûsât ve mahrûkât ve sâir her türlü levâzimâtının tedâriki ve beş guruşa varıncaya kadar her nev' masârifin tedkîk (20) ve tasdîki ve bir takım erbâb-ı şerr ve tecâvüz haklarında mutasarrıflıklardan gelecek evrâkın mütâla'asıyla 'adl ve hakkâniyyete ve îcâb-ı inzibâta (21) göre mu'âmele ta'yîni ve meselâ bir mahallde i'âne cem'i veyâ i'âne içün bir oyun tertîbi ve hattâ bir tâcirin 'alâmet-i fârika olmak üzere (22) merci'ine bir numûne verdiği hâlde devâir-i müte'allikasına vâki' olacak istifsâr üzerine hâlen mevki'an masâlahaten idâreten siyâseten (23) mahzûr olub olmadığının tedkîk ve beyânı ve emsâli her biri diğerinden mühimm ve ednâ-i mertebe hatâ ve kusûr vukû'u mesûliyyet-i 'azîmeyi

(Belgenin Devamı)

(1) müstelzim husûsât ile iştigâl etmekde ve Beyoğlu Mutasarrıfının hasbe'l-vazîfe kat'iyyen ve Üsküdar Mutasarrıfının da haftada bir def'adan fazla (2) mevki'-i memûriyyetlerinden infikâk edemeyecekleri ve şâyed infikâk etseler o sûret rızâ-yı 'âlîye mugâyeret edeceği gibi dâirede bulunan (3) polis müdîrinin de inzibâta 'âid vezâif ve mu'âmelât ile meşgûliyyeti meydânda olmasına göre mu'âmelât-ı mezkûrenin temîn-i hüsn-i cereyânı içün her dâirede (4) olduğu gibi bir reîs ve lâ-akall altı a'zâdan mürekkeb ve müstakill bir komisyon teşkîli muktezî olduğu hâlde bunun muhtâc olduğu yirmi beş otuz bin (5) guruşun tahsîsine hâl-i hâzır Hazînenin gayr-i müsâ'id olduğu derpîş edilerek ve bu bahsde hiç münâsebeti ve ma'-mâ-fîh 'arz ve ta'dâd olunan mu'âmelât-ı (6) zâbıtanın dakâyık ve gavâmızına henüz vukûfu olmayan Hilal Efendi hatıra bile getirilmeyerek hem mu'âmelâtı teehhürden vikâye ile âtiyen hüsn-i cereyânını (7) temîn etmek ve hem de büdceye dokunulmaksızın maksad hâsıl olmak üzere her gün dâirede bulunan ve işleri bi'n-nisbe müsâ'id olan (8) erkândan Jandarma Karagolları Müfettişi ile ile Emânet Müdîrinin ve Heyet-i Tahkîkiyye Reîsinin a'zâ-yı mevcûdeye 'ilâvesi ve riyâsetinin (9) ma'âşına ber-minvâl-i ma'rûz Heyet-i Tahkîkiyye Riyâsetinden münhall beş bin guruşdan iki bin guruşunun zammıyla 'ilâve-i memûriyyet olmak üzere (10) Mektûbî-i müşârünileyhe ihâlesi münâsib görülmüşdür Emrnâme-i sâmî-i cenâb-ı Sadâret-penâhîlerinde üç a'zânın ilâvesi tasvîb buyurulmuş (11) olmasıyla ve Beyoğlu Mutasarrıfının ber-minvâl-i muharrer devâm

edemediğinden dolayı vazîfe-i riyâset rütbesi i‘tibârıyla ba‘d-ezîn Mektûbî-i müşârünileyh tarafından (12) îfâ olunmak tabî‘î bulunmasıyla Nezâret-i müşârünileyhâca tasdîk buyurulmamış olan cânib-i müşârünileyhin ma‘âşına iki bin guruş zamm ve ‘ilâve edilmesi (13) kaziyyesi demek olub hâlbuki müşârünileyh bendeleri leylen ve nehâren vazîfesi başında bulunarak îfâ-yı hüsn-i hidmet etmesine mukâbil sâye-i (14) mekârim-vâye-i hazret-i Hilâfet-penâhîde takdîr ve terfîh ve taltîfe dahi şayân olduğu der-kâr ise de bu sûreti tasvîb ve iş‘âr-ı mücerred selâmet-i maslahat (15) maksadına mübtenî ‘arz ve îzâha hâcet olmadığı üzere reîsi olmayan komisyondan nizâm ve intizâm ve mu‘âmelâtda hüsn-i cereyân (16) aramak muhâli temennî demek olacağı bedîhî bulunmasına ve Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflarının mevki‘-i memûriyyetlerinden her vakt infikâk edemeyeceklerine (17) binâen zikr olunan üç zâtın a‘zâ-yı mevcûdeye ‘ilâvesiyle berâber riyâsetin dahi haftada ancak bir gece evine gidib kusûr-ı eyyâm (18) ve leyâlîyi memûriyyeti başında geçirmekde olan ve vazîfe-i asliyyesini gece de gündüz de komisyonda bulunduğu zamânda îfâ edebileceği (19) der-kâr bulunan Mektûbî-i müşârünileyhe ihâle ve ma‘âşına zikr olunan Heyet-i Tahkîkiyye Riyâsetinin münhall beş bin guruşdan iki bin guruşunun (20) zamm ve ‘ilâve buyurulması husûsuna müsâ‘ade-i celîle-i dâver-i a‘zamîlerini maslahat nâmına tekrâr istirhâm eylerim ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 9 Safer Sene (1)317 ve fî 6 Haziran Sene (1)315 (19 Haziran 1899).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

19[19]

Zaptiye Nezareti bünyesinde ve Zaptiye Nezareti Mektupçusu Ragıp Bey'in başkanlığında bir İdare Komisyonu teşkiline izin verilmesi talebi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 19 • Sayfa: 312)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesine		Târîh-i Tebyîz
1334 1		1 Temmûz Sene (1)315			Fî 5 Rebî‘ü`l-evvel 317 2 Temmuz 315 (14 Temmuz 1899)

(1) Nezâret-i ‘Aliyyeleri İdâre Komisyonunun kesret ve ehemmiyyet-i mesâlihinden ve Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıklarının hasbe’l-vazîfe (2) her vakt mezkûr Komisyonda bulunamamakda olduklarından ve dâire-i polis müdîrinin kesret-i iştigâlinden bahsle mesâlih-i (3) mezkûrenin temîn-i hüsn-i cereyânı içün Jandarma Karagollar Müfettişi ile Emânet Müdîrinin ve Heyet-i Tahkîkiyye Reîsinin (4) a‘zâ-yı mevcûdeye ‘ilâvesiyle ekser-i devâirde olduğu misillü bir reîs ile altı a‘zâdan mürekkeb ve müstakill bir komisyon (5) teşkîliyle riyâsetinin Nezâret-i ‘Aliyyeleri Mektubcusu Sa‘âdetlü Ragıb Bey Efendi Hazretlerine ihâlesi ve müşârünileyhin (6) ma‘âş-ı hâlîsine Heyet-i Tahkîkiyye Riyâsetinden münhall beş bin guruşdan iki bin guruşun zammı husûsuna (7) bi’l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-müte‘allik buyurulduğu 29 Haziran 315 târîhli (8) buyuruldu-i ‘âlîde izbâr buyurulmuşdur ber-mantûk-ı emr ü hümâyûn cenâb-ı Mülûkâne icrâ-yı îcâbı bâbında.

19 BOA. DH. MKT. 2221-77.

1.5. Sicil-i Ahvâl İdâresi

20[20]

Merkezdeki dairelerin Sicil-i Ahval şubelerinden gönderilmekte olan vukuat pusulası numunesine dair tetkikler hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 20 • Sayfa: 313)

Sadâret-i ‘Uzmâ Mektûbî Kalemi

Numero Mükerrer 74	Târîh-i Vürûdu	Târîh-i Tesvîdî	Melfûf Pusulada Muharrer Devâire Tezkire	Târîh-i Tebyîz
Mukâbil Eden	Mübeyyiz	Gurre-i Rebî‘ü’l-evvel Sene (1)324 12 Nisan Sene (1)322 (25 Nisan 1906)		4 15
		(1) Sicillât-ı ‘umûmiyyeye derc ve ‘ilâve edilmek üzere devâir-i merkeziyye sicill-i ahvâl şu‘abâtından gönderilmekde olan (2) vukû‘ât pusulaları kuyûd-ı esâsiyyeye mehaz olduğu cihetle sûret-i mütteride ve müteminede tanzîm olunmak ve mühr-i resmî (3) ve zâtî ile musaddak bulunmak lâzimeden iken bunlar süver ve eşkâl-i muhtelîfede vürûd etmekte olduğu gibi ba‘zıları da (4) yalnız şu‘be müdîr ya mümeyyizlerinin mühr-i zâtî ya imzâlarıyla tasdîk edilmekde ve bu gibiler bi’t-tab‘ ihticâca sâlih-i mâhiyyeti (5) hâiz görülememesiyle temîn-i mu‘âmelât-ı kaydiyye içün bir takım muhâberâta mecbûriyyet hâsıl olmakda bulunduğundan zikr olunan (6) vukû‘ât pusulalarının gerek sicill-i ‘umûmî gerek devâir-i sicill-i ahvâl şu‘abâtı mu‘âmelâtını temîn ve teshîl içün (7) melfûf numûneye tevfîkan (8) tanzîm ve irsâlinin usûl-i ittihâzı Memûrîn-i Mülkiyye Komisyonu Riyâset-i Celîlesinin iş‘ârı üzerine devâir-i merkeziyyeye teblîğ kılınmış olmağla (9) Nezâret-i Celîlelerince de ana göre iktizâsının îfâsına himmet. Bâ-işâret-i ‘aliyye-i hazret-i Müsteşârî	

20 BOA. BEO. 2816-211153.

21[21]

Sivrihisar Kaymakamlığı'ndan Bayındır Kaymakamlığı'na tayin olunan Abdullah Bey'in Zaptiye Nezaretince buldurularak Sicil-i Ahval Memurin Komisyonu'na gönderilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 21 • Sayfa: 314)

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Ankara Vilâyeti dâhilinde Sivrihisar Kâimmakâmlığından Bayındır Kâimmakâmlığına (2) nakl ve becâyiş icrâ buyurulan Naci Efendi'nin akdemce Der-Sa'âdete gitdiği (3) lede'l-istifsâr Vilâyet-i müşârünileyhâdan iş'âr olunmağla mahall-i memûriyyetine sür'at-i (4) 'azîmetinin kendisine emr ve teblîği ma'rûzdur. Fî 27 Nisan Sene (1)325 (10 Mayıs 1909).

Aydın Vâlî Vekîli
Ferik İsmail Fazıl

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesine	Târîh-i Tebyîz
188 3		3 Mayıs Sene (1)325		26 Rebî'ü'l-âhir Sene (1)327 ve 4 Mayıs Sene (1)325 (17 Mayıs 1909)
		(1) Sivrihisar Kazâsı Kâimmakâmlığından Bayındır Kâimmakâmlığına naklen ta'yîn edilen Abdullah Naci Efendi'nin evvelce Der-Sa'âdete (2) gitdiği geldiği Ankara Vilâyetinden bildirildiği beyânıyla mahall-i memûriyyetine i'zâmı lüzûmu Aydın Vilâyetinden alınan (3) telgrafnâmede iş'âr kılınmağla mûmâileyhin buldurularak hemân Sicill-i Ahvâl Memûrîn Komisyonuna (4) gönderilmesi husûsuna himmet buyurulması bâbında.		

21 BOA. DH. MKT. 2814-59.

1.6. Ecza-yı Nariye

22[22]

Trablusşam'da ele geçirilen silah ve patlayıcı maddelerin nasıl ele geçirildiği hakkında mutasarrıflıktan alınan tahriratın Zaptiye Nezareti'nce takdim edildiğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 22 • Sayfa: 316)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded: 1637

(1) Trablusşam'da der-dest olunan esliha ve eczâ-yı nâriyyenin gemilerden der-dest olunduğu ve ne vâsıta ile celb ve idhâl (2) edildiği hakkında sebk eden iş'âra cevâben Trablusşam Mutasarrıflığından vârid olan tahrîrâtın sûreti leffen takdîm kılınmış (3) ve bir sûreti de Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine irsâl edilmiş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 13 Ağustos Sene (1)317 (26 Ağustos 1901).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

*

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded:

(1) Trablusşam hânelerinde esliha ve eczâ-yı nâriyye der-dest olunarak tevkîf edilmiş olan ma'lûmü'l-esâmî eşhâsın nereli olduklarının ve mezkûr esliha ve eczâ-yı (2) nâriyyeyi nereden ve ne vâsıta ile celb ve idhâl etdiklerinin 'arz ve iş'ârı keşîde-i silk-i mestûr buyurulan 11 Temmuz Sene (1)317 târîhli telgrafnâme-i 'âlî-i Nezâret-penâhîlerinde (3) emr ü izbâr buyuruluyor 29 Haziran Sene (1)317 târîhli cevâben mütekaddim telgrafnâme ile 'arz ü beyân edilen esliha ve eczâ-yı nâriyye ile muahharen der-dest olunan üç yüz otuz (4) beş kıyye barut ve dokuz yüz yirmi bir kıyye güherçile ve on iki 'aded gora

22 BOA. Y. MTV. 220-82.

tüfenginin bir kısmı Trabluslu Cemil Ülfet nâm kimesnenin hânesinde bulunmadığı bir zamânda küçük (5) birâderi vâsıtasıyla Almanya Devlet-i Fahîmesinin Trablusşam'da Viskonsolos yasakçıları Hüseyin Melah ve Mahmud Monkara taraflarından meçhûl bir hammâla tahmîlen mezkûr (6) Cemil hânesine nakl ve vaz' edildiği ve bir kısmı 'an-asl Akar Kazâsı ahâlîsinden olub beş altı seneden beri Trablus'da mukîm Kasım El-tamset nâm kimesnenin ismi ma'lûm (7) iki hammâl vâsıtasıyla Hollanda Devleti'nin Trablus'daki Viskonsolosu yasakçılarından Hacı Reşid, Receb El-sefer Celani'nin hânesinden hânü'l-harînin bir odasına (8) götürüldüğü ve bir kısmı Trabluslu Abdurrezzak Hatur nâm kimesnenin müstecir bulunduğu bir ahûrda ve bir kısmı Mahmud Bey Câmi'nin minâresi vasatında kâin bir odada (9) bulunduğu ve bir kısmı Hamfi ahâlîsinden olub bir müddetden beri Trablus'da sâkin bulunan Mehmed Naki nâm şahs tarafından Trabluslu Hammâmcı Mustafa tabbâhhânesine (10) celb olunduğu ve bir kısmı Tahon El-mesleh demekle ma'rûf değirmânın damı ittisâlinde vâki' bir havluda ve bir kısmı Mevrânî tâifesi muhtârı Selim Hâdi Bey (11) zîr-i idâresinde ve câdde üzerinde vâki' bir odada der-dest edilerek ol bâbda memûrîn-i mülkiyye ve 'adliyye ve 'askeriyyeden mürekkeb teşkîl olunan heyet-i (12) mahsûsa ma'rifetiyle icrâ kılınan tahkîkât-ı ibtidâiyyeyi hâvî tutulan evrâk-ı nutkiyye üzerine ta'kîbât-ı kânûniyyenin îfâsı içün mârrü'z-zikr konsoloslar (13) yasakcılarından mâ'adâ maznûn ve mevkûf olan eşhâs-ı merkûme ile berâber cihet-i 'adliyyeye tevdî' ve teslîm olunmuşdur gerçi bu esliha ve eczâ-yı nâriyye nereden (14) celb ve ne sûretle memlekete idhâl olunduğuna dâir şimdiye kadar bir tarafdan ma'lûmât-ı sahîha alınamamış ise de eşyâ-yı mezkûreyi celb ve idhâle mütecâsir (15) olanlar öteden beri buraca her türlü eşyâ-yı memnû'a kaçırmakla ma'lûm ve mütevâtir ve bu yüzden bir hayli ticâret ve servet kazanmakla müştehir olub esâmîsi (16) leffen takdîm kılınan pusulada murakkam eşhâsdan 'ibâret olduğu sûret-i hafiyyede icrâ olunan tahkîkâtdan ve mevzû'-i bahs olan esliha ve eczâ-yı nâriyye (17) eşhâs-ı merkûme vâsıtasıyla ba'zı ecnebî iskelelerinden Yunan gemileriyle celb ile Trablusşam Sancağının tûlen on iki sâ'atden 'ibâret ve memûrîn (18) ve sükkândan hâlî olan sâhil boyuna veyâhûd Cebel-i Lübnan hudûduna çıkarılıb leylen ve tedrîcen memlekete idhâl edildiği cümle-i merviyyâtdan bulunmuşdur (19) Trablusşam Sancağının cesâmetiyle berâber mevki'-i coğrafyası iktizâsınca bir tarafdan Cebel-i Lübnan hudûduna ve diğer tarafdan Cibâl-i Nasıriyye silsilesine bitişik (20) ve mülâsık ve min cihetin sâhil boyu açık olmasıyla ez-her-i cihet ehemmiyyeti hâiz bulunduğundan ve zâten jandarma ve zabtiyyeden kuvve-i mevcûde ihtiyâc-ı mahallîye kifâyet (21) etmez ve 'asâkir-i şâhâneden yalnız otuz nefer kadar süvârî bulunub bu da pek

az bir derecede olduğundan ba‘demâ bu makûle esliha ve eczâ-yı nâriyye (22) ile sâir eşyâ-yı memnû‘anın idhâline meydân verilmemek ve tahkîm-i inzibât ile âsâyiş mahallînin matlûb-ı ‘âlî vechle bir kat daha temîn ve istikrârına medâr (23) olabilmek içün berây-ı muhâfaza-i hemîşe Trablus’dan Lazkiye’ye kadar sevâhil-i bahriyyeyi geşt ü güzâr etmek ve eşyâ-yı memnû‘a hamûleli sefâin görülür ise (24) der-dest eylemek üzere bir istimbotun ve nümâyiş içün sûret-i dâimede Trablus Kasabasında bulunmak üzere bir tabur piyâde ‘asâkir-i şâhânenin tertîb ve irsâli (25) ve mevcûd ‘asâkir-i jandarmanın dahi tezyîdi tahkîm-i inzibât nokta-i nazarından derece-i lüzûm ve vücûbda ve şimdiye kadar eşyâ-yı memnû‘a kaçırmağı san‘at (26) ve ticâret ittihâz eden eşhâs-ı merkûmenin sâirlerine ‘ibret-i müessere olmak üzere idâreten terbiyyeleri hâlen ve istikbâlen ve maslahaten taht-ı ehemmiyyetde görünmüş (27) olduğunun ‘arz ve beyân mütâla‘aya müsâra‘at kılınmışdır ol bâbda.

23[23]

Kaçakçılardan alınıp İzmir Cephanesinde muhafaza edilen silâh ve eczâ-i nâriyenin muhafazası ve bunların yakalanmasında emeği geçenlerin ödüllendirilmesine dâir.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 23 • Sayfa: 318)

Mektûbî Kalemi

Numero	Müsevvid	Mümeyyiz	Hulâsa-i Tahrîrât	Mübeyyiz	Mukâbele eden
Husûsî					28 Şubat Sene (1)317 (13 Mart 1902)

Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne Başkitâbet-i ‘Aliyyesine

(1) Kaçakçılardan der-dest ve müsâdere olunub İzmir cebhânesinde mahfûz bulunan ve lede’l-‘arz (2) Tophâne-i ‘Âmire’ye irsâl ve teslîmi irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî iktizâ-yı (3) ‘âlîsinden bulunduğu fî 23 Şubat Sene 317 târîhli telgrafnâme-i ‘âlîleriyle (4) teblîğ buyurulan esliha ve eczâ-yı nâriyye ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı hümâyûn (5) Tophâne-i ‘Âmire’ye teslîm olunmak üzere melfûf defteri mûcibince yüz (6) on dokuz sandûk derûnunda olduğu hâlde memûrîn-i mahsûsaya tevdî‘an (7) irsâl olunmuş ve bunların der-desti emrinde en ziyâde hüsn-i hidmet (8) ve gayretleri sebk edib emsâlini tergîben taltîfe sezâ görülenlerin (9) esâmîsini mübeyyen pusulası leffen ‘arz ve takdîm kılınmış olmağla (10) esmâları ‘indellerinde muharrer rütbe ve nişânların ihsânıyla mazhar (11) mükâfât-ı seniyye-i Mülûkâne olmaları husûsuna delâlet-i ‘aliyye-i ehl-i perverîleri şâyân buyurulması (12) bâbında.

23 BOA. Y. EE. KP. 15-1419.

24[24]

Memalik-i ecnebiyeden Basra yoluyla gelen vapur ve gemiler vasıtasıyla nakledilen silah, ecza-yı nariye ve eşhas-ı muzırranın naklinin engellenmesi için alınacak sandalın bedeliyle senelik masrafının vilayet polis bütçesinden, sandalcılar maaşlarının da Zaptiye Nezareti tahsisatına zam ve ilavesiyle düzeltilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 24 • Sayfa: 319)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded: 874

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Memâlik-i ecnebiyyeden Basra tarîkiyle vürûd eden vapurlar ile sefâin vâsıtasıyla esliha ve eczâ-yı nâriyye ve eşhâs-ı muzırra nakl olunagelmekde olduğundan bunun önünü almak ve inzibâtın (3) istikmâliyle menfîlerin firârına meydân verilmemek ve ecnebî vapurlarının vürûdunda nükât-ı mühimme-i sâireye dikkat olunmak üzere iki bin guruş kıymetinde bir sandalın mübâya'asıyla (4) dâimî sûretde yüz ellişer guruş ma'âşla üç sandalcı ve iki yüz guruş ma'âşla bir reîsin ta'yîni ve senede iki def'a boya ve kürek ve kalafât ve sâire levâzımâtı içün (5) sekiz yüz guruş müteferrika tahsîsi elzem bulunduğu ve fakat bir def'aya mahsûs sandal bedeliyle her sene levâzım-ı müteferrikası olan sekiz yüz guruşun vilâyet muvâzenesine dâhil (6) Zabtiyye tasarrufâtından temîni mümkün ise de sandalcılara ve reîse tahsîs olunacak ma'âşâta karşılık bulunmak imkânı olmadığı Bağdat Vilâyetinden bâ-tahrîrât iş'âr olunmuş ve lede'l-havâle (7) zikr olunan üç sandalcı ile bir reîsin ma'âşât-ı seneviyyesi yedi bin sekiz yüz guruşdan 'ibâret olduğu bi'l-hesâb anlaşılmış ise de meblağ-ı mezbûrun tesviyesi içün (8) ne merkez ve ne de vilâyât-ı sâire polis muhassasâtından karşılık ifrâzı gayr-ı mümkün bulunmuş ve muvâzene hâricinde karşılıksız akçe sarfı bâ-irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî (9) kat'iyyen men' edilmiş olduğundan mezkûr sandalcılar ma'âşâtı olan sâlifü'z-zikr yedi bin sekiz yüz guruşun müceddeden Nezâret-i 'âcizî tahsîsâtına zamm ve 'ilâvesiyle (10) bir def'alık sandal esmânıyla masârif-i dâime-i seneviyyesinin beyân olunduğu üzere polis muhassasâtı tasarrufâtından tesviyesine mezûniyyet i'tâsı husûsunun huzûr-ı sâmî-i dâverânelerine (11) iş'ârı muhâsebeden ifâde kılınmış olmağla iktizâsının îfâ ve emr ü inbâsı husûsuna müsâ'ade-i Nezâret-penâhîleri şâyân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 15 Muharrem Sene (1)325 ve fî 15 Şubat Sene (1)322 (28 Şubat 1907).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

24 BOA. DH. TMIK. S. 67-15.

1.7. Heyet-i İntihabiye

25[25]

İntihap Heyeti tarafından üçüncü sınıf komiserliğe terfi edilen Erzurum Vilayeti polis kadrosundan Vehbi Bey'in Dersaadet'e gönderilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 25 • Sayfa: 320)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded: 12

Erzurum Vilâyet-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) 19 Şubat Sene (1)320 târîhli ve üç yüz doksan sekiz numerolu tahrîrât-ı 'aliyye-i vilâyet-penâhîleri cevâbıdır polis komiserlerinin intihâb ve terfî'leri bâ-irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî (3) Dâire-i Zabtiyye'de müteşekkil Heyet-i İntihâbiyyeye 'âid olub vilâyet-i 'alîleri polis efrâdından Vehbi Bey de Heyet-i mezkûrenin tensîb ve karârıyla açıkdan üçüncü sınıf (4) komiserliğine terfî' edilmiş olmasına nazaran mûmâileyhin komiserlik buyuruldusunun taraf-ı 'âlî-i vilâyet-penâhîlerinden ibtâli muhâlif-i salâhiyyet **V** emsâli vechle (5) diğer bir vilâyetde veyâ Der-Sa'âdet'de istihdâmı tabî'î olacağından Der-Sa'âdet'e irsâli (6) ve i'tâsı bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 9 Nisan Sene (1)321 (22 Nisan 1905).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

V olub yalnız vilâyetin idâre komisyonu zât-ı 'âlî-i vilâyet-penâhîye 'âid olmasına mebnî mûmâileyhin Erzurum'da istihdâmı tensîb buyurulduğu takdîrde sâye-i mekârim-vâye-i hazret-i Hilâfet-penâhîde

25 BOA. ZB. 423-107.

26[26]

Komiser terfilerinin sadece Zaptiye Nezaretinde görev yapan Heyet-i İntihabiyeye ait olduğuna dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 26 • Sayfa: 321)

Mektûbî Kalemine Mahsûs

Sıra numerosu	Müsevvid	Bitlis Vilâyet-i ‘Aliyyesine	Ne Üzerine Kaleme Alındığı	Mübeyyizi	Târîh-i Tebyîzi
5259	29 Eylül 322 (12 Ekim 1906)		Tahrîrât ve buyuruldu		9 Teşrîn-i evvel Sene (1)322 (22 Ekim 1906)
		(1) 31 Ağustos Sene (1)322 târîhli ve 156 numerolu tahrîrât-ı ‘aliyye-i Vilâyet-penâhîleri cevâbıdır vilâyet-i ‘aliyyeleri (2) polis efrâdından Said ve Ahmed Efendilerin açıkdan komiserliğe terfî‘ edildikleri iş‘âr buyurulmuş (3) ise de komiser intihâb ve ta‘yîni bâ-irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî Dâire-i Zabtiyye’de müteşekkil Heyet-i İntihâbiyyeye ‘âid olub vilâyetlerce açıkdan komiser intihâbı gayr-ı câiz olmağla ol bâbda.		

26 BOA. ZB. 411-105.

27[27]

Vilayet polis müdürlerinin Sicil-i Ahval Memurin Komisyonunca seçilmesi muvafık olmayıp eskiden olduğu gibi yine Zaptiye Nezareti İntihap Heyetince seçileceğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 27 • Sayfa: 322)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 1044

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Vilâyât polis müdîrleriyle elviye-i gayr-ı mülhaka polis serkomiserlerinin Nezâret-i ‘âcizî Heyet-i İntihâbiyyesi tarafından intihâb olunub vilâyât ve elviye-i gayr-ı mülhakaca ahvâl-i mahalliyyeye vukûfları (3) ve ehliyyetleri bulunan komiserlerden vilâyât polis müdîriyyetine ve elviye-i gayr-ı mülhaka polis serkomiserliğine ta‘yîni inhâ olunanların Heyet-i mezkûrece nazar-ı dikkate alınması ve vilâyât ve elviyede (4) açılan komiserliklere o vilâyet ve livâda müstahdem komiserlerden sınıfca anın mâdûnunda bulunanların ehliyyet ve kıdem erbâbından olanları bi’t-tefrîk vilâyât ve elviyede teşkîl (5) olunacak komisyonlar huzûrunda imtihânları icrâ ve mecâlis-i idârece tedkîkât-ı mukteziyye îfâ olunarak en ziyâde ibrâz-ı ehliyyet edenler bi’l-intihâb evrâkının bâ-mazbata Nezâret-i (6) ‘âcizîye irsâl ve Heyet-i İntihâbiyyece tedkîk edilerek muvâfık-ı usûl ve kâ‘ide görüldüğü hâlde intihâb-ı vâkı‘ın tasdîk edilmesi Polis Nizâmnâmesi iktizâsından olub (7) şimdiye kadar ol vechle mu‘âmele olunmakda ise de vilâyât polis müdîrlerinin kazâ kâimmakâmları derecesinde ehemmiyyeti hâiz memûrîn-i mülkiyyeden ma‘dûd ve zikr olunan müdîriyyetlere (8) ta‘yîn olunacakların erbâb-ı ehliyyet ve liyâkatdan ve kânûn şinâs zevâtdan bulunmaları lâzimeden bulunmasına ve şu hâlde mezkûr müdîriyyetler yalnız serkomiserlere inhisâr edilmeyib (9) mekteb-i mülkiyye ve mekteb-i hukûkiyye gibi mekâtib-i ‘âliyyeden neşet etmiş ve umûr-ı mülkiyye ve ‘adliyyede istihdâm olunarak ehliyyetleri anlaşılmış zevâtın dahi ta‘yîni ez-her-i cihet

27 BOA. DH. MKT. 2703-27.

mûcib-i muhassenât (10) olacağına ve memûrîn-i mülkiyye komisyonunun bu gibi zevâtdan mürâca‘at edeceklerin derece-i ehliyyet ve kifâyetleri hakkındaki ıttılâ‘ı der-kâr ve binâen ‘aleyh emr-i intihâbda isâbet (11) edeceği âşikâr idüğüne binâen ba‘demâ vilâyet polîs müdîrlerinin memûrîn-i mülkiyye komisyonunca intihâb etdirilmesi esbâbının istikmâli ile keyfiyyetin emr-i inbâsı husûsuna (12) müsâ‘ade-i ‘aliyye-i dâverâneleri şâyân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 8 Zi’l-hicce Sene (1)326 ve fî 19 Kânûn-ı evvel Sene (1)324 (1 Ocak 1909).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi			Târîh-i Tebyîzi
1044		27 Kânûn-ı evvel Sene (1)324 (9 Ocak 1909)	Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesine		17 Zi’l-hicce Sene (1)326 28 Kânûn-ı evvel Sene (1)324
		(1) 19 Kânûn-ı evvel Sene 324 târîhli ve bin kırk dört numerolu tezkire-i vâlâları cevâbıdır vilâyât polis müdîrliklerinin (2) der-kâr olan ehemmiyyeti hasebiyle mezkûr müdîriyyetler yalnız serkomiserlere hasr edilmeyib mekteb-i mülkiyye ve mekteb-i (3) hukûk gibi mekâtib-i ‘âliyyeden neşet etmiş ve umûr-ı mülkiyye ve ‘adliyyeden istihdâm olunarak ehliyyet ve liyâkatları (4) anlaşılmış olan zevâtın ta‘yîni mûcib-i muhassenât olacağı der-kâr ise de bu memûriyyetlere ta‘yîn (5) edileceklerin hâiz olmaları lâzım gelen evsâfi Nezâret-i Behiyyelerince takdîr olunabileceği (6) cihetle vilâyet polis müdîrlerinin Sicîl-i Ahvâl Memûrîn Komisyonunca intihâbı muvâfık olmayıb kemâ-kân (7) Nezâret-i Behiyyelerince intihâbı îcâb edeceğinin beyânına ibtidâr kılındı ol bâbda.		

28[28]

Kazalardan Musul vilayetine gelecek azaların teşkil ettiği Heyet-i İntihabiyeye reis seçimi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 28 • Sayfa: 324)

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) C[evap] 29 Kânûn-ı evvel Sene (1)324 intihâb içün kazâlardan livâya gelecek a'zâların teşkîl (2) edeceği Heyet-i İntihâbiyye Riyâsetinin kimlere tevdî' olunacağına dâir nizâmnâme-i mahsûsunda (3) sarâhat olmadığından riyâsete lüzûm var ise kime tevdî'i lâzım geleceği Meclis-i İdâre karârıyla istîzân olunur. Fî 10 Kânûn-ı sânî Sene (1)324 (23 Ocak 1909).

Musul Vâlîsi Ferik
Zeki

28 BOA. DH. MKT. 2717-50.

1.8. Heyet-i Sıhhiye

29[29]

Mekke-i Mükerreme Zaptiye Sıhhiye memurlarının maaşlarına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 29 • Sayfa: 325)

Nezâret-i Umûr-ı Sıhhiyye
Tahrîrât Odası
‘Aded: 121

Huzûr-ı Sâmî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Mekke-i Mükerreme Zâbıta-i Sıhhiyye Sermemûru İbrâhim Şükrü Efendi’nin istihdâmınca ba‘zı mahâzir görülmesi üzerine mahallinin vukû‘ bulan iş‘ârına mebnî memûriyyet-i mezkûre muvakkaten lağv olunarak şimdiye kadar iki nefer (3) zâbıta-i sıhhiyye memûruyla idâre-i maslahat olunmakda bulunmuş ise de bu müddet zarfında zâbıta-i mezkûre birinci ve ikinci memûriyyetlerine ‘âid olan vezâifi hüsn-i îfâ ile ibrâz-ı âsâr-ı ehliyyet ve rüyet eylemiş olan (4) İkinci Memûr Şerif Abdullah Haşim Efendi’nin Hicaz Ta‘lîmât-ı Sıhhiyye Lâyihâsı’nda münderic olduğu vechle bin guruş ma‘âşla sâlifü’l-‘arz Zâbıta-i Sıhhiyye Sermemûriyyetine ta‘yîni muvâfık-ı hâl ve maslahat olacağı (5) Mekke-i Mükerreme Sıhhiyye Müdîr Vekâletinden bâ-tahrîrât iş‘âr edilmiş olduğundan ol vechle mûmâileyh Şerif Abdullah Haşim Efendi’nin bin guruş ma‘âşla Mekke-i Mükerreme Zâbıta-i Sıhhiyye Birinci Memûrluğuna ve kezâlik hüsn-i hidmet (6) ve sa‘y ü gayreti meşhûd olan Üçüncü Memûr Şerif Abdulmuin Efendi’nin dahi yedi yüz guruş ma‘âşla ikinci memûrluğa nasb ve ta‘yînleri ve ma‘âşı beş yüz guruşdan ‘ibâret olan Üçüncü Zâbıta-i Sıhhiyye (7) Memûriyyetinin şimdilik ‘adem-i lüzûmu tahakkuk eylemesine binâen lağvıyla üç yüz guruşunun hidemât-ı hasene ve reviyyet-mendânesi ve ma‘âşının dahi

29 BOA.A.MKT.MHM. 577-19.

pek dûn bulunması hasebiyle Sıhhiyye Birinci Kâtibi Tevfik Efendi'nin ma'âş-ı hâlisi olan (8) altı yüz guruşa bi'l-'ilâve dokuz yüz guruşa iblâğı ve Hudâ-negerde ileride lüzûm görünecek olur ise mevsim-i Hâc esnâsında yine bir üçüncü memûr istihdâm edilmek üzere mütebâki iki yüz guruşun mevkûf tutulması (9) husûslarına Dâire-i Sıhhiyyenin vukû' bulan tensîb ve teklîfi üzerine Meclis-i Umûr-ı Sıhhiyyece karâr verilerek ol vechle îfâ-yı muktezâsı Vekâlet-i mezbûreye cevâben bildirilmiş olmağla bu bâbda Hicaz Vilâyet-i Celîlesine dahi (10) teblîgat-ı lâzime icrâsı husûsuna müsâ'ade-i sâmiyye-i hıdîv-i a'zâmileri şâyân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 13 Şa'bân Sene 1316 ve fî 15 Kânûn-ı evvel Sene 1314 (27 Aralık 1898).

Sıhhiyye Nâzırı
(İmzâ)

30[30]

Padişahın affına mazhar olan Mehmet Ali, Numan ve İzmirli Ahmet Necati Efendilerin Şehremaneti, Zaptiye Nezareti Heyet-i Sıhhiye ve Tıbbiyede istihdamları hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 30 • Sayfa: 326)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi		Târîh-i Tebyîzi
		17 Nisan Sene (1)316	Huzûr-ı ‘Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye	2 Muharrem Sene (1)318 18 Nisan Sene (1)316 (2 Mayıs 1900)
		(1) Mazhar-ı ‘afv-ı ‘âlî olan ve birer hidmete ta‘yîniyle ikdârları irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî iktizâ-yı ‘âlîsinden (2) bulunan Mehmed Ali ve Numan ve İzmirli Ahmed Necati Efendiler’in beşer yüz guruş ma‘âşlarla Şehremâneti (3) ve Zabtiyye Nezâreti Heyet-i Sıhhiyye ve Tıbbiyyeleri refâkatinde istihdâmları ve ma‘âşlarının dâireleri masârif-i müteferrikası miyânında tesviyesi husûsunun (4) istîzânına mübâşeret kılındı ol bâbda.	

30 BOA. DH. MKT. 2339-114.

31[31]

Jandarma, Polis ve sıhhiye memurlarının maaşlarının düzenli ödenmesi gerekliliğine dair Maliye Nezaretine tebligat yapılması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 31 • Sayfa: 327)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded: Müsta‘celdir

Suriye Vilâyetinden Vârid Olan Şifre-i Telgrafnâme

(1) Jandarma ve polis ma‘âşâtıyla memûrîn-i sıhhiyye ma‘âş ve harcırâhlarının tehîr-i tesviyesi mahzûru dâ‘î olmağla (2) tesrî‘-i tediyesi içün defterdarlığa emr verdirilmesi 20 Kânûn-sânî Sene (1)318 târîhli ‘arîza-i telgrafî ile ‘arz olunmuş idi (3) bu kerre Havran jandarmaları tarafından dahi çekilen telgrafnâmede beş mâhdan beri ma‘aş alamamalarından (4) dolayı dûçâr-ı fart-ı sefâlet olmalarından bahsle isti‘tâf olunuyor ma‘âşât-ı mezkûrenin verilmemesi (5) marzî-i ‘âlîye mugâyir ahvâlin hudûsuna bâdî olacağı mahsûs idüğüne binâen ‘arz ve iş‘âr-ı sâbık vechle (6) bu bâbda defterdârlığa teblîgât-ı serî‘a îfâ etdirilerek netîcesi‘n emr ve inbâsına müsâ‘âde-i celîle-i Sadâret (7) -penâhîleri tekrâr istid‘â olunur fermân. Fî 27 Kânûn-ı sânî Sene (1)318 (9 Şubat 1903).

Suriye Vâlîsi
Nazım

31 BOA. BEO. 1996-149685.

32[32]

Zaptiye Nezareti Heyet-i Sıhhiyesinde görevli Ahmet Necati Efendi'nin kötü sözler söylemesine ve şuurunun bozuk olmasına binaen kaydının silinmesine ve yerine Üçüncü Ordu doktorlarından olup Zaptiye Nezareti'ne tayini icap eden Feyzi Efendi'nin tayini hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 32 • Sayfa: 328)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded: 347

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) 25 Haziran Sene (1)321 târîhli ve dört yüz otuz üç numerolu tezkire-i 'aliyye-i dâverâneleri cevâbıdır 4 Temmuz Sene (1)321 târîhli ve iki yüz yetmiş altı numerolu tezkire-i 'âcizî ile iş'âr (3) olunduğu üzere Nezâret-i 'âcizî Etıbba Dâiresinde müstahdem Necati Efendi'nin tefevvühât-ı leimâneye cüret etmesine ve şu'ûrunda halel bulunmasına binâen kaydının terkîniyle ma'âş-ı muhassası olan (4) beş yüz guruşun Üçüncü Ordu-yı Hümâyûn etıbbâsından olub muhassasâtı Nezâret-i 'âcizîden tesviye edilmek üzere rütbe-i hâliyyesiyle Nezâret-i 'âcizîye nakl-i memûriyyeti muktezâ-yı irâde-i seniyye-i (5) hazret-i Hilâfet-penâhîden bulunan Feyzi Efendi'nin ma'âş ve ta'yînâtına karşılık tutularak mu'âmele-i kaydiyyesi îfâ olunmuş ve mülkiyye sıhhiyye memûrları muhassasâtı miyânında (6) bulunan mezkûr beş yüz guruşdan mûmâileyh Feyzi Efendi'nin ma'âşı olan dört yüz guruşu Merkez 'Askerî Sıhhiyye memûrları tahsîsâtına nakl edilmiş ise de ta'yînâtı karşılığı (7) olan yüz guruşun ma'âş faslının on dokuzuncu mâddesinden masraf faslının mu'ayyenât-ı 'askeriyye mâddesine nakli lâzım gelib fusûl beynindeki münâkalâtın (8) icrâsı da Bâb-ı 'Âlî cânib-i sâmîsinden istîzâna mütevakkıf bulunduğundan zikr olunan yüz guruşun mûmâileyhin târîh-i ta'yîni olan 11 Haziran (1)321 târîhinden i'tibâren (9) mezkûr fusûl mevâddı beyninde icrâ-yı münâkalasına mezûniyyet i'tâsı husûsuna müsâ'ade-i 'aliyye-i dâverâneleri şâyân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 10 Cemâziye'l-âhire Sene (1)323 ve fî 30 Temmuz Sene (1)321 (12 Ağustos 1905).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

32 BOA. DH. MKT. 918-66.

*

Bâb-ı ‘Âli
Dâire-i Umûr-ı Dâhiliyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded:

Fî 5 Teşrîn-i evvel Sene (1)316 (18 Ekim 1900) Târîhinde Zabtiyye Nezâretine Yazılan Tezkire Sûretidir

(1) Mazhar-ı ‘afv-ı ‘âlî olarak birer hidmete ta‘yîniyle ikdârları irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî iktizâ-yı ‘âlîsinden bulunan efendilerden İzmir’li (2) Ahmed Necati Efendi’nin beş yüz guruş ma‘âşla Nezâret-i ‘Aliyyeleri Heyet-i Sıhhiyye ve Tıbbiyyesi refâkatinde istihdâmıyla ma‘âşının dâiresi (3) masârif-i müteferrikası miyânında tesviyesi husûsuna bi’l-istîzân emr ü fermân-ı Hümâyûn cenâb-ı Tacdârî şeref-sudûr buyurulduğu buyuruldu-i sâmî ile (4) teblîğ olunmasıyla sebk eden iş‘âra cevâben vârid olan 12 Ağustos Sene (1)316 târîhli ve altı yüz on iki numerolu tezkire-i ‘aliyyelerinde Zabtiyye muvâzenesine (5) dâhil bulunan müteferrika tertîbi kırk beş bin dokuz yüz guruşdan ‘ibâret olub meblağ-ı mezbûr sarfiyyât-ı vâkı‘aya kifâyet edememekde olduğu (6) cihetle her sene nihâyetinde diğer tertîbler tasarrufâtından tertîb-i mezkûre akçe nakline mecbûriyyet hâsıl olmakda bulunduğundan bahsle mûmâileyhe (7) tahsîs buyurulan şehrî beş yüz guruşdan senevî altı bin guruşun polis müteferrikası tertîbinden etıbbâ-yı mülkiyye tahsîsâtına (8) nakl ve ‘ilâvesi ityân buyurulması üzerine bi’l-istîzân mûcibince icrâ-yı îcâbı şeref-tevârüd eden 13 Eylül Sene (1)316 târîhli (9) buyuruldu-i ‘âlîde iş‘âr kılınmışdır ol bâbda.

*

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 2320

Şûrâ-yı Devlet Mâliyye Dâiresinin 2563 Numerolu Mazbatasının Sûretidir

(1) Dâhiliyye Nezâretinden bi’t-takdîm Şûrâ-yı Devlete havâle buyurulan 22 Cemâziye’l-evvel Sene 323 târîh ve iki bin elli numerolu tezkire Mâliyye Dâiresinde kırâat olundu
(2) meâlinde Etıbba Dâiresinde müstahdem Necati Efendi’nin tefevvühât-ı leimâneye cüret etmesine ve ma‘lûl olmasına binâen kaydının terkîniyle ma‘âş-ı mahsûs olan beş yüz guruş Üçüncü Ordu-yı Hümâyûn (3) etıbbâsından olub rütbe-yi hâliyyesiyle Zabtiyye Nezâretine nakl-i memûriyyeti muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhîden bulunan Feyzi Efendi’nin ma‘âş ü mu‘ayyenâtına karşılık tutularak mu‘âmele-i (4) kaydiyyesi îfâ olunmuş ve mülkiyye sıhhiyye memûrları muhassasâtı miyânında bulunan mezkûr beş yüz guruşdan mûmâileyh Feyzi Efendi’nin ma‘âşı olan dört yüz guruş Merkez ‘Askerî Sıhhiyye memûrları tahsîsâtına nakl edilmiş (5) olacağından bahsle ta‘yînâtı karşılığı olan yüz guruşun 11 Haziran Sene 321 târîhinden i‘tibâren ma‘âş faslının on dokuzuncu mâddesinden masraf faslının mu‘ayyenât-ı ‘askeriyye mâddesine nakline mezûniyyet i‘tâsı (6) Zabtiyye Nezâretinin iş‘ârına ‘atfen istîzân olunmuş ve sûret-i iş‘âr muvâfık-ı usûl ve emsâl görülmüş olmağla ol vechle icrâ-yı îcâbının Zabtiyye Nezâretine li-ecli’t-teblîğ Dâhiliyye Nezâretine havâlesine tezekkür kılındı (7) ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 6 Şa‘bân (1)323 ve fî 22 Eylül Sene (1)321 (6 Ekim 1905).

Aslına mutâbıkdır
(İmzâ)

Şûrâ-yı Devlet Mâliyye Dâiresinin sûreti bâlâda muharrer mazbatası mûcibince Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesinden icrâ-yı îcâbına himmet buyurulmak. Fî 15 Şa‘bân Sene (1)323.

II. BÖLÜM

POLİS İDARESİ

2.1. Polisin Görev ve Teşkilatlanması

33[33]

Diyarbakır Vilayetinde kurulan komisyon tarafından, nahiyelerin ihtiyaç duyduğu kadar polisin seçilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 33 • Sayfa: 333)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded:

Diyarbekir Vilâyetinden Mevrûd Telgrafnâme Halli

(1) C[evap] 25 Nisan Sene (1)312 (7 Mayıs 1896) ıslâhât-ı mukarrereden jandarma tertîbâtı Şakir Paşa Hazretleriyle bi’l-muhâbere icrâ ve tanzîm olunan defteri geçen posta ile (2) makâm-ı Ser‘askerîye takdîm kılındı teşkîl-i nevâhî mu‘âmelâtı da mülhakâtla ba‘de’l-muhâbere karîbü’l-ikmâl bulunan tertîbât defterleri bi-mennihi’l-kerim (3) hafta-i âtiyye postasıyla takdîm kılınacakdır polis tensîkâtı nevâhînin ta‘yîn edecek mikdârına göre yapılmak lâzım geleceğine mebnî (4) nevâhî tertîbât defterlerinin takdîmini müte‘âkiben ana da mübâşeret olunacağından tertîbât-ı cedîde ve bu bâbda müşârünileyh cânibinden alınan ta‘limât (5) mûcibince kaydına lüzûm görülecek polis komiser ve efrâdının komisyon teşkîliyle emr-i intihâblarının bi’l-icrâ intihâb evrâkının tertîbât (6) defteriyle berâber takdîmi hakkındaki irâde-i celîle-i Sadâret-penâhîleri istîzân olunur fermân. Fî 26 Nisan Sene (1)312 (8 Mayıs 1896).

Vâlî
Enis

33 BOA. A. MKT. MHM. 677-9.

34[34]

Bafra, Fatsa ve Terme kazalarında polis olmadığı ve okur-yazar zabıta memuru olmadığı cihetle önemli tahkikat ve araştırmaların yerine getirilemediğinden üçüncü sınıftan bir komiserle beş nefer polisin ilaveten istihdamı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 34 • Sayfa: 334)

Sadâret Mektûbî Kalemi

Numero	Târîh-i Vürûdu	Târîh-i Tesvîdî			Târîh-i Tebyîzi
848	Gurre-i Zi'l-hicce Sene 313 2 Mayıs Sene 312 (14 Mayıs 1896)		Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine		Gurre-i Zi'l-hicce Sene 313 2 Mayıs Sene 312

(1) Bafra ve Fatsa ve Terme kazâlarında polis ve okuryazar zâbıta memûru olmadığı cihetle tahkîkât ve taharriyyât-ı mühimme (2) yoluyla icrâ kılınamamakda idüğünden Canik Mutasarrıflığının iş'ârı mûcibince üçüncü sınıfdan bir komiserle beş nefer polisin livâ mevcûduna 'ilâveten istihdâmı ve livâca (3) hüsn-i hidmeti mesbûk polislerden birinin komiserliğe terfî'i hakkında Trabzon Vilâyet-i Behiyyesinden (4) Dâhiliyye Nezâret-i Celîlisine meb'ûs telgrafnâme Nezâret-i müşârünileyhânın 29 Zi'l-ka'de Sene (1)313 târîhli ve 848 numerolu tezkire-i seniyye ma'an (5) tesyîr-i sûy-ı devletleri kılınmış olmağla bi't-tedkîk bu bâbda vâki' olacak mütâla'a-i 'aliyyelerinin iş'ârı ve tezkiresinin i'âdesi husûsuna himmet buyurulması siyâkında.
Ber-mûcib-i işâret-i 'aliyye-i cenâb-ı müsteşârî

34 BOA. BEO. 780-58436

35[35]

Kazalardan vilayet merkezi ve livalara giden polislere harcırah verilmesinin uygun görüldüğü hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 35 • Sayfa: 335)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded 147

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i ‘Âlîsine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Polis komiserleriyle efrâdının memûren bir mahalle ‘azîmet ve ‘avdetlerinde harc-ı râh i‘tâsı tabî‘î ise de ba‘zı mevâddın istîzâhı ve tebligât-ı lâzimenin îfâsı (3) zımnında kazâlardan merkez-i vilâyete ve elviyeye celb edilmekde bulunan polis neferâtına dahi harc-ı râh verilib verilmeyeceği Sivas Vilâyetinden vârid olub muhâsebeden (4) i‘lâmlı olduğu hâlde leffen takdîm kılınan telgrafnâmede istifsâr olunmuş ve lede’l-havâle bu bâbda Memûrîn-i Mülkiyye Harc-ı râh Karârnâmesinde bir gûnâ sarâhat (5) olmadığı cihetle keyfiyyetin savb-ı sâmî-i cenâb-ı Nezâret-penâhîlerinden lüzûm-ı ‘arz ve istîzânı İdâre Komisyonundan ifâde kılınmış olmağla sûret-i iş‘âra nazaran bu bâbda (6) olunacak mu‘âmelenin bâ-ta‘yîn emr ü inbâsı husûsuna müsâ‘ade-i ‘aliyye-i dâver-i ekremîleri şâyân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 3 Zi’l-hicce Sene (1)313 ve fî 4 Mayıs Sene (1)312 (16 Mayıs 1896).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

35 BOA. DH. TMIK. M. 7-14.

36[36]

Ermeni fesat komitesi Truşak tarafından zaptiye ve polis memurları ile komiserlere karşı suikast hareketleri yapıldığı ve bunların devam edeceği anlaşıldığından dikkatli olunarak gerekli tedbirlerin alınması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 36 • Sayfa: 336)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded:188

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i 'Âlîsine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Bir ay evveline gelince[ye] kadar komiteler tarafından itlâf edilen memûrîn-i zâbıtadan başka şu on beş yirmi gün zarfında Der-Sa'âdet'de (3) Polis Memûru Halil ve zâbıta müstahdemîninden Sitrak ve Kumkapı Polis Komiseri Markar Efendiler ayrı ayr bıçak ve revolverlerle sû-i kasda (4) uğradılmış oldukları gibi Erzurum'da polis memûrlarından Mıgırdıç Efendi'nin üzerine leylen Vahan nâmında bir Ermeni tarafından katl kasdıyla bir el (5) silâh endaht ve politika müttehemlerinden Erzincanlı Çekuryan Mağar ve rüfekâsı taraflarından Celicalı karyesinde tesâdüf eden kesâna (6) silâh isti'mâl ile bir İslam'ın katl olunması ve Van'ın Şuşansi karyesi manastırında silâh ta'lîm ve ta'allümüyle müştağil bulunan Ermeniler tarafından (7) bi't-tesâdüf on zabtiyyeye bir sâ'at kadar silâh atılması ve yine Van'ın Dir-i Meryem Kilisası'nda muhtefî Ermeni eşkıyâsı tarafından geçende üç (8) Kürd'ün sûret-i vahşiyânede katl ve üçünün cerh ve Elkel karyesinde Ermeni eşkıyâsı tarafından iki Kürd'ün kezalik (9) sûret-i vahşiyânede katl ve Van'ın Çakılbend Karagolhânesinde leylen nöbet vazîfesini îfâ eden zabtiyye neferi üzerine bir el silâh (10) endaht edilmesi gibi zuhûr eden ef'âl-i cinâiyye her tarafda iğtişâşâtı der-'uhde etmiş olan Truşak Komitesi'nin mukaddemât-ı (11) teşebbüsât-ı ihtilâliyyesi olub cânîler 'acâleten emsâline 'ibret-i müessire olacak sûretde cezâ görmeyecek olurlar ise bu seneki (12) iğtişâşâtın önünü almak mümkün olamayacağından mâ'adâ refîklerine sû-i kasd eden Ermeni cânîlerin mahbûsiyyetden başka bir cezâ (13) görmemeleri memûrîn-i zâbıtanın fütûrunu ve daha doğrusu insilâb-ı cüretlerini mûcib olmakda bulunduğundan vakt fevt (14) edilmeyerek icrâ-yı îcâbı ve vâbeste-i rey-i sâmî-i cenâb-ı Nezâret-penâhîleridir ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 24 Zi'l-hicce Sene (1)313 ve fî 25 Mayıs Sene (1)312 (6 Haziran 1896).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

36 BOA. DH. TMIK-M. 6-62.

*

Tesrî‘-i Mu‘âmelât Komisyonunun Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Huzûr-ı ‘Âlî-i Cenâb-ı Sadâret-penâhîye ‘Adliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i ‘Âlîsine Mahremâne		Târîh-i Tebyîzi
	Macid	28 Mayıs Sene (1)312 (10 Haziran 1896)			‘Arabî Rumî 27 Zi’l-hicce Sene (1)313 28 Mayıs Sene (1)312
II ‘Adliyyeye Bu makûle eşhâsa ‘âid mu‘âmelât-ı ‘adliyyenin sür‘at ve ehemmiyyet-i mahsûsa ile temşiyeti zımnında îcâb eden memûrîn-i ‘adliyyeye evâmir-i kat‘iyye i‘tâ buyurulması husûsunun pîş-gâh-ı sâmî-i dâver-i efhamîlerine ‘arz ü izbârı mezkûr komisyonca tezekkür edilmiş olmağla ol bâbda.			(1) Bir ay evveline gelinceye kadar komiteler tarafından itlâf edilen memûrîn-i zâbıtadan başka şu on beş yirmi gün zarfında Der-Sa‘âdet’de (2) Polis Memûru Halil ve zâbıta müstahdemîninden Sitrak ve Kumkapı Polis Komiseri Markar Efendiler ayrı ayrı bıçak (3) ve revolverlerle sû-i kasda uğradılmış oldukları gibi Erzurum’da polis memûrlarından Mıgırdıc Efendi’nin üzerine (4) leylen Vahan nâmında bir Ermeni tarafından katl kasdıyla bir el silâh endaht ve politika müttehemlerinden Erzincanlı Çekuryan (5) Mağar ve rüfekâsı taraflarından Celicalı karyesinde tesâdüf eden kesâna silâh isti‘mâl ile bir İslam’ın katl olunması ve Van’ın (6) Şuşansi karyesi manastırında silâh ta‘lîm ve ta‘allümüyle müştağil bulunan Ermeniler tarafından bi’t-tesâdüf on zabtiyyeye bir sâ‘at kadar (7) silâh atılması ve yine Van’ın Dir-i Meryem nâm kilisasında muhtefî Ermeni eşkıyâsı tarafından geçende üç Kürd’ün sûret-i vahşiyânede (8) katl ve üçünün cerh ve Elkel karyesinde Ermeni eşkıyâsı tarafından iki Kürd’ün kezalik sûret-i vahşiyânede itlâf (9) edilmesi ve Van’ın Çakılbend Karagolhânesinde leylen nöbet vazîfesini îfâ eden zabtiyye neferi üzerine bir el silâh (10) endaht kılınması gibi zuhûr eden ef‘âl-i cinâiyye her tarafda iğtişâşâtı der-‘uhde etmiş olan Truşak Komitesi’nin mukaddemât-ı (11) teşebbüsât-ı ihtilâliyyesi olub cânîler ‘acâleten emsâline ‘ibret-i müessire olacak sûretde cezâ görmeyecek olurlar ise bu sene ki (12) iğtişâşâtın önünü almak mümkün olamayacağından mâ‘adâ refîklerine sû-i kasd eden Ermeni cânîlerin mahbûsiyyetden başka bir cezâ (13) görmemeleri memûrîn-i zâbıtanın fütûrunu ve daha doğrusu insilâb-ı cüretlerini mûcib olmakda bulunduğundan bahsle vakt (14) fevt edilmeyerek icrâ-yı îcâbı lüzûmu Zabtiyye Nezâret-i Celîlesinden (15) bi’l-vürûd Tesrî‘-i Mu‘âmelât Komisyonunda mütâla‘a olunan tezkirede bast (16) ü beyân kılınmışdır ve harekât-ı fesâdiyyelerinden ve heyet-i zâbıtaya karşı isti‘mâl-i silâha cüretlerinden dolayı (17) ahz ü girift olunan eşhâsı mel‘anet-i ihtisâsın seri‘an icrâ-yı muhâkemesiyle haklarında tertîb edecek mücâzât-ı (18) kânûniyyenin bir an evvel mevki‘-i icrâya vaz‘ı lâzimeden bulunmuş olmasıyla **II** îcâb eden memûrîn-i ‘adliyyeye evâmir-i kat‘iyye (19) i‘tâsı ‘Adliyye Nezâret-i Celîlesine ve memûrîn-i ‘adliyyenin ahvâl ve harekâtının		

(Belgenin Devamı)

	(1) Nazar-ı dikkate tutularak mu‘âmelât-ı ‘adliyyenin teehhürâta uğradılmaması ve îfâ-yı vezâif-i memûrelerince ‘adem-i mübâlâtı görülenler olduğu hâlde hemân bildirilmesi îcâb eden vilâyâta iş‘âr kılınmış olmağla ol bâbda taraf-ı sâmî-i (2) hazret-i Sadâret-penâhîlerinden dahi Nezâret-i Celîle-i müşârünileyhâya vesâyâ-yı lâzime icrâ buyurulması ve vâbeste-i rey ve irâde-i ‘aliyye-i Vekâlet-penâhîleridir (3) ol bâbda. Erzurum Bitlis Van Mamuretülaziz Diyarbekir Sivas Ankara Konya Halep Adana Hüdavendigar ve İzmid Mutasarrıflığına Vilâyetlerine Tahrîrât-ı Mühimmâne. (4) Bir takım erbâb-ı mefsedet taraflarından dâ‘î-i mesûliyyet-i harekâta ve memûrîn-i zâbıtadan ba‘zılarının şu sırada komiteler mensûbîni tarafından katl ve itlâfına cüret edildiği ve bu gibi ef‘âl-i cinâiyye (5) Truşak nâmındaki fesâd komitesinin mukaddemât-ı teşebbüsât-ı ihtilâliyyesi olduğu beyânıyla cânîler hakkında emsâline ‘ibret-i müessire olacak (6) sûretde ‘acâleten mu‘âmele-i kânûniyye icrâsı lüzûmu Zabtiyye Nezâret-i Celîlesinden iş‘âr olunmasına mebnî bu misillü cerâimden (7) dolayı taht-t tevkîfde bulunan eşhâsa ‘âid mu‘âmelât-ı ‘adliyyenin sür‘at ve ehemmiyyet-i mahsûsa ile rüyeti zımnında (8) îcâb eden memûrîn-i ‘adliyyeye evâmir-i kat‘iyye i‘tâsı Tesrî‘-i Mu‘âmelât Komisyonu ifâdesiyle ‘Adliyye Nezâret-i (9) Celîlesine bildirildiği gibi memûrîn-i ‘adliyyenin ahvâl ve harekâtı mütemâdiyen nazar-ı dikkatde tutularak mu‘âmelât-ı mühimmenin (10) mihver-i matlûbda deverânı esbâbının istikmâl ve bir gûne teehhür-i vukû‘u hâlinde hemân ma‘lûmât (11) verilmesi lüzûmu da îcâb eden vilâyâta tavsiye ve izbâr edildiğinden vilâyet-i celîlerince dahi iktizâ-yı (12) hâlin îfâsına himem-i ‘aliyye-i âsafâneleri der-kâr buyurulmak bâbında. Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine (13) 25 Mayıs Sene 312 târîhli ve 188 numerolu tezkire-i ‘aliyye-i dâverîleri üzerine dâ‘î-i mesûliyyet-i harekât-ı mefsedetkârîye ve memûrîn-i zâbıtaya karşı isti‘mâl-i silâha cüretlerinden dolayı ahz ü girift olunan eshâs mel‘anet-i ihtisâsa (14) ‘âid mu‘âmelât-ı kânûniyyenin sür‘at ve ehemmiyyet-i mahsûsa ile rüyet ve temşiyeti zımnında îcâb eden me‘mûrîn-i ‘adliyyeye evâmir-i kat‘iyye i‘tâsı lüzûmu ‘Adliyye Nezâret-i Celîlesine ve memûrîn-i ‘adliyyenin (15) ahvâl ve harekâtı mütemâdiyen nazar-ı dikkatde tutularak mu‘âmelât-ı mühimmenin mihver-i matlûbda deverânı esbâbının istikmâli ve îfâ-yı vazîfede tekâsül ve rehâvetleri görülenler oldugu takdîrde hemân bildirilmesi husûsu Erzurum Bitlis Van Mamuretülaziz (16) Diyarbekir Sivas Ankara Konya, Halep, Adana, Hüdavendigar Vilâyetleriyle İzmid Mutasarrıflığına iş‘âr kılındıgı gibi îcâb-ı hâlin huzûr-ı sâmî-i Sadâret-penâhîye dahi ‘arz ve izbâr olunduğunun Tesrî‘-i Mu‘âmelât (17) Komisyonu ifâdesiyle beyân ve iş‘ârına mübâderet oldu ol bâbda.

37[37]

Dersaadet'de görevli olan 1250 polisin yetersizliğinden dolayı, 150 süvari polisi daha verilirse inzibati işlerin daha rahat yerine getirileceğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 37 • Sayfa: 339)

Bâb-ı 'Âlî
Dâire-i Sadâret
Amedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
1076

(1) Der-Sa'âdet'de müstahdem polis efrâd ve zâbitânı bin iki yüz elli neferden 'ibâret olarak hasbe'l-hâl bunların kifâyetsizliği tebeyyün eylediği cihetle tezyîdi Mösyo Bonin (2) tarafından der-miyân ve ifâde olunmuş ve Der-Sa'âdet Polis Müdîri Hüsnü Efendi'nin verdiği îzâhâta göre mevcûd-ı hâzıra yüz elli nefer süvâri polis zamm edilir ise (3) umûr-ı inzibâtiyyenin hüsn-i cereyânını temîn edeceği ve efrâd-ı munzammenin masârif-i seneviyyesi on bin lira râddesine bâliğ olacağı anlaşılmış olduğundan ol mikdâr polisin (4) kayd ve istihdâmı husûsunun Zabtiyye Nezâretine havâlesi ve polis efrâdının hidmetlerinden bi-hakkın istifâde edilebilmesi temîn-i ma'îşet ve idârelerine ve bu da ma'âşlarının muntazaman (5) tesviyesine vâ-beste olmasıyla polisler ma'âşâtının Der-Sa'âdet emlâk vergisi tahsîlâtından muntazaman tesviyesinin Mâliyye Nezâretine bildirilmesi ve evvel ü âhir şeref-sünûh ve sudûr (6) buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn cenâb-ı Tâcdârî muktezâ-yı celîlinden bulunduğu üzere polis silkinde istihdâm edilecek olanların hakîkaten hüsn-i îfâ-yı vezâife muktedir (7) ve hidmetinin ehemmiyyetini takdîre vâkıf ve kâdir takımdan olması taht-ı vücûbda bulunmasıyla gerek bu kerre kayd ve istihdâm edilecek süvâri polis efrâdının sıfât-ı ma'rûza ile (8) muttasıf bulunmalarına ve gerek mevcûd ve müstahdem olanların ez-ser-i nev tahkîk derecât-ı kâbiliyyetleriyle içlerinde nâ-ehl bulunanların bi't-tebdîl yerlerine erbâb-ı 'iffet ve ma'lûmâtın (9) alınması husûsuna ve polis sınıfınca lüzûmu bedîhi olan ıslâhâtın icrâsına ibtidâr olunmasının Zabtiyye Nezâretine başkaca tavsiyesi miyâne-i 'ubeydânemizde tezekkür kılındı ise de (10) ol bâbda ve kâtıbe-i ahvâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emr efendimizindir. Fî 23 Rebî'ü'l-evvel Sene (1)314 ve fî 21 Ağustos Sene (1)312 (1 Eylül 1896).

37 BOA. İ. ZB. 1-39.

Tophâne-i ‘Âmire Müşîri / Dâhiliyye Nâzırı / Hâriciyye Nâzırı / Şûrâ-yı Devlet Reîsi / Bahriyye Nâzırı / Ser‘asker / ‘Adliyye Nâzırı / Sadr-ı a‘zam / Ticâret ve Nâfi‘a Nâzırı

(Mühürler)

(1) Encümen-i Mahsûs-ı Vükelânın manzûr-ı ‘âlî buyurulan işbu mazbatası üzerine mûcibince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-müte‘allik buyurulmuş olmağla ol bâbda (2) emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 24 Rebî‘ü’l-evvel Sene (1)314 fî 22 Ağustos Sene (1)312 (2 Eylül 1896).

Serkâtib Hazret-i Şehriyârî
(İmzâ)

*

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret
Amedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
1076
(1) ‘Atûfetlü efendim hazretleri
(2) Hasbe’l-hâl Der-Sa‘âdet polis efrâdına yüz elli süvârî polisin ‘ilâvesi hakkında Encümen-i Mahsûs-ı Vükelâdan kaleme alınan mazbata arz ve takdîm olunmuş olmağla ol bâbda her ne vechle (3) irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî şeref-sünûh ve sudûr buyurulur ise mantûk-ı celîli infâz olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 23 Rebî‘ü’l-evvel Sene (1)314 ve fî 21 Ağustos Sene (1)312 (1 Eylül 1896).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

(Alt Kısım)
(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Resîde-i dest-i ta‘zîm olub Encümen-i Mahsûs-ı Vükelânın mazbata-i ma‘rûzası (3) ile berâber manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri üzerine (4) zikr olunan mazbataya zeyl terkîmiyle dahi teblîğ kılındığı vechle mûcibince (5) irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-müte‘allik buyurulmuş olmağla ol bâbda (6) emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 24 Rebî‘ü’l-evvel Sene (1)314 ve fî 22 Ağustos Sene (1)312 (2 Eylül 1896).

Serkâtib Hazret-i Şehriyârî
(İmzâ)

38[38]

Dersaadet polis sınıfının tanzimi için Dâhiliye ve Zaptiye Nezaretleri mesuliyeti altında olmak üzere, Polis Müfettişi Bonin Efendi marifetiyle, mevcut polis komiser ve efradının durumlarının araştırılması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 38 • Sayfa: 341)

Sadâret Mektûbî Kalemi

Numero	Târîh-i Vürûdu	Târîh-i Tesvîdî			Târîh-i Tebyîzi
1705	21 Cemâziye'l-evvel Sene 314 16 Teşrîn-i evvel Sene 312		Dâhiliyye ve Zabtiyye Nezâret-i Celîlelerine	21 Ca sene 314 16 Teşrîn-i evvel sene (1)312 (28 Ekim 1896)	

22 Zabtiyye
Dâhiliyye Nâzırı Devletlü Paşa Hazretlerinin taht-ı nezâretinde ve mesûliyyet-i devletleri altında **55**

(1) Geçen sene vukû' bulan Ermeni hâdisesinde Der-Sa'âdet polis sınıfının efrâdı teksîr olunduğu ve vukû'ât-ı ahîreden dolayı (2) sınıf-ı mezkûra yeniden hayli efrâd alındığı hâlde bunların ekserî polis vazîfesinden bî-haber ve müdâfa'a-i erbâbı-ı eşrâra (3) hilkaten gayr-ı kâdir âdemler olub inzibât-ı memleketin takviyesi ise efrâdından istifâde olunacak bir muntazam polis (4) heyetinin vücûdunu iktizâ etdireceğinden **22** Nezâret-i devletleri ve Zabtiyye Nâzırı Devletlü Paşa Hazretlerinin mesûliyyeti tahtında **55** olmak üzere (5) Polis Müfettişi Bonin Efendi ma'rifetiyle mevcûd polis komiser ve efrâdının ahvâl ve sıfâtı lâyıkıyla tedkîk ve tahkîk (6) olunarak sıfât-ı matlûbeyi hâiz olmayanlar ve cebîn ve ahlâksız olanlar ihrâc ile yerlerine mücerrebü'l-etvâr (7) ve oldukca okuryazar ve şecî' ve mütemen takımdan 'ale'l-husûs 'asâkir-i şâhâne çavuşluklarından yetişmiş ve hüsn-i ahlâk (8) ve etvârı tecrübe olunmuş kimesnelerden münâsiblerinin serî'ân intihâb ve ta'yîn edilmesi ve bunların ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı (9) hümâyûn her şeye tercîhen mâh-be-mâh ma'âşlarının i'tâsıyla zarûret çekdirilmemesi çâresine ve masârif-i zarûriyye-i (10) fevka'l-'âdelerinin tesviyesine bakılmakla berâber vezâif-i mevkûlelerince hüsn-i hidmet ve gayret ve şecâ'atları görülecek (11) olanların 'atâyâ-yı münâsibe ve nişân ve madalya gibi esbâb-ı teşvîkiyye ile taltîflerine i'tinâ olunması (12) husûsuun savb-ı devletleriyle Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine havâlesi Encümen-i Mahsûs-ı (13) Vükelâ karârıyla bi'l-istîzân şeref-müte'allik buyrulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî (14) îcâb-ı celîlinden olarak Nezâret-i müşârünileyhâya teblîğ-i keyfiyyet edilmiş olmağla ber-minvâl-i muharrer îfâ-yı muktezâsına himmet.

38 BOA. BEO. 858-64313

*

(1) ‘Atûfetlü efendim hazretleri
(2) Der-Sa‘âdet polis komiser ve efrâdının tedkîk ve tahkîk-i ahvâl ve sıfâtıyla bir heyet-i muntazama hâline ifrâğı hakkında Encümen-i Mahsûs-ı Vükelâda cereyân eden müzâkereyi (3) mazbata leffen ‘arz ve takdîm kılınmağla mündericâtı hakkında her ne vechle irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî şeref-sâdır olur ise mantûk-ı münîfi infâz olunacağı (4) beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim. Fî 19 Cemâziye’l-evvel Sene (1)314 ve fî 14 Teşrîn-i evvel Sene (1)312 (26 Ekim 1896).

Sadr-ı â‘zam
(İmzâ)

(Alt Kısım)
(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Resîde-i dest-i ta‘zîm olub Encümen-i Mahsûsa-i Vükelânın mazbatasıyla berâber manzûr-ı ‘âlî (3) buyurulan işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcibince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî (4) şeref-müte‘allik buyurulmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 19 Cemâziye’l-evvel Sene (1)314 ve fî 14 Teşrîn-i evvel Sene (1)312 (26 Ekim 1896).

Serkâtib Hazret-i
Şehriyârî

39[39]

Sivas Vilayeti jandarma, polis ve nahiye teşkilatının ıslahı. Erzurum, Sivas, Mamuretülaziz, Bitlis ve Van'da istihdam olunan polisler. Savcı bulunmayan kazalarda bu vazifenin nasıl icra edileceği hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 39 • Sayfa: 343)

Sadâret Mektûbî Kalemi

Numero	Târîh-i Tesvîdî		Târîh-i Tebyîzi
2828	29 Zi'l-ka'de Sene (1)313 ve 30 Nisan Sene (1)312 (12 Mayıs 1896)	Dâhiliyye Mâliyye ve Zabtiyye Nezâret-i Celîleleriyle Müfettiş Devletlü Şakir Paşa Hazretlerine ve Sivas Vilâyetiyle Teftiş Komisyonuna	30 Za. Sene (1)313 1 Mayıs Sene (1)312
		(1) Sivas Vilâyetinde müstahdem polislere 'ilâveten ve üç yüz on bir senesi Şubatı ibtidâsından i'tibâren tertîb ve istihdâm (2) olunan komiser ve efrâdın ma'âş ve masârifine dâir Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesinden meb'ûs tezkire üzerine Teftîş Komisyonundan (3) kaleme alınıb Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâda kırâat olunan mazbata meâlinden müstebân olunduğu üzere Vilâyet-i mezkûrede müstahdem (4) polis memûrları bir birinci ve dört ikinci ve dört üçüncü komiser ile otuz üç neferden 'ibâret olub bunlardan (5) serkomiserin bin beş yüz ve ikincilerin yedi yüz ellişer ve üçüncülerin dörder yüz ve neferâtın 'ale's-seviyye üçer yüz (6) guruş ma'âşları olduğu ve bu def'a 'ilâve olunanlarda bir ikinci ve yirmi sekiz üçüncü komiserle otuz altı (7) nefer olub ikinci komisere altı yüz elli ve üçüncülere üçer yüz ellişer ve efrâda iki yüz ellişer guruş (8) ma'âş tahsîs kılındığı ve bunlardan bir ikinci ve altı üçüncü komiserle on yedi nefer Hıristiyan olub (9) şimdi 'ilâve olunanlara muhassas ma'âşâtın eskilerden dûn olması Müfettiş Devletlü Şakir Paşa Hazretlerinin (10) iş'ârına müstenid bulunduğu ve esâsen müstahdem olanların ma'âşât-ı seneviyyesi yüz doksan iki bin ve ma'a-elbise masârif-i (11) müteferrikası otuz beş bin elli yedi ve bu kerre ta'yîn kılınanların senevî ma'âşâtı iki yüz otuz üç bin dört yüz (12) ve kezâlik elbise esmânıyla masârif-i sâireleri otuz yedi bin dokuz yüz on dört ki cem'an dört yüz doksan (13) sekiz bin üç yüz yetmiş guruş idüğü cânib-i Vilâyetden bildirilmiş ise de lâyiha-i ıslâhiyyenin yirminci mâddesinde polis (14) memûrları vilâyetin ahâli-i Müslime ve gayr-i Müslimesinin nüfûsu nisbetinde olarak teba'a-i Müslime ve gayr-i Müslime-i şâhâne (15) miyânından kayd ve tahrîr olunacağı ve beşinci mâddesinde idâre ve polis ve jandarma memûrîn-i gayr-i Müslimesinin 'adedi (16) teftîş komisyonu tarafından ta'yîn kılınacağı muharrer olub zikr olunan polislerin ol-vechle tertîb ve teşkîli Müfettiş-i (17) müşârünileyhle bi'l-muhâbere karârlaşdırıldığı müfâd-ı iş'ârdan müstebân olduğu gibi komiser ve efrâdına tahsîsi gösterilen	

39 BOA. A. MKT. MHM. 675-12.

(Belgenin Devamı)

	(1) ma'âşların mikdârı dahi evvelce Erzurum Vilâyeti polis komiser ve efrâdına tahsîs olunan makâdîre muvâfik olub (2) ancak Vilâyet-i mezkûrede sâkin her sınıf teba'a-i gayr-i Müslimenin nüfûs mikdârı Vilâyetin nüfûs-ı 'umûmiyyesine nisbetle (3) yüzde on yedi râddesinde olmasıyla zâten mevcûd olan polislere 'ilâveten bu def'a istihdâm olunan polis (4) miyânına teba'a-i gayr-i Müslimeden kayd olunacak komiser ve efrâdın yekûnu on sekiz neferden 'ibâret olmak lâzım gelirken (5) yirmi dört nefer tertîb olunması nisbet kâ'idesine mugâyir görünmüş olduğundan işbu yirmi dört neferin on sekize (6) tenzîli ile bunların esâmî ve mevâki'ini mübeyyen bir kıt'a cedvelin komisyona tesyârı husûsunun Vilâyet-i mezkûreye (7) iş'ârı ve zikr olunan komiser ve neferlerin ma'âş ve masârifini mübeyyen havâlenâmesinin irsâli lüzûmu der-miyân (8) olunmuş ve sûret-i iş'âr iktizâ-yı maslahata ve lâyiha-i ıslâhiyye ahkâmına muvâfık idüğü anlaşılmış olduğundan (9) ol vechle icrâ-yı îcâbı hakkında kaleme alınan mazbata lede'l-'arz mûcibince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî (10) müte'allik ve şeref-sudûr buyurularak keyfiyyet Mâliyye ve Zabtiyye Nezâret-i Celîlelerine ve Müfettiş-i müşârünileyh ile Vilâyete ve Teftîş Komisyonuna bildirilmiş (11) olmağla Nezâret-i Celîlelerince ber-minvâl-i muharrer iktizâsının îfâsına himmet buyurulması siyâkında tezkire.

*

51

(1) Sivas Vilâyeti polis tensîkâtına dâir Vilâyet-i müşârünileyhâdan Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine keşîde olunub havâle buyurulan 6 Şubat Sene (1)311 târîhli telgrafnâme üzerine komisyonca cereyân eden (2) müzâkerâtda Vilâyet-i mezkûrede esâsen müstahdem olan polis efrâdı kaç neferden ve komiserleri hangi sınıfdan ve kaçar kişiden 'ibâret olub her birinin mikdâr-ı ma'âşıyla (3) işbu ma'âşâtın mecmû'-ı senevîsi ne mikdâr idüğünün ve mezkûr telgrafnâmede 'ilâve olunduğu beyân kılınan komiser ve efrâdın ma'âşları el-yevm müstahdem olanların ma'âşâtı (4) mikdârına muvâfık olub olmadığının ve bunların ne mikdârı Müslim ve ne kadarı gayr-ı Müslim bulunduğunun bilinmesine lüzûm göründüğünden buralarının telgrafla Vilâyet-i müşârünileyhâdan istifsârıyla (5) gelecek cevâbın komisyona havâlesi husûsuna müsâ'ade-i celîle-i Vekâlet-penâhîleri erzân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 20 Şevval Sene (1)313 fî 23 Mart Sene (1)312 (4 Nisan 1896).

Teftîş Komisyonu Reîsi
(Mühürler)

*

73
(1) Mukarrerât-ı ıslâhiyye hakkında şimdiye kadar mahallerince cereyân eden teşebbüsât ve mu'âmelât Devletlü Şâkir Paşa Hazretleriyle vilâyât-ı sitteden pey-der-pey iş'âr olunmakda olub ancak Sivas Vilâyetinin nevâhî (2) teşkîlâtı ve Diyarbekir ve Bitlis Vilâyetlerince polis tensîkâtı hakkında şimdiye kadar bir gûne ma'lûmât alınamamış olduğundan bu bâbda ne yapıldığının ve teşkîlât-ı mezkûrenin ne zamâna kadar ikmâli kâbil (3) olabileceğinin iş'ârı zımnında mezkûr vilâyetlere teblîgât-ı mukteziyye îfâsı lüzûmu tezekkür kılınmağla icrâyı îcâbı vâbeste-i müsâ'ade-i 'aliyye-i Sadâret-penâhîleridir ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 24 Zi'l-ka'de Sene (1)313 ve fî 25 Nisan Sene (1)312 (7 Mayıs 1896).

Teftîş Komisyonu Reîsi
(Mühürler)

*

131
(1) Müfettiş-i 'Umûmî Devletlü Şakir Paşa Hazretlerinden bi'l-vürûd Teftîş Komisyonuna havâle buyurulan 9 Mayıs Sene (1)312 târîhli tahrîrâta melfûf lâyihada vilâyât-ı sitte polis komiser ve efrâdının (2) mikdârı ile ma'âşlarını mübeyyen defterlerinin Teftîş Komisyonuna irsâli husûsunun vilâyât-ı sitte-i mezkûreye teblîğ kılındığı gösterilmiş ise de Erzurum ve Sivas Vilâyetlerince tertîb ve istihdâm (3) olunan polislerin cedvellerinin irsâli 25 Nisan Sene (1)312 târîhinde Erzurum ve 4 Mayıs Sene (1)312 târîhinde Sivas Vilâyetine bildirilmiş olduğu hâlde işbu cedveller henüz gelmediği gibi (4) Bitlis ve Mamuretülaziz Vilâyetlerince tertîb olunan polislerin mikdârına dâir defterleri henüz gelmemiş olduğundan sâlifü'l-beyân cedvellerin sür'at-i irsâli husûsunun Erzurum ve Sivas (5) Vilâyetlerine telgrafla emr ü izbârı ve Mamuretülaziz ve Bitlis Vilâyetlerince tertîb olunan komiser ve efrâdın mikdârıyla ta'yîn ve istihdâm olunub olunmadığının iş'âr ve istihdâm edilmiş ise cedvellerinin (6) tesyâr olunmasının Vilâyet-i müşârünileyhâya izbârı ve Van Vilâyetinde istihdâm olunacak polislerin intihâb ve ta'yîni hakkında şeref-tevârüd eden 9 Mayıs Sene (1)312 târîhli tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîlerinde (7) münderic karâr-ı 'âlî vechle hareket olunmak üzere şimdilik yalnız tertîb defterinin tanzîm ve isrâsı husûsunun dahi Müfettiş-i müşârünileyh hazretlerine teblîği lüzûmu tezekkür kılınmağla ol bâbda emr ü fermân (8) hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 7 Safer Sene (1)314 ve fî 6 Temmuz Sene (1)312 (18 Temmuz 1896).

Teftîş Komisyonu Reîsi
(Mühürler)

*

Sadâret Mektûbî Kalemi

Numero	Târîh-i Tesvîdî	50 26 Erzurum ve Sivas Vilâyetlerine Şifre	Târîh-i Tebyîzi
131	7 Temmuz Sene (1)312 (19 Temmuz 1896)		7-8 Temmuz Sene (1)312
		(1) Oraca tertîb ve istihdâm olunan polis komiser ve efrâdı cedvellerinin sür'at-i irsâli **1** Teftîş Komisyonu (2) ifâdesiyle tavsiye olunur 37 45 (3) Mamuretülaziz ve Bitlis Vilâyetlerine (4) Oraca tertîb olunan polis komiser ve efrâdının mikdârıyla bunlar ta'yîn ve istihdâm olunub olunmadığının (5) iş'ârı ve istihdâm edilmiş ise cedvellerinin tesyârı **1** (6) Müfettiş Şakir Paşa Hazretlerine (7) Van Vilâyetinde istihdâm olunacak polislerin intihâb ve ta'yîni hakkında 6 Nisan Sene (1)312 târîhli tahrîrât ile (8) teblîğ olunan karâr-ı vechle hareket olunmak üzere şimdilik yalnız tertîb defterinin tanzîm ve isrâsı **1** (9) İşâret cenâb-ı müsteşârî mûcibince.	

*

‘Adliyye ve Mezâhib Nezâreti
Sicill-i Memûrîn Müdîrliği
539

Huzûr-ı Sâmî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Müdde‘î-i ‘umûmî mu‘âvini bulunmayan kazâlarda müdde‘î-i ‘umûmîlik vezâifinin polis komiserleri tarafından îfâsı Usûl-i Muhâkemât-ı Cezâiyye Kânûnu ahkâmından bulunduğuna ve Vilâyât-ı Sitte Islâhât (3) Lâyihası ahkâmına tevfîkan Erzurum Sivas Diyarbekir Bitlis Vilâyetlerinde bu def‘a icrâ olunan polis teşkîlâtı sırasında kazâ merkezlerine birer komiser ta‘yîn olunduğu istihbâr (4) olunduğuna binâen ba‘d-ezîn mezkûr kazâlarda müdde‘î-i ‘umûmîliğe ‘âid vezâif ve ta‘kîbât ve sâir mu‘âmelât-ı kânûniyyeyi mensûb oldukları istinâf müdde‘î-i ‘umûmîsinin nezâreti tahtında (5) olarak vakt ü zamânıyla ve tamâmıyla îfâ etmeleri lüzûmunun mezkûr komiserlere emr ve tenbîh olunmasının Vilâyât-ı mezkûre ile Islâhât Müfettiş-i ‘Umûmîsi Devletlü Şakir Paşa (6) hazretlerine emr ü iş‘ârı ve bu bâbda mahallî ‘adliyye müfettişlerine de ma‘lûmât verilmek üzere teblîgât-ı vâkı‘anın sû-yı ‘âcizîye bildirilmesi husûsuna müsâ‘ade-i sâmiyye-i hazret-i Sadâret-penâhîleri (7) şâyân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 27 Rebî‘ü’l-âhir Sene (1)314 ve fî 23 Eylül Sene (1)312 (5 Ekim 1896).

Adliyye Nâzırı
(İmzâ)

*

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 203

Huzûr-ı Ma‘âlî-Mevfûr Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemînelerdir ki
(2) Bin üç yüz on bir senesi Şubatı ibtidâsından i‘tibâren Sivas Vilâyeti polis mevcûduna ‘ilâveten ta‘yîni muktezâ-yı irâde-i seniyye-i (3) hazret-i Hilâfet-penâhîden olan bir ikinci ve yirmi sekiz üçüncü komiser ile otuz altı nefer polisin üç yüz on bir ve on iki seneleri (4) muhassasâtının Nezâret-i ‘âcizî muhassasâtı miyânında tesviyesi mümkün olamadığı takdîrde seneleri muvâzene açığına ‘ilâvesi (5) lüzûmu Mâliyye Nezâret-i Celîlesinden ‘arz ve iş‘âr olunduğu ve hâl-i hâzır Hazîne masârif-i zâide-i ihtiyârîne gayr-i müsâ‘id olarak (6) büdcede husûl-i tevâzün içün icrâ-yı tasarrufâta çalışılmakda bulunduğu beyân-ı ‘âlîsiyle muhassasât-ı mezkûrenin Nezâret-i çâkerî tahsîsâtı (7) miyânında deverân etdirilmesi kâbil olub olmayacağının ‘arz ve inbâsını âmir hâme-pîrâ-yı ta‘zîm ve tefhîm olan 8 Teşrîn-i evvel Sene (1)312 târîhli (8) ve üç yüz kırk üç numerolu tezkire-i sâmiyye-i cenâb-ı Sadâret-penâhîleri üzerine keyfiyyet muhâsebeye lede’l-havâle Nezâret-i ‘âcizînin merkez ve taşra (9) tahsîsât-ı ‘umûmiyyesi tasarruf ve tecîli gayr-i kâbil masârif-i mukanneneden ‘ibâret bulunmasına ve mürettebâtı dahi derece-i kifâyeden dûn ve mahallerince (10) bu yolda ihtiyârîne mecbûriyyet hâsıl olan masraf ise mikdâr-ı mürettebinden efzûn olmasına binâen tertîblerinin tezyîdi hakkında mahallerinden mütevâliyen (11) vukû‘ bulan iş‘âra muhassasâtıyla tesviye-i maslahat olunması lüzûmu beyân olunarak ol vechle idâre-i maslahat edilmekde olmasıyla komiser (12) ve efrâd-ı mûmâileyhüm muhassasâtının tahsîsât-ı ‘umûmiyye miyânında deverânı gayr-ı kâbil ve bunların ta‘yîn ve istihdâmları Anadolu-ı Şâhâne Islâhât (13) Müfettişi Devletlü Şakir Paşa hazretleri tarafından gösterilen lüzûm üzerine Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ karârıyla şeref-sâdır olan irâde-i seniyyeye müstenid (14) bulunduğundan şu hâle göre muhassasât-ı mezkûrenin Nezâret-i müşârünileyhânın iş‘ârı vechle muvâzene açıklarına ve Zabtiyye tahsîsâtına ‘ilâvesiyle (15) tesviyesi lâzım geleceğinin cevâben ‘arz ve izbârı ifâde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 27 Cemâziye’l-evvel Sene (1)314 ve fî 22 Teşrîn-i evvel Sene (1)312 (3 Kasım 1896).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

40[40]

Deniz inzibat işlerinin öneminin günden güne artması sonucunda buralarda görevlendirilecek polisler ile yapacakları görevler hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 40 • Sayfa: 351)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded:703

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i ‘Âlîsine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Günden güne ehemmiyyeti tezâyüd etmekde olan inzibât-ı bahriyyeye dâir telakkî olunan irâdât-ı seniyye ve evâmir-i ‘aliyye ahkâm-ı celîlesine tevfîkan Nezâretden mevâki‘-i ma‘lûmeye (3) ta‘yîn ve i‘zâm olunan polis komiser ve memûrları vezâifinin sûret-i cereyânını mütemâdiyen bi’t-teftîş zâbıtaca daha ne gibi tedâbîre ihtiyâc vâr ise tedkîk ve Nezârete (4) iş‘âr etmek ve meclis riyâseti ‘uhdesinde kalmak üzere İstanbul Polis Meclisi Reisi Hüseyin Efendi muvakkaten müfettiş ta‘yîn olunarak ol bâbda ittihâzı lâzım gelen tedâbîr ve takayyüdât-ı (5) inzibâtiyyenin hüsn-i cereyânına ve vapurlarla istimbot ve sandallara irkâb olunan memûrların tamâmıyla ve vakt-i zamânıyla bi-hakkın îfâ-yı vazîfe etmelerine ve rıhtımda ve gümrük (6) salonunda bulunan polis memûrlarının harekât ve mu‘âmelâtına ve külle yevm limana gelecek ve Harem İskelesi açıklarında tevakkuf edecek ve bilâ-tevakkuf gelib gidecek (7) bi’l-cümle vapur ve gemilerin ta‘kibât ve tarassudâtına ve’l-hâsıl hiçbir sebeb ve desîse ile Pây-i Taht-ı Saltanât-ı Seniyyeye ve sevâhiline erbâb-ı fesâd ve mazarratdan bir kimsenin girememesi (8) ve eczâ-yı nâriyye ve memnû‘anın idhâl edilememesi esbâbının kaviyyen istikmâline fevka’l-‘âde dikkatle berâber şu vezâif esnâsında memûrîn-i ecnebiyye hakkında sezildiyi dâ‘î (9) bir mu‘âmele vukû‘a gelememesine i‘tinâ ve temîn-i maksada delâlet edecek daha ne gibi tedâbîre ihtiyâc olduğunun esnâ-yı memûriyyetde bi’l-mülâhaza makâm-ı Nezârete (10) iş‘âr ve inbâ olunması hakkında kendisine ta‘limât-ı lâzime i‘tâ edilmiş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 15 Cemâziye’l-âhire Sene (1)314 ve fî 9 Teşrîn-i sânî Sene (1)312 (21 Kasım 1896).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

40 BOA. DH. TMIK. M. 23-36.

41[41]

Dersaâdet'te görevli polis fertlerinin durumlarının araştırılması için düzenli olarak çalışacak bir heyet kurulması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 41 • Sayfa: 352)

Yıldız Serây-ı Hümâyûnu
Başkitâbet Dâiresi
1705

Encümen-i Vükelâ Mazbatası Sûretidir

(1) Ma'lûm-ı 'âlî buyurulduğu vechle geçen sene vukû' bulan Ermeni hâdisesinde Der-Sa'âdet polis sınıfının efrâdı teksîr olunduğu vukû'ât-ı ahîreden dolayı sınıf-ı mezkûra (2) yeniden hayli efrâd alındığı hâlde bunların ekseri polis vazîfesinden bî-haber ve müdâfa'a-i erbâb-ı eşrâra hilkaten gayr-ı kâdir adamlar olub inzibât-ı memleketin takviyyesi (3) ise efrâdından istifâde olunacak bir muntazam polis heyetinin vücûdunu iktizâ etdireceğinden Dâhiliyye Nâzırı Paşanın taht-ı nezâretinde ve Zabtiyye Nâzırının (4) mesûliyyeti altında olmak üzere Polis Müfettişi Bonin Efendi ma'rifetiyle mevcûd polis komiser ve efrâdının ahvâl ve sıfâtı lâyıkıyla tedkîk ve tahkîk olunarak sıfât-ı matlûbeyi (5) hâiz olmayanlar cibilliyyet ve ahlaksız olanlar ihrâc ile yerlerine mücerrebü'l-etvâr ve oldukca okuryazar ve şecî' ve mütemen tâkımdan ve 'ale'l-husûs 'asâkir-i şâhâne çavuşluklarından (6) yetişmiş ve hüsn-i ahlâk ve etvârı tecrübe olunmuş kimesnelerden münâsiblerinin serî'an intihâb ve ta'yîn edilmesi ve bunların ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı hümâyûn her şeye tercîhen mâh be mâh (7) ma'âşlarının i'tâsıyla zarûret çekdirilmemesi çâresine ve masârif-i zarûriyye-i fevka'l-'âdelerinin tesviyesine bakılmakla berâber vezâif-i mevkûlelerince hüsn-i hidmet ve gayret ve şecâ'atleri (8) görülecek olanların 'atâyâ-yı münâsibe ve nişân ve madalya gibi esbâb-ı teşvîkiyye ile taltîflerine i'tinâ olunması husûslarının Nezâret-i müşârünileyhâ ile Zabtiyye Nezâretine havâlesi (9) tezekkür olunduysa da ol bâbda ve kâtıbe-i ahvâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emr efendimizindir. Fî 19 Cemâziye'l-evvel Sene (1)314 ve fî 14 Teşrîn-i evvel Sene (1)312 (26 Ekim 1896).

41 BOA. Y. A. RES. 83-42.

Ticâret ve Nâfi'a Nâzırı	**Dâhiliyye Nâzırı**	**Hâriciyye Nâzırı**	**Sadr-ı a'zam**
Mahmud	**Memdûh**	**Tevfîk**	**Rıfat**

Mukâbele edilmişdir
Kulları Kulları
(İmzâ) (İmzâ)
'Abd-ı memlûkleri

İşbu mazbataya yazılan zeyl sûretidir

Encümen-i Mahsûs-ı Vükelânın manzûr-ı 'âlî buyurulan işbu mazbatası üzerine mûcibince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyurulmuş olmağla ol bâbda. Fî 19 Cemâziye'l-evvel Sene (1)314 ve fî 14 Teşrîn-i evvel Sene (1)312 (26 Ekim 1896).

Mukâbele olunmuşdur
Kulları Kulları
(İmzâ) (İmzâ)
'Abd-i memlûkleri

*

Yıldız Serây-ı Hümâyûnu
Başkitâbet Dâiresi
1705

Tezkire-i Sâmiyye-i Sadâret Sûretidir

(1) Atûfetlü efendim hazretleri
(2) Der-Sa‘âdet polis komiser ve efrâdının tedkîk ve tahkîk-i ahvâl ve sıfâtıyla bir heyet-i muntazama hâline ifrâğı hakkında Encümen-i Mahsûs-ı Vükelâda cereyân eden müzâkereyi hâvî (3) mazbata leffen ‘arz ve takdîm kılınmağla mündericâtı hakkında her ne vechle irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî şeref-sâdır olur ise mantûk-ı münîfi infâz olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî (4) terkîmine ibtidâr kılındı efendim. Fî 19 Cemâziye’l-âhire Sene (1)314 ve fî 14 Teşrîn-i sânî (1)312 (25 Kasım 1896).

Sadr-ı a‘zam
Rıfat

Mukâbele edilmişdir.
Kulları Kulları
(İmzâ) (İmzâ)
‘Abd-i memlûkleri
(İmzâ)

İşbu Tezkireye Yazılan Hâmiş Sûretidir

(1) Resîde-i dest-i ta‘zîm olub Encümen-i Mahsûs-ı Vükelânın mazbatasıyla berâber manzûr-ı âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcibince irâde-i (2) seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-müte‘allik buyurulmuş ve mezkûr mazbataya zeyl terkîmiyle dahi teblîğ kılınmış olmağla ol bâbda.

Mukâbele olunmuşdur
Kulları Kulları
(İmzâ) (İmzâ)
‘Abd-i memlûkleri
(İmzâ)

42[42]

Nizamiye, polis ve jandarma kol devriyeleri için barakalar inşası hakkındaki izin talebinin Zaptiye Nezaretince takdimi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 42 • Sayfa: 354)

Nezâret-i Zabtiyye
1095

(1) Hâl ü zamânın îcâb etdirdiği lüzûm ve ihtiyâca göre ba'zı (2) mevâki'de bulundurulmakda olan polis ve jandarma noktaları içün mahsûs (3) mahall olmadığı cihetle bi'z-zarûre açıkda îfâ-yı vazîfe etmekde iseler de (4) şitânın hulûlüne ve dörder beşer kişiden mürekkeb nizâmiyye ve polis ve jandarma (5) kol ve devriyyelerinin şiddetli kar ve yağmur zuhûrunda barınacak yerleri (6) bulunmadığına binâen sâye-i merâhim-vâye-i hazret-i Pâdişâhîde hem noktalar dâimâ (7) muhâfaza altında îfâ-yı vazîfe etmek ve hem de kol ve devriyeler şiddetli (8) yağmur ve kara tesâdüf edince bir müddetcik barınmak üzere merbûten 'arz ve takdîm (9) kılınan pusula ve resm mûcibince mevâki'-i mu'ayyenede yirmi üç 'aded baraka (10) inşâsı tasavvur ve tensîb edilmiş ve bunlar içün min-haysü'l-mecmû' yedi bin (11) yüz altı guruş sarfı lâzım gelmiş olduğundan bu sûret-i makrûn (12) tasvîb-i 'âlî buyurulduğu hâlde hemân inşââta bed ü mübâşeret olunmak (13) üzere 'arz ve istîzân-ı keyfiyyete mücâseret kılındı ol bâbda emr ü fermân (14) hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 17 Teşrîn-i sânî Sene (1)312 (29 Kasım 1896).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

Mûcibince icrâ-yı îcâbı Sadârete ve cevâben Zabtiyye Nezâretine teblîğ kılınmışdır. Fî 23 Cemâziye'l-âhir Sene (1)314 (29 Kasım 1896).

42 BOA. Y.MTV. 148-73.

43[43]

Girit'te piyade polisinin lağvedildiği, Müslüman ve Hristiyan on sekiz polis ile dört komiserin açığa çıkarılıp, vazifelerinin jandarmaya verildiği hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 43 • Sayfa: 355)

Hanya'da Bulunan Kâimmakâm Mehmed Şakir ve
Yüzbaşı Mehmed Sadık Beyler Kullarından

Şifre

(1) Masârifâtlarının karşılığı olmamak hasebiyle Meclis-i 'Umûmînin sene-i sâbıkada vâkî' olan ictima'larında ve gerek Meclis-i İdâre-i (2) Vilâyet a'zâsı taraflarından verilen karâr üzerine piyâde polislik lağv olunarak İslâm ve Hıristiyan on sekiz (3) polis ve dört komiser açığa çıkarılarak vazîfeleri jandarmaya ihâle kılındığı ve bir kaç gün akdem Kandiye'nin (4) Manofac Kazâsı ahâlîsinden Hüseyin nâm kimesne değirmene gider iken Ayoszaka Karyesi kurbunda Manol nâm (5) bir Hıristiyan tarafından kurşunla telef edilib vâdi-i firârda bulunan kâtil-i merkûm kemâl-i keremî ile taharrî edilmekde (6) olduğu berâ-yı ma'lûmât ma'rûzdur. Fî 18 Teşrîn-i sânî Sene (1)312 (30 Kasım 1896).

Mehmed Sadık **Mehmed Şakir**

43 BOA. Y. PRK. MYD. 18-13.

44[44]

Dersaadet'in deniz ve kara inzibat güçlerini güçlendirmek için Sirkeci, Hatapkapısı, Salmatomruk, Karagümrük, Yusufpaşa ve Kumkapı'da birer polis merkezi teşkili ile oralara polis ve jandarma yerleştirilmesi, daha sonra Beyoğlu ve Üsküdar cihetlerinde de aynı şekilde değişiklikler yapılması iznine dair Zaptiye Nezareti tezkiresi hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 44 • Sayfa: 356)

Yıldız Serây-ı Hümâyûnu
Başkitâbet Dâiresi

Hulâsa Sûreti

Resmî Numerosu	Defter Numerosu
5270	349

(1) Pây-i Taht-ı Saltanat-ı Seniyyenin inzibât-ı berrî ve bahrîsinin teyîdi tedâbîrinden olmak ve ta'lîmât ahkâmından olduğu (2) üzere polis efrâdının gece gündüz mahallât arasında ve câddelerde yekdiğerini görebilecek sûretde (3) dolaşdırılması imkânı teshîl edilmek üzere ol bâbdaki Zâbıtada gösterildiği vechle şimdi mevcûd olan (4) muharrerü'l-ism yedi merkezden başka Sirkeci ve Hatabkapısı ve Salmatomruk ve Karagümrük ve Yusufpaşa ve Kumkapı'da (5) dahi yeniden birer polis merkezi teşkîli ile idârelerine halel gelmeyecek sûretde merâkiz ve mevâki'-i mevcûdeden münâsib (6) mikdâr polis ve jandarma alınarak oralara ikâme ve bunun tatbîkâtı bi'l-icrâ muhassenâtı sâbit oldukdan sonra (7) Beyoğlu ve Üsküdar cihetlerindeki merâkizin dahi o yolda ta'dîl ve tensîk edilmek üzere ol bâbda istîzân-ı mu'âmeleyi (8) hâvî Zabtiyye Nezâretinden tezkire-i husûsiyye. Fî 19 Receb Sene (1)314 ve fî 12 Kânûn-ı evvel Sene (1)312 (24 Aralık 1896).

44 BOA. Y. PRK. BŞK. 49-27.

45[45]

Manastır Vilayeti'nde zaptiyelerin jandarmaya dönüştürülmesi ve polislerin Lisan-ı Osmani'de okur-yazar olanlardan tayininin gerektiği hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 45 • Sayfa: 357)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Umûr-ı Dâhiliyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded

Manastır Vilâyetinden Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine
Mevrûd Telgrafnâme Halli

(1) C[evap] 3 Kânûn-ı sânî Sene (1)312 (15 Kasım 1896) Manastır vilâyetinde jandarma olmayıb zabtiyye alayı bulunduğu ve zabtiyyelerin ma‘-ta‘yînât bahâ-i ma‘âşları seksen beş guruşdan (2) ‘ibâret bulunduğu cihetle Hırıstiyandan bir neferden mâ‘adâ zabtiyye kayd ve kabûlüne rağbet eden zuhûr etmediğine mebnî zabtiyyelerin irâde-i seniyyesi (3) mûcibince jandarmaya tahvîli lüzûmu Teşrîn-i sânî Sene (1)312 târîhli telgrafnâme-i ‘âcizânemle ‘arz edilmiş ve cevâben şeref-mevrûd 3 Teşrîn-i sânî Sene (1)312 (4) târîhli telgrafnâme-i ‘âlî-i âsafânelerinde zabtiyyenin jandarmaya tahvîline müsâ‘ade buyurulmuş ise de ma‘âş ve muhassasâtları hakkında makâm-ı celîl-i (5) Ser‘askerîye vukû‘ bulan istîzân-ı ‘âcizâneme henüz cevâb alınamadığından îcâbı icrâ edilmemişdir fakat zabtiyyenin jandarmaya (6) tahvîlinde ma‘âş ve ta‘yînâtları tezâyüd edeceği hasebiyle Hıristiyandan tâlib zuhûru melhûz-ı kavî ve binâen ‘aleyh Rumeli Islâhât (7) Lâyihasında gösterilmiş olan nisbet dâiresinde efrâd-ı gayr-i Müslime ta‘yîn edileceği bedîhidir polise gelince Hıristiyandan (8) lâyıkıyla Türkce okuyub yazmak bilenler olmadığına cüzî olarak Türkce okuyub yazması olanlar dahi polisliğe (9) tâlib olmayıb nâhiye müdîrliklerini arzu etmekde bulunduğuna binâen elân bunlardan kimse polis ta‘yîn edilmemişdir eğer (10) efrâd-ı gayr-i Müslimeden Türkce okuyub yazması olmayıbda Rumca yâhûd Bulgarca okuyub yazmak bilenlerin (11) polisliğe kabûlüne müsâ‘ade buyurulacak olur ise tâlib zuhûru memûl olub bunlarda bi`t-tab‘ kazâlarda (12) müdde‘î-i ‘umûmî mu‘âvinliği vazîfesini îfâ edemeyecekleri der-kâr ise de ma‘-hazâ bu bâbdaki irâde-i celîleleri istîzân olunur. Fî 4 Kânûn-ı sânî Sene (1) 312 (16 Ocak 1897).

Ferîk
Kerim

45 BOA. DH. TMIK. S. 6-73.

46[46]

Dersaadet polis ve jandarmasının ıslah ve ikmali hakkında tanzim edilen layihanın Zaptiye Nezaretince takdimi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 46 • Sayfa: 358)

Nezâret-i Zabtiyye
2003

(1) Lüzûm-ı ıslâh ve ikmâli ‘arz-ı ‘atebe-i ‘ulyâ kılınan Der-Sa‘âdet polis ve jandarmasının ıslâhı ve hâl-i mükemmeliyyete (2) ifrâğı hakkında mütâla‘a-i kemterânemi hâvî bir lâyiha tanzîm edilerek hemân hâk-i pây-ı ‘âlî kılınması hakkında (3) şeref-sâdır olub 27 Kânûn-ı sânî Sene (1)312 târîhli tezkire-i husûsiyye-i kerîmâneleriyle teblîğ buyurulan irâde-i seniyye-i (4) hazret-i Pâdişâhî kemâl-i ta‘zîm ile telakkî olundu polis ve jandarmanın matlûb-ı ma‘âlî-mashûb cenâb-ı Hilâfet-penâhî (5) vechle bir hâl-i mükemmeliyyete îsâli Bâb-ı ‘Âlî’ce der-dest-i tanzîm olan nizâmnâmelerin ikmâliyle mevki‘-i icrâya vaz‘ına (6) mütevakkıf ise de mezkûr nizâmnâmeler teşkîlât ve vezâif ve mu‘âmelât-ı sâirenin tafsîlâtını hâvî olduğu gibi (7) tedkîk ve tashîhi ile irâde-i seniyyesinin istihsâli vakte muhtâc olub şimdilik aranılan cihet mevcud olan (8) polis ve jandarmanın meh-mâ-emken ıslâhıyla ve mu‘âmelât-ı inzibâtiyyenin bir kat daha tahkîmiyle polisin (9) vezâifine ‘âid ta‘lîmât-ı seniyye ahkâmının hüsn-i cereyânını temîne medâr olacak ba‘zı tedâbîr-i ‘âcilenin (10) ittihâzından ‘ibâret olarak ol bâbda ki mütâla‘ât-ı kâsırâneyi hâvî tanzîm olunan lâyiha leffen ‘arz (11) ve takdîm kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 30 Kânûn-ı sânî Sene (1)312 (11 Şubat 1897).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

46 BOA. Y. MTV. 151-18.

*

Nezâret-i Zabtiyye

Der-Sa‘âdet Polis ve Jandarma Heyetlerinin Islâhına ‘Âid Lâyıhadır[47]

Polis Islâhâtı

(1) Der-Sa‘âdet polis efrâdı gayr-ı ez komiser altı yüz yirmi neferden ‘ibâret ise de bunun bir mikdârı Ermeni iğtişâşından dolayı vaktiyle taşrada ba‘zı (2) vilâyâta memûr edilib henüz ‘avdet etmemiş ve bir mikdârı deniz cihetine ve birer mikdârı gümrük ve şimendüfer istasyonlarına memûr olub birer mikdârı dahi (3) gümrüklerde mu‘âyene ve devâir-i emîriyyede muhâfaza hidmetiyle meşgûl bulunmuş olduğundan bunlarla tahkîkât-ı hafiyye ve emsâli hidmetler içün memûr olanlar tenzîl (4) olundukdan sonra merâkiz ve mevâki‘de muhâfaza-i âsâyişe memûr olan kısmı nihâyet üç yüz nefer râddesinde kalıb bu ise hiçbir vechle kifâyet etmeyeceği ve husûsuyla (5) polis memûrlarının ne vechle îfâ-yı vazîfe edeceklerine dâir 24 Teşrîn-i sânî Sene (1)312 târîhiyle tanzîm ve bâ-irâde-i seniyye mevki‘-i icrâya vaz‘ olunan ta‘lîmât-ı seniyye (6) ahkâmının tamâmî-i îfâsı kâbil olamayacağı müsellemâtdan bulunduğuna ve Üsküdar cihetinin polis memûrları derece-i kifâyede ise de Beyoğlu ve Beşiktaş (7) cihetlerinin beş yüz neferden ‘ibâret olan polis îcâb-ı hâle ve zamâna göre gayr-i kâfî idüğüne binâen mevcûd olan polis tertîbine ‘ilâveten yalnız nefer olmak (8) üzere iki yüz nefer zammına mâ‘ada buyurulması

(9) Sâniyen polis merâkiz ve mevâki‘inin ekserîsi yekdiğerinden ba‘îd olmak hasebiyle bi-hakkın îfâ-yı vazîfe olunamadığı gibi polis efrâdının sâlifü’l-beyân ta‘lîmât-ı seniyye mûcibince hareket (10) edib etmediklerini merâkiz ve mevâki‘de bulunan komiserler tarafından tamâmıyla nezâret olunamamakda olduğundan yekdiğerinden ba‘îd olan mevki‘lerle (11) mühimm bulunan mahallerde güşâd olunmak üzere el-yevm mevcûd olan on üç mevki‘e yirmi mevki‘ daha ‘ilâvesiyle işbu mevki‘lere el-hâletü-hâzihi mevcûd (12) ve müstahdem olan komiserlerden birer komiser ile lüzûmu mikdâr polis efrâdı vaz‘ ve ikâme olunması

(13) Sâlisen polis merkez ve mevki‘lerinde mikdâr-ı kâfî jandarma efrâdı bulundurulmak lâzimeden ve usûl-i zâbıta îcâbından olduğu hâlde âtîde ber-

47 Jandarma ıslahatına dair bölüm alınmamıştır.

tafsîl-i ‘arz olunacağı (14) vechle jardarmanın ‘adem-i kifâyetlerinden nâşî şimdiye kadar yalnız merkezler ile ba‘zı mevki‘lerde ikişer üçer nefer jandarma ikâme olunub kusûr-ı mevki‘lerde jandarma (15) ikâme olunmadığı gibi bir çok mahallerde jandarma karakolu nâmıyla ikişer üçer jandarma bulundurulmakda ve bu sûret hem jandarmanın kuvvetini tahfîf ve izâle (16) ve hem kuvve-i inzibâtiyyeyi izâ‘a etmekde olduğuna ve bend-i sâbıkda ‘arz olunduğu üzere ba‘zı mühim mahallere müceddeden yirmi kadar polis mevki‘leri güşâd (17) olunacağına binâen ikişer üçer jandarma bulundurulan ve hiçbir işe yaramayan sâlifü’l-‘arz jandarma karakolhâneleri ileride tedrîcen kaldırılmak üzere şimdilik (18) beherinde nokta i‘tibârıyla ikişer kişi bırakılıb kusûr jandarma efrâdının polis merkez ve mevki‘lerine ve müsâ‘id olmayan merkez ve mevki‘lerin kurbunda tedârik edilecek (19) münâsib mahallere nakl ve ikâmesi lâzimeden görünür

(20) Râbi‘an polis memûrları içün şimdiye kadar mükemmel bir nizâmnâme neşr olunmadığı cihetle hüsn-i hidmet edib etmeyenlerin mükâfât veyâ mücâzâtına dâir bir usûl teessüs (21) etmediğinden ekserîsi pek bî-kaydâne hareket etmekde ve ba‘zısı polis sınıfına yakışmayan ahvâl ve harekâtda bulunmakda olub eğerçi bu misillüler hakkında derhâl tevkîf (22) veyâ kaydları terkîn olunmak gibi mu‘âmele cârî ise de makâm-ı Nezâretin veyâ mutasarrıf ve müdîrlerin bu kabîlden olan ahvâlin cümlesine ıttılâ‘ hâsıl etmeleri kâbil olmadığı gibi (23) komiserlerin ekserîsi dahi bu bâbda bir nizâm olmadığından efrâd hakkında mu‘âmele-i tedîbiyye icrâsından tevakkî etmekde ve ba‘zıları da komiserlik vazîfesini bi-hakkın (24) mühimsememekde olmalarıyla polis hakkında mükemmel bir nizâm yapılıncaya kadar bir tedbîr-i muvakkat olmak ve bu sûretle hem polis vezâif-i ‘umûmiyyesinin hüsn-i cereyânı ve hem de (25) sâlifü’l-beyân ta‘lîmât-ı seniyye ahkâmının tamâmî-i icrâsı temîn edilmiş olmak üzere ba‘d-ezîn nokta mahallini veyâ bilâ-mezûniyyet mevki‘-i memûriyyetini terk eden (26) veyâhûd komiserinin emrine karşı ‘adem-i itâ‘atle ser-keşlik eyleyen ve ser-hoşluk ve emsâli sıfat-ı memûriyyetine yakışmayan ahvâlde bulunan polis memûrlarının birinci (27) def‘asında mensûb olduğu serkomiserin emriyle yirmi dört sâ‘at ve ikinci def‘asında iki gün habs olunması ve yine tekerrür eylediği hâlde mutasarrıfîn veyâ müdîrînin (28) karârı ve makâm-ı Nezâretin tasdîk ve işâretiyle kaydının terkîn ve mu‘âmelât-ı mezkûrenin her def‘asında künyesine işâret edilmesi ve polisden bu sûretle

(Belgenin Devamı)

(1) tard edileceklerin tekrâr kabûllerinin memnû'iyyet-i kat'iyye tahtına alınması ve bu hâlleri irtikâb eden veyâhûd ber-minvâl-i muharrer ma'iyyet-i efrâdının mücâzâtında kusûr eden (2) ve her hâlde ta'lîmât-ı seniyye ahkâmına tevfîk-i hareket etmeyen komiserlerin müdîriyyet veyâ mutasasarrıfiyyetin ve lede'l-îcâb makâm-ı Nezâretin karâr-ı tahrîrîsi ile tenzîl-i sınıf (3) mücâzâtına müstahakk 'add olunması ve tamâmıyla îfâ-yı vazîfe etmekle berâber ta'lîmât-ı seniyye ahkâmına tevfîk-i hareket eden komiserlerle efrâdın gerek terfî'-i sınıf husûsunda (4) ve gerek her türlü mükâfât-ı seniyyeye nâiliyyetde diğerlerine müreccah tutulması husûslarının usûl-i ittihâzı

(5) Hâmisen polis efrâdı esâsen bölüklere münkasım oldukları hâlde her nasılsa ahîren tertîbleri bozulub keyfe-mâ-yeşâ istihdâm olunmakda olduklarına ve bu ise (6) efrâdın komiserlere 'adem-i itâ'atini müeddâ olmakda bulunduğuna binâen her merkez veyâhûd mevki' i'tibârıyla bölüklerin efrâdı müceddeden tertîb ve tensîk edilerek (7) bu usûlün 'ale'd-devâm muhâfaza olunması

(8) Sâdisen polis efrâdının elbisesi sâye-i ma'âlî-vâye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhîde muntazam bir hâlde ise de eyyâm-ı şitâda elbise-i resmiyye üzerine kaput giymelerinden dolayı gerek (9) nokta mahallerinde ve gerek çarşı ve emsâli kalabalık yerlerde polis olub olmadığı görünmemekde ve bu da ba'zen müşkilâtı ve polis ve vardır yokdur gibi (10) i'tirâzâtı da'vet etmekde bulunduğuna ve hâlbûki her memleketde polis efrâdı memûrîn-i sâireden tefrîk edilmek içün bir elbise-i mahsûsa lâbis veyâ 'alâmet-i (11) mahsûsaya hâiz olduklarına ve bir sene mukaddem teşkîl olunmuş olan bir bölük süvârî polislerinin göğüslerine hafîf birer ferâhî vaz' olunarak bununla gerek tenhâ ve gerek (12) kalabalıkda polis olduğu yeknazarda görülmekde bulunduğuna binâen piyâde polis efrâdının göğüslerine dahi süvârî polisleri gibi hafîf birer ferâhî vaz' (13) ve ta'lîk edilmesi hem müşkilât ve i'tirâzât-ı mütesâdifeyi ref'e ve hemde polisin mükemmeliyyetini enzâryar ve ağyârda irâeye delâlet edeceğinden ol vechle (14) piyâde polislere de birer hafîf ferâhî i'tâsına müsâ'ade buyurulması.

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

47[48]

Dersaadet ve Memalik-i Şahane'de bulunan Yunan tüccar ve tebaasının memleketlerine iadesi ile alakalı olarak oluşturulacak komisyonun, Hariciye Tabiiyet Kalemi Müdürü'nün riyaseti altında, Adliye Hukuk İşleri Müdürü ile Polis Müdürü'nün ve Şehremaneti meclis azasından bir kişi ile pasaport memurundan mürekkep olarak Daire-i Zaptiyede teşkili hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 47 • Sayfa: 361)

Sadâret Mektûbî Kalemi

Numero	Târîh-i Vürûdu	Târîh-i Tesvîdî	Dâhiliyye Hâriciyye 'Adliyye Zabtiyye Nezâretleriyle Şehremânetine Elden		Târîh-i Tebyîzi
		19 Zi'l-ka'de Sene 314 9 Nisan Sene 313			19 Zi`l-ka'de Sene 314 9 Nisan Sene 313 (21 Nisan 1897)
5 Devâir-i sâireye îcâb-ı hâlin serî'an îfâsı bâbında.		(1) Der-Sa'âdet'de ve Memâlik-i Şâhâne'de bulunan Yunan tüccâr ve teba'asından on beş gün müddet zarfında memleketlerine (2) i'âdesi ve bunların Devlet-i 'Aliyye ve düvel-i mütehâbbe tüccâr ve teba'asıyla olan mesâlih-i mahsûsalarının kat' ve tesviyesi (3) zımnında burada ve vilâyâtda komisyonlar teşkîli hakkında Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ karârıyla bi'l-istîzân şeref-müte'allik (4) buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî hükm-i münîfi Nezâret-i Celîlelerine teblîğ edilmiş olub Der-Sa'âdet'de teşkîl (5) olunacak komisyonun Hâriciyye Nezâreti Tâbi'iyyet Kalemi Müdîriyyetinin riyâseti altında olmak üzere 'Adliyye Nezâreti (6) Umûr-i Hukûkiyye Müdîri ile Polis Müdîrinin ve Şehremâneti meclis a'zâsından bir zât ile pasaport memûrundan (7) mürekkeb olarak Dâire-i Zabtiyyede ictimâ'ı ve vezâifinin evvelâ ber-mûcib-i karâr i'âde olunacak Yunan tüccâr (8) ve teba'asının pasaportlarına ve tâbi'iyyetlerine müte'allik evrâkı rüyet etmek sâniyen bunlardan Yunan tâbi'iyyetini terk ile (9) kalmak isteyenlerin esâmîsini ve ahvâl ve sıfâtını zabt ve kayd ve sened ve kefîl ahz eylemek sâlisen tüccâr (10) ve teba'a-i merkûmenin müddet-i mu'ayyene zarfında teba'a-i Devlet-i 'Aliyye ile olan ilişkilerini te'mînât-ı lâzimeye rabt etdirilmek (11) mâddelerinden i'bâret olması tensîb edildiğinden işbu komisyonun hemân teşkîliyle vezâif-i mebsûtanın (12) icrââtına ibtidâr ve vilâyât-ı mukteziyyede teşekkül edecek komisyonların heyet vezâifinin buna (13) tevfîki husûsunun mahallerine tavsiye ve iş'âr olunması husûsuna Meclis-i Mahsûs-ı mezkûr karârıyla bi'l-istîzân (14) emr ü fermân-ı hümâyûn-ı Mülûkâne şeref-sâdır olmuş ve teşkîl olunacak komisyonun vezâifine müte'allik mevâddın (15) Yunan tâbi'iyyetini terk ile kalmak isteyenlere dâir olan ikinci fıkrasına ba'd-ezîn 'ale'l-usûl Devlet-i 'Aliyye'nin (16) izin ve ruhsatı olmadıkca tebdîl-i tâbi'iyyet edememek ve bu yolda iddi'âda bulunamamak şartının dahi (17) 'ilâvesi cümle-i irâde-i seniyye-i Tâcdârîden olarak sâlifü'z-zikr Nezâretler ile Emânete (18) icrâ-yı tebligât edilmiş olmağla Nezâret-i celîlelerince dahi **5** vilâyât-ı mukteziyyeye (19) serî'ân telgrafla ve vesâyâ-yı lâzime îfâsına himmet. **5** Hâriciyye Tâbi'iyyet Kalemi Müdîriyyetine serî'ân teblîğ-i keyfiyyete himmet.		

48 BOA. BEO. 938-70317

48[49]

Polis maaşlarının ödenmediği ve Anadolu Şimendiferi hissedarlar meclisinin Berlin'de toplanmasının kararlaştırıldığı hususlarının arzı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 48 • Sayfa: 362)

(1) Polis ma‘âşâtının üç dört aydır tedâhüle dûçâr olarak pek ziyâde (2) müşkilâta tesâdüf olunduğu Zabtiyye Nâzırı kulları cânibinden ifâde edildiği ma‘rûzdur.
(3) Anadolu Şimendüferi Hissedârân Meclisinin Cum‘a ertesi günü Berlin’de ictimâ‘ı mukarrer olub (4) fakat teminât akçesinin verilmemiş olması sû-i tesîri mûcib olacağını Mösyö (5) Kolmandan aldığı telgrâf üzerine direktör ifâde etmiş ve Mâliyye Nezâretine gönderilmiş (6) olduğu ma‘rûzdur. Fî 29 Muharrem Sene (1)315 (30 Haziran 1897).

Abd-ı memlûkları
(İmzâ)

49 BOA. Y. PRK. BŞK. 52-124.

49[50]

Bazı vilayetlerde kurulacak nahiyelerin polisleri için ayrılan meblağların Zaptiye Nezareti muvazenesinden tedarikinin mümkün olmadığı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 49 • Sayfa: 363)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded: 368

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i 'Âlîsine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) 14 Haziran Sene 1313 târîh ve üç yüz otuz bir numerolu tezkire-i 'aliyye-i dâverîleri cevâbdır vilâyât-ı ma'lûmede teşkîl olunacak (3) nevâhî polisleri muhassasâtı içün Nezâret-i 'âcizî muvâzenesi miyânında karşılık tedârik-i gayr-ı kâbil bulunduğu muhâsebe (4) ifâdesiyle ma'rûzdur ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 11 Safer (1)315 ve fî 30 Haziran Sene (1)313 (12 Temmuz 1897).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

50 BOA. DH. TMIK. S. 13-47.

50[51]

Diyarbakır ve Mamuretülaziz (Elazığ) dâhilindeki kazalarda savcılık vazifesiyle mükellef polis komiserliklerine kanun hükümlerini bilenlerin seçilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 50 • Sayfa: 364)

‘Adliyye ve Mezâhib Nezâreti
Mektûbî Kalemi
150

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Diyarbekir ve Ma‘muretü’l-‘azîz Vilâyetleri dâhilindeki kazâlar mahâkim-i ibtidâiyyesinin müddeî‘-i ‘umûmîlik vezâif-i mühimmesi üçer yüz guruş ma‘âşlı üçüncü sınıf polis (3) komiserlerinin ‘uhdelerine mevdû‘ olub gerçi bunların hîn-i intihâbında bir dereceye kadar okur ve yazar takımından olmalarına ihtimâm kılınmakda ise de ekserîsi (4) ahkâm-ı kânûniyyenin usûl ve fürû‘undan ma‘lûmât-ı ibtidâiyyeye bile mâlik olmadıklarından nâşî hukûk-ı ‘umûmiyyeyi temîn edecek vesâit-i kânûniyyeyi ta‘kîb (5) ve isti‘mâl ve esbâb-ı sübûtiyyenin taharrî ve tecessüsüyle mâhiyet-i cürmün zâhire ihrâcında bi-hakkın ibrâz-ı meser-kâr-güzârı ve iktidâr edemedikleri vilâyeteyn-i mezkûreyn (6) ‘adliyye müfettişlerinden vârid olan lâyiha-i teftîşiyyenin hâtimesinde gösterilmiş ve hukûk-ı ‘umûmiyyenin ta‘kîb ve muhâfazasıyla mükellef olanların evsâf-ı (7) lâzimeyi hâiz ve kavânîn-i mevcûdeye vâkıf bulunanlardan intihâbı husûsundaki vücûb ve lüzûm ise âzâde-i kayd ve tezkâr bulunmuş idüğüne binâen (8) mezkûr kazâlarda müddeî‘-i ‘umûmîlik vazîfesiyle mükellef olan polis komiserliklerine ba‘demâ ehl ü erbâbının intihâb ve ta‘yînine be-gâyet i‘tinâ olunması (9) esbâbının istikmâline himem-i ‘aliyye-i âsafâneleri der-kâr buyurulmak bâbında irâde hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 10 Rebî‘ü’l-evvel Sene (1)315 ve fî 29Temmuz Sene (1)313 (9 Ağustos 1897).

‘Adliyye Nâzırı
(İmzâ)

51 BOA. DH. TMIK. S. 13-80.

*

Tesri‘-i Mu‘âmelât Komisyonunun Tezkire ve Tahrîrât Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Evrak Numerosu	Komisyon Numerosu		Târîh-i Tebyîzi
Târîh-i Vürûdu	Târîh-i Tesvîdî 26 Ağustos Sene (1)313 (7 Eylül 1897)	Diyarbekir Vilâyet-i ‘Aliyyesine, Mamuretü’l-aziz Vilâyet-i Behiyyesine, Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesine	11 Rebî‘ü’l-âhire Sene (1)315 ve 28 Ağustos sene (1)313 (9 Eylül 1897)
		(1) Diyarbekir ve Ma‘muretü’l-‘aziz Vilâyetleri Behiyyeleri dâhilindeki kazâlar mahâkim-i ibtidâiyyesinin müdde‘î-i ‘umûmîlik vezâif-i mühimmesi üç yüz guruş (2) ma‘âşla üçüncü sınıf polis komiserlerinin ‘uhdelerine mevdû‘ olub gerçi bunların hîn-i intihâbında bir dereceye kadar (3) okur ve yazar takımından olmalarına ihtimâm kılınmakda ise de ekseri ahkâm-ı kânûniyyenin usûl ve füru‘undan ma‘lûmât-ı ibtidâiyyeye (4) bile mâlik olmadıklarından nâşî hukûk-ı ‘umûmiyyeyi temîn edecek vesâit-i kânûniyyeyi ta‘kîb ve isti‘mâl ve esbâb-ı sübûtiyyenin (5) taharrî ve tahsîsiyle mâhiyet-i cürmün zâhire ihrâcında bi-hakkın ibrâz meser-kâr güzârı ve iktidâr edemedikleri vilâyet-i ‘behiyyeleri (6) ‘adliyye müfettişliğinden gelen lâyihâ-i teftîşiyyenin hâtimesinde gösterilmiş ve hukûk-ı ‘umûmiyyenin ta‘kîb ve muhâfazasıyla mükellef olanların (7) evsâf-ı lâzimeyi hâiz ve kavânîn-i mevcûdeye vâkıf bulunanlardan intihâbı lâzimeden bulunmuş olduğundan bahsle mezkûr kazâlarda (8) müdde‘î-i ‘umûmîlik vazîfesiyle mükellef olan polis komiserliklerine ba‘demâ ehl ü erbâbının intihâb ve ta‘yînine be-gâyet i‘tinâ (9) olunması lüzûmu ‘Adliyye Nezâret-i Celîlesinden alınan ve Tesri‘-i Mu‘âmelât Komisyonunda mütâla‘a olunan 29 Temmuz sene (1)313 (10 Ağustos 1897) târîhli tezkirede **11** beyân kılındığından mûcibince îfâ-yı (10) muktezâsı husûsunda himem-i ‘aliyyeleri masrûf buyurulmak bâbında. **11** zabtiyyeye izbâr kılınmasına mebnî mûcibince icrâ-yı îcâbı hakkında vilâyetin mezkûriyyetine teblîğ vesâyâ edildiğinden (2) Nezâret-i ‘aliyyelerince de îfâ-yı muktezâsı husûsuna himem-i ‘aliyyeleri der-kâr buyurumak bâbında. **(İmzâ)**	

51[52]

Sivas'ta teşkil edilecek nahiyelerde müdür, polis ve kâtip maaşları için ihtiyaç duyulan ve hapishanelerin ıslahına gerekli olan meblağın sarf edilmesi talebinde bulunulduğuna dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 51 • Sayfa: 366)

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) C[evap]. 16 Kânûn-ı evvel Sene (1)313 (28 Aralık 1897) nevâkısı bilâ-ikmâl evvelce takdîm kılınmış olan muntazam iki kıt‘a defterde gösterildiği vechle Sivas (2) Vilâyetinde yetmiş dokuz nâhiye teşkîl olunacağına ve her nâhiyede tavzîf edecek müdîre iki yüz elli vekâlete (3) yüz elli ve polis neferine kezâlik yüz elli guruş şehrî ma‘âş verileceğine mebnî beher nâhiye içün sarfına mezûniyyet (4) ihsân buyurulması lâzım gelenlere üç bin guruş müdîr ve bin sekiz yüz guruş kâtib ve bin sekiz yüz guruş (5) polis ma‘âşât-ı seneviyyesi ile iki yüz elli guruş mahrûkât elli guruş kırtâsiyye tahsîlât-ı seneviyyesinin yetmiş dokuz nâhiye (6) hesâbıyla bâliğ mecmû‘u beş yüz kırk beş bin yüz guruşdan ‘ibâret olduğu ve Amasya ve Tokad ve Karahisar Livâlarının bi’l-cümle (7) kazâlarının ve merkez livâsının yalnız Tonus Kazâsıyla nefs-i Sivas kasabasının habshânelerinin görülen lüzûm üzerine (8) kavâ‘id-i fenniye tatbîken ta‘mîren ve tecdîden inşâlariçün sekiz yüz üç bin altı yüz yetmiş üç guruşa ihtiyâc göründüğü (9) anlaşılmış ve merkez livâsının diğer kazâlarında bu husûsda gezmekde olan fen memûru mezkûr kazâların tecdîd (10) veyâ ta‘mîre muhtâc olan habshânerinin keşfini henüz îsâl-i hitâm ise de bunlar içün evvelce mahallerinden cem‘an seksen (11) bin iki yüz yetmiş altı guruş sarfı lüzûmu gösterildiğinden bu da tahmîni olmak üzere kabûl olunarak bâlâdaki (12) mikdâra zamm olunduğu hâlde vilâyetin kâffe-i habshânelerinin hâl-i matlûbe ircâ‘ı sekiz yüz seksen üç bin dokuz (13) yüz kırk dokuz guruş sarfına mütevakkıf bulunduğu evrak-ı keşfiyyenin der-dest-i takdîm idüğü Vilâyet Tesri‘-i (14) Mu‘âmelât Komisyonu ifâdesiyle ma‘rûzdur. Fî 18 Kânûn-ı evvel Sene (1)313 (30 Aralık 1897).

Sivas Vâlîsi
Hasan Hilmi

52 BOA. DH. TMIK. S. 16-73.

52[53]

Dersaadet'in deniz güvenliğinde kullanılmak üzere Zaptiyece istenilen iki istimbot ve dört sandal ile birlikte Yedikule'den Ayastefanos'a kadar inşa edilecek olan kulübelerin masraflarının ve Dersaadet'teki polis memurlarının maaşlarının ödenmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 52 • Sayfa: 367)

Sadâret Mektûbî Kalemi

Numero	Târîh-i Vürûdu		Târîh-i Tebyîzi
373	17 Rebî'ü'l-ahir Sene 315 3 Eylül Sene 313	Mâliyye Bahriyye ve Dâhiliyye Zabtiyye Nezâret-i Celîle ve Behiyyelerine Tezkire	18 R. Sene (1)315 4 Eylül Sene 313 (16 Eylül 1897)
Bahriyye **7** Zâbıta-i bahriyyenin dahi tezyîdine esbâb-ı mûcibe-i mufassala serdiyle lüzûm gösterilmiş olduğundan **8** Tezkire-i husûsiyyenin nezd-i 'âlî-i cenâb-ı Müsteşârîde kaldığı evrâk odasında Yusuf Beyefendi tarafından ifâde olunmuşdur.		(1) İstanbul'un muhâfaza-i emn ü âsâyiş esbâbının bi-hakkın istikmâli neye mütevakkıf ise 'arz-ı irâde ve fermân buyurulması üzerine (2) taraf-ı behiyyelerinden Zabtiyye Nâzırı 'Atûfetlü Beyefendi hazretleri tarafından Beyoğlu Mutasarrıfı 'Atûfetlü Beyefendi hazretleriyle bi'l-müzâkere 'atebe-i seniyye-i şâhâneye (3) 'arz olunan lâyihada **7** polisin mikdârıyla tahsîsât-ı hafiyyenin ve zâbıta-i bahriyyenin tezyîdine esbâb-ı (4) mûcibe-i mufassala serdiyle lüzûm gösterilmiş olduğundan ve Der-Sa'âdet'de müstahdem olan ma'-çavuş bin dört yüz (5) altmış dört nefer polis efrâdı iki bin nefere iblâğ olunduğu ve bunların gayet cesûr ve sâdık (6) ve nâmûslu olmasına dikkat edildiği hâlde meselâ Paris'deki âsâyiş memûrları da nüfûs-i mevcûdeye nisbetle (7) bundan ziyâde olmadığı cihetle temîn-i âsâyişe kâfi olacağı der-kâr bulunduğundan zikr olunan polis efrâdının (8) iki bin nefere iblâğı ve ma'âşlarının mâh-be-mâh tesviyesi **7** ve bahren muhâfaza-i inzibâta memûr olan istimbot ve sandallara (9) Tersâne-i 'Amireden iki istimbotla dört sandal daha 'ilâvesi ve zâbıta istimbotlarının lüzûmu hâlinde (10) hemân ta'mîriyle berâber esnâ-yı ta'mîrde dahi mevcûdlarının noksân bırağılmaması **9** ve on dört bin yirmi (11) beş guruşdan 'ibâret olan Zabtiyye tahsîsât-ı hafiyyesinin otuz bin guruşa iblâğı şeref-sudûr buyurulan (12) irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî mantûk-ı celîlinden olduğu Mâbeyn-i Hümâyûn Başkitâbet-i Celîlesinden bâ-tezkire-i husûsiyye (13) iş'âr ve ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı hümâyûn îcâbının icrâsı Mâliyye ve Bahriyye ve Dâhiliyye ve Zabtiyye Nezâretlerine teblîğ ve izbâr (14) kılınmış olmağla Nezâret-i Celîlelerince de mu'âmele-i lâzimenin îfâsına himmet. Bahriyye **9** ol bâbda şeref-sudûr buyrulub Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesinden bâ-tezkire-i husûsiyye teblîğ olunan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî cümle-i ahkâm-ı celîlesinden bulunmuş ve Dâhiliyye ve Zabtiyye Celîle ve Behiyyelerine teblîğ-i keyfiyyet edilmiş olmağla ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı hümâyûn iktizâsının îfâsına.	

53 BOA. MKT. MHM. 632-47.

*

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded:16

Huzûr-ı Ma‘âlî-mevfûr Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Şeref-bahş mevki‘-i ta‘zîm olan 18 Mart Sene (1)314 târîhli ve yirmi dokuz numerolu tezkire-i sâmiyye-i cenâb-ı Sadâret-penâhîleri ‘arîza-i cevâbiyyesidir zâbıta içün mübâya‘ası muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhîden bulunan (3) iki istimbotun i‘mâl etdirilmesi lâ-akall bir seneye tevakkuf edeceği anlaşılmış olduğuna ve leffen ‘arz ve takdîm kılınan pusulada muharrer olduğu üzere el-yevm Kavafyan Fabrikası’nda bir römorkör ile üç istimbot bulunduğu ve bunlardan (4) hangileri isteniyor ise pusulada murakkam fiyat mûcibince iştirâ edilerek bir mâha kadar ikmâl-i noksanıyla teslîm edileceği ifâde olunduğuna mebnî bunlardan ikisinin mübâya‘ası tasvîb buyurulduğu hâlde Bahriyye ve Ticâret Nezâret-i (5) Celîlelerinden erbâb-ı fenden ikişer zât ma‘rifetiyle derece-i metânet ve seyr ü hareketleri ve kıymetleri keşf ve takdîr etdirildikden ve muktezâ akçe Hazîne-i Celîlece temîn edildikden sonra mübâya‘a ve teslîmi zımnında iktizâ edenlere emr-i (6) i‘tâsı vâbeste-i rey ve müsâ‘ade-i celîle-i dâver-i efhâmîleridir ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 19 Zi’l-ka‘de Sene (1)315 ve fî 29 Mart Sene (1)314 (10 Nisan 1898).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

*

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 17

Huzûr-ı Ma‘âlî-mevfûr Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Enmele-i pîrâ-yı ta‘zîm olan 18 Mart Sene (1)314 târîhli ve yirmi dokuz numerolu tezkire-i sâmiyye-i cenâb-ı Sadâret-penâhîleri ‘arîza-i cevâbiyyesidir polis memûrları ma‘âşâtına mahsûben Hazîne-i Celîleden mâh-be-mâh i‘tâsı (3) muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhîden bulunan beş bin lira iki mâhdan beri verilmemesinden ve memûrîn-i mûmâileyhümün zarûret-i hâle dûçâr olmasından dolayı tesrî‘-i i‘tâsı geçen gün Mâliyye Nezâret-i (4) Celîlesinden sûret-i mahsûsada temennî olunmuş ise de henüz verilmemiş ve ihtiyâc-ı cârî gayr-ı kâbil-i ta‘rîf ve dereceye vâsıl olmuş olmağla bugün yarın zikr olunan beş bin liranın be-heme-hâl i‘tâsiçün Nezâret-i (5) müşârünileyhâya ekîden emr-i i‘tâsı ve vâbeste-i müsâ‘ade-i celîle-i dâver-i efhamîleridir ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 19 Zi’l-ka‘de Sene (1)315 ve fî 29 Mart Sene (1)314 (10 Nisan 1898).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

*

Numero	Târîh-i Vürûdu	Târîh-i Tesvîdî 19 Zi'l-ka'de Sene 315 30 Mart Sene (1)314 (11 Nisan 1898)	Mâliyye Nezâret-i Celîlesine Elden	Târîh-i Tebyîzi
17				20 Zi'l-ka'de Sene 315 31 Mart Sene 314
		(1) 7 Zi'l-ka'de Sene (1)315 târîhli tezkire-i senâverîye zeyldir polis memûrları ma'âşâtına mahsûben Hazîne-i Celîleden mâh-be-mâh (2) i'tâsı muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhîden bulunan beş bin liranın iki mâhdan beri verilmediğinden (3) ve ihtiyâc-ı hâzır gayr-ı kâbil-i ta'rîf bir dereceye vâsıl olduğundan bahsle meblağ-ı mezbûrun bugün yarın be-hemâ-hâl i'tâ etdirilmesi (4) lüzûmu bu kerre Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesinden iş'âr kılınmış ve tebligât-ı sâbıkaya nazaran iktizâsının îfâ ve inbâsına himmet. Bâ-işâret cenâb-ı Müsteşârî	

*

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded

El-yevm Kavafyan'ın Fabrikasında Mevcûd Olan İstimbot

'Aded	**Tûlü kadem**		**Mil-i sâ'atde mesâfesi**	**Bâhâsı lira**
1	Römorkör	65	10	3000
1	İstimbot	75	13	2500
1	Kezâ	59	12	1900
1	Kezâ	52	10	1200

*

Sadâret Mektûbî Kalemi

Numero	Târîh-i Vürûdu	Târîh-i Tesvîdî		Târîh-i Tebyîzi
16		19 Zi`l-ka‘de Sene 315 30 Mart Sene 314	Mâliyye Nezâret-i Celîlesine	20 Zi`l-ka‘de Sene (1)315 31 Mart Sene (1)314 (12 Nisan 1898)
		(1) 7 Zi`l-ka‘de Sene (1)315 târîhli tezkire-i senâverîye zeyldir zâbıta içün mübâya‘ası muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhîye (2) bulunan iki istimbotun i‘mâl etdirilmesi lâ-akall bir seneye tevakkuf edeceği anlaşıldığından ve sûreti leffen irsâl kılınan (3) pusulada muharrer fiyatla Kavafyan Fabrika’sında el-yevm mevcûd olan römorkör ve istimbotlardan ikisinin (4) mübâya‘ası hâlinde bir mâha kadar ikmâl-i noksânıyla teslîm edileceği ifâde olunduğundan bahsle iktizâsına bakılmak üzere lâzım gelen akçenin Hazîne-i Celîlece (5) temîn etdirilmesi lüzûmu bu kerre Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesinden iş‘âr kılınmış olmağla (6) iktizâsının îfâ ve inbâsına himmet. Bâ-işâret cenâb-ı müsteşârî		

*

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 25

Huzûr-ı Ma‘âlî-mevfûr Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) İnzibât-ı bahriyyenin te‘yîdi zımnında cihet-i bahriyyeden ‘ilâveten i‘tâsı muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhîden bulunan iki istimbot verilmediği gibi zâbıta (2) ma‘iyyetindeki iki istimbotdan biri berây-i ta‘mîr Tersâne-i ‘Âmireye götürülerek ve diğerinin de kömürü kat‘ edilerek mu‘attal bir hâlde kaldığı evvel ü âhir ‘arz (3) ve izbâr olunduğu gibi zâbıta içün mübâya‘ası husûsuna ahîren irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-müte‘allik buyurulub teblîğ olunan iki istimbotun i‘mâl etdirilmesi (4) lâ-akall bir seneye tevakkuf edeceği cihetle Kavafyan Fabrikası’ndaki istimbotlardan ikisinin mübâya‘ası tasvîb buyurulduğu hâlde icrâ-yı îcâbı bunların fiyat (5) ve sâiresini hâvî pusulanın leffiyle 29 Mart Sene (1)314 târîhli ve on altı numerolu tezkire-i çâkerânemle cevâben ‘arz ve iş‘âr kılınmışidi Deniz Zâbıtası (6) Müfettişliğinden bugün alınan jurnalde Paşabahçesi’nde karagola memûr Yenikapı Vapur-ı Hümâyûnunun filikası fırtınadan karaya çekilib yerine Tersâne-i ‘Amireden (7) gönderilen üç çifte filikanın da kürekleri olmamasıyla işe yaramamakda ve devriye vazîfesi îfâ edilememekde olduğu gibi kaçakçılık etdiği (8) haber verilen gaz hamûleli bir yelken sefînesi de Batum’dan gelerek Paşabahçesi pîşgâhında timur atmış ise de filika olmamasıyla hakkında hiçbir mu‘âmele (9) ve tahkîkat yapılamadığı beyân ve ifâde edilmiş ve mu‘âmelât-ı inzibâtiyye-i bahriyyece vesâitin şu noksânından dolayı cidden müşkilât-ı ‘azîmeye tesâdüf (10) edilmekde bulunmuş olmağla ol bâbda iktizâ eden mu‘âmelenin îfâsını tekrâr ‘arz ve istirhâma cüret eylerim ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 26 Zi’l-ka‘de Sene (1)315 ve fî 5 Nisan Sene (1)314 (17 Nisan 1898).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

*

Sadâret Mektûbî Kalemi

Numero 34	Târîh-i Vürûdu	Târîh-i Tesvîdî 6 Zi'l-hicce Sene 315 15 Nisan Sene 314 (28 Nisan 1898)	Bahriyye Nezâret-i Celîlesine	
		(1) 2 Zi'l-hicce Sene (1)315 târîhli tezkireye zeyldir evvelki gece Kuleli önünde lenger-endâz olan İngiliz bandıralı bir kömür (2) vapuruna yanaşdığı görülerek polis kol sandalıyla ta'kîb olunan bir sandal Boğaziçi'ne doğru savuşmayla (3) yetişilememiş ve kimin olduğu ve mezkûr vapura öyle gece vakti ne içün yanaşdığı anlaşılamamış olmasına (4) ve bu hâllerin devâmı vezâif-i zâbıtaya sekte îrâs edeceği der-kâr bulunmasına binâen zâbıta içün i'mâl (5) etdirilecek istimbotların tedârikine kadar hiç olmaz ise o gibi ta'kîbâtda işe yaramak üzere cihet-i (6) bahriyyeden serî'ü's-seyr ve kavî iki sandalın her bir levâzımıyla berâber zâbıtaya verilmesi lüzûmuna dâir Zabtiyye (7) Nezâret-i Behiyyesinden alınan 4 Zi'l-hicce Sene 315 târîhli ve 34 numerolu tezkire leffen savb-ı devletlerine irsâl kılınmağla (8) müdericâtına ve iş'âr-ı sâbıka nazaran iktizâsının îfâ ve inbâsıyla mezkûr tezkirenin i'âdeten israsına himmet. Evrâk-ı Müdiriyyet-i 'Aliyyesinin işâreti mûcibince		

*

Nezâret-i Umûr-ı Mâliyye
Muhâsebe-i 'Umûmiyye
'Aded: 719

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Yedikule'den Ayastefanos'a kadar inşâsı muktezâ-yı irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhîde bulunan kulübelerin masârifiçün Çatalca emvâlinden muhavvel mebâliğin tesviyesi Zabtiyye Nezâret-i 'Aliyyesinden vukû' bulan 'arz ve iş'âra (3) 'atfen şeref-vârid olan 31 Mart Sene (1)314 târîhli ve üç yüz doksan dört numerolu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîlerinden irâde ve izbâr buyurulması üzerine mebâliğ-i mezbûrenin müsâra'aten tesviyesi hakkında livâ-i (4) mezkûr muhâsebeciliğine telgrafla tebligât-ı ekîde icrâ kılındığının huzûr-ı sâmî-i fahîmânelerine cevâben 'arz ü beyânı Muhâsebe-i 'Umûmiyye-i Mâliyyeden ifâde edilmekle ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 28 Muharrem Sene 1316 ve fî 6 Haziran Sene 1314 (18 Haziran 1898).

Mâliyye Nâzırı
(İmzâ)

53[54]

Polis silkinin ihtiyacı için seçilip ve kaydı yapılan yüz elli neferin ihtiyaçları için Zaptiye Nezareti tahsisatına mahsuben yüz elli bin kuruşun süratle verilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 53 • Sayfa: 376)

Sadâret Mektûbî Kalemi

Numero 501	Târîh-i Vurûdu 3 Cemâziye'l-evvel Sene 316 8 Eylül Sene 314 (19 Eylül 1898)	Târîh-i Tesvîdî	Mâliyye Nezâret-i Behiyyesiyle Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine	Târîh-i Tebyîzi 4 9
		(1) Polis tertîbinin ikmâl-i noksânı içün intihâb ve kaydına mübâderet olunan yüz elli neferin levâzımı içün (2) Zabtiyye Nezâreti tahsîsâtına mahsûben yüz elli bin guruşun müsâra'aten i'tâsı Nezâret-i müşârünileyhânın (3) ' arz ve iş'ârı üzerine şeref-sudûr buyurulub Mâbeyn-i Hümâyûn Başkitâbet-i Celîlesinden bâ-tezkîre-i husûsiyye teblîğ (4) olunan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî iktizâ-yı 'âlîsinden bulunmuş **1** ve Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine (5) ma'lûmât verilmiş olmağla ber-mantûk-ı irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhî serî'ân icrâ-yı (6) îcâbına himmet. **1** Dâhiliyyeye ve ber-mantûk-ı irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhî serî'ân icrâ-yı îcâbı Mâliyye Nezâret-i Behiyyesine iş'âr kılınmış olmağla Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesine teblîğ-i keyfiyyete himmet.		

54 BOA. BEO. 1197-89743

54[55]

Soruşturma yapmak için şehir ve kasaba dışına giden polislere verilmesi gereken harcırah hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 54 • Sayfa: 377)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded:27

Şûrâ-yı Devlet Riyâset-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) İcrâ-yı tahkîkât için ba'zı mahallere i'zâm kılınan polislere Der-Sa'âdet'de olduğu gibi bir sâ'at mesâfeye kadar olan mahaller için birşey verilmemesi iş'âr olunmuş ise de (3) polis komiser ve efrâdından görünecek lüzûm üzerine bir mahalle gönderileceklere vapur veyâ şimendüfer ve hayvânla gider ise kasaba ve memleket hâricinden i'tibâren 'azîmet (4) ve 'avdetleri için harc-ı râh verileceği Polis Kânûn Lâyihası ahkâmından bulunmasına ve fakat kaç sâ'at i'tibâr edileceği gösterilmemesine binâen bir gûna yanlışlığa mahall (5) kalmamak üzere kasaba ve memleket hâricinden kaç sâ'at i'tibârıyla harc-ı râh verilmesi lâzım geleceği ve bunların kasabadan iki sâ'at mesâfede bulunan mahalle (6) vapur ve şimendüfer ve 'araba ile gitdikleri hâlde harc-ı râh verilmesi îcâb edib etmeyeceği Cezâir-i Bahr-i Sefîd Vilâyeti Defterdârlığından istifsâr olunduğundan ve Harc-ı râh (7) Karârnâmesinde bu bâbda sarâhat olmadığından bahsle sebk eden 'arz ve istîzâna binâen li-ecli't-tahkîkât i'zâm kılınan polislere bir sâ'at mesâfeye kadar olan mahaller için (8) birşey verilmemesi mukaddemâ Nezâret-i 'âcizîden Cezâir-i Bahr-i Sefîd Vilâyetine inhâ kılındığı sûret-i iş'ârdan anlaşıldığından ol emrde bu bir sâ'at mesâfe kaydının ne esâs (9) ve kâ'ideye müstenid bulunduğunun iş'ârı hakkında Tanzîmât Dâiresinin ifâdesine 'atfen vârid dest-i tekrîm olan 17 Ağustos Sene (1)314 (29 Ağustos 1898) târîhli tezkire-i 'aliyye-i Nezâret-penâhîleri üzerine (10) bi'l-havâle polis memûrlarından hasbe'l-lüzûm bir mahalle gönderileceklere vapur veyâ şimendüfer veyâhûd hayvânla giderler ise kasaba ve memleket hâricinden i'tibâren 'azîmet ve 'avdetleri için (11) harc-ı râh verileceğine dâir Polis Kânûn Lâyihasındaki kayd-ı mahsûs 'ale'l-'umûm memleket dâhillerini böyle işler için harc-ı râh verilecek mesâfeden istisnâ eylemesine (12) ve Der-Sa'âdet dâhilinde polislere bir sâ'at mesâfeye kadar olan mahaller için harc-ı râh verilmemesi te'âmülden olmasına binâen mukaddemâ Vilâyet-i müşârünileyhâdan vukû' bulan istifsâr (13) üzerine Der-Sa'âdet'de bir sâ'at mesâfeye kadar mahaller için polislere harc-ı râh verilmediğinin cevâben bildirilmesi o esâsa müstenid bulunmuş olduğu muhâsebeden i'lâm ve ifâde kılınmış olmağla (14) ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 11 Cemâziye'l-âhire Sene (1)316 ve fî 14 Teşrîn-i evvel Sene (1)314 (27 Ekim 1898).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

55 BOA. ŞD. 1293-18.

55[56]

Zaptiye Nezareti'nin nezaret tertip masraflarında görülen fazla harcamaların polis memurları elbise tertibi tasarruflarından mahsup edilmesinin bildirildiği hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 55 • Sayfa: 378)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Zabtiyye Nezâret-i 'Aliyyesine	Târîh-i Tebyîzi
424 13		Fî 19 Nisan Sene (1)315 (1 Mayıs 1899)		Fî 2 Muharrem Sene 317 ve fî 1 Mayıs Sene 315
			(1) Üç yüz dokuz ve on ve on bir ve on iki seneleri Nezâret-i 'aliyyelerinin masârif-i mürettebesi miyânında muhammenâtını (2) tecâvüz etmiş olduğu 'inde't-tahkîk anlaşılan masârifin Muvâzene Kânûnu hükmünce Dâire-i Zabtiyyenin nisbet-i merkûme (3) muvâzenelerine dâhil bulunan polis memûrları elbise tertîbi tasarrufâtından icrâ-yı mahsûbu istifârını (4) hâvî tevârüd eden 20 Şubat Sene 314 târîhli tezkire-i 'aliyyeleri üzerine sebk eden istîzâna cevâben şeref-vârid (5) eden 7 Nisan Sene 315 târîh ve dört yüz yirmi dört numerolu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîde (6) büdcenin mevâdd-ı beyninde icrâ edilecek bu makûle (7) münâkalât esbâb-ı mukteziyyeye müstenid olduğu takdîrde tahsîsâtın yekûnu dâiresinde (8) bulunması cihetle câiz olacağı bi'l-muhâbere Mâliyye Nezâret-i 'Aliyyesinden bildirildiği beyân-ı 'âlîsiyle ana göre îfâ-yı muktezâsı emr ü izbâr buyurulmuşdur ol bâbda.	

56 BOA. DH. MKT. 2202-60.

56[57]

Deniz polisi sandallarının tamir masraflarıyla, satın alınan eşyaların bedelleri hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 56 • Sayfa: 379)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 201

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i ‘Âlîsine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Deniz polis sandallarının ta‘mîrât ve telvîni ve levâzımât-ı sâirelerinin mübâya‘a ve ihzârı zımnında on bir bin altı yüz küsûr guruşun sarfına deniz zâbıtası (3) müfettişliğince lüzûm gösterilmiş ve tertîb-i mahsûsu yedi bin beş yüz guruş olduğundan ta‘mîrât ve levâzımât-ı mukteziyyenin bi’l-münâkasa icrâ ve mübâya‘ası muhâsebeden (4) ifâde kılınmış ise de bunlar mütenevvi‘ ve ufak tefek şeylerden ‘ibâret olmasıyla bi’l-münâkasa mübâya‘a ve ihzârı müte‘assir olmasına ve işin müsta‘celiyyetine binâen zikr olunan (5) sandalların ta‘mîrât ve telvînâtının komisyonca ‘âmiliyle karârlaşdırıldığı vechle birbiri üzerine ikişer yüz guruşa olmak üzere memûr-ı mahsûs nezâreti altında (6) icrâsı ve eşyâ-yı mütenevvi‘a-i sâirenin merbûten takdîm kılınan defterde muharrer fiyatlarla mübâya‘ası münâsib görünerek şu hâlde mecmû‘unun esmân-ı (7) bâligiyyesi olan sekiz bin küsûr guruşdan mümkün mertebe tasarrufa ri‘âyetle tertîb-i mahsûsu olan yedi bin beş yüz guruş tecâvüz etdirilmemek üzere (8) hemân ta‘mîrât ve mübâya‘âta mübâşeret olunması zımnında polis müdîrliğine mezûniyyet i‘tâsı ve meblağ-ı mezbûrun sarfına müsâ‘ade buyurulmasının da savb-ı sâmî-i dâverânelerine (9) izbârı bi’l-havâle idâre komisyonundan ifâde ve inbâ ve binâen ‘aleyh müdîriyyet-i mezkûreye mezûniyyet i‘tâ edilmiş olmağla meblağ-ı mezbûrun ol vechle sarfına müsâ‘ade buyurulması bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 14 Muharrem Sene (1)318 ve fî 30 Nisan Sene (1)316 (14 Mayıs 1900).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

57 BOA. ŞD. 1297-25.

57[58]

Deniz güvenliğinin sağlanması amacıyla, Dersaadet ve Bilad-ı Selase de görevli polis çavuşlarından bazılarının rütbelerinin üçüncü sınıf komiserliğe yükseltilerek deniz zabıtasına nakledilmesi ve maaş farklarının da ödenmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 57 • Sayfa: 380)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Umûr-ı Dâhiliyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded 1041

Huzûr-ı ‘Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Denize müte‘allik vezâif ve mu‘âmelât-ı inzibâtiyyenin temîn-i hüsn-i cereyânı bu işde müstahdem polis efrâd ve komiserleriyle kâbil olamayıb vezâif-i mezkûrenin bi-hakkın îfâsı (3) rıhtımlarda ve yolcu salonlarında ve gümrük mahallerinde ve Anadolu ve Rumeli Kavağına kadar olan iskele ve menfezlerde mikdâr-ı kâfî polis bulundurulmasıyla berâber posta ve nakliyye (4) vapurlarının mevâridâtını ve hergün seyr ve hareket eden ecnebî römorkör ve istimbotlarını devriyye sandallarıyla ta‘kîb ve tarassud etmek gibi ba‘zı mu‘âmelât ve takayyüdât-ı mühimme ittihâzına (5) vâbeste olub bu da elsine-i ecnebiyyeye vâkıf ve leyl ve nehâr deniz üzerinde gezmeye mütehammil komiser ve çavuş istihdâmına mütevakkıf olduğundan bahsle Der-Sa‘âdet ve Bilâd-ı Selâse’de (6) mevcûd polis bölüklerinden birerden otuz dokuz çavuş alınarak rütbelerinin üçüncü sınıf komiserliğe terfi‘iyle deniz zâbıtası kısmına ‘ilâvesi ve çavuş ile komiser beynindeki (7) ma‘âş farkı bulunan beş bin sekiz yüz elli guruşa süvâri bölüğünden münhall on yedi neferin ma‘âşları bulunan beş bin dokuz yüz elli guruşun karşılık ittihâzıyla andan tesviyesi (8) istîzânına dâir Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesinden alınan 6 Mayıs Sene (1)316 (19 Mayıs 1900) târîh ve iki yüz yirmi sekiz numerolu tezkire leffen takdîm kılındı sûret-i iş‘âra ve ehemmiyyet-i maslahata nazaran iktizâsının (9) îfâsı menût rey-i ‘âlî-i Sadâret-penâhîleridir ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 25 Muharrem Sene (1)318 ve fî 11 Mayıs Sene (1)316 (25 Mayıs 1900).

Nâzır-ı Umûr-ı Dâhiliyye
(İmzâ)

58 BOA. ŞD. 1297-24.

58[59]

Zaptiye Nezareti'nin Mektubi, Evrak, Muhasebe ve İdare Komisyonu Kalemlerine işlerin çokluğu ve önemi nedeniyle katip tayin edilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 58 • Sayfa: 381)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi			Târîh-i Tebyîzi
447 28		28 Haziran Sene (1)316 (11 Temmuz 1900)	Huzûr-ı ʻÂli-i Hazret-i Sadâret-penâhîye		15 Rebîʻü'l-evvel Sene (1)318 ve 29 Haziran Sene (1)316
		(1) Vezâif-i zâbıtanın kesb etdiği ehemmiyyet nisbetinde Mektûbî ve Evrâk ve Muhâsebe ve İdâre Komisyon Kalemlerinin dahi (2) muʻâmelât ve iştigâlâtı tezâyüd edib hâlbuki aklâm-ı mezkûre müstahdemîni mesâlih-i câriyyenin vakt ü zamânıyla (3) îfâsına gayr-ı kâfî ve maʻâşları da nisbeten cüzî olduğundan (4) her kalem içün birer ikişer kâtib alınmak ve birer mikdârı da (5) maʻâşları dûn bulunanlara tevzîʻ edilmek üzere dâire müteferrikası nâmıyla dâhil-i muvâzene bulunan (6) senevî kırk beş bin dokuz yüz ve polis müteferrikası olan elli üç bin guruşun (7) tevhîdiyle bâliğ olduğu doksan sekiz bin dokuz yüz guruşdan yirmi dört bin guruşun tenzîli hâlinde mütebâkîsiyle idâre-i (8) maslahat mümkün olacağına ve lağv olunan on yedi süvârî polis neferinin (9) yem bedelâtı olan senevî yirmi dört bin guruşun mahall-i sarfı mefkûd bulunduğuna binâen işbu kırk sekiz bin guruşun (10) şehrîye isâbet eden dört bin guruşundan (11) bin beş yüz guruşunun Mektûbî ve bin guruşunun Evrâk ve yedi yüz ellişer guruşunun da (12) Muhâsebe ve İdâre Komisyonu Kalemleri tahsîsâtına nakl ve ʻılâvesi istîzânına dâir Zabtiyye Nezâret-i (13) ʻAliyyesinden gelen 23 Haziran Sene (1)316 târîh ve dört yüz kırk yedi numerolu tezkire leffen (14) takdîm kılınmağla îfâsı muktezâsını menût rey-i ʻâlî-i fahîmâneleridir ol bâbda.	

59 BOA. DH. MKT. 2373-53.

59[60]

Dersaadet polis efradından olup askere alınan ve maaşlarının yarısının ailesine verilmesi isteğinde bulunan kişilerin yerlerine adam tayin edilmemesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 59 • Sayfa: 382)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Umûr-ı Dâhiliyye
Tesrî‘-i Mu‘âmelât ve Islâhât Komisyonu
‘Aded: 4844

Huzûr-ı ‘Âlî Hazret-i Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Der-Sa‘âdet polis efrâdından olub isnân erbâbından olmalarıyla silk-i celîl-i ‘askerîye alınan on on beş kişi-i memûrînden silâh altına alınanların nısf-ı (3) ma‘âşlarının ‘âilelerine ve nısf-ı diğerinin yerlerine ta‘yîn olunacak vekîllere i‘tâsı hakkındaki karâr-ı ‘âlî mûcibince nısf-ı ma‘âş i‘tâsı istid‘âsında (4) bulunub eğerçi polis silkine duhûl içün yirmi beş yaşını ikmâl etmek meşrût iken her nasılsa o sûretle ba‘zıları isnân-ı ‘askeriyyeyi tecâvüz etmeksizin polise (5) kayd ve idhâl edilmişler ise de o yolda silâh altına alınan polislerin yerlerine adam ta‘yîn edilmemesi kuvve-i zâbıtânın tenâkusunu mûcib olacağı cihetle câiz (6) ve münâsib olamayacağı gibi polis vezâif-i mühimmesinin vekâletle idâresi de kâbil ve mahzûrdan sâlim olamayacağına binâen bi’z-zarûre zikr olunan polislerin (7) kaydları terkîn ve yerlerine diğerleri ta‘yîn edilmiş ve kendilerine nısf-ı ma‘âş i‘tâ edilememek tabî‘î bulunmuş olduğundan bahsle polislerin karâr-ı mezkûrdan (8) istisnâsı lüzûmunu mutazammın Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesinden vârid olan 17 Kânûn-ı sânî Sene (1)316 (30 Ocak 1901) târîhli ve bin yüz bir numerolu tezkire Tesri‘-i Mu‘âmelât ve Islâhât (9) Komisyonu ifâdesiyle leffen takdîm kılındı iktizâsının bi’t-ta‘yîn emr ü inbâsı menût-ı rey-i ‘âlî Fahâmet-penâhîleridir ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 21 Şevval Sene (1)318 ve fî 29 Kânûn-ı sânî Sene (1)316 (11 Şubat 1901).

Nâzır-ı Umûr-ı Dâhiliyye
(İmzâ)

60 BOA. ŞD. 1299-20.

60[61]

Mekteb-i Mülkiyeden mezun olan gayr-i Müslimler ile mutasarrıf, kaymakam yardımcıları ve polislerden askerlik bedeli alınıp alınmayacağının sorulduğuna dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 60 • Sayfa: 383)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrak Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Huzûr-ı Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye	Târîh-i Tebyîzi
31 12		14 Mart Sene (1)317		14 Zi`l-hicce (1)318 ve 22 Mart Sene (1)317 (4 Nisan 1901)
		(1) Teba‘a-i gayr-i Müslimeden Mekteb-i Mülkiyye-i Şâhâne mezûnları ile mutasarrıf ve kâimmakâm mu‘âvinliklerinde (2) ve Emlâk-ı Hümâyûn İdâresinde ve polis silkinde müstahdem bulunanlardan bedel-i ‘askeri ahzı (3) îcâb edib etmeyeceğinin istifsârını mutazammın Hüdâvendigar Vilâyetinden alınan 18 Mart Sene (1)317 (31 Mart 1901) (4) târîhli telgrafnâme leffen takdîm kılınmışdır sûret-i iş‘âra nazaran îcâbının emr ü inbâsına müsâ‘ade-i (5) ‘aliyye-i Sadâret-penâhîleri şâyân buyurulmak bâbında.		

61 BOA. DH. MKT. 2468-89.

61[62]

Siyasi bir polis teşkilatı kurulması hususuna dair Zaptiye Komisyonu mazbatası hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 61 • Sayfa: 384)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded

(1) 9 Nisan Sene 1317 târîhli tezkire-i ‘aliyye-i kerîmâneleri ile teblîğ buyurulan ve kemâl-i ta‘zîm ile telakkî olunan irâde-i seniyye-i hazret-i Zillullâhî hükm-i münîfîne (2) imtisâlen Kalyoncuzâde Hasan Muhsin imzâsıyla mümzî ve hulâsa-i meâli Yunanistan’da müteşekkil bir cem‘iyyet-i fesâdiyyenin Der-Sa‘âdet’de ve ba‘zı (3) vilâyât-ı şâhânede birer şu‘be teşkîl ve Bulgarlarla bi’l-ittihâd çeteler tertîb ve sevâhilden esliha ve eczâ-i nâriyye sevk ve tesrîb ile (4) ihlâl-i âsâyişe cüret etmek ve Arnavutluk’da bir muhtâriyyet idâre teşkîli iğfâlâtıyla Yanya ve Manastır ve Selanik cihetlerinde bir nümâyiş icrâ etdirmek (5) ve İskenderiye ve Amerika’daki Ermeniler ile bi’l-muhâbere nâm-ı müste‘ârla ve ecnebî pasaportlarıyla Anadolu vilâyât-ı şâhânesine dahi Ermeni müfsidleri (6) sevk ve i‘zâm eylemek gibi ba‘zı tasavvurât ve teşebbüsât-ı mel‘anetkârâne ile iştigâl eylemekde olduğunu ‘arz ve beyândan ‘ibâret olan varaka (7) Nezâret-i çâkerîde müteşekkil komisyon-ı mahsûsda lede’l-mütâla‘a her ne kadar sâye-i kudret-vâye-i hazret-i Hilâfet-penâhîde Der-Sa‘âdet’de el-yevm öyle bir teşebbüsât-ı (8) mel‘ûnâneye delâlet eder âsâr-ı meşhûd ve mahsûs değilse de ba‘zı vilâyât-ı şâhâne sevâhiline arasıra kaçak esliha ve eczâ-i nâriyye idhâline çalışılmakda (9) olduğu görülmekde olmağla berâber her türlü ihtimâle karşı tedâbîr-i ihtiyâtiyye ittihâzı zâbıtaca vezâif-i esâsiyyeden ma‘dûd olmasına binâen el-yevm (10) gerek memâlik-i ecnebiyyeden ve gerek Memâlik-i Mahrûsa-i Şâhâneden Der-Sa‘âdet’e gelib gidenler haklarında müttehaz ve cârî olan takayyüdâtın bir kat daha tevsî‘ ve tevsîkiyle berâber (11) işbu takayyüdâtın memâlik-i ecnebiyyeye civâr olan ve sevâhili bulunan Selanik Yanya Manastır Kosova Edirne Cezayir-i Bahr-i Sefid Aydın Beyrut Hüdavendigar (12) Adana Vilâyetlerine teşmîl edilerek hem bu vilâyetlerde tatbîkât ve icrââẗına bakmak ve hem de Nezâret-i çâkerî ile ‘ale’d-

62 BOA. Y.MTV. 215-76.

devâm muhâbere ve te‘âtî-i ma‘lûmât (13) olunarak tedâbîr-i mukteziyyenin hüsn-i cereyânını temîn eylemek üzere evvelce şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Mülûkâne hükm-i celîli vechle (14) vilâyât-ı şâhâneye ta‘yîni mukarrer olan seyyâr polis müfettiş ve mu‘âvinlerinden zikr olunan on vilâyete ‘âid olanlarının hemân ta‘yîn ve i‘zâmı ve pasaport (15) ve mürûr tezkirelerine ba‘zı işâret ve kuyûd-ı mahsûsa vaz‘ı ve vilâyât-ı mezkûre sevâhiline kaçak esliha ve eczâ-i muzırranın men‘-i idhâli zımnında (16) el-yevm müttehaz olan takayyüdâtın neden ‘ibâret olduğu mahallerinden istifsâr ve gelecek cevâblar üzerine komisyonca müzâkere olunarak ‘adem-i kifâyeti anlaşılanların (17) ikmâl-i noksânı ve Atina Sefâreti ma‘iyyetinde şehbenderhâne müfettişi nâmıyla cânib-i zâbıtadan bir hafiyye memûru bulundurulması ve bir de mezkûr (18) varakada Patras Şehbenderinin Ermeni olması hasebiyle ‘adem-i kifâyeti der-miyân olunmasıyla mûmâileyhin sadâkati Hâriciyye Nezâret-i Celîlesince musaddak (19) ve Müslim olmadığı hâlde tebdîli husûsları bi’t-tensîb ol bâbda kaleme alınan mazbata ile hemân ta‘yîni tensîb olunan polis müfettiş (20) ve mu‘âvinlerinin ‘aded ve mikdâr-ı ma‘âşlarını mübeyyen pusula matviyyen ‘arz ve takdîm kılınmış ve icrâ-yı îcâbı menût fermân-ı ‘âlî bulunmuş (21) olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 16 Mayıs Sene 1317 (29 Mayıs 1901).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

*

Nezâret-i Zabtiyye

Tahsîsât-ı Şehriyyesi		**Ma‘âşı**	**‘Adedi**
3,500	Aydın Vilâyeti	1,500	Müfettiş 1
		2,000	Mu‘âvin 2
2,400	Cezayir-i Bahr-i Sefîd	1,000	Müfettiş 1
		1,400	Mu‘âvin 2
3,500	Beyrut Vilâyeti	1,500	Müfettiş 1
		2,000	Mu‘âvin 2
3,500	Selanik Vilâyeti	1,500	Müfettiş 1
		2,000	Mu‘âvin 2
2,400	Yanya Vilâyeti	1,000	Müfettiş 1
		1,400	Mu‘âvin 2
2,400	Manastır Vilâyeti	1,000	Müfettiş 1
		1,400	Mu‘âvin 2
2,400	Kosova Vilâyeti	1,000	Müfettiş 1
		1,400	Mu‘âvin 2
1,700	Adana Vilâyeti	1,000	Müfettiş 1
		700	Mu‘âvin 1
2,400	Edirne Vilâyeti	1,000	Müfettiş 1
		1,400	Mu‘âvin 2
1,700	Hüdavendigar Vilâyeti	1,000	Müfettiş 1
		700	Mu‘âvin 1
25,900			

*

Nezâret-i Zabtiyye

(1) Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Cenâb-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesinden 9 Nisan Sene 1317 târîh ve yirmi üç numerolu tezkire-i husûsiyye ile teblîğ buyurulan ve kemâl-i ta'zîm ile telakkî olunan irâde-i seniyye-i hazret-i (2) Hilâfet-penâhî ahkâm-ı celîlesine tevfîkan polislerin cinâyât-ı 'âdîyeye müte'allik işlerle politikaya 'âid mevâddı ve zabt ü rabt memlekete ta'alluk eden husûsâtı ta'kîb etmek üzere sınıflara (3) sûret-i tertîb ve taksîmi ile ol bâbdaki vezâif-i esâsiyyelerini mübeyyen ta'lîmât lâyihası der-dest-i tanzîm ve takdîm bulunduğu gibi komisyon-ı çâkerânemizde mütâla'asıyla iktizâ-yı hâle (4) teşebbüs edilmesi muktezâ-yı emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i Zıllullâhîden olduğu beyân-ı 'alîsiyle irsâl buyurulan Kalyoncuzâde Hasan Muhsin imzâlı varaka dahi bi't-tedkîk mündericâtına nazaran (5) tensîb olunan tedâbîr-i inzibâtiyyenin ber-vech-i âtî 'arz ve istîzânına cüret olunur.

(6) Varaka-i mezkûrenin hulâsa-i meâli Yunanistan'da Prens Nikola'nın taht-ı himâyesinde olub cem'iyyât-ı muzırranın en nüfûzlusu bulunan "Elenizmuz" nâmındaki (7) cem'iyyet-i fesâdîyenin Der-Sa'âdet'ce ba'zı teşebbüsât-ı mel'anetkârânede bulunmakda olduğu ve Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesinde reîs ve a'zâ ve muhâbirlerden mürekkeb ve müte'addid ve şu'abâtı (8) ve Anadolu Cem'iyyetinde de efrâdı bulunduğu ve güya Bulgarların Makedonya'ya bi't-tecâvüz îkâ' eyledikleri münâsebetsizlik Hukûmet-i Seniyye ile Yunan menâfi'ine de mugâyir ve muzırr bulunduğu bahânesi (9) ve âsâyiş-i dâhilîyi ihlâl maksad-ı mefsedetkârânesi ile çeteler tertîb ve birer ikişer sevk ve tesrîb edilmekde olub şu'be-i mahsûsasında bu şakîlerden iki yüz yetmiş kişi (10) kayd ve tahrîr olduğu gibi bunların esliha ve mâlzeme-i sâiresi ve hattâ mu'âlecâtı dahi hafiyyen taraf-ı Hukûmetden tedârik ve i'tâ olunarak kâh muntazam pasaportlu kâh pasaportsuz (11) olarak Katrin ve Himare ve Ayaserandi cihetlerinden üçer beşer kayıklarla esliha ve mühimmât-ı nâriyyenin dahi mahall-i mezkûreden gemiler vâsıtasıyla sevk ve isrâ olunmakda (12) bulunduğu ve Gara ve Martin nev'inden olmak üzere Cezair'deki Rumlara ve belki iknâ' edecekleri ahâlî-i Müslimeye tevzî' içün tedârik edilen ve süvâri tüfengi (13) sistemine tahvîl olunan eslihadan şimdiye kadar bin üç yüz tüfengin bahren sevk olunduğu misüllü ahîren Himare cihetinde tüfeng memlû iki kayığın der-dest olunması üzerine (14) tebdîl-i tarîk ile Avlonya sevâhilinde iki kayık tüfeng daha idhâl kılındığı ve Makedonya ve Yanya cihetlerinin hâl-i hâzırını bi't-teşdîd bu sûretle müdâhelât-ı ecnebiyyeyi da'vet (15) ve Arnavudluk'da muhtâriyyet idâre teşkîline gayret ederek Yunan âmâl-i mevhûme ve efkâr-ı batılesini kabûl ve tervîc etdirmek maksad-ı leîmânesiyle Selanik ve Manastır Vilâyetlerini (16) ve Yanya'nın hudûda karîb olan mahallerini ve içerilerini Samo ve Midilli

gibi adaları ve Ayvalık Kasabasını icrâ-yı nümâyiş içün kendilerine cevelângâh ve sekenesi kâmilen (17) Rumlardan ‘ibâret bulunan “Zoğor” Nâhiye-i cesîmesini de tahassungâh ittihâz eyleyecekleri ve bir de Amerika’da Ermeni fesâd komitesi tarafından Simon Molokyan nâmında bir Ermeni’nin (18) taht-ı riyâsetinde olarak Yunanistan’a gönderilen üç müfsidin Atina ve İskenderiye’de bulunan ba‘zı Ermeni serserilerini Müslim veyâ Avrupalı veyâhûd Ermeni tüccârı gibi (19) göstererek ve bu sıfât-ı müste‘âre altında pasaport istihsâl ederek mahall-i muhtelifeden Samsun ve Kayseriyye cihetlerine ve İzmir ve Selanik Limânlarına sevk ile (20) oralarda beş on gün kaldıktan sonra muntazamm tezkire-i Osmaniyye ile berren ve bahren Der-Sa‘âdet’e ve vilâyât-ı sitte-i ma‘lûmeye ve mahall-i sâireye i‘zâm eyledikleri ve Yunanistan’daki askerî (21) polislerinin yerlerine cihet-i mülkiyyeden ve mektebden neşet edenlerden kayd ü kabûlü oraca karârlaşdırıldığı ve Patras Şehbenderinin Ermeni olması hasebiyle efkâr ve ahvâli dahi (22) şâibe-i fesâddan ‘ârî bulunmadığı husûsâtını ‘arz ve ihbârdan ‘ibâret bulunmuşdur.

(23) Bu bâbda cereyân eden müzâkerât-ı çâkerânemizin netîcesinde her ne kadar mevâdd-ı mezkûrenin mevcûdiyyetini müeyyed âsâr yoksa da Atina’da Rum ve Ermenilerden mürekkeb bir komitenin (24) mevcûd olduğu geçende cânib-i Nezâretden bir keyfiyyetin tahkîki içün mahall-i mezkûra gönderilmiş olan memûr-ı mahsûsun verdiği raporda münderic olduğu gibi Amerika’da (25) birçok Ermeni müfsidlerin vücûdu ve Makedonya Komitesi nâmıyla ba‘zı eşkıyânın teşebbüsâtı umûr-i ma‘lûmeden bulunmasına ve Selanik ve Yanya sevâhilinde birkaç def‘a ba‘zı (26) eslihanın der-dest olunduğu cânib-i Nezârete çekilen telgrafnâmelerden anlaşılmasına ve esâsen her türlü muhâlâtı ihtimâl dâiresinde görmek ve derhâl tedâbîr-i ihtiyâtiyye ittihâz ve icrâ (27) etmek akdem vezâif-i zâbıtadan bulunmasına binâen evvelen Der-Sa‘âdet ve Bilâd-ı Selâse’ye gelib gitmekde bulunan ecânib ile Bulgar ve Ermeni ve sâire haklarında el-yevm müttehaz olan takayyüdât-ı

(Belgenin Devamı)

(1) inzibâtiyyenin bir kat daha teyîd ve tevsîki ile işbu takayyüdâtın hâricden gelecek her bir şahsın ne maksadla geldiğinin ve eşhâs-ı muzırradan olub olmadığının (2) anlaşılacak dereceye îsâli.

(3) Sâniyen bu takayyüdâta medâr olmak üzere hâricden gelecek olanlardan hâl ve şânı şübheli görünenlerin pasaport veyâ pasavandlarının bir cihetine işâret-i hafiyye (4) vaz‘ı husûsunun memâlik-i ecnebiyyede bulunan Saltanat-ı Seniyye şehbenderlerine Bulgaristan Komiserliğine emr ü iş‘ârı ile berâber gerek bunlar tarafından ve gerek Memâlik-i Mahrûse-i (5) Şâhânedeki nüfûs memûrları cânibinden Der-Sa‘âdet’e gelecek ve dâhilde bir tarafdan bir tarafa gidecek olanların pasaport ve mürûr tezkirelerine mine’l-kadîm o mahallin

(6) ahâlîsinden olmadıkları takdîrde ne gibi evrâk-ı mürûriyye üzerine tezkire verildiğinin ve daha evvel nereden geldiklerinin ba‘zı emsâli vechle kayd ve işâret edilmesi
(7) Sâlisen Der-Sa‘âdet’ce müttehaz olub ber-minvâl-i ma‘rûz tevsîki mukarrer olan takayyüdât-ı inzibâtiyyenin sevâhili bulunan ve memalik-i ecnebiyye ile hem civâr olan Cezair-i Bahr-i Sefid (8) ve Aydın ve Selanik ve Yanya ve Manastır ve Kosova ve Adana ve Beyrut ve Edirne ve Hüdavendigar Vilâyetlerine şimdiden teşmîli lâzimeden olmasına ve her vilâyete (9) umûr-i zâbıta-i siyâsiyye içün birer memûr ve mu‘âvin tertîb ve istihdâmı cümle-i emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i Şehriyârîden olub bunların mikdâr ve ma‘âşları evvelce komisyon-ı çâkerânemizce (10) bi’t-tensîb der-dest-i takdîm bulunan lâyihada ‘arz ü beyân olunacağına binâen ihbâr olunan cem‘iyyât-ı fesâdiyye ve eşhâs-ı muzırra hakkında şimdiden taharriyyât ve teftîşât-ı (11) mukteziyyeye müsâra‘at etmek ve nezâret ile bi’l-muhâbere vakt ü zamânıyla istihsâl-i ma‘lûmâta medâr olmak üzere bu vilâyât-ı şâhâneye gönderilmesi tensîb olunan ve bunların (12) ‘aded ve mikdâr-ı ma‘âşları merbûten takdîm kılınan pusulada muharrer olan seyyâr polis müfettiş ve mu‘âvinlerinin hemân ta‘yîn ve i‘zâmları.
(13) Râbi‘an zikr olunan vilâyât-ı şâhânenin sâhil ve dâhiline esliha-i memnû‘a ve eczâ-yı muzırra ve sâirenin men‘ine ‘âid tedâbîr-i mevzû‘a-i mahalliyye neden ‘ibâret bulunduğunun (14) ve bu tedâbîr-i inzibâtiyye kâfî değil ise daha ne gibi tedâbîre tevessül îcâb edeceğinin vâlîlerinden şifreli telgrafnâmeler ile istifsâr olunarak gelecek ecvibe üzerine (15) tedâbîr-i müttehaza kâfî görünmez ise komisyonca bi’t-tezekkür ikmâli.
(16) Hâmisen güyâ sefâret-i seniyye şehbender, müfettiş ve mu‘âvini gibi gösterilerek gerek Rum ve gerek Ermeniler taraflarından icrâsına devâm olunan mefâside dâir (17) bi’l-etrâf icrâ-yı tecessüsât ile istihsâl eyleyeceği ma‘lûmât ve istitlâ‘âtı pey-der-pey bildirmek üzere lisân-âşnâ ve seyyâr bir memûr-ı hafiyyenin Yunanistan’a (18) i‘zâmı
(19) Sâdisen merkez-i fesâd olan Yunanistan’da erbâb-ı kifâyet ve sadâkatden memûr istihdâmı lâzım gelib hâlbuki Patras Şehbenderinin sû-i hâl ve hareketi (20) mezkûr varakada gösterilmekde olduğundan mûmâileyhin ahvâl-i mezkûreye karşı kifâyet ve sadâkati Hâriciyye Nezâret-i Celîlesince muhakkak ve musaddak olmadığı (21) takdîrde bi’t-tebdîl yerine bir münâsibinin ta‘yîn ve irsâli tezekkür kılınmış ise de her ne vechle emr ü fermân buyurulur ise isâbet ve kerâmet ânda mütecellî olacağı der-kâr (22) bulunmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 16 Mayıs Sene 1317 (29 Mayıs 1901).

Beyoğlu Mutasarrıfı Baş Müdde‘î-i ‘Umûmi Zabtiyye Nâzırı (Mühürler)

62[63]

Polislerin, silahlarını satmaları, rehin bırakmaları veya kaybetmeleri durumunda kendilerine verilecek cezalara dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 62 • Sayfa: 388)

Şûrâ-yı Devlet
Tanzîmât Dâiresi
'Aded

(1) Esliha-i emîriyyesini satan veyâ kasden telef eyleyen polis komiser ve efrâdı hakkında (2) tertîb kılınacak mücâzâtı mutazammın Cezâ Kânûnu'nun birinci bâbının dördüncü faslına tezyîl (3) kılınmak üzere kaleme alınan mâdde-i kânûniyyedir

«Lâyiha»

(1) Esliha-i emîriyyesinden birini veyâ cebhânesini satan veyâ kasden telef eyleyen veyâhûd denize ve nehre düşürmek ve harîkden kurtaramamak (2) ve bir hâdise esnâsında gâib eylemek gibi ahvâl-i gayr-ı ihtiyâriyye ile zâyi' eylediğini şahâdât ve delâil ve emâret-i kâfiyye ve makna'a ile (3) isbât edemeyib bilâ-beyyine beyân ve iddi'â eyleyen ve her ne sebeble olur ise olsun şâhs-ı âhere veren polis memûrları eslihâ veyâ cebhânenin (4) bedelini tazmîn ile berâber memûriyyetinden tard ve bir sene habs olunur. Fî 28 Muharrem Sene (1)317 ve fî 26 Mayıs Sene (1)315 (8 Haziran 1899).

Şûrâ-yı Devlet

*

Şûrâ-yı Devlet
Tanzîmât Dâiresi
'Aded:727

(1) Dâhiliyye Nezâretinin Şûrâ-yı Devlete havâle buyurulan 19 Receb Sene (1)316 târîh ve üç bin yedi yüz seksen yedi numerolu tezkiresi Tanzîmât (2) Dâiresinde kırâat olundu.
(3) Meâlinde polis komiser ve efrâdından esliha-i emîriyyesini zâyi' ve fürûht edenler haklarında bir mu'amele-i icrâ ve cezâ ta'yîn edilememesinden dolayı (4) esliha-i emîriyye muhâfaza olunamamakda ve bu misillüler Şûrâ-yı Devlete gönderildiği hâlde yalnız zâyi' edilen esliha esmânının ahzıyla iktifâ

63 BOA. İ.DUİT. 79-2

kılınmakda (5) olub hâlbuki sıfat-ı ‘askeriyyeyi hâiz olan polis komiser ve efrâdının yalnız tazmînâtla mahkûm edilmesi dûçâr-ı müzâyaka olan memûrînin (6) hâmil oldukları esliha-i emîriyyeyi fürûht veyâ terhîn etmelerini ve esliha-i emîriyyenin ziyâ‘ını intâc ederek bu ise mahâzîr-i ‘azîmeyi dâ‘î ve polis (7) memûrlarından birinin uygunsuz ahvâle cüretinde polis mecâlisince dûçâr-ı mücâzât edilmek usûlü cârî olduğundan ve esliha-i emîriyyeyi satan (8) veyâhûd süver-i sâire ile zıyâ‘ına sebebiyyet veren efrâd-ı ‘askeriyye hakkında icrâ edilmekde olan ahkâm-ı kânûniyyeden bahsle ba‘d-ezîn esliha-i emîriyyesini (9) zâyi‘ eden polis memûrlarının dahi ‘Askerî Kânûnnâme-i Hümâyûnu’na tevfîkan polis mecâlisince veyâ Divân-ı Harb-i Dâimîce dûçâr-ı mücâzât (10) edilmeleri veyâhûd memûrîn-i zâbıtaya mahsûs olmak üzere ayrıca bir cezâ tertîb olunması hakkında Zabtiyye Nezâretinden vârid olan (11) tezkirenin takdîm kılındığından bahsle iktizâsının Şûrâ-yı Devletce karârlaşdırılması lüzûmu gösterilmişdir.

(12) Polis memûrlarından esliha-i emîriyyesini zâyi‘ veyâ fürûht edenler hakkında tertîbi lâzım gelen mücâzâtı mutazammın Kânûn-ı Cezâ’da (13) bir mâdde-i mahsûsa bulunmadığı cihetle Şûrâ-yı Devlet Bidâyet Mahkemesince bu bâbda vukû‘ bulan tenbîhât-ı mükerrere hilâfında esliha-i (14) emîriyyesini zâyi‘ eden polis memûrları hakkında fürûht veyâ zâyi‘ edilen eslihanın bedeli tazmîn ile berâber Kânûn-ı mezbûrun (15) yüz ikinci mâddesi ahkâmına tevfîkan ya‘ni birer aylık ma‘âşlarının kat‘ı sûretiyle tertîb-i mücâzât kılınmakda olduğu lede’l-istifsâr (16) anlaşılmış ise de hıfz-ı âsâyişe memûr olub vâsıta-i muhâfâza olarak yedlerine tevdî‘ edilmiş bulunan eslihayı satanlar (17) hakkında tazmîn ve birer aylık ma‘âşlarının kat‘ıyla mahkûmiyyet cezâsı kâfî olamayacağından ızâ‘a ile fürûht sûretleri tefrîk (18) edilerek ol bâbda bir mâdde-i kânûniyye lâyihası bi’t-tanzîm irsâli hakkında vukû‘ bulan iş‘âr üzerine Zabtiyye Nezâreti İdâre (19) Komisyonunca kaleme alınıb Nezâret-i müşârünileyhânın 8 Zi’l-ka‘de Sene (1)316 târîhli tezkire-i cevâbiyyesiyle irsâl kılınan lâyihada “polis komiser (20) ve efrâdından esliha-i emîriyyelerini zâyi‘ edenler veyâ her ne sebeble olursa olsun silâhlarını şâhs-ı âhere verenler zâyi‘ etdikleri (21) veyâ şahs-ı âhere verdikleri silâhların fî-i mîrîsini tazmîn ile berâber üç ay habs cezâsıyla mücâzât edilir tekerrürü hâlinde zikr (22) olunan cezâlarla berâber memûriyyetinden de tard olunur ve bunlardan esliha-i emîriyyelerini satanlar eslihanın bedelini tazmîn ile berâber (23) memûriyetinden tard ve bir sene habs edilir işbu mücâzât polis meclislerince tertîb ve Zabtiyye Nâzırının tasdîkiyle icrâ olunur” (24) diye muharrer ise de esliha-i emîriyyesini denize ve nehre düşürmek ve harîkden kurtaramamak gibi ahvâl-i gayr-i ihtiyâriyye ile (25) zâyi‘ edenler hakkında mücâzât tertîbi

mügâyir-i ma‘delet olacağı cihetle bu suretle ızâ‘ayı diğerinden tefrîk-i lâzîmeden (26) bulunduğu gibi lâyiha-i mezbûrede muharrer olduğu vechle eslihasını şahs-ı âhere verenler ile satanlar hakkında başka başka mücâzât (27) tertîbi de muvâfik-ı maslahat olmadığından bu gibi mücâzâtın tertîbi mahâkim-i idâreye ‘âid olduğu hâlde polis meclislerince (28) tertîbi mügâyir-i usûl ve kânun olduğundan lâyiha-i merkûmenin ‘‘esliha-i emîriyyesinden birini veyâ cebhânesini satan veyâ kasden telef (29) eyleyen veyâhûd denize ve nehre düşürmek ve harîkden kurtaramamak ve bir hâdise esnâsında gâib eylemek gibi ahvâl-i (30) gayr-ı ihtiyâriyye ile zâyi‘ eylediğini şahâdât ve delâil ve emârât-ı kâfiyye ve makna‘a ile isbât edemeyib bilâ-beyyine beyân ve iddi‘â

(Belgenin Devamı)

(1) eyleyen ve her ne sebeple olur ise olsun şahs-ı âhere veren polis memûrları esliha veyâ cebhânenin bedelini tazmîn ile berâber memûriyyetinden (2) tard ve bir sene habs olunur’’ sûretinde ta‘dîli bi’t-tensîb mevzû‘ bahs olan lâyiha ol vechle ta‘dîl ve tashîh olunarak nüsha-i (3) mübeyyizesi leffen takdîm kılınmış olmağla icrâ-yı ahkâmına bi’l-istîzân irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî müte‘allik ve şeref-südûr buyurulduğu (4) takdîrde îfâ-yı muktezâsı bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 28 Muharrem Sene (1)317 ve fî 26 Mayıs Sene (1)315 (8 Haziran 1899).

Tanzîmât Dâiresi Reîsi Şûrâ-yı Devlet
(Mühürler)

821

(1) Şûrâ-yı Devlet Tanzîmât Dâiresinin miyâne-i çâkerânemizde kırâat olunan işbu mazbatasında polis komiser ve efrâdından esliha-i emîriyyesinden birini (2) veyâ cebhânesini kasden zâyi‘ ve fürûht edenler haklarında tertîb kılınacak mücâzâtı mutazammın olmak ve Cezâ Kânûnnâme-i Hümâyûnu’nun birinci bâbının dördüncü faslına (3) tezyîl kılınmak üzere Zabtiyye Nezâretince kaleme alınmış olan mâdde-i kânûniyye lâyihası icâb-ı hâle göre ta‘dîl ve tashîh olunarak nüsha-i mübeyyizesinin gönderildiği (4) der-miyân edilmiş ve lâyiha-i mezkûre mündericâtı münâsib görülerek leffen ‘arz ve takdîm kılınmış olduğundan muvâfık emr ü fermân hümâyûn cenâb-ı (5) Hilâfet-penâhî buyurulduğu hâlde îfâ-yı muktezâsının Dâhiliyye Nezâretine havâlesi bâbında ve kâtıbe-i ahvâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emr efendimizindir. Fî 13 Rebî‘ü’l-evvel Sene (1)319 fî 17 Haziran Sene (1)317 (30 Haziran 1901).

Hâriciyye Nâzırı Şûrâ-yı Devlet Reisi Bahriyye Nâzırı Ser‘askeri
‘Adliyye Nâzırı Şeyhülislam Sadr-ı a‘zam Sadâret Müsteşârı
Ticâret ve Nâfı‘a Nâzırı Evkâf-ı Hümâyûn Nâzırı Mâliyye ve Ma‘ârif Nâzır Vekîli
Dâhiliyye Nâzırı Tophâne-i ‘Amire Müşîri

(Mühürler)

*

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret
Amedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
821

(1) ‘Atûfetlü efendim hazretleri
(2) Polis komiser ve efrâdından esliha-i emîriyyesini veyâ cebhânesini kasden zâyi‘ ve fürûht edenler haklarında tertîb kılınacak mücâzâtı mutazammın olmak ve Cezâ Kânûnnâme-i Hümâyûnu’nun birinci bâbının dördüncü (3) faslına tezyîl edilmek üzere Zabtiyye Nezâret-i Celîlesinden gönderilen mâdde-i kânûniyye lâyihasına dâir Şûrâ-yı Devlet Tanzîmât Dâiresinden tanzîm ve Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâdan tezyîl olunan mazbata (4) melfûfuyla ‘arz ve takdîm kılınmış olmağla ol bâbda her ne vechle irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sünûh ve sudûr buyurulur ise mantûk-ı ‘âlîsi infâz olunacağı beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm olundu efendim. Fî 13 Rebî‘ü’l-evvel Sene (1)319 fî 17 Haziran Sene (1)317 (30 Haziran 1901).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

(Yatay Kısım)
(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Resîde-i dest-i ta‘zîm olub melfûflarıyla manzûr-ı ‘âlî buyurulan (3) işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcibince (4) irâde-i seniyye-i hazret-i Hiâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulmuş (5) olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 14 Rebî‘ü’l-evvel Sene (1)319 fî 18 Haziran Sene (1)317 (1 Temmuz 1901).

Serkâtib
Hazretleri Şehriyârî
(İmzâ)

63[64]

Trablusgarp Vilayetindeki polis teşkilatının diğer vilayetlere nazaran daha çabuk kurulması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 63 • Sayfa: 392)

Der-Sa‘âdet’de Sadâret-i ‘Uzmâya

(1) Vilâyetin mefkûd hükmünden olan kuvve-i zabtiyyesiyle polis tertîbâtı teşkîl ve tezyîni lüzûm ve (2) ehemmiyyeti def‘âtle merci‘lerine inhâ edilmiş ise de henüz bir netîce zuhûr etmemiş ve sâye-i şâhânede (3) inzimâm himem-i celîle-i fahîmâneleriyle vilâyetce der-dest bulunan ıslâhât ve icrâat hasebiyle (4) işbu jandarma ve polis teşkîlâtının derece-i ehemmiyyeti tezâyüd eylemekde bulunmuş olduğundan (5) ma‘rûzât-ı sâbıka vechle îfâ-yı muktezâsına müsâ‘ade buyurulması bi’l-hâssa ‘arz ve istirhâm (6) olunur fermân. Fî 28 Şubat Sene (1)317 (13 Mart 1902).

Vâlî-i Trablusgarb
Hâfız

*

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Umûr-ı Dâhiliyye
Tesri‘-i Mu‘âmelât Komisyonu
‘Aded: 1171

Huzûr-ı ‘Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Polis teşkîlâtı emrinin vürûduna kadar sûret-i muvakkatede istihdâm edilmekde olan zabtiyye ve polisler birer birer isti‘fâ etdiklerinden ve mevcûd (3) on polis ve iki yüz zabtiyye ile vilâyetin temîn-i âsâyiş ve inzibâtı gayr-i mümkün ve hasbe’l-hâl Trablusgarb Jandarma ve Polis Teşkîlâtının (4) diğer vilâyetlere tercîhen sür‘at-i icrâsı ehemm ve elzem bulunduğundan bahs ile isti‘câli mutazammın Trablusgarb Vilâyetinden tekîden gelen telgrafnâmenin leffiyle (5) şeref-vârid olan 21 Nisan Sene (1)318 târihli tezkire-i sâmiyye-i cenâb-ı Sadâret-penâhîleri Tesrî‘-i Mu‘âmelât ve Islâhât Komisyonunda mütâla‘a olundu vilâyetin (6) bu husûsa dâir evvelce makâm-ı sâmî-i fahâmet-penâhîlerine bi’t-takdîm tevdî‘ buyurulan telgrafnâmeleri üzerine lede’t-tedkîk istenilen polis komiser (7) ve efrâd-ı muhassasâtının polis teşkîlâtı içün kabûl-i ‘âlîye iktirân eden mebâliğ miyânında tesviyesi imkânı anlaşılmasıyla

64 BOA. BEO. 1844-138252.

keyfiyyet 18 Mart Sene (1)318 târîhinde (8) Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine izbâr olunduğu gibi muhassasât-ı mezkûreye ‘âid havâlenâmenin hemân bi’l-istihsâl mahalline irsâli bu kerre de tekîd ve jandarma (9) teşkîlâtına ‘âid mu‘âmelenin de ne mertebeye vâsıl olduğu taraf-ı vâlâ-yı Ser‘askerîden istifsâr edilmiş ve vilâyete de ma‘lûmât verilmiş (10) olduğunun ‘arz ve beyânına ve tevdî‘ buyurulan telgrafnâmelerin i‘âde-i takdîmine müsâberet kılındı ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 27 Muharrem Sene (1)320 ve fî 23 Nisan Sene (1)318 (6 Mayıs 1902).

Nâzır-ı Umûr-ı Dâhiliyye
(İmzâ)

*

Sadâret Mektûbî Kalemi

Numero 1171	Târîh-i Vürûdu	Târîh-i Tesvîdî	Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine		Li-ecli’t-Tebyîz-i Vürûdu
Mukâbele Eden	29 Muharrem Sene 320 ve 25 Nisan Sene (1)318	Müsevvidî	Müsta‘cel	29	Târîh-i Tebyîzi 2 Safer Sene (1)320 (11 Mayıs 1902)
	(1) Polis teşkîlâtı emrinin vürûduna kadar sûret-i muvakkatede istihdâm edilmekde olan zabtiyye ve polisler (2) birer birer isti‘fâ etdiklerinden ve mevcûd ile vilâyetin temîn-i âsâyiş ve inzibâtı gayr-i mümkün ve hasbe’l-hâl (3) Trablusgarb Jandarma ve Polis Teşkîlâtının diğer vilâyetlere tercîhen sür‘at-i icrâsı ehemm ve elzem bulunduğundan bahsle (4) Trablusgarb Vilâyetinden meb‘ûs telgrafnâmeden isti‘câl olunmasına binâen bi’l-muhâbere Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesinden alınan (5) cevâbda vilâyetde bu husûsa dâir iş‘ârât-ı sâbıkası üzerine lede’t-tedkîk istenilen polis komiser ve efrâdı (6) muhassasâtının polis teşkîlâtı içün kabûl-i ‘âlîye iktirân eden mebâliğ miyânında tesviyesi imkânı anlaşılmasıyla (7) keyfiyyet evvelce taraf-ı devletlerine izbâr olunduğu gibi muhassasât-ı mezkûreye ‘âid havâlenâmenin hemân bi’l-istihsâl (8) mahalline irsâli bu kerre de tekîd edildiği der-miyân kılınmağla îcâbının serî‘an icrâ ve inbâsına himmet.		

64[65]

Sigara kâğıtları üzerinde, Sadullah ismindeki gibi Allah lafzının bulunmasının uygun olmayacağına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 64 • Sayfa: 395)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded: 938

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Kabı üzerinde Der-Sa'âdet'de Galata'da Karaköy'de tramvay mevkifi yanında Dimitraki ismi ve hediyelik sigara kâğıdı 'ibâresi yazılı olan sigara yapraklarında (3) Sadullah Efendi ismi muharrer olduğu ve sigara kağıdlarında lafza-i Celâl bulunması caîz olamayacağı Hüdâvendigar Vilâyet-i 'Aliyyesinden iş'âr olunduğu beyânıyla mezkûr sigara kâğıdı (4) ruhsat-ı resmiyyeyi hâiz midir ve kimin nâmına ruhsat verilmişdir ve isimleri mezkûr olan adamlar kimdir buralarının tahkîk ve inbâsı resîde-i dest-i tekrîm olan 16 Kanûn-ı sânî Sene (1)317 (29 Ocak 1902) (5) târîhli ve bin yüz on iki numerolu tezkire-i 'aliyye-i dâverânelerinde iş'âr buyurulmuş ve lede'l-havâle merkûm Dimitraki'den istifsâr-ı keyfiyyet olundukda evvel ü âhir Sadullah (6) Efendi ismine kat'iyyen sigara kâğıdı i'mâl etdirmediğini ve Sanâyi' İdâresi Müdîriyyetinin 23 Şubat Sene (1)313 târîhli ruhsatnâmesiyle hediyelik yaldızlı sigara kâğıdı (7) i'mâl ve fürûht eylemekde olduğunu söylemiş ve dükkânında Sadullah nâmına muharrer kağıd bulunmamış olduğu İstanbul Polis Müdîrliğinden ifâde ve mezkûr ruhsatnâmenin (8) sûretiyle hediyelik sigara kâğıdından bir 'adedi leffen firistâde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 27 Zi'l-ka'de Sene (1)319 ve fî 23 Şubat Sene (1)317 (7 Mart 1902).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

65 BOA. DH. MKT. 478-16.

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi		Târîh-i Tebyîzi
938 27		19 Mart Sene (1)318 (1 Nisan 1902)	Hüdavendigar Vilâyet-i ‘Aliyyesine	4 M. Sene (1)320 ve fî 31 Mart Sene (1)318 (13 Nisan 1902)
11 Sanâyi‘ İdâresinin 23 Şubat (1)313 târîhli ruhsatnâmesiyle hediyelik yaldızlı sigara kâğıdı i‘mâl ve fürûht eylemekde ise de		(1) Kabı üzerinde Der-Sa‘âdet’de Galata’da Karaköy’de tramvay mevkifi yanında Dimitraki ismi (2) ve hediyelik sigara kâğıdı ‘ibâresi yazılı olan sigara yapraklarında Sadullah Efendi (3) ismi muharrer bulunduğu ve sigara kağıdlarında lafza-i Celâl bulunması câiz olamayacağı (4) hakkında vâki‘ olan iş‘âr-ı ‘atûfetleri üzerine bi’l-muhâbere Zabtiyye Nezâret-i Celîlesinden alınan (5) tezkirede merkûm Dimitraki’den istifsâr-ı keyfiyyet olundukda **11** evvel ü âhir Sadullah Efendi ismine (6) sigara kâğıdı i‘mâl etdirmediğini ifâde eylediği gibi dükkânında dahi (7) o nâma muharrer kağıd bulunamadığı gösterilmişdir ol bâbda. Zabtiyye tezkiresi târîhi 23 Şubat (1)317 (8 Mart 1902)	

*

Hüdavendigar Vilâyeti
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 173

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Kabı üzerinde Der-Sa‘âdet’de Galata’da Karaköy’de tramvay mevkifi yanında Dimitraki ismi ve hediyelik sigara kâğıdı ‘ibâresi yazılı olan sigara kâğıdı (3) yapraklarında Sadullah Efendi ismi muharrer bulunduğu ve sigara kağıdlarında lafza-i Celâl bulunması câiz olamayacağı hakkında sebk eden iş‘âr-ı ‘âcizîye cevâben vârid olan (4) 31 Mart Sene (1)318 (13 Nisan 1902) târîhli ve 57 numerolu tahrîrât-ı ‘aliyye-i Nezâret-penâhîlerinde merkûm Dimitraki Sanâyi‘ İdâresinin 23 Şubat Sene (1)313 (7 Mart 1898) târîhli ruhsatnâmesiyle hediyelik yaldızlı (5) sigara kağıdı i‘mâl ve fürûht eylemekde ise de evvel ü âhir Sadullah Efendi ismine sigara kağıdı i‘mâl etdirmediğini ifâde eylediği gibi dükkanında dahi o nâma muharrer kağıd bulunmadığı Zabtiyye (6) Nezâret-i Celîlesinden bâ-tezkire bildirildiği beyân buyurulması üzerine polis idâresine lede’l-havâle ‘arz ve iş‘âr-ı vâkı‘ vechle yapraklarında Sadullah Efendi muharrer olarak görülmüş olan (7) sigara kağıdı i‘tâ olunmasıyla ‘aynen ve matviyen takdîm savb-ı ‘âlî-i âsafâneleri kılınmış olmağın ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 14 Rebî‘ü’l-âhir Sene (1)320 ve fî 6 Temmuz Sene (1)318 (21 Temmuz 1902).

Hüdâvendigar Vilâyeti Vâlîsi
(Mühür)

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrak Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine	Târîh-i Tebyîzi
173 15		22 Temmuz Sene (1)318 (4 Ağustos 1902)		6 Ca.Sene (1)320 ve 28 Temmuz Sene (1)318 (11 Ağustos 1902)

11
ve ‘aynı kağıddan bir hayli mikdârı geçende Kastamonu Vilâyetinden de gönderilmesiyle gümrüklerden ne sûretle imrâr edildiği Rüsûmât Emânet-i Celîlesinden istifsâr olunmuşdur

(1) Kabı üzerinde Der-Sa‘âdet’de Galata’da Karaköy’de tramvay mevkifi yanında Dimitraki ismi ve hediyelik sigara (2) kâğıdı ‘ibâresi yazılı olan sigara yapraklarında Sadullah Efendi ismi muharrer bulunduğu ve sigara kağıdlarında (3) lafza-i Celâl bulunması câiz olamayacağı hakkında Hüdâvendigar Vilâyet-i ‘Âliyyesinden vâkı‘ olan iş‘âr üzerine bi’l-muhâbere (4) Sadullah Efendi ismine sigara kâğıdı i‘mâl (5) etdirmediğini merkûm Dimitraki ifâde eylediği gibi dükkânında dahi o nâma muharrer kağıd bulunamadığı tevârüd eden 23 Şubat Sene (1)317 (8 Mart 1902) (6) târîh ve dokuz yüz otuz sekiz numerolu tezkire-i ‘aliyye-i dâverîlerinde izbâr buyurulmasıyla keyfiyyet Vilâyet-i müşârünileyhâya (7) bildirilmişidi yapraklarında Sadullah Efendi nâmı muharrer olarak elde edilen mezkûr sigara kâğıdının bir destesi (8) bu kerre Vilâyet-i müşârünileyhâdan 6 Temmuz Sene (1)318 (19 Temmuz 1902) târîhli tahrîrâtla gönderilmesiyle leffen tesyâr kılınmış **11** bunun (9) her yaprağında lafza-i Celâl muharrer ve kabı üzerinde de çifte yaprak bir kısım olmasına nazaran satılması gayr-ı câiz bulunmuş (10) olduğundan men‘-i fürûhtu ve ‘âmili bi’l-hâssa buldurularak mezkûr kağıdlardan nezdinde mevcûd olanların zabtı (11) ve ba‘demâ bu gibi kağıdlar i‘mâl etmemesinin taht-ı temîne aldırılması husûsuna himem.

Hüdavendigar Vilâyet-i ‘Âliyyesine

(13) 6 Temmuz Sene (1)318 târîh ve yüz yetmiş üç numerolu tahrîrât-ı ‘aliyyeleri cevabıdır (14) kabı üzerinde Der-Sa‘âdet’de Galata’da Karaköy’de tramvay mevkifi yanında Dimitraki ismi ve hediyelik sigara (15) kâğıdı ‘ibâresi yazılı olan sigara kâğıdlarının yapraklarında Sadullah Efendi nâmı muharrer olarak elde edilib (16) irsâl buyurulan bir destesinin irsâliyle men‘-i fürûhtu esbâbının istikmâli zımnında Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine îfâ-yı teblîgât (17) edildiğinden bunun vilâyet dâhilinde de fürûhtuna meydân verilmemesi husûsuna (18) himem-i ‘aliyyeleri ma‘rûz buyurulmak bâbında.

65[66]

Dersaadet kadrosundan olup Manastır'da görevli sekiz polisin Dersaadet'e iadesi Zaptiye Nezaretince talep olunmuş, ancak burada asayişin temini ve Bulgar harekâtına karşı polislerin istihdamının zaruri bulunduğuna dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 65 • Sayfa: 399)

Manastır Vilâyeti
'Aded: 481

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Der-Sa'âdet mürettebâtından bu vilâyetde müstahdem bulunan sekiz nefer polisin Der-Sa'âdet'e i'âdesi bu kerre Zabtiyye Nezâret-i Celîlesinden iş'âr olunmuşdur Nezâret-i müşârünileyhâya dahi cevâben (3) yazıldığı üzere vilâyetin hâiz olduğu ehemmiyyet bir müddetden beri bir kat daha tezâyüd etdiği ve Bulgar erbâb-ı mefsedeti her-bâr âsâyişi ihlâl ile nâire-i fesâdı iş'âle çalışmakda (4) bulundukları cihetle zikr olunan sekiz nefer ile berâber yetmiş yedi kişiden 'ibâret bulunan polis komiser ve efrâdıyla inzibât ve âsâyişin muhâfazası emrinde fevka'l-'âde müşkilât (5) çekilmekde olmasından dolayı mevcûd-ı hâzırın tezyîdine eşedd-i ihtiyâc mevcûd olduğu hâlde mücerred büdcenin 'adem-i müsâ'adesi ihtiyâc-ı vâki'i 'arza hâil olmakda bulunduğundan Der-Sa'âdet (6) tertîbâtından olan mezkûr sekiz neferin bu sırada aldırılması umûr-i inzibâtiyyeyi ihlâl ile erbâb-ı fesâdın icrâ-yı mâ-fi'z-zamîrlerine bir tarîk açmış olacağı der-kâr olduğundan inzibât (7) ve âsâyiş-i hâzırı temîne ve fesedenin teşebbüsât ve menviyyât-ı muzırralarını men'e medâr olmak üzere Der-Sa'âdet mürettebâtından olan sâlifü'l-'arz sekiz nefer polisin bu vilâyete mâl edilerek (8) istihdâmlarına ve şâyed bunlar be-heme-hâl aldırılacak olur ise zâten ihtiyâc ile mütenâsib olmayan polis mevcûdu idâre-i maslahatı cidden işkâl edecek bir derecede dûçâr-ı tenâkus (9) olacağından polis mevcûdu vilâyet dâire vesî'ası içinde hüsn-i îfâ-yı vazîfeye kâfî bir mikdâra iblâğ edilmiş olmak üzere üç nefer ikinci ve beş nefer üçüncü komiser ile otuz nefer (10) polis memûrunun müceddeden kayd ve ta'yînlerine mezûniyyet i'tâsı emrinde îcâb-ı hâlin icrâ ve emr ü inbâsına müsâ'ade-i celîle-i dâverâneleri erzân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 9 Şa'bân Sene (1)320 ve fî 27 Teşrîn-i evvel Sene (1)318 (11 Kasım 1902).

Yâverân-ı Hazret-i Şehriyârî
Manastır Vâlîsi Ferik
(Mühür)

66 BOA. DH. TMIK. S. 40-43.

*

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 799

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Manastır Vilâyetinde müstahdem yetmiş yedi nefer polis komiser ve efrâdının vilâyetin ehemmiyyet-i hâzırasına göre kâfî olmadığından tezyîdine şiddet-i ihtiyâç olduğu beyânıyla üç nefer ikinci ve beş nefer (3) üçüncü komiserle otuz nefer polis memûrunun müceddeden kayd ve istihdâmına mezûniyyet i‘tâsı Vilâyet-i müşârünileyhâdan vârid olan 27 Teşrîn-i evvel Sene 318 târîhli tahrîrâtda beyân ve iş‘âr olunmuş ve fi’l-hakîka (4) vilâyetin cesâmetiyle berâber Bulgar fesedesinden dolayı hâiz olduğu ehemmiyyet-i hâzıraya nisbetle mezkûrü’l-mikdâr polisin muhâfaza-i inzibât ve âsâyişe kâfî olmadığı der-kâr bulunmuş olduğuna ve ba‘zı (5) vilâyât-ı şâhâne polis mürettebâtının tezyîdi zımnında geçenlerde nezâret-i çâkerî tahsîsâtına bâ-irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî zamm ve ‘ilâve olunan mebâliğin müfredâtını mübeyyen defterde Vilâyet-i mezkûrede (6) elli dört nefer-i nâhiye polis istihdâm olunmak üzere murakkam bulunan senevî yüz kırk dokuz bin beş yüz otuz altı guruşdan ahîren elli sekiz bin altı yüz otuz altı guruş ile altı komiser ve on (7) nefer-i kazâ polis tertîb ve istihdâm ve yirmi altı bin yedi yüz elli guruş dahi İşkodra Vilâyeti polis tahsîsâtına nakl ve ‘ilâve olunarak altmış dört bin yüz elli guruş kalmış olub (8) işbu altmış bin küsûr guruş Vilâyet-i müşârünileyhâda yirmi nefer-i kazâ polis daha tertîb ve istihdâmına kâfî ve müsâ‘id göründüğüne binâen Vilâyet-i müşârünileyhânın mürettebât-ı hâzırasına hemân yirmi nefer (9) polis memûrunun ‘ilâve ve istihdâmına mezûniyyet i‘tâsı husûsuna müsâ‘ade-i ‘aliyye-i Nezâret-penâhîleri şâyân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 19 Şa‘bân Sene (1)320 ve fî 7 Teşrîn-i sânî Sene (1)318 (20 Kasım 1902).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

*

Komisyonun Tezkire ve Tahrîrât Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Evrâk Numerosu	Komisyon Numerosu	Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine ve Manastır Vilâyet-i Behiyyesine	Târîh-i Teblîği
Târîh-i Vürûdu	Târih-i Tesvîdî 9 Teşrîn-i sânî Sene 318		24 Şabân Sene (1)320 12 Teşrîn-i sânî Sene (1)318 (26 Kasım 1902)
		(1) Bulgar şekâvetkârlarının harekât ve teşebbüsât-ı âsâyiş-şikenâneleri vilâyetin zâten hâiz (2) olduğu ehemmiyyeti şu aralık bir kat daha artırıb komiser ve nefer yetmiş yedi kişiden ‘ibâret olan (3) polis mevcûdu vüs‘at-i hudûd hasebiyle muhâfaza-i inzibâta bi’t-tamâm kâfi değil iken mevcûd-ı (4) mebhûs miyânında Der-Sa‘âdet mürettebâtından müstahdem bulunan sekiz neferin Nezâret-i Celîlelerince celbine teşebbüs (5) edilmesi idâre-i zâbıtayı fevka’l-‘âde işkâl ve eşkıyâ-yı merkûmenin icrâ-yı mâ-fi’z-zamîrleri (6) içün bir vesîle ihzâr ile belki de âsâyiş-i vilâyeti ihlâl eyleyeceğinden bu sekiz neferin (10) vilâyet tertîbine nakli ve şâyed bunlar Der-Sa‘âdet’e be-heme-hâl aldırılacak iseler o takdîrde (11) üç ikinci ve beş üçüncü komiserle otuz nefer polisin müceddeden kayd ve ta‘yînleri iktizâ (12) edeceği Manastır Vilâyetinden bâ-tahrîrât iş‘âr olunmuşdur Manastır polis mevcûduna muahharen (13) altı üçüncü komiserle on nefer ‘ilâve edildiği ma‘lûm olub şimdi dahi öyle otuz (14) nefer ve müte‘addid komiser ta‘yîni hâl-i hâzır mâlîye göre cây-i teemmül olacağından Der-Sa‘âdet (15) mürettebatından olan sâlifü’z-zikr sekiz neferin şimdilik orada ibkâsı zarûrî bulunduğu (16) Tesrî‘-i Mu‘amelât ve Islâhât Komisyonundan ifâde edilmiş ve vilâyete de bu yolda cevâb (17) yazılmış olduğundan iktizâsının bu sûretle îfâsı himem-i ‘aliyye-i dâverîleri der-kâr buyurulmak bâbında. (18) Manastır Vilâyetine (19) Polis mevcûd-ı hâzırı zâten kifâyet derecesinden dûn olub bunlar miyânında Der-Sa‘âdet mürettebâtından müstahdem (20) bulunan sekiz neferin de i‘âdeleri bu kerre Zabtiyye Nezâret-i Celîlesinden bildirildiğinden ve hâlbûki idâre-i (20) inzibâtiyyece zâten müşkilât çekilmekde iken bu sekiz neferin dahi aldırılması âsâyişe tesîr edeceğinden	

(Belgenin Devamı)

	(1) bunların vilâyet tertîbine nakli ve şâyed be-heme-hâl aldırılacak iseler yeniden otuz neferle ikinci (2) ve üçüncü sınıfdan sekiz komiser ta‘yîni beyânını mutazammın olan 27 Teşrîn-i evvel Sene 318 târîhli ve dört yüz (3) seksen bir rakamlı tahrîrât-ı behiyyeleri Tesrî‘-i Mu‘âmelât ve Islâhât Komisyonunda mütâla‘a olundu (4) vilâyet polis mevcûduna muahharen altı üçüncü komiserle on nefer polis ‘ilâve olub şimdi (5) tekrâr otuz nefer ve müte‘addid komiser kaydı hâl-i hâzır mâlîye göre cây-i teemmül olacağından (6) sâlifü’z-zikr sekiz neferin şimdilik Manastır’da ibkâsı sûretiyle idâre-i maslahat edilmek (7) muvâfık-ı hâl görülerek Nezâret-i müşârünileyhâya teblîğ-i keyfiyyet kılındığı mezkûr (8) komisyon ifâdesiyle beyân olunur ol bâbda.

*

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 835

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Der-Sa‘âdet mürettebâtından Manastır Vilâyetinde müstahdem bulunan ve Nezâret-i ‘âcizîce celbine teşebbüs edilen sekiz neferin vilâyet polis tertîbine nakli ve olamadığı sûretde üç ikinci ve beş üçüncü (3) komiserle otuz nefer polisin müceddeden kayd ve ta‘yînleri Vilâyet-i müşârünileyhâdan iş‘âr olunduğu ve Manastır polis mevcûduna muahharen altı üçüncü komiserle on nefer ‘ilâve edildiği ma‘lûm (4) olub şimdi dahi öyle otuz nefer ve müte‘addid komiser ta‘yîni hâl-i hâzır mâlîye göre cây-i teemmül olacağından Der-Sa‘âdet mürettebâtından olan sâlifü’z-zikr sekiz neferin şimdilik (5) orada ibkâsı zarûrî bulunduğu beyânıyla iktizâsının bu sûretle îfâsı resîde-i dest-i tekrîm olan 12 Teşrîn-i sânî Sene 318 târîhli ve bin iki yüz kırk altı numerolu tezkire-i ‘aliyye-i dâverânelerinde (6) iş‘âr buyurulmuş ise de büdcenin tensîki esnâsında Der-Sa‘âdet polis tertîbâtından yüz bu kadar polis memûru tenkîs ve tenkîh edilmesi Der-Sa‘âdet mürettebâtından mütefferrik sûretle ba‘zı (7) mahallerde müstahdem olan efrâdın Der-Sa‘âdet’e celb edilmesi maksadına ve bu da o mahallerin polisleri tezyîd olunması hasebiyle mu‘âvenete ihtiyâcları kalmamış olmasına mübtenî olarak Vilâyet-i mezkûrenin polis (8) mürettebâtı zamm ve tezyîd olunduğu cihetle berây-i mu‘âvenet vaktiyle gönderilmiş olan on neferin Der-Sa‘âdet’e celbi zarûrî olmakla berâber vilâyetin polise ihtiyâcı bi’l-muhâbere anlaşılmasından dolayı büdce (9) dâhilinde olan nâhiye polis muhassasâtı karşılık tutularak yirmi polis istihdâmı lüzûmu 7 Teşrîn-i sânî Sene 318 târîhli ve yedi yüz doksan dokuz numerolu tezkire-i ‘acizî ile istîzân olunmuş olduğuna (10) Der-Sa‘âdet polisinin daha ziyâde tenkîs ü taklîli kâbil olmamasına binâen mezkûr yirmi polisin ber-vech-i istîzân sür‘at-ı kayd ve istihdâmı husûsuna müsâ‘ade-i ‘aliyye-i Nezâret-penâhîleri şâyân buyurulmak (11) bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 7 Ramazan Sene (1)320 ve fî 24 Teşrîn- sânî Sene (1)318 (7 Aralık 1902).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

66[67]

İşkodra Vilayetinde jandarma ve polis teşkilatlarının düzeni ve ıslahı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 66 • Sayfa: 404)

İşkodra Vilâyet ve Kumandanlığından

Şifre

(1) 18 Kânûn-ı evvel Sene (1)318 (31 Aralık 1902) târîhli cevâbnâme-i çâkerâneme zeyldir mevki‘-i tatbîke vaz‘ı emr ü fermân-ı hikmet-i (2) beyân cenâb-ı Cihânbânî ahkâm-ı münîfesinden bulunan ta‘lîmât münderecâtından jandarma ve polis tensîkâtı (3) ikmâl olunarak evrâk ve mezâbıtı müfettiş-i ‘umûmîliğe gönderilmiş ve sâye-i ma‘ârif-vâye-i hazret-i Hilâfet-penâhîde (4) mine’l-kadîm mevcûd olan mekâtibe ‘ilâvesi lâzım olan mekteblerle vücûda getirilmesi lâ-büdd olan (5) yollar ta‘yîn ve tahdîd edilerek makâm-ı ‘âidine iş‘âr edilmiş ve erbâb-ı cerâimin gâyet şiddetle bi’t-ta‘kîb (6) şu bir kaç gün zarfında bir çoklarının hayyen ve meyyiten der-dest edilmesi âsâyiş-i ‘umûmînin bir kat daha tezâyüdünü (7) intâc eylemişdir ahâlî-i İslâmiyye rencîde edilmeksizin polis ve jandarmaya kayd ve kabûlleri sûretiyle (8) Hıristiyanların istihsâl-i hoşnûdîlerine çalışılıyor ise de okumak yazmak şöyle dursun onlar (9) miyânında Türkce tekellüm edenlere bile pek nâdir tesâdüf olunmakda ve turuk ve ma‘âbirle ma‘ârifin (10) fıkdânından nâşî fakr u sefâlet ve vâdî-i cehâletde pûyân olan cibâl halkının istihzâr (11) esbâb-ı refâh ve sa‘âdetleriyle temdîni ve Hukûmet-i Seniyyeye sadâkat v e ‘ubûdiyyetlerinin tezyîdi zımnında (12) beynlerinde lisân-ı azbü’l-beyân-ı Osmânînin ta‘mîmi ehemm ve elzem olub bu da masârifât-ı külliyyeye (13) ve binâ-berin Mâliyye ve Nâfi‘a ve Ma‘ârif Nezâretlerince teşebbüsât-ı ciddiyyeye tevakkuf etmektedir İşkodra (14) Vilâyetinin kırk beş bin lira masârifât-ı mülkiyyesine karşı kâbil-i tahsîl yalnız otuz bin lira (15) kadar vâridâtı olmasına ve elli bine karîb İslâm ve yetmiş bine mütecâviz Hıristiyan nüfûsu şâmil (16) olan merkez sancağı ahâlîsinin hidmet-i ‘askeriyye ve tekâlîf-i emîriyyeden mu‘âfiyyetinden nâşî tenbel (17) ve fakîr ve fesâda meyyâl bulunmasına rağmen öteden beri burada emniyyet ve âsâyiş ber-devâm olub jandarma (18) ve polis ve memûrîn-i sâire ma‘âşları dahi ‘alâ-külli hâl verilmekde ve bir yanda bir hayli düyûnât terâküm (19) etmekde idi bu def‘a yapılan tensîkât defterinde jandarmanın on üç bin liradan ‘ibâret

67 BOA. Y. PRK. ASK. 189-33.

(Belgenin Devamı)

(20) olan masârifâtı yirmi yedi bin ve polisin bin yedi yüz liradan ‘ibâret bulunan masârifâtı da (21) iki bin üç yüz liraya fırlamış ve ‘adliyye ve sâirece yapılacak teşkîlâtla berâber hesâb (22) edilirse masârifât ‘âdetâ tezâuf ederek vilâyetin istitâ‘at-ı mâliyyesinin kat kat (23) fevkine çıkmış olduğu görülür vâkı‘â sâye-i ‘inâyet-vâye-i hazret-i Hilâfet-penâh-ı a‘zâmîde o mebâliğin (24) tesviye olunacağı der-kâr ise de tensîkât sırasında birden bire masârifâtı teksîrden bi’t-tevakkî (25) ol emrde şiddetli bir icraât ile eşirrâ ve kutelâyı ahz ve tedîb ve bu sûretle teba‘a-i sâdıka-i (26) Mülûkâneyi taltîf etmek ve mevcûd-ı hâzırın mahsûsâtlarını sûret-i muntazamada bi’t-tediye içlerinden (27) rükûb ve nuzûleyi iktidâr ve fakat emekdâr olanlarını tekâ‘üd ve ahlâk-ı zemîme ashâbıyla (28) ba‘zı gayr-ı kâbil-i ıslâh bulunanlarını dahi suver-i âherle terbiye eylemek ve’l-hâsıl kâide-i tedrîce ri‘âyetle (29) berâber ta‘lîmâtnâme-i ‘âlî ahkâm-ı celîlesinin tamâmî-i infâzına ve velî-ni‘met bî-minnet-i akdes ve a‘zâm (30) Pâdişâhımız efendimiz hazretlerinin hakk-ı ehakk-ı hümâyûnlarında cümle tarafından da‘vât-ı hayriyye isticlâbına çalışmak kulları (31) gibi ibâd-ı sadâkat-i i‘tibârın farîza-i ‘uhde-i ‘ubûdiyyetleri idüğünün ve burada bu sûretle de maksada (32) vusûl dâire-i imkânda görüldüğünün dergâh-ı ‘ulviyyet-iktinâh hazret-i Zillulah-i a‘zamîye ref‘ ve îsâline (33) min gayr-i haddin ictisâr kılındı ol bâbda emr ü fermân ve bu ‘abd-i şâkirü’l-ihsân velî-ni‘met bî-minnet-i a‘zâm Pâdişâhımız (34) efendimiz hazretlerinindir. Fî 11 Şevval Sene (1)320 ve fî 27 Kânûn-ı evvel Sene (1)318 (11 Ocak 1903).

Ferik
(İmzâ)

67[68]

Polis memuriyetlerine talip olanlardan Türkçe okuma-yazma bilenlerin istendiği, ancak Hıristiyanlar bilmediği için Rumca bilenlerin alınıp alınmayacağına dair Yanya Valisi Osman'ın telgrafı.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 67 • Sayfa: 406)

Üsküb'de Rumeli Vilâyet-i Şâhânesi Müfettiş-i 'Umûmîliği Memûrîsine

(1) Polis memûriyyetlerine tâlib olanlar hakkında 'arîz ve 'amîk tahkîkât icrâ olunmakda (2) olub ancak Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi hakkındaki ta'lîmâtın sekizinci mâddesinde polis (3) komiser ve efrâdının Türkce okuyub yazmaları şurût idüğü musarrah olmasına ve hâlbuki (4) bu havâlî ahâlîsi Hıristiyaniyyesi arasında Türkce okuyub yazmak bilenler nâdir (5) bulunmasına binâen Hıristiyanlardan Türkce tekellüme kâdir olub da yalnız Rumca okuyub (6) yazmak bilenlerden elverişlilerinin polis silkine kayd ve kabûlü câiz olub (7) olmayacağı polis serkomiserliği ifâdesiyle istizân olunur efendim. Fî 31 Kânûn-ı evvel Sene (1)318 (13 Ocak 1903).

Vâlî Osman

(1) Bu bâbda edilecek mu'âmele ta'mîmen keşîde olunan 1 Kânûn-ı sânî Sene (1)318 (14 Ocak 1903) târîhli telgrafla bildirildiğine (2) dâir cevâb. Fî 1 Kânûn-ı sânî Sene (1)318(14 Ocak 1903).

68 BOA. TFR. I. YN. 3-209.

68[69]

Mamuretülaziz (Elazığ) nahiyelerinin umumi heyetlerinin kurulduğundan beri hiç değişmediğinden, polislerin dışındakilerin yeniden seçilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 68 • Sayfa: 407)

Bâb-ı Âli
Dâire-i Umûr-ı Dâhiliyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded

Mamuretülaziz Vilâyetinden Alınan Şifreli Telgrafnâme

(1) C[evap] 31 Kânûn-i evvel Sene (1)318 (13 Ocak 1903) mukaddemâ alınan 21 Mayıs Sene (1)313 (2 Haziran 1897) târîhli ve şifreli telgrafnâme-i Nezâret-penâhîlerinde (2) irâde buyurulduğu ve 24 Teşrîn-i evvel Sene (1)314 (5 Kasım 1898) târîhli ve 128 numerolu ‘arîza-i cevâbiyye-i çâkerânemle de ‘arz (3) edildiği üzere vilâyetce mevâdd-ı ıslâhiyyeden nâhiye polisleri ve kurâ bekcilerinden mâ‘adâsı mevki‘-i tatbîk (4) ve icrâya konulmuş idi çend mâh mukaddem nâhiye polisleri tahsîsât emri de vürûd etdiğinden el-hâletü hâzihi (5) bunlar intihâb ve ta‘yîn olunmakda ise de târîh-i teşkîlinden beri nevâhî ve mecâlis nısf-ı a‘zâsı tecdîd edilmeyib (6) bu da müdîrlerinin tavzîflerine intizârdan ileri gelmiş ve sâye-i ma‘âlî-vâye-i hazret-i Pâdişâhîde bu kerre müdîrlere dahi (7) ma‘âş tahsîsi buyurulmuş olduğundan nevâhî heyet-i ‘umûmiyyesinin tecdîden intihâbı ve her nâhiye heyet-i cedîdesinin sene-i âtiyye (8) Mart’ından i‘tibâren işe başlatdırılması meclis-i idâre-i vilâyetce karârlaşdırılarak her tarafca intihâbât-ı mübâşeret (9) olunmuş olduğu ve netîcesinde defterleri takdîm olunacağı ma‘rûzdur fermân. Fî 4 Kânûn-i sânî Sene (1)318 (17 Ocak 1903).

Vâlî Rauf
(İmzâ)

69 BOA. DH. TMIK. S. 40-71.

69[70]

Türkçe konuşup kendi dillerinde okuma-yazma bilenlerin polis olabileceklerine dair bilgi ibraz edildiği hususunda vilayetlere çekilen telgrafa dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 69 • Sayfa: 408)

‘Umûm Numerosu: 86

Edirne ve Selanik Vilâyet-i Celîleleriyle Kosova Manastır İşkodra Yanya Vilâyet-i ‘Aliyyelerine

(1) Gayr-i Müslimden Türkce tekellüm ve kendi lisânlarında kırâat ve tahrîr edenlerin polis silkine neferlikle kabûl ve kayd olunmaları hakkındaki (2) teblîğât-ı ‘âcizinin muvâfık-ı maslahat olduğu cevâben alınan 4 Kânûn-ı sânî Sene (1)318 (17 Ocak 1903) târîhli telgrafnâme-i sâmîde (3) izbâr buyurulmağla ol bâbda. Fî 4 Kânûn-ı sânî Sene (1)318 (17 Ocak 1903).

70 BOA. TFR. I. UM. 1-44.

70[71]

Jandarma ve polis mesleğine kayıt edilecek gayri Müslim hakkında beyan edilen oran için vilayetin genel nüfusuna bakılmak lazım geleceği gibi İslam'dan kavim ve cinse bakılmayarak jandarma ve polis alınmakta olduğundan Hıristiyanlar hakkında da kavim ve cinse itibar edilmeyip her sınıf gayri Müslim ahaliden jandarma ve polis alınarak uygun yerlerde istihdamlarına dair
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 70 • Sayfa: 409)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettişliğinden Vârid Olan
Şifre-i Telgrafnâme

Mühimmdir

‘Aded: 302

(1) Mukarrerât-ı munzamma üçüncü mâddesi mûcibince polis ve jandarma silklerinde istihdâm edilecek ecnebî erbâb-ı ihtisâsının Der-Sa‘âdet’ce devâir-i ‘âidesi tarafından intihâb ve i‘zâm (2) olunacakları der-kâr olmağla vürûdlarında istihdâmları tabî‘îdir ancak üçüncü mâddenin ikinci fıkrası lâyıkıyla anlaşılamadığından evvelen evvelki mukarrerât îcâbınca tatbîk edilmiş (3) olan yüzde yirmi nisbetini tağyîr ile nüfûs-ı Müslime ve gayr-i Müslimenin makâdirine göre yeniden bir nisbet mi ta‘yîn olunacakdır burasının sâniyen eski nisbet idâme veyâhûd yeni bir (4) nisbet ta‘yîn olunmak îcâb etdiği sûretde bu nisbet her vilâyetdeki nüfûsun ‘umûmu i‘tibârıyla mı düşünülecek yoksa her kazâ ancak nüfûs-ı muhtelifesine göre mi tatbîk (5) edilecekdir şıkk-ı sânîye göre mu‘âmele olunacak ise kazâlarda polis ve jandarmanın yüzde sekseni Bulgar ve sâireden mürekkeb olmak lâzım geleceği ve bunun hâl-i hâzırda (6) mahzûru der-kâr bulunduğu ve evvelce yapılan mu‘âmele nisbet-i mu‘âyyene dâhilinde kayd edilen efrâd-ı Hıristiyaniyye ilcâât-ı mahalliyyeye tevfîkan tensîb edilen mahallere ‘adedce mu‘tedil bir derecede (7) taksîm edilerek kullanılmak merkezinde olduğu cihetle ba‘demâ da o yolda hareket

71 BOA. BEO. 2014-151047.

olunması câiz olub olmayacağının sâlisen cemâ‘at-ı İslâm’da kavmiyyet nazar-ı i‘tibâra alınmayıb Türk Arab (8) Arnavut Çerkes efrâddan hidmet-i zâbıtaya elverişli olanları bilâ-istisnâ ve tercîh-i kabûl ve istihdâm edilmekde olmağla ve bu sûret efrâd-ı Hıristiyaniyye hakkında dahi evvelce tatbîk edilmekle (9) ba‘demâ da Bulgar sâkin olan mahallerde Bulgarla berâber Sırp ve Rum ‘unsurlarına ve bunların mukîm oldukları yerlerde dahi Bulgar ‘unsuruna mensûb efrâdın muhteliten istihdâmı ve her (10) mahall jandarmasındaki efrâd-ı Hıristiyaniyyenin mutlakâ o mahallde sâkin ahâlî-i gayr-i Müslimenin mensûb olduğu unsurdan intihâb ve ta‘yîni gibi hâl ve maslahata gayr-ı muvâfık bir mu‘âmeleye meydân verilmemesi (11) tahattur olunduğundan bu sûret-i ta‘lîmâtın müfâd ü mezâyâsına mutâbık olub olmadığının emr ü izbârı ma‘rûzdur fermân. Fî 15 Şubat Sene (1)318 (28 Şubat 1903).

Müfettiş
Hüseyin Hilmi

*

Bâb-ı ‘Âlî
Meclis-i Mahsûs

Fî 5 Zi’l-hicce Sene (1)320 (5 Mart 1903) Târîhli Zabtnâme Sûretidir
(1) Selanik ve Kosova ve Manastır Vilâyetlerinde tatbîk ve icrâ olunacak mevâdda dâir tanzîm olunan ta‘lîmât-ı ahîrenin üçüncü mâddesinin jandarma ve polis silkine kayd olunacak teba‘a-i gayr-i Müslimenin nisbetine dâir (2) olan ikinci fıkrası hakkında istîzâhı hâvî Rumeli Vilâyeti Müfettişliğinden gelen telgrafnâme kırâat olundu mâdde-i mezkûrede beyân olunan nisbet içün ‘umûm-ı vilâyetin nüfûsuna nazar olunmak lâzım geleceği gibi (3) İslâmdan kavm ve cinse bakılmayarak jandarma ve polis alınmakda olduğundan jandarma ve polise alınacak Hıristiyanlar hakkında dahi kavmiyyet ve cinsiyyete i‘tibâr olunmayıb her sınıf ahâli-i gayr-i Müslimeden kayd ve tahrîr olunması ve jandarma (4) ve polise kayd olunacak Hıristiyanların kendi memleketlerinde değil îcâb-ı hâle göre mevâki‘-i muhtelifede kullanılması iktizâ edeceğinden Müfettiş-i müşârünileyhe ol vechle cevâb yazılması tezekkür edildi.

İmzâlı aslına mutâbıkdır
(Mühür)

71[72]

Sivas Vilayetinde istihdam olunmak üzere Ermenice bilen polis ve komiserlerin gönderilmesinin talep edildiğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 71 • Sayfa: 411)

Sadâret-i ‘Uzmâ Mektûbî Kalemi

Numero 11	Târîh-i Tesvîdî 6 Muharrem Sene (1)321 22 Mart sene (1)319 (4 Nisan 1903)	Telgraf ve Posta Nezâret-i Behiyyesine	Târîh-i Tebyîz 8 24

(1) 17 Zi’l-hicce Sene (1)320 (17 Mart 1903) târîhli tezkireye zeyldir Sivas Vilâyeti Telgraf ve Posta Başmüdîri Şükrü Bey’le (2) Müfettiş mu‘âvini Asım Efendi’nin orada devâm-ı memûriyyetleri intizâm-ı mu‘âmelâtı bi’l-külliyye ihlâl edeceğinden (3) Şükrü Bey’in Diyarbekir ve Mamûretü’l-azîz Vilâyetleri Başmüdîri Sami Bey’le ve Asım Efendi’nin dahi evsâf-ı (4) matlûbeyi hâiz diğer bir memûr ile icrâ-yı becâyişleri ve ta‘yîn ve i‘zâmları mukarrer olan lisân-aşnâ (5) memûrların emr-i intihâbında iltizâm dikkat olunması lüzûmu Sivas Vilâyetinden (6) bâ-telgrafnâme iş‘âr kılınmasına nazaran iktizâsının îfâ ve netîcesinin inhâsına himmet.

Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine

(7) Sivas Vilâyeti dâhilinde istihdâm olunmak üzere Ermenice’ye tamâmen vâkıf ve müstakîm polis ve komiserler (8) ta‘yîn ve i‘zâmı lüzûmu Vilâyet-i müşârünileyhâdan iş‘âr kılınmasına nazaran iktizâsının îfâ ve inbâsına (9) himmet.

72 BOA. BEO. 2038-152809.

72[73]

Polislerin elbise ve diğer kullandıkları malzemelerin aynı tarzda olması, polislerin ihtiyacı olan kılıçlar için bütçeye karşılık konulmadığından bunların ücretlerinin maaşlarından kesilmek kaydıyla Harbiye Mektebinden karşılanması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 72 • Sayfa: 412)

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Ekremîye

(1) Polis Müfettişi Binbaşı Rif'atlü Honander Bey tarafından bi't-takdîm havâle buyurulan takrîre ve ahîren şifâhen dahi vukû' bulan (2) ifâdesine nazaran polislerin elbise ve levâzımât-ı sâirelerinin bir siyâkda olması merkezinde bulunmuş ve vilâyât-ı şâhânede (3) müstahdem polis komiser ve efrâdına kılınç içün tahsîsât-ı tefrîk ve tahsîs buyurulmamış olduğundan komiser ve efrâd intihâb ve iştirâ (4) eyledikleri kılınçları isti'mâl etmekde bulunmuşlardır mezkûr takrîrde münderic tevhîd-i levâzımât meselesi nazar-ı dikkate (5) alındığı ve bu miyânda bulunan kılınçların dahi bir siyâkda olması arzu buyurulduğu takdîrde esmânı ilk çıkacak ma'âşlarından (6) kat' ve irsâl edilmek üzere Mekteb-i Harbiyye-i Şâhâne talebesine verilen kılınçlardan yüz yirmi bir 'adedinin irsâli lüzûmunun (7) Tophâne-i 'Âmire Müşiriyyet-i Celîlesine iş'ârı bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 1 Teşrîn-i sânî Sene (1)319 (14 Kasım 1903).

(Mühür)

73 BOA. TFR. I. MKM. 5-486.

73[74]

Silah dükkânlarının önünde kanun memurlarıyla polis memurlarının bulundurulmasına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 73 • Sayfa: 413)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 2436

(1) Silahcı dükkânları önünde bulundurulmakda olan memûrîn-i zâbıtanın oradan kaldırıldığı ve hattâ bundan dolayı dün (2) bir silahcı dükkânından silah mübâya‘a olunduğu ma‘rûzât-ı vâkı‘adan ma‘lûm-ı ‘âlî olarak silah bey‘ ve fürûhtu esâsen (3) memnû‘ olub silahcı dükkânlarının önüne kânûn memûrlarıyla memûrîn-i zâbıta ikâmesi bu memnû‘iyyetin sûret-i kat‘iyyede (4) muhâfazası maksadına müstenid bulunmuş olduğundan oradan kaldırılmış olan memûrîn-i zâbıtanın kemâ-kân ikâmesiyle berâber bunların (5) kaldırılmaları sebebinin de hemân ‘arz-ı hâk-i pây-ı ‘âlî kılınması hakkında şeref-sâdır olub 6 Teşrîn-i sânî Sene (1)320 târîhli tezkire-i husûsiyye-i dâverâneleriyle (6) teblîğ buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî kemâl-i ta‘zîm ile telakkî olundu silahcı dükkânlarının önünde öteden beri bulundurulmakda (7) olan birer polis kaldırılmış olmayıb ancak Yeni Câmi‘-i Şerîf civârında silahcı Nikencibin(?) dükkânı önünde bulundurulan sivil kânûn (8) memûru bundan üç ay mukaddem cihet-i ‘askeriyyeden kaldırılmış olduğu ve dün Nikencibden(?) mübâya‘a olunan silah bir rovelverden ‘ibâret (9) olub elânlarda polis tarafından bi’t-ta‘kîb ellerinden alındığı ve ma‘-mâ-fîh bermantûk-ı emr ü fermân-ı hümâyûn-ı Mülûkâne tarassudât ve takayyüdâta bir kat daha (10) i‘tinâ ve ihtimâm etmeleri silahcı dükkânları önünde bulundurulan polis memûrlarına tefhîm edildiği gibi bu bâbda dikkat ve basîret üzere (11) bulunmaları da polis tarassud memûrlarına dahi başkaca ihtâr ve tenbîh olunmuş olduğu ma‘rûzdur ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 6 Teşrîn-i sânî Sene (1)320 (19 Kasım 1904).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

74 BOA. Y. PRK. ZB. 35-32.

74[75]

Polislerin mesleğe seçimi, vazife ve yetkilerine dair hazırlanan nizamname tasarısının Şura-yı Devlet'ce henüz incelemesi yapılmadığından bu işin bir an evvel yapılması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 74 • Sayfa: 414)

Sadâret-i ‘Uzmâ Mektûbî Kalemi

Numero	Târîh-i Vürûdu	Târîh-i Tesvîdî 14 Safer Sene (1)323 ve 6 Nisan Sene (1)321 (20 Nisan 1905)	‘Adliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i ‘Âlîsine	Târîh-i Tebyîz 14 6
		(1) 6 Safer Sene (1)323 (12 Nisan 1905) târîhli tezkireye zeyldir Polislerin sûret-i intihâbına ve vazîfe ve salâhiyyetlerine dâir mukaddemâ tanzîm olunub li-ecli’t-tedkîk Bâb-ı ‘Âlî'ye irsâl (2) edilmiş olan nizâmnâme lâyihasının Şûrâ-yı Devlet’ce tedkîkâtı henüz îfâ olunmadığı ma‘rûzât-ı vâkı‘adan ma‘lûm-ı ‘âlî (3) buyurulmuş ve işin der-kâr olan ehemmiyyetine nazaran bu sûretle sürüncemede kalması gayr-ı câiz bulunmuş olduğundan bir an evvel (4) iktizâ-yı hâlin icrâsı şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî îcâb-ı celîlinden bulunduğu Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Cenâb-ı (5) Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesinden bâ-tezkire-i husûsiyye iş‘âr kılınmış olmağla ber-mantûk emr ü fermân-ı hümâyûn îcâbının serî‘an icrâ ve inbâsı bâbında emr ü irâde hazret-i men lehü’l-emrindir.	

75 BOA. BEO. 2553-191475.

75[76]

Silahaltına çağrılan redif askerlerinden polislik yapmakta olanların istisna tutulmalarının uygun görülmediğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 75 • Sayfa: 415)

Makâm-ı Ser‘askerî
Piyâde Dâiresi
565
(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir
(2) Mukaddemâ taht-ı silâha da‘vet olunan efrâd-ı redîfeden polis ve jandarma silkinde bulunanlar ‘asker muhassasâtıyla hidmetlerinde ibkâ edilmiş iken bu def‘aki da‘vetde jandarmalar kemâ-fi’s-sâbık hidmetlerinde (3) ibkâ edilib polisler istisnâ edilmediği cihetle taht-ı silâha da‘vet olunan polis efrâdının taburlarına sevk edilmekde bulunduğundan bahsle polislerin dahi jandarmalar gibi nefer muhassasâtıyla memûriyyetlerinde istihdâmlarına (4) dâir Zabtiyye Nezâret-i Celîlesinden gelmiş tezkirenin leffen tesyâr kılındığı beyân-ı ‘âlîsiyle iktizâ-yı hâlin îfâ ve inbâsı ve melfûfların i‘âdesi şeref-vârid olan 26 Mayıs Sene (1)321 (8 Haziran 1905) târîh ve sekiz yüz elli iki numerolu tezkire-i (5) sâmiyye-i fahîmânelerinde emr ü iş‘âr buyurulmuşdur efrâd-ı redîfeden olan jandarmaların mensûb oldukları taburlar silâh altına alındıkda müstebdel iseler rütbesi olanlarının rütbeleri ve olmayanların (6) nefer muhassasâtıyla ordu hidmetlerinde istihdâmları hükm-i kânûn îcâbından olub şimdi ordu hidmetlerinde istihdâmlarına mahall ve îcâb olmadığı gibi hidmet-i hâliyyelerinde bir nev‘i ordu hidmeti demek olduğundan (7) muhassasât-ı mebhûse ile hidmetlerinde terk olundukları ve polislerin hidmetlerinde terk veyâ istisnâlarına dâir mesağ-ı kânûnî olmadığı gibi 10 Teşrîn-i evvel Sene (1)320 (23 Ekim 1904) târîhli tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîlerinde de kânûnen istisnâsı îcâb etmeyen memûrînden kimsenin istisnâ olunmayıb şâyed ba‘zı esbâb-ı mühimmeye mebnî bir memûrun hidmet başından alınmaması lâzım geldiği takdîrde bi’l-istîzân şeref-müte‘allik buyurulacak irâde-i seniyye-i (8) hazret-i Hilâfet-penâhî hükm-i celîline tevfîkan hidmetinde ibkâsı lâzım geleceği Şûrâ-yı Devlet Tanzimât Dâiresinden tanzîm olunub Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâda mütâla‘a olunan mazbatada beyân olunduğu ve el-yevm icrâ-yı îcâbı (9) emr ü iş‘âr buyurulduğu cihetle polislerin ol vechle istisnâları cihetine gidilmediğinin cevâben huzûr-ı sâmî-i fahîmânelerine izbârı Piyâde Dâiresinden ifâde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 25 Rebî‘ü’l-âhir Sene (1)323 ve fî 16 Haziran Sene (1)321 (29 Haziran 1905).

Ser‘asker
(İmzâ)

76 BOA. BEO. 2617-196231.

76[77]

Zaptiye Nezareti'nce komisyonda ele alınan Polis Nizamnamesi layihasına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 76 • Sayfa: 416)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret
Amedî-i Divân-ı Hümâyûn
1156

(1) Zabtiyye Nezâret-i Celîlesince komisyon-ı mahsûs ma‘rifetiyle bi’t-tanzîm Şûrâ-yı Devlet’de ve Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ’da tedkîk ve ba‘zı cihetleri (2) ta‘dîl ve tashîh olunan Polis Nizâmnâmesi lâyihası hakkında kaleme alınan mazbata lâyiha-i mezkûre ile berâber 14 Rebî‘ü’l-âhir Sene (1)323 târîhinde (3) huzûr-ı ‘âlî’ye lede‘l-arz istîzân-ı keyfiyyet olunmuşdu mezkûr lâyiha mündericâtı polis vezâifinin hüsn-i îfâsınca bir takım kuyûd (4) ve ahkâmı şâmil olduğundan istid‘â-yı irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhîye ibtidâr olundu efendim. Fî 7 Cemâziye’l-âhire Sene (1)323 ve fî 26 Temmuz Sene (1)321 (9 Ağustos 1905).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

77 BOA. Y. A. HUS. 491-35.

77[78]

Polis müdürünün görevini hakkıyla yerine getirmediği ve konsolosların hayatlarının tehlikede olduğu düşünüldüğünden, görevli polis müdürünün değiştirilmesinin istenmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 77 • Sayfa: 417)

Sadâret-i ‘Uzmâ Mektûbî Kalemi

Numero	Târîh-i vürûdu	Beyrut Vilâyetine Şifre	Târîh-i Tebyîzi 14 Ağustos Sene (1)321 (27 Ağustos 1905)
V Zabtiyye Nezâretinden dahi iş‘âr kılınmış olacağı üzere		1) Vilâyetin emn ü âsâyişi muhtell olarak vukû‘ât-ı cinâiyyenin bu günlerde pek ziyâdeleşdiği ve polis (2) müdîriyle memûrîn-i zâbıtânın menâfi‘-i gayr-i meşrû‘alarını temîne hasr-ı mesâ‘î ederek konsolosların hayatları (3) tehlikede bulunduğuna dâir bir takım imzâsız mektublar almakda oldukları bir sefâret tarafından sûret-i muharremâtda (4) ifâde edildiğine **V** polis müdîrinin seri‘an eli işden çekdirilerek yerine evsâf-ı matlûbeyi (5) hâiz bir vekîlin hemân ta‘yîni ve tahkîkât-ı ‘amîka ve ciddiyye icrâsı ile (6) evrâkının bâ-posta tesyârına ve netice-i icrâat ve teşebbüsâtından ma‘lûmât-ı vâkı‘a itâsı.	

78 BOA. BEO. 2899-217403.

78[79]

Polis Nizamnamesi ile yapılması gereken bazı polisiye tedbirlerin alınması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 78 • Sayfa: 418)

Sadâret-i ‘Uzmâ Mektûbî Kalemi

Numero	Târîh-i Vürûdu	Târîh-i Tesvîdî			Li-ecli't-Tebyîz
			Dâhiliyye ve Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine Mahremâne		27 Cemâziye'l-âhire Sene (1)323 ve 15 Ağustos Sene (1)321 (29 Ağustos 1905)
		(1) Taraf-ı senâverîden ‘arz ve takdîm olunan Polis Nizâmnâmesi mütâla‘a ve tetebbu‘ buyurulmakda olub (2) bu bâbda vaktiyle pek çok iştigâlât-ı seniyye-i Mülûkâne şeref-vukû‘ bularak sâniha-i pîrâ-yı sudûr olan (3) irâdât-ı seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhî üzerine her nasılsa vazîfedârânca tatbîkât-ı lâzime-i tâmme icrâ kılınmamış (4) ve şehrin emniyyet ve inzibâtına ‘âid tedâbîrin vâsıta-i icrâiyyesi olmak i‘tibârıyla polis sınıfının husûsuyla (5) Memâlik-i Şâhâne'de vazîfesi pek mühimm olub meselâ Avrupa'da sınıf-ı mezkûrun biri politika (6) cerâimiyle ve diğeri vakâyi‘ ‘âdiyye-i cinâiyye ile müştagil olmak üzere iki kısma tefrîk edilmiş olduğu hâlde (7) bu usûlün buraca kâbil-i tatbîk olmadığı ve çünkü Ermeni meselesi gibi bir takım vukû‘ât dâimâ cinâyetle (8) berâber yürümekde ve İslâm içinde bulunan taklîd eden ve kendilerine bir nâm-ı mahsûs veren ve daha (9) doğrusu beyne'l-İslâm nifâk ve şikâk îkâ‘ eden bir takım eşhâs vardır ki ez-cümle Mısırlı Halim (10) Paşa'nın mahdûmu Mehmed Ali Paşa'nın vak‘a-i ahîre-i cinâiyyede dahl-i vaz‘ı olduğu işidilmekde olub (11) binâen ‘aleyh mevki‘-i tatbîke konulacak Polis Nizâmnâmesi'nin bu misillü ahvâl-i nâ-becânın men‘-i tekerrürünü kâfil (12) olması lâzım geleceği ve ‘aksi takdîrde bu nizâmnâmeden fâide yerine mazarrât görüleceği bi's-suhûle (13) teslîm olunacağından sâlifü'l-beyân nizâmnâme ba‘de't-tetebbu‘ irsâl ve ihsân ve bunun ne vechle ikmâli iktizâ (14) edeceğini beyân ve fermân buyurulmak üzere şimdilik evvel be evvel yapılmak lâzım gelen husûsât Der-Sa‘âdet'ce (15) polis tertîbâtının münkasım bulunduğu devâirin her birine Zabtiyye Nezâret-i Celîlesi tarafından bir polis komiseri (16) ve bir komiser mu‘âvini ta‘yîn kılınması ve işbu komiserler ile mu‘âvinleri dâhil-i dâire-i memûriyyetleri olan (17) mahallelerin emr-i inzibâtından sûret-i ‘umûmiyyede mesûl olmakla berâber bi'l-hâssa Ermeni ihtilâlcileriyle diğer (18) fesedenin ve ecnebî serserîleriyle otellere gelib gidenlerin kâffe-i ahvâl ve harekâtından haberdâr olarak (19) ittihâz-ı tedâbîr-i inzibâtiyyeye memûr edilmesi ve bir dâire dâhilinde zuhûr edecek uygunsuzlukdan (20) o dâirenin komiser ve mu‘âvini mesûl tutulması ve her dâirenin polis tertîbi o dâirenin vüs‘atiyle		

79 BOA. BEO. 2653-198963.

(Belgenin Devamı)

	(21) mütenâsib ve kâfî değil ise Zabtiyye Nezâret-i Celîlesince îcâbına bakılması Nezâret-i müşârünileyhâca ta‘yîn olunacak (22) iki üç müfettişin devâiri sûret-i dâimede devr ile polis komiserlerinin ve mu‘âvinlerinin (23) hakkıyla îfâ-yı vazîfe edib etmediklerini ve kusûr ve tekâsülleri olub olmadığını ve vâr ise (24) neden ‘ibâret bulunduğunu teftîş etmekle berâber Zabtiyye Nâzırı Paşa hazretlerinin dahi ara sıra devre çıkarak memûrîn-i (25) zâbıtanın vazîfelerini hüsn-i îfâ etmelerine dikkat ve i‘tinâ eylemesi ve bir de Bulgarların Ermeni mefsedeleriyle (26) birlikde hareket etmekde oldukları ve fesede-i merkûmenin ba‘zen İslâmhânelerinde toplanmakda bulundukları (27) bu günlerde alınan haberlerden anlaşılmış ve hânelerinde (28) bu gibi ictimâ‘ât vukû‘ bulan kesânın ahlaksız ve uygunsuz takımdan olacakları şübheden berî ve zâbıtaca (29) o makûlelerin ahz ve tevkîfi tabî‘î bulunmuş olmasıyla polis komiserlerine bu bâbda dahi teblîgât ve tenbîhât-ı (30) lâzimenin icrâsı olmağla ana göre iktizâ-yı hâlin îfâ ve ‘arz-ı ‘atebe-i ‘ulyâ kılınması şeref-sudûr buyurulan (31) irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî mantûk-ı münîfinden bulunmuş olduğu Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne Başkitâbet-i (32) Celîlesinden bâ-tezkire-i husûsiyye inbâ ve Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine de teblîgât icrâ kılınmış olmağla Nezâret-i (33) Celîlelerince dahî ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı hümâyûn îfâ-yı muktezâsına himmet.

79[80]

Vazifelerin mahiyeti ve mesuliyetleri hakkında Polis Nizamnamesinin yeniden düzenlenmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 79 • Sayfa: 420)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret
Amedî-i Divân-ı Hümâyûn
31

(1) Der-Sa‘âdet ve vilâyât-ı şâhânede olan polis memûrlarının elinde bir nizâm bulunmadığından ve îfâ edecekleri vezâifin (2) mâhiyetiyle kendilerine terettüb eden mesûliyyetin derecâtı bir kânûn ile mu‘ayyen olmadıkca maksûd-ı ‘âlî olan intizâmın husûlü mümkün olamayacağından (3) on seneden beri mevki‘-i tedkîk ve muhâberede bulunan Polis Nizâmnâmesi yeniden pîş-i tezkire konularak ahvâl-i hâzıraya göre îcâb eden (4) ta‘dilâtın icrâsından sonra mezkûr nizâmnâme lâyihâsı ‘atebe-i seniyye-i Mülûkâneye ref‘ olunmak üzere takdîm kılınmış ve hâlbûki vakâyi‘-i cinâiyye-i (5) ma‘lûmeden sonra Der-Sa‘âdet zâbıtasının ehemmiyyeti artmış olduğundan mezkûr nizâmnâmeye olan ihtiyâc mütezâ‘if olduğu gibi (6) el-hâletü hâzihi müstahdem olan zâbıta memûrlarının tahkîk-i ahvâli ve ba‘zı tensikât icrası ve işbu polisler içinde seyyiâtı ve ‘adem-i ehliyyeti (7) sâbit olanların sûret-i münâsibede tebdîl ve yerlerine ehl ve muktedir polisler istihdâmı derece-i vücûbda olub vâkı‘â gelib gidenlerin tedkîk-i (8) ahvâl ve hüviyyetleri içün mukaddemâ teşkîl olunan komisyon îfâ-yı vazîfe etmekde ise de matlûb-ı ‘âlî olan inzibât ve intizâmın husûlü (9) mezkûr nizâmnâmenin icrâ-yı tatbîkâtına vâbeste bulunmuş olmağla hâk-i pây-ı ‘âlî’ye ‘arzı mütemennâdır efendim. Fî 5 Muharrem Sene (1)324 ve fî 16 Şubat Sene (1)321 (1 Mart 1906).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

80 BOA. Y. A. HUS. 500-20.

80[81]

Bazı polislerin giydikleri elbiseler örneklerine uygun olmadığı, ayrıca tulumbacıların sivil elbiselerinde askeri püskül kullandıkları görüldüğünden böyle giyinenlerin zabıtaya teslim edilmesine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 80 • Sayfa: 421)

Sadâret-i ‘Uzmâ Mektûbî Kalemi

Numero	Târîh-i Tesvîdî	Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine	Târîh-i Tebyîzi 17 Safer Sene (1)324 29 Mart Sene (1)322 (12 Nisan 1906)
		(1) Bazı polis komiserlerinin iktisâ eyledikleri elbiseler numûnelerine mugâyir olub mûmâileyhümün ceketlerine süvârî zâbitânına (2) mahsûs düğme rabt ederek kaputlarına da ‘alâmet-i fârika vaz‘ etmemelerinden ve ba‘zıları açık pelerin (3) iktisâ eylediklerinden ve kılınçlarının uzunca olmasından nâşi kendilerine ‘âdetâ ümerâ ve zâbitân-ı ‘asâkir-i şâhâneye (4) mümâsil bir kıyâfet vermekde olmalarıyla karakolhâneler pîş-gâhından esnâ-yı mürûrlarında bu nöbetci efrâdı tarafından (5) resm-i selâm îfâ etmekde olduğu ve ba‘zı polislerde elbise-i resmiyyeleri üzerine sivil palto (6) giyerek Beyoğlu Câddesinde kol ile berâber geşt ü güzâr eyledikleri ve polis efrâdıyla komiserlerin (7) ve mahalle tulumbacılarının sivil elbise iktisâ etdikleri esnâda ‘askerî püskül kullandıkları (8) haber alınmış kânûn memûrları tarafından dikkat olunarak o gibi hâl ve kıyâfetde görüldükde (9) der-destiyle zâbıtaya teslîmi ve kânûn memûrlarının tezyîdi cihet-i ‘askeriyyeye teblîğ kılınmış olduğundan (10) ana göre iktizâ-yı hüsn-i îfâsı şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî îcâb-ı ‘âlîsinden bulunduğu (11) Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesinden bâ-tezkire-i husûsiyye inbâ kılınmış olmağla ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı (12) hümâyûn-ı şâhâne iktizâsının îfâsına himmet.	

81[82]

Devriye gezerken tesadüfen karşılaştığı kumarbazlardan rüşvet almakla suçlanan polisin muhakemesi hakkında mülki ve adli birimler arasındaki ihtilafın İhtilaf-ı Merci Encümenince çözüleceğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 81 • Sayfa: 422)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 736

Şûrâ-yı Devlet İhtilâf-ı Merci‘ Encümeninin 416 Numerolu Tezkire Sûretidir

(1) Edirne Vilâyeti dâhilinde Sofulu Kazâsında devriye gezer iken tesâdüf eylediği kumarbazlardan rüşvet ahz ederek ağmâz eylediği iddi‘âsıyla maznûn-ı ‘aleyh olan Polis Süleyman Efendi’nin merci‘-i muhâkemesi (2) hakkında mahallî mülkiyye ve ‘adliyye müstantikleri beyninde hâsıl olan ihtilâf ‘atfının hâlli İhtilâf-ı Merci‘ Encümenine ‘âid olduğu hâlde ‘Adliyye Heyet-i İthâmiyyesince mûmâileyhin mahkeme-i ‘adliyyede muhâkemesine karâr verilmiş (3) ve efrâd ile müşterek bi’l-cürm olan memûrîn-i mülkiyyenin muhâkemesi cihet-i ‘adliyyeye ‘âid bulunmuş ise de ol emirde mensûb olduğu dâirece tahkîkât-ı evveliyye icrâ olundukdan sonra evrâkının mahkeme-i ‘adliyyeye (4) tevdî‘i lâzım geldiği hâlde mûmâileyhin doğrudan doğruya taht-ı muhâkemeye alınması ahkâm-ı kânûniyyeye muhâlif olduğundan ve merkez-i vilâyet polis efrâdından Ahmed ve Abdulkadir Efendilerin dahi îfâ-yı vazîfe (5) hâlinde haklarında ikâme edilen darb da‘vâsından dolayı vilâyete ma‘lûmât verilmeksizin cihet-i ‘adliyyece doğrudan doğruya taht-ı muhâkemeye alınıb haklarında hükm verilmiş olduğundan bahsle icrâ-yı îcâbına (6) dâir vilâyet-i mezkûre vekâletinden Şûrâ-yı Devlet meb‘ûs tahrîrât ile melfûfâtı bi’l-havâle temyîz müdde‘î-i ‘umûmîliğinden yazılan mütâla‘anâme ile Encümen-i İhtilâfa tevdî‘ olunmağla kırâât ve mütâla‘a olundu.
(7) Mezkûr mütâla‘anâmede mûmâileyh Süleyman Efendi’nin rüşvet ahzı cürmüyle bi’l-ithâm icrâ kılınan muhâkemede rüşvet fi‘li dolandırıcılık

82 BOA. DH. MKT. 1083-78.

derecesinde görülmesine nazaran cünhaya tenzîli ile altı mâh müddetle (8) habsine ve iki Osmanlı altunu cezâ-yı nakdî ahzıyla memûriyyetinden tardına karâr verildiği evrâkı miyânında bulunan Dedeağaç Bidayet Mahkemesinin der-kenârından anlaşılmasına ve rüşvet fi'li râşîler hakkında dahi (9) müstelzim-i mücâzât olmasıyla Polis Süleyman Efendi efrâd ile müştereken maznûn olduğundan muhâkemesi cihet-i 'adliyyeye 'âid olduğu hâlde 'adliyye müstantiki tarafından 'adem-i salâhiyyet karârı verilmiş ise de (10) nev'-i cürm i'tibârıyla evrâkının Heyet-i İthâmiyyeye tevdî'i üzerine 'adem-i salâhiyyet karârı fesh ile da'vâ-yı mezkûrenin rüyeti cihet-i 'adliyyeye 'âid olduğuna karâr verilib merci'-i da'vâ hakkındaki (11) ihtilâf ber-taraf olmasına mebnî bu bâbda Encümen-i İhtilâfca yapılacak bir mu'âmele olmayıb Muhâkeme-i Memûrîn Nizâmnâmesinin zeyli mûcibince efrâd-ı ahâlîden biriyle müştereken îka'-ı cerâim eden Memûrîn-i Mülkiyye (12) Muhâkemâtı efrâddan olan şahsa teb'an mahâkim-i 'umûmiyyeye 'âid ise de evvelce idâre-i tahkîkât-ı evveliyyesi icrâ edilerek lüzûm-ı muhâkemesine karâr verildikden sonra evrâkının mahâkim-i 'umûmiyyeye tevdî'i lâzım geleceğinden (13) ahvâl-i mümâsilede hükm-i nizâma tevfîk-i mu'âmele olunmasına dâir mahallî memûrîn-i 'adliyyesine îfâ-yı teblîgât olunmasının 'Adliyye Nezâret-i Celîlesine iş'ârı lüzûmu der-miyân olunmuş ve tafsîlât-ı (14) mebsûtaya nazaran mütâla'a-i mesrûde münâsib görünmüş olduğundan ol vechle Nezâret-i müşârünileyhâya teblîgât-ı icrâyı ve vilâyet-i mezkûreye iş'âr-ı keyfiyyet olunmasının da Dâhiliyye Nezâretine (15) havâlesi tezekkür ve evrâk-ı merkûme Adliyye Nezâret-i Celîlesine li-ecli'l-irsâl leffen takdîm kılındı ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 27 Safer Sene (1)324 ve fî 8 Nisan Sene (1)322 (22 Nisan 1906).

(İmzâ)
(Mühürler)

(1) İhtilâf-ı Merci' Encümeninin 'Adliyye Nezâret-i Celîlesine havâle olunan sûreti bâlâda muhârrer mazbatası mûcibince Dâhiliyye Nezâret-i (2) Celîlesinden dahi îfâ-yı muktezâsına himmet buyurulmak. Fî 9 Rebî'ü'l-evvel Sene (1)324 ve fî 20 Nisan Sene (1)322 (3 Mayıs 1906).

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi			Târîh-i Tebyîzi
736 25		27 Nisan Sene (1)322 (10 Mayıs 1906)	Edirne Vilâyeti Vekâlet -i Celîlesine		Fî 2 Rebî‘ü’l-âhir Sene (1)324 ve fî 12 Mayıs Sene (1)322 (25 Mayıs 1906)
		(1) Sofulu Kazâsında devriye gezer iken tesâdüf eylediği kumârbazlardan rüşvet ahz ederek (2) ağmâz eylediği iddi‘âsıyla maznûn-ı ‘aleyh olan Polis Süleyman Efendi’nin merci‘-i muhâkemesi (3) hakkında mahallî mülkiyye ve ‘adliyye müstantikleri beyninde hâsıl olan ihtilâf-ı ‘atfının (4) İhtilâf-ı Merci‘ Encümenine ‘âid olduğu hâlde ‘Adliyye Heyet-i İthâmiyyesince mûmâileyhin mahkeme-i ‘adliyyede (5) muhâkemesine karâr verilmiş ve efrâdıyla müşterek bi’l-cürm olan memûrîn-i mülkiyyenin muhâkemesi cihet-i (6) ‘adliyyeye ‘âid bulunmuş ise de ol emirde mensûb olduğu dâirece tahkîkât-ı evveliyye icrâ olundukdan (7) sonra evrâkının mahkeme-i ‘adliyyeye tevdî‘i lâzım geldiği hâlde mûmâileyhin doğrudan doğruya (8) taht-ı muhâkemeye alınması ahkâm-ı kânûniyyeye muhâlif olduğundan ve merkez-i vilâyet polis efrâdından (9) Ahmed ve Abdulkadir Efendilerin dahi îfâ-yı vazîfe hâlinde haklarında ikâme edilen (10) darb da‘vâsından dolayı vilâyete ma‘lûmât verilmeksizin cihet-i ‘adliyyece doğrudan (11) doğruya muhâkeme altına alınıb haklarında hükm verilmiş olduğundan bahsle icrâ-yı îcâbına (12) dâir Vilâyet-i Celîleden Şûrâ-yı Devlete mürsel tahrîrât ile melfûfâtı ve bi’l-havâle Temyîz Müddeî‘-i (13) ‘Umûmîliğinden yazılan mütâla‘anâme üzerine İhtilâf-ı Merci‘ Encümeninden tanzîm ve takdîm olunub sûreti (14) 20 Nisan Sene (1)322 (3 Mayıs 1906) târîhli buyuruldu-i ‘âlî ile teblîğ olunan mazbatada mezkûr (15) mütâla‘anâmede mûmâileyh Süleyman Efendinin rüşvet ahzı cürmüyle bi’l-ithâm (16) icrâ kılınan muhâkemede rüşvet fi‘li dolandırıcılık derecesinde görülmesine nazaran cünhaya (17) tenzîli ile altı mâh müddetle habsine ve iki Osmanlı altunu cezâ-yı nakdî ahzıyla memûriyyetinden (18) tardına karâr verildiği evrâkı miyânında bulunan Dedeağaç Bidâyet Mahkemesinin der-kenârından (19) anlaşılmasına ve rüşvet fi‘li râşîler hakkında dahi müstelzim-i mücâzât olmasıyla Polis Süleyman (20) Efendi efrâd ile müştereken maznûn olduğundan muhâkemesi cihet-i ‘adliyyeye ‘âid olduğu hâlde (21) ‘adliyye müstantikliği tarafından ‘adem-i salâhiyyet karârı verilmiş ise de nev‘-i cürm i‘tibârıyla		

(Belgenin Devamı)

	(22) evrâkının Heyet-i İthâmiyyeye tevdî‘i üzerine ‘adem-i salâhiyyet karârı fesh olunarak da‘vâ-yı mezkûrenin (23) rüyeti cihet-i ‘adliyyeye ‘âid olduğuna karâr verilib merci‘-i da‘vâ hakkındaki ihtilâf (24) ber-taraf olmasına mebnî bu bâbda Encümen-i İhtilafca yapılacak bir mu‘âmele olmayıb muhâkeme-i memûrîn (25) nizâmnâmesinin zeyli mûcibince efrâd-ı ahâlîden biriyle müştereken îkâ‘-ı cerâim eden memûrîn-i (26) mülkiyye muhâkemâtı efrâddan olan şahsa teb‘an mahâkim-i ‘umûmiyyeye ‘âid ise de evvelce idâre-i (27) tahkîkât-ı evveliyesi icrâ edilerek lüzûm-ı muhâkemesine karâr verildikden sonra evrâkının (28) mahâkim-i ‘umûmiyyeye tevdî‘i lâzım geleceğinden ahvâl-i mümâsilede hükm-i nizâma tevfîk-i mu‘âmele (29) olunmasına dâir mahallî memûrîn-i ‘adliyyesine îfâ-yı teblîgât olunmasının ‘Adliyye Nezâret-i Celîlesine (30) iş‘ârı lüzûmu der-miyân olunmuş ve tafsîlât-ı mebsûteye nazaran mütâla‘a-i mesrûde (31) münâsib görünmüş olduğundan ol vechle icrâ-yı îcâbı tezekkür kılındığı gösterilmiş ve Bâb-ı ‘Âlî’ce Nezâret-i müşârünileyhâya iş‘âr-ı keyfiyyet kılınmışdır ol bâbda.

82[83]

Polislerin talim ve tedrisi için ne türde Polis Okulu tesis edildiğinin ve Polis Okulu Müdürü olarak Belçikalı Binbaşı Moro'nun tayin edildiğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 82 • Sayfa: 425)

Sadâret-i ‘Uzmâ Mektûbî Kalemi

Numero	Târîh-i Vürûdu	Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine	Târîh-i Tebyîzi 24 Şa‘bân Sene (1)325 19 Eylül sene (1)323 (2 Ekim 1907)
		(1) Polis Nizâmnâmesinin vilâyetlerce mevki‘-i tatbîke vaz‘ı içün Der-Sa‘âdet’ce tab‘ıyla nüsha-i kâfiyyenin irsâli ve polislerin ta‘lîm (2) ve tedrîsi içün ne yolda mekteb tesîs olunacağının beyânıyla berâber müdîriyyetine erbâb-ı sadâkatden ve Belçika’lı zâbitânından Binbaşı Moro (3) Bey’in ‘ilâve-i memûriyyet olarak ta‘yîni ve mezkûr nizâmnâme mûcîbince vâlîler tarafından ta‘yîn olunacak müfettişlerin cihet-i ‘aliyyeye olan (4) irtibâtları ve oraca olan hakk-ı terakkîleri bâkî kalmak üzere memûriyyet-i ‘aliyyeden ta‘yînine müsâ‘ade i‘tâsı hakkında Rumeli (5) Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettişliğine vârid olan 18 Eylül Sene (1)323 (1 Ekim 1907) târîhli iki kıt‘a telgrafnâme leffen savb-ı devletlerine irsâl (6) kılınmağla nizâmnâmenin serî‘an tab‘ ve nüsha-i kâfiyyesinin irsâli esbâbının istikmâliyle berâber meallerine göre (7) vâki‘ olacak mütâla‘a-i ‘aliyyelerinin hemân inbâsına ve melfûfların i‘âdesine himmet buyurulması.	

83 BOA. BEO. 3158-236778.

83[84]

Dersaadet'te neşrolunan Polis Nizamnamesinin Resmi Gazete'de yayımlanması, Resmi Gazete olmayan yerlerde mahalli gazetelerce yayımlanması, hiç gazete olmayan yerlerde ilan edilerek duyurulması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 83 • Sayfa: 426)

Beyoğlu Mutasarrıflığı
'Aded: 990

(1) Zabtiyye Nâzırı Paşa hazretleri Der-Sa'âdet'de tab' ve neşr olunan Türkçe gazeteler muharrirlerini dünkü gün nezdine celb ile geçenlerde (2) bi't-tanzîm mer'iyyet ahkâmına irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulan Polis Nizâmnâmesinin nesh-i matbû'ası 'umûm vilâyât-ı (3) şâhâneye ve buraca devâir-i mukteziyyeye tesyâr ve münderecâtına tevfîk-i mu'âmele olunması tavsiye ve iş'âr kılınmış olduğu gibi bu bâbda şimdiye (4) kadar cereyân eden tatbîkât ve mu'âmelât hakkında ma'lûmât i'tâsı Zabtiyye Nezâret-i Celîlesinden lâzım gelenlere izbâr olunmuşdur (5) fikrasını hâvî birer varaka vermiş ve gazetelerde bugün fıkra-i mezkûreyi neşr etmişdir gerçi Zabtiyye Nezâret-i Celîlesi (6) 4 Ağustos Sene (1)323 (17 Ağustos 1907) târîhinde mer'iyyet ahkâmına emr ü fermân-ı hümâyûn cenâb-ı Pâdişâhî şeref-müte'allik buyurulan mezkûr nizâmnâmenin nesh-i (7) matbû'asından elli bir 'adedini vukû' bulan taleb ve ısrâr üzerine beş yüz elli mevcûdu bulunan Beyoğlu zâbıtasına (8) verebilmiş ve yeniden vaz' olunan ve müceddeden tanzîm kılınan kavânîn ve nizâmâtın veyâhûd tahdîd ve ıslâh olunan kavânîn (9) ve nizâmât-ı kadîmede ta'dîl ve tahvîl olunan mevâddın Der-Sa'âdet'de resmî gazete ve vilâyât ve elviyede mahallî resmî gazetelerine dercinden (10) ve gazete bulunmayan yerlerde ve merkez-i vilâyet ve liva olan şehr ve kasabalarda sâir vesâit-i münâsibe ile i'lânı gününden i'tibâren on beş gün (11) mürûrunda neşr olunmuş 'addıyla düstûrü'l-'amel olur diye birinci cild düstûrun on altıncı sâhifesinde muharrer olan mevâdd-ı 'umûmiyye hükmüne tevfîkan mezkûr nizâmnâmenin (12) neşr olunduğu müte'âkib ahkâmını tatbîke bi'l-mütâla'â hazırlanmış olmak üzere mezkûr elli bir nüsha nizâmnâme merâkiz ve mevâki' komiserlerine tevzi' olunabilmiş ise de (13) ber-vech-i ma'rûz mezkûr nizâmnâme mevâdd-ı 'umûmiyye mûcibince henüz neşr ve

84 BOA. Y. MTV. 303-115.

i‘lân olunmamış ve ahkâm-ı sarîhasının icrâsı içün ta‘yîn olunan müddet mürûr (14) etmemiş olub hâlbûki bi’l-cümle sekene-i memleket hakkında icrâ-yı ahkâmı tabî‘î olan mezkûr nizâmnâmenin neşrinden evvel mevki‘-i tatbîke konulması bi’l-‘umûm (15) kavânîn ve nizâmâtın icrâ-yı ahkâmına teşebbüs olunması hakkında devletce kabûl ve i‘lân olunan kavâ‘ide ri‘âyet olunmamasından dolayı i‘tirâzât ve şikâyâtı (16) mûcib olacağı Nâzır-ı müşârünileyhce de ma‘lûm olduğu ve bir nizâmnâmenin neşri ahâlînin o nizâmnâmenin mündericâtını bilib hilâfına (17) hareket etmemesini tenbîh ve ihtârdan ‘ibâret bulunduğu hâlde Nâzır-ı müşârünileyhin nizâmen memnû‘ olan ahvâlin sekene-i memlekete bildirilmesini arzû (18) etmeyerek nizâmnâmenin neşri tarafına gitmemesi ve gazetelere vilâyât-ı şâhâneye ve burada devâir-i mukteziyyeye tevzi‘ ve i‘tâ etdiğinden (19) bahsle birer varaka verib tab‘ etdirmesi ve nizâmnâmede polisin kayd ve kabûlü ve terfi‘ ve terakkîsi içün teşkîli emr ü fermân buyurulan (20) Heyet-i İntihâbiyyeyi elân icrâ-yı vazîfeye da‘vet etmemiş bulunması emr-i ehemm-i inzibât hakkındaki arzû-yı ‘âlî ile kâbil-i telîf olmayıb (21) şu hâl câlib-i nazar-ı dikkat ve hâiz-i ehemmiyyet olduğunu ‘arz ve ifâdeye müsâra‘at vazîfe-i ‘ubûdiyyet ve memûriyyet-i resmiyyem îcâbından (22) olmağla bu bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 4 Teşrîn-sânî Sene (1)323 (17 Kasım 1907).

Beyoğlu Mutasarrıfı
(İmzâ)

84[85]

Şehremaneti, Zaptiye Nezareti, Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıklarına telgraf hattı çekilmesine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 84 • Sayfa: 427)

Şûrâ-yı Devlet
Mâliyye Dâiresi
'Aded: 2716

(1) Dâhiliyye Nezâretinin 13 Şa'bân Sene (1)325 (21 Eylül 1907) târîhinde Şûrâ-yı Devlete havâle buyurulan 13 Şa'bân Sene (1)325 târîh ve iki bin yedi yüz doksan numerolu tezkiresi (2) melfûfuyla Mâliyye Dâiresinde kırâat olundu.
(3) Meallerinde Şehremâneti ve Zabtiyye Nezâretiyle Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıkları Dâirelerine telgraf hattı temdîdi ile memûr ikâmesi ve yapıldığının (4) 'arz-ı 'atebe-i 'ulyâ kılınması şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî iktizâ-yı 'âlîsinden olduğu Mâbeyn-i Hümâyûn cenâb-ı Mülûkâne (5) Başkitâbet-i Celîlesinden teblîğ buyurulmasıyla derhâl îcâbı icrâ kılınmış olduğundan bahsle ta'yîn olunan on altı nefer memûra tahsîs edilen (6) iki bin dört yüz guruşun büdceye zamîmeten tesviyesi istîzân kılınmış ve ber-mûcib emr ü fermân-ı hümâyûn cenâb-ı Mülûkâne ta'yîn kılınmış olan (7) memûrlar ma'âşının hazînece büdceye zamîme sûretiyle mu'âmele-i lâzimesinin icrâsı muktezâ-yı maslahatdan bulunmuş olmağla ber-mûcib-i iş'âr (8) îfâ-yı muktezâsının Mâliyye Nezâretine havâlesi ve Posta ve Telgraf Nezâretine de ma'lûmât i'tâsının Dâhiliyye Nezâretine teblîği tezekkür kılındı (9) ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 8 Zi'l-ka'de Sene (1)325 ve fî 1 Kânûn-ı evvel Sene (1)323 (13 Aralık 1907).

(Mühürler)

85 BOA. İ. PT. 24-36.

*

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret
Amedî-i Divân-ı Hümâyûn
3610

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesinin Şûrâ-yı Devlete havâle olunan tezkiresi üzerine Mâliyye Dâiresinden tanzîm ve leffen ‘arz ve takdîm kılınan mazbatada Şehremânet ve Zabtiyye Nezâret-i Celîleleriyle (3) Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıkları Dâirelerine telgraf hattı temdîdiyle memûr ikâmesi şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî iktizâ-yı ‘âlîsinden olmasına mebnî ta‘yîn olunan (4) on altı nefer memûra tahsîs olunan iki bin dört guruş ma‘âşın büdceye zamîmeten tesviyesi husûsunun Mâliyye ve Posta ve Telgraf Nezâret-i Behiyyesine ma‘lûmât i‘tâsının (5) Dâhiliyye Nezâret-i Celîlelerine teblîği lüzûmu gösterilmiş olmağla ol bâbda her ne vechle irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sünûh ve sudûr buyurulur ise mantûk-ı münîfi infâz edileceği (6) beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 14 Zi’l-ka‘de Sene (1)325 ve fî 6 Kânûn-ı evvel Sene (1)323 (19 Aralık 1907).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

(Alt Kısım)
(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Resîde-i dest-i ta‘zîm olub melfûfuyla manzûr-ı ‘âlî buyurulan (3) işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcibince irâde-i (4) seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-müte‘allik buyurulmuş olmağla ol bâbda (5) emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 20 Zi’l-ka‘de Sene (1)325 ve fî 12 Kânûn-ı evvel Sene (1)323 (25 Aralık 1907).

Serkâtib Hazret-i Şehriyârî
(İmzâ)

85[86]

Vilayat-ı Selase polis tahsilatının artırılmasına dair Zaptiye Nezareti'ne yazılan yazı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 85 • Sayfa: 429)

16 Kânûn-ı evvel Sene (1)323 (29 Aralık 1907)
1105

Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Bâ-irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhî sâl-i hâl Ağustos'undan i'tibâren üç milyon dokuz yüz kırk sekiz bin (2) üç yüz altmış dokuz guruşa iblâğ olunan vilâyât-ı selâse-i şâhâne polis tahsîsâtının müfredâtını (3) mutazammın üç kıt'a pusula leffen takdîm kılınmış olmağla Nezâret-i celîlelerince de ol vechle (4) tesviye-i kayda müsâ'ade buyurulması bâbında.

86 BOA. TFR. I. MKM. 18-1798.

86[87]

Dersaadet polis ve zabıtasının merkez daireleriyle, bazı taşra vilayetlerinde tertip olunmuş maaş ve istihkaklarının vaktinde ve tamamen ödenmesi; Zaptiye Nezareti ile Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıklarının zabıta-i hafiye tahsisatları; asayişin temini için istimbot temini; Beşiktaş zabıta dairesindeki polis bölüklerine bir bölük daha ilave edilip sayılarını dörde çıkarılarak tabur haline getirilmesi ve benzeri konularda merkezdeki muhtelif makamlar arasında yapılan yazışmalar hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 86 • Sayfa: 430)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded: 243

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Habshâne-i 'Umûmîde mevcûd olub taşra kürek merkezlerine sevk edilecek mahbûsîn içün Nezâret-i 'âcizînin Defter-i Hâkânî hâsılâtından müretteb haftalıklardan terâküm eden mebâliğe mahsûben kırk bin (3) guruşun 'âcilen ve ba'demâda mezkûr haftalığın muntazaman i'tâsı Defter-i Hâkânî Nezâret-i Celîlesine iş'âr buyurulduğu cevâben resîde-i dest-i ibcâl olan 18 Haziran Sene (1)321 târîhli tezkire-i 'aliyye-i (4) Nezâret-penâhîlerinde izbâr buyurulmasıyla Nezâret-i müşârünileyhâya iki üç def'a memûr gönderilmiş ise de bir şey verilmeyib mebâliğ-i mezkûreye mahsûben önümüzdeki Pencşenbe günü bir mikdâr akçe verileceği (5) cevâbı i'tâ kılınmış ve bu hâl mu'âmelât-ı inzibâtiyyenin kesb etdiği ehemmiyyetle gayr-i kâbil tatbîk bulunmuş olmağla îcâb-ı hâlin icrâsına müsâ'ade-i 'aliyye-i cenâb-ı Nezâret-penâhîleri şâyân buyurulmak bâbında (6) emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 2 Cemâziye'l-evvel Sene (1)323 ve fî 22 Haziran Sene (1)321 (5 Haziran 1905).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

87 BOA. DH. MKT. 982-59.

*

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 1358

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) 2 Cemâziye’l-evvel Sene (1)323 târîhli ve 1732 numerolu tezkire-i devletlerine cevâbdır polis ve jandarmalar içün müretteb haftalıkların vakt ü zamânıyla tesviyesi (3) ve temîn-i inzibât içün iktizâ eden istimbotların tedârik ve i‘tâsı hakkında Zabtiyye Nezâret-i Celîlesinin ahîren vâki‘ olan iş‘âr üzerine Mâliyye ve Defter-i Hâkânî (4) ve Orman ve Zirâ‘at ve Bahriyye Nezâret-i Celîleleriyle Posta ve Telgraf Nezâret-i Behiyyesine 2 Cemâziye’l-evvel Sene (1)323 târîhinde teblîgât-ı lâzime icrâ edilmiş olduğu beyânıyla (5) tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 8 Cemâziye’l-evvel Sene (1)323 fî 28 Haziran Sene (1)321 (11 Temmuz 1905).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

*

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 1563

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Beşiktaş zâbıtası dâhilinde bulunan jandarma ve polislerin ma‘âşâtının zâbıta-i mezkûre idâresine gönderilmek üzere Rüsûmât Emânet (3) ve Orman ve Ma‘âdin ve Zirâ‘at Nezâret-i Celîlelerine icrâ-yı havâlesi şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî îcâb-ı ‘âlîsinden olduğu (4) Mabeyn-i Hümâyûn Bâşkitâbet-i Celîlesinden bâ-tezkire-i husûsiyye inbâ ve emânet ve Nezâret-i müşârünileyhümâ ile Mâliyye Nezâret-i Celîlesine de teblîgât îfâ kılınmağla (5) Nezâret-i Celîlelerince de ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı hümâyûn-ı şâhâne îcâbının îfâsına himmet buyurulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 29 Cemâziye’l-evvel Sene (1)323 fî 19 Temmuz Sene (1)321 (1 Ağustos 1905).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

*

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 1740

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Beşiktaş Zâbıtası Dâiresi’nde mevcûd üç bölük polise bir bölük daha ‘ilâvesi ile berâber Beşiktaş Jandarma Birinci Taburu’nun ikmâl-i noksânı içün Bilecik ve Söğüt Taburları (3) efrâd-ı ihtiyâtiyyesinden tefrîk ve celbi evvelce teblîğ olunan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhî îcâb-ı celîlinden bulunan yüz neferin celbinden sarf-ı nazarla bunun yerine daha bir bölük polisin ‘ilâve (4) edilmesi şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî iktizâ-yı ‘âlîsinden bulunduğu Mâbeyn-i Hümâyûn Başkitâbet-i Celîlesinden bâ-tezkire-i husûsiyye inbâ ve Mâliyye Nezâret-i Celîlesiyle taraf-ı vâlâ-yı (5) Ser‘askerîye teblîgât icrâ edilmiş olmağla ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı hümâyûn-ı şâhâne Nezâret-i Celîlelerince dahi iktizâsının îfâsına himmet buyurulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 19 Cemâziye’l-âhire Sene (1)323 fî 7 Ağustos Sene (1)321 (21 Ağustos 1905).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

*

Nezâret-i Umûr-ı Mâliyye
Mûhâsebe-i ‘Umûmiyye
‘Aded: 2016

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Evrâk-ı muzırra ve memnû‘anın celb ve tevzî‘inin men‘ine ‘âid tedâbîrin istikmâli zâbıtanın Defter-i Hâkânî Nezâret-i Celîlesinden müretteb haftalığının muntazaman ve tamâmen (3) alınmasına mütevakkıf bulunduğu ve tedâbîr-i mukteziyyenin tamâmen ittihâz ve icrâsıyla evrâk-ı memnu‘a neşr ve tevzî‘ine imkân bırakmaması esbâbının istikmâli vücûbu Zabtiyye Nezâret-i (4) Celîlesinden ehemmiyyetle beyân kılındığından bahsle mezkûr haftalığın i‘tâsı hakkındaki netîcenin de Nezâret-i müşârünileyhâya bildirilmek üzere inbâsı lüzûmuna dâir (5) Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesinin tezkiresi leffen gönderildiği ve Der-Sa‘âdet’de bulunan polis ve jandarmalara hemân bir ma‘âş i‘tâsıyla berâber ba‘d-ezîn muntazaman ma‘âş (6) alabilmeleri içün bir tedbîr-i kat‘î

ittihâzı ve bunlara üç dört seneden beri üniforma yapdırılmadığı cihetle elyevm kısm-ı küllîsi başıbozuk şeklinde ve üniformayı (7) lâbis olanları da pejmürde bir kıyâfetde bulunduklarından noksan olan elbisenin hemân beş on gün zarfında i‘mâline medâr olmak ve esmânının kusûru (8) ileride tedrîcen tesviye kılınmak üzere şimdilik Nezâretin tedâhülde bulunan tahsîsâtına mahsûben ve ‘âcilen yüz bin guruş i‘tâsı muktezî bulunduğu Zabtiyye (9) Nezâret-i Celîlesinden bâ-tezkire iş‘âr kılındığı beyân-ı ‘âlîsiyle teblîgât-ı sâbıkaya nazaran muktezâsının serî‘an îfâ ve inbâsını âmir şeref-vârid olan 4 ve 7 Ağustos Sene (1)321 (17 ve 20 Ağustos 1905) (10) târîhli tezâkir-i sâmiyye-i fahîmâneleri Muhâsebe-i ‘Umûmiyye-i Mâliyyeye lede’l-havâle 13 Ağustos Sene (1)321 târîhli tezkire-i kemterânemle de ‘arz ve iş‘âr kılındığı üzere polisler (11) ma‘âşâtının muntazaman tediyesiçün altı aylık mikdârı Defter-i Hâkânî Orman Telgraf ve Rüsûmât hâsılâtlarına ve Çatalca Sancağı emvâline havâle ve haftalık sûretiyle ma‘âşât-ı (12) sâireye tercîhan verilmesi teblîğ edilerek temîn olunduğu gibi Hazîne-i Celîlece i‘tâ kılınmakda olan ma‘âşât-ı ‘umûmiyye miyânında nakden altı aylık tesviye olunmakda (13) olduğu ve sâye-i ‘inâyet-vâye-i cenâb-ı Pâdişâhîde bugünlerde i‘tâsı mukadder olan ma‘âş-ı ‘umûmî sırasında Zabtiyye tahsîsâtına mahsûben dahi bir aylık i‘tâsı (14) tabî‘î olub sâlifü’z-zikr havâlâtın dâirelerince haftalığına isâbet eden mikdâr teblîgât-ı vâkı‘a vechle muntazaman tediye edildiği hâlde polis memûrları (15) ma‘âşı tamâmen tesviye kılınmış olacağı âşikâr olub bu bâbda Hazînece de her-bâr ta‘kîb edilmekde olduğu gibi bugünkü tezkire-i ‘âcizânemle de keyfiyyet (16) Defter-i Hâkânî Nezâret-i Celîlesine teblîğ kılınmış olub taraf-ı sâmî-i dâver-i a‘zamîlerinden dahi gerek Nezâret-i müşârünileyhâya gerek diğer dâirelere evâmir-i (17) kat‘iyye i‘tâsı iktizâ edeceğinin ‘arz ve izbârı muhâsebe-i mezkûreden ifâde ve mürsel tezkire leffen i‘âde ve takdîm kılınmışdır ol bâbda (18) emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 26 Cemâziye’l-âhire Sene (1)323 ve fî 14 Ağustos Sene (1)321 (28 Ağustos 1905).

Mâliyye Nâzırı
(İmzâ)

*

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 1863

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) 15 Cemâziye’l-âhire Sene (1)323 târîhli ve 2405 numerolu tezkire-i devletlerine cevâbdır polisler ma‘âşâtının muntazaman tediyesiçün cereyân eden mu‘âmeleyi hâvî Mâliyye Nezâret-i Celîlesinin 26 Cemâziye’l-âhire Sene (1)323 (3) târîhli ve 2016 numerolu tezkire-i cevâbiyyesi leffen irsâl kılınmış ve dünkü târîhli iki kıt‘a tezkire-i senâverî ile Nezâret-i Celîlelerine de teblîğ olunduğu vechle polislerin elbisesiçün tertîb-i mahsûsuna (4) mahsûben akçe verilmekle berâber Dâire-i Zabtiyye muhassasâtının sûret-i muntazamada tesviyesi hakkında şeref-müte‘allik buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn hazret-i Hilâfet-penâhî mûcib-i ‘âlîsince devâir-i lâzimeye icrâ-yı teblîgât edilmiş (5) olmağla ana göre îfâ-yı muktezâsına himmet buyurulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 29 Cemâziye’l-âhire Sene (1)323 fî 17 Ağustos Sene (1)321 (31 Ağustos 1905).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi			Târîh-i Tebyîzi
1863 20		Fî 23 Ağustos Sene (1)321 (5 Eylül 1905)	Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine		Fî 7 Receb Sene (1)323 ve fî 25 Ağustos Sene (1)321 (7 Eylül 1905)
		(1) 17 Ağustos Sene (1)321 târîhli tezkire-i ‘âcizîye zeyldir. Polisler ma‘âşâtının muntazaman tediyesiçün cereyân (2) eden mu‘âmeleyi hâvî Mâliyye Nezâret-i Celîlesinden cevâben takdîm kılınan tezkirenin irsâliyle polislerin elbisesiçün (3) tertîb-i mahsûsuna mahsûben akçe verilmekle berâber Dâire-i Zabtiyye muhassasâtının sûret-i muntazamada tesviyesi hakkında (4) şeref-müte‘allik buyurulan emr ü fermân-ı hümâyûn-ı hazret-i Hilâfet-penâhî mûcib-i ‘âlîsince devâir-i lâzimeye icrâ-yı teblîgât (5) edilmiş olduğu ahîren vârid olan 17 Ağustos Sene (1)321 târîhli tezkire-i sâmiyyede dahi izbâr buyurulmuş (6) ve Mâliyye Nezâret-i Celîlesinin tevdî‘ buyurulan tezkiresi sûreti leffen savb-ı (7) ‘âlî-i âsafânelerine gönderilmişdir ol bâbda.		

*

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 1939

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) 28 Cemâziye’l-evvel Sene (1)323 târîhli ve 2144 numerolu tezkire-i devletlerine cevâbdır Zabtiyye Nezâret-i Celîlesinin masârif-i mühimme ve fevka’l-‘âdesine mukâbil (3) Defter-i Hâkânî Nezâreti hâsılâtından müretteb haftalıklardan müterâkim mebâliğe mahsûben taleb olunan kırk bin guruşun serî‘an i‘tâsı hakkında Nezâret-i (4) müşârünileyhâya Mâliyye Nezâret-i Celîlesinden teblîgât-ı icrâ ve Bâb-ı ‘Âlî’ce de tekîd-i vesâyâ kılınmış olduğu beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 7 Receb Sene (1)323 fî 25 Ağustos Sene (1)321 (7 Eylül 1905).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

*

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 2104

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Der-Sa‘âdet’de müstahdem polis memûrları ile jandarma efrâdı ma‘âşâtı içün ba‘zı devâir-i merkeziyye hâsılâtından müretteb mebâliğe mahsûben pek (3) az şey istîfâ edilebildiği ve memûrîn ve efrâd-ı mezkûrenin ihtiyâc ve zarûreti ise son dereceye geldiği iş‘ârât-ı vâkı‘adan anlaşılmasına (4) ve muhâfaza-i âsâyişe memûr olan polis ve jandarmaların tehvîn-i zarûretleri lüzûmu müstagnî-i îzâh bulunmasına nazaran devâir-i mezkûre ile bi’l-muhâbere ta‘kîbât-ı (5) dâime icrâsıyla mebâliğ-i mürettebenin tediyâtı esbâbının istikmâli husûsuna himmet buyurulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 23 Receb Sene (1)323 fî 10 Eylül Sene (1)321 (23 Eylül 1905).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

*

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded: 460

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Der-Sa'âdet'de müstahdem polis memûrlarıyla jandarma efrâdı ma'âşâtının tesrî'-i tediyâtı içün Defter-i Hâkânî Nezâret-i Celîlesine teblîgât-ı icrâ (3) buyurulduğu beyânıyla daha hangi dâirelere ma'âşât müretteb olduğunun iş'ârına dâir enâmil-i pîrâ-yı tekrîm olan 14 Eylül Sene (1)321 târîhli ve yedi yüz (4) seksen üç numerolu tezkire-i 'aliyye-i dâverâneleri mütâla'a-güzâr-ı 'âcizânem oldu Telgraf ve Posta Nezâreti'nden on altı bin altı yüz altmış (5) altı guruş ve Orman Nezâreti'nden on altı bin altı yüz altmış altı guruş ve Defter-i Hâkânî Nezâreti'nden ma'âş tahsîsâtına mahsûben otuz (6) üç bin üç yüz otuz üç ve masraf tahsîsâtına mahsûben kırk bin guruş ve Mâliyye Hazîne-i Celîlesi'nden kırk bin guruş haftalık (7) müretteb olduğu hâlde senenin ibtidâsından şimdiye kadar işlemiş olan mikdârın 'öşrü bile alınamamış ve Mâliyye Hazîne-i Celîlesi'nden (8) ise hiçbir para verilmemiş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 28 Receb Sene (1)323 ve fî 15 Eylül Sene (1)321 (28 Eylül 1905).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

*

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded: 459

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Nezâret-i 'âcizînin masârif-i mühimme ve fevka'l-'âdesine mukâbil Defter-i Hâkânî Nezâret-i Celîlesi hâsılâtından müretteb haftalıklardan müterâkim mebâliğe mahsûben kırk bin guruşun (3) serî'an i'tâsı hakkında Nezâret-i müşârünileyhâya Mâliyye Nezâret-i Celîlesi'nden teblîgât-ı icrâ ve Bâb-ı 'Âlî'ce de tekîd-i vesâyâ kılındığına dâir enâmil-i pîrâ-yı tekrîm olan 1 Eylül Sene (1)321 (4) târîhli ve yedi yüz otuz üç numerolu tezkire-i 'aliyye-i

dâverâneleri mütâla'a-ârâ-yı 'âcizânem oldu Nezâret-i müşârünileyhâya muhavvel kırk bin guruş haftalık elân (5) verilmemekde olduğundan ve mezkûr kırk bin guruş haftalığın muntazaman tesviye olunmaması mahbûsînin aç ve memleketlerine sevk olunacak eşhâsın hilâf-ı kânûn (6) mevkûf kalmaları ve hayvanlarının yem bedelâtı verilememesi cihetle süvârîden devriyye çıkarılamaması ve doktorların mu'âlece esmânı ve masârif-i zarûriyyeleri verilememesi gibi (7) mevâdd-ı müsta'celenin pes-mânde kalmasını müstelzim ve bu da mahâzir-i 'azîmeyi dâ'î olacağından mezkûr haftalıkların muntazaman tesviyesi esbâbının istikmâli husûsuna müsâ'ade-i 'aliyye-i (8) Nezâret-penâhîleri şâyân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî Selh-i Receb Sene (1)323 ve fî 17 Eylül Sene (1)321 (30 Eylül 1905).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

*

Bâb-ı 'Âlî
Dâire-i Sadâret-i 'Uzmâ
Mektûbî Kalemi
'Aded: 2236

Tezkire-i Ma'rûza Sûretidir

(1) Beşiktaş Zâbıta Dâiresi'nde mevcûd üç bölük polise 'ilâvesi irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî iktizâ-yı 'âlîsinden olan bir bölük polisin ma'âş ve masârif-i seneviyyesi (2) olan iki yüz yirmi yedi bin yedi yüz elli beş guruşun Dâire-i Zabtiyye'nin sene-i hâliyye tahsîsâtına 'ilâvesi hakkında Mâliyye Nezâret-i Celîlesinden vârid olan tezkire üzerine (3) sebk eden iş'âra cevâben meblağ-ı mezkûrun bu gibi masârif içün büdceye ihtiyâten konulan elli bin liradan tahsîsi ve i'tâsı husûsuna dâir Mâliyye Komisyon-ı 'Âlîsi birinci a'zâsı (4) devletlü paşa hazretlerinden gelen tezkire melfûfuyla 'arz ve takdîm olunmağla ol bâbda her ne vechle irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-müte'allik buyurulur ise mantûk-ı münîfi infâz olunacağı (5) beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 21 Cemâziye'l-âhir Sene (1)323 ve fî 10 Ağustos Sene (1)321 (23 Ağustos 1905).

Sadr-ı a'zam
(İmzâ)

(6) Şeref-Sâdır Olan İrâde-i Seniyye-i Cenâb-ı Hilâfet-penâhîyi Mübelliğ Hamiş Sûretidir

(7) Resîde-i dest-i ta‘zîm olub melfûflarıyla manzûr-ı ‘âlî buyurulan işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcibince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulmuş (8) olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 1 Şa‘ban Sene (1)323 ve fî 17 Eylül Sene (1)321 (30 Eylül 1905).

Serkâtib Hazret-i Şehriyârî **Aslına Mutâbıkdır**
(İmzâ) **(İmzâ Mühür)**

(9) Sûretleri bâlâda muharrer tezkire-i ma‘rûza ve şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhîyi mübelliğ hâmiş Mâliyye (10) Nezâret-i Celîlesine teblîğ edilmekle Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesinden dahi îfâ-yı muktezâsına himmet buyurulmak. Fî 6 Şa‘bân Sene (1)323 fî 22 Eylül Sene (1)321 (6 Ekim 1905).

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine	Târîh-i Tebyîzi
1939 27		Fî 28 Ağustos Sene (1)321 (11 Ekim 1905)		Fî 14 Receb Sene (1)323 fî 1 Eylül Sene (1)321
		(1) Nezâret-i Celîlelerinin masârif-i mühimme ve fevka’l-‘âdesine mukâbil Defter-i Hâkânî Nezâret-i Celîlesi hâsılâtından (2) müretteb otuz bin guruş haftalığın tamâmen ve muntazaman tesviye edilmemesinden dolayı ne gibi müşkilâta tesâdüf (3) edilmekde olduğundan bahsle mezkûr haftalıklardan müterâkim mebâliğe mahsûben kırk bin guruşun ‘âcilen ve ba‘demâ dahi (4) haftalığın muntazaman i‘tâ etdirilmesi lüzûmu mukaddemâ taraf-ı ‘âlî-i dâverîlerinden iş‘âr buyurulmasıyla bi’l-muhâbere Defter-i Hâkânî (5) Nezâret-i Celîlesinden alınan tezkirede Defter-i Hâkânî hâsılâtı havâlât-ı mübreme ve müsta‘cele ve mürettebât-ı sâirenin (6) tamâmen ve muntazaman tesviyesine kifâyet etmediği cihetle havâlât-ı sâire haftalıkları miyânında Nezâret-i Celîleleri haftalıklarına da (7) nisbet kâ‘idesi vechle akçe verilmekde olarak bundan fazla tediyâta imkân olmadığı der-miyân olunması üzerine (8) îfâ-yı muktezâsı ehemmiyyetle taraf-ı sâmî-i Sadâret-penâhîye yazılmış idi bu kerre cevâben şeref-vârîd olan tezkire-i sâmiyyede (9) mezkûr haftalıklardan müterâkim mebâliğe mahsûben taleb buyurulan kırk bin guruşun serî‘an i‘tâsı hakkında Nezâret-i müşârünileyhâya (10) Mâliyye Nezâret-i Celîlesinden teblîgât-ı icrâ ve Bâb-ı ‘Âlî’ce de tekîd-i vesâyâ kılınmış olduğu izbâr buyurulmuşdur ol bâbda.	

*

Posta ve Telgraf Nezâreti
Muhâsebe Kalemi
‘Aded: 403

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Dört yüz doksan altı numero ve 21 Eylül Sene (1)321 târîhli tezkire-i ‘aliyye-i Nezâret-penâhîleri ‘arîza-i cevâbiyyesidir Der-sa‘âdet’de müstahdem polis memûrları ma‘âşı içün Nezâret-i ‘âcizîden müretteb mebâliğin muntazaman verilememiş (3) olması Nezâretin sene-i hâliyye muvâzenesinin masraf cihetinden Hazîne-i Celîlece tenzîli icrâ buyurulub müfredâtına tatbîkine imkân hâsıl olamayan yetmiş bin lira ile sinîn-i sâbıkadan müdevver ve sene-i hâliyye vâridâtına (4) müntakil kırk altı bin lira düyûnun muvâzene açığına inzimâmından ve Yemen muhâberât-ı resmiyyesinden dolayı tahakkuk eden hesâblara nazaran Kablo Kumpanyasına sene-i hâliyyede otuz beş bin liradan mütecâviz fazla (5) ücret verilmek lazım geleceğinden nâşî idârenin en mübrem masârifi ve bilâd-ı ba‘îde memûrîn ma‘âşları ve ebniye-i cedîde inşâât masrafının bile tediyesi ta‘azzür etmiş olmasından ve bu zarûret-i mufarritanın tesîrinden (6) münba‘is olub ma‘-mâ-fîh bi’l-cümle havâlâta tercîhen tesviyesi hakkında ahîren şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî mantûk-ı münîfî mûcibince masârif-i mübreme-i idârenin tehîriyle tercîhen (7) ve muntazaman hafta-be-hafta polisler içün on sekiz bin yüz seksen birer guruşun ve jandarma havâlesi içün de üç bin beş yüz guruş tediyesine mübâşeret olunmuş ve sene ibtidâsından şimdiye kadar yüz seksen iki bin (8) yedi yüz altmış yedi guruşun polis memûrları havâlesine ve yirmi dokuz bin sekiz yüz kırk guruşun dahi ve jandarmalar havâlesine mahsûben i‘tâ kılındığı ve keyfiyyet makâm-ı sâmî-i cenâb-ı Sadâret-penâhiyle (9) Mâliyye Nezâret-i Celîlesine de ayrıca ‘arz-ı iş‘âr kılınmış olduğunun muhâsebe ifâdesiyle ‘arz ve beyânına ibtidâr kılındı ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 19 Şa‘bânü’l-mu‘azzam Sene 1323 ve fî 5 Teşrîn-i evvel Sene 1321 (19 Ekim 1905).

Posta ve Telgraf Nâzırı
(İmzâ)

*

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 2529

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Zâbıta-i hafiyye tahsîsâtının birkaç seneden beri büdce tenkîhâd ve tensîkâtı esnâsında küllî mikdârı tenkîs edilerek mütebâkî tahsîsât ile (3) temîn-i maksad edilememekde olduğundan bahsle Zabtiyye Nezâreti ve Beyoğlu Mutasarrıflığı hafiyye tahsîsâtından evvel ü âhir kat‘ edilen şehrî yedi bin guruşun (4) i‘âdesi komisyon-ı mahsûsundan ‘arz-ı ‘atebe-i ‘ulyâ kılınması üzerine keyfiyyetin bi’l-müzâkere karârının ‘arzı hakkında şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i (5) cenâb-ı Hilâfet-penâhî hükm-i münîfine tevfîkan sebk eden karâr ve iş‘âra cevâben Mâliyye Nezâret-i Celîlesinden gelib Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâda kırâat (6) olunan tezkirede Dâire-i Zabtiyye büdcesinin merkez-i masârif kısmında bulunan hafiyye tahsîsâtının taht-ı irâde-i seniyye-i Mülûkânede bulunan bin üç yüz (7) on üç senesinden bin üç yüz yirmi bir senesine kadar zamâyim ve tenzîlâtını ve el-yevm muhassas olan mikdârını mübeyyen pusulanın gönderildiği (8) ve Beyoğlu Mutasarrıflığı hafiyye tahsîsâtı büdcede başkaca gösterilmeyib bu miyâna dâhil bulunduğu içün mikdârı ta‘yîn ve tefrîk edilemediği (9) beyân olunarak mezkûr pusulaya nazaran Dâire-i Zabtiyye ile Üsküdar Mutasarrıflığı’nın el-yevm senevî dört yüz elli bin iki yüz on iki guruş (10) hafiyye tahsîsâtı bulunduğu anlaşılmış ve ahvâl-i ‘umûmiyye-i mâliyye îcâbınca bu mikdârın zamm ve tezyîdine lüzûm ve mahall görülememiş olduğundan tahsîsât-ı (11) hâzıra ile idâre-i maslahata ihtimâm olunması zımnında Nezâret-i müşârünileyhâya teblîgât-ı icrâsının Nezâret-i Celîlelerine havâlesi tezekkür kılınmağla iktizâsının îfâsına himmet buyurulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 8 Ramazan Sene 1323 fî 23 Teşrîn-i evvel Sene 1321 (6 Kasım 1905).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

*

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 595

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) 2 Teşrîn-i sânî Sene (1)321 târîhli dokuz yüz elli iki numerolu tezkire-i ‘aliyye-i Nezâret-penâhîleri cevâbıdır Defterhâne havâlesi haftalıklarının muntazaman ve tamâmen alınamadığı cihetle elbise bedelinin tesviyesi kâbil olmadığı gibi taşraya (3) sevkleri îcâb eden üç yüz neferden ziyâde mevkûfînin gönderilecekleri mahallere gönderilemeyib hâl-i mevkûfiyyetde kalmaları başkaca mahâzîri müstelzim olmakda bulunması cihetle bâ-mezkûr haftalığın tamâmen i‘tâ veyâ bir kısmının (4) alınabileceği bir mahalle havâle veyâhûd Defterhâneden alınamamakda olan mikdârın Hazîne-i Celîle-i Mâliyye’den tesviye ve îfâ etdirilmesi husûsuna müsâ‘ade-i ‘aliyye-i dâverâneleri şâyân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 20 Ramazan Sene (1)323 ve fî 4 Teşrîn-i sânî Sene (1)321 (18 Kasım 1905).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

*

Nezâret-i Umûr-ı Mâliyye
Muhâsebe-i ‘Umûmiyye
‘Aded: 697

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Zabtiyye Nezâret-i Celîlesi’nin Defter-i Hâkânî Nezâret-i Celîlesi hâsılatından muhavvel haftalıklarının muntazaman ve tamâmen tesviyesi lüzûmu her-bâr Nezâret-i müşârünileyhâya iş‘âr kılındığı gibi (3) ol bâbda ahîren şeref-vârid olan 31 Teşrîn-i evvel Sene (1)321 ve 10 Teşrîn-i sânî Sene Minh târîhli tezâkir-i sâmiyye üzerine dahi 29 Teşrîn-i sânî Sene Minh (1321) târîhinde Nezâret-i müşârünileyhâya tekrâr (4) teblîğ-i keyfiyyet edilmiş ve devâir-i sâire hâsılâtıda havâlât ve mürettebât-ı mühimme ile mesdûd olmasına mebnî tahvîl-i havâleden istifâde edilemeyeceği gibi Hazîne-i Celîlece de (5) hasbe’l-hâl akçe i‘tâsı gayr-ı mümkün bulunmuş olduğunun 12 Teşrîn-i sânî Sene Minh (1321) târîhli ve yedi yüz elli dört numerolu tezkire-i ‘aliyye-i âsafânelerine cevâben izbârı (6) Muhâsebe-i ‘Umûmiyye-i Mâliyye’den ifâde kılınmışdır ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 22 Şevval Sene (1)323 fî 6 Kânûn-ı evvel Sene (1)321 (19 Aralık 1905).

Mâliyye Nâzırı
(İmzâ)

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine	Târîh-i Tebyîzi
697 8		Fî 1 Kânûn-ı evvel Sene (1)321 (29 Aralık 1905)		Fî 4 Zi'l-ka'de Sene (1)323 fî 17 Kânûn-ı evvel Sene (1)321
		(1) 4 Teşrîn-i sânî Sene (1)321 târîh ve beş yüz doksan beş numerolu tezkire-i 'aliyye-i âsafâneleri cevâbıdır (2) Defter-i Hâkânî Nezâret-i Celîlesine muhavvel haftalıklar muntazaman ve tamâmen alınamadığı cihetle elbise bedelinin tesviyesi (3) kâbil olmadığı gibi taşraya sevkleri îcâb eden üç yüz neferden ziyâde mevkûfînin de gönderilecekleri (4) mahallere gönderilemeyerek hâl-i mevkûfînde kalmaları başkaca mahâzîri müstelzim olmakda bulunduğundan bahsle (5) yâ mezkûr haftalığın tamâmen i'tâsı veyâ bir kısmının alınabilecek bir mahalle havâlesi yâhûd Defter-i Hâkânî (6) Nezâretinden alınamamakda olan mikdârın Hazîne-i Celîleden tesviye ve îfâ etdirilmesi izbâr buyurulmasıyla sebk eden (7) iş'âra cevâben Mâliyye Nezâret-i Celîlesinden alınan 6 Kânûn-ı evvel Sene (1)321 târîh ve altı yüz doksan yedi (8) numerolu tezkirede devâir-i sâire hâsılâtıda havâlât ve mürettebât-ı mühimme ile mesdûd olmasına mebnî (9) tahvîl-i havâleden istîfâde edilemeyeceği gibi Hazîne-i Celîlece dahi hasbe'l-hâl akçe i'tâsı gayr-i mümkün (10) bulunmuş olduğu ve ma'-mâ-fîh haftalıkların muntazaman ve tamâmen tesviyesi her-bâr Nezâret-i müşârünileyhâya teblîğ edilmekde bulunduğu der-miyân kılınmışdır ol bâbda.	

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Huzûr-ı ‘Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye	Târîh-i Tebyîzi
89 17		18 Nisan Sene (1)322 (1 Mayıs 1906)		13 Rebî`ü`l-evvel Sene (1)324 ve 24 Nisan (1)322

(1) Der-Sa‘âdet’de müstahdem polis memûrlarına nısf-ı ma‘âş râddesinde olmak üzere devâir-i merkeziyye vâridâtından (2) şehrî beşer bin lira i‘tâsı evvel ü âhir şeref-sudûr buyurulan irâdât-ı seniyye-i cenâb-ı (3) Hilâfet-penâhî ahkâm-ı münîfesinden olduğu hâlde iki seneden beri meblağ-ı mezbûrun birer mikdârı (4) tenkîs olduğu gibi bu sene Mâliyye Nezâret-i ‘Aliyyesinden devâir-i mezkûreye havâle olunan mebâliğden de (5) melfûf pusulada gösterildiği vechle ayda ancak yüz yirmi bin guruş alınabileceği anlaşılmış (6) ve hâlbûki polis memûrlarının hidmeti muhâfaza-i emn ü âsâyiş kaziyye-i mühimmesi olub bu hidmet-i (7) mühimmeyi bi-hakkın îfâ edebilmeleri çoluk çocuklarını hânelerinde terk ile gece gündüz vazîfe başında (8) bulunmalarına mütevakkıf idüğü ve ma‘âşları ise üçer yüz guruşdan ‘ibâret olarak bundan başka (9) ta‘yînât ve muhassasâtları olmadığı ve bu ma‘âş hem kendilerinin hem de şurada burada (10) bırakmış oldukları çoluk çocuklarının yalnız mekûlâtına bile kifâyet eder etmez derecede (11) bulunduğu nazar-ı mutâla‘aya alınır ise memûrîn-i mûmâileyhümün ma‘âşları her masrafdan ehemm (12) ve elzem tutulmak lâzım geleceği der-kâr bulunmuş olmasına binâen zikr olunan devâire bu sene havâle (13) olunan mebâliğin bakıyyesi olmak üzere rüsûmât emvâli üzerine şehrî üç yüz seksen (14) bin guruş râddesinde bir kıt‘a havâlenâmenin sür‘at-i i‘tâsı hakkında esbâbının istihsâli Zabtiyye Nezâret-i (15) Celîlesinden vârid olan 16 Nisan Sene (1)322 târîh ve seksen dokuz numerolu tezkire melfûfuyla (16) takdîm kılındı ehemmiyyet-i maslahata nazaran iktizâsının sür‘at-i îfâ zımnında Mâliyye Nezâret-i ‘Aliyyesine emr i‘tâsı menût (17) müsâ‘ade-i ‘aliyye-i Sadâret-penâhîleridir ol bâbda.

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Huzûr-ı ‘Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye	Târîh-i Tebyîzi
154 11		Fî 16 Mayıs Sene (1)322 (29 Mayıs 1906)		6 Rebî‘ü’l-âhir Sene (1)324 ve fî 17 Mayıs Sene (1)322
		(1) 24 Nisan Sene (1)322 târîhli tezkire-i ‘âcizîye zeyldir Der-Sa‘âdet’de müstahdem polis memûrlarına mâh-be-mâh nısf-ı (2) ma‘âş verilmek üzere devâir-i merkeziyye vâridâtından şehrî beş bin lira i‘tâsı evvel ü âhir (3) şeref-sudûr buyurulan irâdât-ı seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî ahkâm-ı münîfesinden olduğu hâlde Mâliyye Nezâret-i (4) ‘Aliyyesinden zikr olunan nısf-ı ma‘âşa mahsûben bu sene i‘tâ kılınan havâlenâmeler noksan oldukdan mâ‘adâ (5) bedelâtının da istîfâsı kâbil olamayacağı anlaşıldığından (6) ve memûrîn-i mûmâileyhümün dört aydan beri ancak bir ma‘âş almış oldukları cihetle zarûret ve ihtiyâcları (7) son dereceye gelerek beyân-ı mağdûriyyetle sızlanmakda (8) ve akçe taleb etmekde olmalarına ve polisin şu derece zarûret ve ihtiyâcı kemâl-i dikkat (9) ve i‘tinâ ile hüsn-i tatbîk ve icrâsı lâzım gelen tedâbîr ve takayyudât-ı inzibâtiyye ile kâbil-i telîf olamayacağına (10) binâen memûrîn-i mûmâileyhümün nısf-ı (11) ma‘âşları râddesinde bulunan şehrî beş bin liranın mâh-be-mâh tamâmen ve muntazaman temîn-i istîfâyı (12) kâbil olduğu takdîrde îcâbının sür‘at-i icrâsı ve olmadığı sûretde hiç olmaz ise (13) tehvîn-i ihtiyâc ve zarûretlerine medâr olmak üzere gerek polis efrâdına gerek onlar gibi ma‘âşları dûn (14) ve gece gündüz îfâ-yı vazîfeye mecbûr bulunan memûrîn-i zâbıtaya yevmiyye dörder guruş hesâbıyla haftada lâ-akall (15) yetmiş dört bin iki yüz elli guruşun ya Hazîne-i Celîleden muntazaman tediyesi yâhûd Nezâret-i müşârünileyhâca (16) memûr-ı mahsûs ta‘yîniyle havâle olunan devâirden bi’t-tahsîl Nezâret veznesine îsâlî hakkında (17) Zabtiyye Nezâret-i Celîlesinden bu kerre vârid olan 10 Mayıs Sene (1)322 târîhli tezkire dahi takdîm kılındı sûret-i iş‘âra ve ehemmiyyet-i maslahata nazaran iktizâsının (18) îfâ ve emr ü inbâsı menût rey-i sâmî-i cenâb-ı Sadâret-penâhîleridir ol bâbda.	

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi			Târîh-i Tebyîzi
322 12		Fî 14 Temmuz Sene (1)323 (27 Temmuz 1907)	Huzûr-ı ‘Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye		Fî 17 Cemâziye’l-âhir Sene (1)325 ve fî 15 Temmuz Sene (1)323 (28 Temmuz 1907)

11 memûrîn-i mûmâileyhüme her ay muntazaman nısf-ı ma‘âş i‘tâsı kâbil olmadığı takdîrde hiç olmazsa Nezâret-i müşârünileyhâca bir memûr-ı mahsûs ma‘rifetiyle haftada polis neferlerine ikişer ve polis komiserlerine üçer mecidî verdirilmesi esbâbının istikmâli lüzûmuna dâir

(1) Der-Sa‘âdet’de müstahdem polis memûrlarının gece gündüz îfâ-yı vazîfe ile meşgûl olmalarından ve ma‘âşları ise (2) cüzî bulunmasından dolayı emr-i ma‘îşetde zarûret çekib vazîfelerine halel gelmemek üzere devâir-i merkeziyye (3) hâsılâtından mâh be mâh kendilerine yarımşar ma‘âş i‘tâsı evvel ü âhir şeref-sudûr buyurulan (4) irâdât-ı seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî îcâb-ı âlîsinden olub her sene o yolda mu‘âmele olunmakda iken (5) geçen sene Çatalca ve Küçükçekmece emvâlinden müretteb mebâliğ kat‘ olunduğu gibi bu sene dahi Defter-i Hâkânî’nin (6) havâlesi taklîl edilib buna mukâbil ba‘zı vilâyâta verilen havâlât-ı cüziyyenin de tesviye olunamayacağı (7) mahallerinden bildirilmesinden nâşî Mart’dan beri nısf-ı ma‘âş olmak üzere alınması lâzım gelen iki milyon (8) guruşa mukâbil ancak yüz kırk bin guruş alınabilmiş ve bu da (9) hastası ve cenâzesi zuhûr edenlere sarf edilmiş olmasıyla memûrîn-i mûmâileyhümün ba‘zısı bi’z-zât ve ba‘zısının ‘âileleri dâireye mürâca‘atla sızlanmakda (10) ve şu aralık (11) Pây-i Taht-ı Saltanat-ı Seniyyede tedâbîr ve takayyüdât-ı inzibâtiyyeye fevka’l-‘âde (12) dikkat ve i‘tinâ lüzûmunun ehemmiyyeti der-kâr bulunmakda olub muhassasât-ı mebhûsün ‘anhâdan dolayı (13) geçen sene Mâliyye Nezâret-i Celîlesiyle cereyân eden muhâbere sene nihâyetine kadar imtidâd etdirilerek (14) bir semere hâsıl olmadığı gibi bu sene dahi böyle bir muhâbere netîcesine intizâr memûrîn-i mezkûrenin (15) temâdi-i zarûretleriyle bi-hakkın îfâ-yı vazîfe etmelerine mâni‘ olacağından 11 (16) Zabtiyye Nezâret-i Celîlesinden vârid olan tezkire leffen takdîm kılındı (17) hâiz-i ehemmiyyet olan sûret-i iş‘âra göre icrâ-yı îcâbı menût (18) rey-i sâmî-i cenâb-ı Sadâret-penâhîleridir ol bâbda.

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi			Târîh-i Tebyîzi
374 2		Fî 6 Ağustos Sene (1)323 (19 Ağustos 1907)	Huzûr-ı ‘Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye		Fî 16 Receb Sene (1)325 ve fî 12 Ağustos Sene (1)323 (25 Ağustos 1907)
		(1) Der-Sa‘âdet’de müstahdem polis memûrlarının tesviye-i ma‘âşâtı hakkında Mâliyye Nezâret-i Celîlesine (2) evvel ü âhir teblîgât-ı lâzime îfâ edilmiş olduğu cevâben şeref-vârid olan 21 Temmuz Sene (1)323 (3 Ağustos 1907) târîhli tezkire-i (3) sâmiyye-i fahîmânelerinde izbâr buyurulmasıyla keyfiyyet Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine bildirilmişidi memûrîn-i (4) mûmâileyhümün derece-i zarûretlerinden bahsle bu bâbda şeref-sudûr buyurulan irâdât-ı seniyye-i hazret-i Pâdişâhî (5) ahkâm-ı münîfesine tevfîkan bunlara devâir-i merkeziyye hâsılâtından nısf ve hiç olmazsa (6) sülüs-i ma‘âş râddesinde bir şey verileceği havâlenâmelerinin istihsâl ve irsâli ve verilmeyecek ise iş‘ârı lüzûmuna (7) dâir Nezâret-i müşârünileyhâdan bu kerre cevâben alınan 28 Temmuz Sene (1)323 târîhli (8) ve üç yüz yetmiş dört numerolu tezkire leffen takdîm kılındı iktizâsının îfâ ve emr ü inbâsı (9) menût rey-i sâmî-i cenâb-ı Sadâret-penâhîleridir ol bâbda.		

*

Nezâret-i Umûr-ı Mâliyye
Muhâsebe-i ‘Umûmiyye
‘Aded: 1552

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir
(2) Der-Sa‘âdet’de müstahdem polis memûrlarının derece-i zarûretlerinden bahs ile bu bâbda şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî ahkâm-ı münîfesine tevfîkan bunlara devâir-i merkeziyye hâsılâtından nısf ve hiç olmazsa sülüs-i ma‘âş (3) râddesinde bir şey verilecek ise havâlenâmelerinin istihsâl ve irsâli ve verilmeyecek ise iş‘ârı hakkında Zabtiyye Nezâret-i Celîlesinden gelen tezkirenin irsâl olunduğuna dâir Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesinden takdîm kılınan tezkirenin (4) melfûfuyla berâber isbâl kılındığı beyân-ı ‘âlîsiyle meâllerine ve teblîgât-ı sâbıkaya nazaran iktizâsının serî‘an îfâ ve ‘arz ve inbâsı şeref-vârid olan 15 Ağustos Sene (1)323 târîhli ve bin dokuz yüz on altı numerolu tezkire-i sâmiyye-i (5) cenâb-ı Sadâret-penâhîlerinde emr ü iş‘âr buyurulmuşdur 6 Ağustos (1)323 târîhli tezkire-i cevâbiyye-i kemterânem ile ‘arz ve iş‘âr olunduğu vech ile Der-Sa‘âdet mürettebâtından olan polislerin ma‘âşâtının tesviyesi hakkında şeref-sünûh (6) buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî mûcib-i ‘âlîsince Defter-i Hâkânî Nezâret-i Celîlesi hâsılâtı üzerine üç milyon altı yüz bin ve Posta ve Telgraf Nezâret-i ‘Aliyyesi hâsılâtı üzerine de altı yüz yetmiş (7) iki bin guruş tertîb edilmiş olduğu gibi yine ma‘âşât-ı mebhûse içün Beyrut Haleb Hüdâvendigar Konya Ankara Aydın Adana Trabzon Diyarbekir Vilâyetlerine mütesâviyen yüz yirmi ikişer binden cem‘ân bir milyon (8) iki yüz yirmi bin ki min-haysü’l-mecmû‘ beş milyon dört yüz doksan iki bin guruşun tertîb ve havâlesi icrâ ve havâlât ve tertîbât-ı ma‘rûza üzerine icrâ kılınan tedîyâtın mikdârı da tezkire-i mebhûse-i ‘âcizîye (9) melfûf pusulada irâe kılınmış ve işbu havâlât ve tertîbât mevzû‘ bahs olan ve mikdâr-ı şehrîsi bir milyon yüz kırk bin üç yüz guruşdan ‘ibâret bulunan ma‘âşât-ı mezkûrenin hemân beş aylığını tediyeye (10) kâfî bir mikdârda olub kısm-ı mütebâkîsi de sâye-i ihsân-vâye-i hazret-i Pâdişâhîde Hazîne-i Celîlece ma‘âş-ı ‘umûmî esnâsında tesviye kılınacağı der-kâr olub mebâliğ-i ma‘rûzanın sür‘at-i irsâl ve ikmâli tediyâtı (11) zımnında hazînece tevârih-i muhtelifede devâir-i ‘âidesine ve vilâyât-ı mebhûse memûrîn-i mâliyyesine teblîgât-ı lâzime icrâ olunmuş ve Hazînece bundan mâ‘adâ bir mu‘âmele icrâsına mahall görülememiş olduğundan (12) taraf-ı sâmî-i dâver-i efhamîlerince dahi Nezâret-i müşârünileyhâ ile vilâyât-ı

mebhûse memûrîn-i mülkiyyesine evâmir-i mukteziyye i'tâ buyurulması husûsunun huzûr-ı sâmî-i dâver-i a'zamîlerine cevâben 'arz ve izbârı Muhâsebe-i 'Umûmiyye-i Mâliyyeden ifâde ve mürsel (13) tezâkir leffen takdîm ve i'âde kılınmışdır ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 14 Şa'bân Sene (1)325 ve fî 9 Eylül (1)323 (22 Eylül 1907).

Mâliyye Nâzırı
(İmzâ)

*

Bâb-ı 'Âlî
Dâire-i Sadâret-i 'Uzmâ
Mektûbî Kalemi
'Aded: 1921

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Der-Sa'âdet'de müstahdem polis memûrlarının tesviye-i ma'âşâtı hakkında 16 Receb Sene (1)325 târîhli tezkire-i devletleri üzerine sebk eden teblîgâta cevâben Mâliyye Nezâret-i Celîlesinden vârid olan tezkire leffen savb-ı devletlerine (3) irsâl kılınmış ve Defter-i Hâkânî ve Telgraf ve Posta Nezâret-i Celîle ve Behiyyeleriyle vilâyât-ı mebhûseye vesâyâ-yı lâzime icrâ edilmiş olmağla îfâ-yı muktezâsına himmet buyurulması siyâkında tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 15 Şa'bân Sene (1)325 fî 10 Eylül Sene (1)323 (23 Eylül 1907).

Sadr-ı a'zam
(İmzâ)

*

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 654

Meclis-i Mahsûs-ı Vükelânın Mazbatasının Sûretidir

(1) Der-Sa‘âdet’de müstahdem polis memûrlarının muntazaman istîfâ-yı ma‘âş edemediklerinden dolayı dûçâr-ı zarûret olmakda bulundukları beyânıyla memûrîn-i mûmâileyhüme muntazaman nısf-ı ma‘âş verilebilmek içün şehrî (2) dört yüz bin guruşun devâir-i merkeziyyeye taksîmiyle havâlenâmelerinin ana göre i‘tâsı hakkında Zabtiyye Nezâretinden ‘arz ve takdîm kılınan tezkire manzûr-ı ‘âlî buyurularak memleketin muhâfaza-i âsâyiş ve inzibâtı (3) vazîfesiyle mükellef olan memûrîn-i mûmâileyhümün kayd-ı zarûret ve ihtiyâcdan vâreste bulunmaları muktezî bulunduğundan ma‘âşlarının muntazaman verilmesi zımnında münâsib dâireye havâlesiyle taht-ı temîne alınmak (4) üzere keyfiyyetin bi’l-müzâkere karârının ‘arzı şeref-sünûh ve sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî iktizâ-yı ‘âlîsinden olduğu meblağ tezkire-i husûsiyye miyâne-i çâkerânemizde kırâat ve mütâla‘a olunarak (5) geçen sene polislerin ma‘âşâtına mahsûben ne mikdâr tediyât vâki‘ olub ne mikdâr matlûbları kaldığının ve bu sene nerelerden ne mikdâr havâle tertîb olunduğunun ve bir aylık ma‘âşları mikdârının inbâsı hakkında (6) sebk eden iş‘âra cevâben Maliyye Nezâretinden vârid olan tezkireye melfûf iki kıt‘a pusulanın mündericâtına nazaran geçen sene devâir-i müsmire-i merkeziyye ve vilâyât-ı münâsibe vâridât ve emvâlinden tertîb ve memûr-ı mahsûs (7) vâsıtasıyla mürettebâtının tahsîl ve ta‘kîb olunarak bu sûretle istihsâl olunan akçe ve sûret-i ‘umûmiyyede verilen ma‘âşât ile Zabtiyye Nezâreti heyetiyle sâir bi’l-‘umûm memûrîn ma‘âş ve masârifâtı da dâhil olduğu (8) hâlde geçen sene muhassasâtının yüzde sekseni ya‘ni on aylık derecesinde bir mikdârı tesviye edildiği ve sene-i hâliyye içün dahi ‘aynı tertîb icrâ kılındığı anlaşılmış olduğuna ve ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı (9) hümâyûn-ı hazret-i Hilâfet-penâhî memûrîn-i mûmâileyhümün tehvîn-i zarûret ve ihtiyâcâtı muktezî bulunduğuna binâen tertîb-i mezkûr vechle ta‘kîbât-ı lâzime icrâsı ve Der-Sa‘âdet emlâk vergisi (10) tahsîlâtından dahi şehrî yüz bin guruşun başkaca tertîb ve tahsîsi ile mâh-be-mâh polislerin ma‘âşâtının muntazaman ve kâ‘ide-i müsâvâta tevfîkan i‘tâsına i‘tinâ ve meblağ-ı

mezbûrun tesviyesini (11) mübeyyen her ay bir cedvelin tanzîmiyle Bâb-ı ‘Âlî’ye isrâ olunması husûslarının Mâliyye ve Zabtiyye Nezâretlerine havâlesi bi’t-tezekkür sâlifü’l-beyân tezkire melfûflarıyla berâber ‘arz ve takdîm kılınmış olmağla ol bâbda ve kâtıbe-i (12) ahvâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emr efendimizindir. Fî 23 Rebî‘ü’l-âhir Sene (1)326 ve fî 11 Mayıs Sene (1)324 (25 Mayıs 1908).

Şeref-sâdır Olan İrâde-i Seniyye-i Cenâb-ı Hilâfet-penâhîyi
Mübelliğ Hâmiş Sûretidir

(13) Meclîs-i Mahsûs-ı Vükelâ’nın melfûflarıyla berâber manzûr-ı ‘âlî buyurulan işbu mazbatası üzerine bu bâbdaki tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîyi hâmiş terkîmiyle de teblîğ edildiği vechle mûcibince irâde-i seniyye-i (14) cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-müte‘allik buyurulmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 24 Rebî‘ü’l-âhir Sene (1)326 ve fî 12 Mayıs Sene (1)324 (26 Mayıs 1908).

Serkâtib Hazret-i Şehriyârî
(İmzâ)
(Mühür) **Aslına Mutâbıkdır (İmzâ) (Mühür)**

(15) Sûretleri bâlâda muharrer Meclis-i Mahsus-ı Vükelâ mazbatasıyla şeref-sâdır olan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhîyi (16) mübelliğ hâmiş Mâliyye Nezâret-i Celîlesine de teblîğ kılınmış olmağla Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesinden dahi îfâ-yı (17) muktezâsına himmet buyurulmak. Fî 24 Rebî‘ü’l-âhir Sene (1)326, fî 12 Mayıs Sene (1)324 (26 Mayıs 1908).

87[88]

Polis mesleğine alımlarda yalnızca polis müdürlerinin yetkili kılınmasından polisliğe alınan mensupların ehil olmadıkları görülerek, polis seçme muamelesinin Polis Meclisi'ne verilmesi gerektiğine dair Manastır Polis Müfettişliğinin yazısı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 87 • Sayfa: 455)

Manastır Vilâyeti
Polis Müfettişliği
'Aded: 84

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Müfettiş-i Efhamîye

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Buraya geleli beri icrâ edegeldiğim teftîşât ve tedkîkât ve meşhûdât-ı kemterâneme nazaran mevcûd polisler içinde pek (3) nâ-ehilleri vardır Selânik ve Kosova vilâyetlerinde de öyle olsa gerekdir buna yegâne sebeb emr-i ehemm intihâbın yalnız (4) polis müdîrlerinin ellerinde bırağılmasıdır gerçi 'azl ve tahvîl ve ta'yîn gibi icrâât vülât-ı 'izâm hazerâtının mûcibince işâretiyle (5) tekemmül edebilmekde ise de anlar meşâgil-i mühimme ve kesîre arasında ol bâbdaki evrâkı lâyıkıyla tedkîke vakt bulamadıklarından polis (6) müdîrlerinin 'inde'l-imtihân üçüncü derecede kalmış olan bir şahsı birinci derecede isbât-ı ehliyyet edene tercîh etmek (7) istediğini merkeze getirmek istemediğini kazâlara atmak gibi keyfî mu'âmeleleri bilâ-mâni' mazhar-ı kabûl olmakda ve şu sûretle (8) polisler içinde iktidârsızların 'adedi tekessür etmekdedir temîn-i emn ü âsâyişe hidmetleri dolayısıyla memûriyyetlerinin ehemmiyyeti (9) müstağnî-i 'arz ve îzâh olan polis memûrlarının 'azl ve tahvîl ve ta'yînleri gibi mu'âmele polis müdîrlerinin keyfine bırakılmayarak (10) imtihân komisyonu misillü bunun içünde bir komisyon-ı mahsûs ihdâsı veyâhûd polis müdîrlerinin nüfûzu (11) tesîr edememek kayd ve şartıyla bu mu'âmelenin Polis Meclislerine terki polis intihâbâtınca da matlûb-ı ma'âlî-mashûb cenâb-ı vezîr-i a'zâmîlerinden (12) olan selâmet ve intizâm-ı mu'âmeleyi tamâmıyla temîn eder gibi mütâla'a kılınmakda ise de îfâ-yı muktezâsı her hâlde mütevakkıf rey ve irâde-i (13) sâmî-i fahâmet-penâhîleridir ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 25 Mayıs Sene (1)324 (7 Haziran 1908).

Manastır Vilâyeti Polis Müfettişi
(Mühür)

88 BOA. TFR. I. TF. 3-224.

(Alt Kısım)

(1) Polisler Nizâmnâme-i Cedîde iktizâsınca müdîrler tarafından intihâb (2) olunamayıb komisyon-ı muvakkateye imtihân ve intihâb olunmakda bulundukları (3) hâlde Manastır'ca yalnız polis müdîrleri tarafından intihâb olunuyorsa bu mu'âmele (4) doğru olmadığından esbâbının îzâhına dâir Manastır Vilâyetine tahrîrât (5) yazılmak üzere Nureddin Efendi Hazretlerine.

Diğer bir mu'âmele üzerine muharrerât-ı 'umûmiyye tastîri irâde buyurulmağla.

88[89]

Gizli soruşturmalar için Polis Nizamnamesinin uygulanması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 88 • Sayfa: 456)

Sadâret-i ‘Uzmâ Mektûbî Kalemi

Numero	Târîh-i Vürûdu	Rumeli Vilâyât-ı Selâse-i Şâhânesi Müfettiş-i ‘Umûmîliğine Şifre	12 Temmuz Sene (1)324 (25 Temmuz 1908)
		(1) C[evap] 11 Temmuz Sene (1)324 vesâit-i tahkîkât-ı hafiyye hakkında başkaca nizâmnâme olmayıb tahkîkât-ı mezkûrenin (2) ahîren neşr edilen ve nesh-i matbû‘asından taraf-ı devletlerine de gönderildiği anlaşılan 8 Receb Sene (1)325 (17 Ağustos 1907) târîhli (3) Polis Nizâmnâmesi ahkâmına tevfîkan cereyânı tabî‘îdendir mücrimîn-i siyâsiyyenin ‘afvı hakkındaki (4) sûret-i telakki ve teblîğ-i vâlâları muvâfıkdır. Taraf-ı mektûbîden teblîğ buyurulan irâde-i ‘aliyye mûcibince.	

89 BOA. BEO. 3368-252545.

89[90]

Kanuni Esâsî'nin ilanı dolayısıyla her kurumda olduğu gibi polis teşkilatında da gerekli düzenlemelerin yapılması ve Hüdavendigar polis teşkilatının ıslahı için de gerekli meblağın kullanılması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 89 • Sayfa: 457)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrak Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi		Târîhi Tebyîzi
288 471	Latif	9 Ağustos (1)324 (22 Ağustos 1908)	Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesine	Fî 27 Receb Sene (1)326 ve 11 Ağustos Sene (1)324 (25 Ağustos 1908)
		(1) Kânûn-ı Esâsî'nin i'lânından dolayı polis teşkîlâtının dahi her bir memleketin icrâât ve temâyülâtına (2) muvâfık sûretde tensîki ve bu bâbda ittihâzı lâzım gelen tedâbîrin sûret ve keyfiyyeti hakkında Hüdavendigar (3) ve vilâyet polis teşkîlâtının tensîki zımnında sarfına lüzûm görülecek mebâliğle buna karşılık olabilecek (4) mebâliğin mikdârı hakkında tafsîlâtı hâvî Edirne vilâyetlerinden alınan iki kıt'a tahrîrât melfûflarıyla (5) irsâl kılındığından meallerine nazaran iktizâ-yı hâlin serî'an îfâ ve inbâsı husûsuna himmet buyurulmak bâbında.		

90 BOA. DH. MKT. 1284-25.

90[91]

Dersaadet'te görevli polislerin vazifelerini bildiren talimatın takdimi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 90 • Sayfa: 458)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret
Husûsî

Karîn-i Sânî-i Hazret-i Şehriyârî Cenâb-ı Vâlâsına

(1) Der-Sa‘âdet’de müstahdem polislerin vezâifine dâir Zabtiyye Nezâretince kaleme alınarak tab‘ olunan ta‘lîmâtın bir nüshası leffen (2) takdîm kılındı bunun noksân görünen cihetleri Bâb-ı ‘Âlî’ce ikmâl olunacağı gibi dâhil-i şehrde polislerle berâber hıfz-ı âsâyişe (3) memûr olan jandarmaların vezâifini mübeyyen olan ta‘lîmât dahi bugün Harbiye Nâzırı Paşa hazretlerinden taleb olunub bunun (4) dahi vürûdunda ‘arz-ı ‘atebe-i ‘ulyâ kılınmak üzere bir sûretinin savb-ı vâlâlarına irsâl kılınacağı ve ‘asâkir-i nizâmiyyeden ba‘zı (5) karakollarda bulunanlar ile devriye kollarının vazîfeleri jandarmalara kuvvetü’z-zahr olmakdan ‘ibâret olub ma‘a-hazâ bunların (6) hatt-ı hareketleri dahi sûret-i vâzıhada ta‘yîn kılınacağı beyânıyla terkîm-i rakime-i senâverîye mübâderet olundu efendim. Fî 11 Şa‘bân Sene (1)326 ve fî 25 Ağustos Sene (1)324 (8 Eylül 1908).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

91 BOA. Y. PRK. A. 15-15.

91[92]

Dersaadet polis komiser ve memurlarına verilecek olan elbise, potin, palaska, meç, muşamba için gerekli ödeneğin Zaptiye Nezareti bütcesinden harcanması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 91 • Sayfa: 459)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrak Numerosu 655 27	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi Fî 28 Eylül Sene (1)324	Huzûr-ı ‘Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye	Târih-i Tebyîzi Fî 17 Ramazan Sene (1)326 fî 30 Eylül sene (1)324 (13 Ekim 1908)
		(1) Der-Sa‘âdet’de müstahdem polis komiser ve memûrlarına intihâb olunan numûnesi mûcibince i‘tâsı îcâb eden iki bin (2) takım elbise ile kaput ve potin ve palaskanın münâkasaları icrâ kılınarak dokuz yüz yirmi sekiz bin guruşda (3) müte‘ahhitleri üzerinde kalmış ve Zabtiyye muvâzenesinde dâhil elbise tertîbinden gayr-ı ez sarfiyyât (4) üç yüz elli dört bin iki yüz iki guruş bakiyye bulunmuş olduğundan mülgâ hafiyye tahsîsâtı (5) olan üç yüz yedi bin üç yüz yirmi sekiz ve timurbaş eşyâ bahâsı bulunan otuz beş bin yedi yüz (6) guruşun tertîb-i mezkûra nakli ve tahsîsât dâhilinde karşılığı bulunamayan iki yüz otuz bin yedi yüz yetmiş guruşun (7) bir def‘aya mahsûsen sene-i hâliyye merkez tahsîsâtına zammı ve komiserlerle polislere meç ve muşamma‘ (8) dahi i‘mâl etdirilerek cümlesine yeknesak ve muntazam elbise iksâsı derece-i vücûbda olmasına binâen meç i‘mâliçün yetmiş beş bin (9) ve muşamma‘ içün de elli bin guruş ki cem‘an yüz yirmi beş bin guruşun ayrıca Dâire-i Zabtiyyenin sene-i hâliyye tahsîsâtına (10) ‘ilâvesi ile sarfına mezûniyyet i‘tâsı hakkında Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesinden alınan tezkire leffen takdîm kılınmağla tervîc-i iş‘âr (11) menût müsâ‘ade-i ‘aliyye-i Sadâret-penâhîleridir ol bâbda.	

92 BOA. DH. MKT. 2630-66.

92[93]

İnzibatın temini için Zaptiye Nezareti'yle polis merkezleri arasında telefon tesisi lüzumuna dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 92 • Sayfa: 460)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Umûr-ı Dâhiliyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 2950

Huzûr-ı ‘Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Şehrin vüs‘atı ve vesâit-i muhâberenin batâeti cihetiyle vukû‘ât-ı zâbıtadan vakt ü zamânıyla haber alınamayıb tedâbîr-i lâzime derhâl (3) ittihâz edilemediğine binâen temîn-i inzibât içün Nezâretle bi’l-cümle polis merâkizi arasında kemâl-i sür‘atle muhâbere olunabilmek (4) üzere telefon tesîsi lüzûmu Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesinden iş‘âr olunmuşdur telgraf tellerinin isti‘mâli ile telefon tesîsi umûr-ı müşkileden (5) olmadığından keşfinin icrâsı içün Telgraf ve Posta Nezâretine mezûniyyet i‘tâsı menût-ı müsâ‘ade-i ‘aliyye-i fahîmâneleridir ol bâbda (6) emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 21 Ramazan Sene (1)326 ve fî 4 Teşrîn-i evvel Sene (1)324 (17 Ekim 1908).

Nâzır-ı Umûr-ı Dâhiliyye
(İmzâ)

93 BOA. BEO. 3417-256225.

93[94]

Polis namıyla bir gazete neşriyle bu gazetenin basımı için Zaptiye Dairesinde bir matbaa açılmasına izin talep edilmesi üzerine zaten Takvim-i Vekayi için bir matbaa tesisi olduğundan Zaptiye Dairesinde yeni bir matbaanın açılmasına gerek olmadığına dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 93 • Sayfa: 461)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrak Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Huzûr-ı ‘Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye	Târîh-i Tebyîzi
855		Fî 6 Kânûn-ı sânî Sene (1)324 (19 Ocak 1909)		Gurre-i Muharrem Sene (1)327 ve fî 11 Kânûn-ı sânî sene (1)324 (24 Ocak 1909)
		(1) Polis memûrlarının vezâifine ve tenvîr-i efkârına müte‘allik makâlâtı ve memûrîn-i mûmâileyhüme verilecek mükâfât (2) ve mücâzât ve evâmir ve ta‘lîmâtı ve Polis Nizâmnâmesiyle polise ta‘alluk eden nizâmât ve kavânînin şerhlerini ve sâir (3) mevâdd-ı nâfi‘ayı muhtevî olmak üzere polis nâmıyla bir gazete neşrine ve bu gazetenin tab‘ı için (4) tesîsi lâzım gelen matba‘ada Der-Sa‘âdet ve vilâyât polis dâirelerine müte‘allik evrâkın basdırılması (5) sûretiyle senevî tasarruf edilecek elli beş bin guruş evrak-ı matbu‘a masârifinin üst tarafına Nezâret (6) büdcesinde diğer mevâddan karşılık bulunmak üzere yüz bin guruş sarfıyla Dâire-i Zabtiyyede bir matba‘a güşâdını (7) müsâ‘ade i‘tâsı Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesinden alınan tezkirede iş‘âr kılınmışdır Takvîm-i Vekâyi‘ için zâten (8) bir matba‘a tesîsi mukarrer olub bu bâbda Matbu‘ât-ı Dâhiliyye İdâresinden i‘tâ ve merbûtuyla berâber pîş-gâh-ı sâmî-i (9) fahîmânelerine takdîm kılınan müzekkirede gösterildiği vech ile (10) sekiz yüz dokuz Osmanlı lirası sarfıyla îcâb eden makine ve âlât ve edevât mübâya‘a ve celb olunduğu hâlde Takvîm-i Vekâyi‘in tab‘ (11) etdirilmesi içün el-yevm sarf edilmekde olan mebâliğden tasarrufât-ı külliyye icrâ olunacağı gibi Meclis-i A‘yân ve Meb‘ûsân (12) ve Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ ve Şûrâ-yı Devletce tab‘ etdirilecek levâih ve sâirenin ve Bâb-ı ‘Âlî evrâk ve defâtirinin de temsîli mümkün (13) olacağı ve Zabtiyye Nezâretince matba‘a tesîsine hâcet kalmayacağı cihetle mezkûr makine ve âlât ve edevâtın bir gün evvel tedâriki muvâfık-ı menfa‘at olacağına (14) ve makine bedelinin def‘aten tesviyesi hâlinde	

94 BOA. DH. MKT. 2716-55.

(Belgenin Devamı)

	(1) katalogda muharrer fiyatdan yüzde on beş tenzîlât icrâ edileceği ifâde kılınmasına nazaran ne mikdâr tenzîlât icrâsı mümkün olursa tasarruf edilmek üzere (2) sâlifü'z-zikr sekiz yüz dokuz Osmanlı lirasının tahsîsât-ıdâhiliyye miyânında bulunan ma'âşât-ı eyyâm-ı hâliyyesinden tesviyesine (3) mezûniyyet-i seri'a i'tâsı ve meblağ-ı mezbûrun tahsîsât-ı dâhiliyyeye mahsûben ve müsâra'aten Nezâret-i 'âcizî veznesine tesyârı zımnında Mâliyye Nezâret-i Celîlesine (4) teblîgât-ı icrâsı menût müsâ'ade-i 'aliyye-i Sadâret-penâhîleridir ol bâbda.

94[95]

Tekrardan kontrol edilmesi istenen Polis Nizamnamesi taslağına ve Zaptiye Dairesinin Nizamname-i Dahilisine bazı maddelerin ilave edildiği ve taslakların Nezarete gönderildiği hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 94 • Sayfa: 463)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded: 46

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) 13 Mart Sene (1)325 târîhli ve kırk bir numerolu tezkire-i 'aliyye-i fahâmet-penâhîleri cevâbıdır leffen takdîm kılınan pusulada gösterildiği vechle ta'dîlen kaleme alınan (3) Polis Nizâmnâmesi ile Dâire-i Zabtiyyenin nizâmnâme-i dâhilîsi 2 Kânûn-ı evvel Sene (1)324 târîhli ve yüz otuz dört numerolu tezkire-i çâkerânemle taraf-ı (4) sâmî-i Sadâret-penâhîye ve mezkûr Polis Nizâmnâmesi'ne ba'zı mevâdd 'ilâvesiyle tekrâr tashih olunarak esbâb-ı mûcibe lâyihasıyla berâber 23 Şubat Sene (1)324 (5) târîhli ve bin iki yüz seksen dört numerolu tezkire-i çâkerânemle huzûr-ı sâmî-i fahâmet-penâhîlerine takdîm olunduğu ve zâbıtaca yapılacak başka (6) nizâmnâme olmadığı ma'rûzdur ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 4 Rebî'ü'l-evvel Sene (1)327 ve fî 13 Mart Sene (1)325 (26 Mart 1909).

Zabtiyye Nâzırı
Ferîk
(İmzâ)

95 BOA. DH. MKT. 2792-80.

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Huzûr-ı ‘Alî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye	Târîh-i Tebyîzi
46 15		26 Mart Sene 325		20 Rebî‘ü’l-evvel Sene 327 29 Mart Sene (1)325 (11 Nisan 1909)
11 icrâ-yı îcâbı menût rey-i sâmî-i fahâmet-penâhîleridir ol bâbda	(1) 12 Mart Sene (1)325 târîhli tezkireye zeyldir ta‘dîlen kaleme alınan Polis Nizâmnâmesi’yle Dâire-i Zabtiyye (2) nizâmnâme-i dâhîlisi 2 Kânûn-ı evvel Sene 324 târîhinde makâm-ı sâmî-i Sadâret-penâhîlerine takdîm (3) edildiğinden ve mezkûr Polis Nizâmnâmesine ba‘zı mevâdd ‘ilâvesiyle tekrâr tashîh ve ta‘dîl (4) olunarak esbâb-ı mûcibe lâyihasıyla berâber evvelce Nezârete gönderildiğinden bahs ile zâbıtaca (5) yapılacak başka nizâmnâme olmadığı Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesinden alınan tezkire-i cevâbiyyede izbâr olunmuş (6) ve zikr olunan nizâmnâmenin melfûfuyla berâber 24 Şubat Sene minh târîhinde (7) takdîm kılındığı kayden anlaşılmış olmağla **11** ol bâbda.			

95[96]

Zaptiye Nezareti'nin ilgasıyla yerine Polis Nezaretinin kurulması, Şehremaneti'nin sadece belediye hizmetlerini yerine getirmesi ve Biga, Çatalca ve İzmit'in dâhil olduğu İstanbul merkezli bir valiliğin oluşturulması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 95 • Sayfa: 465)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 555

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i ‘Âlîsine

(1) Mâ‘rûz-ı çâkerleridir
(2) Zabtiyye Nezâretinin ilgâsıyla vilâyât polislerine dahi nezâreti şâmil olmak üzere bir Polis Nezâretinin teşkîli ve müteferri‘âtı hakkında Hareket (3) Ordusu Kumandanı ‘Atûfetlü Mahmud Şevket Paşa Hazretlerinden alınan 3 Mayıs Sene (1)325 târîhli tezkire melfûfâtıyla berâber leffen taraf-ı ‘âlî-i dâverîlerine irsâl kılınan (4) Der-Sa‘âdet ve mülhakâtı umûr-ı zâbıtası ile teşkîlâtının tezkire-i mezkûre ile melfûfâtında gösterilen şekl ve sûrete ifrâğı teyîd-i inzibâta medâr (5) olacağından derhâl tervîci muvâfık-ı maslahat görüldüğü misillü şehremâneti vazîfesinin belediyye işlerine hasrıyla umûr-ı mülkiyyenin müceddeden teşkîl olunacak (6) İstanbul Vâlîliğine tevdî‘i ve Biga ve İzmit ve Çatalca Sancaklarının da mezkûr vâlîliğe rabtı müstelzim muhassenât ve terakkiyât olacağı der-kâr olduğundan (7) vâlîlik teşkîlâtına ‘âid tertîbâtın dahi îfâsıyla netâyic-i hâsılanın izbârına himem-i celîle-i dâver-i efhamîleri sezâ-vâr buyurulmak bâbında emr ü irâde hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 27 Rebî‘ül’l-âhir Sene (1)327 fî 4 Mayıs Sene (1)325 (18 Mayıs 1909).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

96 BOA. DH. MKT. 2818-8.

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi			Târîh-i Tebyîzi
555			Huzûr-ı ‘Âlî-i Sadâret-penâhîye		28 Rebî‘ü’l-âhir Sene (1)327 fi 6 Mayıs Sene (1)325 (19 Mayıs 1909)
		(1) Zabtiyye Nezâretinin ilgâsıyla vilâyât polislerine dahi nezâreti şâmil olmak üzere bir Polis Nezâretinin teşkîli (2) ve müteferri‘âtı hakkında Hareket Ordusu Kumandanı ‘Atûfetlü Mahmud Şevket Paşa Hazretleri tarafından takdîm olunan tezkire (3) ve melfûfâtının irsâliyle ve Der-Sa‘âdet ve mülhakâtı umûr-ı zâbıtası teşkîlâtının tezkire-i mezkûre ile melfûfâtında gösterilen (4) sûrete ifrâğı teyîd-i inzibâta medâr olacağından tervîci muvâfık-ı maslahat görüldüğü ve şehremâneti vazîfesinin (5) belediyye işlerine hasrıyla umûr-ı mülkiyyenin müceddeden teşkîl olunacak İstanbul Vâlîliğine tevdî‘i ve Biga ve İzmit ve Çatalca (6) Sancaklarının da mezkûr Vâlîliğe rabtı müstelzim-i muhassenât ve terakkiyât olacağı beyânıyla Vâlîlik teşkîlâtına ‘âid tertîbât (7) bi’l-îfâ netâyic-i hâsılanın izbârı resîde-i dest-i tekrîm olan 4 Mayıs Sene (1)325 târîhli tezkire-i sâmiyye-i fahîmânelerinde (8) iş‘âr buyurulduğundan sâlifü’l-beyân tezkireye melfûf lâyihayı i‘tâ eden Polis ve Jandarma (9) Müfettiş-i ‘Umûmîsi Miralay Galib ve Selanik Polis Müdîri Azmi Beyler celb olunarak tedkîk ve müzâkere-i keyfiyyet olundu (10) husûsât-ı mezkûre başlıca iki kısma münkasım olub biri heyet-i idâre ve icrâiyyece tatbîk oluna (11) bilecek mevâddan ve diğeri Kuvve-i Teşrî‘iyyece tedkîk ve tasdîki muktezî mesâilden olmasıyla Kuvve-i Teşrî‘iyyenin (12) tedkîk ve tasdîkine ‘arzı îcâb eden ma‘-hazâ ‘arîz ve ‘amîk tedkîke muhtâc bulunan kısm-ı sânî hakkında der-dest-i icrâ olunan tedkîkâtın (13) netâici başkaca arz olunmak üzere memûrîn-i zâbıtanın tensîk ve tanzîmine ta‘alluk eden kısm-ı evvelin şimdiden ber-vech-i âtî (14) icrâ-yı îcâbâtına başlanılması muvâfık-ı maslahat görünmüşdür.		

(Belgenin Devamı-1)

55 ve mevcûd serkomiser ve ikinci komiserlerle sâir polis memûrlarından şâyân-ı istihdâm olanların derece-i liyâkatlerine göre tensîk ve istihdâmı ve Zabtiyye Nezâretinde el-yevm müstahdem olan zâbitânın kat‘-ı alâkasıyla kıt‘a-i asliyyelerinde istihdâmları	(1) Zabtiyye Nâzırı Ali Paşa Hazretlerinin zâten diğer memûriyyete ta‘yîni mukarrer olduğundan Zabtiyye Nezâretinin (2) ilgâsıyla bir polis müdîriyyet-i ‘umûmiyyesinin teşkîli (3) ve Polis ve Jandarma Müfettiş-i ‘Umûmîsi mûmâileyh Miralay Gâlib Bey’in ehliyyet ve fa‘âliyyete binâen (4) teşkîl olunacak müdîriyyet-i ‘umûmiyyeye nasbı (5) ve tebdîl olunan polis komiser ve memûrlarının yerlerine erbâb-ı ehliyyet ve iktidârdan şâyân-ı i‘timâd olunanların ta‘yîni 55 (6) ve komiserlerin mümkün mertebe ve dereceleri i‘tibâriyle mekâtib-i ‘âliyye ve i‘dâdiyye mezûnlarından ve polislerin (7) ikinci ve üçüncü ordu dâhilinde müddet-i nizâmiyye ile istibdâl edilmiş efrâddan terkîbi ve polis heyetinden ihrâc (8) olacakların kadro hâricinde kalacak memûrlar hakkında takarrür edecek sûrete (9) tevfîkan ikdârları ve teşkîl olunacak polis heyetinden hakkıyla istifâde edile (10) bilmek içün tesîs olunacak mekteb (11) tahsîsâtının diğer tezkire-i ‘âcizî mûcibince tesviyesi esbâbının istikmâli

(Belgenin Devamı-2)

	(1) ve üç yüz yirmi beş senesi büdcesine idhâl olunan zamâimin bi'l-âhire (2) polis mektebinden diploma alacak polis komiser ve memûrlarına teşmîl edilmek üzere şimdilik yalnız mekteb-i (3) hukûkdan ve mekteb-i i'dâdîden komiserliğe alınacak zevât ile Selânik'den naklen yâ terfî'an celb olunacak efendilere i'tâsı (4) ve kısmı sânî cümlesinden olmak üzere gerek Polis Müdîriyyeti 'Umûmiyyesinin gerek Şehremânetiyle İstanbul Vâlîliğinin diğer Avrupa Hukûmât-ı müterakkiyesinde cârî olan usûl ve nizâmât dahî nazar-ı dikkate alınarak tefrîk ve ta'yîn vezâifi ve müdîriyyet-i mezkûre ile tevâbi'inin ve Şehremânetinin ve İstanbul Vilâyetinin ana göre icrâ-yı teşkîlâtı (5) ve evvelce kaleme alınmış olan Polis Nizâmnâmesi lâyihasının îcâb-ı hâle göre ta'dîliyle tesrî'-i tasdîki (6) ve polisin ihtârâtına mutâva'at etmeyenler ve vazîfesini îfâ (7) sırasında polisi tahkîre cüret edenler hakkında Cezâ Kânûnu'nun 112 nci mâddesinin son (8) fıkrasında muharrer olan cezânın tatbîki

(Belgenin Devamı-3)

	menût rey-i sâmî-i fahîmâneleri bulunmuş ve mezkûr tezkire ve melfûfâtı i'âdeten takdîm kılınmış olmağla ol bâbda

96[97]

Zaptiye Nezaretinin ilgasıyla vilayetlerdeki polisler için Polis Nezaretinin kurulması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 96 • Sayfa: 470)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Umûr-ı Dâhiliyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 673

Huzûr-ı ‘Âlî-i Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Zabtiyye Nezâretinin ilgâsıyla vilâyât polislerine dahi nezâreti şâmil olmak üzere bir Polis Nezâretinin teşkîli ve müteferri‘âtı hakkında Hareket Ordusu Kumandanı ‘Atûfetlü Mahmud Şevket Paşa Hazretleri (3) tarafından takdîm olunan tezkire ve melfûfâtının irsâliyle ve Der-Sa‘âdet ve mülhakâtı umûr-i zâbıtası teşkîlâtının tezkire-i mezkûre ile melfûfâtında gösterilen sûrete ifrâğı teyîd-i inzibâta medâr olacağından (4) tervîci muvâfık-ı maslahat görüldüğü ve şehremâneti vazîfesinin belediyye işlerine hasrıyla umûr-ı mülkiyyenin müceddeden teşkîl olunacak İstanbul Vâlîliğine tevdî‘i ve Biga ve İzmid ve Çatalca Sancaklarının da (5) mezkûr vâlîliğe rabtı müstelzim-i muhassenât ve terakkiyât olacağı beyânıyla vâlîlik teşkîlâtına ‘âid tertîbât bi’l-îfâ netâyic-i hâsılanın izbârı reside-i dest-i tekrîm olan 4 Mayıs sene (1)325 (17 Mayıs 1909) târîhli tezkire-i sâmiyye-i (6) fahîmânelerinde iş‘âr buyurulduğundan sâlifü’l-beyân tezkireye melfûf lâyihayı i‘tâ eden Polis ve Jandarma Müfettiş-i ‘Umûmîsi Miralay Galib ve Selanik Polis Müdîri Azmi Beyler celb olunarak tedkîk (7) ve müzâkere-i keyfiyyet olundu husûsât-ı mezkûre başlıca iki kısma münkasım olub biri heyet-i idâre ve icrâiyyece tatbîk olunabilecek mevâddan ve diğeri kuvve-i teşrî‘iyyece tedkîk ve tasdîki muktezî mesâilden (8) olmasıyla kuvve-i teşrî‘iyyenin tedkîk ve tasdîkine ‘arzı îcâb eden ma‘-hazâ ‘arîz ve ‘amîk tedkîke muhtâc bulunan kısm-ı sânî hakkında der-dest-i icrâ olan tedkîkâtın netâyici başkaca ‘arz olunmak üzere (9) memûrîn-i zâbıtânın tensîk ve tanzîmine ta‘alluk eden kısm-ı evvelin ber-vech-i âtî şimdiden icrâ-yı

97 BOA. BEO. 3567-267457.

îcâbâtına başlanılması muvâfık-ı maslahat görünmüşdür Zabtiyye Nâzırı Ali Paşa hazretlerinin zâten diğer memûriyyete ta‘yîni (10) mukarrer olunduğundan Zabtiyye Nezâretinin ilgâsıyla bir Polis Müdîriyyet-i ‘Umûmiyyesinin teşkîli ve Polis ve Jandarma Müfettiş-i ‘Umûmîsi mûmâileyh Galib Bey’in ehliyyet ve fa‘âliyyetine binâen teşkîl olunacak müdîriyyet-i (11) ‘umûmiyyeye nasbı ve tebdîl olunan polis komiser ve memûrlarının yerlerine erbâb-ı ehliyyet ve iktidârdan şâyân-ı itimâd olanların ta‘yîni ve mevcûd serkomiser ve ikinci komiserlerle sâir polis memûrlarından (12) şâyân-ı istihdâm olanların derece-i liyâkatlerine göre tensîk ve istihdâmı ve Zabtiyye Nezâretinde el-yevm müstahdem olan zâbitânın kat‘-ı ‘alâkasıyla kat‘iyyen asliyyelerinde istihdâmları ve komiserlerin mümkün mertebe (13) ve dereceleri i‘tibârıyla mekâtib-i ‘âliyye ve i‘dâdiyye mezûnlarından ve polislerin ikinci ve üçüncü ordu dâhilinde müddet-i nizâmiyye ile istibdâl edilmiş efrâddan terkîbi ve polis heyetinden ihrâc olunacakların kadro (14) hâricinde kalacak memûrlar hakkında takarrür edecek sûrete tevfîkan ikdârları ve teşkîl olunacak polis heyetinden hakkıyla istifâde edilebilmek içün tesîs olunacak mekteb tahsîsâtının diğer tezkire-i ‘âcizî (15) mûcibince tesviyesi esbâbının istikmâli ve üç yüz yirmi beş senesi büdcesine idhâl olunan zamâimin bi’l-âhire polis mektebinden diploma alacak polis komiser ve memûrlarına teşmîl edilmek üzere (16) şimdilik yalnız mekteb-i hukûkdan ve mekteb-i i‘dâdîden komiserliğe alınacak zevât ile Selanik’den naklen bâ-terfi‘an celb olunacak efendilere i‘tâsı ve kısm-ı sânî cümlesinden olmak üzere gerek Polis Müdîriyyet-i (17) ‘Umûmiyyesinin gerek Şehremânetiyle İstanbul Vâlîliğinin diğer Avrupa hukûmât-ı müterakkiyesinde cârî olan usûl ve nizâmât dahi nazar-ı dikkate alınarak tefrîk ve ta‘yîn vezâifi ve Müdîriyyet-i mezkûre ile (18) tevâbi‘inin Şehremânetinin ve İstanbul Vilâyetinin ana göre icrâ-yı teşkîlâtı ve evvelce kaleme alınmış olan Polis Nizâmnâmesi lâyihasının îcâb-ı hâle göre ta‘dîliyle tesri‘-i tasdîki ve polisin ihtârâtına (19) mutâva‘at etmeyenler ve vazîfesini îfâ sırasında polisi tahkîre cüret edenler hakkında Cezâ Kânûnu’nun 112 nci mâddesinin son fıkrasında muharrer olan cezânın tatbîki menût-ı rey-i sâmî-i fahîmâneleri (20) bulunmuş ve mezkûr tezkire ve melfûfâtı i‘âdeten takdîm kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 28 Rebî‘ü’l-âhir Sene (1)327 ve fî 6 Mayıs Sene (1)325 (19 Mayıs 1909).

Dâhiliyye Nâzırı
(İmzâ)

*

Sadâret-i ‘Uzmâ Mektûbî Kalemi

Numero	Târîh-i Vürûdu	Târîh-i Tesvîdî	Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i ‘Âlîsine	Li-ecli’t Tebyîz Vürûdu Târîh-i Tebyîzi 7 Ca. Sene (1)327 ve 14 Mayıs sene (1)325 (27 Mayıs 1909)
1 bi-tamâmihâ vücûd -pezîr olursa da **11** müdîriyyet-i mezkûreyi arzû etmediği ifâdesinden anlaşılmış ise de taraf -ı ‘âlî-i fahîmânelerinden tekrâr teklîf buyurularak kabûl ederse mûmâileyhin ve etmediği takdîrde şimdilik			(1) 6 Mayıs (1)325 (19 Mayıs 1909) târîhli ve 673 numerolu tezkire-i ‘aliyye-i fahîmâneleri cevâbıdır Zabtiyye Nezâretinin (2) ‘unvânı Polis Nezâretine veyâ Polis Müdîriyyet-i ‘Umûmiyyesine tahvîl ve ma‘âşı da sekiz bin guruşa tenzîl edildiği takdîrde (3) Galib ve Azmi Beylerin lâyihâlarında gösterilen ve Hareket Ordusu Kumandanlığınca da tasvîb edilen (4) teşkîlât **1** İstanbul Vilâyetinin teşekkülünden evvel (5) Zabtiyye Nezâretinin vezâif ve teşkîlât-ı hâzırasınca ta‘dîlât icrâsı müşkîlâtı mûcîb olacağı (6) ve çünkü Polis Müdîriyyet-i ‘Umûmiyyesinin bir müddet merci‘siz kalması lâzım geleceği cihetle Nezâret-i (7) mezkûreye müte‘allik teşkîlât dahi İstanbul Vâlîliği ile birlikde icrâ etdirilmek üzere (8) vâlîlik teşkîlâtının tesrî‘i ve Zabtiyye Nâzırı Ali Paşa hazretlerinin Medine-i Münevvere muhâfızlığına (9) ta‘yîni geçende tensîb edilmiş olmağla Harbiyye Nezâret-i ‘Aliyyesiyle bi’l-muhâbere memûriyyeti icrâ olunmak (10) üzere keyfiyyetin ve Polis Müdiriyyyet-i ‘Umûmiyyesine asâleten ta‘yîni münâsib olacağı (11) bildirilen Miralay Galib Bey’in **11** Nezâret-i mezkûreye muhassas (12) ma‘âşın nısfî olan yedi bin beş yüz guruş ile vekâleten (13) mu‘âvin Azmi Bey’in inhâsı Polis Nizâmnâmesi Lâyihasının bir an evvel (14) ikmâl-i tedkîkâtı lâzım gelenlere ihtâr edildiğinden taraf-ı ‘âlî-i dâverîlerinden de ta‘kîb (15) ve tesrî‘i ve polisin ihtârâtına mütâva‘at etmeyenler hakkında 112 nci mâdde ve kânûniyyenin (16) fıkra-i evvelâsına tevfîkan ta‘yîn olunacak mücâzâtın dahi temîn-i maksada (17) kâfî olunacağı der-kâr ise de be-heme-hâl fıkra-i sâniyyeye tatbîkan ta‘yîn-i mücâzâta dahi (18) Polis Nizâmnâmesine derc ve Nizâmnâme-i mezkûrun Meclis-i (19) ‘Umûmiyyece tasdîk olunmadıkca kâbil-i icrâ olduğundan ve tatbîkât-ı kânûniyyeden	

(Belgenin Devamı)

	(1) mesûl olan mahâkime bu yolda teblîgât îfâsı câiz olamayacağı âşikâr idüğünden (2) der-dest-i tedkîk bulunan nizâmnâme lâyihâsına o yolda bir fıkra derc (3) edilmesinin Zabtiyye Nezâretine ihtârı ve polis mektebinin masârif-i tesîsiyyesine muktezâ mebâliğin (4) müvâzenenin tasdîkine intizâr edilmeksizin Zabtiyye (5) Nezâreti veznesinde mevcûd olduğu anlaşılan emânâtdan ta'vîzen sarfı Nezâret muhâsebeciliğine (6) teblîğ edilmekle Nezâret-i Celîle-i Fahîmânelerince de iktizâsının tesrî'i (7) ve mûmâileyhümânın lâyihası leffen taraf-ı 'âlî-i âsafânelerine i'âde kılındığından polislerin tensîkâtına ta'alluk (8) eden cihât ve mukarrerât-ı sâirenin îfâ-yı mukteziyyâtı temennî olunur efendim.

97[98]

Kadın ve çocuklardan oluşan bir takım ihtiyaç sahiplerinin hükümete müracaatla Nisan maaşlarını istedikleri ve ayrıca polislerin de maaşları tesviye edilmezse görevlilerini yapmayacaklarını söylediklerine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 97 • Sayfa: 473)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Mâliyye Nezâret-i ‘Aliyyesine	Târîh-i Tebyîzi
	Fî Mayıs Sene (1)325		Fî 13 Cemâziye’l-evvel Sene (1)327 ve fî 20 Mayıs sene (1)325 (2 Haziran 1909)
		(1) Sıbyân ve nisvândan ‘ibâret bir takım ‘aceze dâire-i hukûmete mürâca‘at ile Nisan ma‘âşlarını (2) taleb etmekde ve mülhakât-ı vilâyetdeki jandarma ve polisler dahi ma‘âşlarının ‘adem-i tesviyesi hâlinde (3) terk-i hidmet edeceklerini beyân eylemekde bulunduklarından bahs ile mezûniyyet-i serî‘a i‘tâsı (4) lüzûmuna dâir Aydın Vilâyeti Meclis-i İdâresinden vârid olan mazbata-i telgrafî leffen savb-ı (5) ‘atûfîlerine tesyâr kılınmış olmağla muvakkat büdcenin tasdîkini müte‘âkiben hemân mezûniyyet-i lâzimenin (6) i‘tâsı husûsuna himmet.	

98 BOA. DH. MKT. 2828-41.

98[99]

Hüdavendigar Vilayeti ve diğer vilayetlerde polislerin sayasının artırılması elzem olduğundan bütçeye konulan ve Meclis-i Mebusan tarafından kabul edilen ek tahsisatın kullanılabilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 98 • Sayfa: 474)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Umûr-ı Dâhiliyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded 993

Huzûr-ı ‘Âlî-i Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Hüdavendigar Vilâyeti dâhilinde emr i inzibâtın temîn ve takviyesi jandarma alayı zâbitân ve efrâdıyla polislerin tezyîd-i mikdârına ve ma‘âşât-ı hâzıralarının (3) hadd-ı kifâyete iblâğına mütevakkıf bulunduğu Vilâyet-i müşârünileyhâdan alınan telgrafnâmede izbâr edilmesiyle keyfiyyet Harbiyye ve Zabtiyye Nezâretlerine yazılmış idi (4) Zabtiyye Nezâretinden cevâben alınan tezkirede Vilâyet-i müşârünileyhâ polis mürettebâtı komiserlerle berâber altmış yedi memûrdan ve bunların muhassasâtı iki yüz (5) yetmiş dört bin dokuz yüz elli iki guruşdan ‘ibâret iken sene-i hâliyye muvâzenesine kezâlik komiserlerle berâber yüz yetmiş dokuz memûr ve bunlar içün (6) dokuz yüz altmış dokuz bin dokuz yüz beş guruş muhassasât idhâl edilmiş ve muvâzene-i mezkûre Meclis-i Meb‘ûsânca der-dest-i tedkîk bulunmuş olduğundan (7) bahs ile polislerin şimdiden tezyîdine lüzûm kat‘î görüldüğü sûretde muvâzene-i mezkûrede murakkam tahsîsât-ı munzammenin sarfına mezûniyyet i‘tâsı hakkında (8) Meclis-i Meb‘ûsân Riyâset-i Celîlesine iş‘âr-ı keyfiyyet olunması lüzûmu izbâr kılınmasına ve polis tensîkâtının mevki‘-i icrâya vaz‘ı zımnında her vilâyetden mürâca‘at (9) vukû‘ bulmakda ve mevcûd-ı hâzır ile idâre-i maslahat mümkün olamayacağı bildirilmekde olub mevcûdun tezyîdi ve polisin tensîki ise (10) muvâzeneye idhâl olunan mebâliğin kabûl ve tasdîkine mütevakkıf bulunmasına nazaran Memâlik-i Osmâniyye’nin âsâyiş-i ‘umûmîsine ta‘alluku der-kâr olan bu mu‘âmelenin (11) tesrî‘i husûsuna müsâ‘ade-i sâmiyye-i fahîmâneleri şâyân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 16 Cemâziye’l-evvel Sene (1)327 ve fî 23 Mayıs Sene (1)325 (5 Haziran 1909).

Dâhiliyye Nâzırı
(İmzâ)

99 BOA. BEO. 3570-267710.

99[100]

Polis komiser ve memurlarının geceli gündüzlü görev yapmaları sebebiyle, diğer memurlarla aynı sürede emekli olmalarının adil olmayacağına dair Selanik Vilayetinden gelen tahriratın Zaptiye Nezareti'ne gönderildiğine dair.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 99 • Sayfa: 475)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrak Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesine	Târîh-i Tebyîzi
416 7		8 Haziran Sene (1)325 (21 Haziran 1909)		3 Cemâziye'l âhîr Sene (1)327 ve fî 9 Haziran Sene (1)325 (22 Haziran 1909)
11 muvâfık-ı ma'delet ve maslahat olacağına dâir			(1) Polis komiser ve memûrlarının geceli gündüzlü îfâ-yı vazîfe etmeleri i'tibârıyla memûrîn-i sâire ile müsâvî (2) tutulmayıb tekâ'üd müddetlerinin kasrı veyâ tekâ'üd ma'âşatı mikdârının tekessürü veyâhûd her iki cihetin icrâsı (3) gibi müsâ'adâta mazhâriyyetleri **11** Selânik Vilâyet-i 'Aliyyesinden vârid olan 31 Mayıs Sene (1)325 (13 Haziran 1909) târîhli tahrîrât (4) leffen savb-ı sa'âdetlerine tesyâr kılınmağla mündericâtına nazaran vâki' olacak mütâla'a-i behiyyelerinin inbâsı ve melfûfunun i'âdesi bâbında	

100 BOA. DH. MKT. 2852-54.

100[101]

İnzibat işlerinden sorumlu olan Zaptiye Nazırı, Polis Müdürü, Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıfları gibi yüksek dereceli zaptiye memurlarının hanelerinde telefon bulundurulmasının elzem olduğu, ancak şimdilik bunun mümkün olmadığı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 100 • Sayfa: 476)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 1184

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i ‘Âlîsine

(1) Ma‘rûz-ı çâkerleridir
(2) Geceleri Dâire-i Zabtiyye ve devâir-i sâire ile muhâbereye mecbûriyyet hâsıl olduğu beyânıyla Parmakkapı’da kâin hânesine telefon vaz‘ı İstanbul Polis Müdîri (3) tarafından taleb olunduğu Posta ve Telgraf Nezâreti Vekâletinden bildirildiğine dâir vârid olan 7 Haziran Sene (1)325 (20 Haziran 1909) târîhli ve 1274 numerolu tezkire-i ‘aliyye-i âsafâneleri (4) mütâla‘a-güzâr-ı ‘âcizî oldu umûr-ı inzibâtiyye ile mükellef olan memûrînin hânelerinde telefon bulundurulmasının muhassenâtı der-kâr ise de yalnız İstanbul Polis Müdîrinin (5) hânesine vaz‘ı temîn-i maksad edemeyib Zabtiyye Nâzırı, Beyoğlu ve Üsküdar Mutassarrıfları gibi rüesâ-yı memûrîn-i zâbıtânın ve hattâ vükelâ-yı fihâmdan umûr-ı inzibâtiyye (6) ile ‘alâkadâr olan zevâtın cümlesinin hânelerinde telefon bulundurulmak îcâb edeceği ve bu da şimdiki hâlde mümkün olamayacağı cihetle âtîye ta‘lîk keyfiyyet-i (7) zarûrî görüldüğünden Posta ve Telgraf Nezâretine ana göre teblîgât icrâsı mütevakkıf himem-i celîle-i fahîmâneleridir ol bâbda emr ü irâde hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 8 Cemâziye’l-âhire Sene (1)327 ve fî 13 Haziran Sene (1)325 (27 Haziran 1909).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

101 BOA. DH. MKT. 2860-30.

101[102]

İstanbul polis karakollarını yeniden telefonla Zaptiye Nezareti'ne bağlayacak olan Avusturya Şark Anonim Ticaret Şirketi tarafından alınacak alet ve edevatın gümrük vergisinden muafiyeti hakkında Meclis-i Mahsus kararına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 101 • Sayfa: 477)

Hareket Ordusu
Numerosu: 3149

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir
(2) Avusturya Şark Anonim Şirketi tarafından İstanbul polis karakollarının meccânen telefon ile rabtı hakkında vukû' bulan mürâca'atda müsâ'ade-i vâkı'ayı ileride kat'iyyen bir sebeb-i rüchân olarak (3) telakkî etmeyeceklerini îzâh ve bu fedâkarlıkdaki maksadlarının ancak Der-Sa'âdet ahâlîsiyle Memâlik-i Osmâniyye'ye karşı fabrika nâmının i'lânı olduğu beyân edilmiş (4) ve bu temînât üzerine müsâ'ade-i devletlerinin istihsâli mümkün olabileceği kendilerine ihsâs edilerek îcâb eden âlât ve edevâtı getirtmekde oldukları anlaşılmış olduğundan arz ve (5) iş'âr sâbık-ı çâkerânem vechiyle âlât ve edevât-ı mezkûrenin bilâ-resm gümrükden imrârını ve bu bâbda lâzım gelenlere evâmir-i celîle-i âsafânelerinin i'tâsına müsâ'ade-i celîle-i dâverîlerinin (6) şâyân buyurulması fî 7 Haziran Sene (1)325 (20 Haziran 1909) târîh ve iki yüz doksan altı numerolu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîlerine cevâben 'arz ve istirhâm olunur ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 10 Haziran Sene (1)325 (23 Haziran 1909).

Hareket Ordusu Kumandanı
Ferik
(İmzâ)

102 BOA. BEO. 3591-269272.

*

Bâb-ı ‘Âlî
Meclis-i Mahsûs

9 Cemâziye’l-âhire Sene (1)327 (28 Haziran 1909) Târîhli
Zabıtnâme Sûretidir

(1) İstanbul polis karakollarını bir hidmet-i müftehire olmak üzere meccânen telefonla yekdiğerini ve cümlesini Zabtiyye Nezâretine rabt etmesine müsâ‘ade i‘tâsı Avusturya Şark Anonim Ticâret Şirketi tarafından (2) istid‘â olunduğu Hareket Ordusu Kumandanlığından bildirilmesi üzerine Der-Sa‘âdet’de telefon inşâsı içün ittihâz edilen mukarrerât tâliblerce ma‘lûm olmak üzere der-dest-i i‘lân olduğundan tecrübe (3) içün müsted‘îlerin hat inşâ etmelerine müsâ‘ade olunduğu takdîrde bu müsâ‘adeyi bi’l-âhire kendilerine verilmiş bir hakk-ı rüchân sûretinde telakkî ve iddi‘â eylemeleri melhûz bulunduğu beyânıyla istifsâr-ı mutâla‘ayı (4) hâvî sebk eden teblîğe cevâben mezkûr Ordu Kumandanlığından gelen 10 Haziran Sene (1)325 (23 Haziran 1909) târîhli tezkire kırâat olundu meâlinde şirket-i mezkûre tarafından hîn-i mürâca‘atda müsâ‘ade-i vâkı‘anın ileride kat‘iyyen (5) bir sebeb-i rüchân olarak telâkkî edilmeyeceği ve bundan maksad ancak fabrikanın i‘lân-ı nâmı olduğu îzâh ve temîn olunması üzerine bu sûretle istihsâl-i müsâ‘ade mümkün olabileceği ihsâs olunmasına (6) binâen îcâb eden âlât ve edevât celb olunmakda olduğu beyânıyla âlât ve edevât-ı mezkûrenin bilâ-resm gümrükden imrârına ruhsat i‘tâsı gösterilmişdir temînât-ı vâkı‘a dâiresinde mezkûr karakolların (7) telefonla yekdiğerine rabtı muhâberât ve inzibât husûsunda sür‘at ve sühûleti müstelzim olacağı cihetle münâsib ve bu bâbda Fabrika-i cânibinde ihtiyâr olunan fedâkârlığa ve ileride hakk-ı rüchân iddi‘âsında (8) bulunulmayacağı anlaşılmasına nazaran celb ve isti‘mâl olunacak âlât ve edevâtın gümrük-i resminden istisnâsı şîme-i maslahata muvâfik göründüğünden o vechle icrâ-yı îcâbının Rüsûmât Emânetine teblîği (9) ve mezkûr Kumandanlığa ma‘lûmât i‘tâsı tezekkür kılındı.

İmzâlı aslına mutâbıkdır
(Mühür)

*

Avusturya ve Şark Anonim Ticâret Şirketi
Der-Sa‘âdet Şu‘besi
Der-Sa‘âdet Jandarma Müfettiş-i ‘Umûmîliği Cânib-i ‘Âlîsine

(1) ‘İzzetlü efendim hazretleri
(2) İstanbul’un evvelce ta‘yîn buyurulan polis karakollarını yekdiğerine ve cümlesini Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine rabt eylemek üzere (3) vekîli bulunduğumuz “Telefon Fabrika Aksin Güzelşaft” şirketi tarafından tesîs edilecek olan tecrübe telefon hattının (4) makine ve âlât ve edevâtı sekiz güne kadar Der-Sa‘âdet’e vürûd edeceğinden bir hidmet-i müftehire olmak üzere olmak üzere meccânen vukû‘ bulacak (5) olan tesîsât-ı mezkûre âlât ve edevâtının resm-i gümrükden mu‘âf tutulması zımnında keyfiyyetin şimdiden Rüsûmât Emânet-i (6) Celîlesine ‘arz ve teblîği husûsuna delâlet ve ‘inâyet-i vâlâlarına istirhâm eyler ve bu vesîle ile takdîm-i ihtirâmât eyleriz ol bâbda emr ü irâde hazret-i men lehül’l-emrindir. Fî 31 Mayıs Sene (1)325.
Katırcıoğlu Hanında 66 numeroda Avusturya ve Şark Anonim Ticâret Şirketi Der-Sa‘âdet Şu‘besi Müdîri

(İmzâ)

(Belgenin Devamı)
(1) Müsâ‘ade-i sâmî-i kumandanîlerine istinâden işbu şirket tarafından Der-Sa‘âdet’e celb ve tesîsi fahrî olarak der‘uhde olunan telefon (2) makine ve âlât ve edevâtın sekiz güne kadar vürûd edeceği ihbâr edilmesine nazaran yevm-i vürûdunda kumpanya tarafından gösterilecek fatura (3) mündericâtı olan mezkûr eşyâların gümrükden bilâ-resm imrârı içün îcâb edenlere şimdiden iş‘ârâtı lâzimede bulunulması husûsuna (4) müsâ‘ade-i atûfîlerinin şâyân buyurulması istirhâmıyla mazrûfen Hareket Ordusu Kumandanlığı cânib-i sâmîsine ‘arz ve takdîm kılınır efendim. Fî 3 Haziran Sene (1)325 (16 Haziran1909).

Jandarma ve Polis Müfettişi ‘Umûmîsi
Miralay
(İmzâ)

102[103]

Polis muamelatı yapılması sırasında açığa alınan ve emekliye sevk edilenlerin emekli maaşları bağlanıncaya kadar memuriyet maaşlarının kesilmemesine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 102 • Sayfa: 481)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded: 249

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Ma'rûz-ı çâkerleridir ki
(2) Polis mu'âmelâtının temîn-i hüsn-i cereyânı içün icrâ kılınan tedkîkât sırasında Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıklarıyla İstanbul Polis Müdîrliği (3) idârelerinde müstahdem polis komiser ve memûrlarından bir kısmının müsâvî-i ahvâlinden ve okumak yazmak bilmemelerinden ve bir kısmının da (4) ma'lûliyyetleri tebeyyün eylemesinden dolayı 1 Mayıs Sene (1)325 târîhinde vazîfeden infikâk etdirilerek yerlerine diğer münâsibleri kayd ve tahrîr edilmekde (5) ve ma'lûliyyetleri tebeyyün edenlerin 'ale'l-usûl icrâ-yı tekâ'üdleri zımnında mu'âmele-i mukteziyyeleri bi'l-îfâ evrâkı pey-der-pey Tekâ'üd Sandûku Nezâretine (6) irsâl olunmakda bulunmuş ise de Mülkiyye Tekâ'üd ve Terfî Karârnâmesinde tekâ'üde da'vet olunanların tekâ'üd ma'âşları tahsîs olununcaya kadar (7) memûriyyet ma'âşlarının kat' olunmaması musarrah olub hâlbûki memûrîn-i mûmâileyhümün vazîfeden infikâkları târîhinden i'tibâren yerlerine (8) diğerleri ta'yîn edilmiş ve memûriyyet ma'âşlarının da îfâ-yı vazîfe edenlere i'tâsı tabî'î bulunmuş olduğundan bahsle tekâ'üd ma'âşı tahsîs (9) olununcaya kadar bunlardan ma'âş talebinde bulunacaklar hakkında olunacak mu'âmelenin ta'yîn ve inbâ buyurulması husûsunun huzûr-ı sâmî-i fahîmânelerine (10) izbârı Muhâsebe-i Nezâretden bâ-müzekkire ifâde kılınmış olmağla iktizâsının emr ve iş'ârı bâbında emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 11 Cemâziye'l-evvel Sene (1)327 ve fî 18 Mayıs Sene (1)325 (31 Mayıs 1909).

Zabtiyye Nâzırı
(Mühür)

103 BOA. DH. MKT. 1306-26.

*

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded:

Heyet-i İntihâbiyye’nin 5 Temmuz Sene (1)325 (18 Temmuz 1909) Târîhli ve Kırk Beş Numerolu Mazbatası Sûretidir

(1) Bi-hasbe’t-tensîkât iki mâh mukaddem açığa çıkarılmış ve yerlerine diğerleri kayd ve kabûl edilmiş olan polis memûr ve komiser ve müfettişleri hakkında lâzımü’l-icrâ (2) olan mukarrerâtın henüz mevki‘-i tatbîke vaz‘ı emri sâdır olmamasından ve bunlara ol vaktden beri ma‘âş ve sâire nâmına bir şey verilememesinden nâşî bi’t-tab‘ (3) dûçâr-ı zarûret ve perîşânî olarak heran mürâca‘atla sızlanmakda ve hattâ ba‘zılarının hâl ve tavrı sevk-i ihtiyâc ile zull-i suâli irtikâb derecesine geldiği (4) görülmekde olub mikdârı sekiz yüzü mütecâciz olan memûrîn-i mûmâileyhümün devr-i sâbıkda tediyât-ı ‘umûmiyyenin ‘adem-i ıttırâd ve intizâmı sebebiyle mâh-be-mâh (5) ahzında giriftâr müşkilât ve su‘ûbât oldukları ma‘âşlarından devr-i hayr-ı ahîrde bütün bütün mahrûmiyyetleri ve i‘tâsı der-dest-i tezekkür bulunan mükâfât-ı mâddiyyenin (6) netâyic-i hasenesine intizâren tevâlî-i mehcûriyyetleri muvâfık-ı hikmet ve merhamet olamamakla berâber çünkü memûrîn-i mûmâileyhümün mikdâr-ı ma‘âşlarının kılleti ve ‘âilelerinin (7) kesreti cihetiyle mukarrerât mebhûsün ‘anhânın bir netîceye iktirânına ve mevki‘-i icrâya vaz‘ına kadar suver-i âheri ile tehvîn-i zarûret ve müzâyakaları tahte’z-zemînde görülmüş ve kendilerinin (8) ma‘-‘âile cidden acınacak bir hâl-i zarûret iştimâlde bulundukları ez-her-i cihet anlaşılmış olduğundan i‘âşelerine ‘âid bir tedbîr-i mâlînin muvakkaten ve hemân ittihâzıyla (9) keyfiyyetin taraf-ı ‘âcizânemize de sür‘at-i emr ve teblîği husûsunun Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine iş‘ârı tezekkür kılındı.

*

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 466

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Ma‘rûz-ı çâkerleridir ki
(2) 6 Temmuz Sene (1)325 târîhli ve dört yüz altmış dört numerolu tezkire-i çâkerâneme zeyldir iki mâh mukaddem açığa çıkarılmış ve yerlerine diğerleri kayd ve kabûl edilmiş olan (3) polis memûr ve komiser ve müfettişlerinin mürâca‘at-ı vâkı‘alarından ve zarûret hâllerinden bahsle i‘âşelerine ‘âid bir tedbîr-i mâlînin muvakkaten ve hemân ittihâzıyla emr ve inbâsı (4) hakkında Nezâret Heyet-i İntihâbiyyesinden tanzîm ve i‘tâ olunan mazbatanın bir sûreti leffen takdîm kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 2 Receb Sene (1)327 ve fî 7 Temmuz Sene (1)325 (20 Temmuz 1909).

Zabtiyye Nâzırı
(Mühür)

*

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 1586

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i ‘Âlîsine

(1) Ma‘rûz-ı çâkerleridir ki
(2) 7 Temmuz Sene (1)325 (20 Temmuz 1909) târîhli ve 1766 numerolu tezkire-i ‘aliyye-i âsafânelerine cevâbdır açığa çıkarılan polis komiser ve memûrlarından henüz tekâ‘üd müddetlerini ikmâl etmeyenler hakkında (3) ahîren bi’l-‘umûm memûrîn içün tatbîki takarrür eden Tensîk Kânûnu hükmüne tevfîkan mu‘âmele îfâsı Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ’nın karâr-ı mübelliği îcâbından bulunmasına (4) ve bu bâbda makâm-ı ‘âcizîce yapılacak bir mu‘âmele olmamasına nazaran memûrîn-i mûmâileyhüm içün Zabtiyye Nezâretince tahsîsi taleb olunan şehrî yüz elli bin (5) guruş hakkında Mâliyye Nezâret-i ‘Aliyyesiyle bi’l-muhâbere bir çâre-i tesviye bulunması mütevakkıf himem-i celîle-i fahîmâneleridir ol bâbda emr ü irâde hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 4 Receb Sene (1)327 ve fî 8 Temmuz Sene (1)325 (22 Temmuz 1909).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi			Târîh-i Tebyîzi
		Fî 9 Temmuz Sene (1)325 (22 Temmuz 1909	Mâliyye Nezâret-i ‘Aliyyesine Müsta‘celdir		Fî 4 Receb Sene (1)327 ve fî 9 Temmuz Sene (1)325
11 mûmâileyhüm ile âilelerinin ilcâ-yı fart ihtiyâc ile pek ziyâde sızlanmakda ve her gün		(1) Açığa çıkarılan polis komiser ve memûrlarının mukarrerât-ı vâkı‘a dâiresinde (2) temîn-i ma‘îşetleri zamâna muhtâc olmasına binâen mecmû‘u beş yüz neferden ve her birinin ma‘âşı üç yüz guruşdan (3) ‘ibâret bulunan bu memûrların dûçâr-ı fart-ı zarûret olan ‘âilelerinin idâme-i hayâtı içün şehrî yüz elli bin (4) guruşun serî‘an tesviyesi lüzûmu Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesinden bildirilmesi üzerine sebk eden istîzâna cevâben vârid olan tezkire-i sâmiyyede (5) açığa çıkarılan polis komiser ve memûrlarından henüz tekâ‘üd müddetlerini ikmâl etmeyenler hakkında ahîren bi’l-‘umûm (6) memûrîn içün tatbîki takarrür eden Tensîk Kânûnu hükmüne tevfîkan mu‘âmele îfâsı Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâ’nın karâr-ı mübelliği (7) îcâbından bulunmasına ve bu bâbda Bâb-ı ‘Âlî’ce yapılacak bir mu‘âmele olmamasına nazaran memûrîn-i mûmâileyhüm içün Nezâret-i müşârünileyhâca (8) taleb edilen şehrî yüz elli bin guruş hakkında Nezâret-i ‘Aliyyeleriyle bi’l-muhâbere bir çâre-i tesviye bulunması izbâr (9) buyurulmuş ve memûrîn-i **11** bi’l-mürâca‘a isti‘tâf eylemekde bulundukları anlaşılmış olmağla meblağ-ı mezbûrun serî‘an tesviyesi esbâbının istikmâli (10) ve keyfiyyetinin inbâsı husûsuna himmet buyurulması bâbında.		

2.2. Polis Meclisi

103[104]

Zabıta ve polis tebligat ve tembihatı zıddına hareket edenlerden nakdi ceza alınması maddesinin, Polis Meclisi olmayan liva ve kaza merkezlerinde Mahalli İdare Meclislerinin hükmüyle olması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 103 • Sayfa: 486)

Dâhiliyye Mektûbî Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Huzûr-ı ‘Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye	Târih-i Tebyîzi
345 28		31 Kânûn-ı evvel Sene (1)314		Fî 5 Şevval Sene (1)316 ve fî 4 Şubat (1)314 (16 Şubat 1899)

11 mütevakkıf ve mahâkimce ‘ale’l-usûl icrâ-yı muhâkemât ile isbât-ı cerâim olunmak cihetine gidilmesi ise temîn-i maksada gayr-ı kâfî olacağından bahsle ahvâl-i husûsâ-i mahalliyye pîş-i nazara alınmasından bu bâbda mu‘âmele olacak bir karâr ittihâzı lüzûmu Görice Mutasarrıflığından bildirildiği ve istîzân-ı mu‘âmeleye dâir	(1) Zâbıta ve polis teblîgât ve tenbîhâtı hilâfında hareket edenlerden Cezâ Kânûnnâme-i Hümâyûnu’nun iki yüz elli (2) dördüncü mâddesi hükmünce cezâ-yı nakdî ahzı mâddesinin polis mecâlisi olmayan livâ ve kazâ merkezlerinden mecâlis-i idâre-i mahalliyyenin (3) hükm ve karârına iktirân etdirilmesi mukaddemâ makâm-ı vilâyetden teblîğ olunmasıyla şimdiye kadar bu sûrete tevfîk-i (4) mu‘âmele olunmuş ve bu mezûniyyet Kânûnnâme-i mezkûrun kasabalarda silah atanlara dâir olan iki yüz elli (5) beşinci mâddesini icrâya kadar tevsî‘ edilmiş olduğundan ve gerçi âhâda ta‘alluk eden ef‘âl-i memnû‘anın mücâzâtı mahâkim-i nizâmiyyeye (6) ‘âid ise de o havâlî halkının isti‘mâl-i eslihaya inhimâkının önü alınma fâ‘illerinin derhâl tedîbine **11** (7) Manastır Vilâyetinden tevârüd eden 14 Kânûn-ı evvel Sene (1)314 târîh ve üç yüz (8) kırk beş numerolu tahrîrât leffen takdîm kılındı sûret-i iş‘âra nazaran iktizâsının emr ü inbâsı mütavakkıf müsâ‘ade-i ‘aliyye-i (9) Sadâret-penâhîleridir ol bâbda.

104 BOA. DH. MKT. 2166-82.

104[105]

Amasya Polis Meclisi'nce verilen müzekkerelerin mutasarrıflıktan yazılan "mucibince" işareti ile hükmünün yürütüldüğü, Tahkikat-ı Evveliye Heyetinin vazifelerine başladığını gösteren muameleye rastlanamadığına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 104 • Sayfa: 487)

Komisyonunun Tezkire ve Tahrîrât-ı Müsveddâtına Mahsûs Varakadır

Evrâk Numerosu	Komisyon Numerosu	Müsevvidî	Sivas Vilâyeti Celîlesine	Târîh-i Tebyîzi	
Târîh-i Vürûdu	Târîh-i Tesvîdî	Tebyîz		14 Zi'l-hicce Sene (1)317	1 Nisan Sene (1)316 (14 Nisan 1900)
		(1) Amasya Sancağı Polis Meclisince kabâhat nev'inden olan ba'zı husûsât fasl ü rüyet edilmekde (2) ve habs-ı eşhâs ile cezâ-yı nakdî ahzına dâir verilen hükmleri hâvî müzekkireler mutasarrıflıkdan yazılan (3) mûcibince işâreti üzerine tenfîz ve icrâ olunmakda bulunduğu ve ta'lîmât-ı mahsûsasına tevfîkan ta'yîn olunan (4) Tahkîkât-ı Evveliye Heyetinin îfâ-yı vazîfeye başladığına delâlet eder bir mu'âmeleye tesâdüf olunamadığı (5) 'Adliyye Müfettişliğinden bildirildiği ve sûret-i iş'âr-ı câlib nazar-ı dikkat göründüğü beyânıyla îfâ-yı (6) muktezâsı 'Adliyye Nezâret-i Celîlesinden izbâr olunduğundan Tesrî'-i Mu'âmelât ve Islâhât (7) Komisyonu ifâdesiyle isti'lâm-ı keyfiyyete ibtidâr edildi ol bâbda.		

105 BOA. DH. TMIK. S. 29-81.

105[106]

Bir devlet memurunun içki içerek olay çıkarmasından dolayı cezalandırılmasına yönelik polis meclisi ve müddei-i umumilik arasında doğan ihtilaf sebebiyle ne muamele yapılacağının sorulduğuna dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 105 • Sayfa: 488)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Huzûr-ı ‘Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye	Târîh-i Tebyîzi
336	Şefik	19 Ağustos (1)317		9 C. Sene (1)319 9 Eylül (1)317 (22 Eylül 1901)

(1) Rüsûmât Emti‘a-i Dâhiliyye ketebesinden İlhami Efendi kahvehânede ‘işret ederek kadeh şikest (2) ve kahvehâneden çıkdıkdan sonra bir el revolver endâht eylediği cihetle der-dest edilib hakkında cihet-i ‘adliyyece (3) ta‘kîbât-ı kânûniyye îfâsı İstînâf Mahkemesi Müdde‘î-i ‘Umûmîliği Vekâletine bildirilmesi üzerine yazılan der-kenârda mûmâileyh hakkındaki tahkîkâta (4) esâs ittihâz olunmak üzere bu meseleye dâir cereyân eden tahkîkât-ı ibtidâiyye netîcesi Polis Meclisinden lede’l-istifsâr (5) merkûmun harekât-ı vâkı‘ası mertebe-i vuzûha îsâl etdirilerek Cezâ Kânûnnâmesinin mâdde-i mahsûsası hükmünce habs (6) ve cezâ-yı nakdî ile mahkûm edildiği cevâbı alındığı ve vazîfe hâricinde olarak mûmâileyhin polisce mücâzâtı (7) icrâ kılındıkdan sonra be-tekrâr mahkemece de hakkında mu‘âmele-i kânûniyye icrâsı muvâfık-ı ‘adl görülemediği cihetle bu gibi (8) ef‘âl-i mütecâsirlerinin evrâk-ı müte‘allika-i tahkîkiyyeleriyle berâber cihet-i ‘adliyye ve memûrîn-i kânûniyyeye tevdî‘ edilmeleri lüzûmu (9) gösterildiğinden ba‘demâ ihtilâfa mahall kalmamak üzere Kânûn-ı Cezânın Bâb-ı Sâlisinde münderic (10) mevâdd ahkâmına mugâyir hareketde bulunanlar hakkında cihet-i ‘adliyyeye tevdî‘ sûretiyle mi yoksa Der-Sa‘âdet (11) ve mahall-i sâirede olduğu misillü doğrudan doğruya Polis Meclisi ma‘rifetiyle mi ahkâm-ı Cezâiyye-i Kânûniyyenin (12) tertîb ve icrâsı lâzım geleceği istifsârına dâir Selanik Vilâyet-i ‘Aliyyesinden tevârüd eden 9 Ağustos (1)317 (13) târîh ve üç yüz altı numerolu tahrîrât leffen takdîm kılındı sûret-i iş‘âra nazaran îcâbının Şûrâ-yı Devletce teemmül etdirilmesi ve netîcesinin emr ü inbâsı (14) menût rey-i ‘âlî-i fahîmâneleridir ol bâbda.

106 BOA. DH. MKT. 2535-55.

106[107]

Polis Meclislerinde Polis Kanun Layihasına istinaden para cezası kesildiğinden, kanunun onaylanıp onaylanmadığının sorulması hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 106 • Sayfa: 489)

‘Adliyye ve Mezâhib Nezâreti
Umûr-ı Cezâiyye Müdîriyyeti
‘Aded: 412

Huzûr-ı Sâmî-i Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Polis Mecâlisinin ba‘zı mahallerde Polis Kânûn Lâyihasına istinâden cezâ-yı nakdî ahz ve tahsîl etmekde oldukları anlaşıldığından sâlifü’l-‘arz lâyihanın irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî ile müeyyed olub olmadığının emr (3) ve inbâsı bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 3 Cemâziye’l-âhire Sene 1320 ve fî 24 Ağustos Sene 1318 (7 Eylül 1902).

‘Adliyye Nâzırı
(İmzâ)

*

Sadâret Mektûbî Kalemi

Numero 412	Târîh-i Vürûdu	Târîh-i Tesvîdî 4 Cemâziye’l-ahire Sene (1)320 ve 25 Ağustos Sene (1)318 (8 Eylül 1902)	Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine		Târîh-i Tebyîzi
		(1) Polis Mecâlisinin ba‘zı mahallerde Polis Kânûn Lâyihasına istinâden cezâ-yı nakdî ahz ve tahsîl etmekde oldukları (2) anlaşıldığından bahsle mezkûr lâyihanın irâde-i seniyye hazret-i Pâdişâhîye iktirân edib etmediği ‘Adliyye (3) Nezâret-i Celîlesince istifsâr olunmakla keyfiyyetin inbâsına himmet. İşâret cenâb-ı Müsteşârî mûcibince			

107 BOA. BEO. 1916-143653.

107[108]

Rumeli Vilayeti tarafından yazılmış olan yazı doğrultusunda Polis Kanunuyla ilgili layihanın tetkiki hakkında
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 107 • Sayfa: 491)

Huzûr-ı Sâmî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

(1) Polis Kânûn Lâyihasının altıncı mâddesi îcâbınca Polis Meclisleri Kânûn-ı Cezâ'nın üçüncü faslında (2) muharrer ve inzibâta müteferri' cezâların temdîdi ile mükellef olduğu hâlde mâdde-i mezkûre hükmünün tatbîkinde (3) şimdiye kadar ihmâl edildiği anlaşılmışdır Vilâyât-ı Selâse merkezlerinde bulunan Polis Meclisleri (4) oldukca kesb-i intizâm etdiğinden ve mücâzât-ı mezkûrenin Polis Meclislerince temdîdi Merkez Bidâyet (5) Mahkemelerinin meşâgilini tahfîfe ve tedâhül eden cünha da'vâlarının kemâl-i intizâm ve sür'atle rüyetini teshîl (6) ve temîne bâdî olacağından mâdde-i mezkûre muahharen ta'dîl edilmemiş ise vilâyât merkezlerinde ana (7) göre mu'âmele olunmak üzere istîzân-ı keyfiyyet olunur fermân. Fî 25 Kânûn-ı sânî Sene (1)320 (7 Şubat 1905).

Rumeli Müfettişi
Hüseyin Hilmi

*

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded:136

Huzûr-ı Ma'âlî-mevfûr Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

(1) Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Polis Kânûn Lâyihasının altıncı mâddesi îcâbınca inzibâta müteferri' cezâların Polis Meclislerince tahdîdi Merkez Bidâyet Mahkemelerinin meşâgilini tahfîfe ve tedâhül eden cünha da'vâlarının intizâm ve sür'atle rüyetini (3) teshîl ve temîne bâdî olacağından mâdde-i mezkûre muahharen ta'dîl edilmemiş ise vilâyet merkezlerinde ana göre mu'âmele olunması istîzânını mutazammın Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettişliğinden çekilen

108 BOA. BEO. 2548-191085.

telgrafnâmenin (4) leffiyle bu bâbdaki mütâla'a-i 'âcizânemin inbâsına dâir hâme-pîrâ-yı ta'zîm olan 26 Kânûn-ı Sânî Sene (1)320 târîhli ve yüz kırk iki numerolu tezkire-i 'aliyye-i dâverâneleri mütâla'a ârâ-yı çâkerânem oldu Cezâ Kânûnnâme-i (5) Hümâyûnunun kabâhate dâir olan üçüncü bâbının bir kısmı zâbıtaya ve bir kısmı belediyyeye 'âid bulunmasına ve Der-Sa'adet'de mütehaddis ve kabâhata müte'allik husûsâta öteden beri Bâb-ı 'Âlî Cânib-i Sâmîsinin emr ve mezûniyyetine (6) müstenid olarak zâbıta meclislerinde bakıla gelmiş olmasına mebnî Polis Kânûn Lâyihası tanzîm olunduğu esnâda zikr olunan da'vâlara Polis Meclislerinde bakılması münâsib görülerek lâyiha-i mezkûrenin altıncı mâddesi (7) o yolda yazılmış ise de mezkûr Kânûn Lâyihası henüz irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhîye iktirân etmediği gibi taşrada Polis Meclisleri dahi teşkîl olunmadığı ve Usûl-i Muhâkemât-ı Cezâ Kânûnu ahkâmınca kabâhat (8) da'vâlarının rüyeti mahâkime 'âid bulunduğu cihetle bu bâbda Vilâyât-ı Şâhâneye henüz mezûniyyet i'tâ olunmayıb yalnız Der-Sa'âdet ve Bilâd-ı Selâse'de mütehaddis ve zâbıtaya 'âid mevâddın kesretine ve sâye-i şevket-vâye-i (9) cenâb-ı Hilâfet-penâhîde muntazam Polis Meclisleri müteşekkil ve mevcûd bulunmasına binâen yine Bâb-ı 'Âlî'nin emr ve mezûniyyeti tahtında olarak sırf zâbıtaya 'âid ve kabâhatden ma'dûd husûsâta Polis Meclislerinde bakılmakda bulunmuş olub (10) şu hâle ve Müfettiş-i müşârünileyhânın iş'ârı vechle ve Vilâyât-ı Selâsede Polis Meclisleri teşkîl olunduğu gibi zâbıtaya müte'allik ve kabâhat derecesinde bulunan de'âvîye Polis Meclislerince bakılması hem ahâlîce sür'at ve sühûleti (11) ve hem de Bidâyet Mahkemelerinin tahfîf-i meşâgili ile berâber umûr-ı inzibâtiyyece fevâid-i 'adîdeden hâlî olamayacağı müsellemâtdan bulunmasına nazaran bu bâbda irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî istihsâli ile icrâ-yı îcâbı (12) menût rey-i sâmî-i Sadâret-penâhîleri olub zikr olunan telgrafnâme leffen takdîm ve i'âde kılınmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 4 Muharrem Sene (1)323 ve fî 26 Şubat Sene (1)320 (11 Mart 1905).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

108[109]

Polis Kanunu Layihasının altıncı maddesi gereğince inzibata yönelik cezaların polis meclisince tahdidine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 108 • Sayfa: 493)

Sadâret-i ‘Uzmâ Mektûbî Kalemi

Numero 136	Târîh-i Vürûdu	Târîh-i Tesvîdî 6 Muharrem (1)323 ve 28 Şubat (1)320 (13 Mart 1905)	‘Adliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i ‘Âlîsine	Li-ecli`t-tebyîz vürûdu	Târîh-i Tebyîzi 7 Mart (1)321 (20 Mart 1905)
		(1) Polis Kânûn Lâyihasının altıncı mâddesi îcâbınca inzibâta müteferri‘ cezâların polis meclislerince tahdîdi Merkez (2) Bidâyet Mahkemelerinin meşâgilini tahfîfe ve tedâhül eden cünha da‘vâlarının intizâm ve sür‘atle rüyetini (3) teshîl ve temîne bâdî olacağından mâdde-i mezkûre muahharen ta‘dîl edilmemiş ise vilâyet merkezlerinde ana göre (4) muâmele olunmasını istîzânını mutazammın Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettişliğinden vârid olan telgrafnâme üzerine (5) sebk eden istifsâra cevâben Zabtiyye Nezâret-i Celîlesinden alınan 4 Muharrem (1)323 târîhli (6) ve 136 numerolu tezkire melfûfuyla berâber matviyyen savb-ı vâlâ-yı âsafânelerine tesyâr kılınmış olmağla (6) meallerine nazaran vâki‘ olacak mütâla‘a-i ‘aliyye-i dâverîlerinin inbâsı ve melfûfların i‘âdesi bâbında.		

109 BOA. BEO. 2526-189431.

109[110]

İkinci defa değişiklik için kaleme alınan Polis Nizamnamesinin genel kanunlar hükümleriyle uyuşmayan bazı maddelerinin düzeltilmesi gereği hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 109 • Sayfa: 494)

‘Âdliyye ve Mezâhib Nezâreti
Umûr-ı Cezâiyye Müdîriyyeti
‘Âded:

Huzûr-ı Sâmî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) 28 Ağustos Sene (1)323 târîhli ve dört yüz doksan dokuz numerolu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri cevâbıdır mer‘iyyet ahkâmına bu kerre irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-müte‘allik buyurulub Dîvân-ı Hümâyûn Kaleminden musaddak sûreti (3) Nezâret-i ‘âcizîye gönderilen Polis Nizâmnâmesinin îcâb eden memûrîn-i ‘adliyyeye ta‘mîmen teblîği der-dest olub ancak mezkûr Nizâmnâme Lâyihasının mukaddemâ Nezâret-i ‘âcizîce icrâ kılınan tedkîkâtı netîcesinde Polis Meclislerinin (4) vezâifini mübeyyen olan üçüncü faslının yüz kırk beşinci mâddesinde Mecâlis-i mezkûrenin ‘ale’l-‘umûm cerâyime müte‘allik evrâkın der-dest olunan maznûn-ı ‘aleyhümlerin derhâl ve nihâyet yirmi dört sâ‘atden üç güne kadar müdde‘î-i ‘umûmîliğe (5) i‘tâ ve teslîme mecbûriyyetleri sûretiyle tashîhi teklîf olunarak ol sûretle mâdde-i mezkûre ta‘dîl edilmiş olduğu hâlde ikinci def‘a ta‘dîlen kaleme alınan sâlifü’z-zikr Nizâmnâmenin bu mâddesinde Polis Meclislerine tahkîkâtın (6) nevâkısı ikmâl olunmak vazîfesi tevdî‘ olunmakla berâber evrâk-ı tahkîkiyye ile maznûnların müdde‘î-i ‘umûmîliğe tevdî‘ ve teslîmi içün ta‘yîn kılınan müddet tayy ve ihrâc olunmuş ve bir de Mecâlis-i mezkûrenin kabâhate müte‘allik ve cezâ-yı nakdîyi (7) müstelzim olan mevâddı rüyet ve tedkîk vazîfesiyle mükellefiyeti kavânîn-i ‘adliyye ile kâbil-i telîf olmadığı cihetle evvelki Nizâmnâmenin bu sûreti tazammun eden fıkarâtının kezâlik lüzûm-ı ıslâhı ‘arz u beyân olunmuş iken ahîren vukû‘ bulan (8) ta‘dîlde Mecâlis-i mezkûrenin kabâhat nev‘inden olub da yalnız habsi müstelzim bulunan mevâdd evrâkını müdde‘î-i ‘umûmîliğe tevdî‘ edeceği yüz kırk altıncı

110 BOA. ŞD. 2768-19.

mâddede gösterilerek cezâ-yı nakdîyi mutazammın kabâhat ef'âlinin Mecâlis-i mezkûrede (9) rüyetine cevâz verildiği anlaşılmışdır cerâim-i meşhûde hakkındaki tahkîkâtın suver-i icrâiyyesi Usûl-i Muhâkemât-ı Cezâiyye Kânûnunun fasl-ı mahsûsunda ta'yîn olunmuş ve cerâim-i gayr-ı meşhûdeye müte'allik mu'âmelede işbu Nizâmnâmenin (10) dördüncü kısmının doksanıncı ve doksan birinci ve doksan ikinci mâddelerinde beyân ve tasrîh edilmiş olmasına ve zikr olunan Usûl-ı Muhâkemât-ı Cezâiyyenin bu cihâta müteferri' olan mevâddı dahi tahkîkât-ı ibtidâiyye nevâkısının cihet-i 'adliyyece (11) ikmâli lüzûmunu göstermekde bulunmasına nazaran Mecâlis-i mezkûreye ikmâl-i tahkîkât vazîfesinin tevdî'i gerek Usûl-ı Muhâkeme ve gerek işbu Nizâmnâme ahkâmına muhâlif olduğu gibi bu ser-rişte ile 'ale'l-ekser maznûnların merci'-i kânûnîsinden (12) verilmiş bir tevkîf emri olmaksızın müddet-i medîde taht-ı tevkîf ve nezâretde bulundurulmasını mûcib olub bu ise gayr-ı câiz bulunduğundan Mecâlis-i mezkûrenin tevdî'-i evrâk emrinde bir müddete tâbi' tutulması ve tahkîkât-ı hâzıra-ı (13) nevâkısının ikmâli vazîfesinin dahi merci'-i kânûniyyesine tevdî' olunması muktezîdir Mecâlis-i mezkûrenin cezâ-yı nakdî hakkında i'tâ-yı hükme salâhiyyetleri cihetine gelince ef'âl-i memnû'adan dolayı tertîb-i mücâzât Teşkîl-i Mahâkim Kânûnunun (14) sekizinci ve on birinci ve yirminci mâddeleri mûcibince ancak mahâkim-i cezâiyyeye ve ahîren mer'iyyet ahkâmına irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî şeref-müte'allik buyurulan Nizâmnâme-i mahsûs ahkâmına tevfîkan mahâkim-i sulhiyyeye 'âid bulunmuş ve mahâkimden (15) verilen mukarrerâtın nev' ve derecesine göre 'alâkadârânene i'tirâz ve istînâf ve temyîz gibi taraf-ı kânûniyyeye mürâca'at hakkı bahş edilmiş olmasına nazaran esâsen muhâkeme sıfatını hâiz olmamakla berâber bir dereceden 'ibâret (16) bulunan Polis Meclislerine velev cezâ-yı nakdîyi mûcib kabâhatlere dâir olsun muhâkeme ve hükm salâhiyyeti verilemeyeceği cihetle mezkûr altıncı mâddenin dahi 'ale'l-'umûm mevâdd-ı cezâiyyeye müte'allik evrâkın müdde'î-i 'umûmîliğe (17) tevdî'i sûretine tahvîliyle tashîhi lazîmeden bulunmuş ve ahvâl-i ma'rûzaya nazaran sâlifü'z-zikr Nizâmnâmenin kavânîn-i 'umûmiyye ahkâmıyla kâbil-i telîf olmayan mevâdd-ı mezkûresinin icrâ-yı ta'dîli husûsunun tekrâr 'arz ve beyânı (18) vecîbeden görünmüş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 27 Şa'bân Sene 1325 ve fî 22 Eylül Sene 1323 (5 Ekim 1907).

'Adliyye Nâzırı
(İmzâ)

110[111]

Beyoğlu Mutasarrıflığı Polis Meclisi eski Reisi Mehmet Efendi'nin kadro haricinde kaldığı süre içinde kendisine maaş verilip verilmeyeceği hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 110 • Sayfa: 495)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded:750

Şûrâ-yı Devlet Mâliyye Dâiresinin 989 numerolu mazbatasının sûretidir.

(1) Dâhiliyye Nezâretinin Şûrâ-yı Devlete havâle buyurulan 23 Safer Sene (1)327 târîhli ve on sekiz numerolu tezkiresi melfûfuyla Mâliyye Dâiresinde kırâat olundu.
(2) Meallerinde tekâ‘üdü icrâ edilmek üzere memûriyyetinden infisâli vukû‘ bulduğundan bahsle târîh-i infisâlinden tekâ‘üd ma‘âşı tahsîsine kadar geçen müddete ‘âid ma‘âşlarının usûl ve emsâli vechle (3) tesviyesi hakkında Beyoğlu Polis Meclisi Reis-i esbakı Mehmed Efendi tarafından verilen istid‘ânâme üzerine bi’l-muhâbere Zabtiyye Nezâretinden vârid olan tezkire-i cevâbiyyede müşârünileyh tekâ‘üde da‘vet olunmak (4) üzere bi’l-istîzân şeref-sâdır olan irâde-i seniyye mûcibince 13 Teşrîn-i evvel Sene (1)324 târîhinde açığa çıkarıldığı hâlde ahîren cevâz-ı istihdâmına karâr verilerek Aydın Vilâyeti Polis Müdîrliğine intihâb olunmuş (5) ve fakat mahall-i memûriyyetine gitmemiş olmasına nazaran tekâ‘üde da‘vet edilen memûrîn misillü kendine de ma‘âş verilib verilmemesinden tereddüd edilmiş ve tekâ‘üdü icrâ edilmek üzere infisâl eden (6) memûrîne Tekâ‘üd Sandığından ma‘âş tahsîsine kadar memûrîne muhassas ma‘âşın i‘tâsı karâr-ı mahsûs iktizâsından bulunduğundan bahsle Zabtiyye Muhâsebeci-i sâbıkı Aziz Bey’in ma‘âşının lüzûm-ı îfâsı (7) teblîğ edilmiş olduğu beyânıyla müşârünileyhe de ma‘âş i‘tâsı lâzım geldiği takdîrde tahsîsât ile tahkîkât beynindeki hâsıl olacak fark muhassasâtdan tesviyesi istîzân-ı keyfiyyet olunmuşdur. (8) İktizâsı lede’l-müzâkere müşârünileyh tekâ‘üde da‘vet edilmek üzere bâ-irâde-i seniyye memûriyyetinden infisâl etmiş ve muahharen cevâz-ı istihdâmına karâr verilerek Aydın Vilâyeti Polis Müdîriyyetine (9) intihâb edilmiş olmasına nazaran kendine târîh-i infisâlinden tekâ‘üd ma‘âşı tahsîsi târîhine kadar kadro hâricinde kalanlar hakkında tatbîk

111 BOA. DH. MKT. 1302-17.

olunan usûle tevfîkan ma‘âş i‘tâsı muktezî bulunduğu (10) a‘zâdan Galip Paşa tarafından der-miyân kılınmış ise de tekâ‘üdünü istid‘â eden memûrîne tekâ‘üd ma‘âşının tahsîsine kadar memûriyyet ma‘âşının i‘tâsı memûriyyet-i asliyyesini muhâfaza edenler hakkında (11) olub mûmâileyh Mehmed Efendi tekâ‘üdü icrâ edilmek üzere bâ-irâde-i seniyye infisâl etmekle berâber Aydın Vilâyeti Polis Müdîrliğine intihâb edilmiş olmasına nazaran kendine karâr-ı mebhûsün-‘anh vechle (12) ma‘âş i‘tâsı gayr-ı câiz görülmüş olduğunun Zabtiyye Nezâretine li-ecli’t-teblîğ Dâhiliyye Nezâretine havâlesi ekseriyyetle tezekkür kılındı olbâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 16 Rebî‘ü’l-evvel Sene (1)327 ve fî 25 Mart Sene (1)325 (7 Nisan 1909).

(13) Şûrâ-yı Devlet Heyet-i ‘Umûmiyyesinin mazbata-i müzeyyelesi sûretidir

(14) Mâliyye Dâiresinin işbu mazbatası heyet-i ‘umûmiyyede kırâat olundu.
(15) Dâire-i mezkûre ekseriyyet arasınca der-miyân olunduğu vechle müşârünileyh Mehmed Efendi tekâ‘üdü icrâ edilmek üzere bâ-irâde-i seniyye infisâl edib muahharen Aydın Vilâyeti Polis Müdîriyyetine (16) intihâb olunduğu cihetle târîh-i infisâlinden tekâ‘üd ma‘âşı tahsîsine kadar güzerân olan müddet içün kendine ma‘âş tahsîsi îcâb etmeyeceği (Şekib Bey Mecideddin Efendi Zühdü Bey ve (17) Seyid Bey Mehmed Reşad Bey Mihalaki Efendi Fuad Bey Abdullah Bey Neşet Paşa) tarafından beyân kılınmış ise de müşârünileyhin evrâk-ı melfûfe miyânında bulunan ‘arz-ı hâlinde dahi musarrah olduğu (18) üzere Beyoğlu Mutasarrıflığı hîn-i tensîkâtda lağv edilerek mutasarrıflık bir polis idâresine tahavvül etmiş ve muahharen görülen lüzûm üzerine yeniden teşkîlâtı icrâ kılınarak açığa çıkarılan (19) memûrîn miyânında kendi dahi bâ-irâde-i seniyye mensûb olması hasebiyle tekâ‘üde da‘vet edilmek üzere infisâli vukû‘ bulmuş olmasıyla işbu mu‘âmeleden dolayı müşârünileyhe dahi kadro hâricine (20) çıkarılmış olanlara kıyâsen târîh-i infisâlinden tekâ‘üd ma‘âşı tahsîsine kadar geçen müddet içün ma‘âş i‘tâsı tabî‘i olduğundan o vechle îfâ-yı muktezâsının Zabtiyye Nezâretine li-ecli’t-teblîğ (21) Dâhiliyye Nezâretine havâlesi ekseriyyetle tezekkür kılındı ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 23 Rebî‘ü’l-evvel Sene (1)327.
(Mühür)

Aslına mutâbıkdır
(Mühür)

Sûretleri bâlâda muharrer Şûrâ-yı Devlet Mâliyye Dâiresinin mazbatasına heyet-i ‘umûmiyyeden yazılan zeylde münderic ekseriyyet karârı mûcibince Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi cânib-i ‘âlîsinden îfâsı muktezâsına himmet buyurulmak. Fî 9 Cemâziye’l-evvel Sene (1)327 ve fî 16 Mayıs Sene (1)325 (29 Mayıs 1909).

2.3. Polis Müdürlükleri

111[112]

Bazı inzibati tedbirlere dair bugün Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıkları ile İstanbul Polis Müdürlüğü ve Beşiktaş Polis Memuriyetine yazılan umumi tezkire suretinin takdim edildiği hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 111 • Sayfa: 496)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded:

Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıklarıyla İstanbul Polis Müdîrliğine ve Beşiktaş Polis Memûriyyetine Yazılan Tezâkir Sûretidir

(1) Evvelkinden dehşetli bir hâdise îkâ'ı maksad-ı mel'ûnânesiyle bu kerre hafiyyen Der-Sa'âdet'e geldikleri istihbâr olunan altmış kadar Ermeni (2) anarşistlerinin tasavvurât ve teşebbüsât-ı hâinâneleri diğer tezkire-i 'umûmiyye ile savb-ı 'âlîlerine de teblîğ ve zâbıtaca ittihâzı farz-ı 'ayn (3) olan tedâbîr ve mu'âmelât ber-tafsîl-i ta'dâd ve tavzîh olunmuşdu Beyoğlu'nda otel ve apartman gibi 'umûmî mahallere giden ecânib (4) hakkında beş on günden beri iltizâm olunduğu haber alınan mu'âmelât-ı teftîşiyyenin yalnız ism yazmağa münhasır kaldığı cümle-i (5) istihbârâtdan olub bu sûret temîn-i maksad edemeyeceğine ve dünkü gün Taksim civârında bir hânede eczâ-i muhribe tutulmasıyla da (6) sabit olduğu üzere erbâb-ı fesâd şübheyi da'vet etmemek içün en ziyâde mahallât arasında dul kadın ve sâire (7) hânelerine ve tenhâ apartman ve hân gibi mahallere sıkışarak müzâkerât ve tertîbât-ı mel'ûnânelerini icrâya ve isti'mâl edecekleri (8) esliha ve eczâ-i muhribeyi hıfza çalışacakları ve bu hâl yalnız Beyoğlu değil Der-Sa'âdet ve Bilâd-ı Selâse'nin her tarafınca (9) cereyân edebileceği bedîhî idüğüne binâen öyle apartman ve otel ve hân gibi mahallere gidecek ve mahallât arasında sâhibli (10) sâhibsiz evlerde ikâmet edecek yerli ve ecnebî Ermenilerin yalnız ismlerinin kaydıyla iktifâ edilmeyerek nereden ne vakt (11) ve ne içün geldikleri ve hüviyyet ve sûret-i meşgûliyyetleri hakkında tezkire-i mufassala-i

112 BOA. DH. TMIK. M. 20-70.

mezkûrede tavsiye ve iş‘âr kılındığı vechle (12) otel sâhiblerine ve hân odabaşılarıyla mahallât muhtâr ve bekçilerine istihsâl-i ma‘lûmât-ı kâfiyyeye bezl-i mâ hâsıl-ı makderet (13) ve zâbıtaca ana göre iltizâm-ı mu‘âmele ve dikkat olunması ve bu sırada ‘umûmhânelerin de nazar-ı dikkat ve teftîşden (14) dûr tutulmaması levâzım-ı mühimme-i inzibâtiyye ve ihtiyâtiyyeden olarak îcâb edenlere teblîğ-i keyfiyyet edilmiş olmağla idâre-i (15) ‘aliyyelerince de vesâyâ-yı muharrere dâiresinde ve kemâl-i i‘tinâ ve basîretle îfâ-yı mu‘âmeleye cidden bezl-i mesâ‘î ve ihtimâm (16) buyurulması muntazardır ol bâbda. Fî 13 Teşrîn-i evvel Sene (1)312 (25 Ekim 1896).[113]

113 Dosyanın tasnif fişindeki tarih kullanılmıştır

112[114]

Ermenilerin yapacakları bozgunculuğa karşı ne gibi tedbir alındığına dair Üsküdar ve Beyoğlu Mutasarrıflığından alınan tezkirenin takdimi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 112 • Sayfa: 497)

Nezâret-i Zabtiyye
1879

(1) Ermenilerin îkâ‘ edecekleri müstahber olan harekât-ı fesâdiyyeye karşı (2) ittihâz olunan tedâbîre ve takayyüdât-ı inzibâtiyyeye dâir demincek takdîm eylediğim (3) ‘arîza-i kemterânemde bu bâbda ‘askerî kumandanlarıyla bi’l-muhâbere karârlaşdırılacak (4) tedâbîrin hemân bildirilmesi Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıklarına teblîğ edildiği (5) ve alınacak cevâbların iş‘âr olunacağı ‘arz olunmuşidi ol bâbda oralarca da (6) ittihâz edilen tedâbîre dâir Mutasarrıfiyyet-i müşârünileyhümâdan cevâben alınan (7) tezkirelerin birer sûreti leffen ‘arz ve takdîm kılınmış olmağla ol bâbda (8) emr ü fermân hazret-i men lehü’l- emrindir. Fî 18 Ağustos Sene (1)313 (30 Ağustos 1897).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

114 BOA. Y. MTV. 166-6.

*

Nezâret-i Zabtiyye

Beyoğlu Mutasarrıflığından Cevâben Vârid Olan 18 Ağustos Sene (1)313 Târîhli Tezkirenin Sûretidir

(1) Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Cenâb-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesinden şeref-vârid olan 18 Ağustos Sene (1)313 târîhli tezkire-i husûsiyyeyi (2) mübelliğ-i vârid dest-i ta‘zîm olan 18 Ağustos Sene (1)313 târîhli ve bin doksan altı numerolu tezkire-i ‘aliyye-i Nezâret-penâhîleri (3) cevâbıdır şimdiye kadar şeref-sudûr buyurulan irâdât-ı seniyye-i hazret-i Pâdişâhî mûceb-i ‘âlîsi vechle iltizâm (4) ve icrâ kılınmakda olan takayyüdâtın işbu emr ü fermân-ı hümâyûn-ı Mülûkâne mantûk-ı münîfi üzere son derecede (5) ve her vaktden ziyâde teyîd ve takviye tahtında cereyâniçün derhâl bi’l-cümle polis merkez ve mevki‘leri memûrlarına (6) bir takım vesâyâ ve teblîgâtı mutazammın ber-‘umûm-ı tastîr ve irsâl olunarak bu sene de her nerede ve her ne vakt (7) olursa olsun erbâb-ı mefsedet tarafından bir hareket-i nâ-marziyye îkâ‘ına mücâseret olunursa olduğu yerde (8) basdırılıb ve mütecâsiri der-dest edilib ahâlî tarafından zinhâr müdâhaleye meydân verilmemesi (9) ve böyle bir hâdisede polis memûru vazîfesini tamâmen îfâ etmekle berâber men‘-i hâdise ve der-dest-i (10) mütecâsir içün ‘inde’l-îcâb ‘asâkir-i şâhâne ile sûret-i müşterekede hüsn-i îfâ-yı vazîfe olunması ekîden ve şedîden (11) teblîğ ve tefhîm kılınmış ise de Şehremânet-i Celîlesinin ma‘rûzât-ı vâkı‘asında erbâb-ı fesâdın beyân olunan hareket-i (12) ‘umûmiyyelerine göre Galataserâyı’na kol ve devriye içün memûr olan ‘asâkir-i şâhânenin mikdâr ve mevcûdu üzerine (13) dahi makâm-ı ‘âcizânemde lede’l-müzâkere şu hâle nazaran idârenin cesâmet ve vezâifin ehemmiyyeti Galataserâyı’ndaki ‘asâkir-i (14) nizâmiyye ve Hasköy ve Kasımpaşa cihetlerine memûr ‘asâkir-i bahriyye-i şâhânenin derece-i kâfiyyede olmadığını gösterdiğinden şu dakîkadan (15) i‘tibâren nizâmiyyeden gönderilen neferât-ı şâhâne içün Azîziye Kumandanı ve Hasköy ve Kasımpaşa içün irsâl edilen (16) ‘asâkir-i bahriyye içün dahi bahriyye silah endâz ve itfâiyye taburu kumandanı paşalara ‘asâkir-i mürettebenin bir mislinin daha (17) zammıyla iki misli olarak gönderilmesi husûsunda muhâbere edilmekde ve bir tarafdan da hâricde efkâr ve efvâh-ı ahâlîde dolaşan hissiyyâtı (18) var ise anın da şekl ve rengi bilinmek üzere mücerred-i teftîş ve tahsîs-i hafî vazîfesiyle memûrlar çıkarılmış olduğundan (19) ve anlardan da ma‘lûmât beklenildiğinden ve mûmâileyhümâ kumandan ve sâlifü’l-‘arz memûrîn taraflarından alınacak cevâb (20) ve ma‘lûmâtın dahi başkaca ‘arz kılınacağı ma‘rûzdur.

*

Nezâret-i Zabtiyye

Üsküdar Mutasarrıflığından Vârid Olan 18 Ağustos Sene (1)313 (30 Ağustos 1897) Târîhli Tezkirenin Sûretidir

(1) Bugün Ermenilerin yevm-i mahsûsu olub dükkân ve mağazalarını ber-mu‘tâd güşâd etmeyecekleri tabî‘i ise de üç günden ‘ibâret bulunan işbu yortuda yalnız bir gün ta‘tîl ve mağaza (2) ve dükkânları sedd etmek mu‘tâd iken Çeharşenbe gününe kadar kapayacakları ve maksadlarına nâil olmak içün fedâ-yı nefsi göze aldıkları haber alındığı Şehremânet-i Celîlesinden ‘arz ve iş‘âr kılınmış olduğundan (3) bir gûnâ harekât-ı mefsedetkârâne zuhûruna meydân verilmemek içün şu sırada her zamandan ziyâde dikkat ve basîret üzere bulunulması ve erbâb-ı fesâdın zâbıta veyâ ‘askerin nazar-ı dikkatini celb (4) etmeyecek sûretde veyâhûd zâbıtanın nazar-ı dikkatini ba‘zı noktalara celb ile memûrînin bu vechle meşgûl olduğu bir sırada hilâf-ı memûl hareket ve icrâ-yı habâset etmeleri ve memûrîni (5) isti‘mâl-i hiyel ve desâis ile elde etmeleri ihtimâline karşı ne yolda ittihâz-ı tedâbîr olunmak lâzım geleceğinin ya‘ni zâbıtanın nazar-ı dikkati bir noktaya celb olunduğu takdîrde diğer cihetlerin (6) ne sûretle idâre edileceğinin bugün ‘arz-ı hâk-i pây-ı ‘âlî kılınması ve ‘askerî kumandanlıklarıyla bi’l-muhâbere zâbıta ve cihet-i ‘askeriyyenin ittihâz etdiği tedâbîre dâir yekdiğerine i‘tâ-yı malûmât eylemesi (7) ve erbâb-ı mefsedet beş on kişiyi İslâm kıyâfetine koyarak Ermeniler üzerine hücûm etdirmek ve bu vechle Avrupa’ca İslâmlar’ın ithâmına sebeb vermek gibi teşebbüsâtda bulunabilmeleri (8) melhûzâtına mukâbil memûrînin bu cihetlere dahi fevka’l-âde dikkat ve i‘tinâ edilmesi hakkında şeref-sâdır olub Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Cenâb-ı Mülûkâne Başkitâbet-i Celîlesinden teblîğ buyurulan (9) irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhîyi mutazammın 18 Ağustos Sene (1)313 târîh ve sekiz yüz yetmiş iki numerolu tezkire-i ‘aliyye-i dâverâneleri mütâla‘a-güzâr-ı ‘âcizânem oldu muhâfaza-i âsâyiş ve inzibât husûsunda (10) her an telakkîsiyle şeref-yâb olduğumuz irâdât-ı kerâmet-i gâyât cenâb-ı velî-ni‘met bî-minnet-i a‘zamî ahkâm-ı celîlesine tevfîk-i hareketle mahallâtda ve mecma‘-ı Hıristiyan olan yerlerde leyl ve nehâr süvârî (11) ve piyâde asâkir-i nizâmiyye-i şâhâne ve polis ve jandarmadan müretteb ve müte‘addid kol ve devriyeler gezdirilmekde ve memûrîn-i zâbıtanın kâffesi geceli gündüzlü vazîfeleri başında (12) ve basîret üzere bulunub takayyüdât ve tarassudâtdan bir an hâlî kalınmamakta olduğundan sâye-i kudret-vâye-i hazret-i Pâdişâhîde Üsküdar cihetinde merzî-i ‘âlîye mugâyir ve âsâyiş muhill (13) bir hâl ve hareket vukû‘

bulmadığı gibi bundan böyle dahi vukû‘ bulmamasına ‘avn-i hakkla sarf-ı mesâ‘î olunacağı der-kâr ise de hüdâ-negerde erbâb-ı mefsedet ve ağrâz tarafından (14) ihlâl-i âsâyiş kasdıyla bir mahallde bir sû-i hareket îkâ‘ına ictisâr olunduğu takdîrde Der-Sa‘âdet ve Bilâd-ı Selâse’de takrîr-i âsâyiş vazîfesiyle mükellef olan nizâmiyye ve jandarma (15) ‘asâkir-i şâhâne ile polis memûrlarının sûret-i hareketlerine dâir bâ-irâde-i seniyye-i cenâb-ı Cihânbânî geçen sene kaleme alınıb yedimizde bulunan ve icrâ-yı ahkâmına her an i‘tinâ edilen (16) biri on altı diğeri dört bendi şâmil ta‘lîmât-ı seniyye ve evvel ve âhir şeref-sâdır olan evâmir ve irâdât-ı celîle ahkâmına tevfîkan derhâl vak‘anın zuhûr etdiği mahall-i (17) inzibâtına memûr olan polisler vak‘anın teskînine ve mahall-i âhere sirâyetinin men‘ine şitâb ve bir tarafdan da jandarmanın mu‘âvenetine ve bu iki fırka-i muhâfaza muktedir (18) olamadıkları hâlde en yakın olan ‘asâkir-i şâhâneye mürâca‘atla vukû‘âtın zuhûr etdiği yerde basdırılmak ve diğer mahall ve idâreler polisleri dahi kendi (19) idârelerinden ayrılmayıb inzibâta i‘tinâ ile şâyed idârelerinde de öyle bir hâl vukû‘unda ‘aynı hareketde bulunub âsâyişi muhâfaza etmek ve’l-hâsıl ta‘lîmât ve irâdât-ı (20) seniyye dâiresinde hareketle nizâmiyye ve jandarma ile birlikde hıfz-ı âsâyişe ve bir vak‘a zuhûrunda tevessü‘ ve sirâyetine ve ahâlînin müdâhalesine meydân verilmeksizin teskîn (21) ve mütecâsirlerinin der-destine son derecede i‘tinâ kılınmak mukadder olduğu gibi işbu irâde-i seniyye-i cenâb-ı Cihânbânî üzerine de lâzım gelenlere ez ser-i nev ta‘lîmât-ı lâzime i‘tâ (22) ve Üsküdar cihet-i ‘askeriyyesi kumandanlığıyla dahi bi’l-muhâbere kolların tezyîd ve cârî olan inzibâtın bir kat daha teyîdi içün her iki cihetden tertîbât-ı lâzime îfâ kılınmışdır (23) dükkânların kapanması bahsine gelince müstağnî-i ‘arz ve beyân olduğu üzere gerek Ermeni ve gerek Rumlar’ın yortu günlerinde etmekci ve bakkal ve sâir havâyic-i zarûreye fürûht (24) eden esnâf ile fukarâ takımının dükkânlarını açıb ahz ve i‘tâ etdikleri ve hâl ü vakti müsâ‘id olan tuhafeci ve manifaturacı ve kerâsteci ve sâir bu gibi esnâfın ba‘zıları (25) dahi yortu günlerinin devâm etdiği müddetce dükkânlarını açmadıkları öteden beri vâki‘ olub ma‘-mâ-fîh her gün dükkânlar nazar-ı tecessüsden geçirildiği misillü tekrâr (26) mahsûsen hafî memûrlar irsâliyle teftîş etdirildikde Üsküdar çârsusuyla iskele idâresinde tuhafeci ve manifaturacı ve kunduracı ve kerâsteci ve timurcu (27) Ermenilerden yalnız on yedi dükkânın kapalı olub kusûru açık bulunduğu ve bunların sene-i sâbıka yortusunda da dükkânlarını bu sûretle açmadıkları bi’t-tahkîk (28) anlaşılmış ve sâye-i âsâyiş-vâye-i hazret-i Tâcdârîde Üsküdar’ın her cihetinde inzibât ve takayyüdât mükemmelen cârî olub muğâyir-i marzî-i ‘âlî bir hâl ve hareket (29) hiss olununca derhâl ‘arz edileceği tabî‘i bulunmuş olmağla ol bâbda.

113[115]

Rusya Sefareti papazının tevkif edilmesi ve hakkında adli işlem yapılması hususunda muamele icra eden memurların hizmetlerinden çıkarılması ve bir daha bu gibi durumlara meydan verilmemesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 113 • Sayfa: 500)

Sadâret Mektûbî Kalemi

Numero	Târîh-i Vürûdu	Târîh-i Tesvîdî		Li-ecli't-tebyîz vürûdu	
498	13	14 Cemâziye'l-evvel Sene (1)315 ve 29 Eylül Sene (1)313 (11 Ekim 1897)	Hâriciyye Nezâret-i Celîlesine ve Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesine		Târîh-i Tebyîzi 14 29

(1) Rusya Sefâreti Maslahat-güzârı tarafından bess-i şikâyete mahall verecek sûretde Rusya Sefâreti (2) papazını tevkîf ile mutasarrıflık dâiresine götüren polis ile mûmâileyh hakkında evvelâ mu'âmele icrâ eden (3) memûr hidmetlerinden çıkarılmak ve bir daha bu türlü ahvâlin tekerrürüne mahall verilmemesi içün Beyoğlu (4) Mutasarrıflığına tenbîhât-ı müessere icrâ edilmek üzere bu işin tesviyesine Rusya Sefâretince (5) muvâfakat olunarak zât-ı (Hâriciyye Nâzırı Devletlü Paşa Hazretlerine) devletlerine o sûretle işin bitirilmesi teblîğ kılınmış olduğundan Bâb-ı 'Âlî'ce de (6) ana göre îfâ-yı mu'âmele olunması şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî îcâb-ı 'âlîsinden (7) olduğu Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Başkitâbet-i Celîlesinden bâ-tezkire-i husûsiyye iş'âr kılınmış **1** ve Zabtiyye Nezâret-i Behiyyesine de (8) îfâ-yı teblîgât edilmiş olmağla ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı hümâyûn îcrâ-yı îcâbına himmet buyurulması sıyâkında tezkire.

1 Zabtiyyeye ve keyfiyyet nâzır-ı müşârünileyh hazretlerine bildirilmiş olmağla Nezâret-i Behiyyelerince de ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı hümâyûn mu'âmele-i mukteziyyenin îfâsına himmet.

Bâ-emr-i 'âlî-i cenâb-ı müsteşârî

115 BOA. BEO. 1021-76517.

114[116]

Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıklarının polis müdüriyetine çevrilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 114 • Sayfa: 501)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Umûr-ı Dâhiliyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 2197

Huzûr-ı ‘Âlî-i Hazret-i Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Beyoğlu Mutasarrıflığı hayli müddetdir açık bulunduğundan mutasarrıflık nâmının Beyoğlu Polis Müdîriyyeti nâmına tahvîliyle Müdîriyyet-i mezkûreye yedi bin bin guruş ma‘âşla (3) Üsküdar Mutasarrıfı Sa‘âdetlü Azmi Bey’in ve Üsküdar Mutasarrıflığı nâmının da Üsküdar Polis Müdîriyyeti nâmına tahvîliyle dört bin guruş ma‘âşla Müdîriyyet-i mezkûreye Mahkeme-i (4) Ticâret a‘zâ mülâzımlarından Lütfi Bey’in ta‘yînleri hakkında Zabtiyye Nezâretinden alınan tezkire leffen takdîm kılındı sûret-i iş‘âr muvâfık görüldüğünden iktizâsının (5) îfâsı merhûn müsâ‘ade-i celîle-i Sadâret-penâhîleridir ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî Gurre-i Şa‘bân Sene (1)326 ve fî 15 Ağustos Sene (1)324 (28 Ağustos 1908).

Nâzır-ı Umûr-ı Dâhiliyye
(İmzâ)

116 BOA. İ. ZB. 3-49.

*

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret
Amedî-i Dîvân-ı Hümâyûn
2474

(1) ‘Atûfetlü efendim hazretleri
(2) Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıkları nâmlarının polis müdîriyyetine tahvîliyle Beyoğlu Polis Müdîriyyetine yedi bin guruş ma‘âşla Üsküdar Mutasarrıfı Azmi ve Üsküdar Polis Müdîriyyetine dört bin guruş ma‘aşla Mahkeme-i (3) Ticâret a‘zâ mülâzımlarından Lütfi Beyler’in ta‘yînleri hakkında Dâhiliyye Nezâret-i ‘Aliyyesinin tezkiresi leffen ‘arz ve takdîm kılınmağla irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî her ne vech ile şeref-müte‘allik buyurulur ise (4) mantûk-ı ‘âlîsi infâz edileceği beyânıyla tezkire-i senâverî terkîm kılındı efendim. Fî 3 Şa‘bân Sene (1)326 ve fî 17 Ağustos Sene (1)324 (30 Ağustos 1908).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

(Yatay Kısım)
(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Resîde-i dest-i ta‘zîm olub melfûflarıyla manzûr-ı ‘âlî buyurulan (3) işbu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri üzerine mûcibince irâde-i seniyye-i cenâb-ı Hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurmuş olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 4 Şa‘bân Sene (1)326 ve fî 18 Ağustos Sene (1)324 (31 Ağustos 1908).

Serkâtib Hazret-i Şehriyârî
(İmzâ)

115[117]

Üsküdar ve Beyoğlu Polis Müdüriyetlerinin mutasarrıflığa dönüştürülerek buralardaki boş yerlere gereken atamaların yapıldığına dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 115 • Sayfa: 503)

Bâb-ı‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded:

Dâhiliyye Nezâret-i ‘Aliyyesine

(1) Atûfetlü efendim hazretleri
(2) İstanbul Polis Müdîri Ali Rüştü Efendi’nin memûriyyet-i sâbıkası olan Mahkeme-i İstinâf ticâret kısmı a‘zâlığına nakli bi’l-istîzân şeref-sudûr buyurulan irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî (3) iktizâ-yı ‘âlîsinden bulunduğundan Müdîriyyet-i mezkûreye Üsküdar Polis Müdîri Lütfi Bey’in ta‘yîni ve Beyoğlu ve Üsküdar Polis Müdîriyyetleri nâmlarının kemâ-fi’s-sâbık mutasarrıflığa tahvîliyle (4) Üsküdar Mutasarrıflığına evvelce muhassas beş bin guruşla Suriye sâbık İstinâf Müdde‘î-i ‘Umûmîsi Musa Kazım Bey’in ve Beyoğlu Polis Meclisi Reîsi Mehmed Efendi tekâ‘üde da‘vet olunmak üzere yerine (5) riyâset ma‘âşıyla Beyoğlu Mutasarrıf Mu‘âvini Veli Bey’in tayînleri ve mezkûr mutasarrıflıklar ile İstanbul Polis Müdîriyyeti refâkatlerinde bulundurularak lede’l-iktizâ mu‘âvenetlerinden istifâde (6) olunmak üzere Hâssa Üçüncü Alayının Dördüncü Taburunda müsâfir Kâimmakâm Ahmed Tevfik Bey’in Beyoğlu müsâfirhâne-i ‘askerîde müstahdem Kolağası Mehmed Efendi’nin Üsküdar Mutasarrıflıkları (7) ve Hâssa Birinci Merkez Taburunda Kolağası Faiz Bey’in İstanbul Polis Müdîriyyeti refâkatlerine ta‘yînleri husûsuna 22 Ramazan Sene (1)326 (18 Ekim 1908) târîhli ve 2940 numerolu tezkire-i ‘âtufîleri üzerine (8) bi’l-istîzân 28 Ramazan Sene (1)326 târîhinde irâde-i seniyye-i cenâb-ı Pâdişâhî şeref-sudûr buyurularak Harbiyye Nezâret-i Celîlesine teblîgât îfâ kılınmağla Nezâret-i ‘Aliyyelerinden de îfâ-yı muktezâsına (9) himmet buyurulması siyâkında tezkire-i muhlis terkîm kılındı. Fî 30 Ramazan Sene (1)326 ve 13 Teşrîn-i evvel Sene (1)324 (26 Ekim 1908).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

117 BOA. DH. MKT. 2643-63.

116[118]

Zaptiye Nezareti Muavinliği'ne Beyoğlu Mutasarrıfı Azmi Bey'in ve Beyoğlu Mutasarrıflığına Siroz Mutasarrıfı Mazhar Bey'in tayinleri hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 116 • Sayfa: 504)

Sadâret-i 'Uzmâ Mektûbî Kalemi

Numero	Târîh-i Tesvîdî 21 Zi'l-ka'de Sene (1)326 Fî 2 Kânûn-ı evvel Sene (1)324 (15 Aralık 1908)	Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine	
11 ve tensîb-i devletleri		(1) Zabtiyye Nezâreti mu'âmelâtının tenevvü' ve tekessür etmesine ve zâbıta umûrunun günü gününe tesviyesi lüzûmuna mebnî umûr-ı 'âdiyyeye (2) doğrudan doğruya bakmak ve umûr-ı mühimmede Nezârete mu'âvenetde bulunmak üzere bir nâzır mu'âvinine lüzûm-ı kat'î olduğu (3) ve Nezâretin on iki bin yüz guruş ma'âşlı iki mu'âvinliği münhall ise de iki mu'âvine lüzûm olmadığı cihetle (4) Nezâret mu'âvinliğine yedi bin beş yüz guruş ma'âş ile Beyoğlu Mutasarrıfı Sa'âdetlü Azmi (5) Beyefendi'nin ve mezkûr mutasarrıflığa ehliyyet ve kifâyeti cihetiyle Siroz Sancağı Mutasarrıfı Sa'âdetlü Mazhar (6) Beyefendi hazretlerinin ta'yînleri husûsuna Nezâret-i Celîleleri makâmının 4 Zi'l-ka'de Sene (1)326 târîhli ve 3534 (7) numerolu tezkiresi **11** üzerine bi'l-istîzân 18 Zi'l-ka'de Sene (1)326 (12 Aralık 1908) târîhinde irâde-i seniyye-i cenâb-ı (8) Hilâfet-penâhî şeref-sudûr buyurulmuş olmağla îfâ-yı muktezâsına himmet.	

118 BOA. BEO. 3454-259014.

117[119]

İstanbul Polis Müdürlüğü ile Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıkları idarelerindeki polis merkezleri ve mevkilerinde mevcut demirbaş eşya miktarına ait birer adet müfredat defteri tanzimi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 117 • Sayfa: 505)

Mektûbî Kalemine Mahsûs

Sıra Numerosu 10728	Müsevvidî 11 Şubat (1)324 (24 Şubat 1909)	Müdîr	Ta'mîm	Ne Üzerine Kaleme Alındığı / İdâre Komisyonu Mazbatası	Târîh-i Tebyîz
Evrâk Sıra Numerosu	Dosya Numarası	(1) İstanbul Polis Müdîrliğiyle Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıkları idârelerinde bulunan bi'l-'umûm polis merâkiz ve mevâki'inde (2) mevcûd bulunan timürbaş eşyâ mikdârının bilinmesine lüzûm görüldüğünden bu bâbda 'umûm polis merâkizince sûret-i (3) muntazamada birer kıt'a müfredât defterinin sür'at-i tanzîm ve irsâli lüzûmu İdâre Komisyonundan bâ-mazbata ifâde ve keyfiyyet lâzım gelenlere iş'âr-ı mâdde (4) kılınmış olmağla idâre-i behiyyeleri dâhilinde bi'l-'umûm polis merâkiz ve mevâki'inde bulunan timurbaş eşyâ defterinin dahi (5) sür'at-i tanzîm ve tesyârı siyâkında.			
1076 Beyoğlu, 857 Müdîriyyet, 882 Üsküdar	6959				

119 BOA. ZB. 601-146.

118[120]

Polis müdürünün vazifelerine dair talimat müsveddesi.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 118 • Sayfa: 506)

Polis Müdîrinin Vezâifine Dâir Ta‘lîmâtdır

(1) Polis ve jandarma sınıflarında bulunan efrâd ve zâbitânın sıfât-ı lâzime ve vezâif-i memûrelerine dâir (2) 1 Kânûn-ı evvel Sene (12)96 ve 1 Şubat Sene (12)96 târîhleriyle yapılıb neşr olunan ta‘lîmâtda münderic ve muharrer olduğu vechle (3) işbu iki sınıf ‘askerin hulâsa-i vazîfeleri memleket ve ahâlînin muhâfaza-i emniyyet ve aşâyîş (4) kaziyyesinden ‘ibâret olarak bu cihetle ‘âsâkir-i merkûme vezâif-i memûrelerini icrâda umûr-ı mülkiyye (5) memûrlarının emrine ve usûl-i ‘askeriyyede jandarma zâbitânına tâbi‘ oldukları hâlde (6) ba‘zı mahallerce icrâat-ı fi‘liyyede şu iki cihetin tefrîki mâddesinde ba‘zı karışık şeyler vukû‘u (7) haber alındığına ve bu def‘a polis sınıfının vezâif-i mülkiyyeleri içün ayrıca bir müdîr ta‘yîn kılınarak (8) polis efrâd ve zâbitânının umûr-ı mülkiyye ve belediyyece hareket ve vazîfelerinden işbu müdîr mesûl olduğu (9) gibi polislerin ahvâl-i nizâmiyye ve sıfât-ı ‘askeriyyeleri yine kemâ-kân jandarma zâbitânının nezâretine (10) merbût bulunduğuna binâen icrâatında bir gunâ karışıklığa mahall kalmamak içün zikr olunan iki kıt‘a (11) ta‘lîmâtda muharrer şerâit ve ahvâle zamîmeten ba‘zı îzâhât i‘tâsı lâzım gelmişdir.

(Belgenin Devamı-1)

(1) Şöyle ki polislerin vazîfe-i asliyyeleri olan umûrda icrâ edecekleri hareketlerin tafsîl-i derecâtı (2) yedlerindeki ta‘lîmâtın bâb-ı sânîsinde bi’l-etrâf yazılmış olduğundan her polis o yolda ve ta‘lîmâtın (3) hükmü dâiresinde hareket etmeğe memûr ve mecbûrdur. Kazâlarda olan polislerin bu vechle ta‘lîmâta tatbîkan (4) îfâ-yı memûriyyet edib etmediklerine nezâret etmek ve bunların ma‘iyyetlerine verilecek jandarma neferâtını (5) vakt ü zamânında tertîb ile kola çıkarmak ve elbise ve eslihalarının intizâmına dikkat eylemek ve hilâf-ı (6) nizâm ve ta‘lîmât hareketleri zuhûrunda hafîf ve cüzî bir şey ise tashîh ve ıslâh edib kusûr (7) ve töhmetleri hükme sâlih derecede ise derhâl

120 BOA. Y. EE. 40-197.

jurnalini yazıb alay merkezine göndermek o kazâda (8) bulunan jandarma zâbitânı vazîfesidir fakat (9) jandarma zâbitinin polisler hakkında icrâ edecekleri nezâret ve memûriyyet-i polislerin harekât-ı nizâmiyyelerine mahsûs ve münhasır olub ya‘ni polis efrâdının (10) meselâ ser-hôş olması ve üzerinde ‘alâmet-i fârikası var iken sokakda ve bir dükkânda oturması (11) ve sigara içmesi ve alış veriş etmesi ve âher ile görüşmesi ve göğsü açık gezmesi ve elbise (12) ve eslihasının gayr-ı muntazam bulunması ve nöbetine devam etmemesi ve arkadaşlarıyla mücâdele eylemesi ve jandarma (13) neferâtına hilâf-ı ta‘lîmât emr vermesi ve lüzûmsuz ve münâsebetsiz düdük çalması gibi ahvâl

(Belgenin Devamı-2)

(1) vezâif-i ‘askeriyyeden olmağla jandarma zâbitânının polisler hakkında mükellef oldukları hakk-ı (2) nazâret bu hâllere mahsûsdur şu ahvâlin gayrî olarak polis efrâd veyâ zâbitânından birinin (3) meselâ bir cinâyet veyâ cünha mâddesinden dolayı lâzım gelen tahkîkâtı icrâ etmemek ve ashâb-ı (4) cinâyetin ahz ü giriftinde tekâsül eylemek ve usûl-ı memleket ve kânûn ve kâ‘ideye muhâlif (5) ahvâli tahkîk edib bildirmemek ve ta‘lîmâtın onuncu mâddesinde beyân ve ta‘dâd olunan (6) vazîfeleri îfâ eylememek ve salâhiyyeti olmayan mahallere girmek ve nâsdan biri hakkında hilâf-ı ta‘lîmât muâmele (**1** etmek ve tahkîkâtını nâkıs yapmak) misillü ve sâir o türlü ahvâl dahi sırf umûr-ı mülkiyyeden olmağla bunlar (7) hakkında lâzım gelen nezâret ve şikâyet livâ ve kazâlarda ise orada bulunan en büyük (8) mülkiyye memûruna ve merkezde ise polis müdîrine ‘âiddir binâen ‘aleyh nizâmâta müte‘allik ahvâlde (9) jandarma zâbitleri doğrudan doğru polis efrâd ve zâbitânına rey-i kumanda etmeğe (10) ve umûr-ı mülkiyyeye müte‘allik mâddelerden dolayı merkezde polis müdîri ve sancak ve kazâlarda en (11) büyük mülkiyye memûrları emr-i i‘tâsına mezûn oldukları gibi gerek ahvâl-i ‘askeriyyeden ve gerek (12) umûr-ı mülkiyyeden dolayı polis zâbitân ve efrâdı hakkında icrâ olunacak mu‘âmelâta polis müdîrinin (13) ve îcâbına göre yüzbaşı ile mülâzımların inzimâm-ı reyleri meşrûtdur.

(14) Merkez ve mevki‘lerden ve kazâlarda dahi hukûmet mahallerinde her yirmi dört sâ‘atde çıkarılacak kara (15) gollar polis ve jandarma zâbitleri beyninde bi’l-müzâkere-i vakt ü sâ‘atleri ve kolların gezecekleri (16) mahalleri ta‘yîn olunmak ve gerek polis ve gerek jandarma tarafından verilecek evâmirde

(Belgenin Devamı-3)

(1) iki tarafın dahi ma'lûmâtı bulunmak ve bir mahallde cinâyet veyâ cünha mâddesinden ve sâir esbâb-ı meşrû'adan dolayı (2) bir hânenin veyâ bir dükkânın taharrîsi lâzım geldikde kazâlarda ise mutlakâ mülkiyye memûrunun rey-i munzamm olmak ve merkezde (3) ise polis müdîrinin rey-i munzamm olmak ve polis zâbitân ve efrâdından hiçbirisi her nasıl sebebe mebnî olur ise (4) olsun hôd-be-hôd bir hâneye girememek ve girer ise mesûl tutulmak lâzım gelir.

(5) Polislerin bulundukları kazâlar merkezlerinde birer vukû'ât defteri olub en mühimm mâddelerin ve sâbıkalı eşhâsın (6) bu defterde kaydı bulunacağından bunların yoluyla cereyân edib etmediğinin aramak ve yoluna koymak ve polislere (7) harekât-ı lâzimeleri 'ale't-tevem ta'lîm eylemekve polise havâle olunan mâddelerden jandarma mu'âveneti meşrût (8) olmayan işleri derhâl rüyet ve icrâ etmek polis zâbitlerine ve muvâsata ile polis müdîrliğine 'âid (9) olub bu işlerden dolayı polis müdîrinin ve zâbitânının jandarma zâbitânına mürâca'at etmeleri (10) meşrût değildir.

(11) Polis müdîri ile zâbitân ve efrâdının ma'âşları jandarma muhassasâtı dâhilinde bulunduğundan aybaşlarında (12) jandarma meclisinden yapılacak mazbata ve verilecek sened-i mahsûsa mûcibince ahz ve tevdî' kılınmak ve polislerin eyyâm-ı (13) hâliyye ma'âşlarıyla cüz-i rub' veyâ nısf hesâbıyla kesilmiş ma'âş var ise anların hesâbları dahi o sırada rüyetle (14) defterlerine gösterilecekdir.

(Belgenin Devamı-4)

(1) Polislerin harekât-ı mukteziyyelerine dâir verilecek evâmir ve ta'lîmât polis müdîrliği tarafından i'tâ olunacakdır (2) fakat işbu evâmir ve ta'lîmâtda jandarmaya ta'alluk edecek ve nizâmât-ı 'askeriyyeye münâsebeti olacak (3) şeyler var ise jandarma zâbitânının reyleri alınıb anlar tarafından dahi mülhakâtda bulunan jandarma (4) zâbitlerine ma'lûmât verilecekdir. Fî 6 Rebî'ü'l-ahir Sene 1327. (27 Nisan 1909).[121]

121 Varakın tasnif fişinde verilen tarih kullanılmıştır.

119[122]

Beyoğlu, Üsküdar, İzmit ve Çatalca Sancakları ile Şehremaneti'ne bağlı kazalardan müteşekkil, merkezi İstanbul olmak üzere bir vilayet teşkiliyle Şehremaneti'nin mülki görevlerinin vilayete terki ve Zaptiye Nezareti'nin Dâhiliye Nezareti'ne bağlı Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti olarak değiştirilmesi hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 119 • Sayfa: 511)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 724

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i ‘Âlîsine

Müsta‘celdir

(1) Ma‘rûz-ı çâkerleridir ki
(2) 6 Mayıs Sene (1)325 târîhli ve 673 numerolu tezkire-i ‘aliyye-i fahîmâneleri cevâbıdır Zabtiyye Nezâretinin ‘unvânı Polis Nezâretine veyâ Polis Müdîriyyet-i ‘Umûmiyyesine tahvîl ve ma‘âşı da sekiz bin (3) guruşa tenzîl edildiği takdîrde Galip ve Azmi Beyler’in lâihalarında gösterilen ve Hareket Ordusu Kumandanlığınca da tasvîb edilen teşkîlât bi-tamâmihâ vücûd-pezîr olur ise de (4) İstanbul Vilâyetinin teşekkülünden evvel Zabtiyye Nezâretinin vezâif ve teşkîlât-ı hazırâsınca ta‘dîlât icrâsı müşkilâtı mûcib olacağı ve çünkü Polis Müdîriyyet-i ‘Umûmiyyesinin (5) bir müddet merci‘siz kalması lâzım geleceği cihet ile Nezâret-i mezkûreye müte‘allik teşkîlât dahi İstanbul Vâlîliği ile birlikde icrâ etdirilmek üzere vâlîlik teşkîlâtının (6) tesrî‘i ve Zabtiyye Nazırı Ali Paşa hazretlerinin Medîne-i Münevvere Muhâfızlığına ta‘yîni geçende tensîb edilmiş olmağla Harbiyye Nezâret-i ‘Aliyyesi ile bi’l-muhâbere memûriyyeti icrâ olunmak üzere (7) keyfiyyetin ve Polis Müdîriyyet-i ‘Umûmiyyesine asâleten tayîni münâsib olacağı bildirilmiş Miralay Galip Bey’in Müdîriyyet-i mezkûreyi arzu etmediği ifâdesinden anlaşılmış ise de (8) taraf-ı ‘âlî-i fahîmânelerinden tekrâr teklîf buyurularak kabûl ederse mûmâileyhin ve etmediği takdîrde şimdilik Nezâret-i mezkûreye muhassas

122 BOA. DH. MKT. 2827-93.

ma‘âşın nısfı olan yedi bin (9) beş yüz guruş ile vekâleten mu‘âvin Azmi Bey’in inhâsı ve Polis Nizâmnâmesi Lâihası’nın bir an evvel ikmâl-i tedkîkâtı lâzım gelenlere ihtâr edildiğinden taraf-ı (10) ‘âlî-i Dâverîlerinden de ta‘kîb ve tesrî‘i ve polisin ihtârâtına mutâva‘at etmeyenler hakkında yüz on ikinci mâdde-i kânûniyyenin fıkra-i ûlâsına tevfîkan ta‘yîn (11) olunacak mücâzâtın dahi temîn-i maksada kâfî olacağı der-kâr ise de be-heme-hâl fıkra-i sâniyyeye tatbîkan tayîn-i mücâzât ciheti Polis Nizâmnamesi’ne derc ve Nizâmnâme-i (12) mezkûre Meclis-i ‘Umûmîce tasdîk olunmadıkca kâbil-i icrâ olmadığından ve tatbîkât-ı kânûniyyeden mesûl olan mahâkime bu yolda teblîgât îfâsı câiz olamayacağı aşîkâr idüğünden (13) der-dest-i tedkîk bulunan nizâmnâme lâihasına o yolda bir fıkra derc edilmesinin Zabtiyye Nezâretine ihtârı ve polis mektebinin masârif-i tesîsine muktezî mebâliğin (14) müvâzenenin tasdîkine intizâr edilmeksizin Zabtiyye Nezâreti veznesinde mevcûd olduğu anlaşılan emânâtdan ta‘vîzen sarfı Nezâret-i muhâsebeye teblîğ edilmekle (15) Nezâret-i Celîle-i fahîmânelerince de iktizâsının tesrî‘i ve mûmâileyhümânın lâihası leffen taraf-ı ‘âlî-i âsafânelerine i‘âde kılındığından polislerin tensîkâtına ta‘alluk eden cihât (16) ve mukarrerât-ı sâirenin îfâ-yı mukteziyyâtı temennî olunur ol bâbda emr ü irâde hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 7 Cemâziye’l-evvel Sene (1)327 ve fî 14 Mayıs Sene (1)325 (27 Mayıs 1909).

Sard-ı a‘zam
(İmzâ)

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi			Târîh-i Tebyîzi
		Fî 20 Mayıs Sene (1)325 (2 Haziran 1909)	Huzûr-ı ‘Âlî-i Sadâret-penâhîye		Fî 20 Mayıs Sene (1)325 ve fî 13 Cemâziye’l-evvel Sene (1)327

(1) Şeref-vârid olan 14 Mayıs Sene (1)325 târîhli tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri cevâbıdır Kânûn-ı Esâsî’nin (2) İkinci Mâddesi mûcibince İstanbul’un sâir bilâd-ı Osmâniyye’den farkı ve bir gûne imtiyâzı olmadığından Pây-ı Taht’a (3) müte‘allik teşkîlat-ı mülkiyyenin vilâyâtın şekl-i idârîsinden başka bir sûretde bulunmasına mahall olmadığı gibi hâl-i hâzır (4) üzere bekâsında da intizâm-ı umûr ve mükemmelliyyet-i idâre-i muhâfaza olunamayacağı cihetle Beyoğlu ve Üsküdar (5) ve İzmid ve Çatalca sancaklarıyla el-yevm Şehremânetine mülhak olan kazâlardan mürekkeb ve merkezi İstanbul olmak (6) üzere ikinci sınıfdan bir vilâyet teşkîli ve Der-Sa‘âdet Tahrîr ve Vergi İdâresi Müdîriyyetinin İstanbul (7) Defterdârlığına nakli muvâfık-ı maslahat olacağına ve Der-Sa‘âdet Nüfûs Nezâretinin de teşkîli esâsen (8) mukarrer ve gerek bunun gerek Der-Sa‘âdet’de müstahdem polis ve jandarmaların muhassasâtı da büdceye (9) dâhil bulunmasına nazaran Vilâyet-i mezkûre içün tahsîsine lüzûm görünecek mebâliğ vâlîlik ma‘âşıyla (10) Heyet-i Kalemiyye muhassasâtından ‘ibâret ve buna da Dâhiliyye muvâzenesi miyânında icrâ olunan tasarrufât-ı tensîkiyyeden (11) karşılık ittihâzı mümkün bu hâle göre el-yevm ‘âdetâ münhasıran vezâif-i zâbıta ile mükellef (12) olan Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıklarının ba‘d-ezîn vezâif-i mülkiyye ile mükellef olmaları tabî‘î (13) olduğu misillü Pây-i Taht’ın ve mülhakâtının vezâif-i mülkiyyesinden el-hâletü-hâzihî Zabtiyye Nezâretince ve Şehremânetince (14) rüyet edilmekde olan aksâmın dahi İstanbul Vâlîliğine devri ve Nezâret ve Emânet-i müşârünileyhümâ (15) vezâifinin de ana göre tahdîd ve ta‘yîni muktezîdir Vilâyet-i mezkûrenin teşkîli hâlinde Şehremâneti (16) vezâif-i mülkiyye ile iştigâlden vâreste kalacağı gibi arabalar tramvaylar otomobiller lokanta otel apartman hân ve hamâmlar misillü ‘umûma mahsûs vesâite ve müessesâta ‘âid ve diğer

(Belgenin Devamı)

00 Zabtiyye Nezâretine gelince İstanbul Vilâyetinin vezâif-i ‘umûmiyye-i zâbıtası ve vilâyet-i mezkûre dâhilinde bulunan vesâit ve müessesât-ı ‘umûmiyyenin umûr-ı inzibâtiyyesi ile mükellef ve kemâ-kân diğer vilâyetlerdeki polisler de nezâreti şâmil ve doğrudan doğruya Dâhiliyye Nezâretine merbût olmak üzere nâmının Polis Müdîriyyet-i ‘Umûmiyyesine tahvîliyle ana göre icrâ-yı teşkîlâtı ve İstanbul Vâlîsiyle Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıklarının ma‘iyyetlerinde müdîriyyet-i ‘umûmiyyeye merbût birer polis müdîri istihdâmı ve Polis Müdîr-i ‘Umûmîsine yedi bin ve üç müdîre üçer bin beşer yüz guruş ma‘âş tahsîsi ve bunların refâkatinde de küçük birer Heyet-i Kalemiyye teşkîli ve 6 Mayıs Sene (1)325 târîhli ve 555 numerolu tezkire-i âcizîde muharrer polis tensîkâtının şimdiden mevki‘-i icrâya vaz‘ı muvâfık görülmekdedir.	(1) bilâd-ı mütemeddinede cihet-i zâbıtaya merbût vezâifin de hasbe’t-ta‘alluk idâre-i zâbıtaya (2) devri ve Şehremânetinin tanzîfât tenvîrât tezyînât-ı belediyye ve idâre-i müessesât-ı hayriyye ve ahvâl-i (3) sıhhiye-i belde ile iştigâl etmesi lâzım geleceğinden bu sûret emânetin vezâif-i asliyyesine hasr i‘tinâ ve sarfiyyât-ı (4) hâzırasından epeyce tasarrufât icrâ etmesini ve binâen ‘alâ-zâlik tezyîd-i ‘umrânını müstelzim olacağı (5) der-kârdır **00** İstanbul Vâlîliği ile Polis Müdîriyyet-i ‘Umûmiyyesinin ve Şehremânetinin ber-vech-i ma‘rûz (6) tefrîk-i vezâifi ile icrâ-yı teşkîlâtı tensîb buyurulduğu hâlde îcâb eden memûrların ana göre (7) intihâb ve istîzânı tabî‘î ve memûriyyetleri ba‘de’l-icrâ vilâyet memûrlarının Teşkîl-i Vilâyât (8) ve İdâre-i ‘Umûmiyye-i Vilâyet Nizâmnâmelerine ve Polis Müdîriyyet-i ‘Umûmiyyesinin elde mevcûd olan Polis Nizâmnâmesine (9) ve Şehremânetinin Belediyye Kânûnnâmesine tatbîkan icrâ-yı vezâif ve mu‘âmelât etmeleri mümkün olub (10) ba‘de’t-teşkîlât her dâirenin kendisine ‘âid umûr ve mu‘âmelâtı tanzîm içün lüzûm görecekleri (11) levâih-i kânûniyye ve nizâmiyyeyi erbâb-ı vukûf ve ihtisâsdan mürekkeb birer komisyon ma‘rifetiyle tertîb (12) etmeleri (13) ve polis tensîkâtına dâir Polis ve Jandarma Müfettiş-i ‘Umûmîsi Galip ve Polis Müdîri Azmi Beyler (14) taraflarından tevdî‘ ve leffen i‘âde ve takdîm kılınan lâyihalarının da Polis Müdîr-i ‘Umûmîsince ber-vech-i ma‘rûz teşekkül edecek komisyonca (15) alınması ve devâir-i mezkûrece bu sûretle tanzîm ve irsâl olunacak levâih-i kânûniyye ve nizâmiyyenin ‘ale’l-usûl (16) îcâb eden tedkîkât ve mu‘âmelâtının tesrî‘i ile pey-der-pey mevki‘-i icrâya vaz‘ı (17) menût rey-i sâmî-i Sadâret-penâhîleridir ol bâbda.

120[123]

Vilayetler polis müdürlerinin maaşlarının yeterli olmamasından atamalar yapılamadığı, bu nedenle maaşlarının miktarları vilayetlerin önemi ve başkente uzaklıklarına göre tespit edilmesi, bu konunun Meclis-i Mebusanda görüşülmesi gerektiği ve görüşmeden önce maaş miktarları konusunda herhangi bir artırım yapılamayacağı ancak düşünülen artışın Zaptiye Nezareti Merkez Tahsisatından karşılanabileceği hakkında.

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 120 • Sayfa: 514)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrak Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Huzûr-ı ‘Âlî-i Sadâret-penâhîye	Târîh-i Tebyîzi
299				26 Cemâziye’l-evvel Sene (1)327 2 Haziran Sene (1)325 (15 Haziran 1909)
		(1) Hâdise-i ahîre-i mündefi‘adan dolayı umûr-ı inzibâtiyyesi kesb-i ehemmiyyet eden Adana Vilâyeti Polis Müdîriyyetine evsâf-ı matlûbeyi (2) hâiz birinin ta‘yîni muktezî olub ancak Müdîriyyet-i mezkûreye muhassas bin beş yüz guruş ma‘âşla bu vazîfeyi (3) der-‘uhde ve îfâ edecek muktedir bir zâtın bulunması kâbil olamayacağından ve Trabzon Vilâyeti Polis Müdîriyyeti de münhall (4) bulunduğundan bahs ile bu iki vilâyet polis müdîriyyetleri ma‘âşlarının ikişer bin guruş iblâğı zımnında muvâzeneye zamâim (5) icrâsı ve bu sûret şimdilik kâbil olmadığı takdîrde muvâzene-i ‘umûmiyyenin tasdîkine kadar şimdiki ma‘âşları fazlasının (6) Nezâret merkez muhassasât-ı ‘umûmiyyesinden tasarrufu taht-ı imkânda bulunan mebâliğden tesviye olunmak üzere sarfına mezûniyyet i‘tâsı (7) ve mezkûr muvâzenenin Meclis-i Meb‘ûsânca tedkîk olunacağı sırada taşra polis müdîrlerinin bulundukları vilâyetlerin (8) sunûf ve derecâtı ile bu‘d-ı mesâfâtı ve ehemmiyyet-i mevki‘iyyeleri nazar-ı dikkate alınarak Yemen Bağdad Basra Beyrut Aydın Selanik (9) Vilâyetleri Polis Müdîrleri ma‘âşlarının üçer ve Kosova Manastır Edirne Haleb Suriye Vilâyetleri Polis Müdîrlerinin (10) iki bin beşer yüz ve vilâyât-ı sâirenin dahi ikişer bin guruş olmak üzere üç sınıfa taksîmi ile berâber (11) cümlesine polis müdîri ve elviye-i mustakille merkezlerinde bulundurulacaklara serkomiser nâmı verilmesi muvâfık-ı maslahat olacağının (12) Meclis-i Meb‘ûsân Riyâset-i Celîlesine teblîği lüzûmuna dâir Zabtiyye Nezâretinden alınan 28 Mayıs Sene (1)325 târîhli tezkire melfûfu (13) tertîb pusulasıyla berâber takdîm kılınmış olmağla îfâ-yı muktezâsı menût rey-i sâmî-i fahîmâneleridir ol bâbda.	

123 BOA. DH. MKT. 1305-32.

*

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Sadâret-i ‘Uzmâ
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 1154

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesi Cânib-i ‘Âlîsine

(1) Ma‘rûz-ı çâkerleridir ki
(2) Adana Vilâyeti Polis Müdîriyyetine evsâf-ı matlûbeyi hâiz birinin ta‘yîni muktezî olub ancak müdîriyyet-i mezkûreye muhassas bin beş yüz guruş ma‘âşla (3) bu vazîfeyi der-‘uhde ve îfâ edecek muktedir bir zâtın bulunması kâbil olamayacağından ve Trabzon Vilâyeti Polis Müdîriyyeti de münhall bulunduğundan bahsle (4) bu iki vilâyet polis müdîriyyetleri ma‘âşlarının ikişer bin guruşa iblâğı zımnında muvâzeneye zamâim icrâ ve bu sûret şimdilik kâbil olmadığı takdîrde (5) muvâzene-i ‘umûmiyyenin tasdîkine kadar şimdilik ma‘âşları fazlasının Nezâret merkez muhassasât-ı ‘umûmiyyesinden tasarrufu taht-ı imkânda bulunan mebâliğden sarfına (6) mezûniyyet i‘tâsı ve mezkûr muvâzenenin Meclis-i Meb‘ûsânca tedkîk olunacağı sırada taşra polis müdîrlerinin bulundukları vilâyetlerin sunûf ve derecâtı ile (7) ba‘de mesâfâtının ve ehemmiyyet-i mevki‘iyyelerinin nazar-ı dikkate alınması hakkında ba‘zı ifâdât-ı hâvî Zabtiyye Nezâretinden meb‘ûs tezkire ve melfûfunun gönderildiğine dâir vârid olan (8) 2 Haziran Sene (1)325 târîhli ve 1196 numerolu tezkire-i ‘aliyye-i âsafâneleri mutâla‘a-güzâr-ı ‘âcizî oldu Yemen Bağdad Basra Vilâyetlerinin polise ta‘alluk eden (9) mu‘âmelâtı hadd-ı zâtında ehemmiyyetden ‘ârî ve Suriye Vilâyetine nisbet kabûl etmeyecek derecede olduğu ve hattâ Yemen Vilâyeti polis mu‘âmelâtının bir serkomiserle (10) idâresi bile mümkün bulunduğu hâlde melfûf tertîb pusulasında mezkûr vilâyetlerin birinci sınıfdan ‘addıyla müdîriyyet ma‘âşlarının üçer bin guruşa iblâğı (11) ve Suriye Vilâyetinin ikinci derecede i‘tibârıyla oraya iki bin beş yüz guruş ma‘âş tahsîsi gösterilmesine nazaran bu pusulanın vilâyâtda ehemmiyyet-i mevki‘iyye (12) ve îcâbât-ı hâzıraları nazar-ı i‘tibâra alınmaksızın tertîb edildiği anlaşılmış ve Meclis-i Meb‘ûsâna tevdî‘ olunan muvâzenede münderic mikdâr-ı ma‘âşât ise (13) vilâyetlerin derece-i ehemmiyyet ve bu‘diyyetlerine göre takdîr ve ta‘yîn kılınmış olduğundan tertîb-i sâbıkın tağyîrine mahall görülemediği ve şu kadar ki mezkûr tertîbde Yemen Vilâyeti (14) Polis Müdîriyyetine tahsîs olunan ma‘âşdan bin guruşun

tenzîliyle beşer yüz guruşun mu‘âmelât-ı zâbıtası fi’l-hakîka hâiz-i ehemmiyyet bulunan Adana ve Trabzon (15) Polis Müdîriyyetleri ma‘âşâtına zammı mümkün ve münâsib olacağı cihetle Meclis-i Meb‘ûsâna mevdû‘ müvâzenedeki tertîbâtın ana göre ta‘dîli zımnında Meclis-i mezkûr (16) riyâset-i celîlesine teblîgât-ı lâzime îfâsı menût himem-i ‘aliyye-i dâverîleridir ol bâbda emr ü irâde hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 3 Cemâziye’l-âhire Sene (1)327 fî 9 Haziran Sene (1)325 (22 Haziran 1909).

Sadr-ı a‘zam
(İmzâ)

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrak Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Huzûr-ı ‘Âlî-i Sadâret-penâhîye	Târîh-i Tebyîzi
347 11	Zühdü	Fî 13 Haziran Sene (1)325 (26 Haziran 1909)		8 Cemâziye’l-âhire Sene (1)327 14 Haziran Sene (1)325
11 bulunduğundan **12** ve vezâifinin	(1) 2 Haziran Sene (1)325 târîhli tezkire-i ‘âcizîye zeyldir. (2) Vilâyât polis müdîriyyetlerine muhassas ma‘âşâtın kılleti hasebiyle evsâf-ı lâzimeye hâiz (3) polis müdîrleri ta‘yîni gayr-i mümkün **11** bahs ile ma‘âşât-ı mezkûre hadd-ı lâyıkına iblâğ edilinceye kadar (4) polis müdîriyyetleri **12** mahallerince münâsibleri tarafından vekâleten îfâ etdirilmesi muvâfık olacağına dâir Zâbtiyye Nezâretinden (5) cevâben alınan tezkire dahi leffen takdîm kılındı mündericâtına ve ‘arz ve iş‘âr-ı sâbıka nazaran iktizâsının (6) îfâ ve emr ü inbâsı menût rey-i sâmî-i Sadâret-penâhîleridir ol bâbda.		

*

Nezâret-i Zâbtiyye
Mektûbî Kalemi
‘Âded: 396

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Ma‘rûz-ı çâkerleridir ki
(2) 9 ve 16 Haziran Sene 1325 târîhli ve dört yüz kırk üç ve dört yüz yetmiş iki numerolu iki kıt‘a tezkire-i ‘aliyye-i fahîmâneleri cevâbıdır (3) Trabzon Vilâyeti Polis Müdîri henüz ta‘yîn ve i‘zâm olunmadığından tesrî‘-i icrâ-yı îcâbı Vilâyet-i müşârünileyhânın iş‘ârına ‘atfen (4) izbâr ve vilâyât polis müdîrlerinin Meclis-i Meb‘ûsâna mevdû‘-ı muvâzenede münderic mikdârı ma‘âşları vilâyetlerin derece-i ehemmiyyet (5) ve bu‘dlarına göre takdîr ve ta‘yîn edilmiş olduğu cihetle tertîb-i sâbıkın tağyîrine mahall görülemeyib ancak tertîb-i mezkûrede (6) Yemen Vilâyeti Polis Müdîriyyetine tahsîs olunan ma‘âşdan bin guruşun tenzîliyle beş yüz guruşunun mu‘âmelât-ı zâbıtası fi’l-hakîka (7) hâiz-i ehemmiyyet bulunan Adana ve Trabzon Polis Müdîriyyetleri ma‘âşâtına zammı bâ-emr-i sâmî Meclis-i mezkûr Riyâset-i Celîlesine teblîğ (8) edildiği iş‘âr buyurulmasıyla lede’l-havâle tensîkâtın mevki‘-i icrâya vaz‘ından evvel zamm-ı ma‘âş mümkün olamayacağından 8 Haziran Sene (1)325 (9) târîhli ve üç yüz kırk yedi numerolu tezkire-i çâkerânemle ‘arz edilmiş olduğu üzere Trabzon Polis Müdîriyyeti vazîfesinin (10) mahallince vekâleten îfâsı zarûrî olduğunun cevâben inbâsı heyet-i intihâbiyyeden ifâde kılınmış olmağla ol bâbda emr ü fermân (11) hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 15 Cemâziye’l-âhire Sene (1)327 ve fî 21 Haziran Sene (1)325 (4 Temmuz 1909).

Zabtiyye Nazırı
(İmzâ)

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Trabzon Vilâyet-i Behiyyesine	Târîh-i Tebyîzi
396 23		Fî 27 Haziran Sene 1325 (10 Temmuz 1909)		22 Cemâziye'l-âhire Sene (1)327 ve fî 28 Haziran Sene (1)325
Dosyadan vürûdu Fî 27 Minh	(1) 2 Haziran Sene (1)325 târîhli telgrafnâme-i sa'âdetleri cevâbıdır. Vilâyât polis müdîrlerinin Meclis-i Meb'ûsâna takdîm (2) edilmiş muvâzenede mu'ayyen mikdâr-ı ma'âşları vilâyetlerin derece-i ehemmiyyet ve bu'dlarına göre takdîr ve ta'yîn (3) olunduğu cihetle bunun tağyîrine mahall görülemediğinden ve tensîkâtın mevki'-i icrâya vaz'ından evvel (4) zamm-ı ma'âş mümkün olamayacağından bahs ile vilâyet polis müdîriyyeti vazîfesinin vekâleten îfâ etdirilmesi (5) zarûrî bulunduğu bi'l-muhâbere Zabtiyye Nezâretinden cevâben vârid olan 21 Haziran Sene (1)325 târîhli ve 396 (6) numerolu tezkirede izbâr kılınmakla ol bâbda			

2.4. Hafiye Polisliği

121[124]

Yabancı memleketlerden gelen şüpheli şahısların rıhtım ve tren istasyonlarından başka şehir içinde de takibi zorunlu olduğundan bu yönde boş bulunan polis kadrosundan otuz kişilik sivil polis kadrosu ayrılması ve bunlara verilecek maaşlara dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 121 • Sayfa: 519)

Bâb-ı ‘Âlî
Dâire-i Umûr-ı Dâhiliyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 312

Zabtiyye Nezâret-i ‘Aliyyesine

(1) ‘Atûfetlü efendim hazretleri
(2) Memâlik-i ecnebiyyeden gelen ve ahvâli dâ‘î-i şübhe bulunan ba‘zı eşhâsın tedkîk-i ahvâlinden geri durulmamakda ise de bu gibi eşhâs-ı (3) muzırranın yalnız rıhtımda ve şimendüfer istasyonlarında tarassudu kâfî olamayıb dâhil-i şehrde ‘ale’d-devâm tecessüsât ve taharriyyât (4) icrâsıyla hâl ve hüviyyetlerinin sûret-i hafiyyede istiknâhı ve sâir sûretle ta‘kîbât ve teftîşât icrâsı lâzimeden ve bu misillü (5) vezâif-i mühimme-i zabtiyyenin hüsn-i îfâsı gâyet müsta‘idd ve elsine-i muhtelifeye vâkıf ma‘âşları müstevfâ sivil polis memûrlarının vücûduna (6) mütevakkıf bulunduğundan bu maksadın husûlüyle berâber büdceye yeniden bir şey zammına hâcet kalmamak üzere el-yevm yerleri münhall bulunan (7) yüz neferi mütecâviz polis efrâdından altmış neferinin yerine altışar yüz guruş ma‘âşla otuz nefer sivil polis memûrlarının ta‘yîn (8) ve istihdâmları husûsuna Nezâret-i ‘Aliyyelerinden vukû‘ bulan iş‘âr üzerine bi’l-istîzân irâde-i seniyye-i cenâb-ı Cihândârî (9) şeref-müte‘allik buyurulduğu 15 Mayıs Sene (1)315 târîhli buyuruldu-i ‘âlîde izbâr kılınmışdır ber-mantûk-ı emr ü fermân-ı hümâyûn-ı Mülûkâne muktezâsının (10) îfâsı bâbında emr ü irâde hazret-i men lehü’l-emrindir. Fî 16 Muharrem Sene (1)317 ve fî 15 Mayıs Sene (1)315 (27 Mayıs 1899).

Nâzır-ı Umûr-ı Dâhiliyye
(İmzâ)

124 BOA. ZB. 18-49.

122[125]

Polis Memuru Muhiddin Bey'in maaşının yetersizliğinden aile geçimini sağlayamamasından dolayı sivil polis müfettişliklerinden birine tayin edilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 122 • Sayfa: 520)

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi	Zabtiyye Nezâret-i 'Aliyyesine	Târîh-i Tebyîzi	
				Gurre-i Cemâziye'l-ahir Sene (1)318	13 Eylül Sene (1)316 (26 Eylül 1900)
1883 22		24 Ağustos (1)316			
		(1) Üç sene Üsküdar Mutasarrıflığı Tahrîrât Kalemine devâmdan sonra polis yazılmış ise de 'âilesini i'âşe edememekde (2) olduğundan bahsle Nezâret-i 'Aliyyelerince teşkîl kılınan sivil polis (3) müfettişliklerinden birine ta'yîni istid'âsını hâvî (4) mezkûr kalemde müstahdem polis memûrlarından Muhiddin Efendi tarafından huzûr-ı sâmî-i (5) Sadâret-penâhîye bi't-takdîm tevdî' buyurulan 'arz-ı hâl leffen irsâl kılındı mündericâtına (6) ve mûmâileyhin derece-i iktidârına nazaran iktizâsının îfâsı menût-ı himem-i 'aliyyeleridir ol bâbda.		

125 BOA. DH. MKT. 2407-97.

123[126]

Ermeni isyanı sırasında sivil polislerin Anadolu'da yararlılık göstermesine binaen geçici olarak Selanik, Kosova ve Manastır vilayetlerine de gönderilmesi hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 123 • Sayfa: 521)

Bâb-ı 'Âlî
Dâire-i Sadâret-i 'Uzmâ
Mektûbî Kalemi
'Aded: 449

Rumeli Vilâyâtı Müfettişliğinden Vârid Olan Şifre-i Telgrafnâme

(1) Ermeni fesâdı sırasında Anadolu vilâyât-ı şâhânesine Der-Sa'âdet'den muvakkaten i'zâm buyurulan sivil polislerden bir hayli (2) fâide görülmüş idi bu sınıfdan Zabtiyye Nezâretinde fazla adamlar bulunmak tabî'i olduğundan bunlardan Selanik Kosova (3) Manastır vilâyetlerinde sûret-i muvakkatede olmak üzere beşer altışar kişinin i'zâmına müsâ'ade buyurulması ma'rûzdur fermân. Fî 10 Mart (1)319 (23 Mart 1903).

Rumeli Vilâyât-ı Şâhânesi Müfettişi
Hüseyin Hilmi

126 BOA. BEO. 2028-152056.

124[127]

Kosova vilayetinde sivil polise ihtiyaç duyulduğundan mümkün olduğu takdirde Kosova, Selanik ve Manastır vilayetlerinin her birine en az dörder kişinin gönderilmesinin Rumeli Müfettişliğinden bildirildiğine dair.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 124 • Sayfa: 522)

Sadâret-i ‘Uzmâ Mektûbî Kalemi

Numero	Târîh-i Vürûdu	Târîh-i Tesvîdî	Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine	Târîh-i Tebyîz	
		26 Zi`l-hicce Sene (1)320 ve 12 Mart Sene (1)319 (26 Mart 1903)			26 12
1 11 Mart (1)319 târîhli melfûf		(1) 25 Zi`l-hicce Sene (1)320 târîhli tezkireye zeyldir sivil polise Kosova Vilâyetince de ihtiyâc-ı kat‘î olduğundan bahsle (2) mümkün olduğu hâlde Kosova, Selanik, Manastır Vilâyetlerinin her birine lâ-akall dörder kişinin i‘zâmı lüzûmu Rumeli Vilâyeti Müfettişliğinin **1** telgrafnâmesinde beyân kılınmağla iktizâsının serî‘an îfâ ve inbâsına ve melfûfun i‘âdesine himmet.			

127 BOA. BEO. 2028-152054.

125[128]

Teşkil edilen üç ilave bölüğünden birinin lağvı ile mevcudu bulunan polisler yerine sivil polis istihdamı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 125 • Sayfa: 523)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded: 91

Huzûr-ı Ma‘âlî-mevfûr Cenâb-ı Sadâret-penâhîye

(1) Ma‘rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki
(2) Ecnebî nâm ve sıfatıyla Der-Sa‘âdet’e gelenlerin tâbi‘iyyet-i hakîkiyyeleri ile ahvâl ve hüviyyet ve sebeb-i vürûdlarını lâyıkı vechle tahkîk etmek müsta‘idd ve elsine-i (3) ecnebiyyeye vâkıf memûrlar istihdâmına mütevakkıf bulunmasına binâen geçen sene teşkîl olunan üç ‘ilâve bölüğünden birinin münhall vukû‘ buldukca efrâdı diğer (4) bölüklere nakl olunmak sûretiyle lağvı ile mevcûdu bulunan seksen polisin yerine altışar yüz guruş ma‘âşla kırk nefer sivil memûrînin istihdâmı (5) îcâb-ı hâl ve inzibâta muvâfık olacağına dâir taraf-ı çâkerânemden ‘arz-ı ‘atebe-i ‘ulyâ olunub keyfiyyetin Bâb-ı ‘Âlî’ce teemmül ve ‘arzı emr ü fermân-ı Hümâyûn (6) cenâb-ı Hilâfet-penâhî iktizâ-yı ‘âlîsinden bulunduğu Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne-i Başkitâbet-i Celîlesinden bâ-tezkire-i husûsiyye iş‘âr kılındığından ol emrde (7) o mikdâr ma‘âşla elsine-i ecnebiyyeye vâkıf ve muktedir memûr tedârik ve ta‘yîni mümkün olub olmadığının ve seksen nefer polisin yerine kırk nefer sivil (8) memûrînin istihdâmı umûr-ı inzibâtiyyece bir tesîr-i ma‘kûs hâsıl edib etmeyeceğinin iş‘ârına dâir hâme pîrâ-yı ta‘zîm olan 6 Eylül Sene (1)321 târîhli (9) ve yüz kırk iki numerolu tezkire-i sâmiyye-i Sadâret-penâhîleri mütâla‘a ârâ-yı çâkerânem oldu elsine-i ecnebiyyeye vâkıf ve muktedir kırk sivil memûrînin (10) def‘aten tedâriki kâbil değilse de nihâyet bir mâh zarfında tedârik ve istihdâmı mümkün olmakla berâber zâten bunlar lağv edilecek ‘ilâve bölüğünde münhall (11) vukû‘ buldukca bi’t-tedrîc ta‘yîn olunacağı ve bunların vazîfe uğrunda edecekleri masârif-i müteferrika tertîbinden tesviye edileceği cihetle teba‘a-i Devlet-i ‘Aliyye’den (12) olub da Fransızca ve İngilizce ve İtalyanca gibi elsine-i ecnebiyyeden birine veyâ birkaçına vâkıf veyâhûd

128 BOA. BEO. 2669-200102.

mekâtib-i i‘dâdiyye ve ‘âliyyeden mezûn (13) ve lisân-âşnâ bulunanlardan mürâca‘at edenler oldukça pey-der-pey memûrîn-i mezkûreye ta‘yîni sûretiyle kırk kişinin bulunması mümkündür seksen polisin yerine (14) kırk sivil memûrînin istihdâmı umûr-ı inzibâtiyyeye bir tesîr-i ma‘kûs hâsıl edib etmeyeceği bahsine gelince zâten taşradan gelen ecânib-i ve sâirenin (15) tarassudları içün el-yevm Der-Sa‘âdet’de iki yüz kadar polis istihdâm edilmekde olduğu ve bunların elsine-i ecnebiyyeye vâkıf olmadıkları cihetle hidmetlerinden (16) bi-hakkın istifâde olunamamakda olmasına nazaran bunlardan seksen memûr yerine îfâ-yı vazîfeye muktedir kırk nefer istihdâmı evlâ olacağı ve binâen ‘aleyh (17) tertîb-i ma‘rûzun umûr-ı inzibâtiyyeye tesîr-i ma‘kûs hâsıl etmeyeceği tabî‘î ve der-kâr olmağla ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü’l-emrindir. Fî 21 Receb Sene (1)323 ve fî 8 Eylül Sene (1)321 (21 Eylül 1905).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

126[129]

Sivil polislerin resmi elbise giymemeleri hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 126 • Sayfa: 524)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
‘Aded:303

Beyoğlu Mutasarrıfiyyet-i ‘Aliyyesine

(1) ‘Atûfetlü efendim hazretleri
(2) Polis sivil komiserleri tarassudât ve ta‘kîbât ve tecessüsât gibi hidemât-ı hafiyyenin îfâsıyla mükellef oldukları cihetle bunların elbise-i resmiyye (3) iktisâ etmeleri gayr-ı câiz olduğundan ma‘iyyet-i ‘atûfîlerinde bulunan sivil komiserlere bu bâbda tenbîhât-ı lâzime îfâsı. Fî 6 Rebîü’l-ahir Sene (1)325 ve 6 Mayıs Sene (1)323 (19 Mayıs 1907).

Zabtiyye Nâzırı

129 BOA. ZB. 596-16.

127[130]

Gizli takip ve gözetlemelerde kullanılmak üzere DerSaadet polisine ilaveten ve geçici olarak istihdam edilen, iki yüz kırk kişilik polis kadrosundan açık bulunan kırk kişilik kadroya, yirmi tane geçici sivil komiser istihdamı hakkında.
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 127 • Sayfa: 525)

Nezâret-i Zabtiyye
Mektûbî Kalemi
'Aded:246

Dâhiliyye Nezâret-i Celîlesine

(1) Devletlü efendim hazretleri
(2) Bulgar eşirrâsı hakkındaki ihbârâtın ehemmiyyeti cihetiyle zâbıtaca takayyüdât ve tabassurât-ı fevka'l-'âdeye i'tinâ ve dikkat olunmakda ise de tarassudât ve teftîşât-ı hafiyye içün Der-Sa'âdet (3) ve mülhakâtında mevcûd müstahdem olan sivil polis komiserleri kırk elli neferden 'ibâret olarak bunlardan ba'zı mevâki'-i mühimme ve emâkin-i ecnebiyye ve müessesât-ı mâliyye ve 'umûmiyyeye (4) 'âid tarassudat ve teftîşâtda müstahdem olanların şu aralık tezyîd-i mikdârı ve şimendüfer trenleriyle ba'zı ecnebî posta vapurlarına yolcu sıfatıyla müsta'idd sivil memûrlar vaz'ı (5) lâzimeden görünüb bu hidmetlerde polis efrâdı istihdâmı işin ehemmiyyet ve nezâket ve mahremiyyetiyle mütenâsib olamayacağına ve Bulgar mefsedetinden dolayı şimendüfer hatlarıyla suyolları (6) ve idâre-i mahsûsa ve Şirket-i Hayriyye vapurları muhâfazası zımnında Der-Sa'âdet polisine 'ilâveten ve muvakkaten istihdâm olunmakda olan iki yüz kırk nefer polisden kırk nefer mikdârı el-yevm münhall (7) olub bunların yerine yine muvakkat olmak üzere yirmi nefer sivil komiser istihdâm olunduğu hâlde polis tahsîsât-ı hâzırasına bir akçe zamm olunmaksızın husûl-i maksad kâbil olacağına (8) binâen hemân îcâbı icrâ olunmak üzere ber-minvâl-i muharrer kırk polisin tahsîsâtıyla yirmi komiser istihdâmına müsâ'ade-i 'aliyye-i dâverâneleri şâyân buyurulmak bâbında emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir. Fî 2 Cemâziye'l-evvel Sene (1)323 ve fî 22 Haziran Sene (1)321 (5 Temmuz 1905).

Zabtiyye Nâzırı
(İmzâ)

130 BOA. DH. MKT. 983-77.

*

Dâhiliyye Mektûbî Kalemi

Evrâk Numerosu	Müsevvidî İsmi	Tesvîdî Târîhi		Târîh-i Tebyîzi
246		23 Haziran Sene (1)321 (6 Temmuz 1905)	Zabtiyye Nezâret-i Celîlesine	3 Cemâziye'l-evvel Sene (1)323 ve 23 Haziran Sene (1)321
		(1) 22 Haziran Sene (1)321 târîhli ve iki yüz kırk altı numerolu tezkire-i 'aliyye-i âsafâneleri cevâbıdır. Tarassudât ve teftîşât-ı (2) hafiyye içün Der-Sa'âdet ve mülhakâtında mevcûd ve müstahdem olan sivil polis komiserleri mikdârı (3) ihtiyâc-ı hâzıra nazaran derece-i kifâyede bulunmadığı anlaşılmasına göre tezyîd-i takayyüdât zımnında Der-Sa'âdet polisine 'ilâveten ve muvakkaten (4) istihdâm edilmekde olan iki yüz kırk nefer polisden el-yevm münhall bulunan kırk neferin yerine (5) iş'âr-ı 'âlî-i dâverîleri vechle anların tahsîsâtıyla yirmi nefer muvakkat sivil komiser istihdâmı münâsib ve şu sırada temîn-i inzibâta hâdim olacağından ana göre icrâ-yı (6) îcâbı husûsuna himem-i 'aliyye-i düstûrîleri der-kâr buyurulmak bâbında.	

III. BÖLÜM

POLİSE GÖREV VEREN BİR KISIM NİZAMNAMELER

128[131]

Dilenciliğin Önlenmesine Dair Nizamname
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 128 • Sayfa: 529)

Teseülün Men‘ine Dâir Nizâmnâme

Mâdde 1: İşbu nizâmnâme Dârü’l-‘acezenin bi’l-inşâ güşâdıyla ‘aceze kabûlünden i‘tibâren mevki‘-i icrâya vaz‘ olunacakdır.

Mâdde 2: Tedârik-i ma‘îşete mâni‘ ‘ilel ü eskâm sâhibi olmağla berâber şer‘an infâkıyla mükellef kimsesi bulunmayanların ve şer‘an infâklarıyla mükellef akrabâ ve müte‘allikâtı olub da akrabâ ve müte‘allikâtının kendilerini geçindirmekden ‘âciz bulundukları mensûb oldukları dâire-i belediyyeden musaddak mahalleleri ‘ilm ü haberleriyle tebeyyün eden ma‘lûlînin infâk ve idâreleri içün ‘umûmî Dârü’l-‘aceze tesîs ve güşâd edilmişdir.

Mâdde 3: İşbu Dârü’l-‘acezede zükûr ve inâs-ı fukarâya ayrı ayrı dâireler ve koğuşlar ve bunları eşgâle mahsûs sanâyi‘hâneler tesîs edilecek ve her birinin mensûb olduğu mezhebe göre ta‘lîm ve terbiyyelerine i‘tinâ olunacakdır.

(Sayfa 190)

Mâdde 4: ‘İlel ü emrâzı olanların tedâvîsine mahsûs olarak biri zükûr diğeri inâs içün Dârü’l-‘acezede iki hastahâne inşâ olunmuşdur.

Mâdde 5: Dârü’l-‘acezenin idâre-i dâhiliyyesi Dâhiliyye Nezâreti’nce intihâb ve makâm-ı Sadâret-i‘uzmâya inhâ ile bi’l-istîzân şeref-müte‘allik buyurulacak irâde-i seniyye-i hazret-i Hilâfet-penâhî üzerine ta‘yîn olunacak bir müdîre ve mu‘âmelât-ı ‘umûmiyyesi mahsûsen teşkîl olunacak bir heyete muhavveldir. İşbu heyetin riyâseti fahrî olarak Şehremâneti memûrîninden intihâb ve Bâb-ı ‘Âlî’ce tasdîk edilecek bir zâta tevdî‘ edileceği gibi a‘zâsı dahi kezâlik fahrî olarak Bâb-ı Fetvâ ile Evkâf ve Zabtiyye Nezâretleri memûrîninden ta‘yîn ve Rum ve Ermeni Katolik ve Yahudi Milletleri patrik hahamhânelerince tensîb edilecek birer zâtdan mürekkeb olacakdır.

Mâdde 6: İşbu heyet-i idârenin vezâifi ve Dârü’l-‘acezenin sûret-i idâresi bir nizâmnâme-i dâhilî ile ta‘yîn olunmuşdur.

Mâdde 7: İşbu Dârü’l-‘acezenin vâridâtı devâir-i belediyyece noksânü’l-vezn olarak zabt edilecek etmeklerden sâniyen: Der-Sa‘âdet’de bulunan bi’l-cümle tiyatroların duhûliyye biletlerinden heyet-i idâre

131 Birinci Tertip Düstur, Mütemmim, ss.189-191.

ma‘rifetiyle tanzîm olunacak yirmişer ve kırkar paralık pullar ile biletin esmânı i‘tibârıyla istîfâ edilecek mebâligden, sâlisen: ihtiyârî olarak istihsâl olunacak ve cevâmi‘ ve ma‘âbid kapılarına sandûklar vaz‘ ve ta‘lîkiyle toplanacak i‘ânâtdan, râbi‘an: bi-gayr-i tahsîs fukarâya vasiyyet olunacak akçeler ile cemâ‘ât ve ahâlî beyninde gurebâya mahsûs olarak cem‘ edilecek i‘ânâtdan ve ma‘âdine ve sâir teşebbüsâta dâir verilecek imtiyâzâtdan suver-i münâsibe ile alınacak mebâliğden ve bâlâda beyân olunan vesâite kıyâsen hâl ü maslahat icâbınca heyet-i idârece bulunacak ve Bâb-ı ‘Âlî’ce tensîb olunacak sâir vâridâtdan mürekkeb olacakdır.

Yedinci Mâddeye Müzeyyel Mevâdd-ı Nizâmiyye

Mâdde 1: 16 Kânûn-ı evvel 1311 târîhli Men‘-i Teseül Nizâmnâmesi’nin Yedinci Mâddesi’ne mâdde-i âtiyye tezyîl edilmişdir.

Ve her ne nâm ve menfa‘ate olursa olsun tiyatro ve sâir lu‘biyyât mahallerini işletenler duhûliyye

(Sayfa 191)

biletleri esmânından Şehremânetince Dârü’l-‘acezeye ‘âid olmak üzere istîfâ olunacak mebâliği i‘tâdan istinkâf veyâ ketm etdikleri takdîrde mezkûr mahallerde lu‘biyyât icrâsı zâbıtaca men‘ olunacakdır.

Mâdde 2: İşbu nizâmnâme târîh-i neşrinden mu‘teberdir.

Mâdde 3: İşbu nizâmnâmenin icrâsına Dâhiliyye Nâzırı memûrdur. Fî 13 Ramazan 1333 ve fî 13 Temmuz 1331 (15/16 Temmuz 1915) (Takvîm-i Vekâyi‘ numero 2248).

Mâdde 8: Ma‘lûl ve bî-kes olub da Dârü’l-‘acezeye mürâca‘at etmeyerek teseül etmekde olduğu zâbıta veyâ memûrîn-i belediyyece müşâhede olunan eşhâsdan İstanbul’lu olanlar ‘acezehâneye ve taşralı bulunanlar memleketlerine gönderilecek ve halkı iz‘âc etmeyen ve bir san‘at vesîlesiyle teseül eyleyenler müstesnâ tutulacakdır.

Mâdde 9: İşe ve güce muktedir olduğu hâlde teseül edenler zâbıtaca der-dest edilerek bunlardan İstanbullu olanlar veyâ taşralı olub da İstanbul’da tavattun etmiş bulunanlar zâbıtaca kefâlete rabt ile salıverilecekler ve taşra ahâlîsinden bulunanlar dahi mahalleri devâir-i belediyyesince işgâl olunmak üzere memleketlerine i‘âde olunacaklardır. Mükerrirlerden İstanbullu bulunanlar taşraya teb‘îd edileceklerdir. Islâhhâne ve sanâyi‘hânesi bulunan mahallerden gelen eşhâs Dârü’l-‘acezeye konulmayıb mahall-i mezkûrede barındırılacakdır.

Mâdde 10: Dâhiliyye Nezâreti işbu nizâmnâmenin icrâsına memûrdur. Fî 13 Şa‘bân 1313 ve fî 16 Kânûn-ı sânî 1311 (28 Ocak 1896).

129[132]

8 Recep 1325 (17 Ağustos 1907) Tarihli Polis Nizamnamesi

(Transkripsiyonun Aslı: Belge 129 • Sayfa: 532)

Polis Nizâmnâmesi

Mâdde 1: Polis emniyyet-i ‘umûmiyyeyi muhâfaza ve âsâyişin devâm ve istikrârını temîn vazîfesiyle mükellefdir.

Mâdde 2: Polisin vezâif-i ‘umûmiyyesi (zâbıtâ-i idâre) ve (zâbıtâ-i mülkiyye) ve (zâbıtâ-i ‘adliyye) nâmlarıyla üç kısmdır.

Mâdde 3: Zâbıtâ-i idâre memleketin muhâfaza-i emniyyet ve âsâyişiyle berâber istirâhat-i ‘umûmiyyenin istihsâli ve bi’l-cümle cerâimin men‘-i vukû‘ı zımnında idâreten vaz‘ ve ittihâz olunan kavâ‘ide tevfîkan tedâbîr-i lâzimeyi icrâ etmekdir.

(Sayfa 623)

Mâdde 4: Zâbıtâ-i mülkiyye her türlü cerâim-i siyâsiyyenin vukû‘ını men‘ içün ittihâz olunan tedâbîr-i mahsûsa-i inzibâtiyyeyi îfâ ile berâber buna sebeb olabilecek eşhâs ve ahvâli mütemâdiyen ve hafiyyen tecessüs etmekdir.

Mâdde 5: Zâbıtâ-i ‘adliyye kavânîn-i ‘adliyyede muharrer olduğu üzere cerâimi taharrî ve fâ‘illerini der-dest ile müte‘allik oldukları mahâkime teslîm etmekdir.

Mâdde 6: Polisin sûret-i tertîb ve ta‘yîni kavâ‘id-i âtiyyeye tâbi‘dir.

Birinci Bâb

Polisin Sûret-i Tertîb ve Teşkîli ve Silsile-i Merâtib Usûlü

Mâdde 7: Polis memûrîn-i mülkiyyeden ma‘dûd olub merci‘i Zabtiyye Nezâretidir.

Mâdde 8: Polis serkomiser ve ikinci komiser ve üçüncü komiser ve komiser mu‘âvini ve polis memûru nâmlarıyla beş sınıfa münkasımdır.

Mâdde 9: Der-Sa‘âdet polis idâresi Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıkları ve İstanbul Polis Müdîrliği nâmlarıyla üç dâireye ve bunlarda müte‘addid polis merkezlerine ve her merkez polis mevki‘lerine ve polisler sûret-i istihdâm i‘tibârıyla bölük üzerine mürettebdir.

132 Polise müte‘allik Takvîm-i Vekâyi‘nin 1467-1472 ve 1523 ve 1661 ve 1662 ve 1850 ve 1925 ve 1948 ve 2047 ve 2188 ve 2805 numerolarında münderic mevâdd-ı nizâmiyye ve mâdde-i münferide-i kânûniyyeye muhâlif olan ahkâmı mer‘iü’l-icrâ değildir.

Mâdde 10: Polis bölükleri bir serkomiser ve lüzûmu kadar ikinci ve üçüncü komiserlerle komiser mu‘âvin ve polis memûrlarından müteşekkildir.

Mâdde 11: Der-Sa‘âdet’de mevâki‘î ile berâber her polis merkezleri içün bir bölük tertîb olunacak fakat mutasarrıflıkca veyâ polis müdîrliğince görülecek lüzûm ve ihtiyâca binâen bir merkezden ba‘zı komiserlerin ve komiser mu‘âvinlerinin veyâhûd bir mikdâr polis memûrunun bölüğüne irtibâtı kalmak ve mevâdd-ı müsta‘celede nakillerini icrâ ile berâber Zabtiyye Nezâretine ma‘lûmât i‘tâ ve mevâdd-ı gayr-i müsta‘celede evvel emirde Nezâretden istîzân olunmak üzere muvakkaten diğer merkezde istihdâmları câiz olacakdır.

Bir merkezden diğer merkeze kaldırılacak serkomiserlerin kaydıda o yolda tashîh edilecekdir.

(Sayfa 624)

Serkomiser bulundurulmasına muvakkaten lüzûm görülmeyen bölük ve merkezlerde serkomiser vazîfesini îfâ etmek üzere Zabtiyye Nezâretinin tensîbi ile ikinci veyâ üçüncü komiser istihdâmı câizdir. Bir dâire veyâ vilâyet veyâhûd livâ polis komiser ve komiser mu‘âvini ve polis memûrlarının o dâireye veyâ vilâyete veyâhûd livâya irtibâtı kalmak üzere inde’l-iktizâ muvakkaten diğer dâireye ve vilâyete ve livâya tefrîki ile istihdâmı ve dâireleri dâhilinde vezâif-i kânûniyyelerine müretteb ahvâl ve husûsâtdan dolayı diğer dâire veyâ vilâyet ve livâ dâhiline giderek muvakkaten icrâ-yı tahkîkât etmeleri ve maznûnların ahz ü girifti emrinde ta‘kîbât ve taharriyyât icrâ eylemeleri câizdir.

Mâdde 12: Her vilâyet ve gayr-ı mülhak livâ polis idâresi bir dâire i‘tibâr olunacak ve vilâyât merkezlerinde birer polis müdîri ile lüzûmu kadar komiser ve komiser mu‘âvini ve polis memûru ve elviye-i gayr-ı mülhakada birer serkomiser ve lüzûmu kadar komiser ve komiser mu‘âvini ve polis memûru ve mülhak livâlarla kazâlarda birer ve îcâb eder ise daha ziyâde komiser ile lüzûmu kadar komiser mu‘âvini ve polis memûru istihdâm olunacakdır.

Mâdde 13: Vilâyetlerin ehemmiyyet-i mevki‘iyyeleriyle cesâmetlerine göre polis müdîriyyetleri üç sınıfa taksîm olunacakdır.

Mâdde 14: Polis komiser ve komiser mu‘âvin ve polis memûrları vezâif-i memûrelerinden dolayı her biri mâ-fevklerine karşı mesûl ve mâ-fevklerinden derecât üzerine alacakları evâmiri infâz ve icrâ etmeğe mecbûrdurlar.

Mâdde 15: Taşrada polisler vâlî ve mutasarrıf ve kâimmakâmların

ma‘iyyet memûrlarından ma‘dûd olduklarından mu‘âmelât-ı ‘umûmiyye-i zâbıta hakkında anlara derhâl i‘tâ-yı ma‘lûmât etmeğe mecbûr olmakla berâber mevâdd-ı mühimme ve ahvâl-i fevka’l-‘âdeden dolayı Zabtiyye Nezâretine dahi ihbâr-ı keyfiyyetle mükellefdirler.

Mâdde 16: Polis komiseri bulunmayan yerlerde komiser mu‘âvinlerinin en kıdemli ve iktidârlısı komiserin vekîl-i tabi‘isidir.

Mâdde 17: Polisler umûr-ı memûrelerinden gayrı hidmetlerde istihdâm olunamayacakları gibi mu‘âmelât-ı zâbıta hakkında âmirlerine i‘tâ-yı ma‘lûmât edeceklerdir.

(Sayfa 625)

Mâdde 18: Der-Sa‘âdet’de Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıklarıyla İstanbul Polis Müdîrliği’nin ma‘iyyetlerinde serkomiserlerden olmak üzere birer reis ile serkomiser veyâ ikinci komiserlerden dörder a‘zâdan mürekkeb birer polis meclisi bulunur.

Mâdde 19: Vilâyât ve elviye-i gayr-ı mülhaka merkezlerinde kezâlik komiserlerden bir reis ile iki a‘zâdan mürekkeb birer polis meclisi bulunur.

Birinci Fasl

Polisin Usûl-i İntihâb ve Ta‘yîni

Mâdde 20: Der-Sa‘âdet’de polis komiser ve komiser mu‘âvini ve polis memûrları ile polis müfettişlerinin intihâbı Zabtiyye Nâzırının riyâseti altında Beyoğlu ve Üsküdar mutasarrıfları ve İstanbul polis müdîri ve Der-Sa‘âdet İstinâf Müddeî‘-i ‘Umûmîsi ve Zabtiyye Nezâreti erkânından iki zâtdan mürekkeb bir heyet-i intihâbiyye tarafından icrâ olunur.

Mâdde 21: Heyet-i intihâbiyye haftada bir def‘a ve îcâbına göre daha ziyâde Zabtiyye Nezâreti dâiresinde in‘ikâd ederek intihâb mu‘âmelâtı ile iştigâl eyler ve intihâb-ı ittihâd veyâ ekseriyyet-i ârânın husûlü ile olur.

Mâdde 22: Polis silkine intihâb ve ta‘yîn edilmek içün evvelâ: Teba‘a-i Devlet-i ‘Aliyyeden olmak sâniyen: Yirmi beş yaşını ikmâl etmiş ve kırk yaşını tecâvüz etmemiş bulunmak sâlisen: Türkce okuyub yazması olmak râbi‘an: ‘Alil ve emrâzdan sâlim olduğu etıbbâca bi’l-mu‘âyene tasdîk olunmak hâmisen: Cünha ve cinâyetle mahkûm olmayıb hüsn-i ahlâk ve etvâr ashâbından bulunmak meşrûtdur.

Mâdde 23: Der-Sa‘âdet’de polise kayd ve kabûl olunmak arzûsunda bulunanlar evvel emirde tercüme-i hâli mutazammın olacak bir hüsn-i hâl şehâdetnâmesi ile tezkire-i Osmaniyyesini ve silk-i celîl-i ‘askerîden müstebdel ise tezkire-i ‘askeriyyesini rabt ile bir ‘arz-ı hâl tanzîm ve Zabtiyye Nezâretine

takdîm ederek Nezâret-i müşârünileyhâca ‘arz-ı hâl müsted‘înin mahall-i ikâmeti hangi dâire dâhilinde ise oranın mutasarrıflığına veyâ polis müdîriyyetine ve mutasarrıflık ve müdîriyyetdende ma‘iyyetindeki polis

(Sayfa 626)

meclisine havâle olunacak ve polis meclisince bi’t-tedkîk müsted‘înin mâdde-i sâbıkada gösterilen şerâiti hâiz olduğu ve hakîkaten hüsn-i hâl ashâbından olub tevkîfhânelerce mevkûfiyyeti bulunmadığı ve zâbıta etıbbâsına mu‘âyene etdirilerek ‘alil ve emrâzdan sâlim olduğu tahakkuk eylediği hâlde keyfiyyeti ‘arz-ı hâle tahrîr ile hüsn-i hâl şehâdetnâmesi ve tezkire-i Osmaniyye ve ‘askeriyyesi ile tabîb raporunu ve aşı şehâdetnâmesini rabt ile mutusarrıflığa veyâ polis müdîrliğine i‘tâ ve oralardanda evrâkı ile berâber Zabtiyye Nezâretine isrâ edilecekdir.

Mâdde 24: Mâdde-i sâbıkada beyân olunan evrâk ve müteferri‘âtı Nezâret-i müşârünileyhâ idâre komisyonunca bi’t-tedkîk mu‘âmelât-ı tahkîkiyyede bir noksân bulunmadığı anlaşıldığı ve müsted‘înin mezkûr komisyon huzûrunda bi’l-imtihân ehliyyeti tebeyyün eylediği takdîrde şerâit-i intihâbiyyenin mükemmeliyyeti tasdîk ve müsted‘îlerden taşralı olanlar veyâhûd evvelce taşrada bulunanlar hakkında îcâb ederse mahallerinden ‘ale’l-usûl isti‘lâm-ı keyfiyyet olundukdan sonra bunların esâmîsi târîh sırasıyla bir defter-i mahsûsa kayd ve kendileri polis silkine namzed ‘add olunarak münhall vukû‘ buldukca defter-i mezkûr evrâk-ı müteferri‘asıyla berâber heyet-i intihâbiyyeye tevdi‘ olunacak ve heyetce bunların içinde olan: Yirmi sekizinci mâddede gösterildiği üzere hakk-ı rüchâna nâil olanlar ve ba‘de diğerleri sırasıyla açık bulunan polisliklere intihâb ve ta‘yîn ve tahlîfleri icrâ edilerek işe başlatdırılacakdır.

Mâdde 25: Vilâyet merkezlerinde vâlî mu‘âvini veyâ mektûbcuların riyâseti altında istinâf müddeî‘-i ‘umûmîsi ve jandarma kumandanı ve polis müdîrinden ve livâ merkezlerinde mutasarrıfların riyâseti altında müddeî‘-i ‘umûmî mu‘âvinî ve en büyük jandarma zâbıtı ve polis komiserinden mürekkeb birer komisyon teşkîl olunarak Der-Sa‘âdet’de polislerin intihâb ve ta‘yîni husûsunda Zabtiyye Nezâreti idâre komisyonuna ta‘yîn olunan vezâif taşrada bu komisyonlar ve Der-Sa‘âdet’de heyet-i intihâbiyyeye tevdi‘ kılınan vezâif dahi taşralarda vilâyât ve elviye idâre meclisleri ma‘rifetiyle îfâ olunacakdır.

Mâdde 26: Yazılacak polisler merkez vilâyetde makâm-ı vilâyete ve gayr-ı mülhak veyâ mülhak livâlarda oranın mutasarrıflığına bir ‘arz-ı hâl i‘tâ ve yirmi üçüncü mâddede gösterilen şehâdetnâme ve tezkire-i Osmaniyye ve

var ise tezkire-i ‘askeriyyesini rabt edecek ve vilâyet veyâ mutasarrıfiyyetden

(Sayfa 627)

polis müdîrliğine veyâ komiserliğine havâle olunarak mahallî polis meclisince ve polis meclisi bulunmayan yerlerde polis komiserliğince mevâdd-ı sâbıkada mufassalan beyân olunduğu vechle tahkîkât-ı lâzime bi’l-icrâ müsted‘înin şerâit-i matlûbeyi câmi‘ olduğu ve beledî tabîbine mu‘âyene etdirilerek ‘alil ve emrâzdan sâlim bulunduğu anlaşıldığı ve komisyon huzûrunda bi’l-imtihân ehliyyeti tebeyyün etdiği takdîrde polis memûru olacakların vilâyâtda vâlîler ve elviye-i gayr-ı mülhakada mutasarrıflar tarafından memûriyyetleri icrâ olunub isimleri mahsûsan tutulacak deftere kayd olunmak içün Zabtiyye Nezâretine bildirilecek ve polis komiser ve mu‘âvini olacakların icrâ-yı memûriyyetleri vilâyet ve gayr-ı mülhak livâ meclis-i idâresinden bâ-mazbata Zabtiyye Nezâretine iş‘âr ve müsted‘î hakkında mülhak livâca mu‘âmele ve tahkîkât icrâ olunmuş ise o livâ meclis-i idâresinden mazbata ile merbût olduğu vilâyete ve meclis idâre-i vilâyetdende kezâlik mazbata ile Nezâret-i müşârünileyhâya izbâr ile berâber evrâk-ı intihâbiyyeden yalnız tezkire-i Osmaniyye ve var ise tezkire-i ‘askeriyyesi ashâbına i‘âde olunarak bunların sûret-i musaddakaları ve imtihân varakası ve şehâdetnâme ve tabîb raporu ve aşı şehâdetnâmesinin asılları mazbata ile leffen tesyâr olunacakdır.

Mâdde 27: Zabtiyye Nezâret-i heyet-i intihâbiyyesince mâdde-i sâbıkada beyân olunduğu üzere vilâyet veyâ livâca vakı‘ olan intihâb ve iş‘âr şerâit-i nizâmiyyeye muvâfık göründüğü hâlde tasdîk ve ‘aksi takdîrde redd edilecekdir.

Mâdde 28: Polis yazılmak isteyenlerden silk-i celîl-i ‘askerîde başçavuşluk ve çavuşluk ve bölük emînliği eylemiş olanlar ile Türkce kitâbetden mâ‘adâ elsine-i ecnebiyyeye âşinâ bulunanlar şerâit-i sâire-i mebhûseyi dahi câmi‘ oldukları hâlde diğerlerine tercîhan intihâb ve ta‘yîn olunurlar.

Mâdde 29: Der-Sa‘âdet’de polis komiserliği veyâ komiser mu‘âvinliği açıldıkda mensûb olduğu mutasarrıflıkca veyâ polis müdîrliğince idâresi dâhilinde olmak üzere açılan polislik serkomiserlik veyâ ikinci komiserlik ise mâ-dûnundaki sınıfda bulunan komiserlerin ve üçüncü sınıf komiserlik ise komiser mu‘âvinlerinin ve komiser mu‘âvinliği ise polis memûrlarının ehliyyet ve kıdem erbâbından olanları yerlerine bi’t-tefrîk künyelerinin leffiyle Zabtiyye Nezâretine bâ-tezkire iş‘âr-ı keyfiyyet olunarak heyet-i intihâbiyyece işbu komiser veyâ

(Sayfa 628)

komiser mu‘âvini veyâhûd polis memûrlarının otuz üçüncü mâddede gösterilen şerâite tevfîkan imtihânları bi’l-icrâ en ziyâde ibrâz-ı ehliyyet edenler intihâb ve ta‘yîn olunacakdır.

Mâdde 30: Vilâyât ve elviyede açılan komiserliğe orada müstahdem komiserlerden sınıfca anın mâ-dûnunda bulunanların ve üçüncü sınıf komiserliği açıldığı hâlde komiser mu‘âvinlerinin ve komiser mu‘âvinliği münhall olur ise polis memûrlarının ehliyyet ve kıdem erbâbından olanları yerlerine bi’-tefrîk idâre komisyonları huzûrunda otuz üçüncü mâddede gösterilen şerâite tevfîkan imtihânları icrâ ve mecâlis-i idârece tedkîkât-ı mukteziyye îfâ olunarak en ziyâde ibrâz-ı ehliyyet edenler intihâb olunur.

Mâdde 31: Mâdde-i sâbıka mûcibince tefrîk ve iş‘âr olunan komiserlerin ve komiser mu‘âvinlerinin evrâk-ı imtihâniyye ve intihâbiyyeleriyle tercüme-i hâl varakaları bâ-mazbata Zabtiyye Nezâretine irsâl ve heyet-i intihâbiyyece tedkîk edilerek muvâfık-ı usûl ve kâ‘ide görüldüğü hâlde intihâb-ı vaki‘ tasdîk olunur. ‘Aksi hâlde esbâb-ı mûcibesinin beyânıyla redd edilmekle berâber Der-Sa‘âdet ve taşradan infisâl edibde bir gûnâ ilişikleri bulunmayan ve cevâz-ı istihdâmlarına heyet-i intihâbiyyece karâr verilenlerden münâsib görünenler ta‘yîn olunur.

Mâdde 32: Polis memûr ve komiser mu‘âvin ve polis komiserlerinin terfî‘-i sınıflarında Zabtiyye Nezâreti heyet-i intihâbiyyesince bir intihâbnâme tanzîm ve reis ve a‘zâ cânibinden mühr-i zâtî ile tahtîm olundukdan sonra Zabtiyye Nâzırı tarafından bâlâsı buyuruldu ile tasdîk ve muhâsebece kaydı icrâ olunarak sâhibine verilmek üzere intihâbnâme tezkire veyâ tahrîrât-ı cevâbiyye ile mahalline irsâl olunacakdır.

Mâdde 33: Polis komiserleri Polis Nizâmnâmesi’yle ana müteferri‘ olan nizâmâtdan ve Usûl-i Muhâkemât-ı Cezâiyye Kânûnu’nun zâbıta-i ‘adliyye kısmı ile Cezâ Kânûnnâme-i Hümâyûnu’ndan imtihân olunacaklardır.

Mâdde 34: Vilâyât polis müdîrleri ile elviye-i gayr-ı mülhaka polis serkomiserleri Zabtiyye Nezâreti Heyet-i İntihâbiyyesi’nce intihâb olunacak ve vilâyât ve elviye-i gayr-ı mülhakaca ahvâl-i mahalliyyeye vukûfları ve ehliyyetleri bulunan komiserlerden vilâyât polis müdîriyyetine veyâ elviye-i gayr-ı mülhaka polis serkomiserliğine ta‘yîni inhâ olunanlar heyet-i mezkûrece nazar-ı dikkate alınacakdır.

(Sayfa 629)

Mâdde 35: Mâdde-i sâbıka mûcibince intihâb olunan vilâyât polis müdîrlerinin memûriyyetleri bi’l-istîzân şeref-sâdır olacak irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhî üzerine icrâ olunur.

Mâdde 36: Polis silkinden münhall vukû‘ bulmadıkca açıkdan terfi‘ icrâsı kat‘iyyen memnû‘dur.

Mâdde 37: Polis memûrlarının iki sene hidmetleri sebk etmedikce veyâhûd ba‘zı a‘zâr-ı meşrû‘aları sâbit olmadıkca isti‘fâları kabûl olunmaz.

Mâdde 38: Polis komiser ve komiser mu‘âvin ve polis memûrları üç mâhdan ziyâde habs cezâsını müstelzim cünha ve ‘ale’l-ıtlâk cinâyetle mahkûm oldukları takdîrde polis silkinden ihrâc olunacaklardır.

Mâdde 39: Polis komiser ve komiser mu‘âvin ve polis memûrlarının ism ve şöhret ve memleketleriyle bölük ve numeroları ve târîh-i duhûl ve ta‘yînleri hakkında künye usûlü üzere kayd tutulacak ve polisin bi’l-cümle mu‘âmelât-ı hesâbiyye ve kuyûdiyyesinin merci‘î Zabtiyye Nezâreti muhâsebesi olacakdır.

Mâdde 40: Yalnız komiserler ile komiser mu‘âvinlerinden tercüme-i hâl varakası ahz ve tescîl edileceği gibi komiserlerin ve komiser mu‘âvinlerinin ve polis memûrlarının tekâ‘üdleride Mülkiyye Tekâ‘üd Nizâmnâmesi’ne tevfîkan icrâ olunacakdır.

İkinci Fasl

Polisin Levâzımât ve Mahsûsâtı

Mâdde 41: Polis komiser ve komiser mu‘âvin ve polis memûrlarına taraf-ı devletten usûl-i vechle elbise-i resmiyye verilir memûrîn-i mûmâileyhim verilecek elbiseyi hüsn-i isti‘mâl etmeğe ve elbisenin mî‘âdı hitâm bulmaksızın bunlardan infisâli vukû‘ bulanlar elbiseyi ‘aynen i‘âde eylemeğe mecbûrdur.

Mâdde 42: Polis komiser ve komiser mu‘âvin ve polis memûrları kendilerine taraf-ı devletden verilecek meç ve revolver ve fişenk gibi eslihâ ve eşyâyı muhâfaza ve hüsn-i isti‘mâl etmeğe ve infisâl ederler ise ‘aynen i‘âde eylemeğe mecbûrdur.

(Sayfa 630)

Mâdde 43: Polis merkez ve mevki‘leri içün taraf-ı devletden îcâbı kadar levâzım-ı kırtâsiyye ve ihrâkıyye ve gaz ve mefrûşât verilecekdir.

Mâdde 44: Polis komiser ve memûrlarından îfâ-yı vazîfe esnâsında hastalanan veyâ madrûb ve mecrûh olarak muhtâc-ı tedâvî bulunanlar mensûb olduğu merkez komiseri tarafından verilecek müzekkire üzerine berâ-yı tedâvî hânesine veyâhûd beledî veyâ ‘askerî hastahânesine irsâl olunur orada kendi hânesi veyâ hastahâne bulunmazsa bir mahall-i mahsûsda beledî tabîbine tedâvi etdirilerek me‘âlce bedeli tertîb-i mahsûsdan verilir.

Mâdde 45: Polis komiser ve memûrlarından ‘inde’l-îcâb memûren bir

mahalle i‘zâm olunacaklara kasaba ve memleket hâricinden i‘tibâren memûrîn-i mülkiyye harc-ı râh karârnâmesine tevfîkan harc-ı râh verilir.

Mâdde 46: Polis komiser ve memûrlarından mesâlih-i zâtiyye zımnında mezûnen bir mahalle ‘azîmet edeceklere memûrîn-i mülkiyye harc-ı râh karârnâmesine tevfîkan ma‘âş verilir.

Mâdde 47: Polis komiser ve memûrlarından müddet-i mezûniyyetlerini bilâ-ma‘zeret tecâvüz etdirerek mahall-i memûriyyetine ‘avdet etmeyenlere inkızâ-yi müddetden i‘tibâren müsta‘fî nazarıyla bakılır. Tecâvüz-i müddetin a‘zâr ve esbâb-ı meşru‘âya müstenid olduğunu inkızâ-yi müddet-i mezûniyyetden mukaddem bi’l-mürâca‘a evrâk-ı resmiyye ile isbât edenler bu mu‘âmeleden istisnâ edilirler ise de müddetin inkızâsı ile ‘avdet târîhi arasındaki müddet-i ma‘âşını alamayıb ma‘âşa târîh-i ‘avdetlerinden i‘tibâren müstahakk olurlar.

İkinci Bâb
Polisin Vezâif-i ‘Umûmiyyesi

Birinci Fasl
Polisin Îfâ-yı Vazîfedeki Hukûk ve Salâhiyyeti

Mâdde 48: Polisler vezâif-i kânûniyye ve nizâmiyyeleri dâiresinde icrâ edecekleri tenbîhât ve ihtârâtı ısgâ etmeyenleri men‘ edecek ve muhâlefetde ısrâr edenler hakkında mu‘âmele-i

(Sayfa 631)

kânûniyye icrâ kılınmak üzere usûlü dâiresinde merci‘ine mürâca‘ât etmekle berâber lede’l-îcâb der-dest edebilecekdir.

Mâdde 49: Polisler sıfat-ı resmiyyeleriyle îfâ-yı vazîfe eyledikleri esnâda kendilerine teşhîr ve isti‘mâl-i silâh eden eşhâsa karşı Cezâ Kânûnnâme-i Hümâyûnu’nun yüz seksen dokuzuncu mâddesinde gösterildiği vechle mukâbeleten isti‘mâl-i silâh etmek hukûk ve salâhiyyetini hâizdirler.

Mâdde 50: Polisler vazîfelerince müstakill ve jandarma ve hîn-i iktizâda ‘asâkir-i nizâmiyye sınıfları bunlara mu‘âvenetle mükellefdir. Binâen ‘aleyh polisler vezâif-i memûrelerine müretteb mevâddın rüyet ve temşiyyetinde lede’l-hâce jandarmanın ve ‘inde’l-iktizâ usûl ve kâ‘idesine tevfîkan ‘asâkir-i nizâmiyyenin mu‘âvenetine mürâca‘ât edecekdir.

Mâdde 51: Polisin meşgûl olduğu ve yetişemediği zamânda veyâhûd bulunmadığı mahallde rütbesi mülâzımdan aşağı olmayan jandarma zâbitânı işbu nizâmnâme ile ta‘yîn olunan polis vezâifini icrâ edeceklerdir.

Mâdde 52: Polisler mezûn oldukları veyâ dâire-i memûriyyeti hâricinde bulundukları vaktlerde dahi müdâhaleleri îcâb eden ahvâle tesâdüf etdikleri hâlde îfâ-yı vazîfeye mecbûrdur.

İkinci Fasl

Birinci Kısm

Polis Merâkiz ve Mevâki‘-i İdâreleri Mu‘âmelâtı

Mâdde 53: Her merkez komiseri dâhil-i dâire-i memûriyyetinde hukûk-ı Saltanat-ı Seniyyeye ve kavânîn ve kavâ‘id-i zâbıtaya mugâyir hiç bir hâl ve hareket vukû‘a gelmemesi içün her türlü takayyüdât ve tedâbîr-i kânûniyyeyi ittihâz ve icrâ ve ahvâl-i fevka’l-‘âde hiss olunduğu takdîrde derhâl tedâbîr-i mâni‘a-i kaviyye îfâ etmekle berâber mâ-fevkinden verilecek evâmir ve ta‘lîmâta i‘tinâ eyliyecekdir.

Mâdde 54: Komiser idârelerinde müstahdem polis memûrlarına iktidâr ve isti‘dâdlarına ve îcâb-ı inzibâta göre vazîfe tevdi‘ ve her birine işbu nizâmnâme ile mu‘ayyen olan ve umûr-ı

(Sayfa 632)

inzibâtiyyece muktezî görünen mu‘âmelâtı tefhîm ederek ve îcâb ederse ma‘iyyeti memûrlarından ba‘zılarını sûret-i dâime veyâ muvakkatada sivil gezdirerek cümlesinin vazîfelerini hüsn-i îfâ etmeleri emrinde ‘ale’d-devâm nezâret ve dikkat edecek ve hiç bir polis memûrunun vazîfesini terk veyâ ihmâl veyâ sû-i isti‘mâl etmesine meydân vermeyecekdir.

Mâdde 55: Komiserler dâhil-i dâire-i memûriyyetlerinde âsâyiş ve inzibât-ı mahallîye ‘âid her türlü ahvâl ve vukû‘âtdan vakt ü zamânıyla haberdâr olarak îcâb eden mu‘âmele ve tedbîri îfâ ve keyfiyyeti merci‘ine de derhâl inbâ etmekle berâber ahvâl-i mühimme ve müsta‘celede Der-Sa‘âdet’de Zabtiyye Nezâretine ve taşrada vâlî ve mutasarrıf ve kâimmakâmlara dahi hemân beyân-ı keyfiyyet eyleyeceklerdir.

Mâdde 56: Her merkez ve mevki‘de mu‘âmelât ve vukû‘ât ‘umûmiyye-i zâbıta mahallî komiserlerinin nezâret ve mesûliyyeti altında olarak muntazaman ve müteselsilen kayd ve tahrîr edilecek ve bu sûretle tertîb edilecek defâtirin mahallî rüesâ-yı memûrîn-i mülkiyyesiyle memûrîn-i zâbıtadan ve ‘inde’l-iktizâ taleb vukû‘unda mahâkim ve memûrîn-i ‘adliyyeden gayrısına irâesi câiz olamayacakdır.

Mâdde 57: Cinâyetle mahkûm olanlar ile cerh ve sirkat ve dolandırıcılık ve memûrîn-i Devlet-i ‘Aliyyeye muhâlefet ve ‘adem-i itâ‘at ve hakâret gibi ef‘âl-i memnû‘a mükerrerleri ve ahvâl-i siyâsiyyeden dolayı

şübheli görünenler ve erbâb-ı cerâimi ihfâ cürmü ile mahkûm olanların merâkiz ve mevâki‘ce kaydları tutulacak ve bunlardan cerâim-i siyâsiyyeden dolayı mahkûm olanlar ile şübheli görünenlerin ‘ale’d-devâm ahvâl ve harekâtı tarassud ve tecessüs edilecekdir.

Mâdde 58: Cerâimden dolayı polisler tarafından der-dest olunacak eşhâsın üzerinde zuhûr edecek akçe ve evrâk ve esliha sebt-i defter edilib alındıkdan sonra kendisiyle berâber mahfûzan merci‘ine gönderilecekdir.

Mâdde 59: Merâkiz polis memûrları idârelerinde bulunan çamaşırcı ve lekeci ve çilingir ve demirci ve emsâli esnâfın mu‘âmelâtından dâimâ haberdâr olarak bunlara kanlı veyâ halleriyle mütenâsib olmayacak sûretde elbise verenleri ve ‘aynen anahtar ve kilid ve sirkate âlet olur sâir emsâli edevât veyâ resmlerini irâe ile mislini yapdırmak isteyenleri ihbâr etmesi lüzûmunu ihtâr edecek ve her sûretle alacağı ma‘lûmâtı derhâl merci‘ine bildire-

(Sayfa 633)

cekdir. Esnâf-ı merkûmeden bu bâbdaki tenbîhât hilâfına hareket edenler hakkında mu‘âmele-i lâzime-i kânûniyye icrâ olunacakdır.

Mâdde 60: Mahalle ve çarşı ve köy bekcileri bir fi‘lin vukû‘una meydân vermemek ve cürm-i meşhûd vukû‘unda fâ‘ilini der-dest ve âsâr-ı cürmî muhâfaza etmek vazîfeleriyle mükellef oldukları cihetle hîn-i intihâblarında hüsn-i sîret ve ahlâk ashâbından olmalarına i‘tinâ ve dikkatle berâber bunların gece gündüz hüsn-i îfâ-yı vazîfe etmeleri emrinde polis komiser ve komiser mu‘âvini ve polis memûrları tarafından ‘ale’d-devâm nezâret olunacak ve inzibâta ta‘alluk edecek ahvâlden dolayı mahsûsât ve mesmû‘ât ve meşhûdât-ı vâkı‘alarını dâimâ merkez veyâ mevki‘ komiserlerine haber vermeleri ve her bir husûsât zâbıtada mu‘âvenet ve teshîlât-ı lâzimeyi icrâ etmeleri içün bekciler mecbûr tutulacak ve vezâif-i mezkûrenin îfâsında kusûru görülen bekciler birincisinde tenbîh ve ihtâr ve ikincisinde tekdîr ve üçüncüsünde derhâl bekcilikden ihrâc edilecekdir.

Mâdde 61: Merkez polis memûrları dâire-i memûriyyetleri dâhilinde harîk zuhurunda bir tarafdan sür‘at-i mümküne ile keyfiyyeti tulumba merkezlerine ihbâr ve su tedâriki esbâbını istihzâr edecek ve diğer cihetden mahall-i harîkde tahlîs ve muhâfaza-i nüfûs ve mâla dikkatle musâb olanları münâsib mahallere iskân eyleyecek ve harîkin sebeb-i zuhûrunu ve zâyi‘ olmuş eşyâ var ise anları meydana çıkarmağa müsâra‘at edecekdir.

Mâdde 62: Merâkiz ve mevâki‘ dâhillerinde temîn-i inzibât içün nokta ve devriyeler tertîb ve bunun içün lüzûmu kadar polis memûrları ifrâz edebilecek ve bunların mikdâr ve esâmîsiyle her birinin vazîfeleri evkâtını ve

sûret-i harekâtını nisbet-i mütesâviye kâ‘idesine tevfîkan merkez komiseri ta‘yîn eyleyecekdir.

Mâdde 63: Noktalar mahallerinin galabalığı ve ehemmiyyeti i‘tibârıyla münâsib mahallerde bulundurulacak ve devriyelerde mahall-i mu‘ayyenede geşt ü güzâr etdirilecekdir.

Mâdde 64: Der-Sa‘âdet ile sâhil olan mahallerde muvâredât-ı bahriyyeyi nazar-ı takayyüd altında

(Sayfa 634)

bulundurmak ve eşhâs ve eczâ-yı muzırra ve esliha-i memnû‘a duhûlüne ve sâir gûnâ kaçakcılık vukû‘una meydân vermemek üzere bahren lüzûmu kadar polis devriyeleri gezdirilecekdir.

Mâdde 65: Nokta ve devriyeye ve sâir vezâife memûr olacak polis nöbet ve hidmetini ikmâl etse bile yerine gelecek memûr gelmeksizin hiç bir sûretle mahall-i memûriyyetinden infikâk edemeyecek ve istirâhat zamânını ötede beride geçirmeyib mensûb olduğu merkez ve mevki‘ dâhilinde bulunacakdır.

Mâdde 66: Polisler dâimâ elbise-i resmiyyelerini lâbis ve esliha-i emîriyyeyi hâmil olacak ve âmirleri tarafından görülecek lüzûm üzerine sûret-i muvakkate veyâ dâimede sivil gezdirilmedikce hiç bir polis sivil gezmeyecekdir ve sivil gezdirilen memûrlara âmirleri tarafından mühr-i resmî ile mühürlü bir varaka verilecek ve îcâb etdikce bu varakayı irâe edebilecekdir. Fakat kendisinin memûr olduğunu bildirmemeğe i‘tinâ ve dikkat edecek ve üzerinde memûr olduğuna dâir ‘alâmet-i fârika bulundurmayacakdır.

Mâdde 67: Polis komiser ve komiser mu‘âvin ve polis memûrlarına hânelerine gitmek ve umûr-ı zâtiyyelerini görmek üzere haftada yirmi dört sâ‘ati tecâvüz etmemek üzere merkez komiseri tarafından mezûniyyet i‘ta olunabilecek ve mezûniyyetlerini hâvî âmirleri tarafından yedlerine bir pusula verilecekdir.

Polisler evkât-ı sâirede gece gündüz dâire-i memûriyyetlerinden infikâk edemeyecekdir.

Mâdde 68: Polis komiser ve komiser mu‘âvin ve polis memûrları kimse hakkında bir gûna sû-i mu‘âmelede bulunamayacakdır.

Mâdde 69: Merkez komiserleri yevm-i mezûniyyetlerinde âmirlerinden mâdde-i sâbıkada gösterildiği vechle istihsâl-i ruhsatla gidebilecek ve mâ-dûnundaki sınıf komiserinden en ehliyyetlisini yerlerine tevkîl eyleyecekdir.

Ma‘zeret-i meşrû‘ası tebeyyün eyleyenler ma‘zeretlerinin derecesine

göre âmiri tarafından mezûniyyet verilebilir.

Mâdde 70: Bir komiser veyâ komiser mu‘âvininin veyâ polis müfettiş ve memûrunun hüsn-i

(Sayfa 635)

îfâ-yı vazîfece kusûr ve tekâsülü görüldüğü hâlde tahkîkât-ı mukteziyye bi’l-icrâ tebeyyün edecek kusûr ve tekâsülün derecesini mübeyyen tanzîm olunacak zabt varakası üzerine o misillü komiser ve komiser mu‘âvini ve polis memûru ve polis müfettişi mensûb olduğu mutasarrıflık veyâ vilâyet tarafından îcâbına göre tevbîh ve tekdîr olunarak keyfiyyet Zabtiyye Nezâretine iş‘âr olunur ve lede’l-îcâb tenzîl-i sınıf ve tardlarına ‘âid mu‘âmeleye tevessül olunur ve eğer bu kusûr ve tekâsül devletce bir mazarratı müstelzim olmuş ise hemân bi’t-tevkîf taht-ı muhâkemeye alınır.

Mâdde 71: Polis komiser ve komiser mu‘âvin ve polis memûrlarının ‘işret etmeleri ve kahvehâne ve gazino ve emsâli mahallerde oturmaları ve tavla ve iskambil gibi şeylerle iştigâl etmeleri haysiyyet-i memûriyyetlerini ihlâl edecek harekât-ı lâübâli-yâneye tasaddî eylemeleri ve meçsiz ve göğsü açık dolaşmaları ve nokta mahallerinde devriye ve kol hidmetlerinde ve sâir vezâif-i resmiyyenin îfâsı esnâsında sigara içmek ve ta‘âm etmek ve ötede beride oturmak ve bilâ lüzûm şunun ve bunun ile konuşmak gibi hâl ve hareketde bulunmaları ve bir ma‘zeret-i meşrû‘ası olubda âmirlerinden ruhsat almadıkca vazîfeleri başından ayrılmaları kat‘iyyen gayr-ı câiz olub ‘aksi hâlde yüz elli altıncı mâddede gösterildiği üzere haklarında mu‘âmele icrâ kılınacakdır.

İkinci Kısm

Zâbıtâ-i İdâre Vezâifi

Mâdde 72: Polis memûrları idârelerindeki han ve otel ve apartmanların ve pansiyon ve bostan ve değirmen ve fırın ve fabrika gibi ‘amele ve bekar makarrı olan yerler ve ateş isti‘mâl olunan mahalleri usûl ve kavâid-i mahsûsasına tevfîkan teftîş ve mu‘âyene eyleyecek ve bu gibi mahallerde ikâmet ve beytûtet edenlerin ism ve şöhret ve tâbi‘iyyet ve sınıflarını merkezdeki defter-i mahsûsuna derc edilmek üzere nezdinde bulunduracağı cüzdânına kayd edecekdir.

Mâdde 73: Mâdde-i sâbıkada beyân olunan mahallerde gelecek olanların evrâk-ı mürûriyye ve sâireyi hâmil olub olmadıklarını ve ne maksadla geldiklerini ve ne işle iştigâl eyleyeceklerini ve’l-hâsıl her birinin hüviyyet-i sahîhasıyla hâl ve şânını polis memûrları sûret-i münâsebede bi’l-etrâf tahkîk edecek ve o gibi mahallerde işsiz ve güçsüz ve serseri olanlarla hüviyyet-i

(Sayfa 636)

sahîhası anlaşılmayan veyâhûd şübheli ve mazanne-i sû görülen eşhâsı derhâl tarassud altına alarak mâ-fevkine tahrîren bildirecekdir.

Mâdde 74: Kahvehâne ve gazino ve kırâathâne ve hamâm ve meyhâne gibi mahallerde çalışanlardan başka eşhâsın beytûtet etmesine müsâ'ade olunmayacakdır.

Mâdde 75: Hân ve otel güşâd edecek ve hânesinin odalarını başka başka kirâya verecek olanlar evvel emirde polis idâresine ma'lûmât i'tâ edecek ve hân ve otel ve müsâfirhânenin kapısına Türkce bir levha ta'lîk eyleyeceği gibi müsâfirinin ism ve şöhret ve tabi'iyyet ve sınıflarını kayd içün defter tutacak ve bu defteri taleb vukû'unda ve müsâfirlerinin evrâk-ı mürûriyyelerini nihâyet yirmi dört sâ'at zarfında polis memûrlarına ibrâz ve irâe eyleyecekdir.

Mâdde 76: Hân ve otel ve sâir emsâli mahallerde mazanne-i sû takımından eşhâs gelecek olursa bu mahalleri idâre eden sâhib veyâ müstecirleri derhâl polis merkezine bildirmeğe mecbûr olacak ve bu gibi eşhâsı bilerek polise vaktiyle ihbâr etmeyen hân ve otel ve emsâlinin sâhib veyâ müstecirleri haklarında mu'âmele-i kânûniyye icrâ kılınacakdır.

Mâdde 77: Seyyâhîne tercümânlık etmek isteyenler ile otel ve müsâfirhâneleri idâre eden ve müstecirleri tarafından o sûretle tercümânlık etmek üzere irâe olunan kimseler cânib-i belediyyeden şehâdetnâme almadıkca tercümânlık etmekden men' edilecekdir.

Mâdde 78: Berren ve bahren gelen ve giden bi'l-cümle yolcuların evrâk-ı mürûriyyeleri deniz salon ve iskelelerinde ve şimendüfer mevkiflerinda ve sâir îcâb eden mahallerde polisce mu'âyene ve tedkîk ile tezkire ve pasaportsuz veyâhûd tezkire ve pasaportu kayıdsız olarak gelecek olan yolcular hakkında mu'âmele-i nizâmiyye icrâ olunacağı gibi berren ve bahren mevâki'-i lâzime nezâret ve tarassud altında tutularak sûret-i hafiyyede bir kimsenin duhûl veyâ firârına veyâ eczâ-yı nâriyye ve esliha ve evrâk ve eşyâ-yı muzırra ve memnû'a kaçırılmasına meydân verilmeyecek ve böyle bir hâle tasaddî edenler olur ise hemân der-dest edilecek ve gümrüklerden bilâ-mu'âyene eşyâ çıkarıldığı veyâ kaçırıldığı görülürse men' olunacakdır.

(Sayfa 637)

Mâdde 79: Derûn-ı şehrde sıfat ve mezûniyyet-i resmiyyeleri olmaksızın her nev' silâh taşıyanlar men' olunacak ve taşıdıkları silâh esliha-i memnû'adan ise ahz ve müsâdere edilecekdir.

Mâdde 80: Âdab ve ahlâk-ı 'umûmiyyeye mugâyir her nev' ef'âl ve ahvâl men' olunacakdır. 'Ale'l-ıtlâk kumârhâneler ve nizâm-ı mahsûsuna

muvâfık ve zâbıtaca mahzûrdan sâlim olmayan meyhânelerle ‘umûmhâneler ve ruhsat-ı resmiyyesiz tertîb ve güşâd olunan piyango ve ana mümâsil her nev‘ mu‘âmelât usûlü dâiresinde men‘ edilecek ve mahallât dâhilinde ve ma‘âbid ve mekâtib ve mekâbir civârında ‘umûmhâne açılmasına kat‘iyyen meydân verilmeyecek ve açılmış olduğu görülürse sedd olunacakdır.

Mâdde 81: Ser-hôş olub sokaklarda düşen ve halkın huzûr ve râhatını selb edecek hâlâta tasaddî eden eşhâs tutulub merkeze götürülerek ve üzerlerinde bulunan şeyler sebt-i defter edilerek hareketleri ser-hôşluk derecesinde kalmış ise ayılıncaya kadar alıkonulub bir daha öyle bir hâlde bulunmaması içün zâbıtaca muktezî-i mu‘âmele icrâ kılınacakdır.

Mâdde 82: Genç kimseleri ‘işret ve mugâyir-i âdâb ve ahlâk ef‘âle teşvîk ve sevk edenler ve meyhânecilerden bu gibilere ‘işret verenler men‘ ile haklarında mu‘âmele-i kânûniyye icrâsına tevessül olunacak ve öyle gençlerin ellerinde hâllerine nisbet olunamayacak derecede kıymetdâr eşyâ bulunanlar veyâ ziyâde sarfiyât edenlerin ahvâli ve sûret-i ma‘îşet ve idâreleri tahkîk olunarak velîlerine ihbâr-ı keyfiyyet edilecekdir.

Mâdde 83: Meyhânelerin evkât-ı mu‘ayyenesinde kapanmasına dikkat edilecek ve hilâf-ı tenbîh hareketde bulunan meyhâneciler hakkında mu‘âmele-i mukteziyye-i kânûniyye icrâ olunacakdır.

Mâdde 84: Polis memûrları mesîrelerde ve iskele ve köprü gibi memerr-i nâs olan mahallerde ve tiyatro ve şimendüfer mevkifi gibi ‘umûma mahsûs olan yerlerde bulunarak muhâfaza-i âsâyişe ve halkın temîn-i istirâhatına dikkat edecekleri gibi yankesici ve serseri ve ‘ale’l-ıtlâk sâbıkalı eşhâsın kâffe-i harekâtını ta‘kîb ile şübheli bir hâllerini gördükleri anda der-dest eyleyeceklerdir.

(Sayfa 638)

Mâdde 85: Sunûf-ı ahâlî ve sekeneden birinin ‘ırz ve cân ve mâlı ‘aleyhine bir tecâvüz veyâ tasallut teşebbüsü hiss olunduğu takdîrde tedâbîr-i mâni‘a-i serî‘ayı ittihâz ve icrâ eylemek polisin cümle-i vezâifindendir.

Üçüncü Kısm

Zâbıta-i Mülkiyye ve Vezâifi

Mâdde 86: Polis memûrları evvelen: Hukûk-ı mukaddese-i hazret-i Pâdişâhîye ve menâfi‘-i Hukûmet-i Seniyyeye mugâyir ahvâl-i vukû‘una meydân vermeyecek ve sâniyen: Dâhil-i memleketde eşhâs-ı muzırra bulunub bulunmadığını sâlisen: Memâlik-i sâirede bulunan erbâb-ı fesâd ile münâsebetde bulunanlar olub olmadığını râbi‘an: İhlâl-i âsâyiş edebilecek bir

gûnâ teşebbüsât bulunub bulunmadığını hâmisen: Eczâ-yı nâriyye ve esliha ve evrâk ve eşyâ-yı memnû'a ve muzırra celb ve idhâl veyâ tertîb ve i'mâl ile meşgûl bir kimse olub olmadığını 'ale'd-devâm taharrî ve tecessüs ederek bu gibi ahvâle teşebbüs eyledikleri tahakkuk edenleri der-dest eyleyecekdir.

Mâdde 87: Polis memûrları hukûk ve kavânîn ve nizâmât-ı Saltanat-ı Seniyyeye münâfî ve tahdîş-i ezhânı mûceb her türlü neşriyyât ve ilkâât ve ahvâl ve harekâtı men' ile mütecâsirlerini ahz ü girift edecek ve memnû' olan cem'iyyetleri dağıtmakla berâber bunda bir sû-i niyyet ve maksad olduğu tahakkuk eylediği takdîrde ictimâ' edenleri der-dest eyleyecekdir.

Mâdde 88: Polis memûrları her nev'i evrâk ve ketebe ve resâil-i muzırra ve memnû'ayı tecessüs ve mevridlerini tahkîk ile berâber bu bâbda şübhe etdikleri ahvâl ve eşhâs hakkında da tahkîkâta müsâ'it edecek ve tesâdüf edecekleri evrâk ve ketebe-i memnû'ayı zabt ederek mu'âmelât-ı mütebâkiyyesini îfâ eyleyeceklerdir.

Matba'a ve kütübhânelerin dahi zâbıtaca teftîşi mücâzdır.

Mâdde 89: Polis memûrları emniyyet-i dâhiliyye ve hâriciyyeye muhill olacak her gûnâ teşebbüsât ve ahvâl hakkındaki mahsûsât ve mesmû'ât üzerine lâzım gelecek tedâbîri derhâl ittihâz ve îfâ ile berâber o anda âmirine i'tâ-yı ma'lûmât eyleyecekdir.

(Sayfa 639)

Dördüncü Kısım

Zâbıta-i 'Adliyye ve Vezâifi

Mâdde 90: Usûl-i Muhâkemât-ı Cezâiyye Kânûnu'nun Zâbıta-i 'Adliyye ve anın memûrîn-i icrâiyyesine dâir olan bâb-ı evvelinin mevâdd-ı mahsûsası ahkâmına tevfîkan polis komiserleri kâffe-i cerâimi taharrî ve delâilini cem' ve zabt ile mütecâsirlerini tutub cihet-i 'adliyyeye teslîm etmeğe memûrdur.

Mâdde 91: Polis komiserleri mâdde-i sâbıka vechle muttali' oldukları ef'âl-i cürmiyyenin mahâll ve zamân-ı vukû'unu ve cürm ile mütecâsirînin ta'yînine medâr olacak kâffe-i delâil ve emârâtı şâmil olmak üzere derhâl ve mükemmelen bir zabt varakası tanzîm edecekdir.

Mâdde 92: Komiserler dâire-i memûriyyetleri dâhilinde vukû'a gelen cerâim hakkındaki ihbârât ve şikâyâtı Usûl-i Muhâkemât-ı Cezâiyye Kânûnu'nun mevâdd-ı mahsûsası mûcibince kabûl ederek merci'ine îsâl eyleyecekdir.

Mâdde 93: Komiserler mürâca'at vukû'u üzerine Usûl-i Muhâkemât-ı

Cezâiyye Kânûnunun mevâdd-ı mahsûsası ta‘rîfâtı dâiresinde tanzîm edecekleri ihbâr ve şikâyetnâmelerin bir sûretini talebi hâlinde muhbir veyâ müştekîye veyâ vekîllerinede i‘tâ edecek ve muhbir veyâ müştekînin hüviyyetini tahakkuk ve zabt eyleyecekdir.

Mâdde 94: Cerâim-i meşhûdede müdde‘î-i ‘umûmî veyâ müstantikin mahall-i cürme vürûduna kadar polis komiser ve memûrları Usûl-i Muhâkemât-ı Cezâiyye Kânûnu’nun bâb-ı evvelînin kısm-ı sânîsinde münderic mevâdd-ı ahkâmına tevfîkan derhâl mevki‘-i cürme ‘azîmetle ol bâbdaki ta‘rîfât-ı kânûniyye dâiresinde tahkîkât ve mu‘âmelâta müsâra‘at edecek ve vak‘anın îcâbına göre istishâb edeceği memûrları vazîfeye tahsîs ve istihdâm ile orada âsâyişe ‘âid mu‘âmeleye ve cürm ile âsârının ta‘yîn ve istihsâli ve mütecâsirinin der-dest edilmesine müte‘allik olan vezâif-i sâire-i kânûniyyeyi temîn edecekdir.

Mâdde 95: Mâdde-i sâbıka mûcibince polis komiserlerinin îfâsına şürû‘ etdikleri tahkîkât ve mu‘âmelât esnâsında müdde‘î-i ‘umûmî veyâ müstantikden biri mevki‘-i cürme vürûd eyledikde

(Sayfa 640)

müdde‘î-i ‘umûmî veyâ müstantik tarafından edilecek tensîb dâiresinde hareket eyleyeceklerdir.

Mâdde 96: Bir cürmün fâ‘ili hîn-i vukû‘ada der-dest olunamadığı takdîrde cürmün vukû‘ bulduğu mahallin polis komiserleri tarafından maznûnun evsâfı ve eşkâli ile der-desti husûsu bulunabileceği merâkize iş‘âr edileceği gibi diğer cihetden dahi sûret-i mahsûsada tertîb olunacak memûrlar ma‘rifetiyle taharriyyâta ibtidâr olunacakdır.

Mâdde 97: Cünha ve cinâyet cürmlerinde Der-Sa‘âdet’de Zabtiyye Nâzırı ve Mutasarrıflar ile polis müdîri ve vilâyât-ı şâhânede vâlî ile polis müdîri ve mutasarrıf ve kâimmakâmlar tarafından verilecek evâmir ve cerâim-i meşhûde ve sâirede müdde‘î-i ‘umûmî ile müstantikin tahrîren vukû‘ bulacak talebi üzerine polis komiserleri cerâim-i mezkûre maznûnlarının mesken ve ikâmetgâhlarına usûl ve kavâ‘id-i mevzû‘ası dâiresinde duhûl ile cürmün delâil ve âsârını elde etmek içün icrâ-yı taharriyyâta da‘vet ve istimdâd gibi fevka’l-‘âdeliği tazammun edecek ahvâlde dahi bu hakkı isti‘mâle salâhiyyetdârdırlar.

Mâdde 98: Zâbıta-i ‘Adliyye vezâifini îfâ edecek polisler muhâfaza-i hayâtları ba‘zı müdâvât-ı ‘âcileye mütevakkıf olan mecrûhînin muhtâc oldukları tedâvîyi icrâ-yı tahkîkât vesîlesiyle tehîr etmeyeceklerdir.

Mâdde 99: Şikâyetnâmenin vücûduyla ta‘kîbi îcâb eden ve Cezâ Kânûnnâme-i Hümâyûnu’nun iki yüz ve iki yüz birinci mâddeleri ‘ilâvesiyle

iki yüz on dördüncü mâddesinde tasrîh edilen ahvâlden dolayı ‘alâkadâr tarafından bâ-istid‘ânâme şikâyet vukû‘ bulmadıkca polis memûrları tarafından müdâhale edilmeyecekdir.

Şu ahvâl ‘Alâmet-i Fârika Nizâmnâmesi ile Zâbıta-i Saydiyye Nizâmnâmesi’nin kırk yedinci mâddesi ve İhtirâ‘ Berâtı Kânûnu’nun kırk sekizinci mâddesi ahkâmı hakkında da cârîdir.

Mâdde 100: Polis komiser ve memûrları mevâdd-ı sâbıkada tevzîh edilen mu‘âmelâta müteferri‘ husûsâtı dahi usûl-i muhâkemât-ı cezâiyye kânûnunun mevâdd-ı mahsûsasına tevfîkan îfâ edeceklerdir.

(Sayfa 641)

Mâdde 101: Polis komiserlerinin gaybûbetinde zâbıta-i ‘adliyye vazîfesi komiser mu‘âvini ve anında gıyâbında polis memûrlarının ehliyyet ve kıdemlisi tarafından vekâleten îfâ olunur.

Beşinci Kısım

Mevâdd-ı Şettâ

Mâdde 102: Polis kânûnen salâhiyyetdâr olan mahâkim ve devâirden tahrîren teblîğ ve i‘tâ olunacak mukarrerât ve evâmiri usûl ve kavâ‘id-i mevzû‘ası dâiresinde tenfîz ve icrâ eyleyecekdir.

Mâdde 103: Ebniyye inşââtında ve bağ ve bağçe i‘mâlâtında ve çiftliklerde istihdâm kılınan dülger ve rencber ve çiftci misillü ‘ameleden mâ‘adâ nizâmı mûcibince Der-Sa‘âdet’de şehremâneti ile Zabtiyye Nezâretine ve taşralarda mahallî hükûmetlerine mürâca‘atla mezûniyyet istihsâl edilmeksizin her ne iş içün olursa olsun ‘amele nâmıyla ve nâm-ı diğerle adam tahrîri men‘ edilecekdir. Mezûniyyet-i istihsâli içün mürâca‘at edenlerin ahvâlî ve istihdâmlarına lüzûm gösterdikleri eşhâsın ‘adedî ile tâbi‘iyyet ve hüviyyetleri hakkında tahkîkâk-ı lâzime bi’l-icrâ ol vechle adam tahrîr ve istihdâmına lüzûm olduğu anlaşılır ve mahzûrdan sâlim görülürse beledî ve zâbıtanın taht-ı nezâretinde olarak ruhsat verilir.

Mâdde 104: Umûr-ı hayriyye içün usûlüne tevfîkan müsâ‘ade-i mahsûsa istihsâl olunmadıkca bilet tab‘ı ile i‘âne celb ve cem‘i men‘ etdirilecekdir.

Mâdde 105: Ruhsat-ı resmiyye istihsâl olunmadıkca mekteb güşâdına meydân verilmeyecek ve ruhsatsız açılmış mekteb bulunur ise mu‘âmele-i mukteziyye icrâ edilmek üzere derhâl merci‘ine ma‘lûmât verilecekdir.

Mâdde 106: Nizâmnâme-i mahsûsu mûcibince memnû‘ olan üserâ-yı zenciyye bey‘ ve şirâ ve idhâlî ve imrâr ve ihrâcı polisce dikkat-i mütemâdiyye

altında bulundurulacak ve ahvâl-i mesrûde mütecâsirleri tutulub müte‘allik oldukları mahâkime teslîm olunacakları gibi üserâ-yı zenciyyede yedlerine ‘atiknâme verilmek üzere mahâkime tevdi‘ olunacaklardır.

(Sayfa 642)

Mâdde 107: Der-Sa‘âdet’de İstanbul ve Beyoğlu ve Üsküdar polis dâirelerinden her biri kendi dâiresi dâhilinde Dârü’l-‘aceze Nizâmnâmesi’nin on dördüncü ve on yedinci ve teseülün men‘i hakkındaki nizâmnâmenin sekizinci ve dokuzuncu mâddelerinde mu‘ayyen usûle tevfîkan teseülün men‘iyle mükellefdirler.

Mâdde 108: İşe güce muktedir olduğu hâlde teseül edenler bir iş ile iştigâl etmek üzere temînâta rabt edilecek ve yine bir iş tutmakdan imtinâ‘ etdikleri görülür ise haklarında serseri mu‘âmelesi îfâ olunmak üzere mahkemeye tevdî‘ olunacakdır.

Mâdde 109: Hiçbir kâr ve kesb ile meşgûl olmayan ve dâimî ikâmetkâhı bulunmamağla berâber ta‘ayyüş ve idârelerini vesâit-i meşrû‘a ile istihsâl eylemekde olduklarını isbât edemeyib şurada burada gezmekde bulunan eşhâs serseri ve mechûlü’l-ahvâl ‘add olunur.

Mâdde 110: Mâdde-i sâbıkada beyân olunan serseri makûlesinden başka evvelen: ‘Ale’l-‘umûm cinâyât ve ‘ale’l-husûs kat‘-ı tarîk ve sirkat ve gasb ve yankesicilik ve sâriklere yataklık ve dolandırıcılık cerâimi ile bir veyâ birkaç def‘a mahkûm olanlar ve sâniyen: Zabtiyye Nezâreti altında bulunanlar mazanne-i sû takımından ‘add olunur.

Mâdde 111: İhbâr üzerine serseri ‘add olunan eşhâs mahâkime teslîm olunmazdan evvel zâbıta tarafından celb olunarak ihbârât-ı vâkı‘a ve tahkîkât-ı sâireden bu hâlleri makrûn-ı sıhhat olduğu anlaşıldıkda ta‘yîn olunacak müddet zarfında bir kâr ve kesbe mübâşeret eylemeleri ve bunu gelib zâbıtaya haber vermeleri ve bu esnâda dahi hükûmete haber vermeksizin bulundukları mahalleri terk etmemeleri lâzım geleceğine dâir evvel emirde kendilerine tenbîhât icrâ olunacak ve keyfiyyet tenbîh tutulacak zabıtnâmeye derc ve işâret kılınacakdır.

Mâdde 112: Mâdde-i sâbıkadaki tenbîhâta ri‘âyet etmeyib müddet-i mu‘ayyenesi zarfında bir işe başlamış olduklarını zâbıtaya beyân ve temîn edemeyenler veyâ hôd-be-hôd bulundukları mahalli terk edenler zâbıtaca der-dest olunarak mahâkim-i cezâiyyeye teslîm olunacakdır.

Mâdde 113: Kat‘-ı tarîk ve sirkat ve yankesicilik gibi cerâim-i sâbıkalarından dolayı mazanne-i sû takımından ‘add olunanlar hakkında zâbıta-i ‘adliyye memûrları tarafından tanzîm olunacak

(Sayfa 643)

ihbârnâme ve zabt varakaları zâbıtaca nazar-ı mütâla'aya alındıkdan sonra celb olunarak kendilerine ba'demâ bu bâbda şübheye da'vet edecek her gûnâ ahvâl ve etvârdan mücânebet eylemeleri zımnında tenbîhât-ı ekîde icrâ ve keyfiyyet-i tenbîh mahsûsan tutulacak zabt varakasına derc ve imlâ olunacak ve bunlardan tenbîhât-ı vâkı'aya tevfîk-i hareket etmedikleri mâddeten veyâ ba'zı emârât-ı kaviyye ile zâbıtaca muhakkak 'add edilenler tutularak zabt varakasıyla mahâkime teslîm edilecekdir.

Mâdde 114: Yüz altıncı ve yüz yedinci mâddelerde beyân olunan eşhâsdan mahâkim karârı üzerine teb'îd edilenlerin firâren 'avdetleri hâlinde zâbıtaca der-dest ile tekrâr teb'îd olunurlar.

Mâdde 115: Serseri ve mazanne-i sû takımından olubda on dört yaşından aşağı bulunanlar yirmi yaşını ikmâl edinceye kadar Zabtiyye Nezâreti altında bulundurulacaklarından kendilerine bir kesb ve san'at ta'lîm etdirilmek ve terbiyelerine bakılmak üzere zâbıta tarafından temînât ahzıyla peder veyâ vâlidelerine veyâ velî ve akrabâlarına teslîm veyâhûd ta'lîm ve terbiyeleri vesâili istikmâl olunur.

Mâdde 116: Sayd-ı Berrî ve Bahrî Nizâmnâmeleri mûcibince sayd tezkiresi almaksızın berren ve bahren sayd ü şikâr edenler ve şikâr mevsiminin gayrı zamânlarda sayd etmek isteyenler tezkireleri olsa bile men' olunacak ve âlât ve esliha-i saydiyyeleri ahz ü zabt edilecekdir.

Mâdde 117: Hukûk-ı medeniyyeden iskât-ı cezâsıyla mahkûm olanlar ve serseriler ve on sekiz yaşını ikmâl etmemiş olanlarla Zabtiyye Nezâreti altına alınan mahkûmlar ve hukûmetce silâh taşıması men' edilenlere av tezkiresi verilmez ve bunlardan bir sûretle tezkire almış olanlar görülür ise tutulub hem tezkiresi ve hem de silâhı alınır.

Mâdde 118: Şehr ve kasaba derûnunda ve mesîrelerde ve memleket bağçelerinde sayd ü şikâr men' edilir.

Mâdde 119: İnşâsı irâde-i seniyye-i hazret-i Pâdişâhînin şeref-sudûruna mütevakkıf olan ma'âbid ve mekâtib ve sâir bu kabîlden olan ebniyyenin irâde-i seniyye istihsâl olunmaksızın inşâsına

(Sayfa 644)

teşebbüs edildiği istihbâr olunduğu hâlde bilâ-tehîr dâire-i müte'allikasına ma'lûmât verilecekdir.

Mâdde 120: Nizâmnâme-i mahsûsları mûcibince ruhsat-ı resmiyye istihsâl olunmadıkca matba'a güşâdı ve her nev' gazete ve kütüb ve resâil ve i'lânât ve sâire tab' ve neşri memnû' olduğundan ruhsatsız açılmış olan

matba‘aları ve kezâlik bilâ-ruhsat tab‘ olunan kütüb ve resâil ve gazete ve sâireyi istihbâr eyledikleri hâlde bilâ-tehîr dâire-i müte‘allikasına ma‘lûmât verirler.

Mâdde 121: Gazete ve sâire evrâk-ı mevkûte nakl ve fürûht ve tevzî‘ edenlerin cadde ve sokaklarda satdıkları evrâkın münderecâtından bahsle bağırmaları memnû‘dur.

Mâdde 122: Tiyatro ve çalgıyla kahveler gibi lu‘biyyât mahallerinde memûrîn-i ‘âidesince piyesi tedkîk ve tasdîk olunmuş lu‘biyyâtdan mâ‘adâ olanların oynatdırılmamasına ve münâsebetsiz kanto ve şarkıların söyletdirilmemesine ve mugâyir-i âdâb ahvâl vukû‘a gelmemesine dikkat ve nezâret olunacak ve kopyası musaddak olmayan lu‘biyyâtın icrâsı ve münâsebetsiz kanto ve şarkıların söylenmesi ve âdâb ve ahlâk-ı ‘umûmiyyeye mugâyir olan evzâ‘ ve harekât men‘ edilecekdir.

Mâdde 123: Ba‘zı hâne kapılarına ve öteye beriye bırakılan ve târiki mechûl olan yeni doğmuş çocuklar hakkında polisce tahkîkât îfâ kılınarak bir zabt varakası tanzîm ve bunlardan üzerinde ‘alâmât-ı fârikası bulunanların mensûb olduğu cemâ‘ate ve ‘alâmet-i fârikası olmayanların Der-Sa‘âdet’de Darü’l-‘acezeye taşralarda ıslâhhâne ve eytâmhâne gibi yerlere ve olmadığı hâlde mahallî devâir-i belediyyesine teslîm ve evrâkı da nüfûs kaydı icrâ olunmak üzere ‘âid olduğu dâireye tesyîr olunacakdır.

Mâdde 124: Etfâl-i metrûkeden biri veled-i ma‘nevî ittihâz olunmak üzere istenilirse isteyenden temînât ahzıyla çocuk kendisine teslîm ve keyfiyyet evrâkında tasrîh olunur.

Mâdde 125: Bir mahallde ‘illet-i sâriye ve müstevliye zuhûr ederse polisce derhâl ‘âid olduğu dâire memûrlarına ihbâr-ı keyfiyyet edilecek ve memûrîn-i mûmâileyhimin vürûduna kadar o ‘illetin tevsi‘ etmemesi içün tedâbîr-i lâzime ittihâz olunacakdır.

Mâdde 126: Ebniyye ve dîvâr inhidâmı ve lağım çökmesi gibi tehlikeli ahvâl vukû‘unda

(Sayfa 645)

polisce mâdde-i sâbıka vechle ‘âid olduğu dâire memûrlarına ihbâr-ı keyfiyyetle berâber tedâbîr-i mukteziyye icrâ kılınacakdır.

Mâdde 127: Bir mahallde lüzûmundan ziyâde petrol ve neft ve ispirto ve emsâli mevâdd-ı müşta‘ile bulunduğu polisce görülürse ‘âid olduğu memûra ihtâr mâddeye müsâra‘at ve ol bâbda tedâbîr-i ihtiyâtiyyeye tevessül edilecekdir.

Mâdde 128: Nizâmen defn-i emvât câiz olmayan mahallere emvât defn edileceği polisler tarafından görülür ve haber alınır ise derhâl men‘ olunacakdır.

Mâdde 129: Bir mahallde ekmek ve et ve sâir havâyic-i zarûriyyenin nedret veyâ fıkdânı göründüğü hâlde polisler hemân memûrîn-i belediyyeye ve merci‘ine ihbâr ile berâber ihtiyâcât-ı ahâlînin tedâriki içün kendi taraflarından da tedâbîr-i lâzimeye müsâra‘atla ahâlînin dûçâr-ı mezâyıka olmalarına meydân veremeyecekler ve havâyic-i mezkûrenin sebeb ve sûret-i mefkûdiyyeti hakkında tahkîkât-i mukteziyyeyi îfâ ve bunda bir eser ihtikâr göründüğü hâlde keyfiyyeti mensûb oldukları dâireye ihbâr eyleyeceklerdir.

Mâdde 130: Polisler bir mahalde vapur veyâ şimendüfere yetişememek veyâhûd şimendüferin hareket edememesinden nâşî kalmak gibi ahvâle tesâdüf edecek ahâlîden gidecek yerleri olanları göndermek ve yerleri olmayanları münâsib mahallere yerleşdirmek sûretiyle teshîlât göstereceklerdir.

Mâdde 131: Polis memûrları yolda hastalanarak veyâ kazâ ve sâir bir ‘ârızaya dûçâr olarak düşüb kalmış ve meskenine gitmeğe gayr-i muktedir bulunmuş olan kesânı münâsib bir vâsıta-i nakliyye ile meskenine îsâl etmek ve ‘âcilen muhtâc-ı tedâvî iseler derhâl en yakın bir eczâhâneye götürerek tedâvî etdirmek ve lede’l-hâce o gibiler ile gitmek veyâhûd yanlarına bir memûr terfîk eylemek gibi mu‘âvenetde bulunacaklardır.

Mâdde 132: Bir mahallde feyezân-ı miyâh veyâ hareket-i arz gibi âfât vukû‘unda polisler ahâlînin tahlîs-i cân ve mâlları emrinde ittihâz-ı tedâbîre müsâra‘at ve merci‘lerine de i‘tâ-yı ma‘lûmât eyleyeceklerdir.

(Sayfa 646)

Mâdde 133: Sokaklarda serseriyâne dolaşdıkları görülen ve semt ve ikâmetgâhını haber vermekden ‘âciz bulunan etfâlin hâne ve velîsi hemân tahkîk edilerek teslîm olunacaklardır.

Mâdde 134: Bir mahall veyâ tarîk suâl etmek içün mürâca‘at edenlere polis memûrları irâe-i mahall ve tarîk edeceklerdir.

Mâdde 135: Şurada burada serseriyâne dolaşan ve tedâvîlerine lüzûm görünen hastegân der-dest olunarak müşâhede ve tedâvî altında bulundurmak üzere ‘âid olduğu mahalle gönderilir.

Mâdde 136: Sokaklarda mürûr u ‘ubûra mâni‘ olacak sûretde süpürüntü ve taş ve moloz gibi şeyler bulunduğu ve ağzı açık kuyu göründüğü hâlde polisler derhâl tedâbîr-i lâzimeye tevessül ile berâber memûrîn-i belediyyeye ihbâr edeceklerdir.

Mâdde 137: Bâşı boş ve sâhibsiz olarak dolaşdığı görülen at ve sığır ve emsâlî hayvânât ile kayık ve sandâl ve araba muhâfaza altına alınarak sâhibi tahkîk olunacak ve sâhibi zuhûr etmeyenler hakkında usûl-i vechle mu‘âmele edilecekdir.

Mâdde 138: Polisler kalabalık yerlerde hayvân ve araba koşdurulmasını ve bâr-gîrciler tarafından hayvânı idâre edemeyecek çocuklar ile ser-hôşların bâr-gîrelere bindirilmesini men‘ edecekdir.

Mâdde 139: Polisler arabaların sokaklarda yolları kapayacak sûretde durması ve yaya kaldırımlara hayvân çıkarılması ve mağaza ve dükkân önlerinde ve kaldırımlar üzerinde mürûr u ‘ubûra mâni‘ olacak sûretde denkler ve sâir şeyler yığılıb doldurulması ve leylen konak ve kirâ arabalarının fenârsız olması gibi ahvâle ve belediyyeye ‘âid sâir bu misillü husûsâta tesâdüflerinde bir tarafdan memûrîn-i belediyyeye ihtâr ve diğer tarafdan men‘i esbâbını istihsâl eyleyeceklerdir.

Mâdde 140: Polisler dâire-i memûriyyetleri dâhilinde hayvânâta ve hayvân ile cerr olunur arabalara hayvânların tahammülünden ziyâde yük yükledilmesini ve sakat ve pek ziyâde lâgar hayvânlar istihdâm olunmasını men‘ edeceklerdir.

(Sayfa 647)

Mâdde 141: Polisler dâire-i memûriyyetlerinde şimendüfer hatları ve telgraf telleri ve çeşme ve su yolları gibi âsâr-ı nâfi‘a ve hayriyyenin muhâfazasına dikkat edecek ve bunları tahrîb edenleri der-dest eyleyecekdir.

Mâdde 142: Polisler ruhsat-ı resmiyye ile teşekkül etmiş olan şirketlere dahi vezâif-i kânûniyyeleri dâiresinde mu‘âvenet-i lâzime îfâ ederler.

Mâdde 143: Eşhâs-ı muzırra ile ‘ale’l-‘umûm ikmâl-i müddet mahkûmiyyet eden erbâb-ı cinâyâtın vaz‘iyyet-i muhtelifede fotoğrafları ahz olunmağla berâber bunların usûl-i mahsûsası vechle ebdân-ı mesâha edilerek dâire-i mahsûsasında kayd ve hıfz edilecek ve bu gibiler hakkında zâbıtaca mu‘âmele-i lâzime îfâsıyla berâber ‘âid olduğu idâre-i zâbıtaya da fotoğrafının irsâliyle i‘tâ-yı ma‘lûmât olunacakdır.

Mâdde 144: Yüz kırk sekizinci mâddede gösterildiği üzere Der-Sa‘âdet ile Vilâyât-ı Şâhâne ve elviye-i mülhakadaki polis meclislerince tanzîm olunarak Zabtiyye Nezâretine gönderilecek olan istatistikler ile devâir-i ‘adliyyeden irsâl olunan mahkûmîn cedvellerinden her sene ‘umûmî bir istatistik tertîb olunacakdır.

Üçüncü Fasl
Polis Meclislerinin Vezâifi

Mâdde 145: Polis meclisleri mensûb oldukları makâmdan emr ü havâle olunacak husûsât üzerine îcâb eden tahkîkât ve mu‘âmelâtı îfâ edecek ve ‘ale’l-‘umûm cerâimden dolayı usûl ve kâ‘ide-i kânûniyyesi dâiresinde îfâ kılınan mu‘âmelede nevâkıs vâr ise sür‘atle bi’l-ikmâl müdde‘î-i ‘umûmîye vereceklerdir.

Mâdde 146: Polis meclisleri cinâyet ve cünha ef‘âliyle kânûn-ı cezânın iki yüz elli beş ve iki yüz elli sekiz ve iki yüz altmış ve iki yüz altmış üç ve iki yüz altmış dördüncü mâddeleri mûcibince habsi müstelzim bulunan kabâhat fi‘illerine ‘âid evrâkı ‘ale’l-usûl müdde‘î-i ‘umûmîliğe tevdî‘ edecekdir.

(Sayfa 648)

Mâdde 147: Polis meclisleri mensûb oldukları dâirede müstahdem polis komiser ve memûrlarının künye kuyûdâtının muntazaman tahrîrine ve polis ma‘âşâtının yeden bi-yedin tevzî‘ine ve esliha ve elbise ve sâir eşyâ-yı emîriyyeyi tevzî‘ ile anların hüsn-i muhâfazasına ve merâkiz ve mevâki‘in kırtâsiyye ve ihrâkıyye ve mefrûşât ve levâzım-ı sâiresinin tehiyye ve i‘tâsına ve mahâkimden ve devâir-i icrâiyyeden vürûd edecek mukarrerât üzerine polis ma‘âşâtından usûlü dâiresinde akçe tevkîfiyle ‘âid olduğu mahalle isrâsına nezâret edecekdir.

Mâdde 148: Polis meclisleri emânet-i eşyânın muntazaman kayd ve hıfzı ile taleb vukû‘unda cürme ta‘alluku olmayan ve i‘âdesi nizâmen câiz olan eşyânın ashâbına i‘âdesi ve ashâbına i‘âde olunamayan veyâhûd ashâbı bulunmayan eşyânın mî‘âdı hulûlunda memûrîn-i mahsûsası huzûruyla ve usûl-i vechle fürûhtu ile esmânının ‘âid olduğu mahallere ve eşyâ-yı mezkûre miyânında bulunub fürûhtu câiz olmayan esliha-i memnû‘anın kezâlik ‘âid olduğu devâir-i ‘askeriyyeye teslîm ve i‘tâsı ve cezâ-yı nakdî hâsılâtı ile tahsîli emr olunacak mebâliğ-i sâirenin yerli yerinden tamâmen istîfâsı husûslarına nezâret eyleyecekdir.

Mâdde 149: Mevâdd-ı sâbıkada gösterildiği üzere Der-Sa‘âdet’de polisin ma‘âş ve elbise ve esliha ve sâir levâzımını tevzî‘ ile hesâbâtını rüyet etmek üzere polis meclisleri refâkatinde bir hesâb memûru ve emânet eşyânın muhâfazası zımnında emânet memûru ve cezâ-yı nakdî hâsılâtı ile mebâliğ-i sâirenin tahsîli zımnında bir de tahsîlât memûru istihdâm edilecek ve memûrîn-i mûmâileyhim mükeffel olmağla berâber Der-Sa‘âdet’de Zabtiyye Nezâreti

Muhâsebesine ve vilâyâtda mahallî muhâsebelerine i‘tâ-yı hesâb edeceklerdir.

Taşrada her polis meclisi refâkat ve nezâretinde emânet ve hesâb memûru nâmıyla kezâlik mükeffel ve mahallî muhâsebesine hesâb i‘tâ etmekle mükellef bir memûr istihdâm edilecekdir.

Mâdde 150: Polis meclisleri merâkizin kuyûdât ve mu‘âmelâtının hüsn-i cereyânına nezâret ve dikkatle her gün berren ve bahren gelecek yolcular hakkında memûrîn-i mahsûsası tarafından verilecek defter üzerine yolcuların kaydı icrâ ve tarassudlarına ibtidâr olunmak üzere günü gününe âid olduğu merkeze teblîğ-i keyfiyyet edecekdir.

Mâdde 151: Polis meclisleri mensûb olduğu dâire dâhilinde zuhûr edecek

(Sayfa 649)

vukû‘âtın nev‘i ile mütecâsirlerinin mensûb olduğu mezheb ve tâbi‘iyyetlerini mutazammın ve muntazam istastistik tanzîm ve bir ay zarfindaki vukû‘âta dâir her ay başında mensûb olduğu makâma bir cedvel i‘tâ edecek ve bu cedveller her ay zabtiyye nezâretine gönderilecekdir.

Mâdde 152: Polis meclisleri heyetinden birinin veyâ cümlesinin tebdîline lüzûm göründüğü takdîrde esbâb-ı mûcibesinin beyânı ile Der-Sa‘âdetde mutasarrıflıklar veyâ polis müdîrliği ve vilâyâtda polis müdîrleri tarafından vâki‘ olacak iş‘âr ve mürâca‘at üzerine Der-Sa‘âdetde Zabtiyye Nezâreti ve vilâyâtda vâlîler cânibinden bi’t-tedkîk îcâbı icrâ kılınacakdır.

Üçüncü Bâb

Birinci Fasl

Polisin Muhâkeme ve Mücâzâtı

Mâdde 153: Bir cinâyet veyâ üç aydan ziyâde habsi müstelzim cünha ile mahkûm olan veyâhûd polis silkinde istihdâma mâni‘ olacak sûretde ba‘zı esbâb bulunanlar ile hüsn-i îfâ-yı vazîfe emrinde tekâsülü ve polis meslek ve evsâfına mugâyir ahvâl ve harekâtı tekerrür eden polis memûrları ve komiser ve komiser mu‘âvinleri ve polis müfettişleri derhâl ‘azl olunurlar ve bunların cerâim-i şahsiyyelerinden dolayı emr-i muhâkemeleri kâ‘ide-i ‘umûmiyyeye tevfîkan cihet-i ‘adliyyeye ‘âiddir. Der-Sa‘âdet’de idâreten ‘azli lâzım gelen komiser ve komiser mu‘âvini ve polis memûrları ile müfettişler hakkında esbâb-ı ‘azli mübeyyen tanzîm kılınacak evrâk-ı tahkîkiyye mutasarrıflar ve polis müdîri ve taşraca vâlî ve elviye-i gayr-i mülhaka mutasarrıfları tarafından Zabtiyye Nezâretine irsâl olunarak heyet-i intihâbiyyece bi’t-tedkîk nezâretce îcâbı icrâ kılınır.

Mâdde 154: Esliha-i emîriyyeden birini veyâ cebhânesini satan veyâ kasden telef eyleyen veyâhûd denize ve nehre düşürmek ve harîkden kurtaramamak ve bir hâdise esnâsında gâib eylemek gibi ahvâl-i gayr-i ihtiyâriyye ile zâyi‘ eylediğini iddi‘â edibde şehâdât ve delâil ve emârât-ı kâffeye ve mukni‘a ile isbât edemeyen ve her ne sebeble olur ise olsun şahs-ı âhire veren polisler

(Sayfa 650)

Cezâ Kânûnnâme-i Hümâyûnu’nun mâdde-i mahsûsası zeyline tevfîkan esliha ve cebhâne bedelini tazmîn ile berâber memûriyyetinden tard ve bir sene habs olunurlar.

Mâdde 155: Polis komiser ve komiser mu‘âvin ve polis memûrlarının vezâif-i mülkiyyelerine müte‘allik ahvâlden dolayı muhâkemeleri memûrîn muhâkemesi nizâmnâmesi mûcibince mecâlis-i idâre ile Şûrâ-yı Devlet Mahâkimine ve Zâbıta-i ‘Adliyyeye müte‘allik vazîfelerinden ve cerâim-i şahsiyyelerinden dolayı tahkîkât ve muhâkemeleri kavânîn-i ‘umûmiyye ahkâmınca mahâkim-i ‘adliyyeye ‘âiddir. Maznûnen muhâkeme olunacak polisler elbise-i resmiyyelerini lâbis olarak mevki‘-i mahâkimeye çıkarılamaz

Mâdde 156: Âmirleri tarafından vukû‘ bulan tenbîhâta ri‘âyetsizlik ve ser-keşlik eden ve mu‘âmelât-ı zâbıta hakkında âmirlerine vakt ü zamânıyla ma‘lûmât vermeyen ve vazîfesine devâmsızlık ve umûr-ı memûresince mübâlâtsızlık gibi ahvâli ve memûr olduğu nokta mahallini ve devriyye ve kol hidmetini ve sâir vezâif-i resmiyyeyi terk etmek misillü harekâtı görülen ve’l-hâsıl sıfat-ı memûriyyetine yakışmayacak sâir bu gibi ahvâlde bulunan polis komiser ve komiser mu‘âvin ve polis memûrlarına birincisinde tenbîh ve ihtâr ve ikincisinde tekdîr ve tevbîh icrâ olunarak künyesi bâlâsına şerh ve işâret edilecek ve hâl ve hareketi tekerrür eyler ise idâreten ‘azl olunacakdır.

Mâdde 157: Polis komiser ve komiser mu‘âvin ve polis memûrları kendilerine teslîm olunacak timurbaş eşyâ-yı emîriyyeyi zâyi‘ veyâ telef ederler ise esmânı ma‘âşlarından tevkîf ve tazmîn edilir.

İkinci Fasl

Der-Sa‘âdet Polis Müfettişleri

Mâdde 158: Der-Sa‘âdet’de Zabtiyye Nezâreti ma‘iyyetinde on ve İstanbul Polis Müdîrliği ma‘iyyetinde iki ve Beyoğlu Mutasarrıflığı ma‘iyyetinde dört ve Üsküdar Mutasarrıflığı ma‘iyyetinde iki polis müfettişi bulunacakdır.

Mâdde 159: Polis müfettişleri memûr oldukları dâire dâhilindeki merâkiz ve mevâki‘de

(Sayfa 651)

müstahdem bi'l-cümle polis komiser ve komiser mu'âvini ve polis memûrlarının vazîfelerini tamâmen ve muntazaman îfâ edib etmediklerini ve müretteb olan nokta ve devriyelerin mükemmelen mevcûd olub olmadığını ve bunların ta'lîmât ve teblîgâta veyâ sıfat-ı memûriyyetlerine mugâyir bir hâl ve hareketleri vukû' bulub bulmadığını ve'l-hâsıl işbu nizâmnâme ile mu'ayyen olan vezâif-i 'umûmiyyenin hüsn-i cereyân edib etmediğini 'ale'd-devâm teftîş edecek ve netîce-i teftîşâtını her yirmi dört sâ'atde raporla merci'ine bildirecekdir.

Mâdde 160: Müfettişler merâkiz ve mevâki'-i tarassud kuyûdât ve mu'âmelâtı ile sâir mu'âmelât-ı inzibâtiyye hakkında tedkîkât ve hân ve otel pansiyon ve emsâli bekâr ikâmetine mahsûs mahallerce usûlen dâimâ teftîşât-ı icrâ ederek mu'âmelât-ı mezkûrenin günü gününde ve usûlü dâiresinde cereyân edib etmediğini yevmiyye raporunda derc ve tasrîh edecekdir.

Mâdde 161: Müfettişler esnâ-yı teftîşde mu'âmelât-ı inzibâtiyyece ve polislerin hâl ve hareketlerince görecekleri kusûr ve noksânı o merkez veyâ mevki'in komiserine ihtâr ve keyfiyyetide merci'ine ihbâr edecekdir.

Mâdde 162: Müfettişler eşhâs ve evrâk-ı muzırra ile mahall-i âsâyiş olabilecek her türlü ahvâl hakkında dahi tecessüsât-ı icrâ ederek vâki' olacak mahsûsât ve meşhûdâtını derhâl raporla merci'ine bildirecekleri ve her hâlde merci'lerinden alacakları emr ve ta'lîmâta tevfîkan hareket eyleyeceklerdir.

Mâdde 163: Müfettişler polis serkomiserlerinin ehliyyetlilerinden olmak üzere mensûb oldukları dâireden vâki' olacak iş'âr üzerine heyet-i intihâbiyyece intihâb ve ta'yîn olunur.

Mâdde 164: Hidmetlerine devâm ve vezâif-i teftîşiyyeyi hüsn-i îfâ etmeyen müfettişler şimdiden mesûl tutulur.

Mâdde 165: Vilâyât-ı Şâhânece lüzûmu hâlinde işbu faslda muharrer vezâif-i teftîşiyye vâlî tarafından tensîb olunacak zât ma'rifetiyle icrâ etdirilir.

Mâdde 166: Tahkîkât ve tecessüsât-ı hafiyyede bulunmak üzere Zabtiyye Nezâreti ma'iyyetinde otuz beş ve Beyoğlu Mutasarrıflığı ma'iyyetinde yirmi beş ve Üsküdar Mutasarrıflığı ile İstanbul Polis

(Sayfa 652)

Müdîriyyeti ma'iyyetinde onar nefer polis komiser ve memûru bi't-tefrîk sivil olarak istihdâm edilecek ve bunlarda polis sicill-i 'umûmiyyesine kayd olunarak rütbe ve sınıf i'tibârıyla sâir memûrîn-i zâbıtadan bir gûnâ farkları olmayacakdır.

Mâdde 167: Zabtiyye Nezâreti[133] işbu nizâmnâme ahkâmının icrâsına memûrdur.

Fî 8 Receb Sene 1325 ve fî 4 Ağustos Sene 1323 (17 Ağustos 1907)

133 Zabtiyye Nezâreti mülgâdır. Ana 'âid vazîfe îcâbına göre Emniyyet-i 'Ûmûmiyye ve İstanbul Polis Müdîr-i 'Umûmîleri tarafından îfâ olunur. (Takvîm-i Vakâyi-Numero 238 ve 846)

8 Receb 1325 Târîhli Polis Nizâmnâmesine Müzeyyel Mevâdd Hakkında Kânûn-ı Muvakkat

Mâdde 1: Polis memûrları ahvâl-i âtiyede silâh isti‘mâl etmeğe mezûndurlar.

1- Müdâfa‘a-i nefs içün;

2- Âhirin mâl ve cân ve ‘ırzına vukû‘ bulan ve taharrüz mümkün olmayan bir ta‘arruz-ı nâ-hakkı başka sûretle def‘e muktedir olamazsa;

3- Bir cinâyetden veyâ şûriş ve ihtilâlden dolayı maznûnen der-dest edilen veyâ mahkûm ve mevkûf olubda nakli polise tevdî‘ olunan eşhâsı muhâfaza veyâ sevk esnâsında firâr veyâ firâr içün polise ta‘arruz edibde ol bâbdaki tenbîhât ve ihtârâta itâ‘at etmezse ve men‘-i firâr ve ta‘arruz içün silâh isti‘mâlinden başka çâre kalmazsa;

4- Muhâfaza etdikleri mevâki‘i ve ellerindeki eslihayı ve kendilerine tevdî‘ ve teslîm edilen karagolhânelerle eşhâsı vukû‘ bulacak ta‘arruza karşı başka sûretle muhâfaza ve müdâfa‘aya muktedir olamazsa;

5- Cürm-i meşhûd nev‘inden olan cinâyâtda maznûn-ı ‘aleyhin ihtifâgâhı taharrî olunduğu sırada o mahallden şübheli bir şahs çıkarak firâr eder ve dur emirine itâ‘at etmezse.

6- Bir cinâyetden dolayı maznûn-ı ‘aleyh veyâ müttehim ve mahkûm-ı ‘aleyh olubda zâbıtaca taharrî edilmekde olan şahs memûrîn-i zâbıta tarafından der-deste teşebbüs olunduğu sırada firâr eder ve dur emrine itâ‘at etmezse;

(Sayfa 653)

Silâh isti‘mâli her hâlde başka bir tedbîr ittihâzıyla maksad-ı matlûbun husûlüne imkân bulunmadığı takdîrde son bir vâsıta olarak icrâ olunur ve silâh isti‘mâlinde mümkün mertebe itlâf-ı nüfûsdan hazer edilir.

Bâlâda zikr olunan sûretlerle silâh isti‘mâl eden memûr suver-i mezkûrenin ‘aksi sâbit olmadıkca muâhaza edilemez.

Mâdde 2: Hilâf-ı kânûn ictimâ‘ât vukû‘unda veyâhûd kânûn dâiresinde vukû‘ bulan ictimâ‘ın kânûnen feshini mûcib ahvâl hudûsunda polis muhâfaza-i âsâyiş ve emniyyete memûr kuvve-i müsellahanın sûret-i hareketlerine dâir Meclis-i Mahsûs-ı Vükelâca tanzîm edilen ta‘lîmât[134] ile tecemmu‘ât-ı kânûnî ahkâmına tevfîk-i mu‘âmele eder.

Mâdde 3: Gerek zâbıta-i mâni‘aya gerek zâbıta-i ‘adliyyeye müte‘allik vezâifin icrâsı ve kavânîn ve nizâmât-ı devletin tenfîzi ve âsâyiş ve emniyyet-i mahalliyyenin i‘âde veyâ takviyyesîçün kuvve-i mevcûde-i zâbıta kâfî görülmediği takdîrde mahallî kumandanlarına emr-i tahrîrî i‘tâsıyla kuvve-i

134 Ta‘lîmât 729 numerolu Takvîm-i Vakâyide mündericdir.

‘askeriyyeyi istihdâm etmek husûsunda teşkîl vilâyât-ı kânûnî mûcibince vâlîlerin hâiz olduğu salâhiyyet Der-Sa‘âdet’de dahi Polis Müdîr-i ‘Ûmûmîsinin mürâca‘atı üzerine Dâhiliyye Nâzırı tarafından isti‘mâl olunur kıta‘ât-ı ‘askeriyye kumandanları bu bâbda tahrîren verilecek emri derhâl infâza mecbûrdur.

Mâdde 4: Tahkîkât icrâsı zımnında ifâdesine mürâca‘at lâzım gelen eşhâsın polis tarafından vukû‘ bulacak da‘vete icâbet etmeleri ve ifâde vermeleri mecbûrî olduğu gibi polis tarafından kuvve-i mâni‘a sıfatıyla verilecek emre mutâva‘at dahi mecbûrdur.

Bu mecbûriyyete ri‘âyet etmeyenleri polis der-dest ile haklarında mâdde-i mahsûsasında muharrer cezâ tertîb edilmek üzere mahkemeye tevdî‘ eyler.

Mâdde 5: Polis şübhe etdiği kesânın hûviyetini her yerde ve her zamân tahkîka salâhiyyetdârdır hüviyyetini ketm eden ve nüfûs tezkiresini ibrâz etmeyenleri müdde‘î-i ‘umûmîliğe sevk eyler müdde‘î-i ‘umûmîlikce serseriler hakkında cârî olduğu gibi mu‘âmele edilerek netîce-i

(Sayfa 654)

muhâkemeye kadar taht-ı nezâretde bulundurulur hüviyyetini beyân ve nüfûs tezkiresini ibrâz edenleri polis mücerred tahkîk-i hüviyyet vesîlesiyle taht-ı nezârete alamaz.

Mâdde 6: Memûrîn-i zâbıtanın cünha ve kabâhate müte‘allik tanzîm edecekleri zabt varakaları mazmûnunu isbât içün bilâ-mûcib şâhid sıfatıyla mahâkime celbi câiz değildir.

Mâdde 7: ‘Ale’l-ıtlâk kumârhâneler sedd olunacakdır. Bu hâlde kumâr oynadan şahs gerek orada gerek başka mahallde dükkân güşâd ve icrâ-yı san‘at edebilmek içün tekrâr kumâr oynatmayacağına dâir zâbıtaya mukâvelât muharrirliğinden musaddak kefâletnâme i‘tâ etmeğe mecbûrdur.

İşbu kefâletin mikdârı on liradan yüz liraya kadar olmak üzere polis müdîri bulunan yerlerde müdîrler ve bulunmayan yerlerde mahallin en büyük mülkiyye memûrları tarafından takdîr olunacakdır bu vechle kefâlet i‘tâ eden şahsın tekrâr kumâr oynatdığı hükmen sâbit olduğu takdîrde kânûnen muktezî mücâzâtın ta‘yîni ile berâber ol mikdâr kefâlet akçesinin kendisiyle kefîlinden cezâen tahsîline mahkemece hükm olunacakdır.

Mâdde 8: Esrârhâne güşâd edenler hakkında kumârhânelere dâir olan yedinci mâddedeki ahkâm ‘aynen tatbîk olunacakdır.

Mâdde 9: Polisin emr ve nehyine mutâva‘at ve da‘vetine icâbet etmeyenler ol bâbda tutulacak zabt varakası üzerine bi’l-muhâkeme yarım

liradan üç liraya kadar cezâ-yı nakdî veyâhûd yirmi dört sâ‘atden bir haftaya kadar habs ile mücâzât olunur.

Mâdde 10: Polise hüviyyetini yanlış olarak haber verdiği sâbit olan eşhâs bir haftadan bir aya kadar habs veyâhûd bir liradan üç liraya kadar cezâ-yı nakdî ile mahkûm olur.

Mâdde 11: Mesîre ve turuk-ı ‘amme gibi mevâki‘de zükûr ve inâsdan kimselerin hacâletini mûcib olacak ve ‘ale’l-‘âde sarkıntılık ve harf-endâzlığı tazammun edecek etvâr ve evzâ‘a cüret eyleyenler polisce men‘ olunur ve hilâf-ı tenbîh ve âdâb-ı hareketden ‘add olunarak fâ‘illeri mahkemeye sevk edilir.

Mâdde 12: El-yevm mer‘î bulunan polis nizâmnâmesi ile 28 Şubat 1327 târîhli

(Sayfa 655)

altı mâddelik karârnâmenin[135] işbu mevâdd-ı kânûniyyeye muhâlif olmayan ahkâmı kemâ-kân mer‘î olacakdır.

Mâdde 13: İşbu kânûnun icrâ-yı ahkâmına Dâhiliyye Nâzırı memûrdur.

İşbu lâyiha-i kânûniyyenin Meclis-i ‘Umûmînin güşâdında kânûniyyeti teklîf olunmak üzere muvakkaten ve târîh-i neşrinden i‘tibâren mevki‘-i icrâya vaz‘ını ve kavânîn-i devlete ‘ilâvesini irâde eyledim.

Fî 11 Rebî‘ü’l-evvel 1331 ve fî 5 Şubat 1328 (18 Şubat 1913) (Takvîm-i Vekâyi‘ - Numero 1382).

135 Karârnâmeden maksad Kânûn-ı Cezânın 99‘uncu mâddesinin 3’üncü zeyli mûcibince ri‘âyet edilmesi lâzım gelen ba‘zı kavâ‘id hakkındaki kârârnâme olub 1081 numerolu Takvîm-i Vekâyi‘de mündericdir.

130[136]

Genel İctima Kanunu
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 130 • Sayfa: 566)

İctimâ'ât-ı Umûmiyye Kânûnu

20 Cemâziye'l-evvel 1327 27 Mayıs 1325 (9 Haziran 1909)
(Takvîm-i vekâyi' ile neşr ve i'lânı: 28 Cemâziye'l-evvel 1327- 4 Haziran 1325 (17 Haziran 1909) Numero: 244

Mâdde 1: Osmanlılar gayr-i müsellah olmak üzere 'umûmî ictimâ'lar 'akdinde hürdür. Mevâdd-ı âtiyyede münderic ahkâma ri'âyet edilmek şartıyla ruhsat istihsâline hâcet yokdur.

Mâdde 2: İctimâ'lardan evvel bunların mahall ve yevm ve sâ'atini hâvî bir beyânnâme tanzîm ve bu beyânnâme biri ictimâ'ın 'akd edileceği mahallde ikâmetgâh sâhibi olmak ve hukûk-ı siyâsiyye ve medeniyyelerine mâlik bulunmak şartıyla lâ-akall iki şahs tarafından ism ve şöhret ve sıfat ve mahall-i ikâmetlerinin tasrîhiyle imzâ olunacakdır.

Mâdde 3: Beyânnâme Der-Sa'âdet'de Zabtiyye Nâzırına taşralarda vâlî ve mutasarrıf ve kâimmakâmlara

(Sayfa 228)

ve nâhiye müdîrlerine i'tâ edilir. Beyânnâme i'tâ edilir edilmez mukâbilinde 'ilm ü haber verilir. 'İlm ü haber verilmediği hâlde beyânnâmeyi i'tâ edenler tarafından keyfiyyeti mübeyyen bir zabt varakası tanzîm ve hazurûndan ikinci mâddede muharrer evsâfı hâ'iz lâ-akall iki kişiye imzâ ettirildikden sonra ictimâ' 'akd edilebilir. 'İlm ü haberde veyâ 'ilm ü haber verilmemiş ise zabt varakasında beyânnâmenin i'tâ edildiği yevm ve sâ'at gösterilmek lâzımdır. 'İlm ü haber veya zabt varakası olmaksızın vukû' bulan ictimâ'lar hukûmetce men' edilir ve mürettibleri bir haftadan bir aya kadar habs ile veyâ üç altundan on beş altuna kadar cezâ-yı nakdî ile mücâzât olunur.

Mâdde 4: Beyânnâmenin i'tâsı zamânı ile ictimâ' zamânı arasında lâ-akall kırk sekiz sâ'at mürûr edecekdir.

136 İkinci Tertip Düstur, C:I, ss. 227-229.

Mâdde 5: Beyânnâmede ictimâ‘ın ne sebeb ve maksadla ‘akd edileceği îzâh olunacakdır.

Mâdde 6: Serây-ı Hümâyûnun ve Meclis-i ‘Umûmî mün‘akid olduğu zamânlarda A‘yân ve Meb‘ûsân Dâ‘irelerinin üç kilometre mesâfesi dâhilinde açık mahallerde ‘umûmî ictimâ‘lar memnû‘dur.

Mâdde 7: Mürûr u ‘ubûra mahsûs olan turuk-ı ‘umûmiyyede ictimâ‘ edilemez. Zamân-ı ictimâ‘ açık yerlerde tulû‘-ı şemsden gurûba kadardır.

Mâdde 8: İctimâ‘lar lâ-akall üç kişiden ‘ibâret bir heyet vâsıtasıyla idâre olunur. Bu heyet intizâmın muhâfazasına, hilâf-ı kânûn ahvâli men‘e ve beyânnâmede ta‘yîn olunan mevzû‘ hâricine çıkılmamasına ve âsâyiş-i memleketi ve âdab-ı ‘umûmiyyeyi ihlâl edecek nutuklar îrâd edilmemesine ve îkâ-yı cerâime teşvîk misillü akvâlde bulunulmamasına dikkat edecekdir. A‘zâ-yı heyet beyânnâmeyi imzâ edenler tarafından ta‘yîn ve erâe edilmemiş ise ictimâ‘da bulunanlar tarafından intihâb olunur. Yedinci mâdde ile iş bu sekizinci mâddede münderic ahkâma muhâlif hareketten heyet-i idâre ve bu hey‘etin teşekkülüne kadar beyânnâmede imzâsı bulunanlar mesûldür.

Mâdde 9: İctimâ‘lara taraf-ı hukûmetden memûrîn-i mülkiyye veyâ ‘adliyyeden biri memûr edilebilir. Bu memûr tensîb ve intihâb edeceği mahall-i mahsûsda bulunur ve heyet-i idârenin talebi hâlinde veyâhûd mahall-i inzibât münâza‘a ve mücâdele vukû‘unda ictimâ‘ı fesh eder.

Mâdde 10: Esnâ-yı ictimâ‘da îkâ‘ edilen cerâimden dolayı mütecâsirleri hakkında

(Sayfa 229)

kânûnen icrâsı îcâb eden ta‘kîbât ve mücâzâta halel gelmemek üzere iş bu kânûna muhâlif hareketde bulunanlar yirmi beş guruşdan bir liraya kadar cezâ-yı nakdî ile veyâ yirmi dört sâ‘atden bir haftaya kadar habs ile mücâzât olunur.

Mâdde: 11 İş bu kânûnun icrâsına Dâhiliyye ve ‘Adliyye Nâzırları memûrdur.

20 Cemâziye’l-evvel 1327-27 Mayıs 1325 (9 Haziran 1909).

131[137]

Zaptiye Nezareti'nin Kaldırılışı ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün Kurulmasına Dair Kanun
(Transkripsiyonun Aslı: Belge 131 • Sayfa: 569)

Numero 111- **İstanbul Vilâyeti'nin ve Emniyyet-i 'Umûmiyye Müdîriyyeti'nin Teşkîlâtına Dâir Kânûn**[138]

17 Receb 1327 - 22 Temmuz 1325 (30 Temmuz 1909)
(Takvîm-i vekâyi' ile neşr ve i'lânı: 8 Ramazan 1327 - 10 Eylül 1325 (23 Eylül 1909) Numero: 338

Mâdde 1: Birinci sınıfdan Beyoğlu ve üçüncü sınıfdan Üsküdar sancaklarıyla el-yevm Şehremânetine mülhak olan altı kazâdan mürekkeb ve merkezi İstanbul olmak ve İstanbul Vilâyeti nâmıyla yâd olunmak üzere ikinci sınıfdan bir vilâyet teşkîl olunmuştur. Mezkûr altı kazâdan ikinci sınıfdan Kartal, Beykoz, Gekböze kazâlarıyla üçüncü sınıfdan Şile kazâsı Üsküdar

(Sayfa 411)

sancağına ve birinci sınıfdan Adalar kazâsıyla ikinci sınıfdan Çekmece kazâsı merkez sancağına ilhâk edilmişdir.

Mâdde 2: Pay-ı Taht'ın umûr-ı vezâif-i mülkiyyesinden el-hâletü hâzihi Zabtiyye Nezâretiyle Şehremânetince rûyet edilmekde olan aksâmı İstanbul Vilâyetine tevdî' edilmişdir. Vilâyetin umûr-ı mâliyyesi içün Der-Sa'âdet Tahrîr ve Vergi İdâresi İstanbul Defterdârlığına tahvîl ve yirmi dâire-i belediyye mâl müdüriyyetlerinin lağvıyla Beyoğlu'nda ve Üsküdar'da birer muhâsebe-i livâ heyeti teşkîl olunacağı gibi Nâfi'a ve Ma'ârif ve Orman ve Zirâ'at ve Defter-i Hâkânî ve sâireye müte'allik teşkîlât dahi 'âid oldukları nezâret ve dâirelerce sene-i hâliyye büdcesinde mü'ayyen tahsîsâtları dâiresinde ikmâl edilecekdir.

Mâdde 3: İstanbul Vilâyetinin ve mülhak livâların Dâhiliyye Nezâretine merbût memûrîn muhassasâtı muvâzene-i 'umûmiyyenin tasdîkine

137. İkinci Tertip Düstur, C:I, ss. 410-411.
138. Sene-i ictimâiyye: 1324-1325
Meclîs-i Mebûsân
Tevdî'İctimâ':98 (10 Haziran 1325) Takvîm-i vekâyi': Numero: Sahife :260 / 10
Müzâkere: 114 (6 Temmuz)-:288 :7
Kabûl : 119 (14 Temmuz) - :296 :16
Meclîs-i Ayân (Birinci sene-i ictimâ'iyye müzâkerâtı hafiyyen cereyân etmişdir.)

kadar sınıfca mu‘âdilleri olan vilâyât ve elviye memûrları ma‘âşâtına tevfîk edilerek tediye olunacakdır.

Mâdde 4: Zabtiyye Nezâreti ilgâ olunarak Memâlik-i Osmâniyye’nin idâre-i umumiyye-i zâbıtasıyla mükellef ve bi’l-‘umûm polis müdîriyyetlerine nezâreti şâmil olmak ve doğrudan doğruya Dâhiliyye Nezâretine merbût bulunmak üzere Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyyeti teşkîl ve İstanbul Vilâyetinin vezâif-i zâbıtası ve vilâyet dâhilindeki vesâit ve müessesât-ı umûmiyyenin umûr-ı inzibâtiyyesi İstanbul Vâlîsinin taht-ı emr ü idâresinde olmak üzere İstanbul Vilâyeti Polis Müdüriyetine tevdî‘ edilmişdir.

Mâdde 5: Emniyyet-i ‘Umûmiyye Müdüriyyeti yeni bir nizâmnâme tanzîm edilinceye kadar el-yevm mer‘î olan Polis Nizâmnâmesi ahkâmına tevfîkan îfâ-yı vazîfe edecekdir.

Mâdde 6: Emniyyet-i ‘Umûmiyye Müdîriyyetinin ve İstanbul Vilâyeti Polis Müdîriyyetinin muhassasâtı muvâzene-i ‘umûmiyyenin tasdîkine kadar merbût “1” ve “2” numerolu muvâzene mûcibince tediye edilecekdir.

17 Receb 1327 - 22 Temmûz 1325 (4 Ağustos 1909).

132[139]

Dersaadet ve çevresinde asayiş vazifesiyle sorumlu olan jandarma, asker ve polis birimlerinin görevlerine dair talimat

Der-Sa‘âdet ve Bilâd-ı Selâse’de Takrîr-i Âsâyiş Vazîfesiyle Mükellef Olan Nizâmiyye ve Jandarma ‘Asâkir-i Şâhâne ile Polis Memûrlarının Sûret-i Hareketlerine Dâir Ta‘lîmât

1 Receb 1314 ve 24 Teşrîn-i sânî 1312 (6 Aralık 1896)

Mâdde 1: Polis efrâdı yekdiğerine yakın mevki‘lerde gece ve gündüz câddelerde ve sokak ve mahallelerde mütemâdiyen geşt ü güzâr edeceklerdir.

Mâdde 2: Polis efrâdı mahalle bekçilerinden ve muhtâr ve sâireden derûn-ı hânelerin ahvâline ve mahallâta gelib giden eşhâsa dâir dâimâ ma‘lûmât istihsâl edib mâzanne-i sû olan eşhâsı ta‘kîb ve ahz ü girift edecek ve taharrîsi îcâb edecek teba‘a-i Devlet-i ‘Aliyye meskenlerini kânûnen mevzû‘ olan usûle tevfîkan taharrî eyleyeceklerdir.

Mâdde 3: Polis efrâdının her birinde bir düdük bulunub inde’l-hâce istimdâd lâzım geldikde anı isti‘mâl edecek ve bunun sadâsını istimâ‘ edecek olan polisler dahi teselsülen ‘aynı işâreti verib sür‘at-i mümküne ile istimdâd edenin nezdine şitâb eyleyeceklerdir.

Mâdde 4: Polis efrâdı hafiyyen ve celîyen hân ve hâneleri ve dükkân ve mağazaları dâimâ nazar-ı tarassuddan dûr tutmayacaklardır.

Mâdde 5: Polisler bir vak‘ayı hemân teskîn ve mütecâsirlerini ahz ü girift edemedikleri hâlde komiserleri vâsıtasıyla ve vakt-ı müsâ‘id olmadığı hâlde doğrudan doğruya en yakın mevki‘de bulunan jandarmadan istimdâd edeceklerdir. Jandarmalar ise sadâ-yı istimdâd istimâ‘ etmekle berâber hemân matlûb olan noktaya müsâra‘at ve bu iki fırka yine muhâfaza-i âsâyişe muktedir olamadıkları sûretde en yakın olan ‘asâkir-i şâhâneye mürâca‘at edeceklerdir.

Mâdde 6: ‘Asâkir-i şâhâne dahi sadâ-yı istimdâdı işitmekle berâber hemân imdâd ve mu‘âvenete müsâra‘at edecekdir. Ve’l-hâsıl dâhil-i şehrde müretteb olan firâk-ı tahaffüzîye yekdiğerinden istimdâd etmekle berâber sür‘at-i kâmile ile icâbet ederek bir noktada ictimâ‘ ve müttehiden tenkîl-i eşirrâya ve i‘âde-i emn ü âsâyişe i‘tinâ eyleyecekdir.

139 Birinci Tertip Düstur, C:VII, ss. 114-116.

Mâdde 7: Gerek polis memûrları ve gerek nizâmiyye ve jandarma ‘asâkir-i şâhâne îkâ‘-ı süriş edenler üzerine vardıkda bu makûle eşirrâya mutâva‘at ve terk-i silâh etmelerini teklîf edecekler ve eşirrâ-yı merkûme bu teklîfi ısgâ etmeyib şekâvetlerinde inâd ve ısrâr ve bi’l-‘akis kuvve-i cünûdîye ve zâbıtaya teşhîr-i silâha ictisâr eyledikleri hâlde kavânîn-i ‘askeriyye ve zâbıta hükmünce mukâbele-i bi’l-misl kâidesini icrâ eyleyeceklerdir.

Mâdde 8: Şübhe olunub taharrîsi îcâb eden her nev‘ mesâkîn ve emâkîn teba‘a-i ecnebiyye yedlerinde olduğu hâlde hemân bir yandan o makûle mahall taht-ı tarassud ve ablukada tutulması ve diğer yandan da ‘ale’l-‘usûl mensûb olduğu devlet tercümânı celb olunarak onun ma‘rifetiyle o mekâna duhûl ve taharriyyâta şurû‘ kılınması îcâb edecekdir.

Mâdde 9: Cürm-i meşhûd hâlinde görülecek eşhâs herhangi tâbi‘iyyette olursa olsun hemân ahz ü girift ve cânib-i zâbıtaya teslîm olunacak ve teba‘a-i ecnebiyyeden olanlar haklarında mensûb oldukları sefârete beyân-ı ma‘lûmât kılınacakdır ve bu makûle ecnebîler hakkında usûl ve kavâ‘id-i mer‘iyye-i ‘ahdiyye hükmünce mu‘âmele olunacakdır.

Mâdde 10: Zâbıta-i berriyye ve bahriyye berren ve bahren âmed ü şüd eden her cins adamların hüviyyetlerini nizâmât-ı zâbıta hükmünce tahkîk edecek ve her ferd hakkında Mürûr Tezkireleri Nizâmnâmesi’ne tevfîkan mu‘âmele edeceklerdir.

Mâdde 11: Berren ve bahren dâhil-i şehre idhâl olunacak her türlü emvâl ve eşyâ Rüsûmât Nizâmâtına tevfîkan memûrîn-i ‘âidesi tarafından teftîş ve mu‘âyene olunacak ve esnâ-yı mu‘âyenede zâbıta memûrları dahi bulundurulacakdır.

Mâdde 12: Mürûr tezkirelerini veyâ Devlet-i Aliyye şehbenderhâneleri tarafından musaddak pasaportları hâmil olmayan eşhâs ehl-i nâmûsdan oldukları tahakkuk etmedikce ve taht-ı kefâlete alınmadıkca salıverilmeyib zâbıtanın taht-ı nezâretinde olarak geldikleri mahallere i‘âde olunacaklardır.

Mâdde 13: İşsiz ve güçsüz çarşı ve pazarlarda ictimâ‘ vukû‘u memnû‘dur.

Mâdde 14: Eyyâm-ı mahsûsa ve sâirede kilise ve ma‘bedler zâbıtanın nezâret-i mütemâdiyesi tahtında bulunacak ve ehl-i İslâm namazlarda bulundukca cevâmi‘ ve mesâcid kapıları nazardan nihân tutulmayacakdır.

Madde 15: Hukûmet-i seniyye kendisine ‘âid olan vezâif-i inzibâtiyyeye hiçbir ferd tarafından iştirâki kabûl etmeyeceğinden âsâyiş-i muhill küçük, büyük bir hâlin zuhûrunda sunûf-ı ahâlî iş ve güç ile meşgûl olarak hukûmetin vezâifine müdâhale etmeyecek ve bi’l-‘akis müdâhaleye kıyâm edenler veyâ

tenbîhât-ı zâbıtayı ısgâ etmeyenler haklarında mu‘âmele-i kânûniyye icrâ kılınmak üzere hemân ahz ü girift olunub cânib-i zâbıtaya teslîm olunacak ve polis memûrlarına ve ‘asâkir-i şâhâneye silâh isti‘mâl edenler hakkında mukâbele-i bi’l-misl kâidesi ile mu‘âmele edilecekdir.

Mâdde 16: Makâm-ı Ser‘askerî ve Bahriyye Nezâreti ile Tophâne Müşîriyyeti ve Zabtiyye Nezâreti bu ta‘lîmâtın ahkâmını icrâya memûrdur.

ZAPTİYE NEZARETİ
(1896-1909)

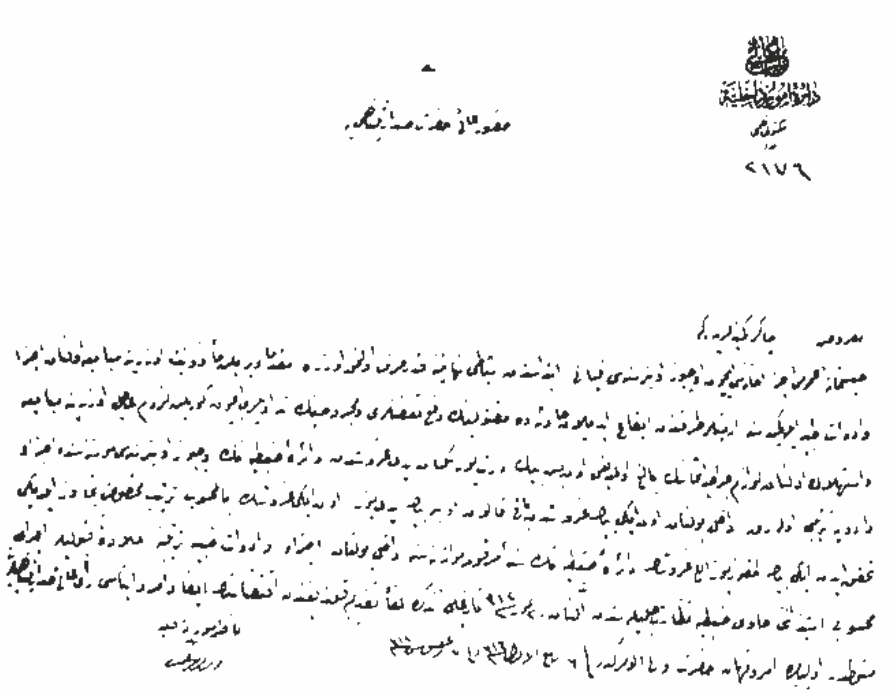
I. BÖLÜM
BELGELER

ZAPTİYE NEZARETİ VE BİRİMLERİ

1.1. Habshâneler İdâresi

1[1]

Hapishane-i Umumiye Eczahanesi için satın alınan ilaç, tıbbi ve cerrahi aletlerin bedellerinin Zaptiye Dairesi bütçesinden karşılanmasına dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 1 • Sayfa: 3)

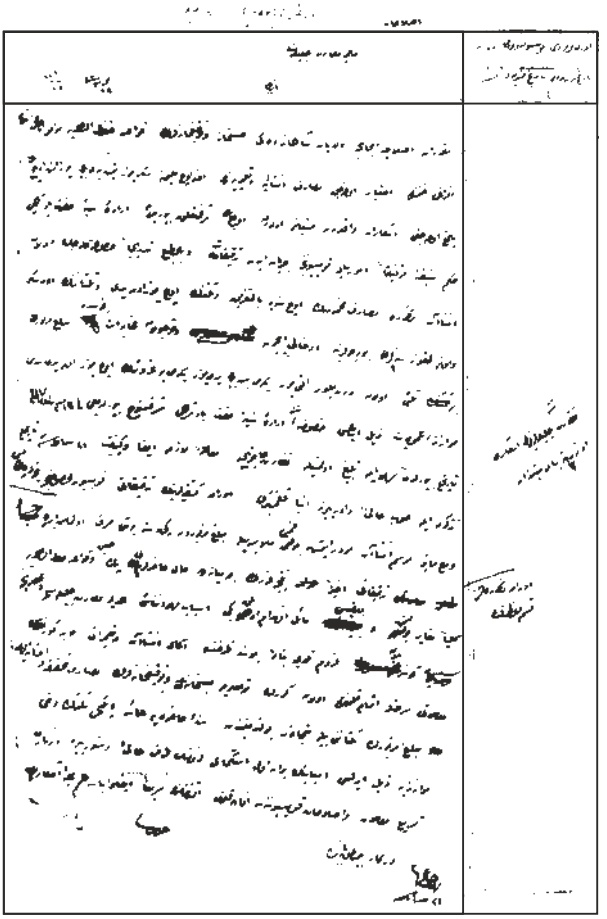

Belge 1

1 BOA. ŞD. 1292-15.

2[2]

Islahat kararları gereğince hapishane ve tevkifhanelerde yapılacak inşaat ve tamiratlar için 1317 senesi Genel Bütçe Kanununa eklenen meblağın yeterli olamayacağı hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 2 • Sayfa: 4)

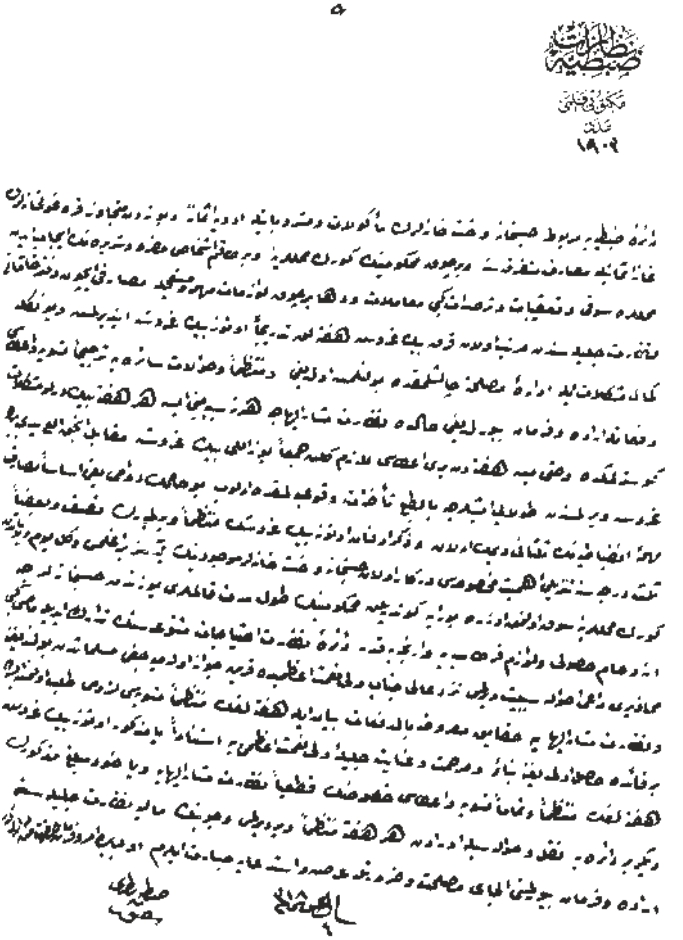

Belge 2

2 BOA. DH. TMIK. S. 37-60.

3[3]

Zaptiye Dairesi'ne bağlı hapishane ve hastane tahsisatının kifayetsizliğine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 3 • Sayfa: 5)

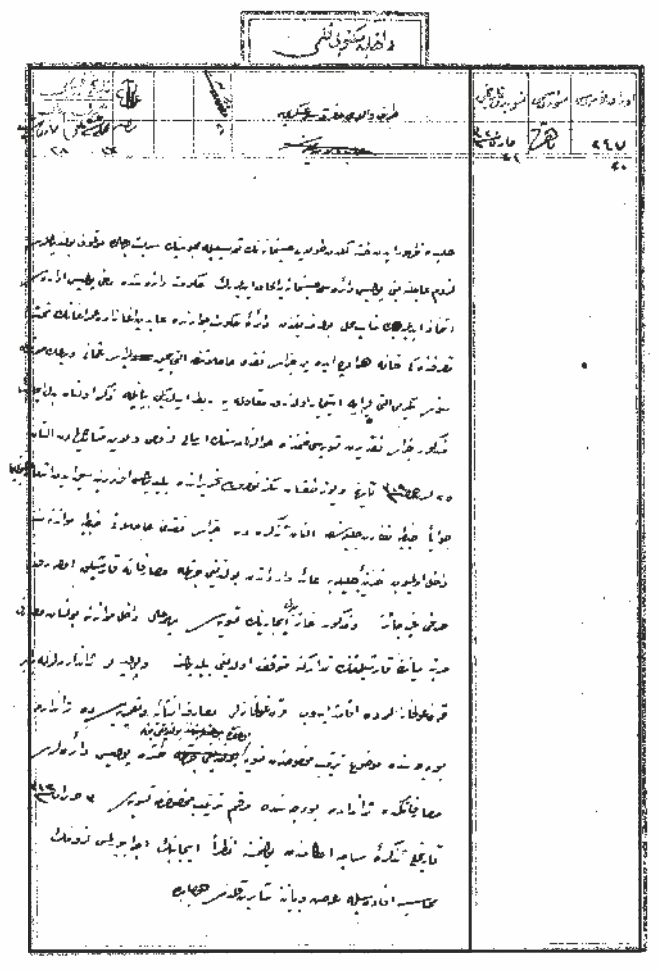

Belge 3

3 BOA. Y. MTV. 233-78.

4[4]

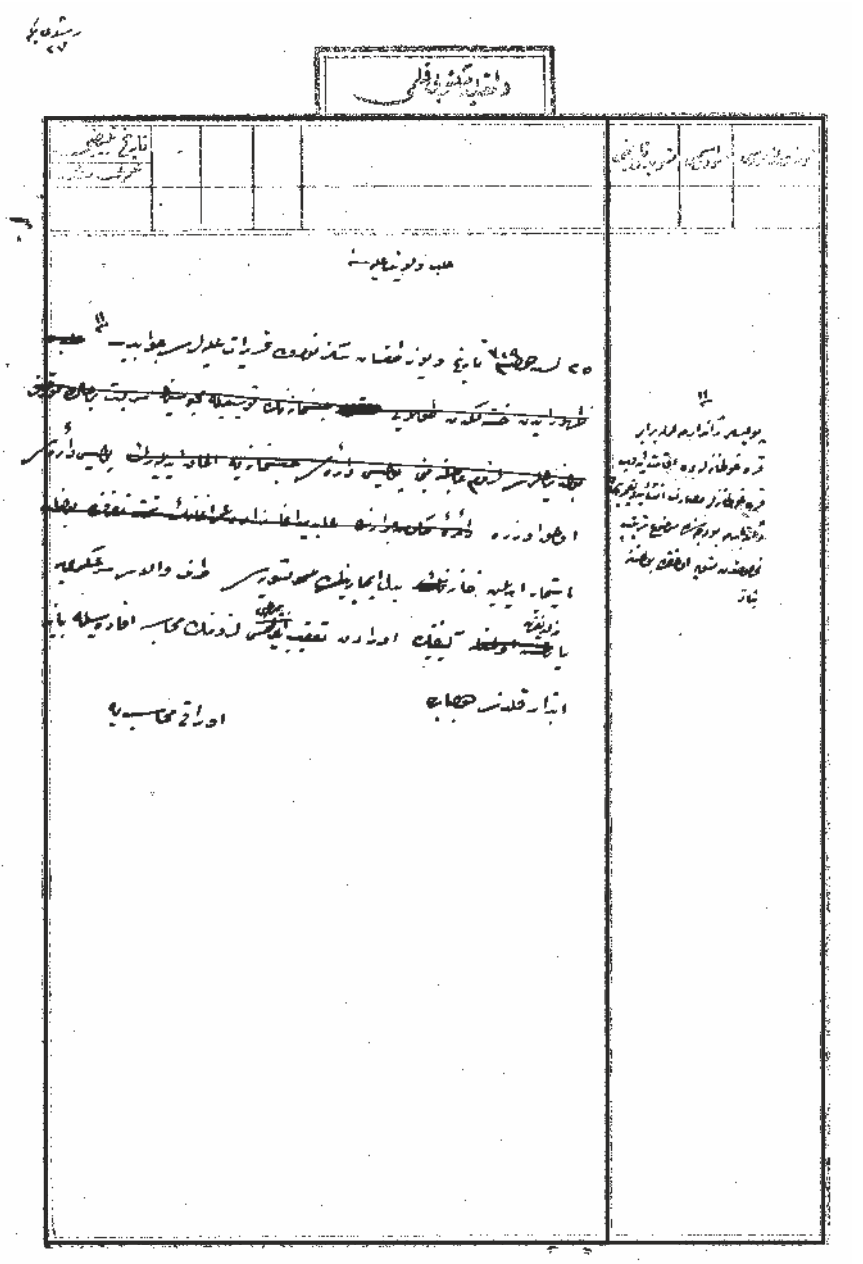
Halep'te zuhur eden hastalıktan dolayı hapishanenin genişletilmesi gerektiğinden ve polis idaresi binasının da hapishaneye dâhil edildiğinden, dışarıdan bir hane kiralanması ve kira bedelinin jandarma bütçesinden karşılanması hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 4 • Sayfa: 7)

Belge 4

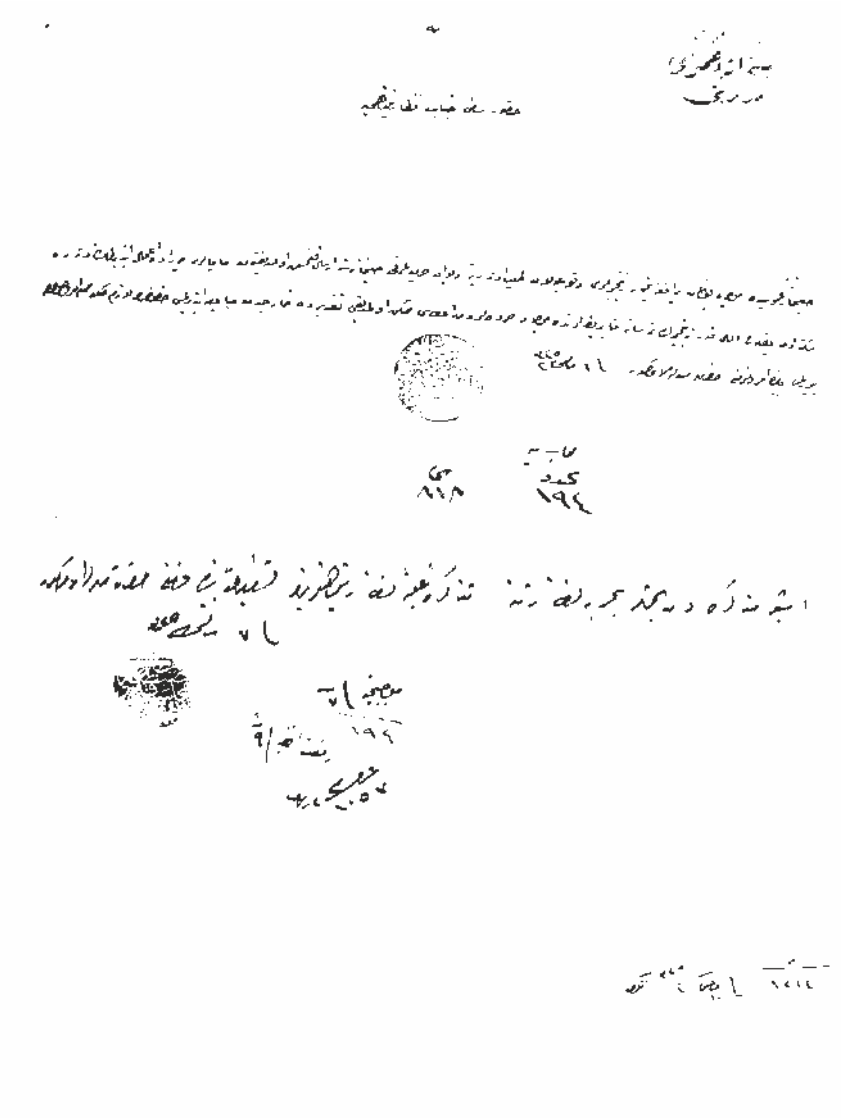
4 BOA. DH. MKT. 812-33.

(Belgenin Devamı)

5[5]

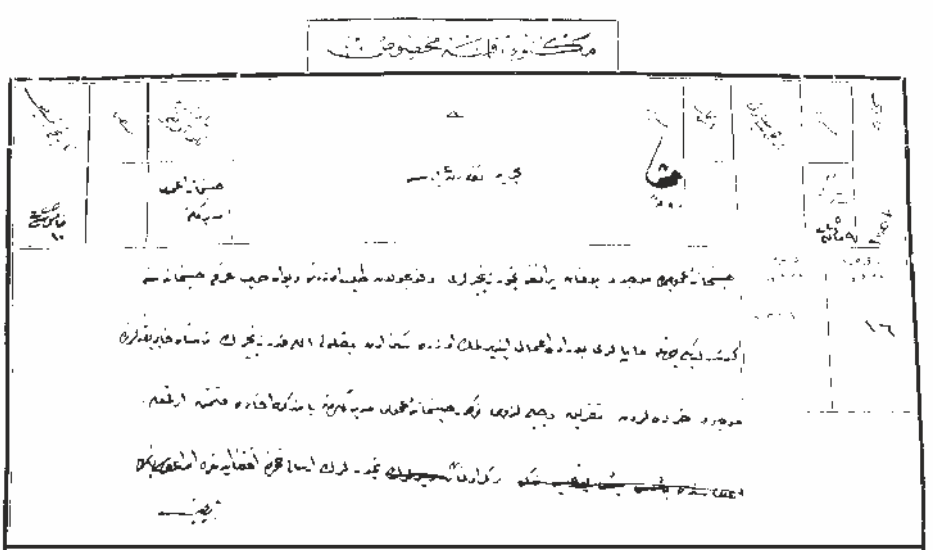
Hapishane-i Umuminin ihtiyacı olan pranga zincirleri hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 5 • Sayfa: 9)

Belge 5

5 BOA. ZB. 314-75.

*

1.2. Tiyatrolar Müfettişliği

6[6]

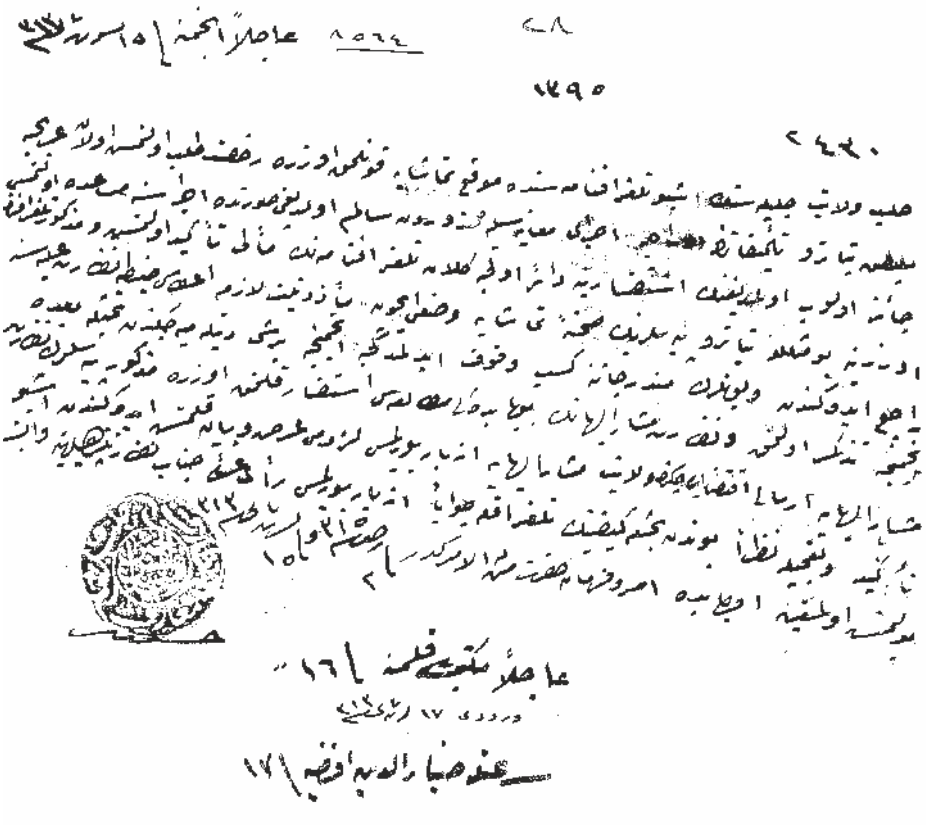
Halep Vilayetinden muayene edilmesi istenen tiyatro piyeslerinin, ruhsat işi Zaptiye Nezaretine ait olduğundan, isteklerin Nezarete bildirilmesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 6 • Sayfa: 10)

Belge 6

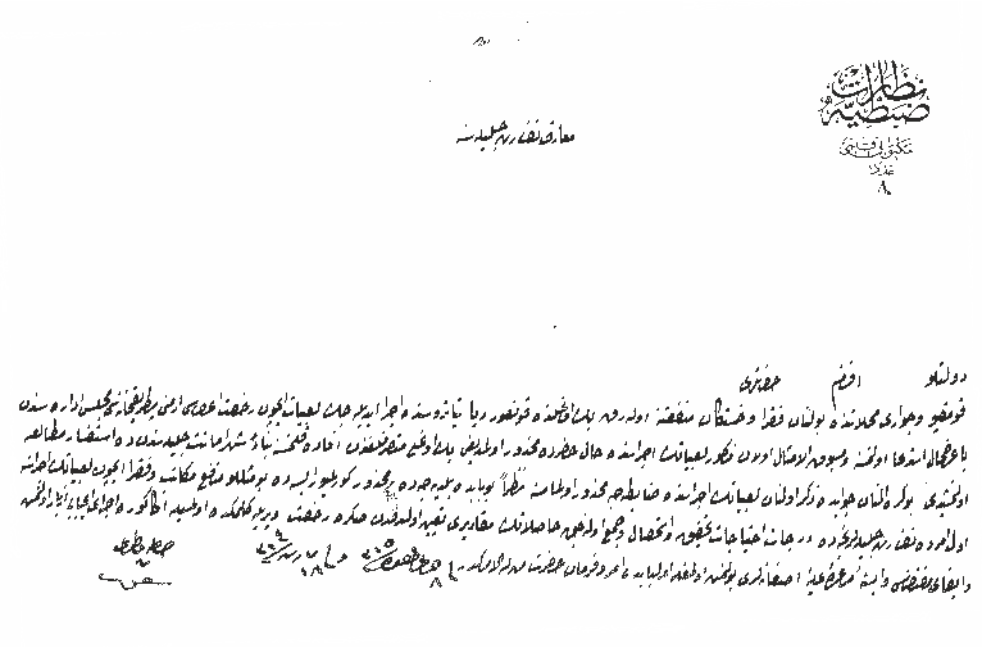
6 BOA. MF. MKT. 378-23.

*

7[7]

Kumkapı civarındaki hasta ve fukara yararına Beyoğlu'ndaki Konfordiya Tiyatrosu'nda düzenlenecek eğlenceye ruhsat verme işinin Zaptiye Nezaretine ait olduğuna dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 7 • Sayfa: 11)

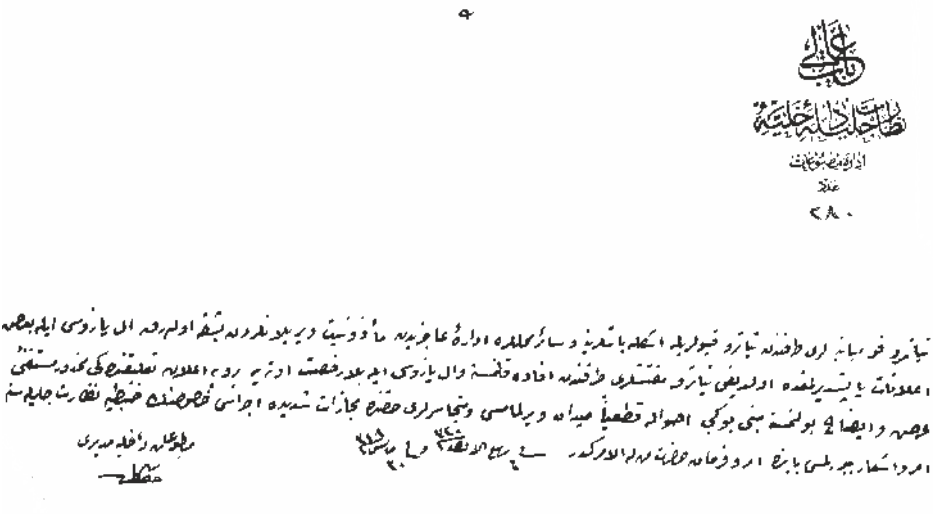

Belge 7

7 BOA. MF. MKT. 391-19.

8[8]

Tiyatro şirketlerinin, izin verilenden başka ilan kullanmaması ve öteye beriye ilan yapıştırmaması hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 8 • Sayfa: 12)

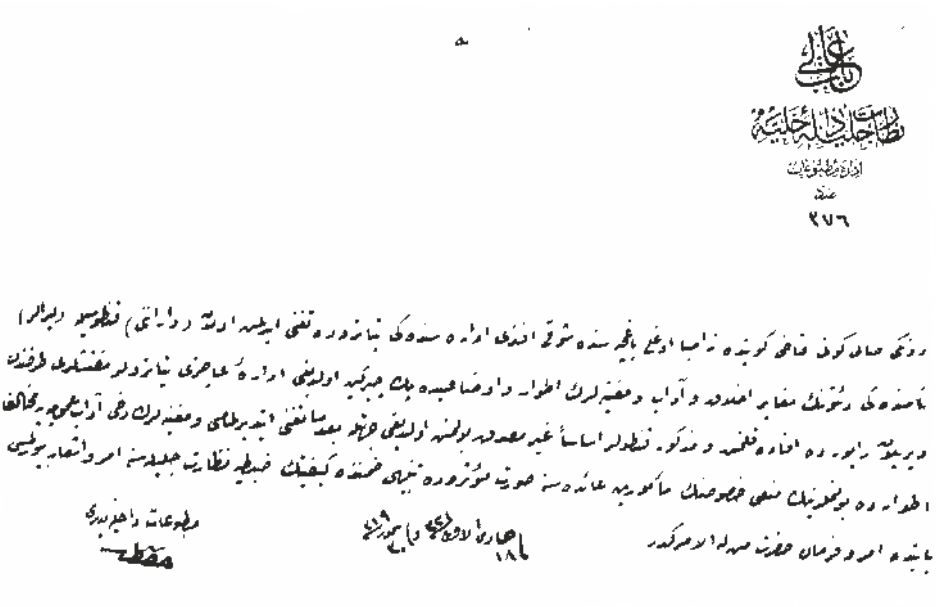
Belge 8

8 BOA. DH. MKT. 528-6.

9[9]

Kadıköy'de Şevki Efendi idaresindeki tiyatroda teganni edilmiş olan "Varanini" kantosuyla "Liralar" namındaki düetin ahlaka aykırı olduğu, tiyatro müfettişleri tarafından verilen raporda ifade olunduğundan bir daha teganni olunmaması hususunun Zaptiye Nezareti'ne bildirildiği hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 9 • Sayfa: 13)

Belge 9

9 BOA. DH. MKT. 756-21.

10[10]

Bazı tiyatro oyunlarında Arapça ve Türkçe olarak, uygun olmayan şarkılar söylenmekte olduğu ve değişik şekilde giyinmiş oyuncular bulunduğundan bu gibi şeylerin önlenmesinin tiyatro müfettişliğinden istenmesi hakkında.

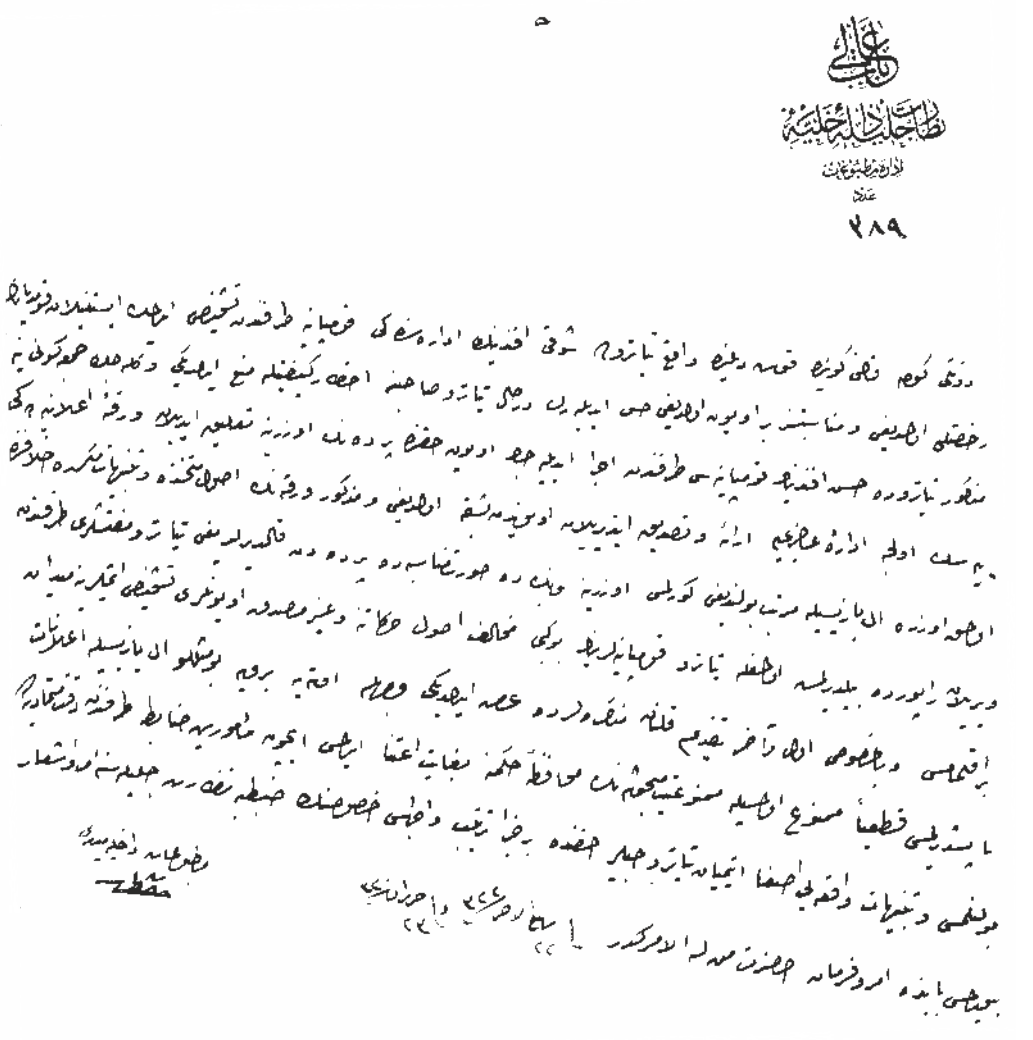
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 10 • Sayfa: 14)

Belge 10

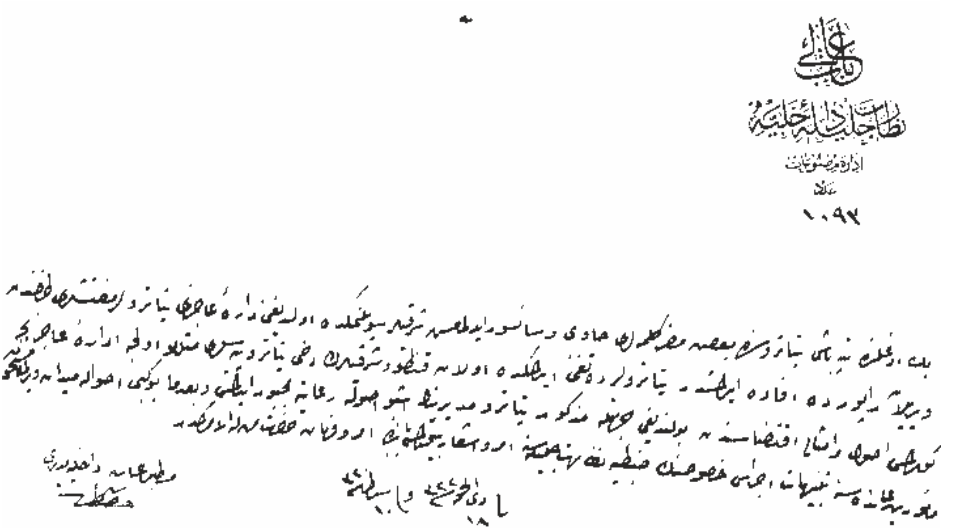
10 BOA. DH. MKT. 868-58.

*

نظامات جليلة خلية
عدد
٢٨٩

11[11]

Tepebaşı Tiyatrosu'nda sansür edilmemiş şarkılar söylendiğine dair Tiyatro Müfettişliğinden gelen ihbarın değerlendirilmesi ve bu gibi şeylerin önlenmesinin Zaptiye Nezaretine bildirilmesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 11 • Sayfa: 16)

Belge 11

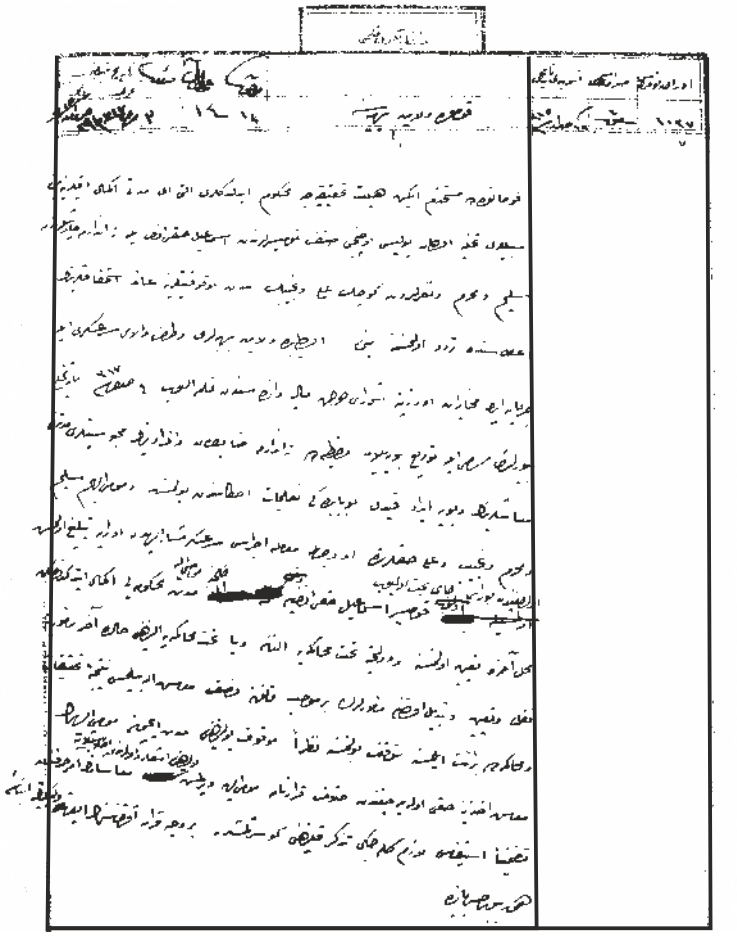
11 BOA. DH. MKT. 934-33.

1.3. Heyet-i Tahkikiye

12[12]

Komanova'da görevli iken Heyet-i Tahkikiye'ce mahkûm edilip mahkûmiyetleri biten Polis Üçüncü Sınıf Komiseri İsmail Hakkı ile Jandarma Çavuşu Selim ve Muharrem ve neferlerden Küçük Ali ve Necip'e tutuklu bulundukları müddete ait maaş verilmesinin uygun bulunmadığına dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 12 • Sayfa: 17)

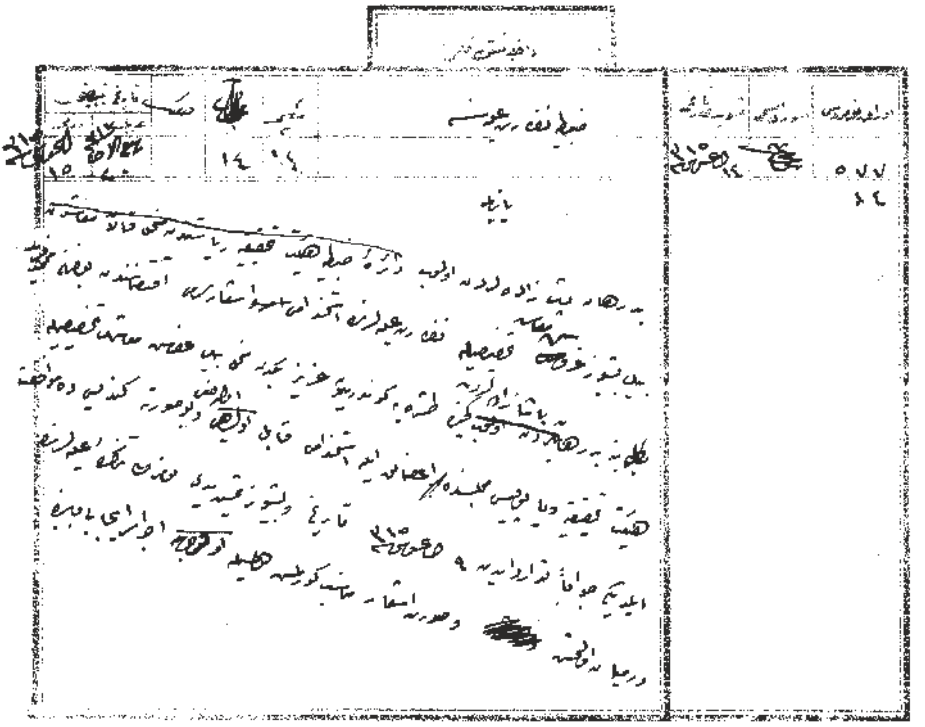

Belge 12

12 BOA. DH. MKT. 2220-126.

13[13]

Bedirhan Paşazade Mehmet Ferit'in zaptiye Heyet-i Tahkikiye veya Polis Meclisinde istihdam edilmesinin uygun bulunduğuna dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 13 • Sayfa: 19)

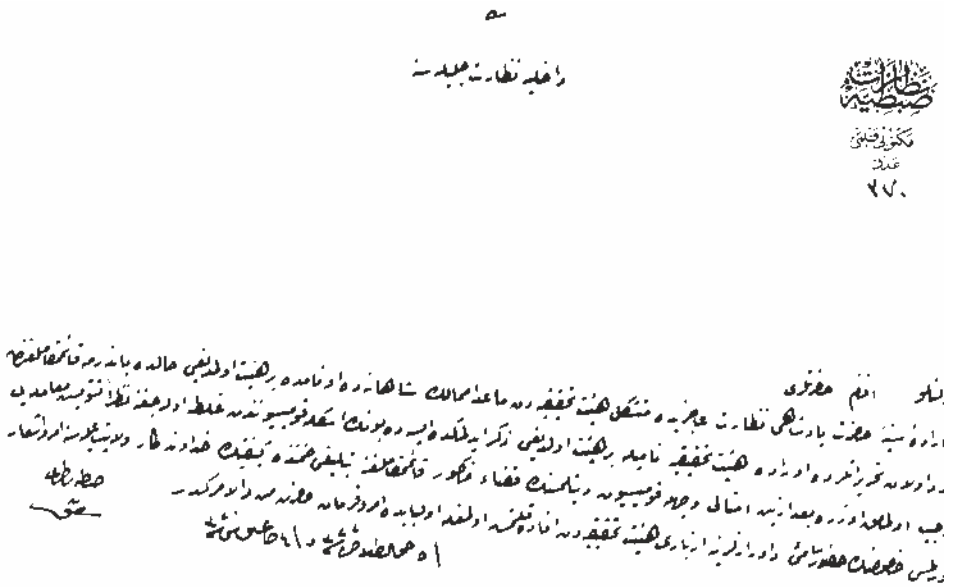
Belge 13

13 BOA. DH. MKT. 2239-111.

14[14]

Zaptiye Nezareti bünyesinde bulunan Heyet-i Tahkikiye'den başka bu isimde bir heyet olmadığı halde Bandırma Kaymakamlığından gelen tahriratta da böyle bir heyet zikredildiğinden bu durumun düzeltilmesi hakkında.

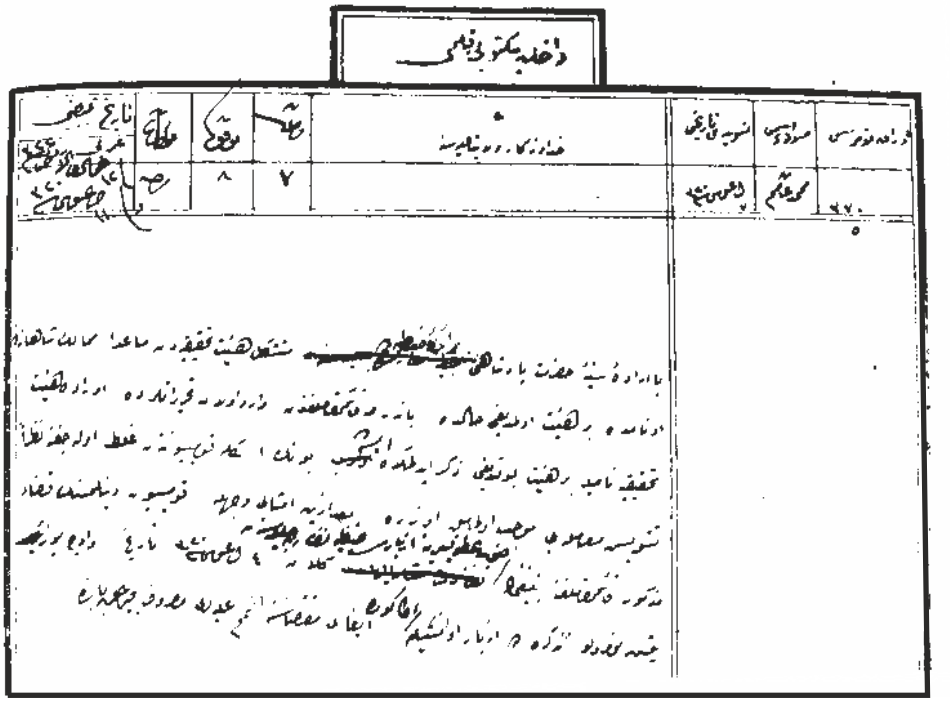
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 14 • Sayfa: 20)

Belge 14

14 BOA. DH. MKT. 883-37.

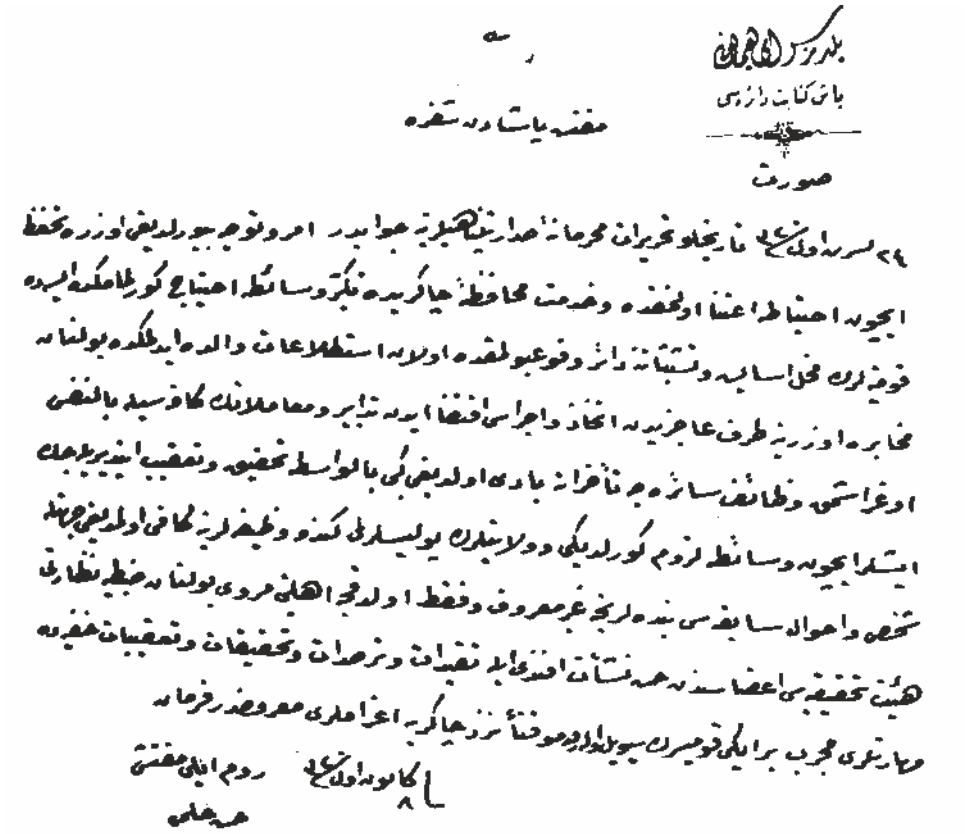
*

داخلیه کتوبی قلمی

15[15]

Rumeli Müfettişi Hüseyin Hilmi'nin, komitelerin teşebbüslerinden haberdar olmak maksadıyla, Zaptiye Nezareti Heyet-i Tahkikiye Azası Hasan Neşet Efendi ile maharetli iki komiserin gönderilmeleri talebine dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 15 • Sayfa: 22)

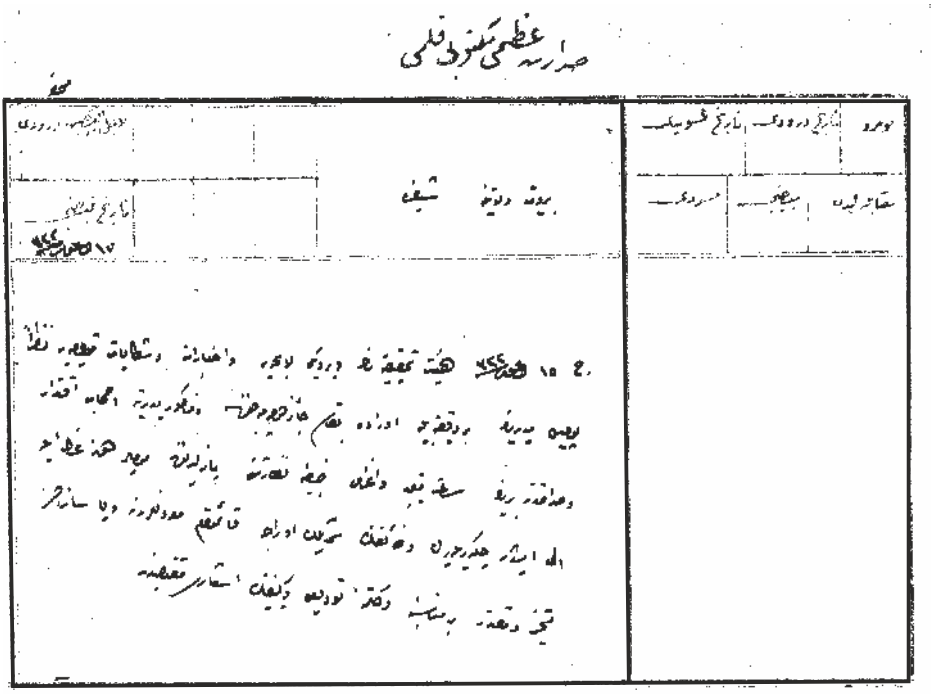
Belge 15

15 BOA. Y. PRK. MK. 20-73.

16[16]

Heyet-i Tahkikiyenin verdiği ihbar ve şikâyetlere nazaran polis müdürünün yerine diğer birinin tayini Zaptiyeye yazıldığından bunun azliyle vazifelerini münasip birinin tayini ve keyfiyetin işarı hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 16 • Sayfa: 23)

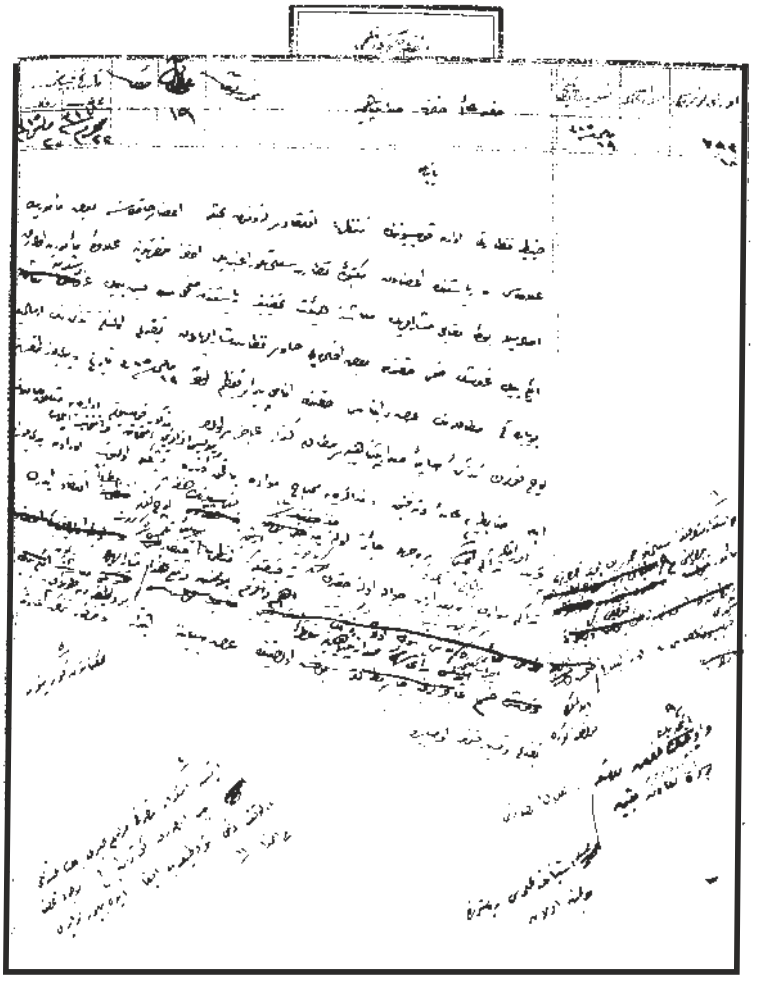
Belge 16

16 BOA. BEO. 2900-217478.

17[17]

Zaptiye Nezareti İdare Komisyonu Reisliğinin Nezaret Mektupçusu Ragıp Bey'e ihalesiyle maaşına zam hususunda Sadaret'çe gereğinin yapılması hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 17 • Sayfa: 24)

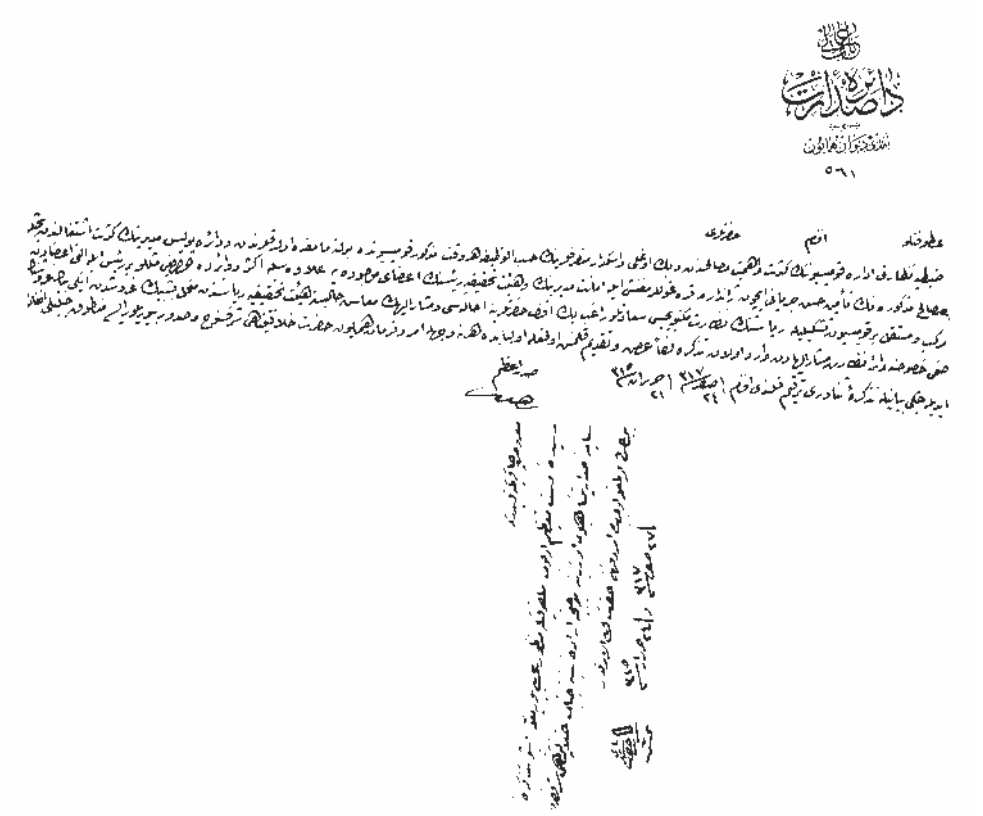

Belge 17

17 BOA. DH. MKT. 2207-92.

18[18]

Zaptiye Nezareti İdare Komisyonu'nun önemine binaen aza sayısının altıya çıkarılmasıyla başkanlığına Nezaret Mektubçusu Ragıb Bey'in mevcut maaşına iki bin kuruş zamla tayini hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 18 • Sayfa: 25)

Belge 18

18 BOA. İ. ZB. 2-14.

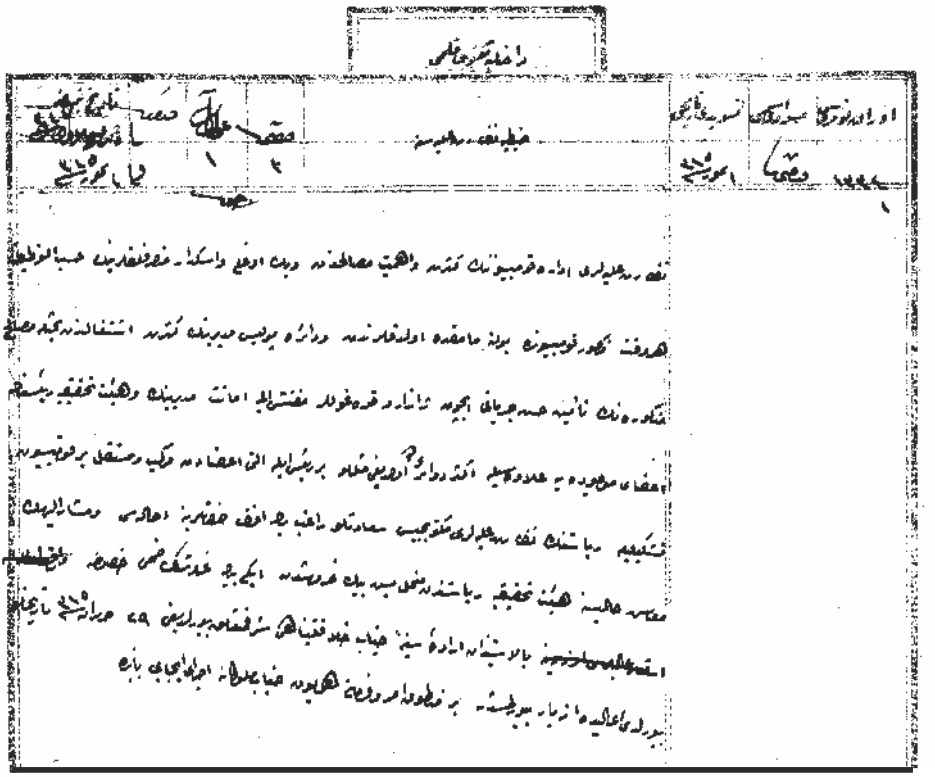
(Belgenin Devamı)

19[19]

Zaptiye Nezareti bünyesinde ve Zaptiye Nezareti Mektupçusu Ragıp Bey'in başkanlığında bir İdare Komisyonu teşkiline izin verilmesi talebi hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 19 • Sayfa: 29)

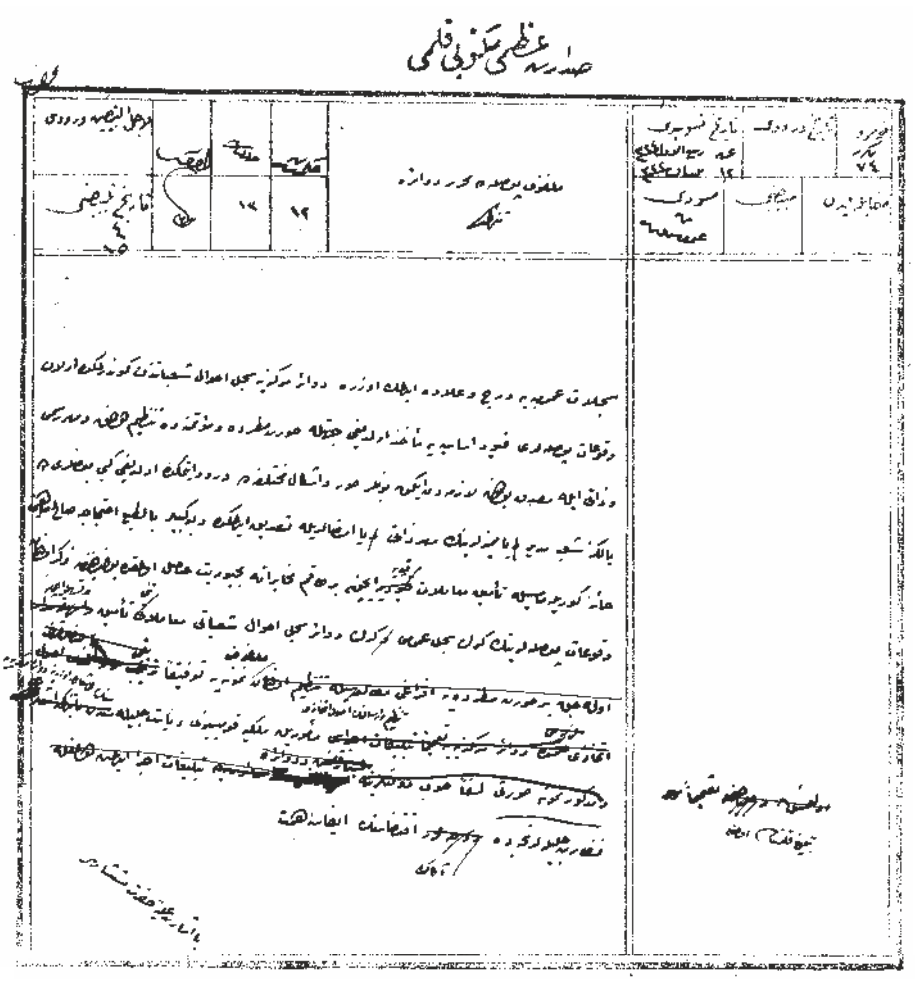
Belge 19

19 BOA. DH. MKT. 2221-77.

1.5. Sicil-i Ahvâl İdâresi

20[20]

Merkezdeki dairelerin Sicil-i Ahval şubelerinden gönderilmekte olan vukuat pusulası numunesine dair tetkikler hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 20 • Sayfa: 30)

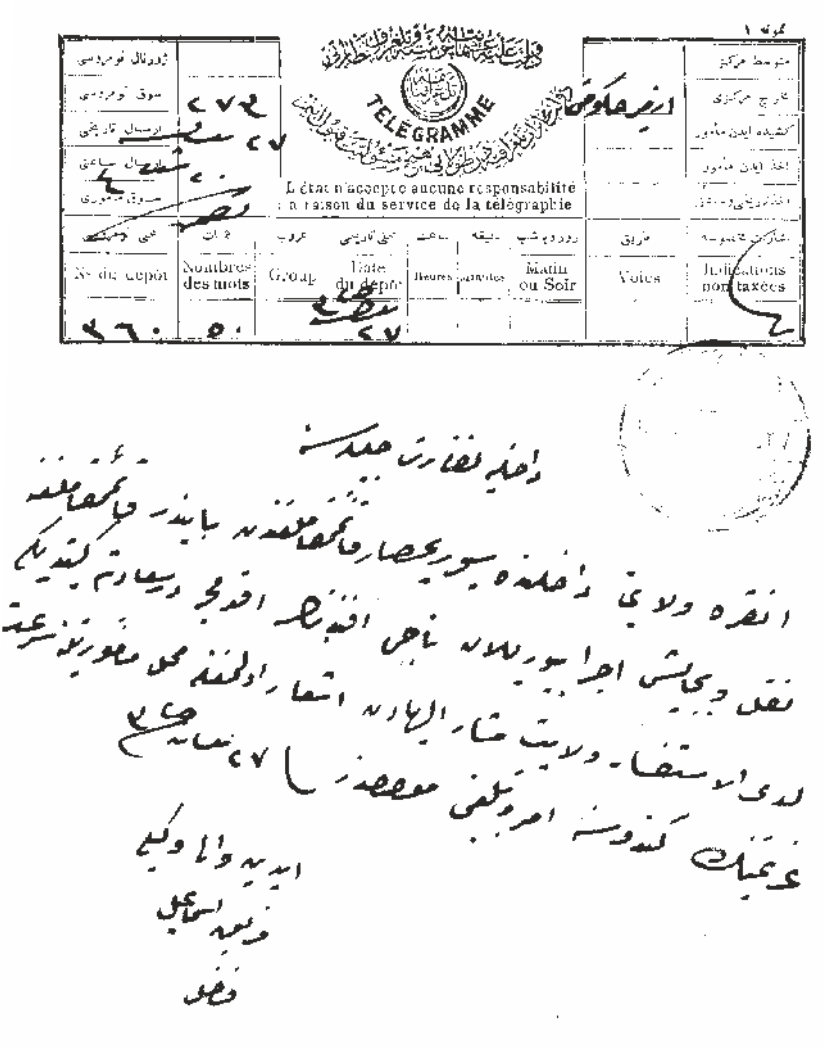

Belge 20

20 BOA. BEO. 2816-211153.

21[21]

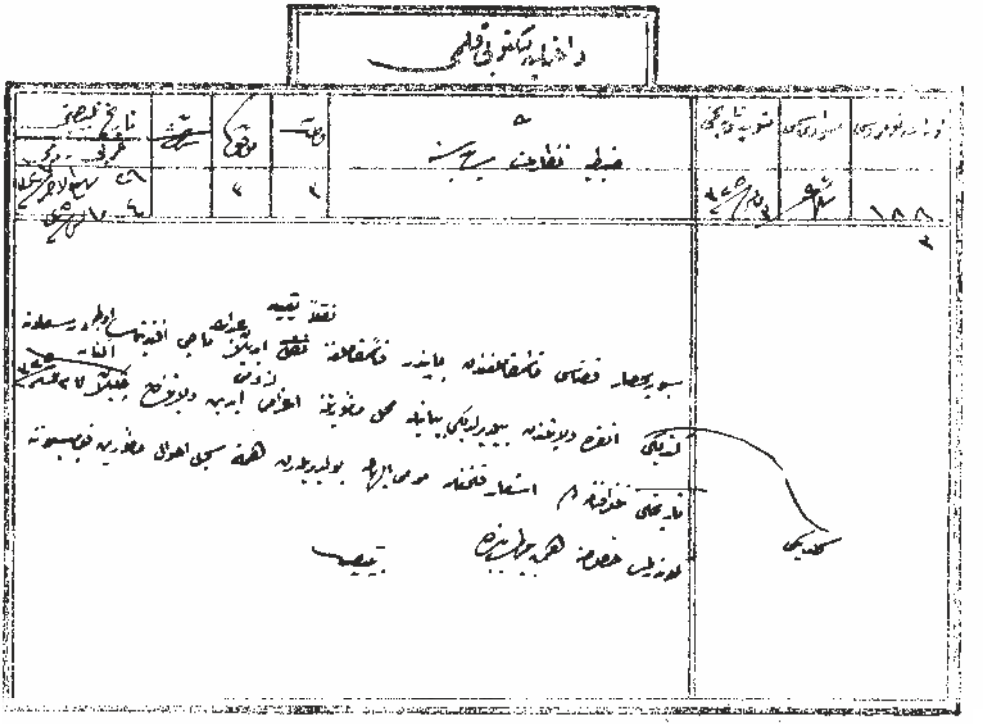
Sivrihisar Kaymakamlığı'ndan Bayındır Kaymakamlığı'na tayin olunan Abdullah Bey'in Zaptiye Nezaretince buldurularak Sicil-i Ahval Memurin Komisyonu'na gönderilmesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 21 • Sayfa: 31)

Belge 21

21 BOA. DH. MKT. 2814-59.

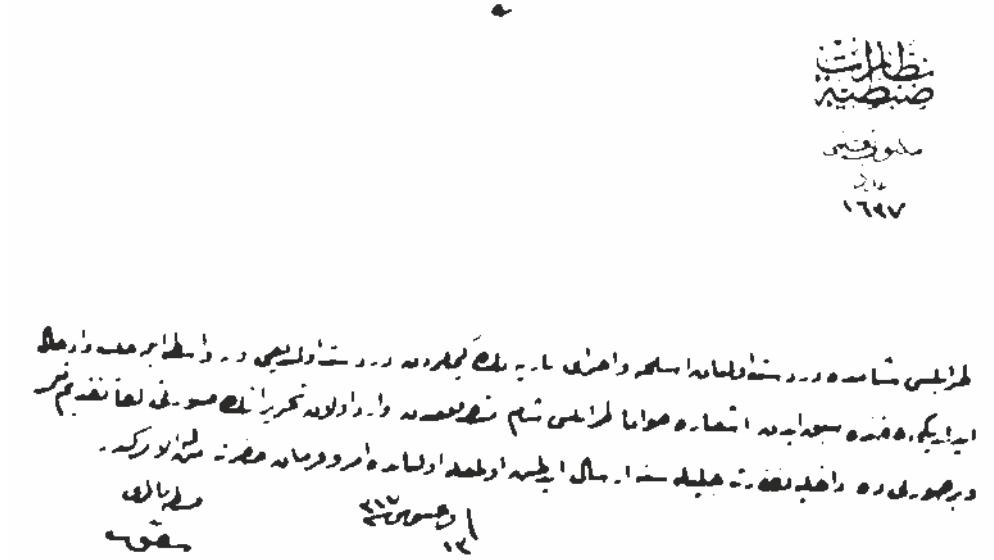
*

1.6. Ecza-yı Nariye

22[22]

Trablusşam'da ele geçirilen silah ve patlayıcı maddelerin nasıl ele geçirildiği hakkında mutasarrıflıktan alınan tahriratın Zaptiye Nezareti'nce takdim edildiğine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 22 • Sayfa: 32)

Belge 22

22 BOA. Y. MTV. 220-82.

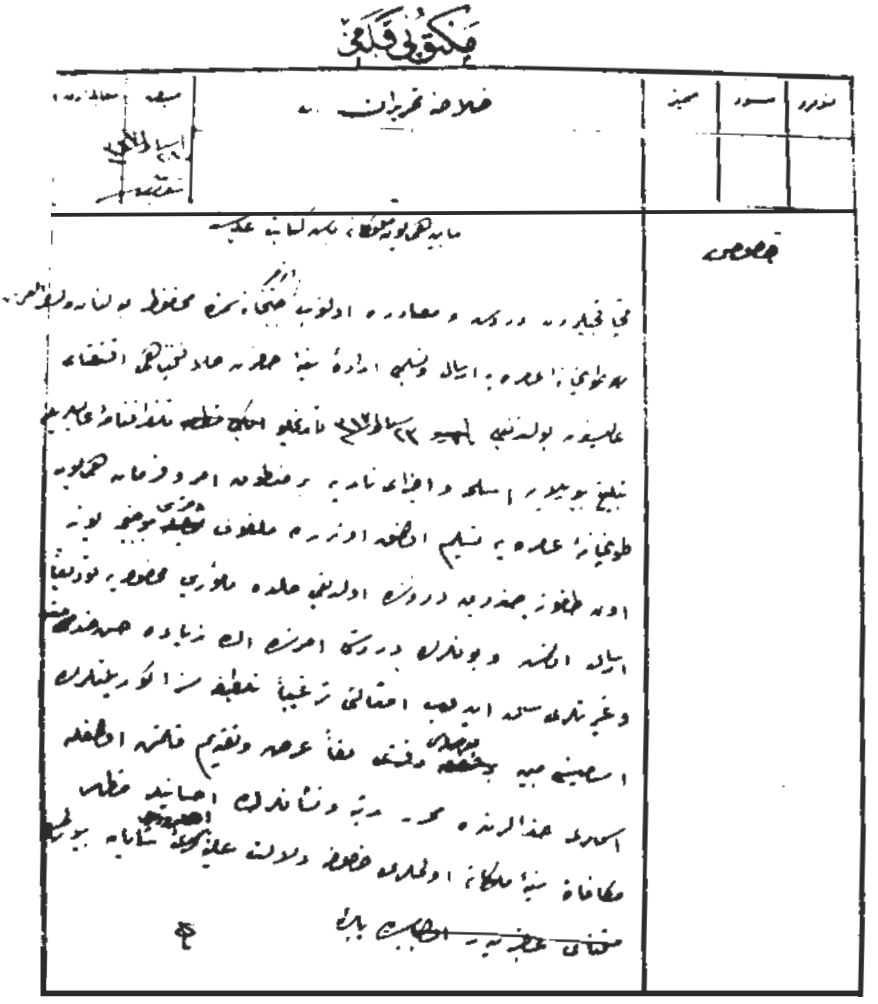
*

23[23]

Kaçakçılardan alınıp İzmir Cephanesinde muhafaza edilen silâh ve eczâ-i nâriyenin muhafazası ve bunların yakalanmasında emeği geçenlerin ödüllendirilmesine dâir.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 23 • Sayfa: 35)

Belge 23

23 BOA. Y. EE. KP. 15-1419.

24[24]

Memalik-i ecnebiyeden Basra yoluyla gelen vapur ve gemiler vasıtasıyla nakledilen silah, ecza-yı nariye ve eşhas-ı muzırranın naklinin engellenmesi için alınacak sandalın bedeliyle senelik masrafının vilayet polis bütçesinden, sandalcılar maaşlarının da Zaptiye Nezareti tahsisatına zam ve ilavesiyle düzeltilmesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 24 • Sayfa: 36)

Belge 24

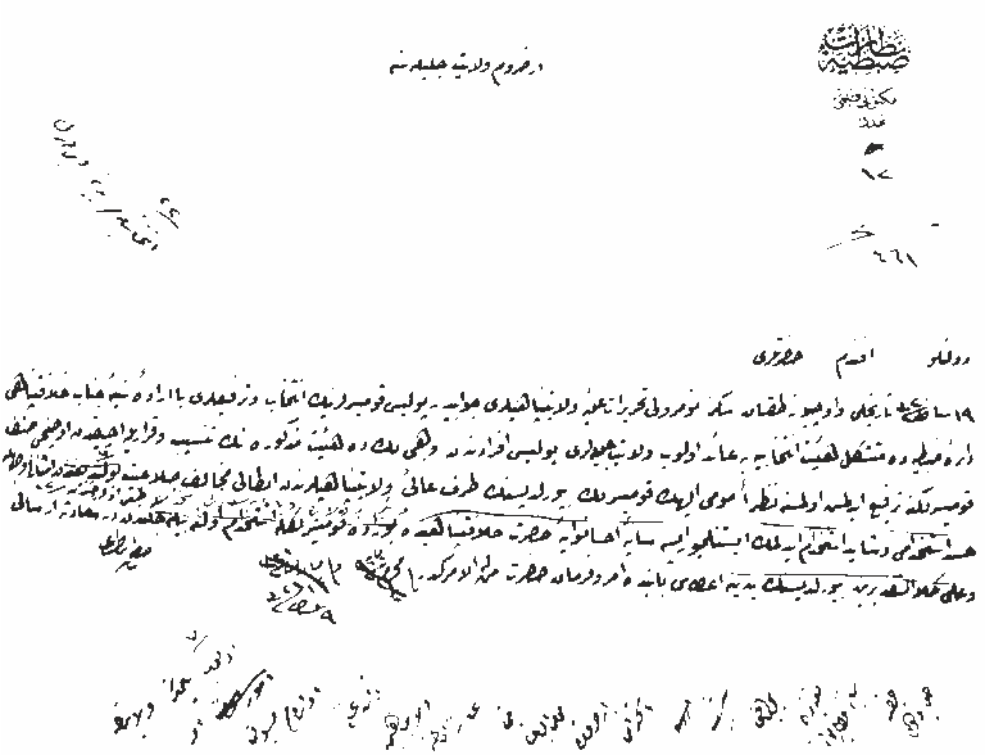
24 BOA. DH. TMIK. S. 67-15.

1.7. Heyet-i İntihabiye

25[25]

İntihap Heyeti tarafından üçüncü sınıf komiserliğe terfi edilen Erzurum Vilayeti polis kadrosundan Vehbi Bey'in Dersaadet'e gönderilmesi hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 25 • Sayfa: 37)

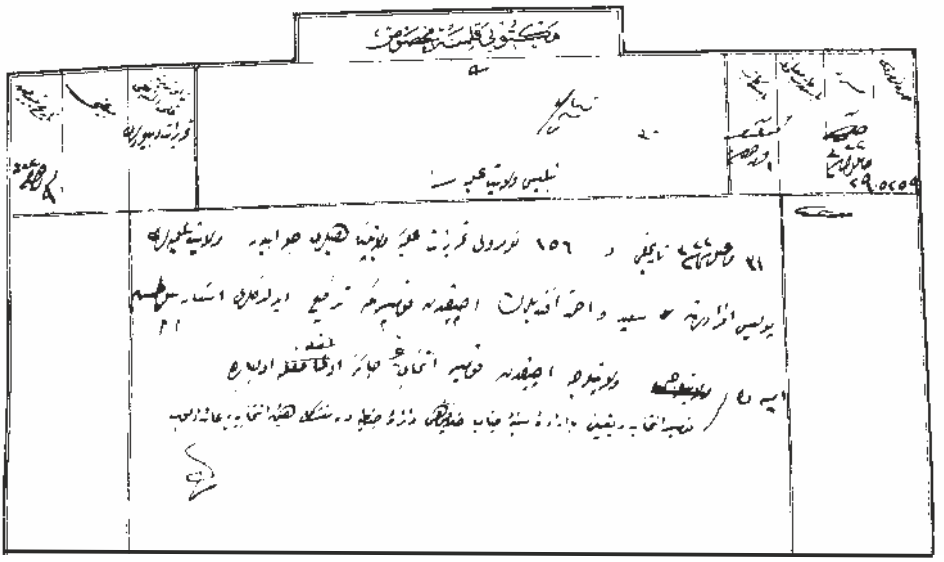

Belge 25

25 BOA. ZB. 423-107.

26[26]

Komiser terfilerinin sadece Zaptiye Nezaretinde görev yapan Heyet-i İntihabiyeye ait olduğuna dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 26 • Sayfa: 38)

Belge 26

26 BOA. ZB. 411-105.

27[27]

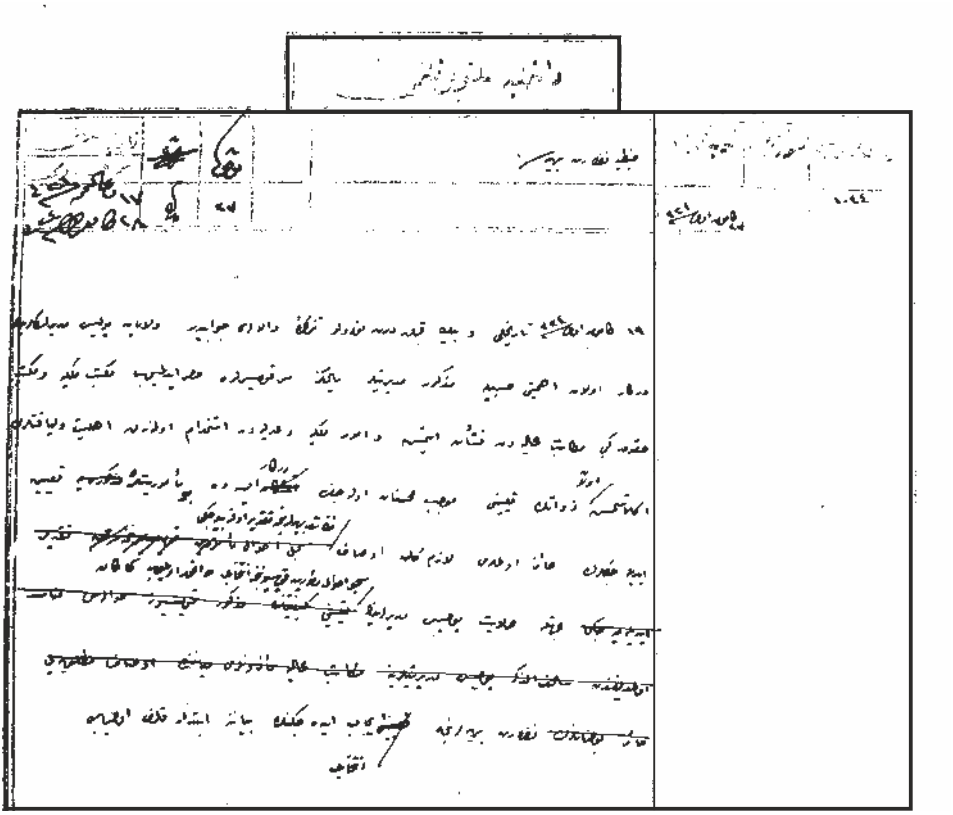
Vilayet polis müdürlerinin Sicil-i Ahval Memurin Komisyonunca seçilmesi muvafık olmayıp eskiden olduğu gibi yine Zaptiye Nezareti İntihap Heyetince seçileceğine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 27 • Sayfa: 39)

Belge 27

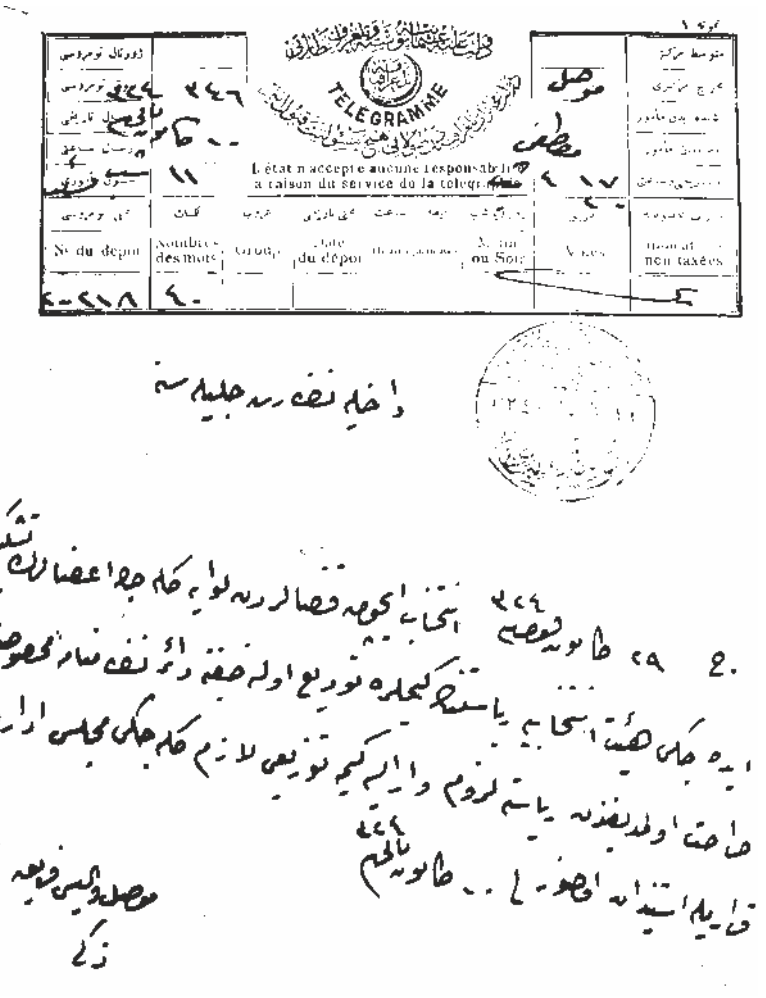
27 BOA. DH. MKT. 2703-27.

*

28[28]

Kazalardan Musul vilayetine gelecek azaların teşkil ettiği Heyet-i İntihabiyeye reis seçimi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 28 • Sayfa: 41)

Belge 28

28 BOA. DH. MKT. 2717-50.

1.8. Heyet-i Sıhhiye

29[29]

Mekke-i Mükerreme Zaptiye Sıhhiye memurlarının maaşlarına dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 29 • Sayfa: 42)

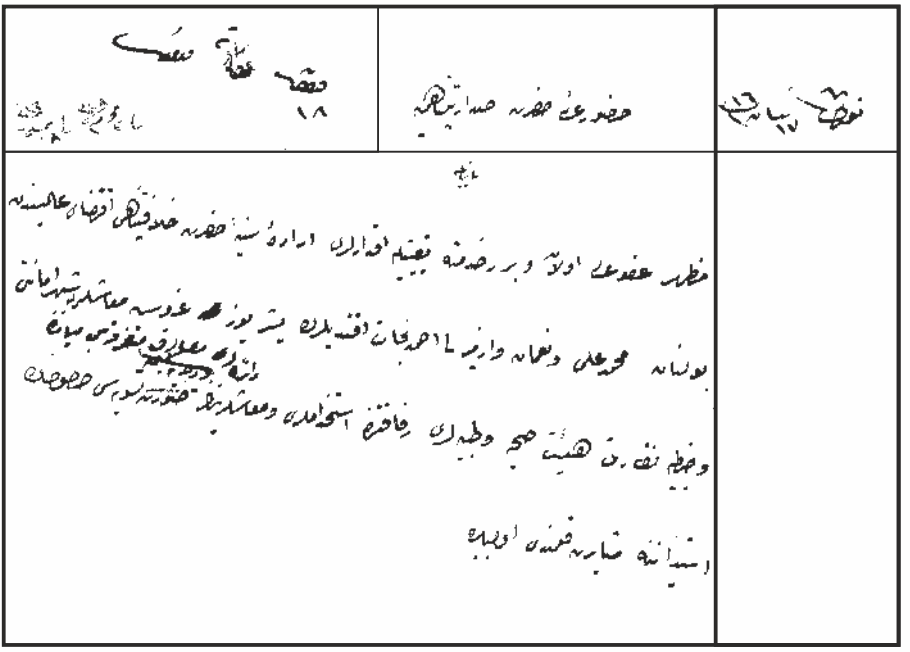

Belge 29

29 BOA.A.MKT.MHM. 577-19.

30[30]

Padişahın affına mazhar olan Mehmet Ali, Numan ve İzmirli Ahmet Necati Efendilerin Şehremaneti, Zaptiye Nezareti Heyet-i Sıhhiye ve Tıbbiyede istihdamları hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 30 • Sayfa: 44)

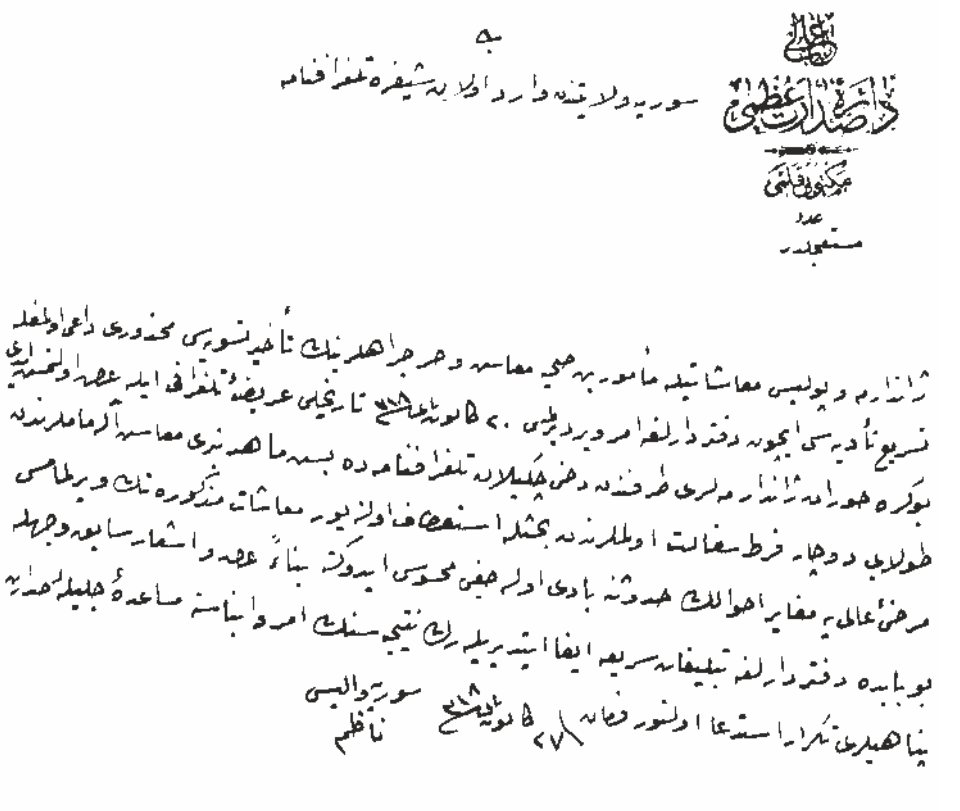

Belge 30

30 BOA. DH. MKT. 2339-114.

31[31]

Jandarma, Polis ve sıhhiye memurlarının maaşlarının düzenli ödenmesi gerekliliğine dair Maliye Nezaretine tebligat yapılması hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 31 • Sayfa: 45)

Belge 31

31 BOA. BEO. 1996-149685.

32[32]

Zaptiye Nezareti Heyet-i Sıhhiyesinde görevli Ahmet Necati Efendi'nin kötü sözler söylemesine ve şuurunun bozuk olmasına binaen kaydının silinmesine ve yerine Üçüncü Ordu doktorlarından olup Zaptiye Nezareti'ne tayini icap eden Feyzi Efendi'nin tayini hakkında.

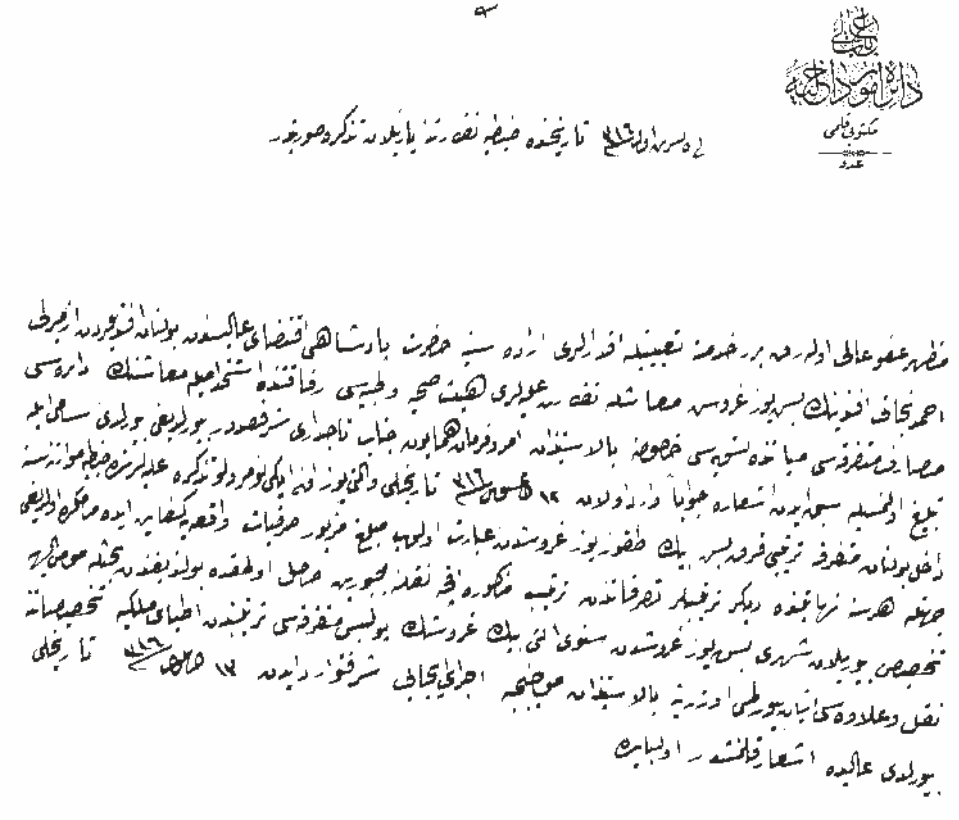
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 32 • Sayfa: 46)

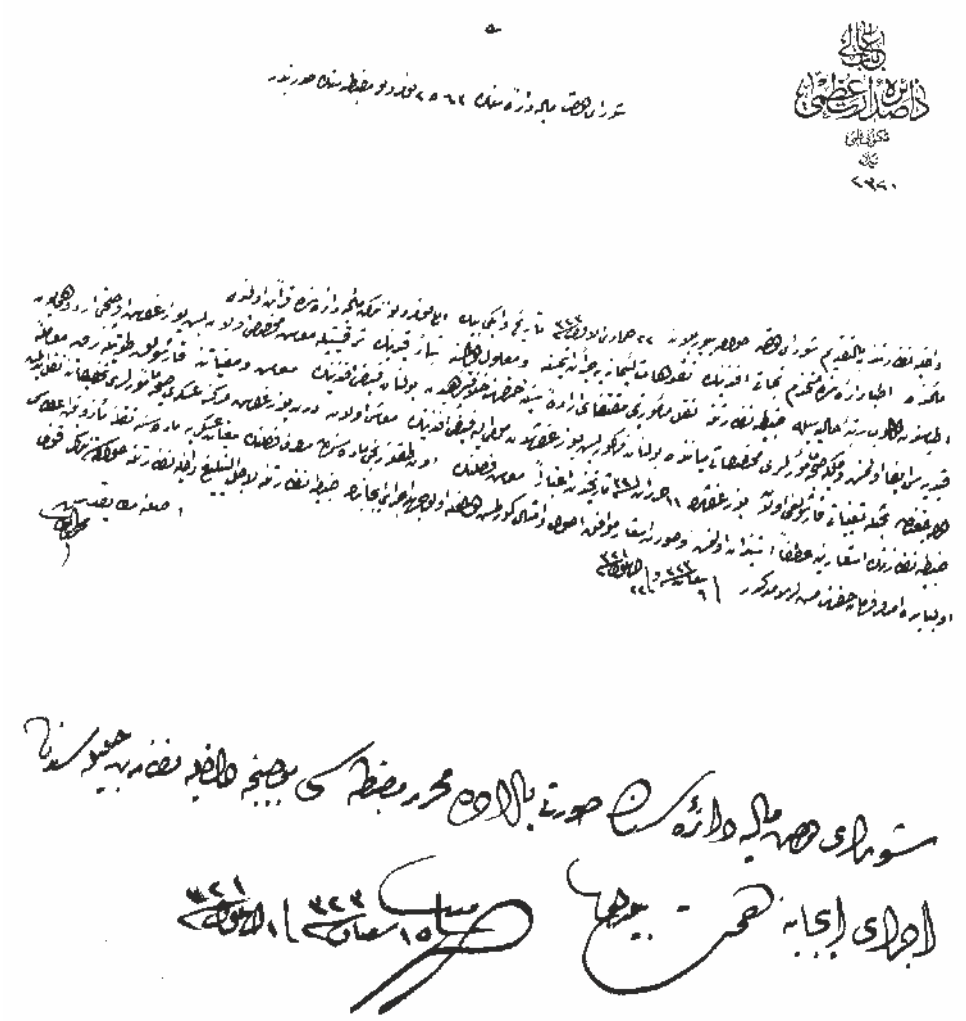
Belge 32

32 BOA. DH. MKT. 918-66.

*

*

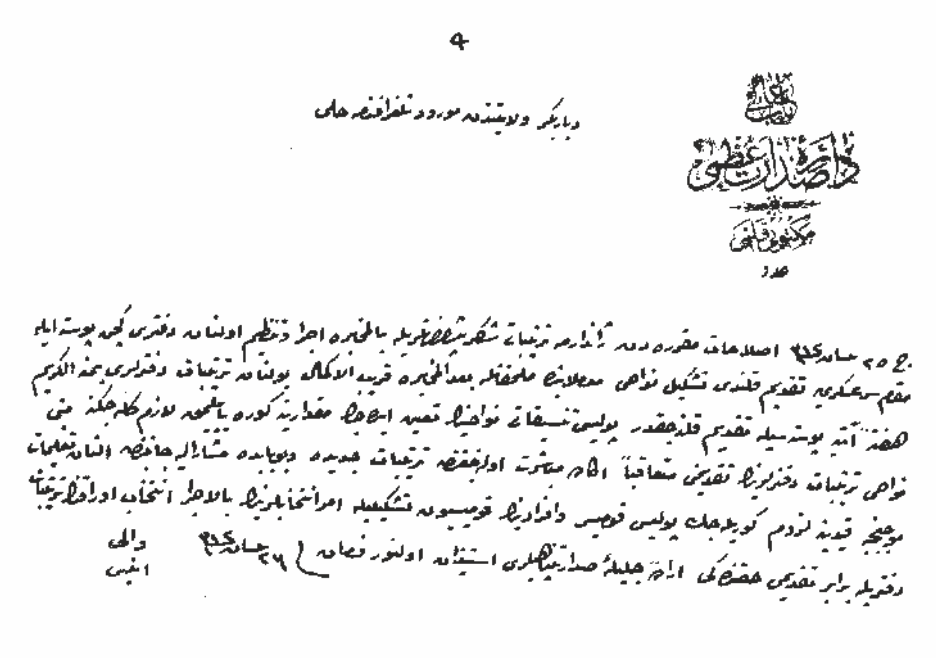
II. BÖLÜM

POLİS İDARESİ

2.1. Polisin Görev ve Teşkilatlanması

33[33]

Diyarbakır Vilayetinde kurulan komisyon tarafından, nahiyelerin ihtiyaç duyduğu kadar polisin seçilmesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 33 • Sayfa: 51)

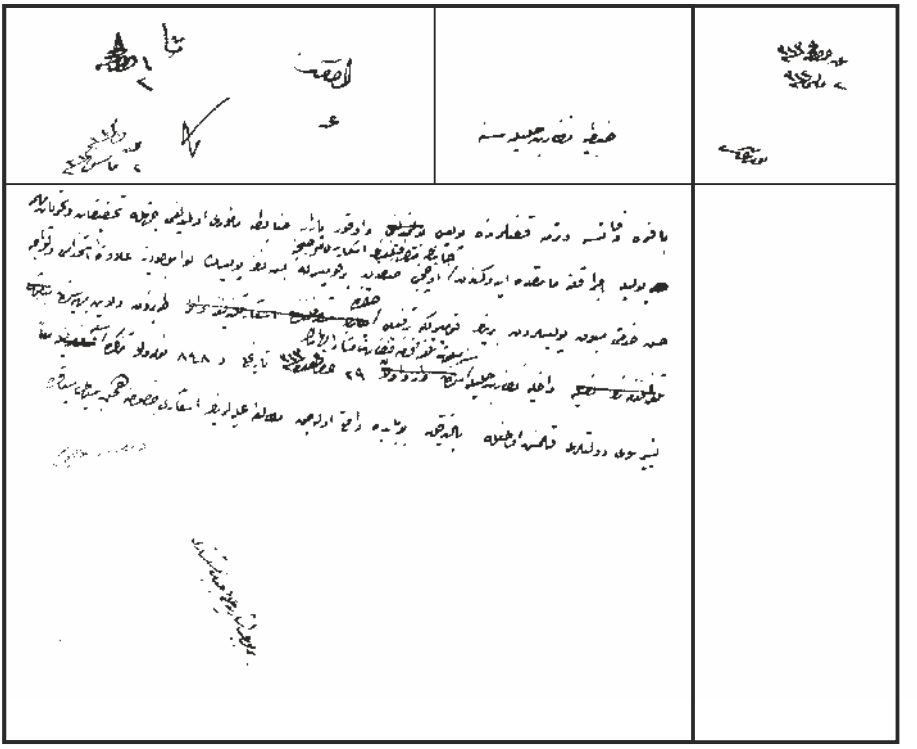

Belge 33

33 BOA. A. MKT. MHM. 677-9.

34[34]

Bafra, Fatsa ve Terme kazalarında polis olmadığı ve okur-yazar zabıta memuru olmadığı cihetle önemli tahkikat ve araştırmaların yerine getirilemediğinden üçüncü sınıftan bir komiserle beş nefer polisin ilaveten istihdamı hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 34 • Sayfa: 52)

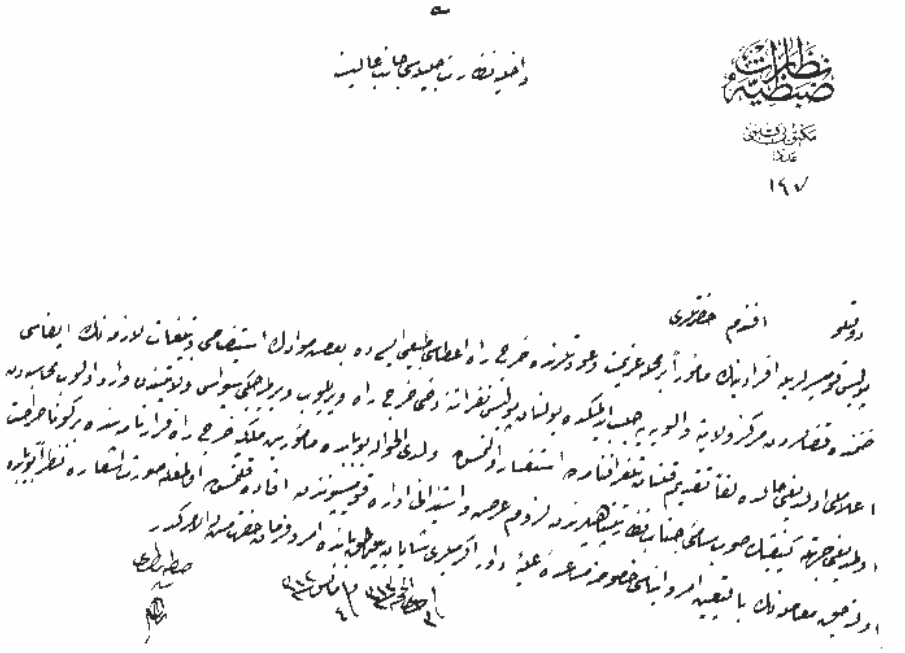

Belge 34

34 BOA. BEO. 780-58436

35[35]

Kazalardan vilayet merkezi ve livalara giden polislere harcırah verilmesinin uygun görüldüğü hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 35 • Sayfa: 53)

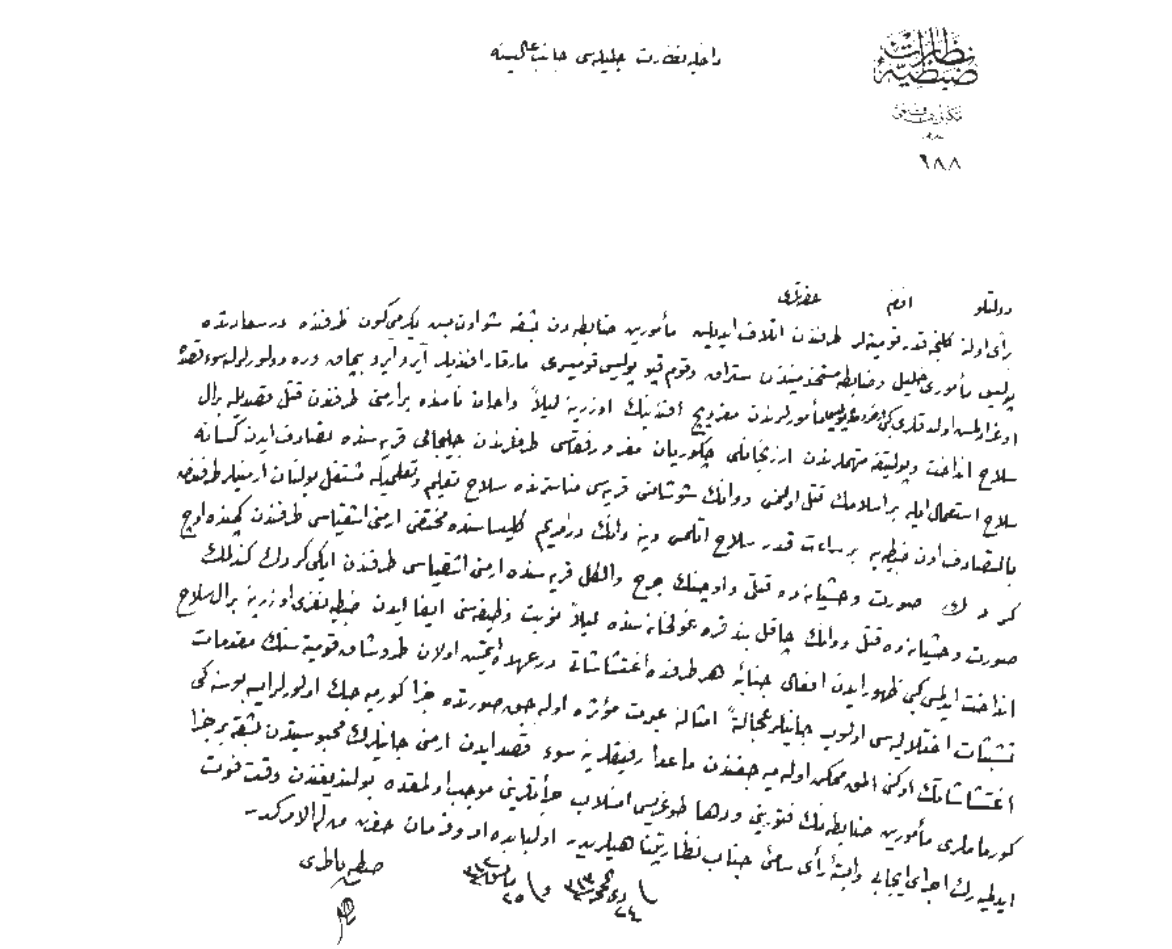
Belge 35

35 BOA. DH. TMIK. M. 7-14.

36[36]

Ermeni fesat komitesi Truşak tarafından zaptiye ve polis memurları ile komiserlere karşı suikast hareketleri yapıldığı ve bunların devam edeceği anlaşıldığından dikkatli olunarak gerekli tedbirlerin alınması hakkında.

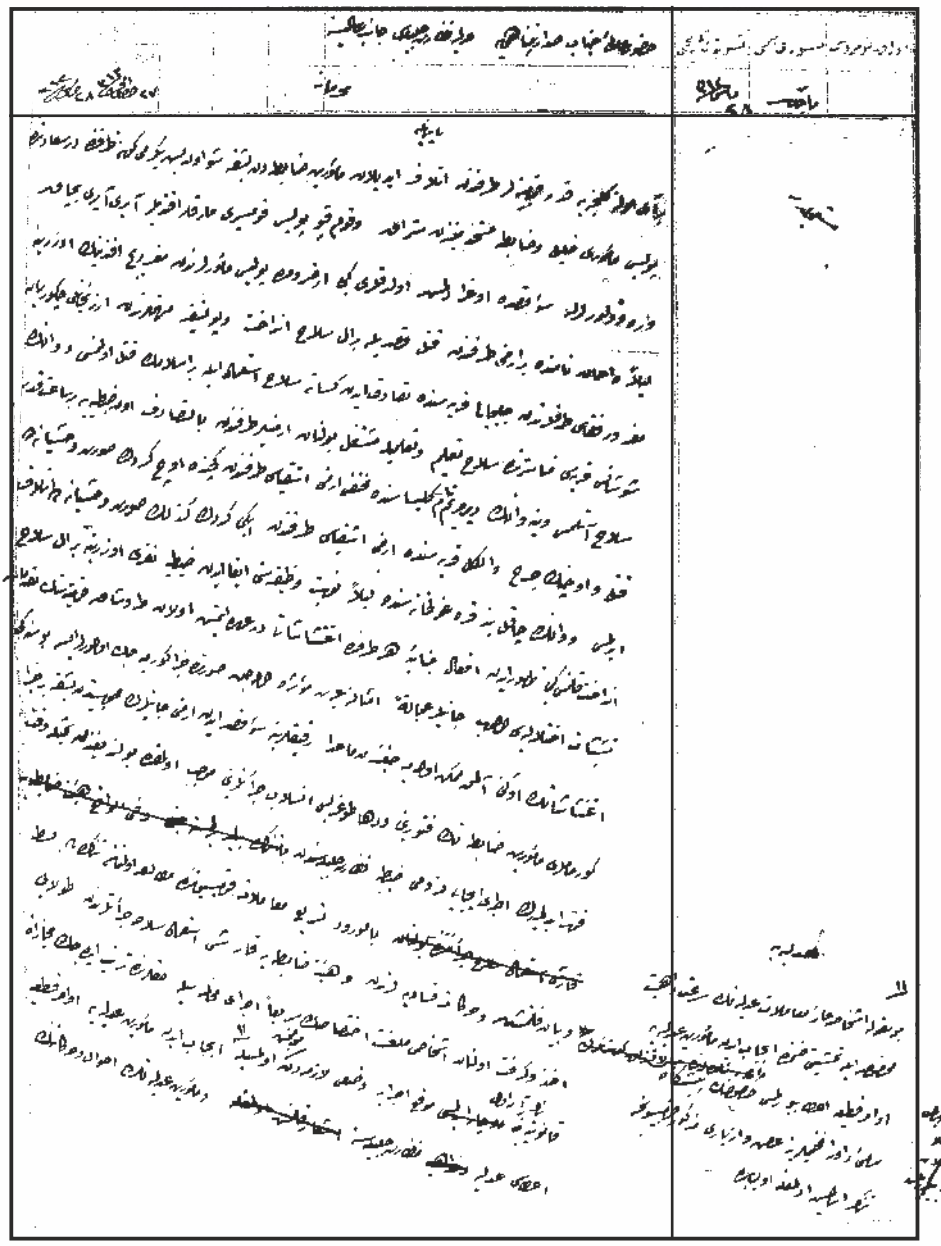
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 36 • Sayfa: 54)

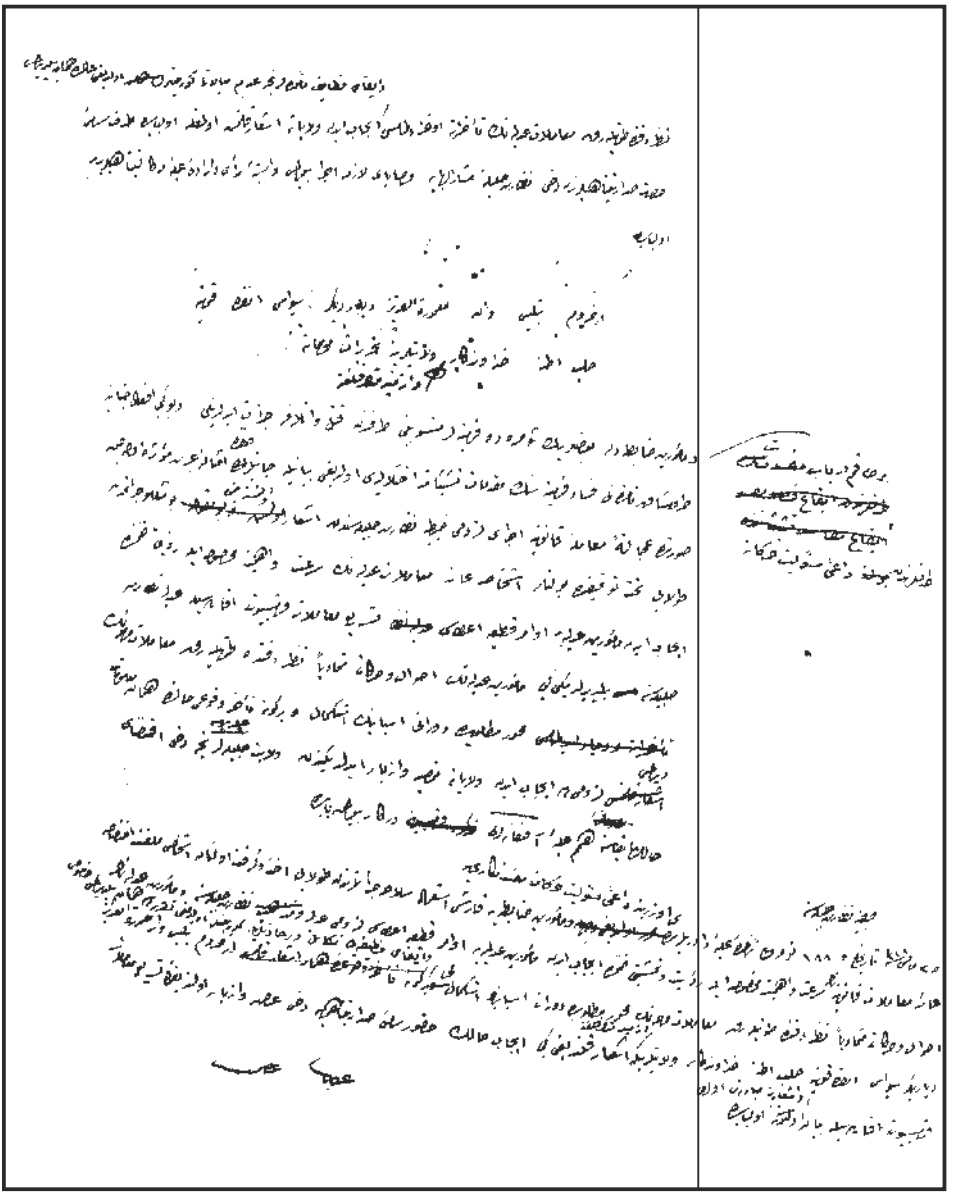
Belge 36

36 BOA. DH. TMIK-M. 6-62.

*

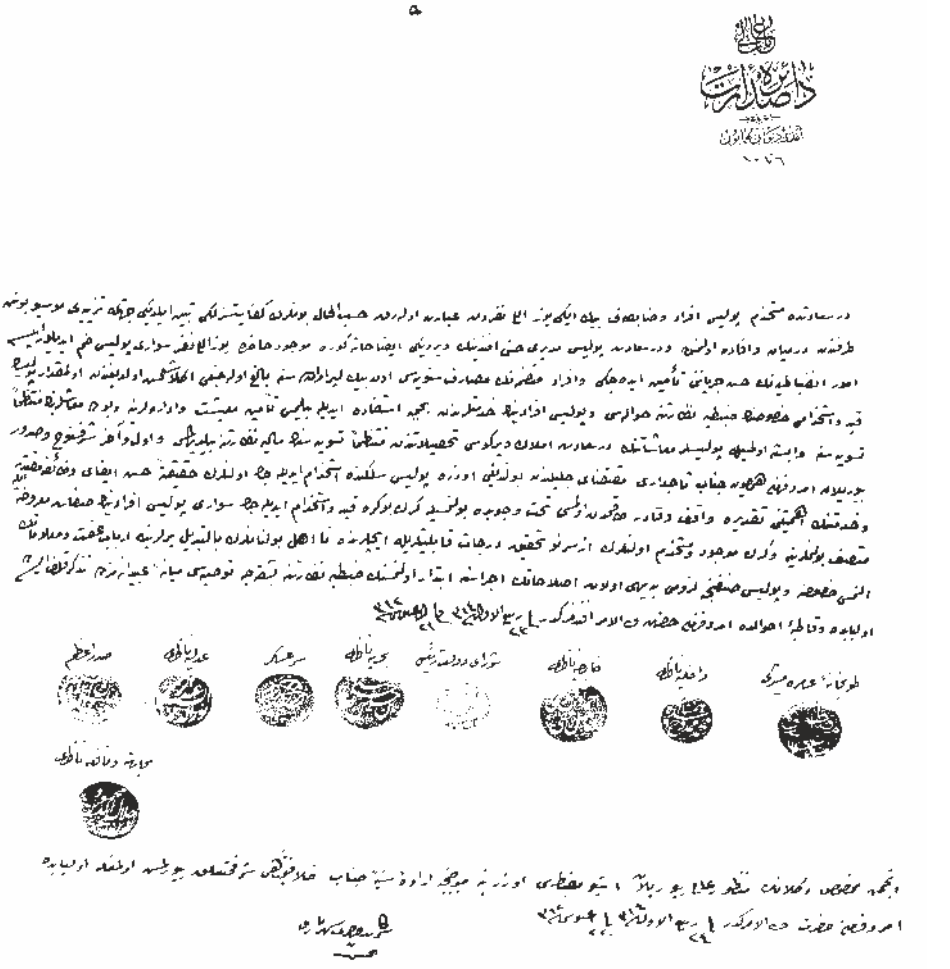
(Belgenin Devamı)

37[37]

Dersaadet'de görevli olan 1250 polisin yetersizliğinden dolayı, 150 süvari polisi daha verilirse inzibati işlerin daha rahat yerine getirileceğine dair.

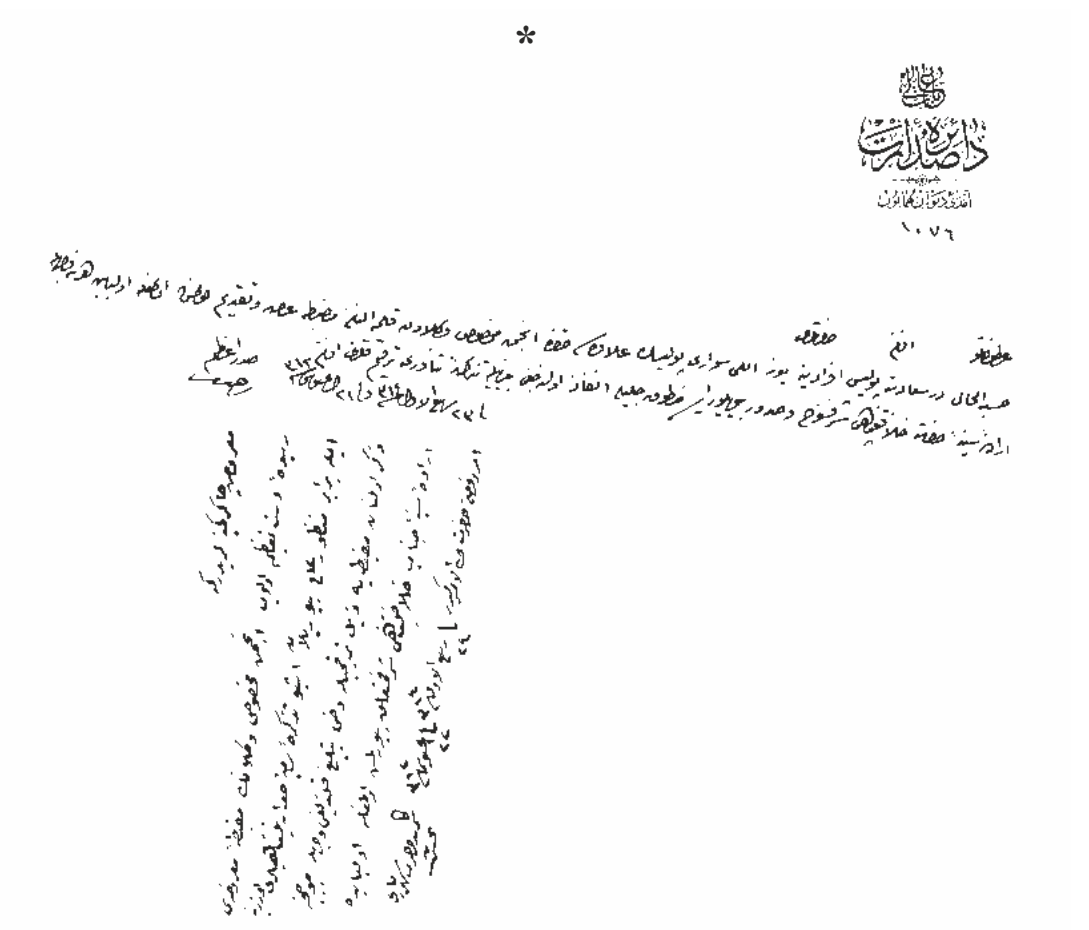
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 37 • Sayfa: 57)

Belge 37

37 BOA. İ. ZB. 1-39.

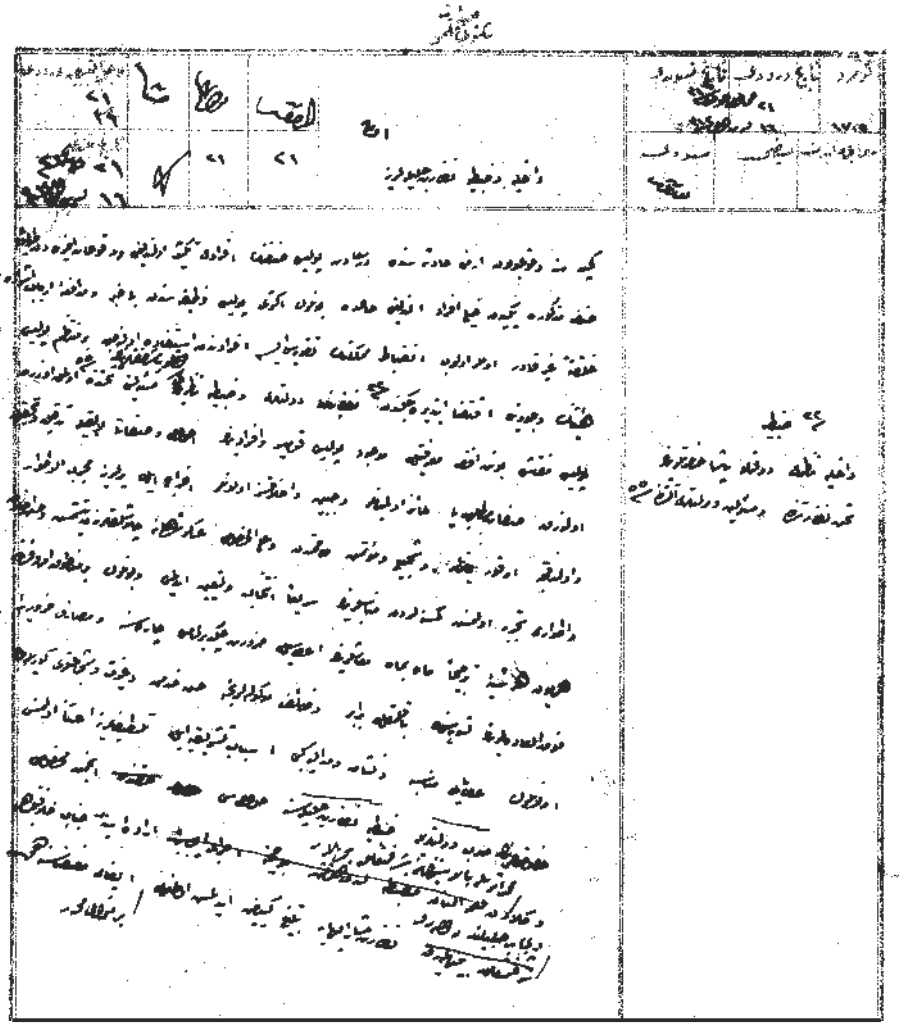
*

38[38]

Dersaadet polis sınıfının tanzimi için Dâhiliye ve Zaptiye Nezaretleri mesuliyeti altında olmak üzere, Polis Müfettişi Bonin Efendi marifetiyle, mevcut polis komiser ve efradının durumlarının araştırılması hakkında.

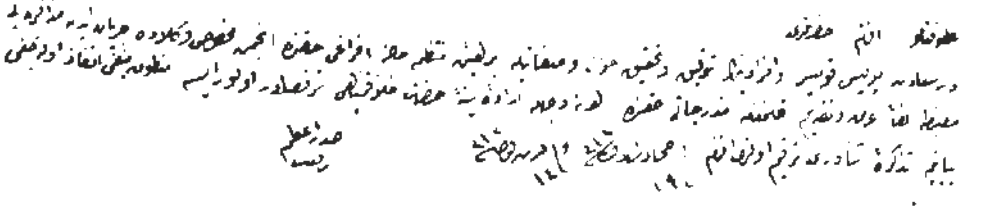
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 38 • Sayfa: 59)

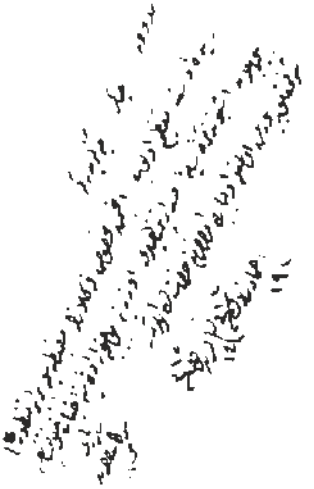

Belge 38

38 BOA. BEO. 858-64313

*

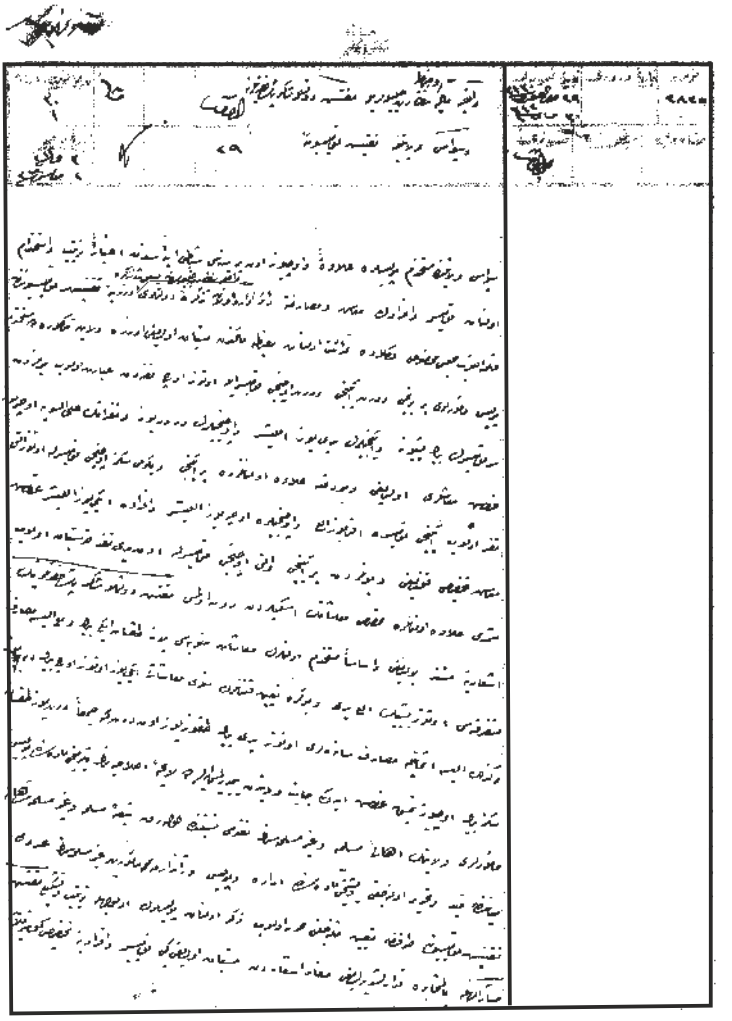

39[39]

Sivas Vilayeti jandarma, polis ve nahiye teşkilatının ıslahı. Erzurum, Sivas, Mamuretülaziz, Bitlis ve Van'da istihdam olunan polisler. Savcı bulunmayan kazalarda bu vazifenin nasıl icra edileceği hakkında.

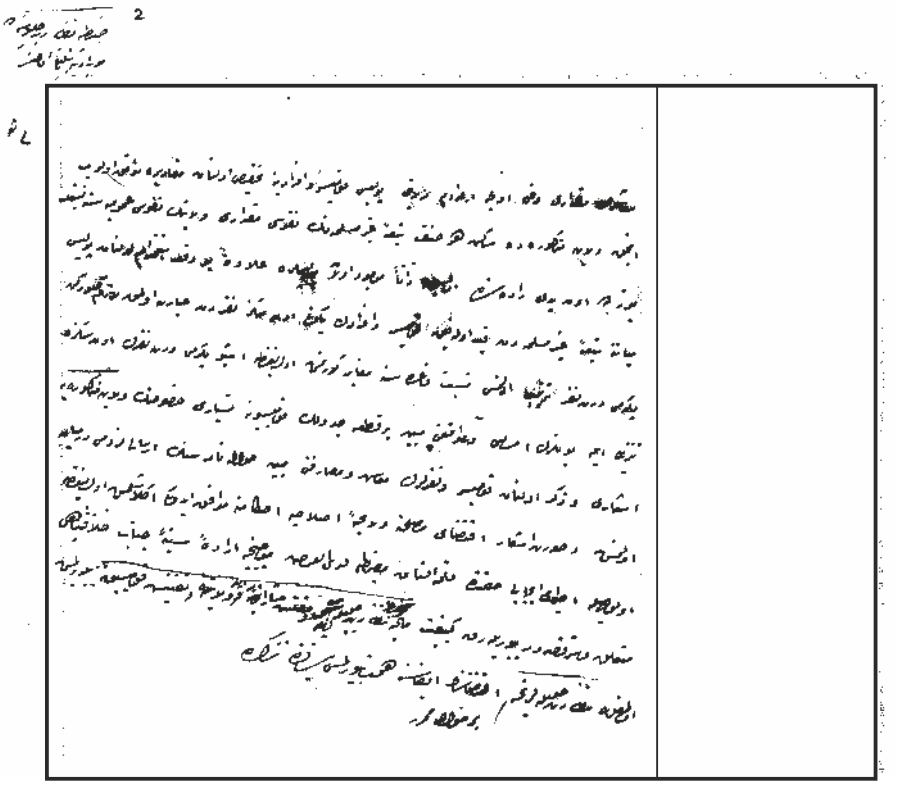
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 39 • Sayfa: 61)

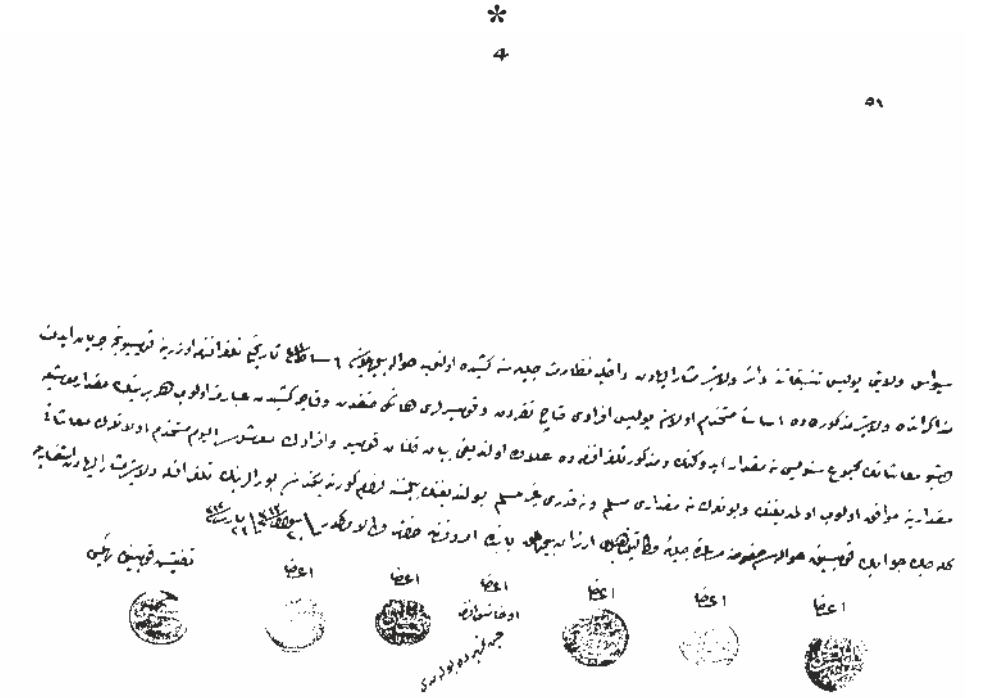

Belge 39

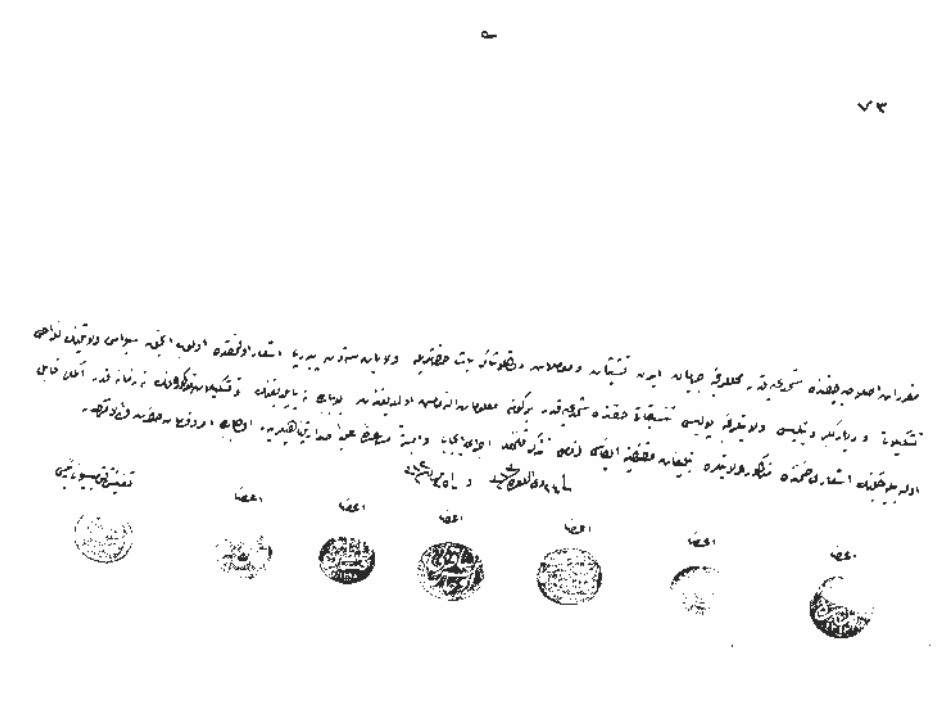
39 BOA. A. MKT. MHM. 675-12.

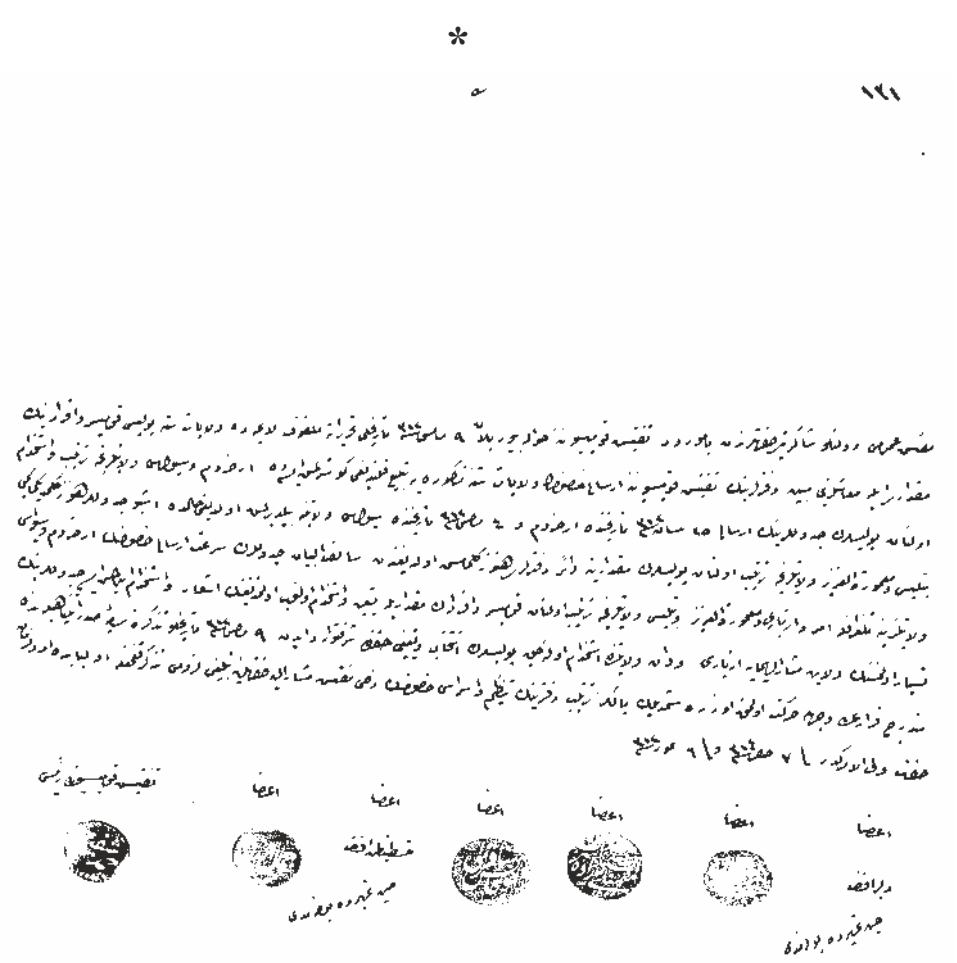
(Belgenin Devamı)

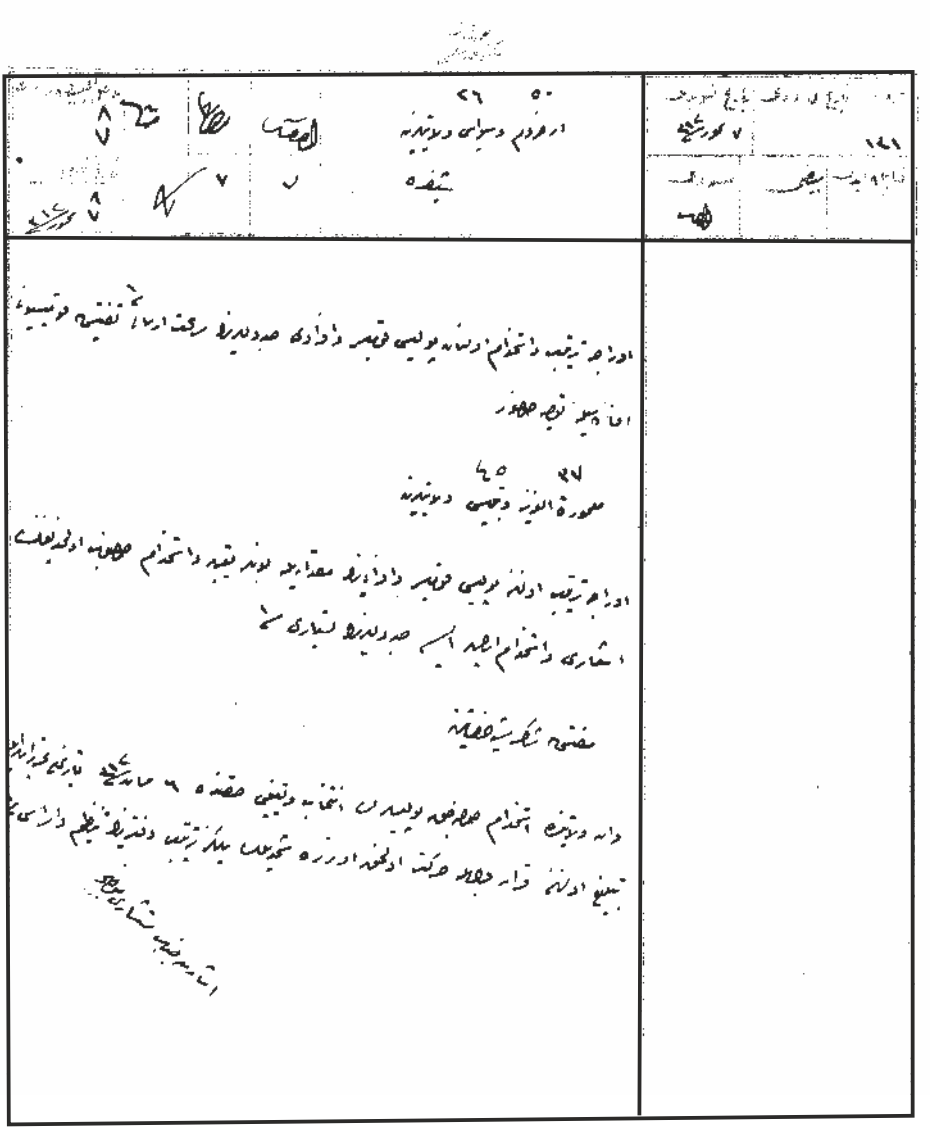

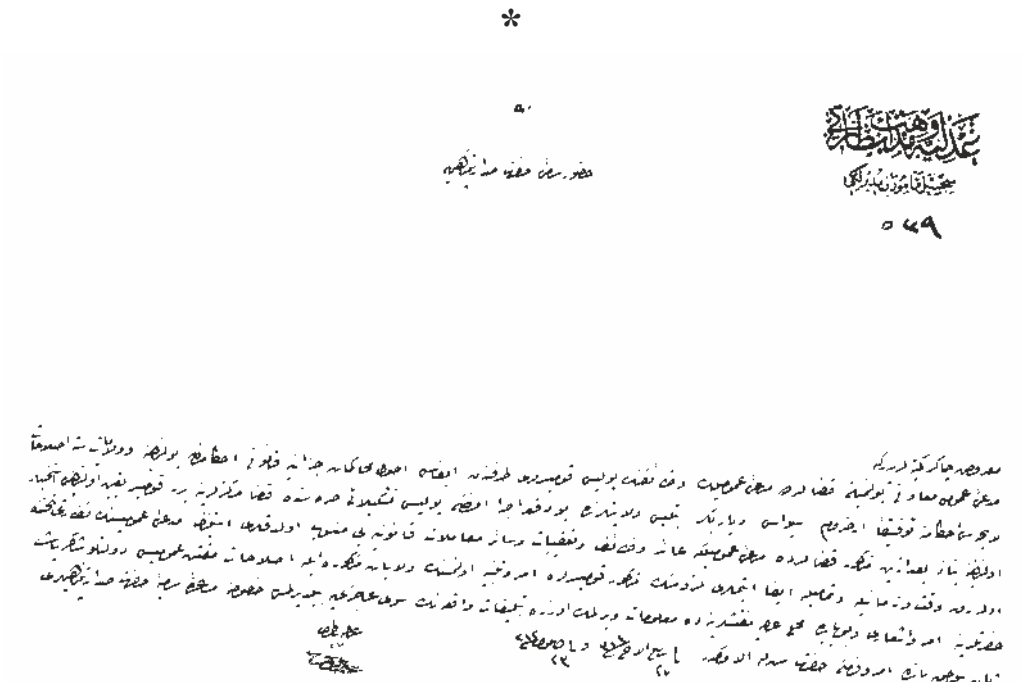
*

*

*

40[40]

Deniz inzibat işlerinin öneminin günden güne artması sonucunda buralarda görevlendirilecek polisler ile yapacakları görevler hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 40 • Sayfa: 67)

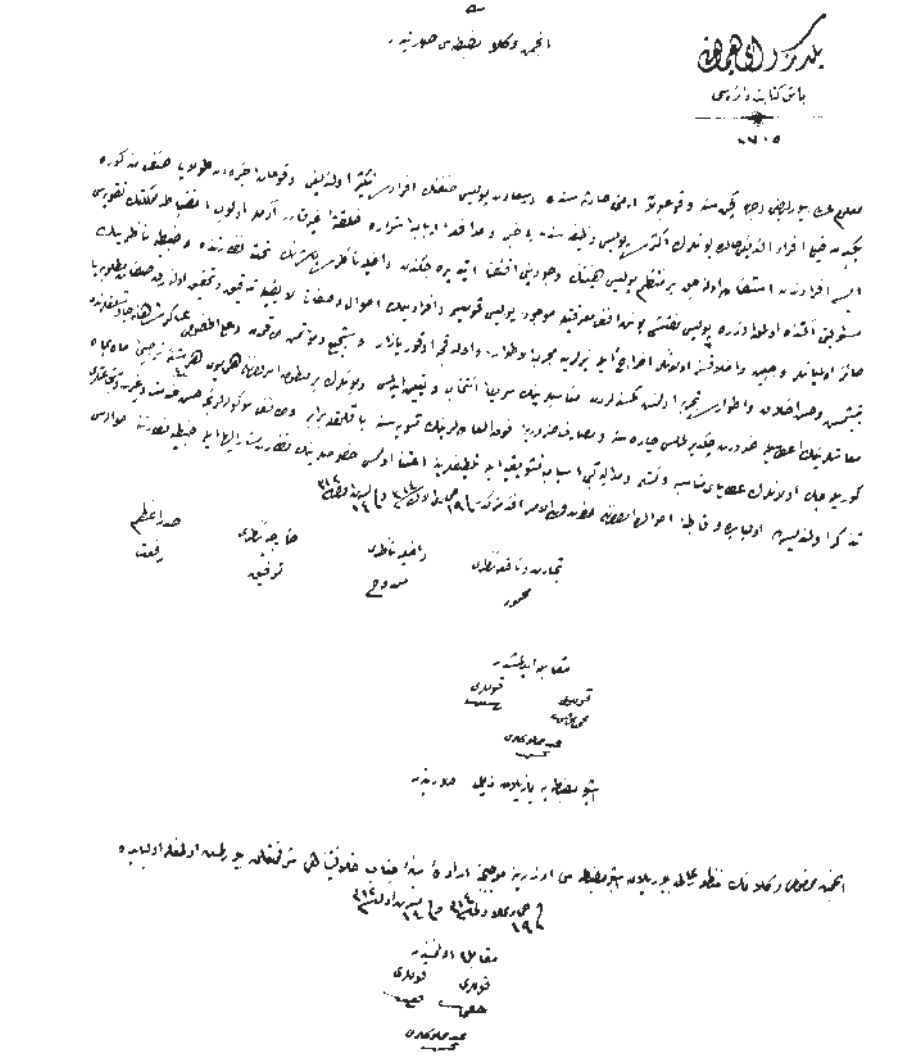

Belge 40

40 BOA. DH. TMIK. M. 23-36.

41[41]

Dersaâdet'te görevli polis fertlerinin durumlarının araştırılması için düzenli olarak çalışacak bir heyet kurulması hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 41 • Sayfa: 68)

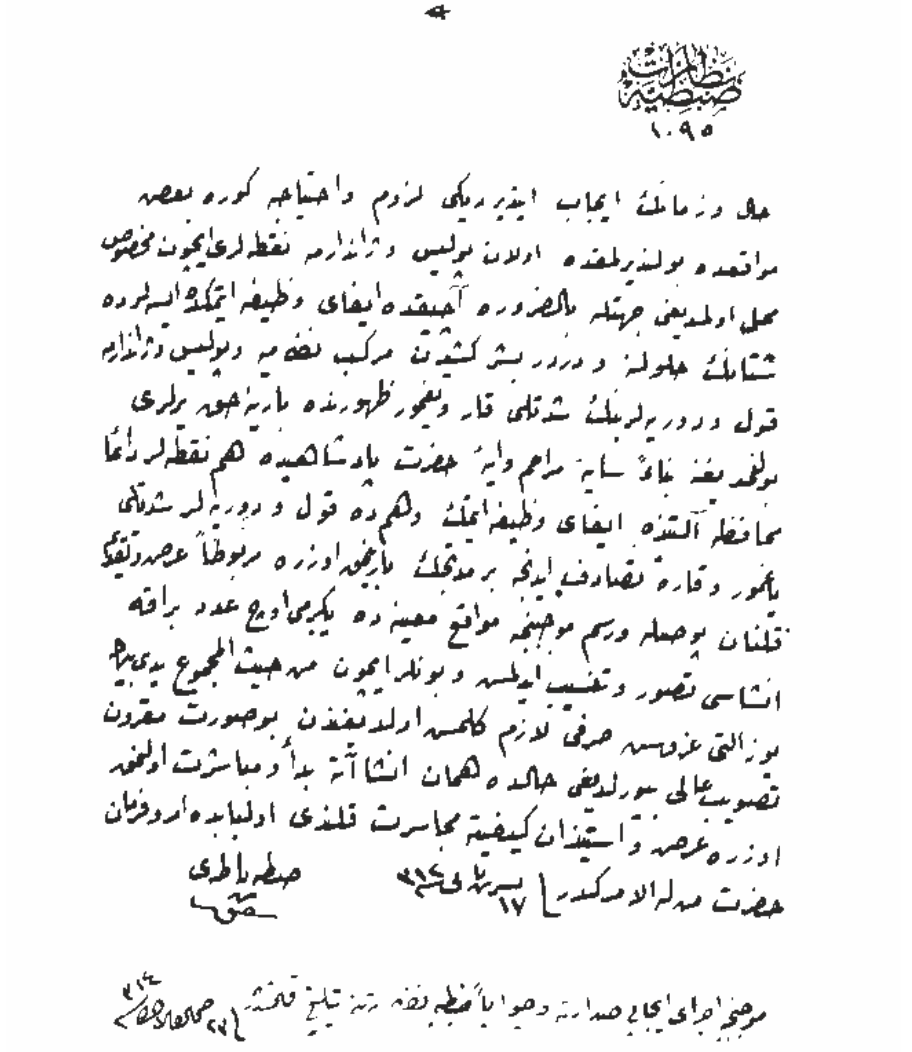

Belge 41

41 BOA. Y. A. RES. 83-42.

42[42]

Nizamiye, polis ve jandarma kol devriyeleri için barakalar inşası hakkındaki izin talebinin Zaptiye Nezaretince takdimi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 42 • Sayfa: 71)

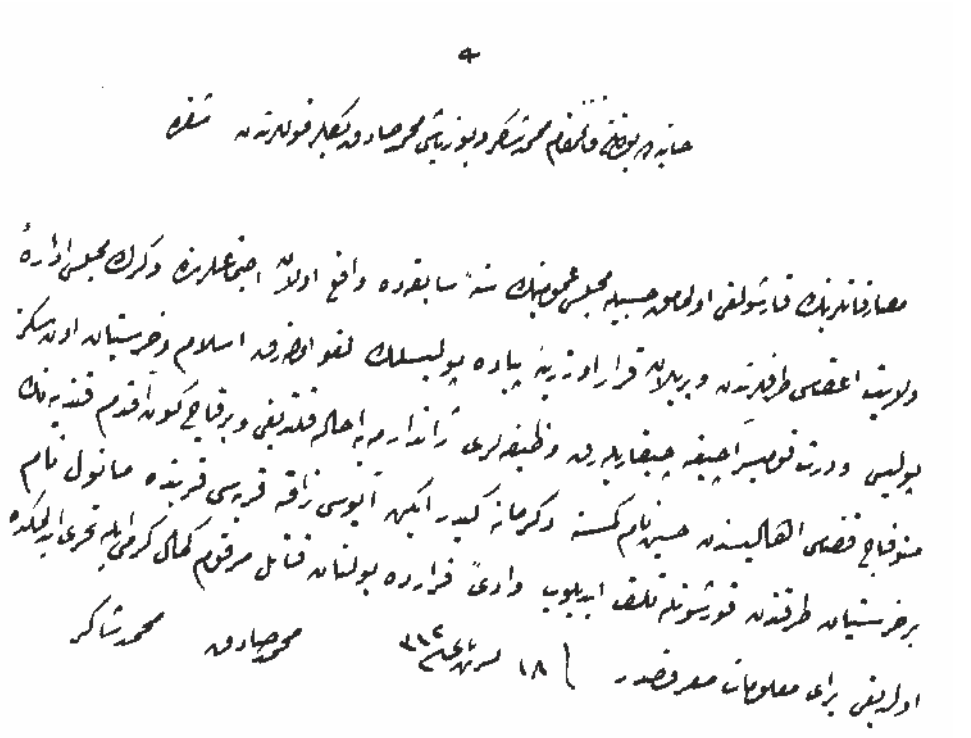

Belge 42

42 BOA. Y.MTV. 148-73.

43[43]

Girit'te piyade polisinin lağvedildiği, Müslüman ve Hristiyan on sekiz polis ile dört komiserin açığa çıkarılıp, vazifelerinin jandarmaya verildiği hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 43 • Sayfa: 72)

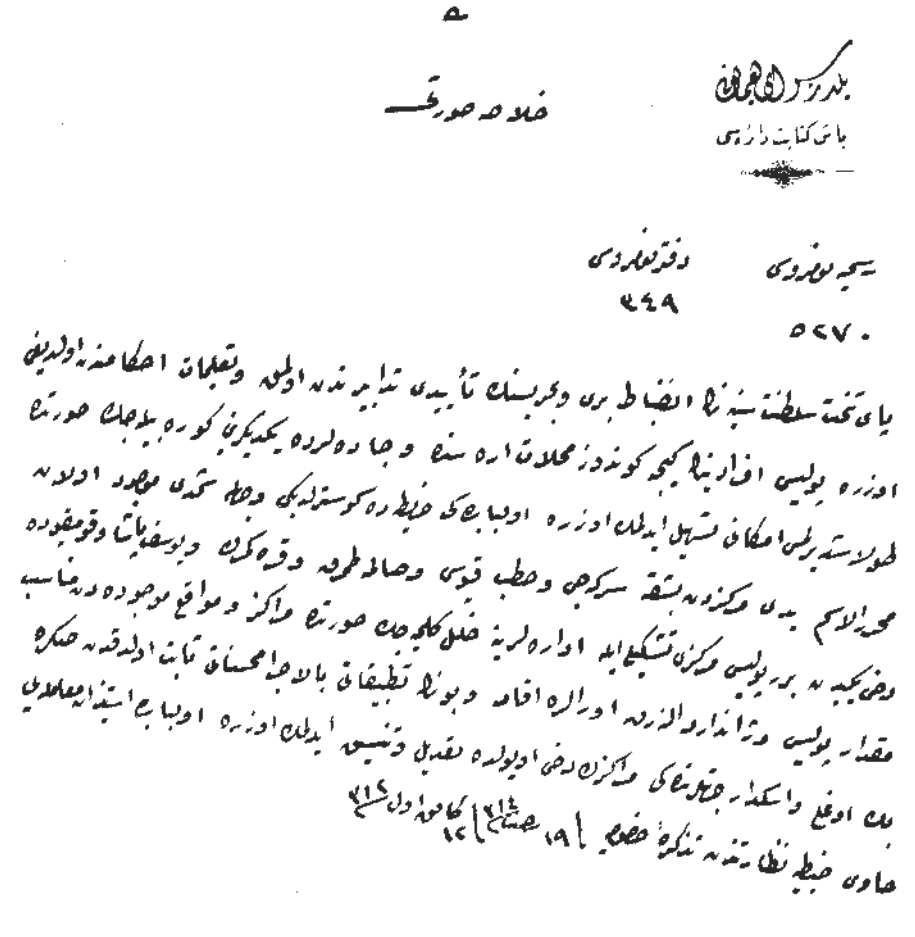
Belge 43

43 BOA. Y. PRK. MYD. 18-13.

44[44]

Dersaadet'in deniz ve kara inzibat güçlerini güçlendirmek için Sirkeci, Hatapkapısı, Salmatomruk, Karagümrük, Yusufpaşa ve Kumkapı'da birer polis merkezi teşkili ile oralara polis ve jandarma yerleştirilmesi, daha sonra Beyoğlu ve Üsküdar cihetlerinde de aynı şekilde değişiklikler yapılması iznine dair Zaptiye Nezareti tezkiresi hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 44 • Sayfa: 73)

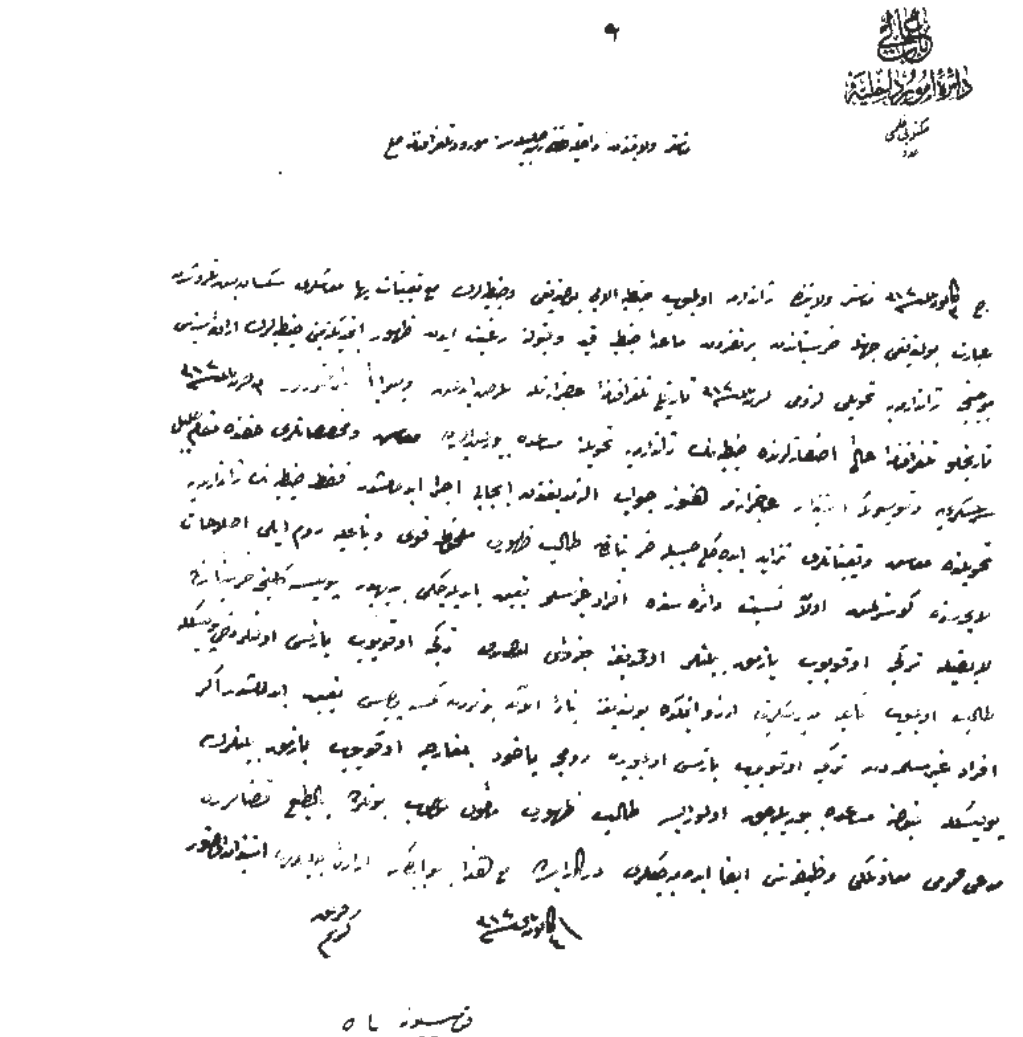
Belge 44

44 BOA. Y. PRK. BŞK. 49-27.

45[45]

Manastır Vilayeti'nde zaptiyelerin jandarmaya dönüştürülmesi ve polislerin Lisan-ı Osmani'de okur-yazar olanlardan tayininin gerektiği hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 45 • Sayfa: 74)

Belge 45

45 BOA. DH. TMIK. S. 6-73.

46[46]

Dersaadet polis ve jandarmasının ıslah ve ikmali hakkında tanzim edilen layihanın Zaptiye Nezaretince takdimi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 46 • Sayfa: 75)

Belge 46

46 BOA. Y. MTV. 151-18.

*[47]

47 Jandarma ıslahatına dair bölüm alınmamıştır.

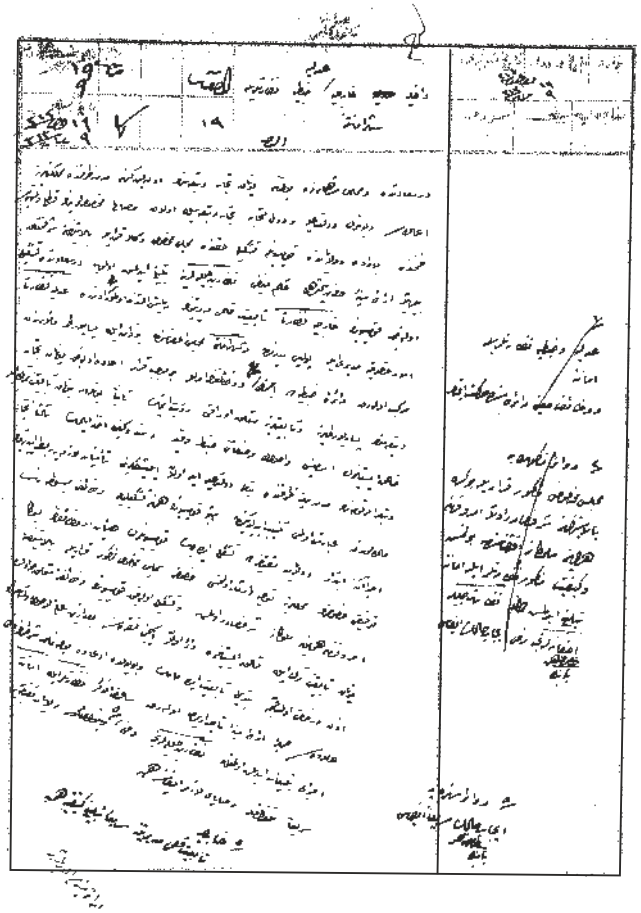
(Belgenin Devamı)

47[48]

Dersaadet ve Memalik-i Şahane'de bulunan Yunan tüccar ve tebaasının memleketlerine iadesi ile alakalı olarak oluşturulacak komisyonun, Hariciye Tabiiyet Kalemi Müdürü'nün riyaseti altında, Adliye Hukuk İşleri Müdürü ile Polis Müdürü'nün ve Şehremaneti meclis azasından bir kişi ile pasaport memurundan mürekkep olarak Daire-i Zaptiyede teşkili hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 47 • Sayfa: 79)

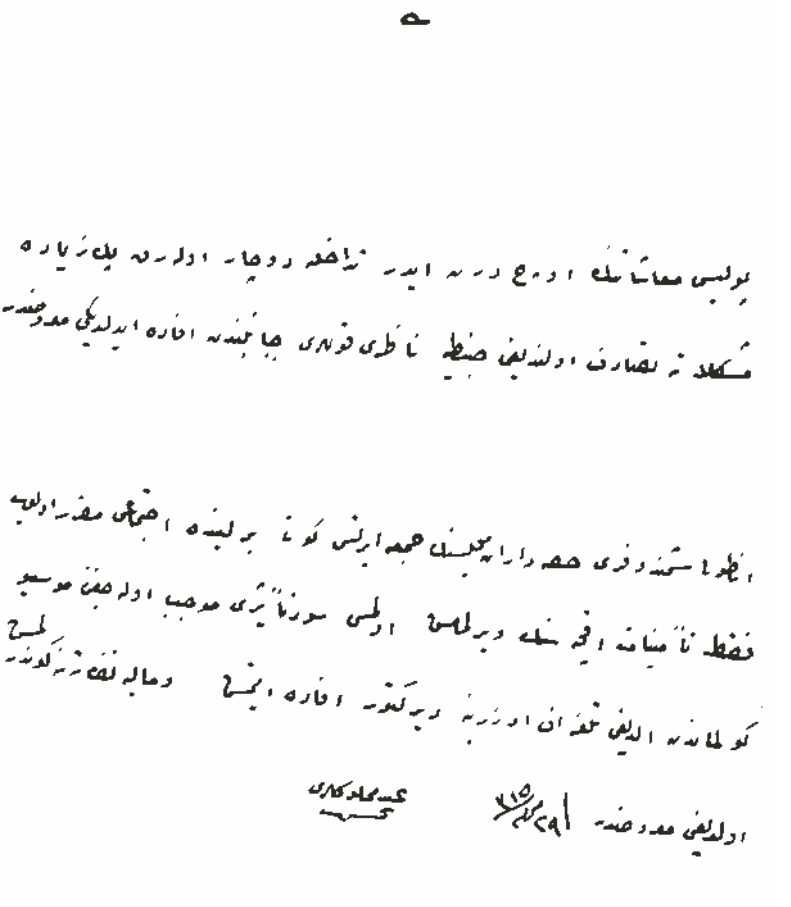
Belge 47

48 BOA. BEO. 938-70317

48[49]

Polis maaşlarının ödenmediği ve Anadolu Şimendiferi hissedarlar meclisinin Berlin'de toplanmasının kararlaştırıldığı hususlarının arzı hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 48 • Sayfa: 80)

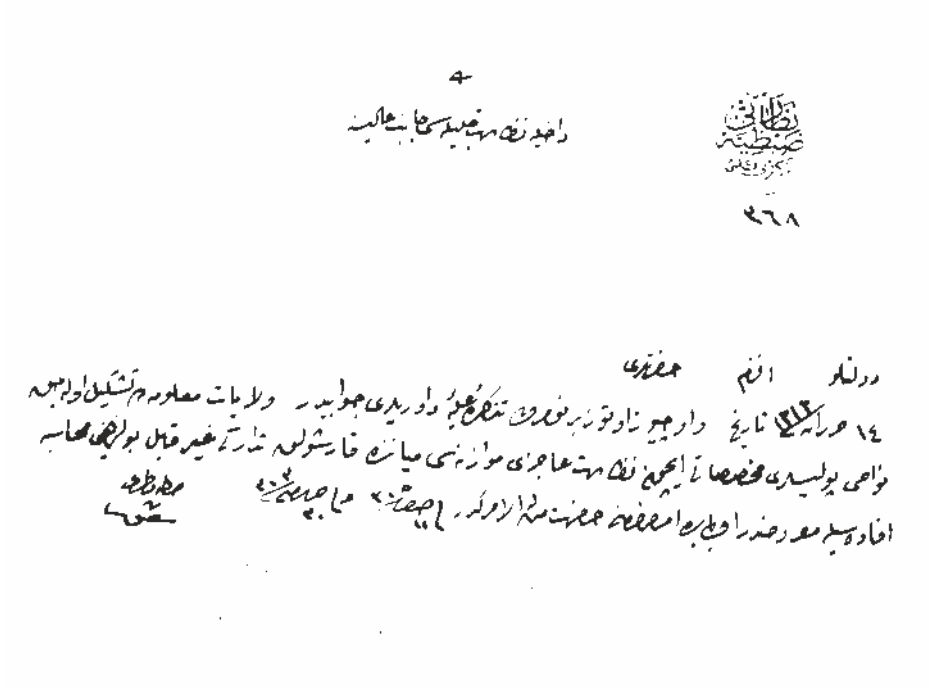

Belge 48

49 BOA. Y. PRK. BŞK. 52-124.

49[50]

Bazı vilayetlerde kurulacak nahiyelerin polisleri için ayrılan meblağların Zaptiye Nezareti muvazenesinden tedarikinin mümkün olmadığı hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 49 • Sayfa: 81)

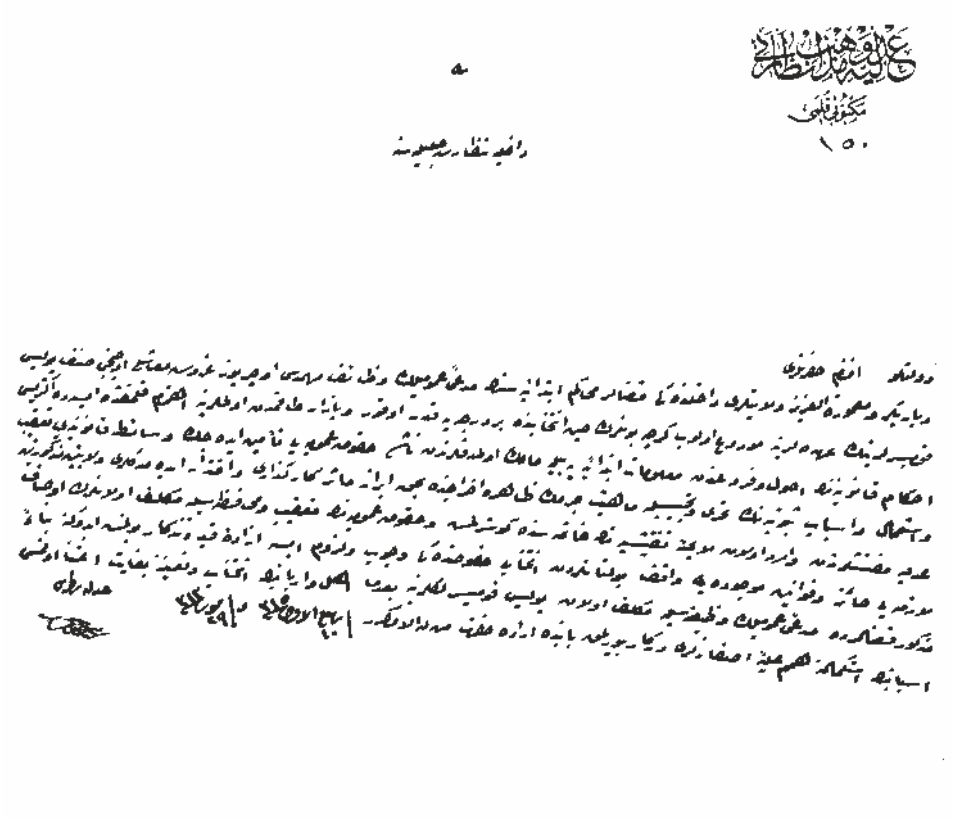

Belge 49

50 BOA. DH. TMIK. S. 13-47.

50[51]

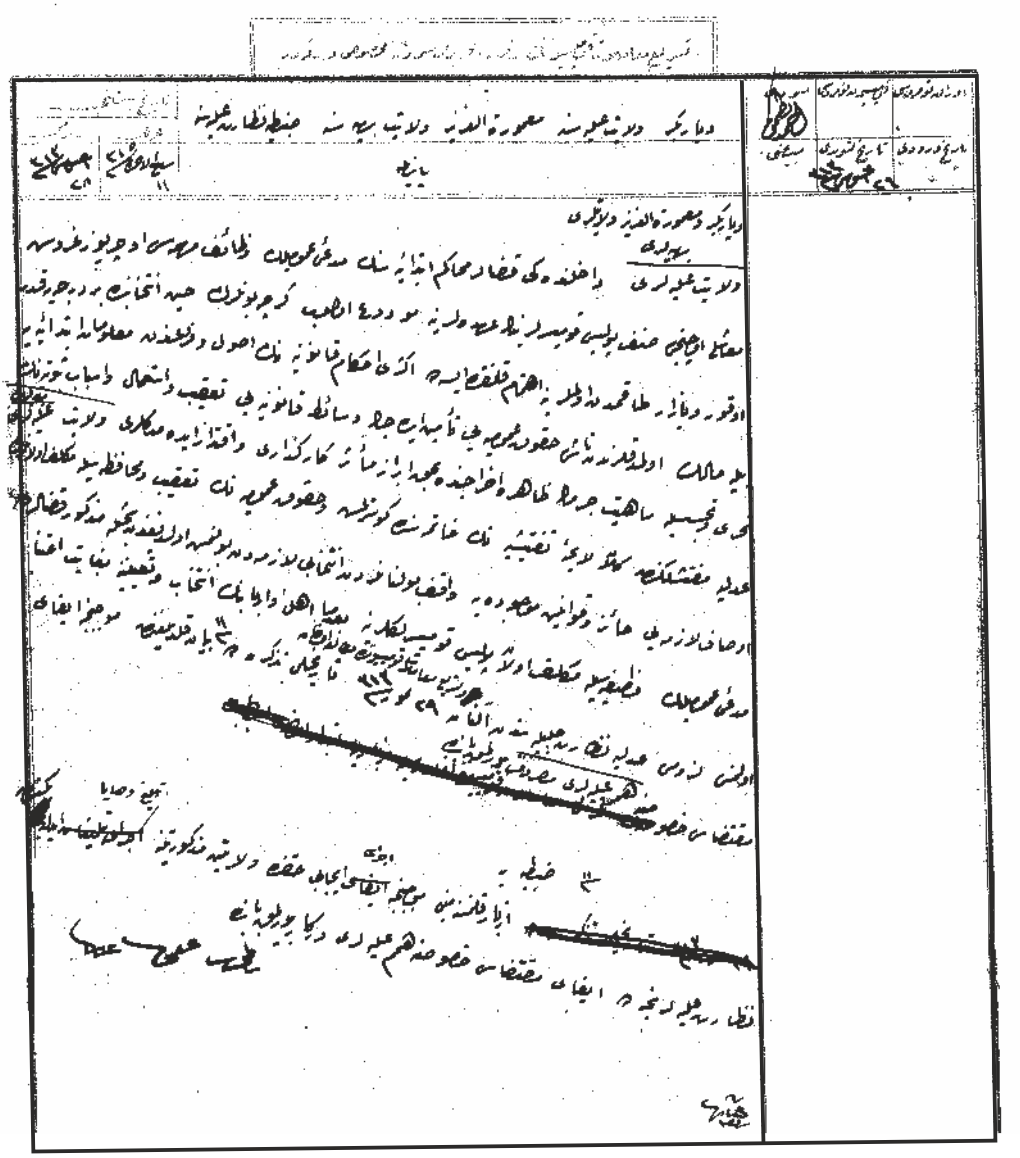
Diyarbakır ve Mamuretülaziz (Elazığ) dâhilindeki kazalarda savcılık vazifesiyle mükellef polis komiserliklerine kanun hükümlerini bilenlerin seçilmesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 50 • Sayfa: 82)

Belge 50

51 BOA. DH. TMIK. S. 13-80.

*

51[52]

Sivas'ta teşkil edilecek nahiyelerde müdür, polis ve kâtip maaşları için ihtiyaç duyulan ve hapishanelerin ıslahına gerekli olan meblağın sarf edilmesi talebinde bulunulduğuna dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 51 • Sayfa:84)

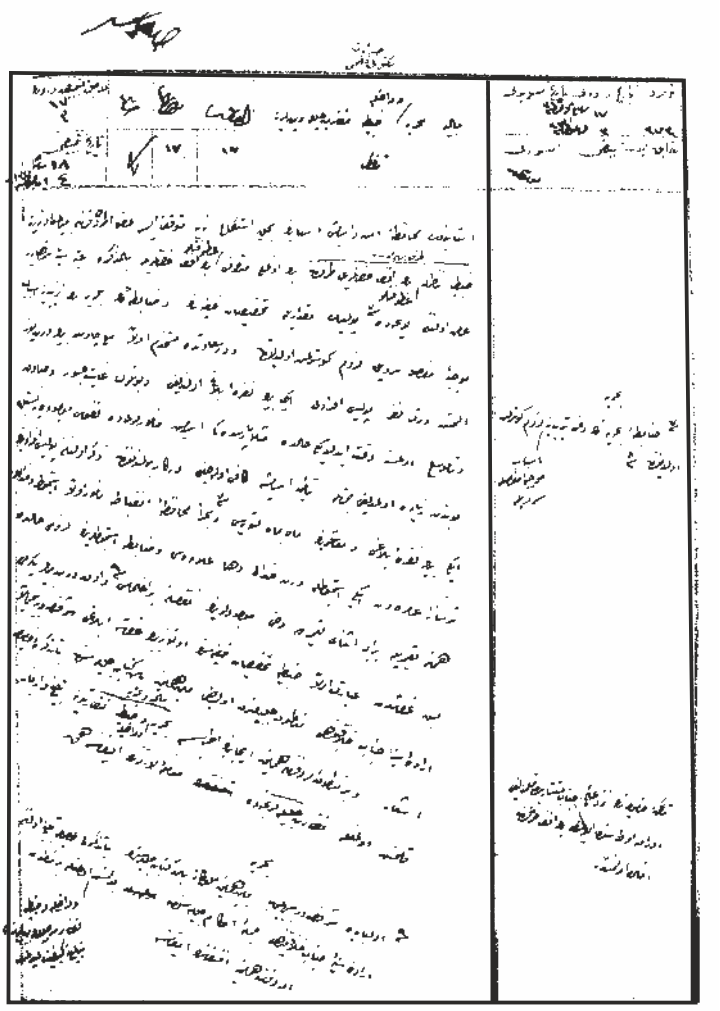

Belge 51

52 BOA. DH. TMIK. S. 16-73.

52[53]

Dersaadet'in deniz güvenliğinde kullanılmak üzere Zaptiyece istenilen iki istimbot ve dört sandal ile birlikte Yedikule'den Ayastefanos'a kadar inşa edilecek olan kulübelerin masraflarının ve Dersaadet'teki polis memurlarının maaşlarının ödenmesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 52 • Sayfa: 85)

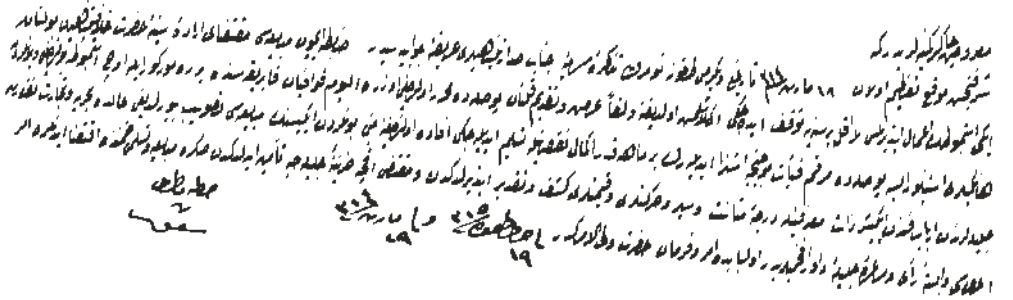
Belge 52

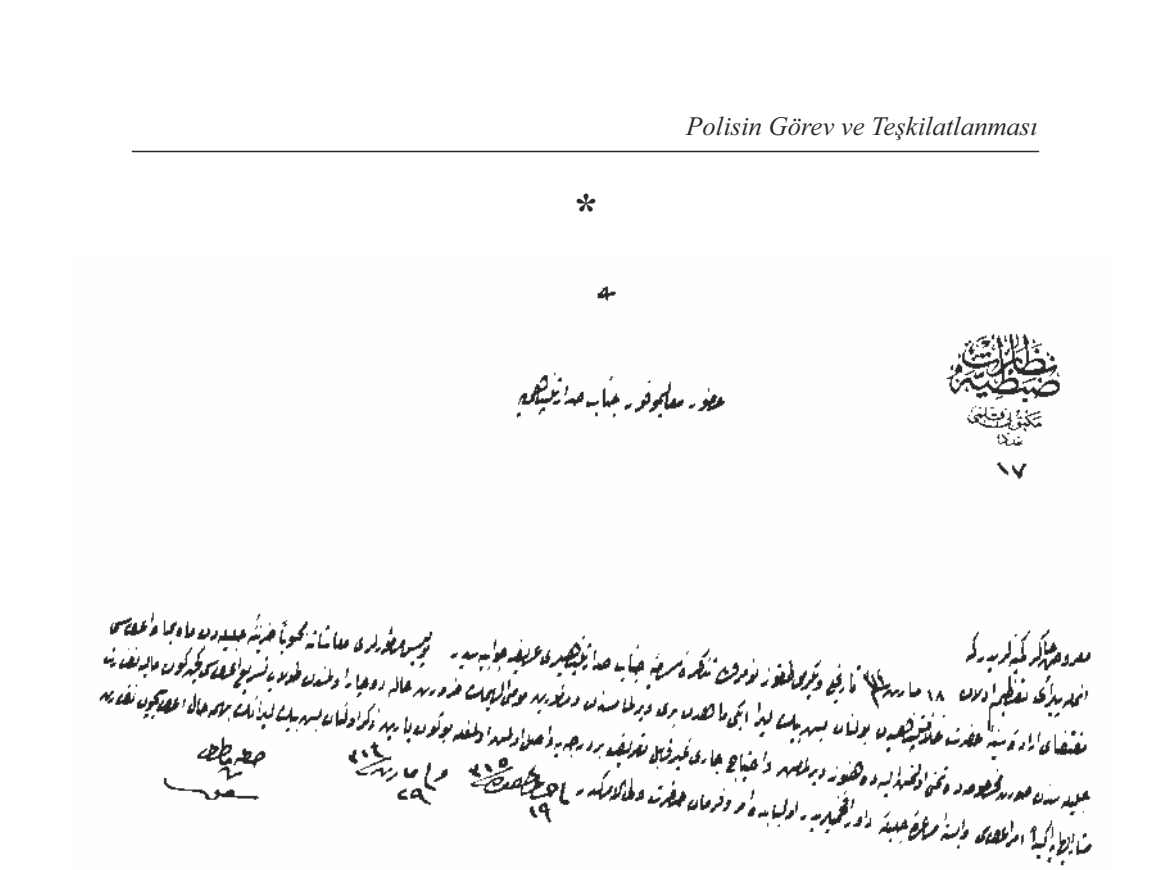
53 BOA. MKT. MHM. 632-47.

*

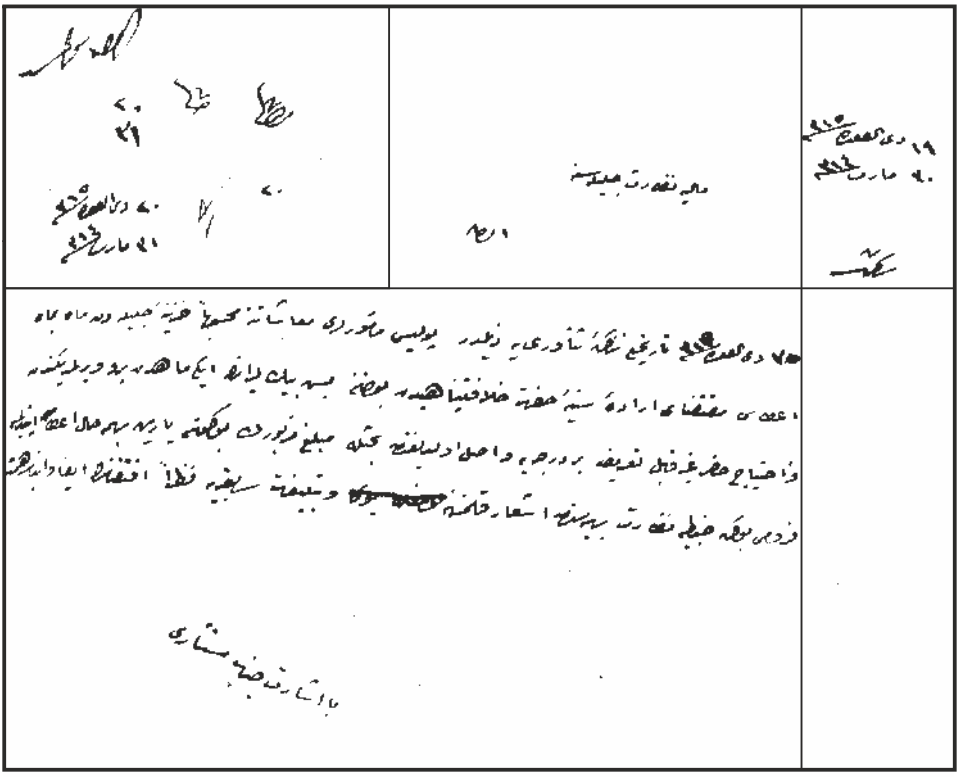
*

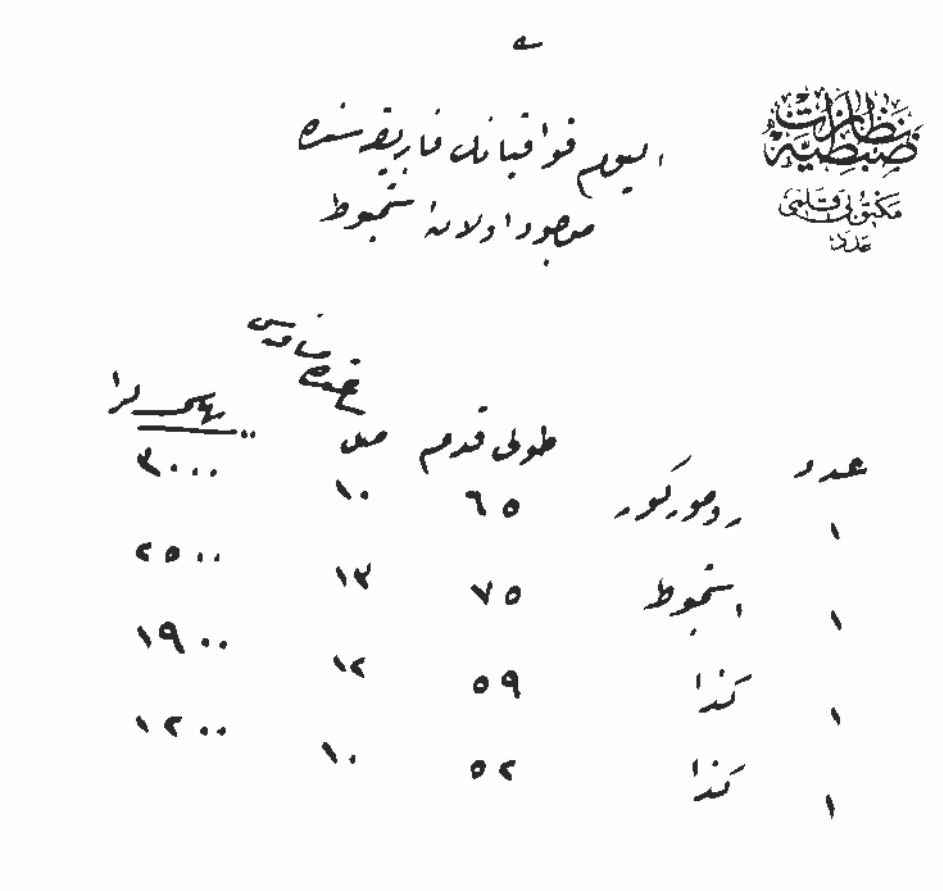

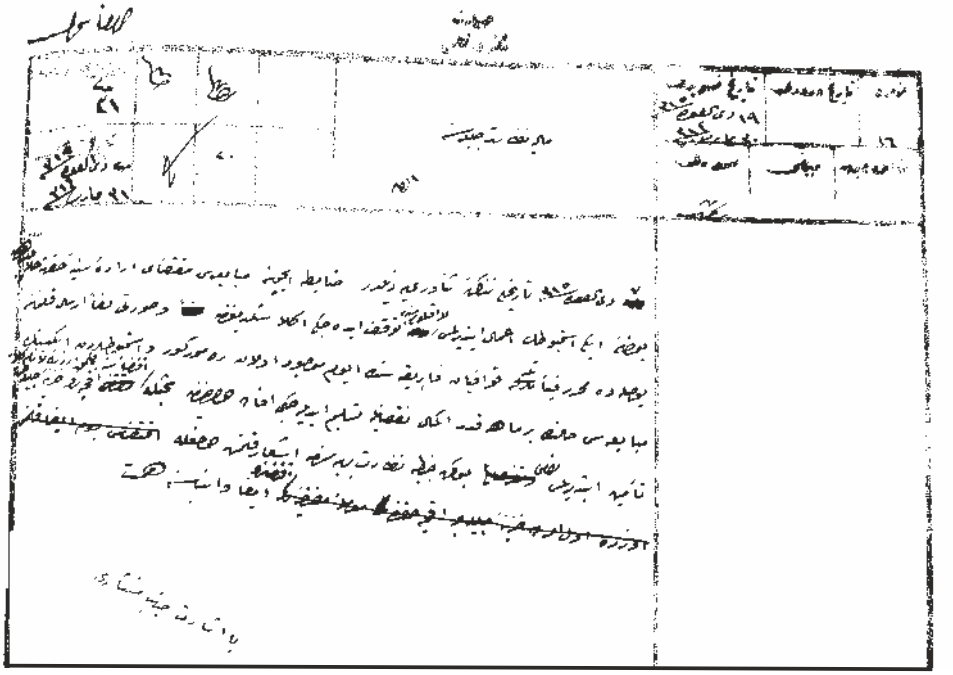
*

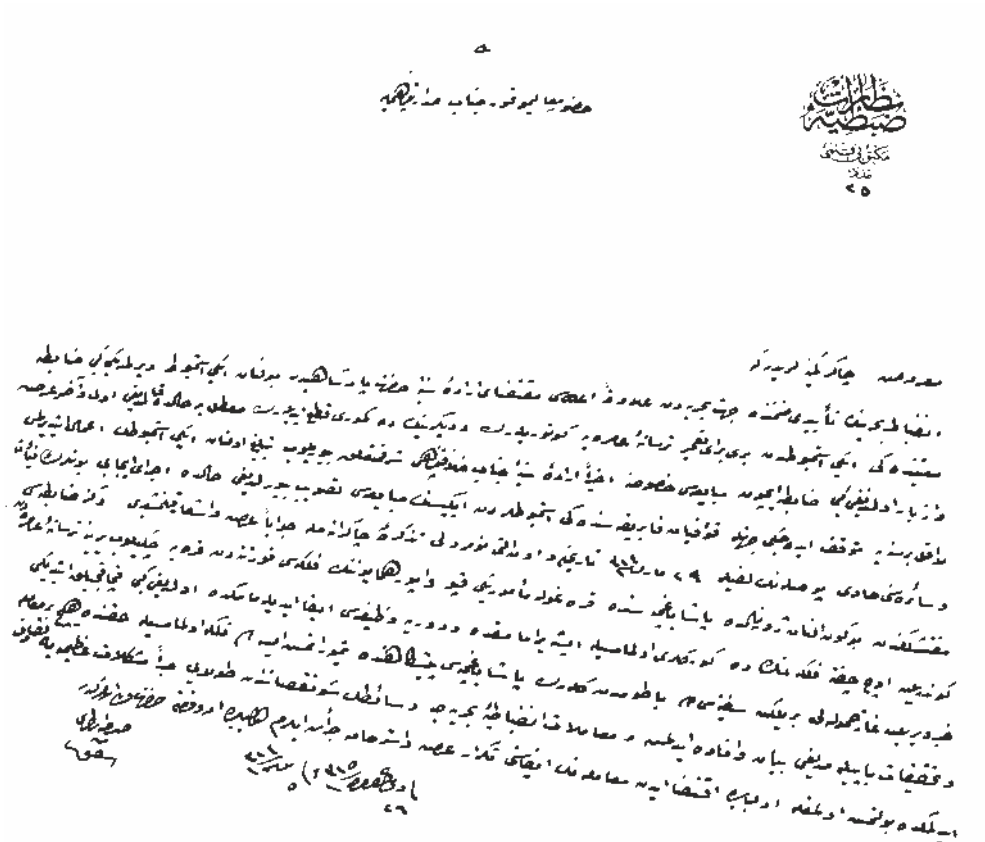
*

ضبطية نظارتي
مكتوبجي قلمي
عدد
طولي قدم
صلب
عدد
دمور كوره
كذا
كذا
كذا

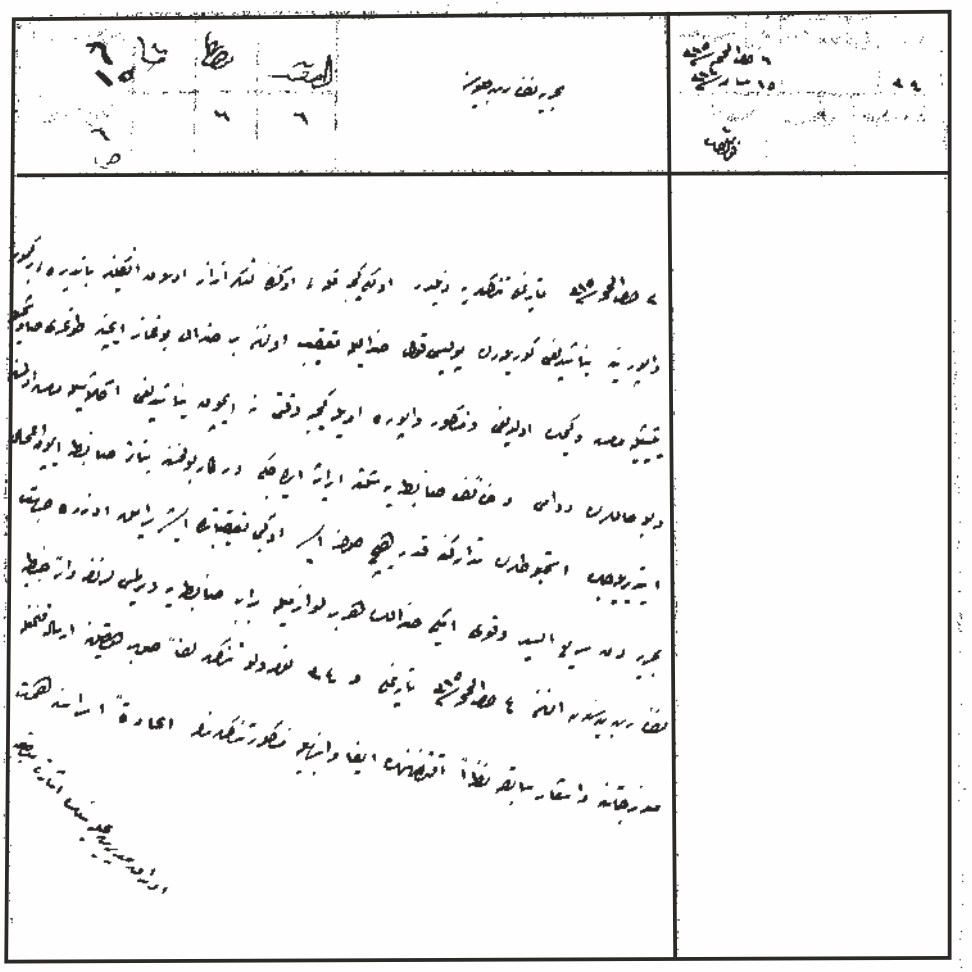
*

*

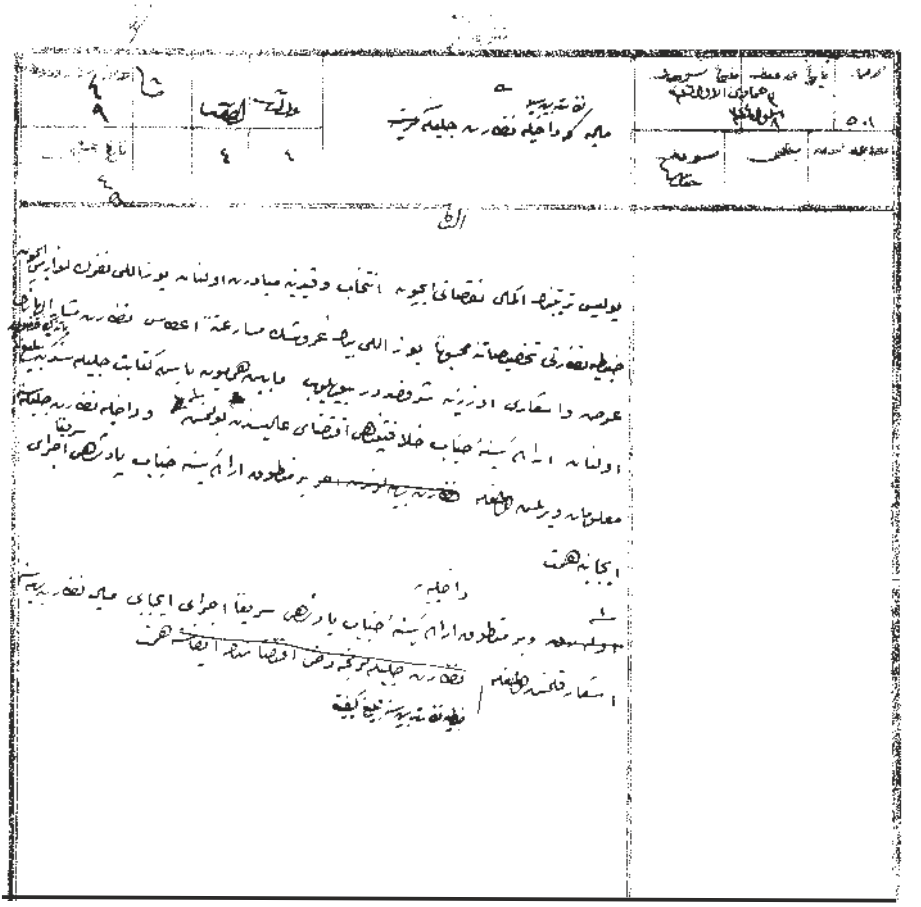
*

*

53[54]

Polis silkinin ihtiyacı için seçilip ve kaydı yapılan yüz elli neferin ihtiyaçları için Zaptiye Nezareti tahsisatına mahsuben yüz elli bin kuruşun süratle verilmesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 53 • Sayfa: 92)

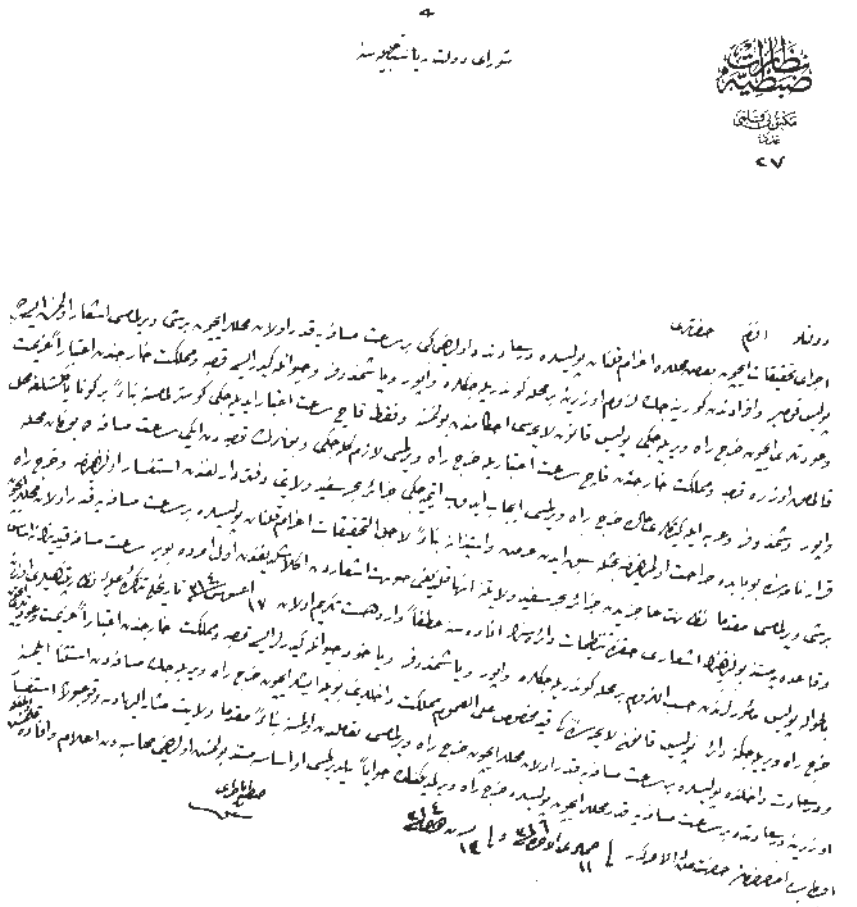

Belge 53

54 BOA. BEO. 1197-89743

54[55]

Soruşturma yapmak için şehir ve kasaba dışına giden polislere verilmesi gereken harcırah hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 54 • Sayfa: 93)

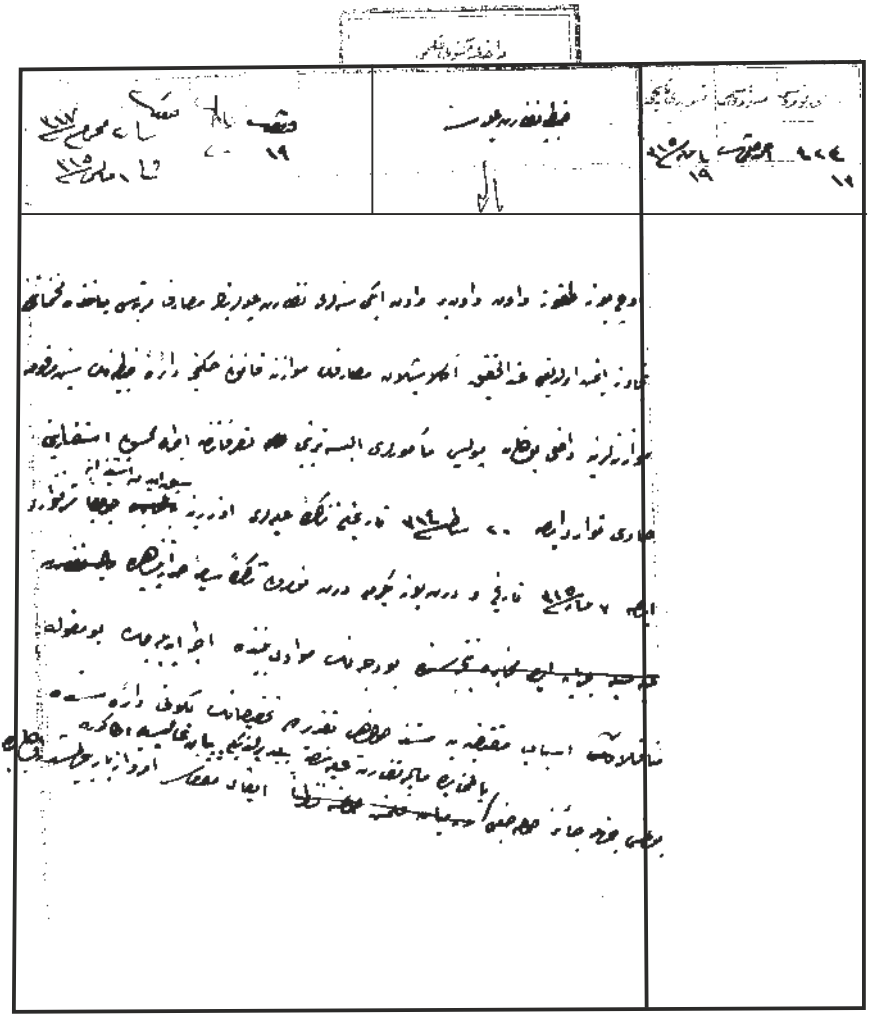

Belge 54

55 BOA. ŞD. 1293-18.

55[56]

Zaptiye Nezareti'nin nezaret tertip masraflarında görülen fazla harcamaların polis memurları elbise tertibi tasarruflarından mahsup edilmesinin bildirildiği hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 55 • Sayfa: 94)

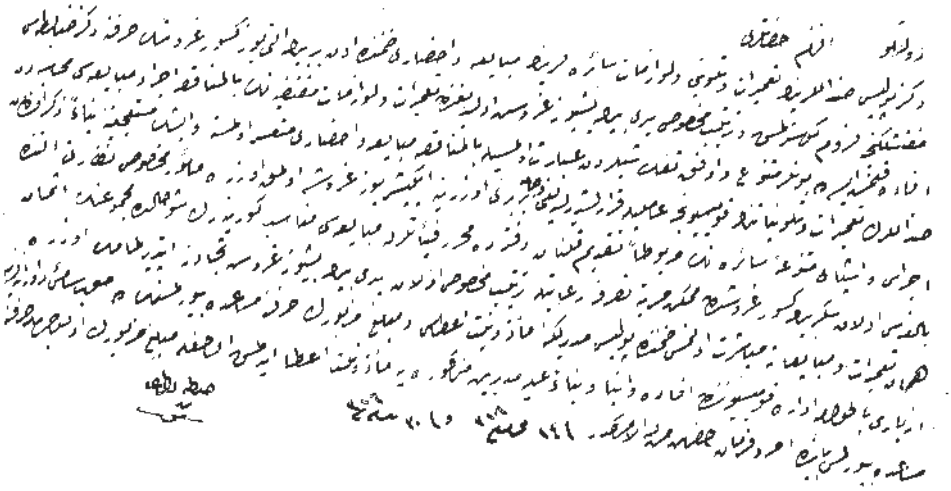

Belge 55

56 BOA. DH. MKT. 2202-60.

56[57]

Deniz polisi sandallarının tamir masraflarıyla, satın alınan eşyaların bedelleri hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 56 • Sayfa: 95)

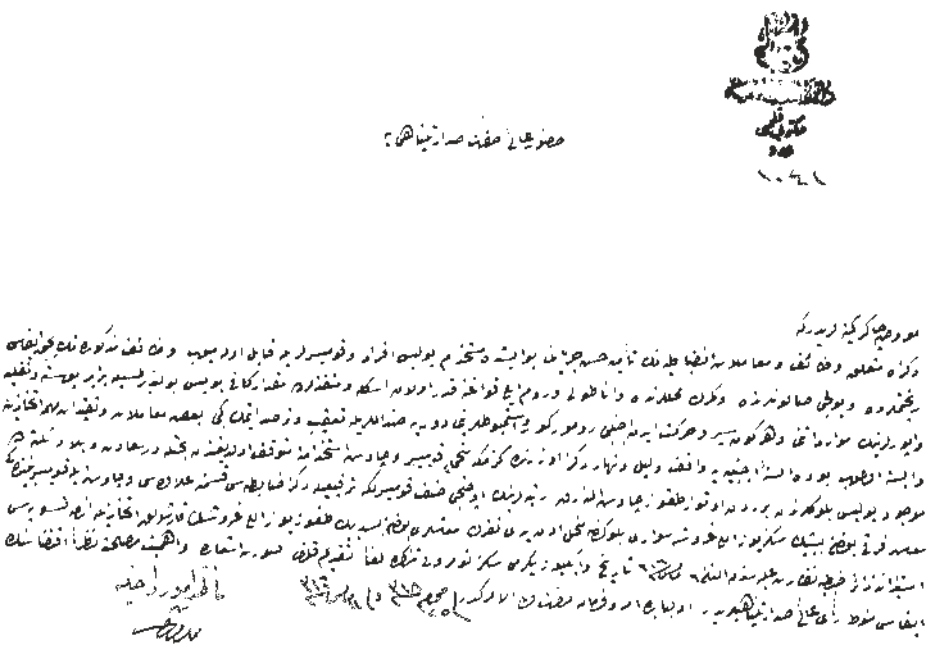

Belge 56

57 BOA. ŞD. 1297-25.

57[58]

Deniz güvenliğinin sağlanması amacıyla, Dersaadet ve Bilad-ı Selase de görevli polis çavuşlarından bazılarının rütbelerinin üçüncü sınıf komiserliğe yükseltilerek deniz zabıtasına nakledilmesi ve maaş farklarının da ödenmesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 57 • Sayfa: 96)

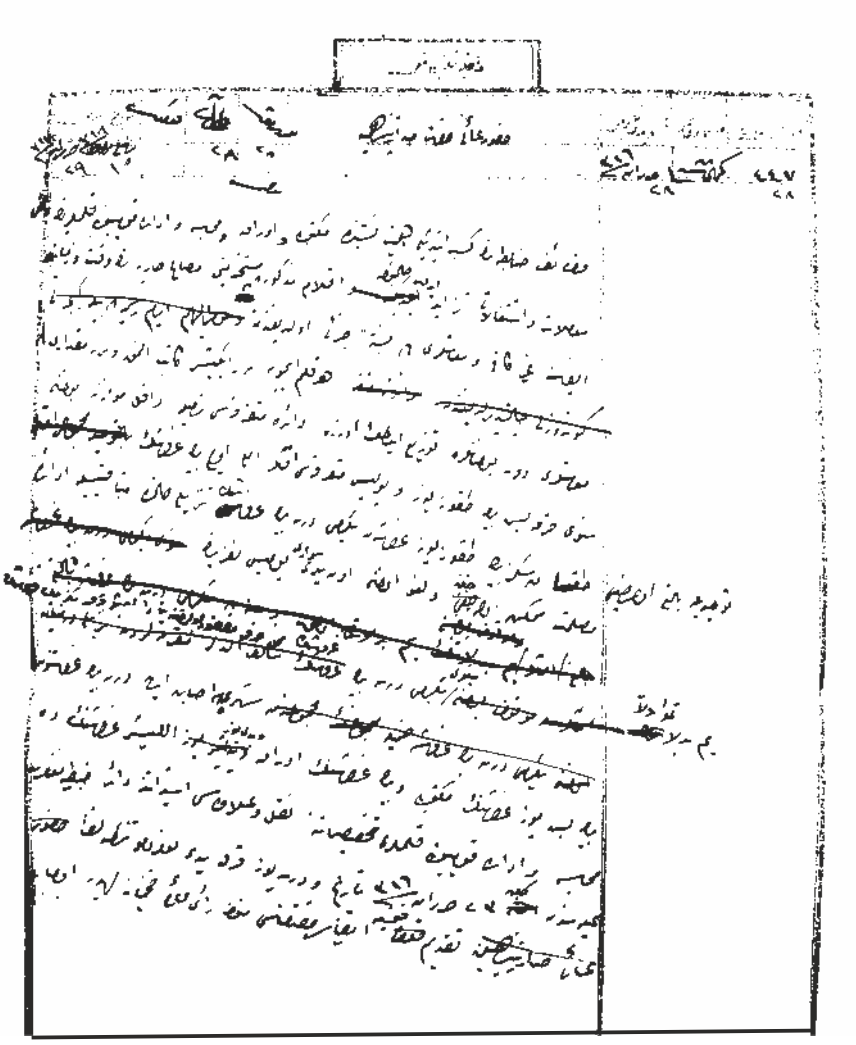

Belge 57

58 BOA. ŞD. 1297-24.

58[59]

Zaptiye Nezareti'nin Mektubi, Evrak, Muhasebe ve İdare Komisyonu Kalemlerine işlerin çokluğu ve önemi nedeniyle katip tayin edilmesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 58 • Sayfa: 97)

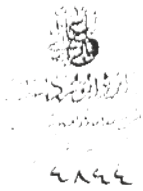

Belge 58

59 BOA. DH. MKT. 2373-53.

59[60]

Dersaadet polis efradından olup askere alınan ve maaşlarının yarısının ailesine verilmesi isteğinde bulunan kişilerin yerlerine adam tayin edilmemesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 59 • Sayfa: 98)

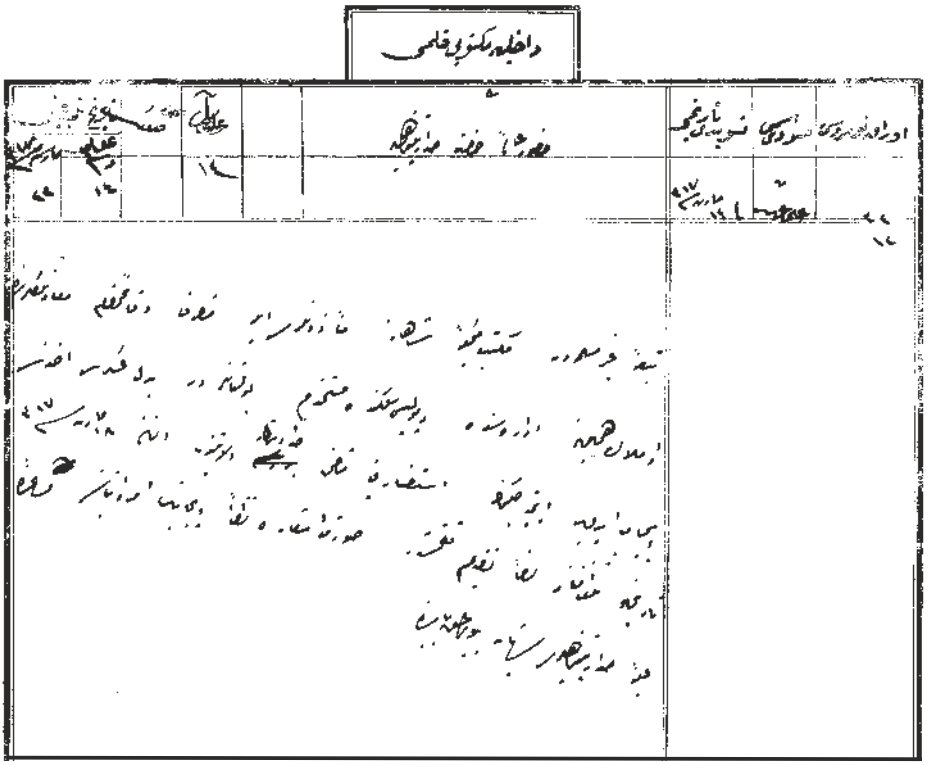

Belge 59

60 BOA. ŞD. 1299-20.

60[61]

Mekteb-i Mülkiyeden mezun olan gayr-i Müslimler ile mutasarrıf, kaymakam yardımcıları ve polislerden askerlik bedeli alınıp alınmayacağının sorulduğuna dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 60 • Sayfa: 99)

Belge 60

61 BOA. DH. MKT. 2468-89.

61[62]

Siyasi bir polis teşkilatı kurulması hususuna dair Zaptiye Komisyonu mazbatası hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 61 • Sayfa: 100)

Belge 61

62 BOA. Y.MTV. 215-76.

*

4

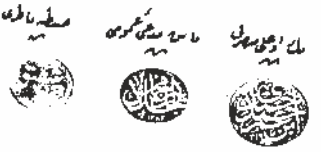

تخصيصات شهريه		معاش		عدد
٤,٥٠٠	آيدين ولايتي	١,٥٠٠	مفتش	١
		٣,٠٠٠	معاون	٢
٣,٤٠٠	خدايكار سنجقي	١,٠٠٠	مفتش	١
		١,٤٠٠	معاون	٢
٤,٥٠٠	بيروت ولايتي	١,٥٠٠	مفتش	١
		٣,٠٠٠	معاون	٢
٤,٥٠٠	سلانيك ولايتي	١,٥٠٠	مفتش	١
		٣,٠٠٠	معاون	٢
٣,٤٠٠	بابه ولايتي	١,٠٠٠	مفتش	١
		١,٤٠٠	معاون	٢
٣,٤٠٠	صاصتة ولايتي	١,٠٠٠	مفتش	١
		١,٤٠٠	معاون	٢
٣,٤٠٠	قوصوه ولايتي	١,٠٠٠	مفتش	١
		١,٤٠٠	معاون	٢
١,٧٠٠	اطنه ولايتي	١,٠٠٠	مفتش	١
		٧٠٠	معاون	١
٣,٤٠٠	ادرنه ولايتي	١,٠٠٠	مفتش	١
		١,٤٠٠	معاون	٢
١,٧٠٠	خدايكار ولايتي	١,٠٠٠	مفتش	١
		٧٠٠	معاون	١
٣٥,٩٠٠				

*

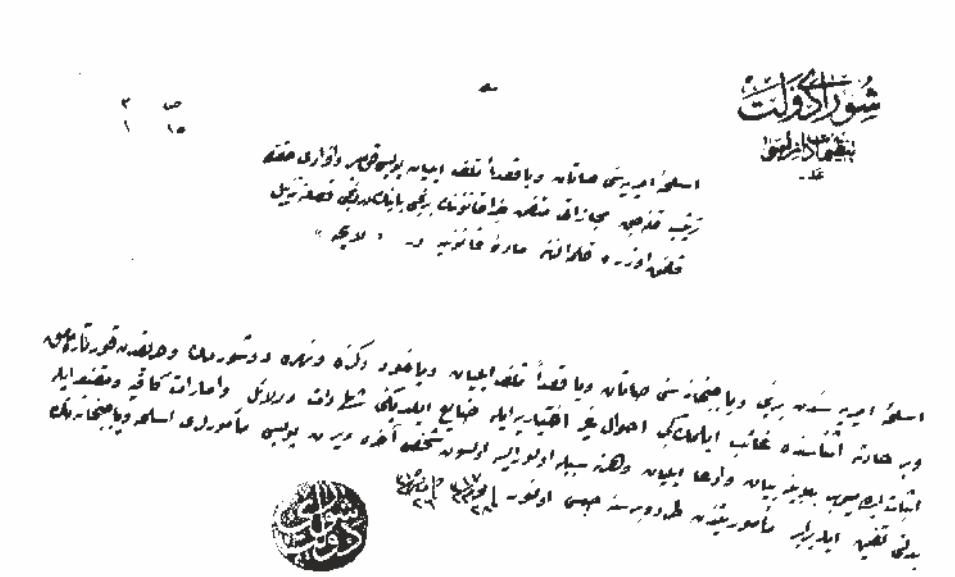

(Belgenin Devamı)

62[63]

Polislerin, silahlarını satmaları, rehin bırakmaları veya kaybetmeleri durumunda kendilerine verilecek cezalara dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 62 • Sayfa: 106)

Belge 62

63 BOA. İ.DUİT. 79-2

*

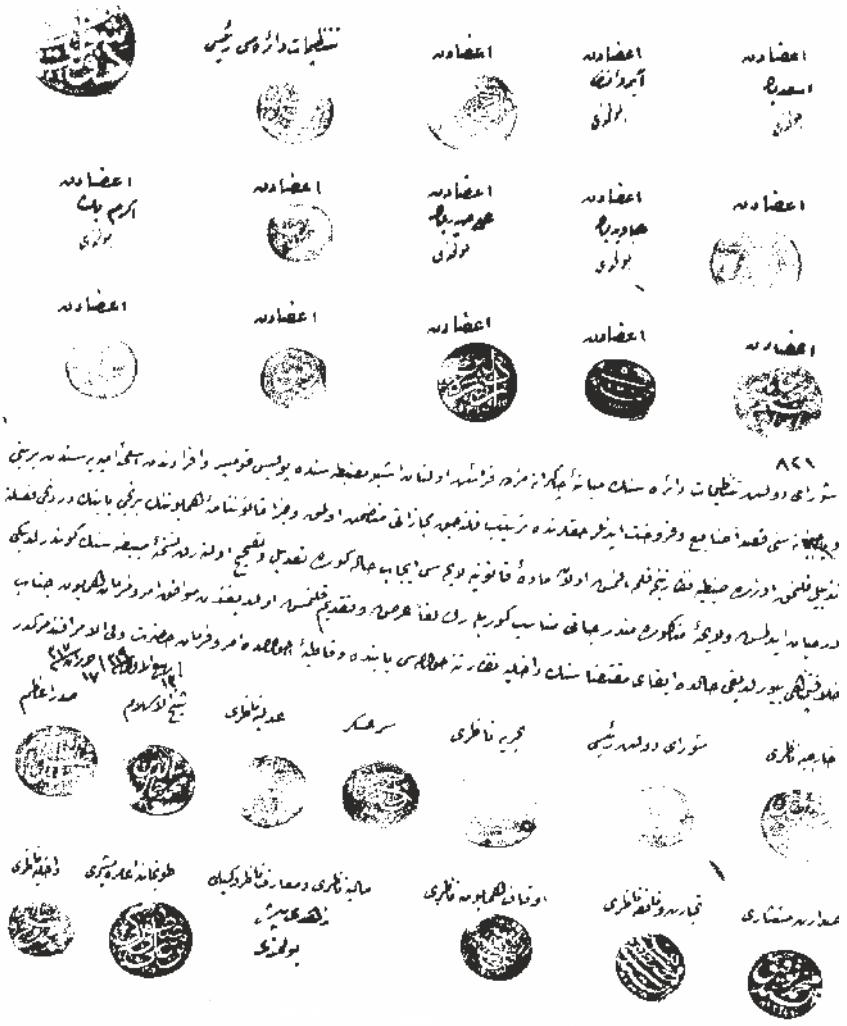
شورای دولت
تنظیمات دائرهسی
عدد
٧٤٧

داخلیه نظارتنك شورای دولته حواله بیوریلان ١٩ رمضان تاریخ و ایکی بیك یدی یوز سكسان بری نومرولی تذكرهسی تنظیمات دائرهسنده قرائت اولندی

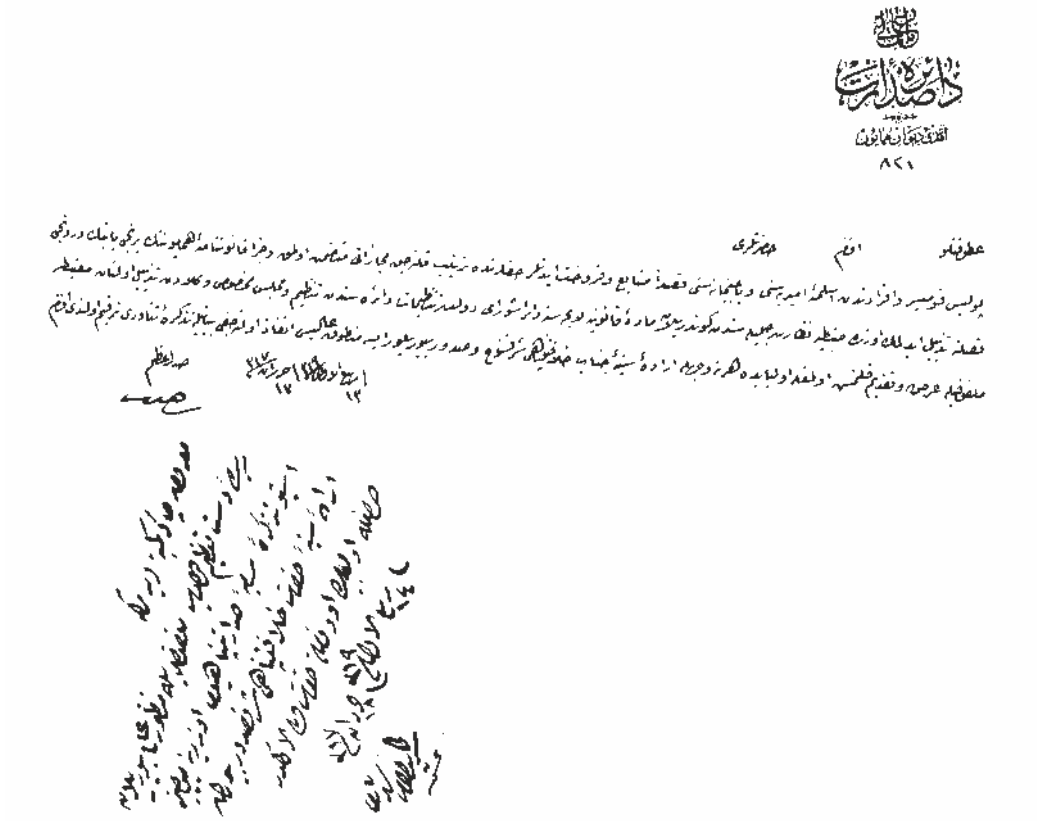
مآلنده پولیس قومسیر و افرادندن اسلحهٔ امیریهیی ضایع و فروخت ایدنلر حقلرنده بر معامله اجرا و جزا تعیین ایدیلهمامسندن طولایی اسلحهٔ امیریه محافظه اولنهمامقده و بو مثللو شورای دولته کوندریلدیکی حالده یالکز ضایع ایدیلن اسلحهنك اخذ قیمتیله اکتفا قلنمقده اولوب حالبوکه صنف عسکریده حائز اولان پولیس قومسیر و افرادینك یالکز تضمینات ایله محکوم ایدلمسی دوچار مضایقه اولهرق مأمورینك حائل اولدقلری اسلحهٔ امیریهیی فروخت و یا ضایع ایتملری و اسلحهٔ امیریهنك ضیاعی ایچون بونلره مجازات عظیمه لازم و پولیس مأمورلرندن بریسی اولهرق احوال جزائیهده پولیس مجلسنه دوچار مجازات ایتملك اصولی جاری اولدیغندن اسلحهٔ امیریهیی صاتانلر ویاخود صورت سائرهده ضیاعنه سببیت ویرنلر افرادی عسکر حقنده اجرا ایدیلمکده اولدیغی احکام قانونیهده دخی بعدما اسلحهٔ امیریهسنی ضایع ایدن پولیس مأمورلرینك دخی عسکری قانوننامهٔ همایونی توفیقاً پولیس مجلسنه ویا دیوان حربه دوچار مجازات ایدلملری ویاخود مأمورین ضابطهیه مخصوص اولهرق نظام اوزره آیریجه بر جزا ترتیب ایدلمسی حقنده ضبطیه نظارتندن وارد اولان تذکرهنك تقدیم قلندیغندن بحثله اقتضاسنك شورای دولتجه قرارلشدیرلمسی لزومی کوسترلمشدر

پولیس مأمورلرندن اسلحهٔ امیریهیی ضایع ویا فروخت ایدنلر حقنده ترتیبی لازم کلان مجازات مقتضیه قانونده جزاده بر مادهٔ مخصوصه بولنمدیغی جهتله شورای دولت بدایت محکمهسنجه بو بابده وقوع بولان تنبیهات مکرره خلافنده اسلحهٔ امیریهیی ضایع ایدن پولیس مأمورلری حقنده فروخت ویا ضایع ایدیلن اسلحهنك بدلی تضمینی ایله برابر قانونده مذکور بولندیغی مادهنك احکامنه توفیقاً حبس ویا جزای نقدی مجازاتلرینك تطبیق صورتیله ترتیب مجازات قلنمقده اولدیغی لدی الاستقصا اکلاشلمش ایسه ده حفظ آسایش مأموری اولوب واسطهٔ محافظه اولهرق یدلرینه تودیع ایدلمش بولنان اسلحهیی صاتانلر حقنده تضمینه ویا … مجازاتلرینك تطبیقیله محکومیت جزاسی کافی اولمیهجغندن اضاعه ایله فروخت صورتلری تفریق ایدلرك اولبابده بر مادهٔ قانونیه تدوینی بالتنظیم ایجابی حقنده وقوع بولان اشعار اوزرینه ضبطیه نظارتی اداره قومسیونجه قلمه آلنوب نظارت متالیهانك ٨ ذی القعده تاریخلی تذکرهٔ جوابیهسیله ارسال قلنان لایحهده پولیس قومسیر وافرادندن اسلحهٔ امیریهلرینی ضایع ایدنلر ویاخود … سلاحلرینی شخص آخره ویرنلر ضایع ایتدکلری ویا شخص آخره ویردکلری سلاحلرك قیمتینی تضمینیله برابر اوچ آی حبس جزاسیله مجازات ایدیلور تکرری حالنده ذکر اولنان جزالرله برابر مأموریتندن ده طرد اولنور و بونلردن اسلحهٔ امیریهلرینی صاتانلر سلاحك بدلی تضمینیله برابر مأموریتندن طرد وبر سنه حبس ایدیلور ایشبو مجازات پولیس مجلسلرجه ترتیب وضبطیه ناظرینك تصدیقیله اجرا اولنور » دیو محرر ایسه ده اسلحهٔ امیریهیی ذکر ونهاره دوشورمك وعربهده قونارده صاحبه کبی احوال غیر اختیاریه ایله ضایع ایدنلر حقنده مجازات ترتیبی مغایر معدلت اولدیغی جهتله بو صورتده اضاعهنك دیکرندن تفریقی لازمهدن بولندیغی کبی لایحهٔ مزبورهده محرر اولدیغی وجهله اسلحهسنی شخص آخره ویرنلر ایله صاتانلر حقنده بشقه بشقه مجازات ترتیبی ده موافق مصلحت اولمدیغندن وبوکبی مجازاتك ترتیبی محاکم ادارهیه عائد اولدیغی حالده پولیس مجلسلرجه ترتیبی مغایر اصول وقانون اولدیغندن لایحهٔ مرقومهنك « اسلحهٔ امیریهسندن برینی ویا جبخانهسنی صاتانلر ویا قصداً تلف ایلیانلر ویاخود ذکر ونهاره دوشورمك وعربهده قونارده صاحبه وبر حادثه اثناسنده غائب ایلمك کبی احوال غیر اختیاریه ایله ضایع ایتدیکنی شهادات ودلائل وامارات کافیه ومقنعه ایله اثبات ایدهمیوب بلا جهت بابده دعوا

(Belgenin Devamı)

*

63[64]

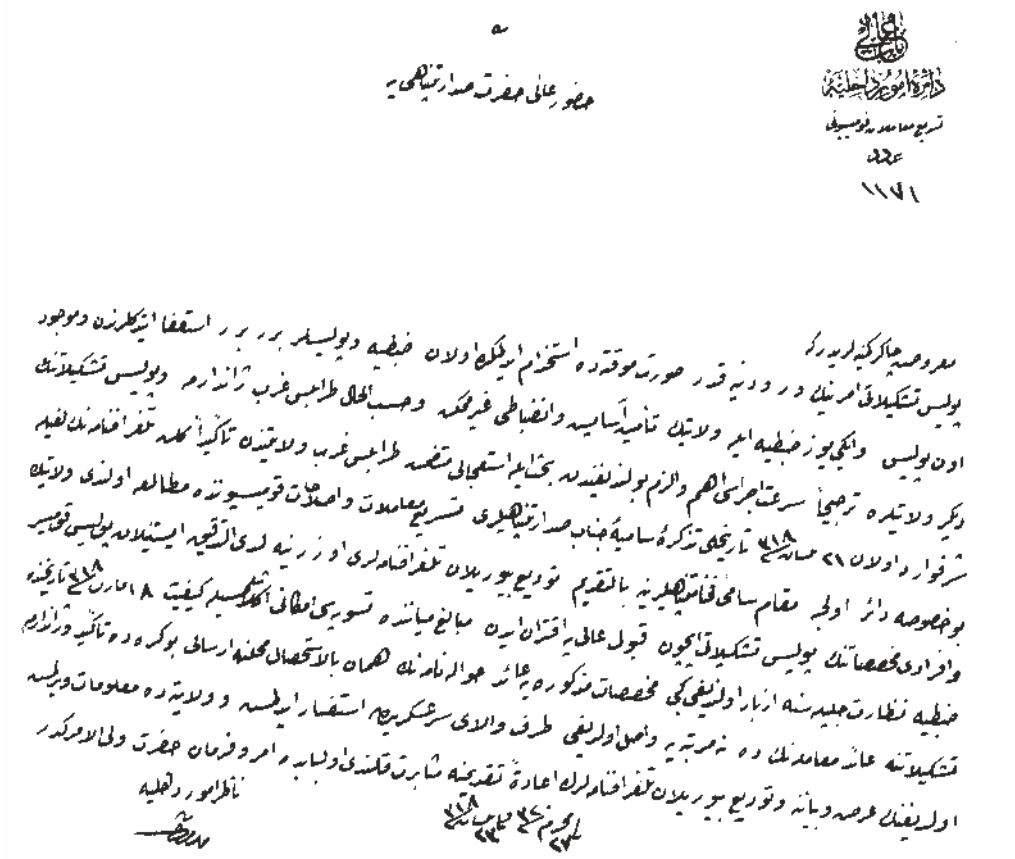
Trablusgarp Vilayetindeki polis teşkilatının diğer vilayetlere nazaran daha çabuk kurulması hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 63 • Sayfa: 110)

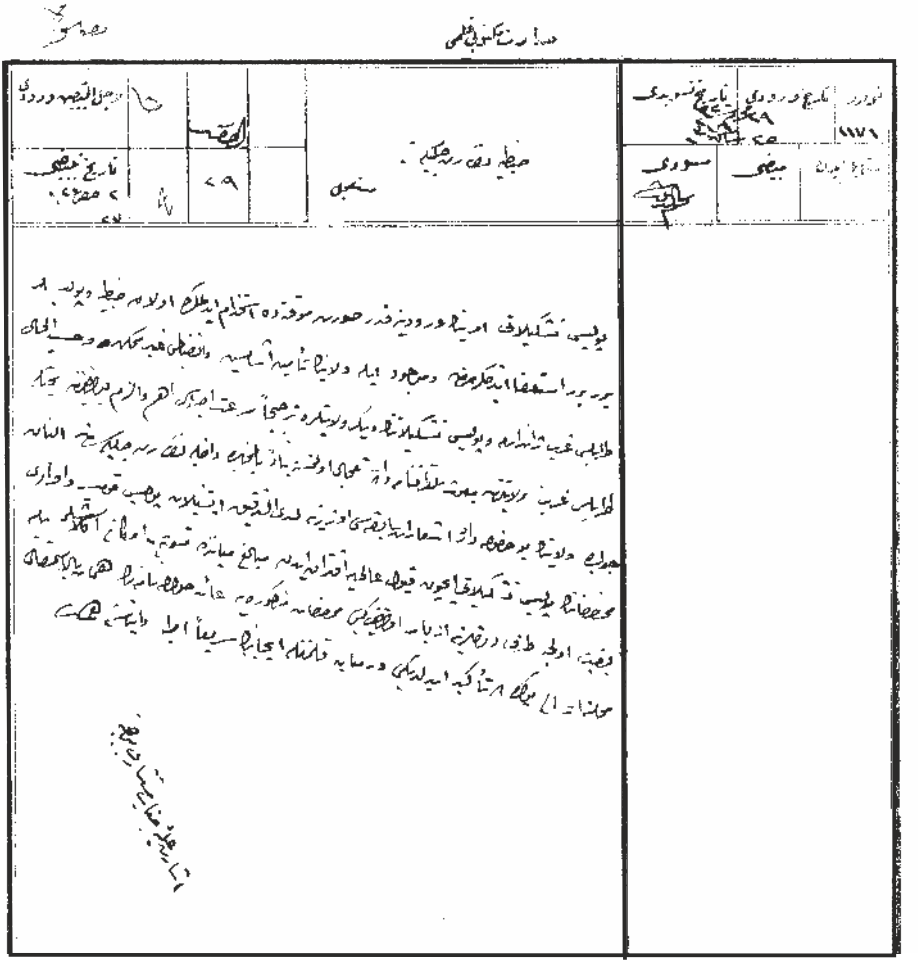
Belge 63

64 BOA. BEO. 1844-138252.

*

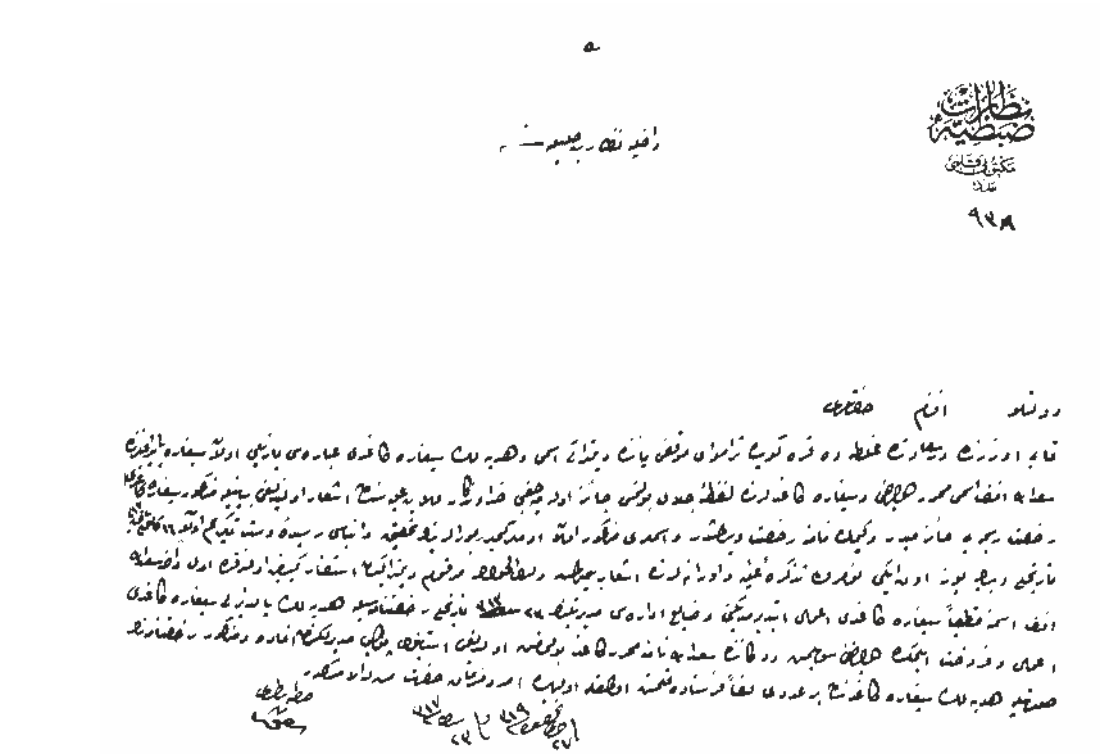

*

64[65]

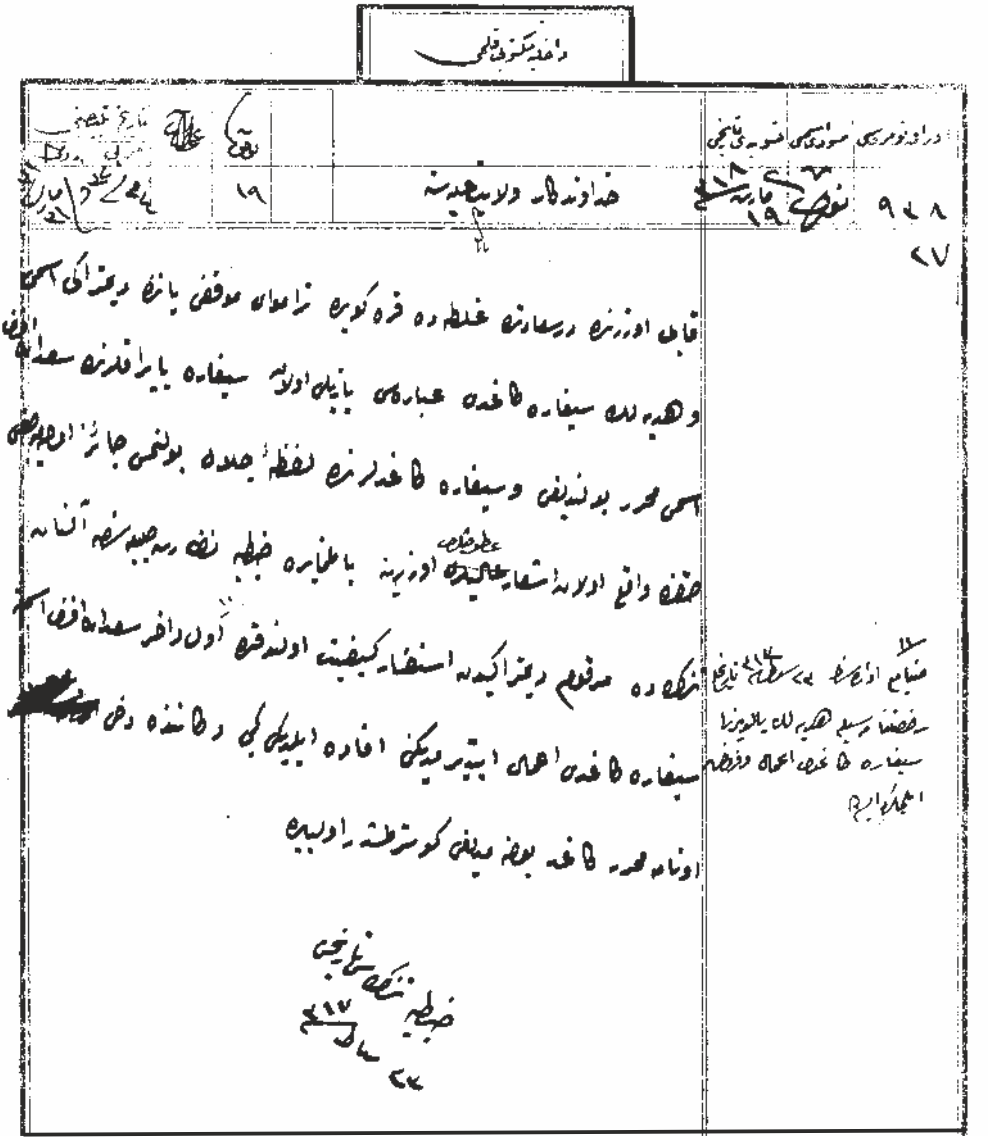
Sigara kâğıtları üzerinde, Sadullah ismindeki gibi Allah lafzının bulunmasının uygun olmayacağına dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 64 • Sayfa: 112)

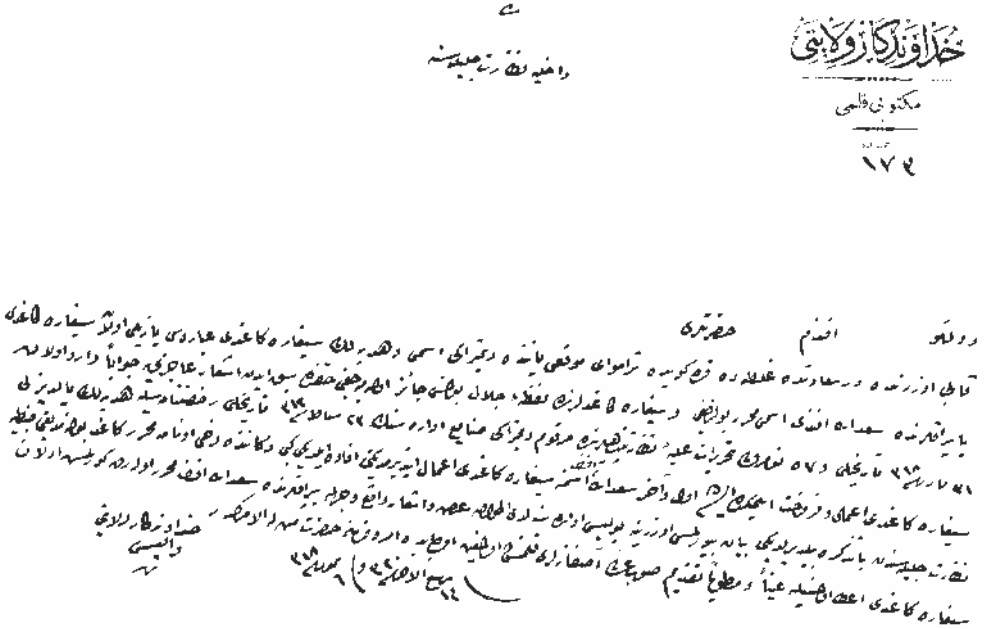
Belge 64

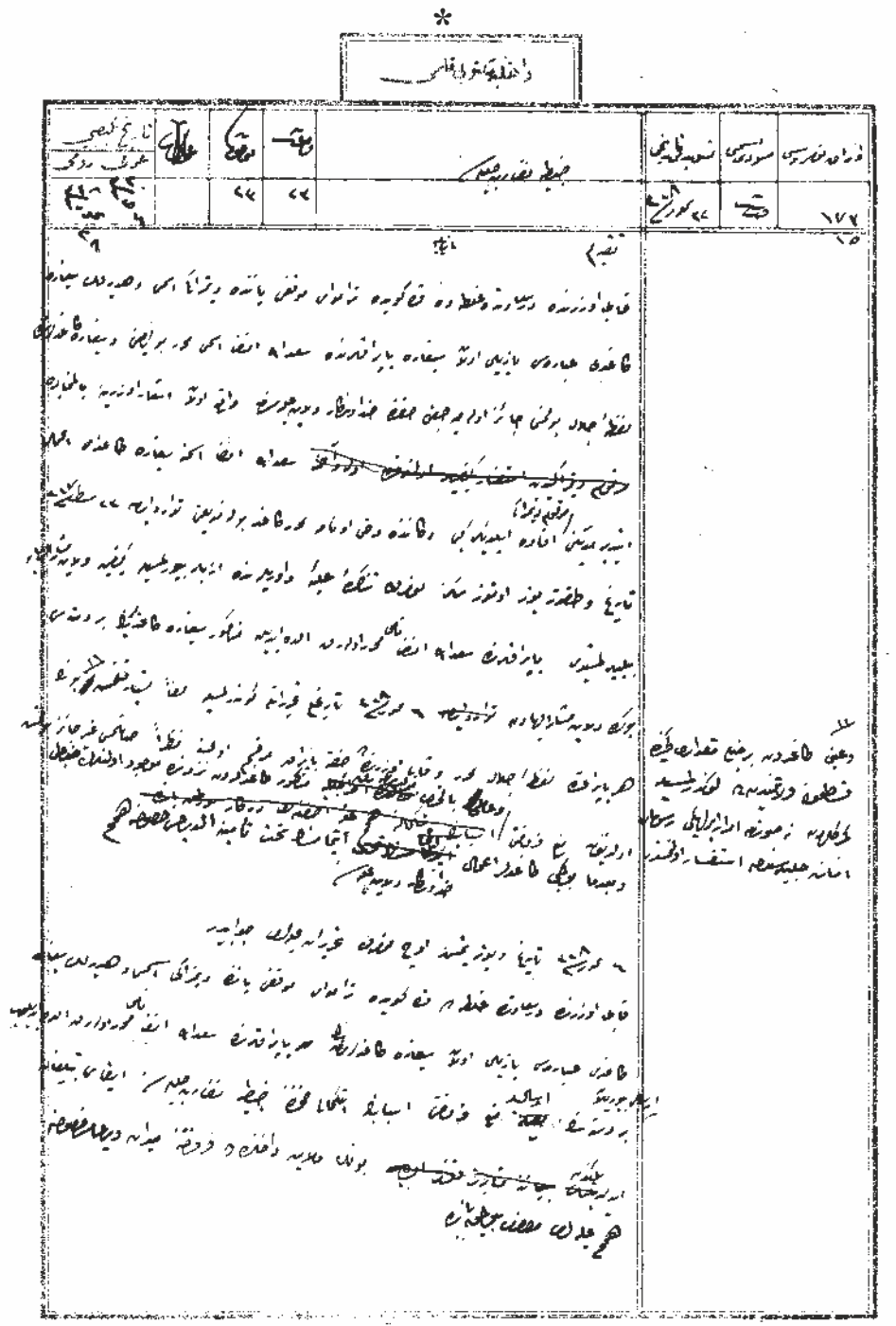
65 BOA. DH. MKT. 478-16.

*

*

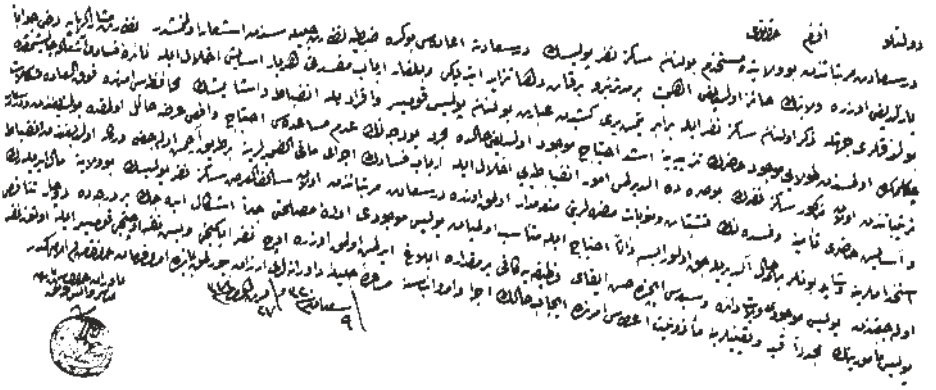

خزانه و دفتر کبار و لایتی
مکتوبی قلمی
۱۷۲

65[66]

Dersaadet kadrosundan olup Manastır'da görevli sekiz polisin Dersaadet'e iadesi Zaptiye Nezaretince talep olunmuş, ancak burada asayişin temini ve Bulgar harekâtına karşı polislerin istihdamının zaruri bulunduğuna dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 65 • Sayfa: 116)

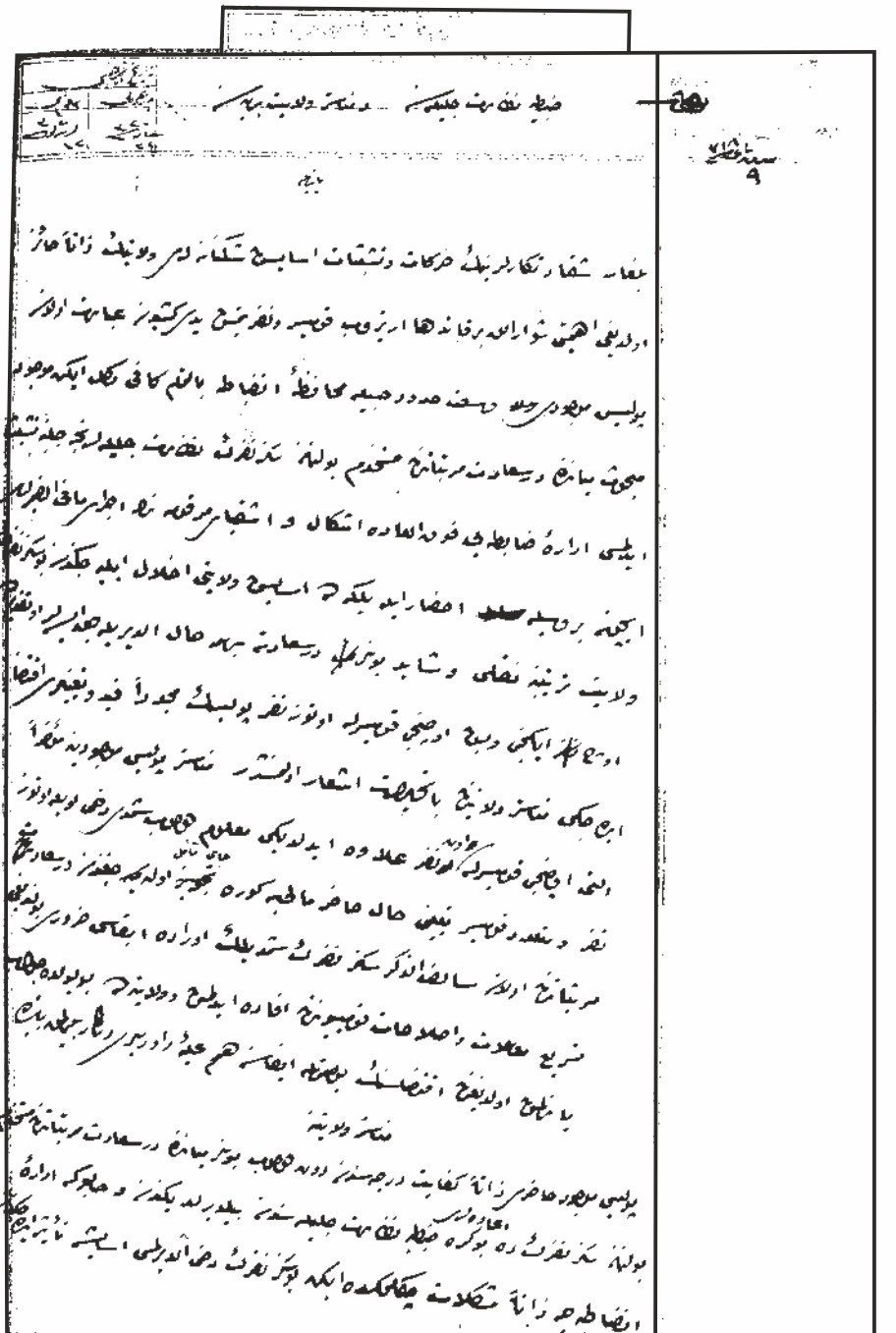

Belge 65

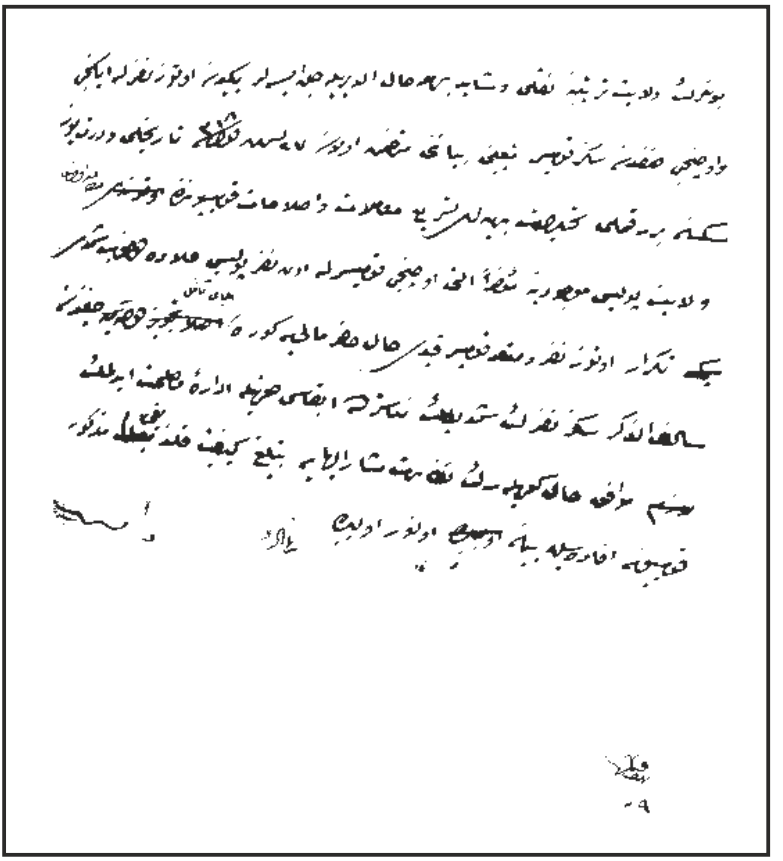
66 BOA. DH. TMIK. S. 40-43.

*

(Belgenin Devamı)

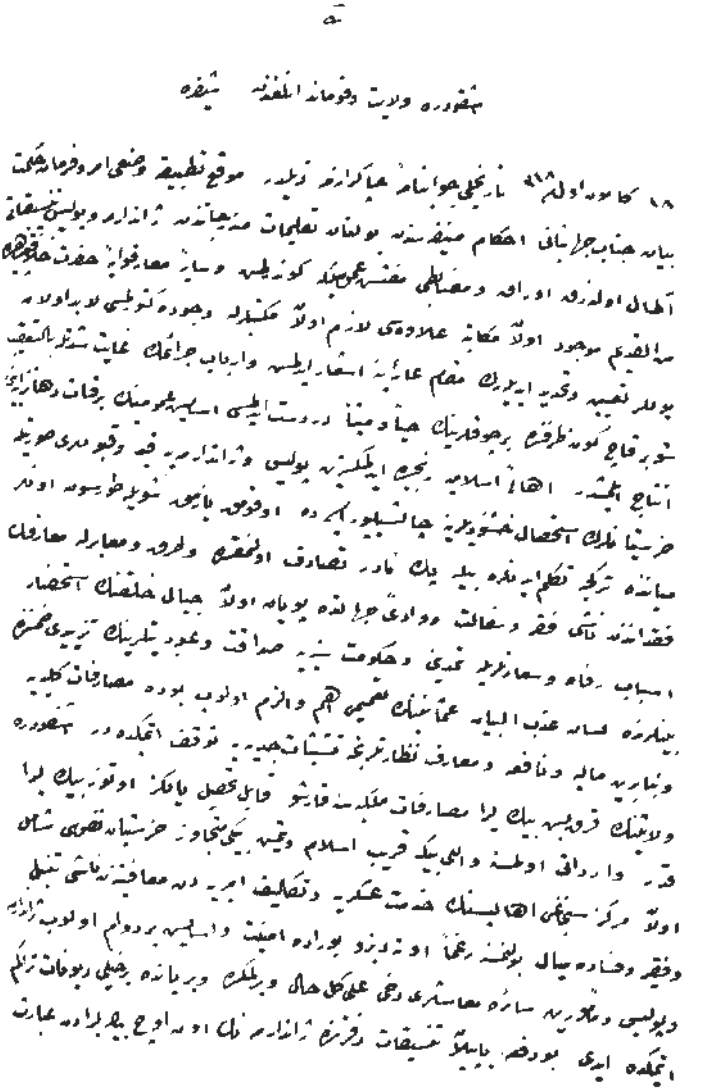

*

66[67]

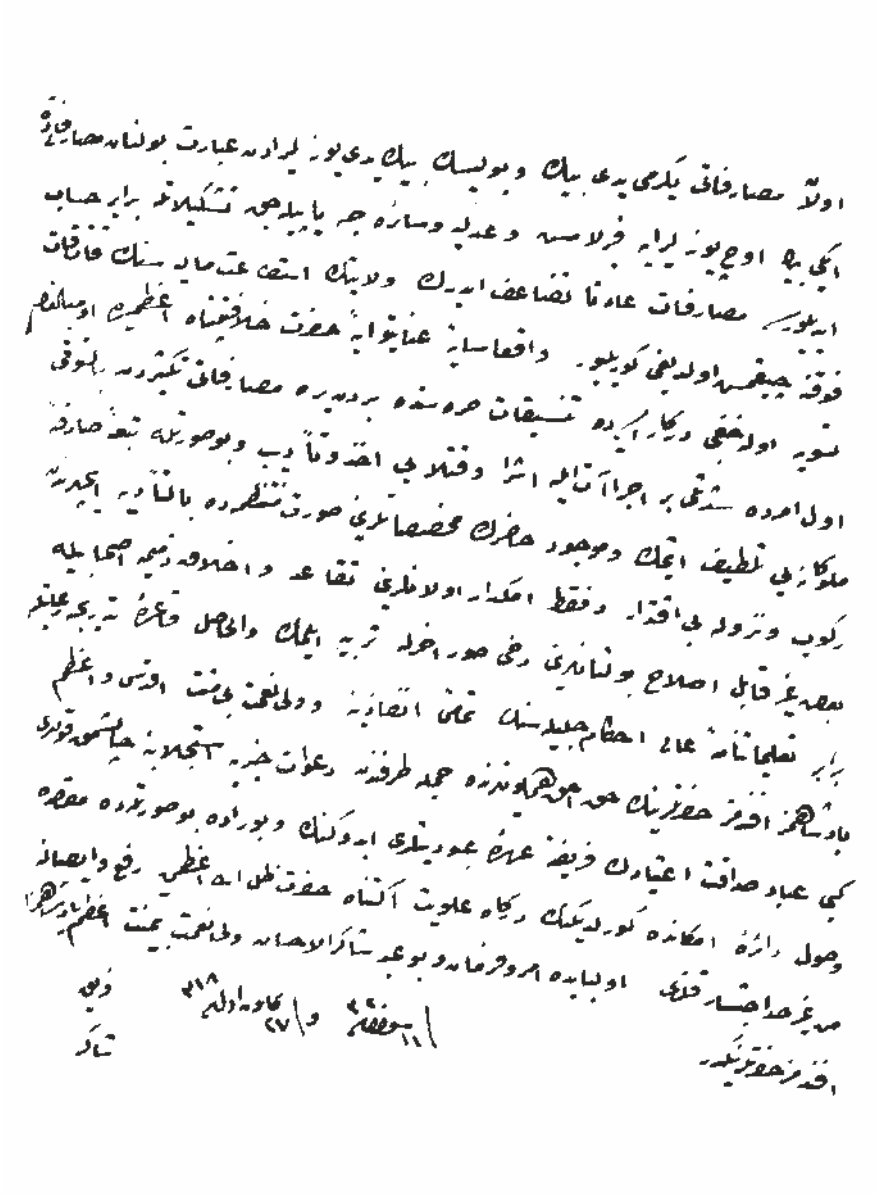
İşkodra Vilayetinde jandarma ve polis teşkilatlarının düzeni ve ıslahı hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 66 • Sayfa: 121)

Belge 66

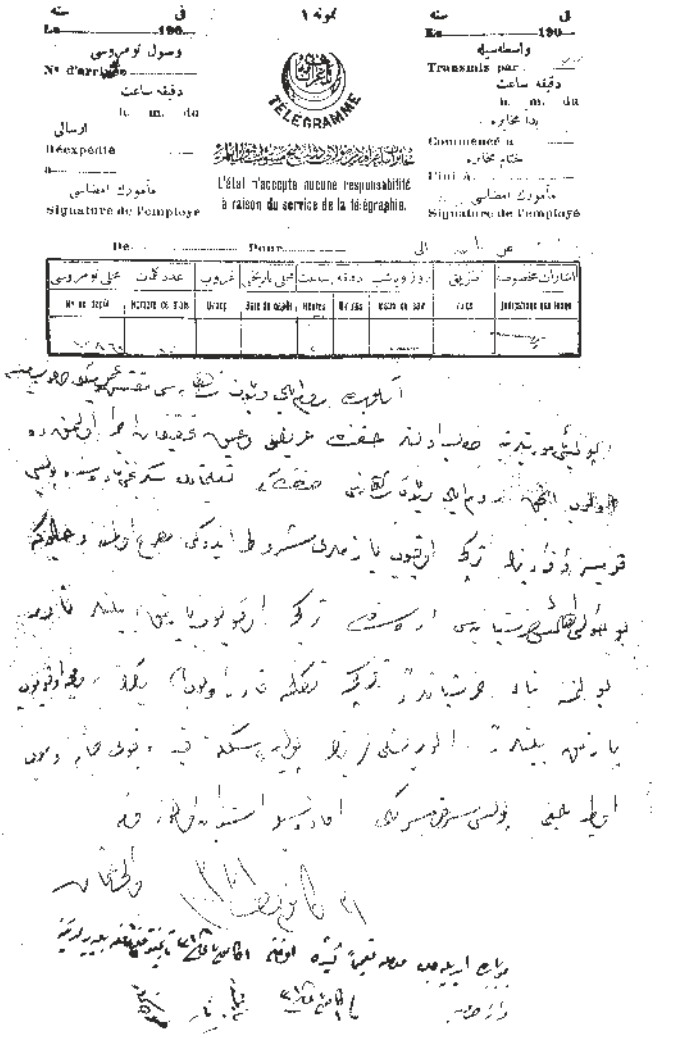
67 BOA. Y. PRK. ASK. 189-33.

(Belgenin Devamı)

67[68]

Polis memuriyetlerine talip olanlardan Türkçe okuma-yazma bilenlerin istendiği, ancak Hıristiyanlar bilmediği için Rumca bilenlerin alınıp alınmayacağına dair Yanya Valisi Osman'ın telgrafı.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 67 • Sayfa: 123)

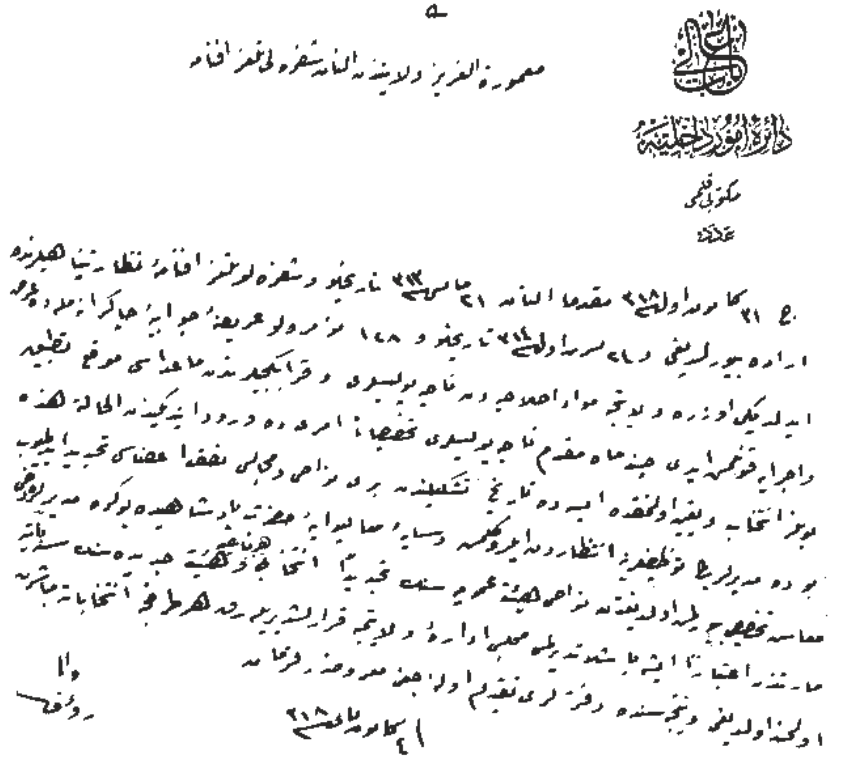

Belge 67

68 BOA. TFR. I. YN. 3-209.

68[69]

Mamuretülaziz (Elazığ) nahiyelerinin umumi heyetlerinin kurulduğundan beri hiç değişmediğinden, polislerin dışındakilerin yeniden seçilmesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 68 • Sayfa: 124)

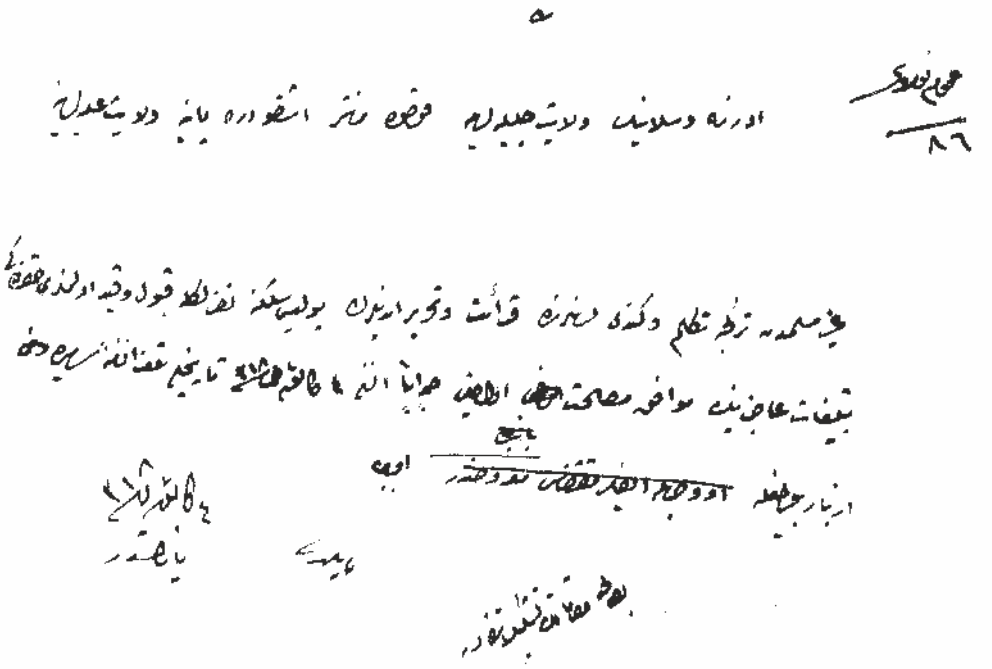

Belge 68

69 BOA. DH. TMIK. S. 40-71.

69[70]

Türkçe konuşup kendi dillerinde okuma-yazma bilenlerin polis olabileceklerine dair bilgi ibraz edildiği hususunda vilayetlere çekilen telgrafa dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 69 • Sayfa: 125)

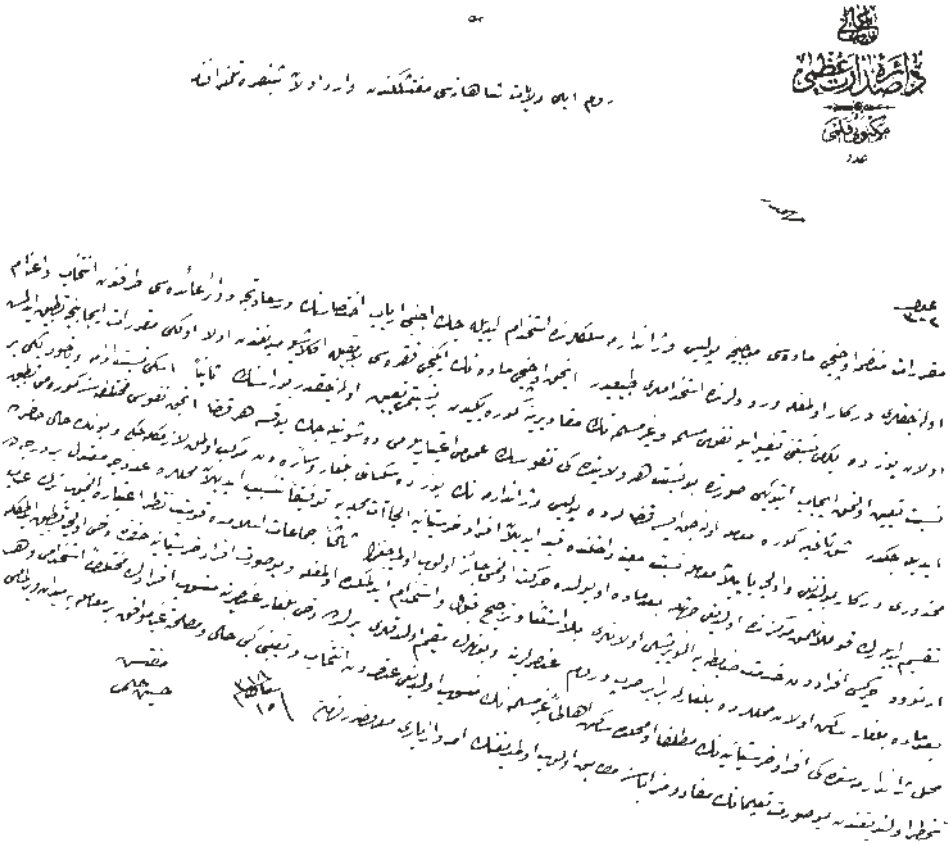

Belge 69

70 BOA. TFR. I. UM. 1-44.

70[71]

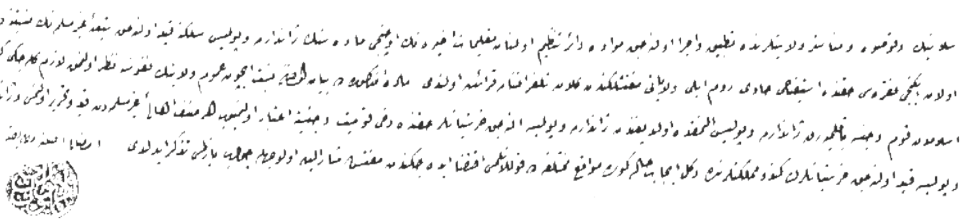
Jandarma ve polis mesleğine kayıt edilecek gayri Müslim hakkında beyan edilen oran için vilayetin genel nüfusuna bakılmak lazım geleceği gibi İslam'dan kavim ve cinse bakılmayarak jandarma ve polis alınmakta olduğundan Hıristiyanlar hakkında da kavim ve cinse itibar edilmeyip her sınıf gayri Müslim ahaliden jandarma ve polis alınarak uygun yerlerde istihdamlarına dair
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 70 • Sayfa: 126)

Belge 70

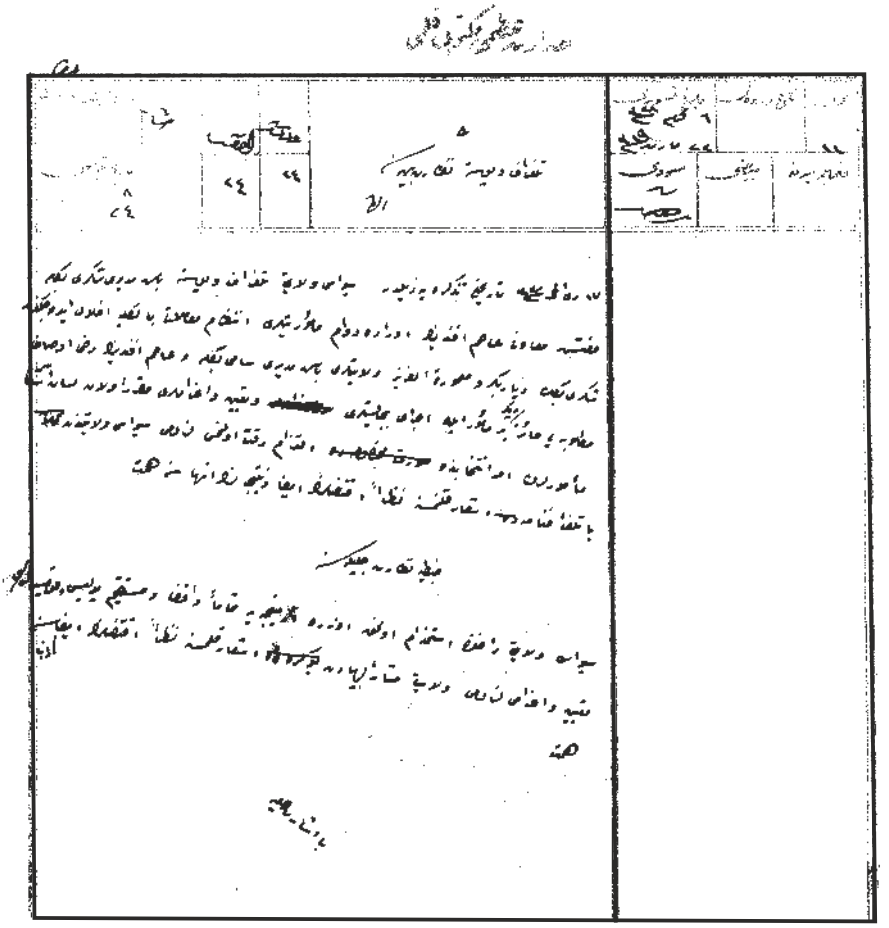
71 BOA. BEO. 2014-151047.

71[72]

Sivas Vilayetinde istihdam olunmak üzere Ermenice bilen polis ve komiserlerin gönderilmesinin talep edildiğine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 71 • Sayfa: 128)

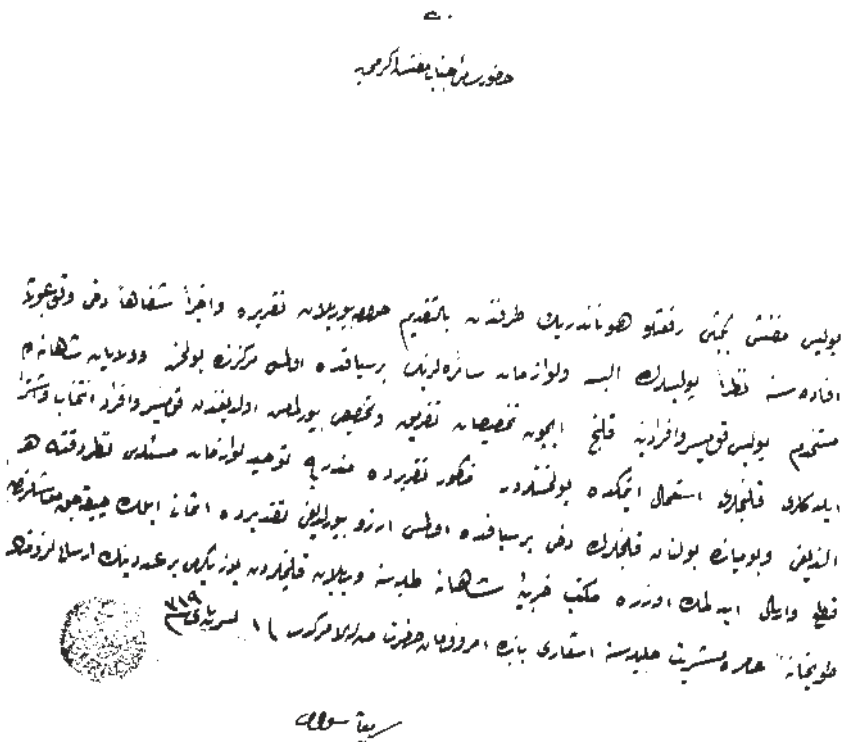

Belge 71

72 BOA. BEO. 2038-152809.

72[73]

Polislerin elbise ve diğer kullandıkları malzemelerin aynı tarzda olması, polislerin ihtiyacı olan kılıçlar için bütçeye karşılık konulmadığından bunların ücretlerinin maaşlarından kesilmek kaydıyla Harbiye Mektebinden karşılanması hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 72 • Sayfa: 129)

Belge 72

73 BOA. TFR. I. MKM. 5-486.

73[74]

Silah dükkânlarının önünde kanun memurlarıyla polis memurlarının bulundurulmasına dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 73 • Sayfa: 130)

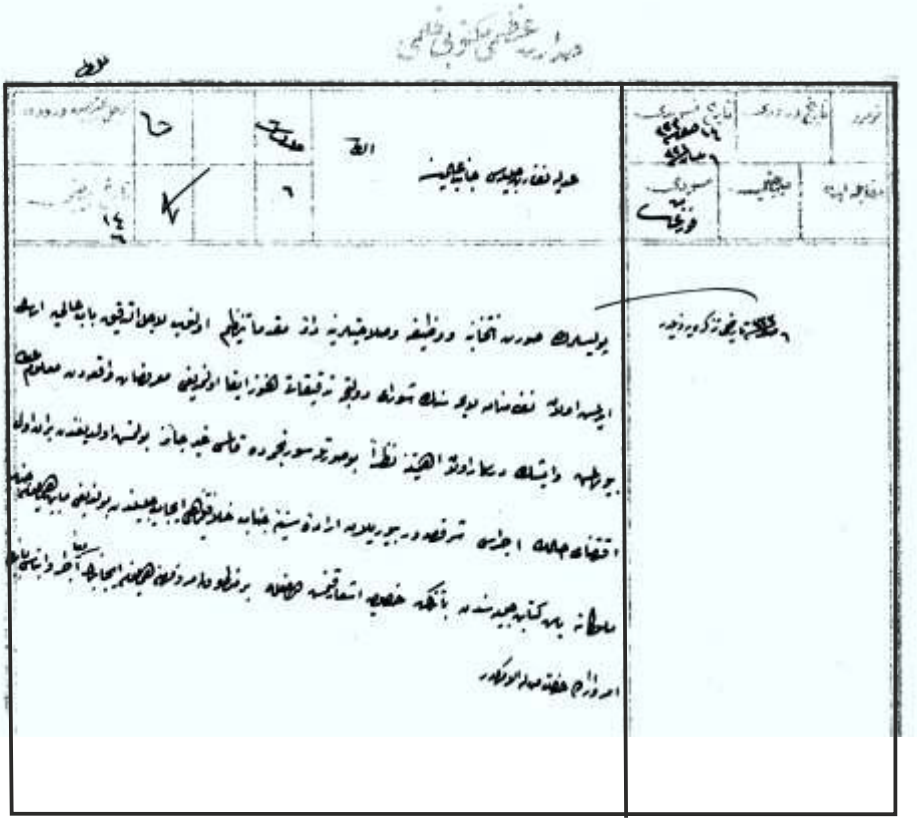

Belge 73

74 BOA. Y. PRK. ZB. 35-32.

74[75]

Polislerin mesleğe seçimi, vazife ve yetkilerine dair hazırlanan nizamname tasarısının Şura-yı Devlet'ce henüz incelemesi yapılmadığından bu işin bir an evvel yapılması hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 74 • Sayfa: 131)

Belge 74

75 BOA. BEO. 2553-191475.

75[76]

Silahaltına çağrılan redif askerlerinden polislik yapmakta olanların istisna tutulmalarının uygun görülmediğine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 75 • Sayfa: 132)

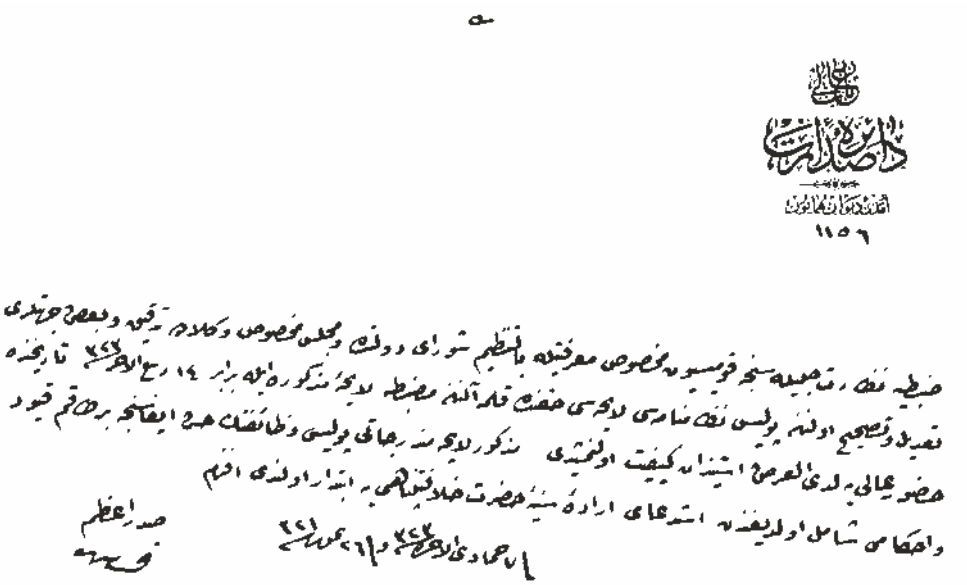

Belge 75

76 BOA. BEO. 2617-196231.

76[77]

Zaptiye Nezareti'nce komisyonda ele alınan Polis Nizamnamesi layihasına dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 76 • Sayfa: 133)

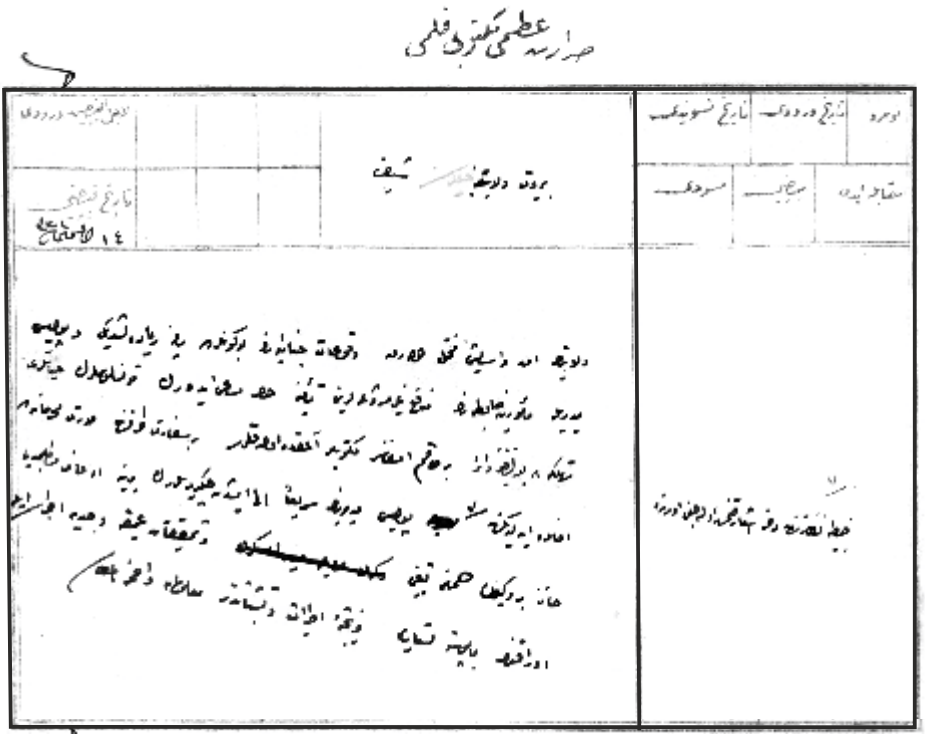

Belge 76

77 BOA. Y. A. HUS. 491-35.

77[78]

Polis müdürünün görevini hakkıyla yerine getirmediği ve konsolosların hayatlarının tehlikede olduğu düşünüldüğünden, görevli polis müdürünün değiştirilmesinin istenmesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 77 • Sayfa: 134)

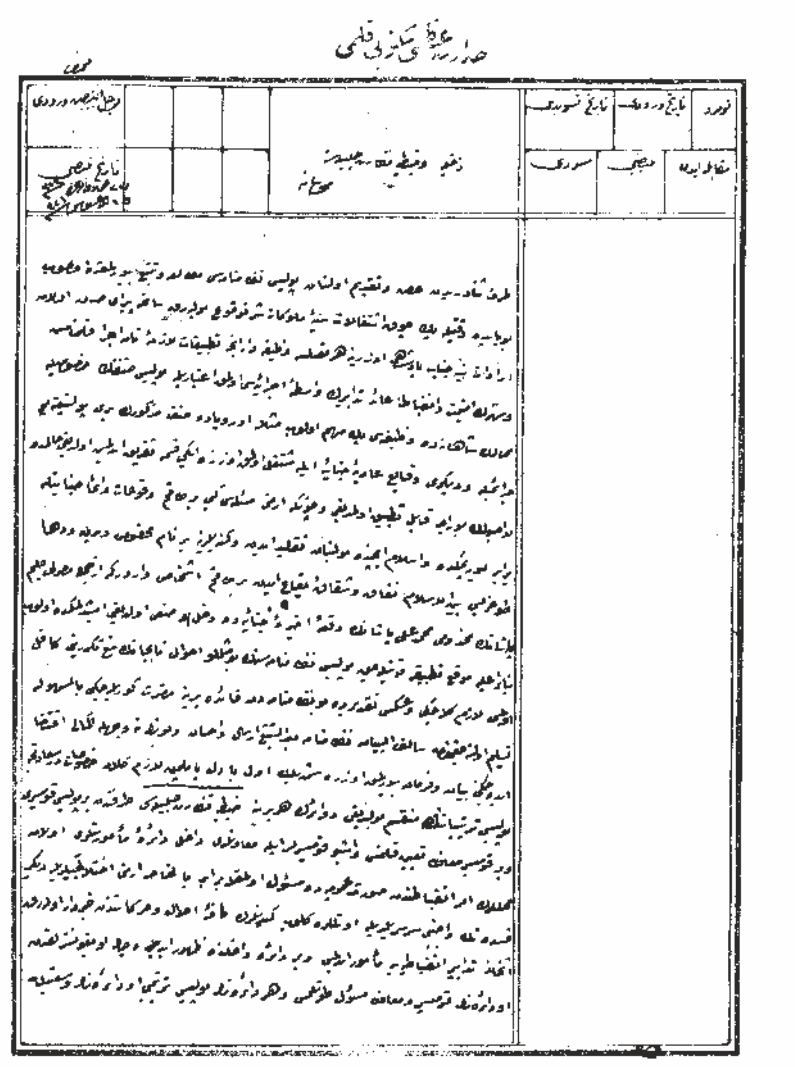

Belge 77

78 BOA. BEO. 2899-217403.

78[79]

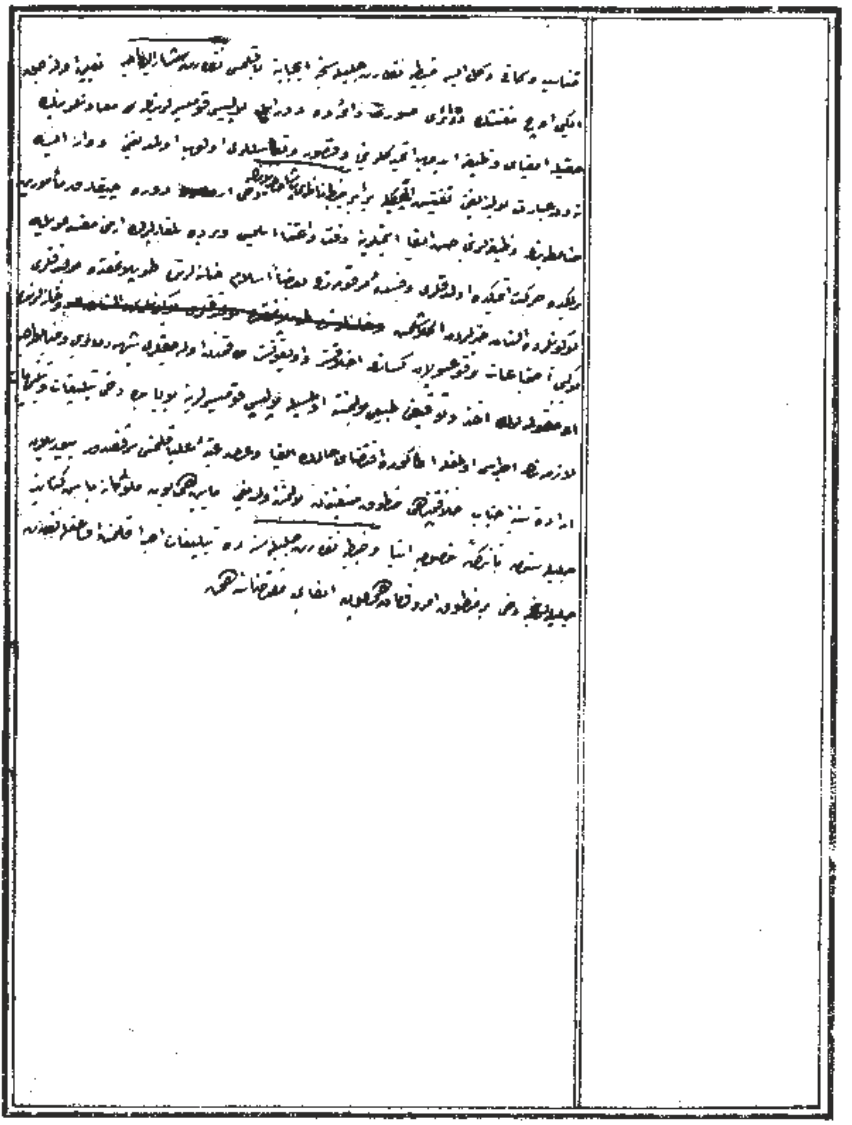
Polis Nizamnamesi ile yapılması gereken bazı polisiye tedbirlerin alınması hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 78 • Sayfa: 135)

Belge 78

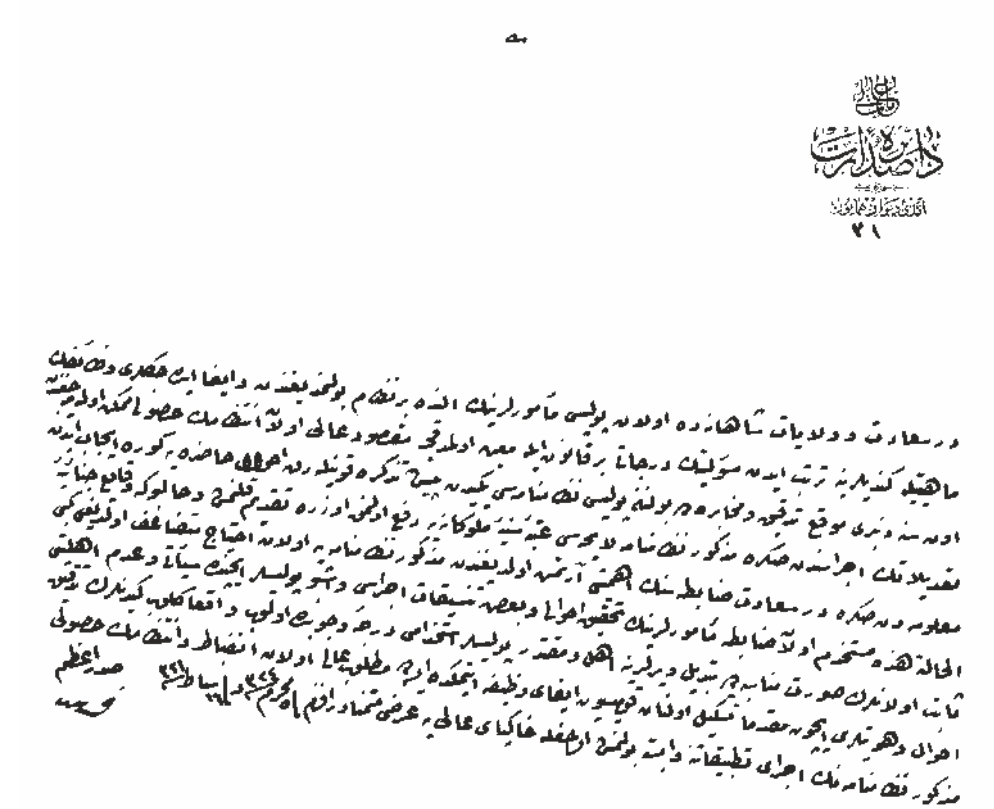
79 BOA. BEO. 2653-198963.

(Belgenin Devamı)

79[80]

Vazifelerin mahiyeti ve mesuliyetleri hakkında Polis Nizamnamesinin yeniden düzenlenmesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 79 • Sayfa: 137)

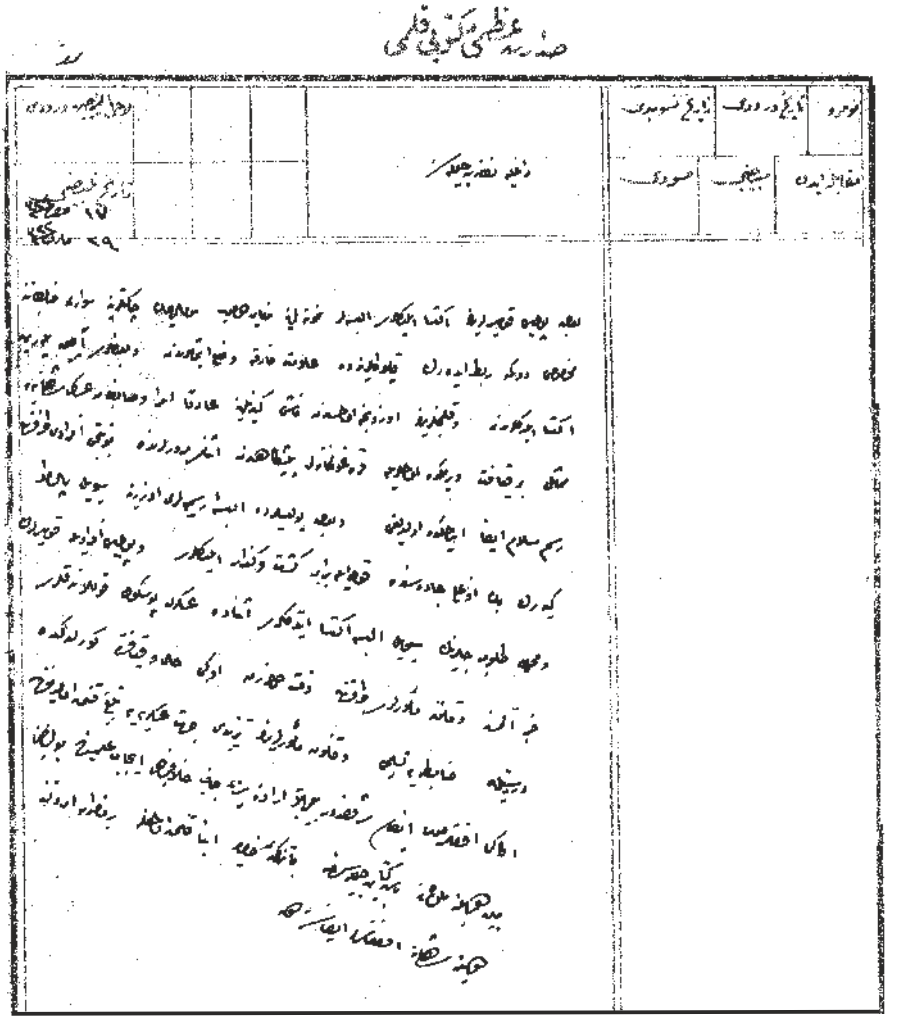

Belge 79

80 BOA. Y. A. HUS. 500-20.

80[81]

Bazı polislerin giydikleri elbiseler örneklerine uygun olmadığı, ayrıca tulumbacıların sivil elbiselerinde askeri püskül kullandıkları görüldüğünden böyle giyinenlerin zabıtaya teslim edilmesine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 80 • Sayfa: 138)

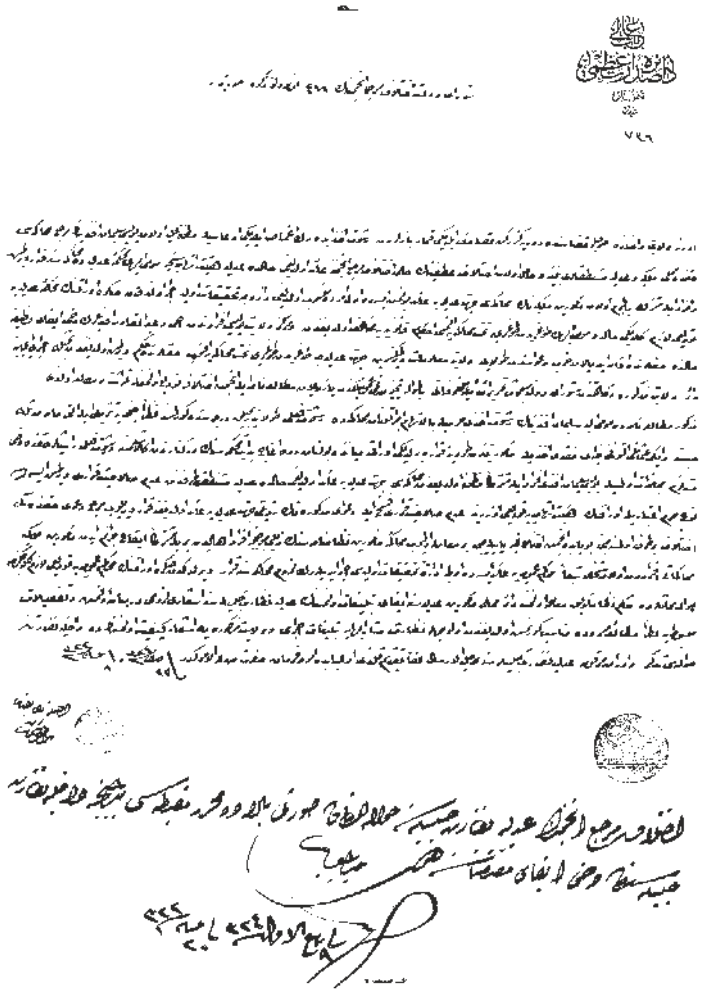

Belge 80

81[82]

Devriye gezerken tesadüfen karşılaştığı kumarbazlardan rüşvet almakla suçlanan polisin muhakemesi hakkında mülki ve adli birimler arasındaki ihtilafın İhtilaf-ı Merci Encümenince çözüleceğine dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 81 • Sayfa: 139)

Belge 81

82 BOA. DH. MKT. 1083-78.

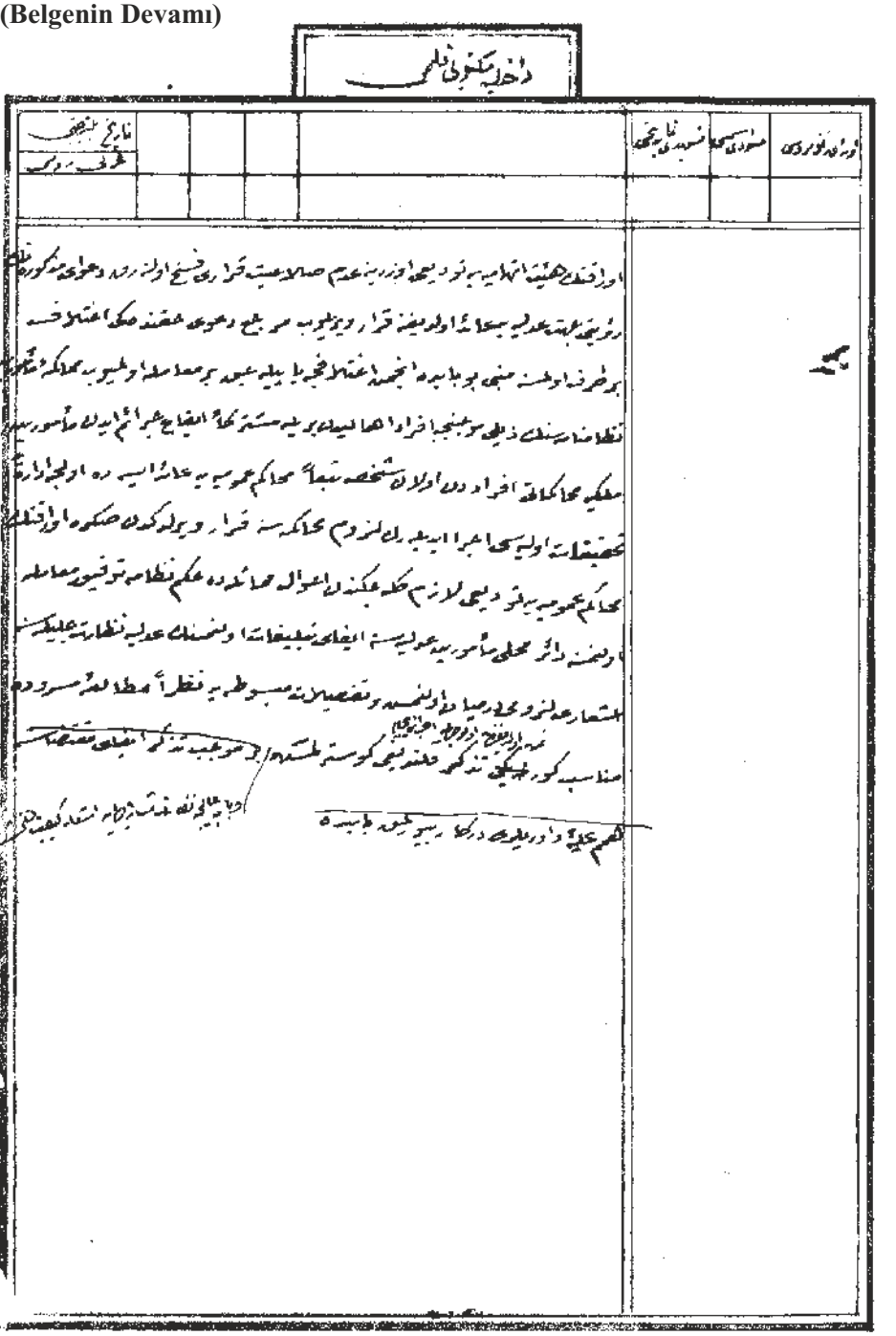
*

داخلیه مأمورین فلمی

۷۲۶ ۵۵	بولاق	۲۷ سنه		۲۷	۲۹	

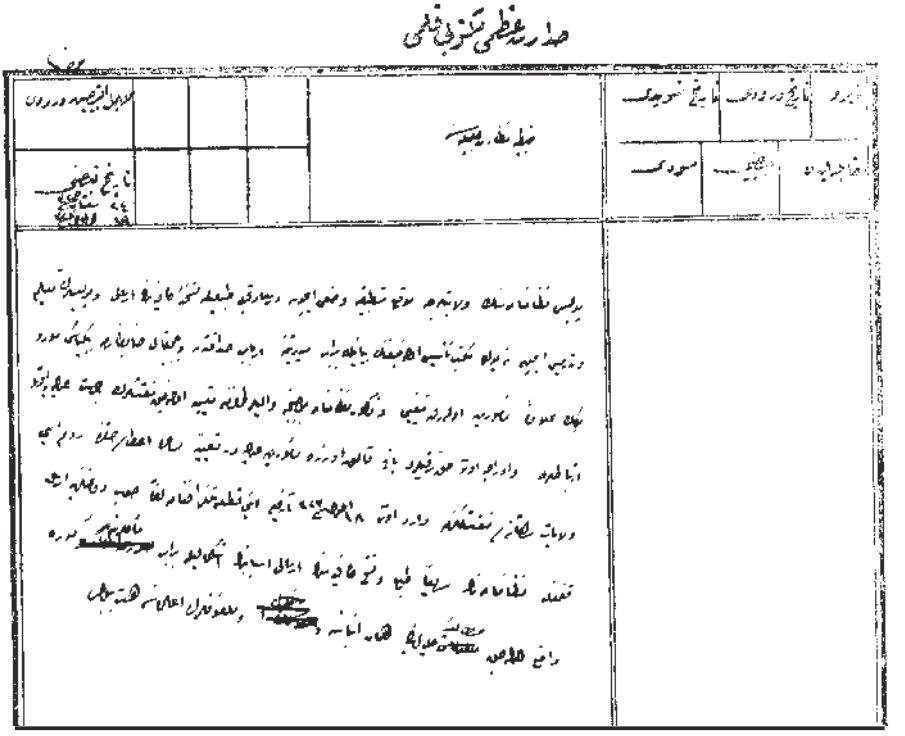
صورتیله تحریر و تنظیم قلنمش اولوب بو کره ایکیدن تصادف ایدیلن محمد بازلودن رشوت اخذ ایده رك
اغراضه ایدیلن اعمالدن مذکور محمد بازلو یوزیسه سیواس افندیلرك رشوت اخذ ایتدکلری مرجع محاکمه سی
عضو محکمه عدلیه مستنطقلرندن بینده حاصل اولان اختلاف عطفیندن
اختلاف مرجع انجمن عالیسی اولمغله عدلیه نظارت جلیله سنجه موجبنجه محاکمه اجراسنه
محاکمه سی قرار ویلمسی واقعه نك مشترك المجرم اولدقلرندن مأموریه محلی اولمق محاکمه سی جهتله
عدلیه یه احاله قلنمسی اوزرینه اجراسنه مباشرت اولنان تحقیقاتدن ایله اجرا اولنان تحقیقات
عدلیه یه احاله قلنمسی اوزرینه اجراسنه مباشرت اولنان تحقیقاتدن ایله اجرا اولنان تحقیقات
عسکریه و اوراق محاکمه عدلیه یه تودیعی لازم کلدیکی حالده موجبنجه طوغریدن طوغریه
تحت محاکمه یه آلنمسی احکام قانونیه یه مخالف اولمغله اولباب عالیلرینه مراجعت قلنمش
احمد وعبد القادر افندیلرك دخی ایفای وظیفه حالنده عضو مستنطق ماقاسایه سیله
ضرب وعنف ایتدکلری مأمورلیه سعایت ویرلمکسزین بیهوده عدلیه یه طوغریدن
طوغریه محاکمه آلنمسنه مبنی اولمغله حکم ویرلمسه اولدیغندن بحث اجراسنه
دائر ولایت جلیله دن سنوارده دولته موسل تحریراتك سلخوفاده بالجمله اعضای
محترم انجمن عالی تنظیم اولنوب صورت
۲۰ سنه تاریخلو بیورلدیسی عالیله تبلیغ اولنان مضبطه ده مذکور
اجرا قلنان محاکمه ده رشوت فصلی طولاندیرمیجلمه دیه سنده کو یلسه قطع انجمن
تنزیل ایدلمکله آلنمیه مأمور اولدقلری حالده اخذ ایلدکلری
طوردیغه قرار ویرلدیکی اوراق میانده بولنان دوه اغاج باشیه محکمه سنك رکنارنده
اکلوسه ورشوت فصلی تحریر عضو مستلزم محاکمات اولسیله یولیسیه سیواس
افندیلرك مشترکا محاکمه سی عدلیه یه احاله اولنمش شاهده
عدلیه مستنطقلکی طرفندن عدم صلاحیت قراری ویرلمسه ایسه نوع بحث اعتباریله

(Belgenin Devamı)

82[83]

Polislerin talim ve tedrisi için ne türde Polis Okulu tesis edildiğinin ve Polis Okulu Müdürü olarak Belçikalı Binbaşı Moro'nun tayin edildiğine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 82 • Sayfa: 143)

Belge 82

83 BOA. BEO. 3158-236778.

83[84]

Dersaadet'te neşrolunan Polis Nizamnamesinin Resmi Gazete'de yayımlanması, Resmi Gazete olmayan yerlerde mahalli gazetelerce yayımlanması, hiç gazete olmayan yerlerde ilan edilerek duyurulması hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 83 • Sayfa: 144)

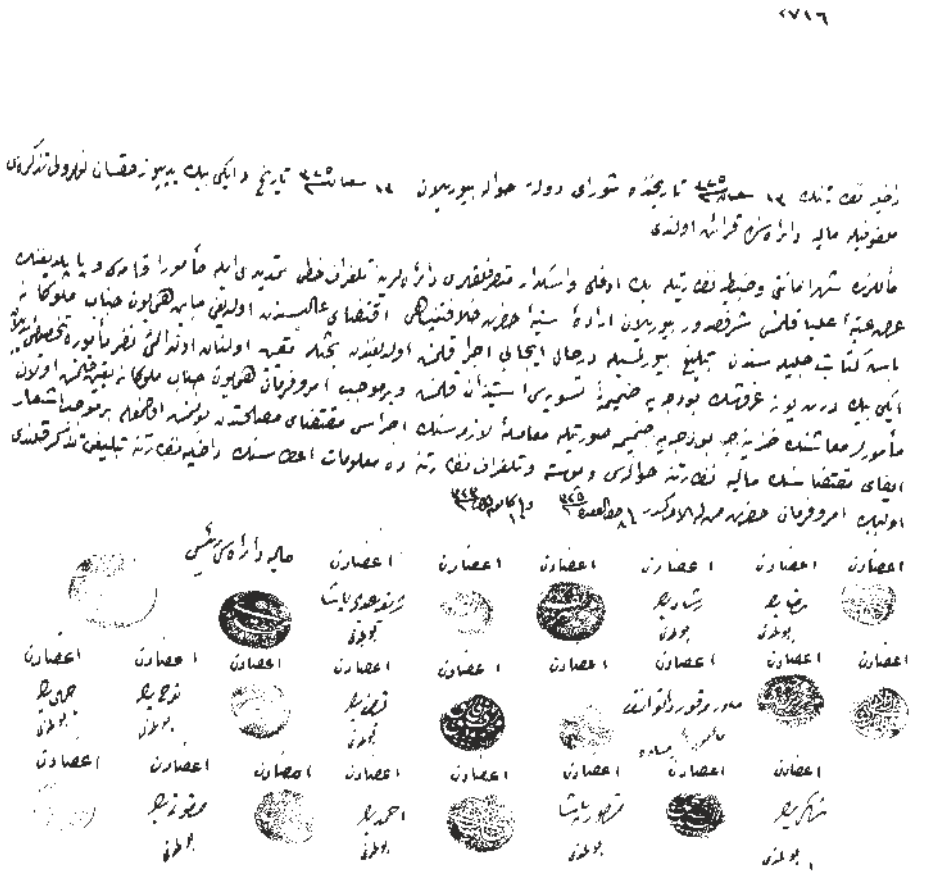

Belge 83

84 BOA. Y. MTV. 303-115.

84[85]

Şehremaneti, Zaptiye Nezareti, Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıklarına telgraf hattı çekilmesine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 84 • Sayfa: 146)

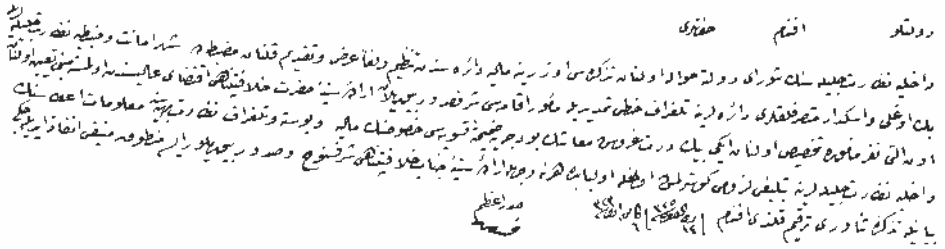

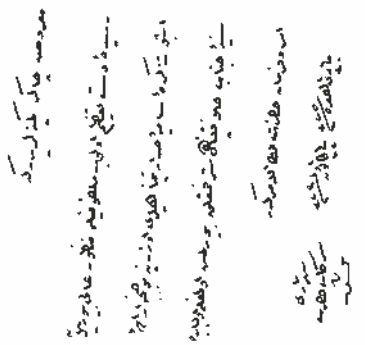
Belge 84

85 BOA. İ. PT. 24-36.

*

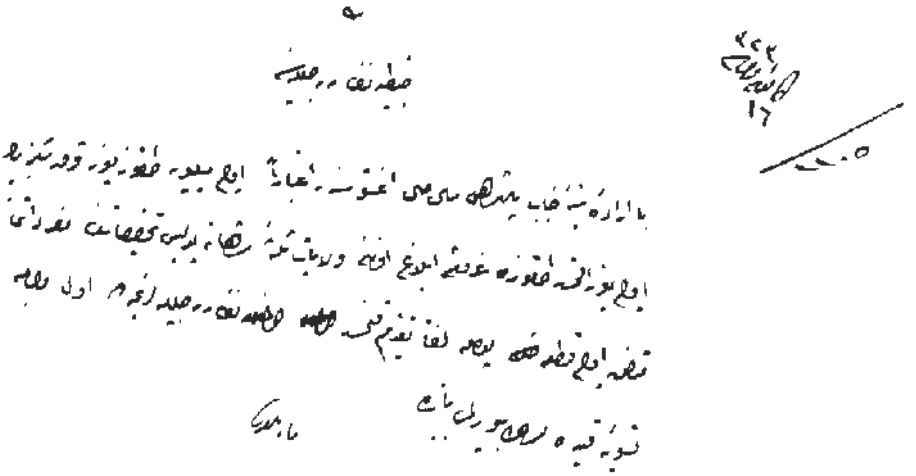

85[86]

Vilayat-ı Selase polis tahsilatının artırılmasına dair Zaptiye Nezareti'ne yazılan yazı hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 85 • Sayfa: 148)

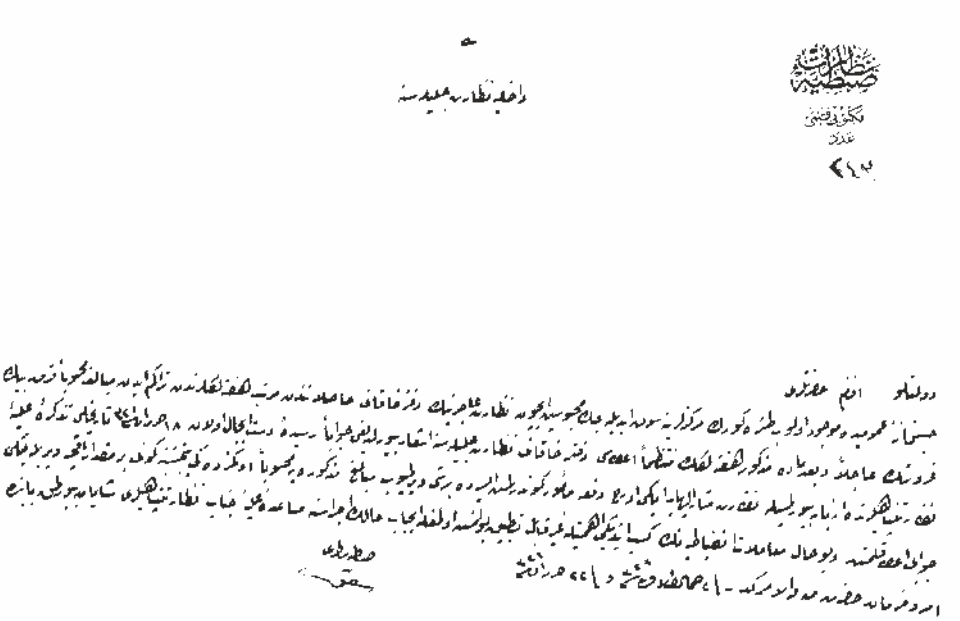
Belge 85

86 BOA. TFR. I. MKM. 18-1798.

86[87]

Dersaadet polis ve zabıtasının merkez daireleriyle, bazı taşra vilayetlerinde tertip olunmuş maaş ve istihkaklarının vaktinde ve tamamen ödenmesi; Zaptiye Nezareti ile Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıklarının zabıta-i hafiye tahsisatları; asayişin temini için istimbot temini; Beşiktaş zabıta dairesindeki polis bölüklerine bir bölük daha ilave edilip sayılarını dörde çıkarılarak tabur haline getirilmesi ve benzeri konularda merkezdeki muhtelif makamlar arasında yapılan yazışmalar hakkında.

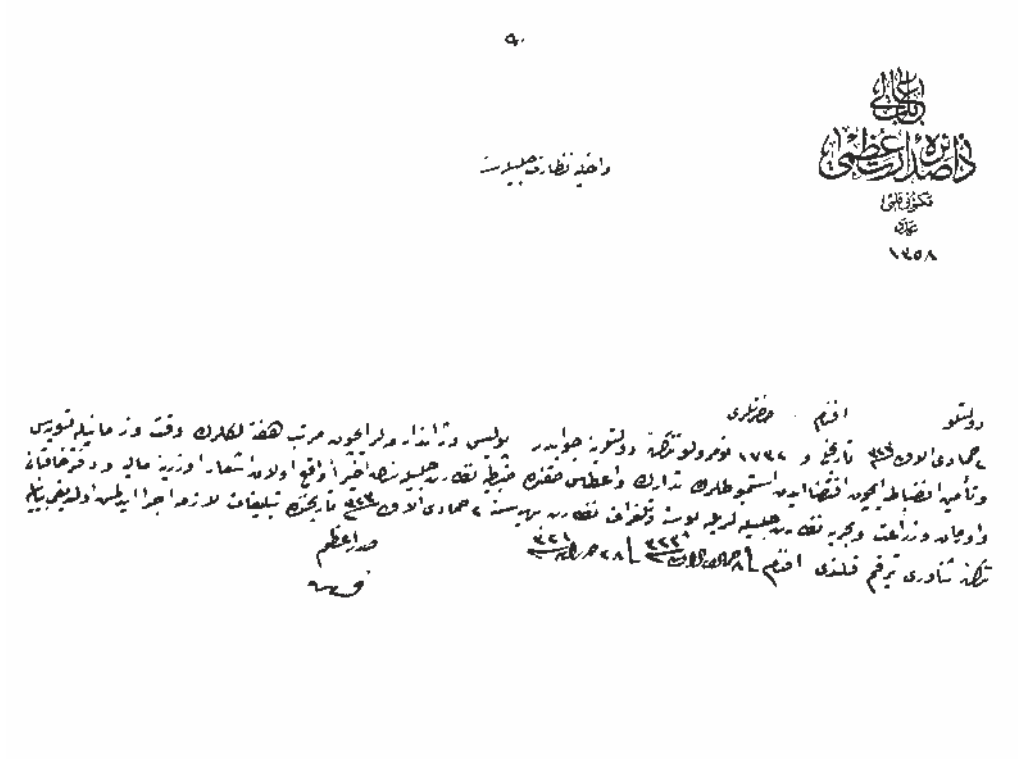
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 86 • Sayfa: 149)

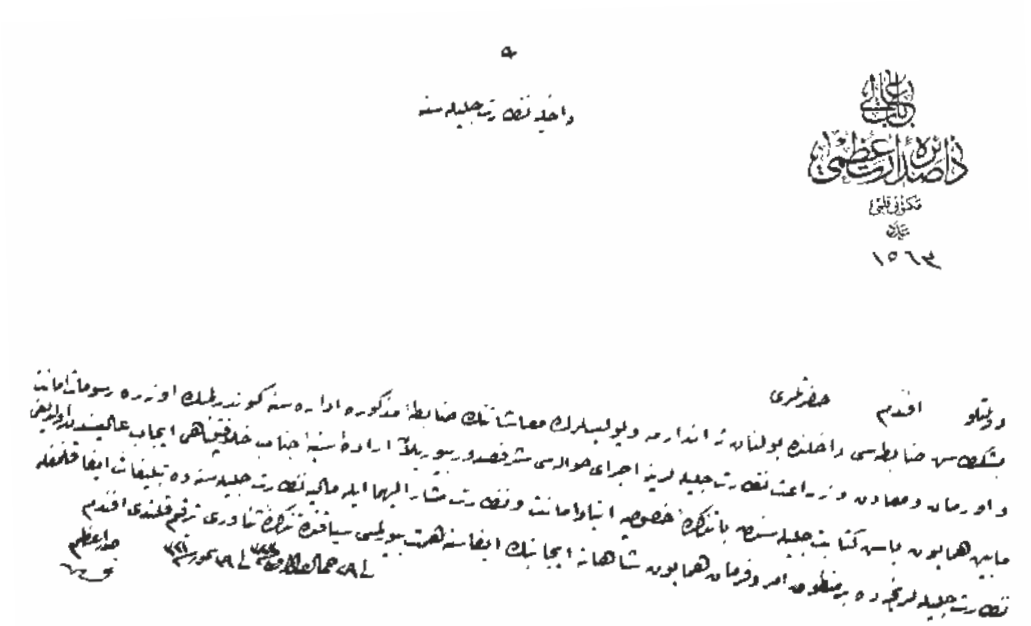
Belge 86

87 BOA. DH. MKT. 982-59.

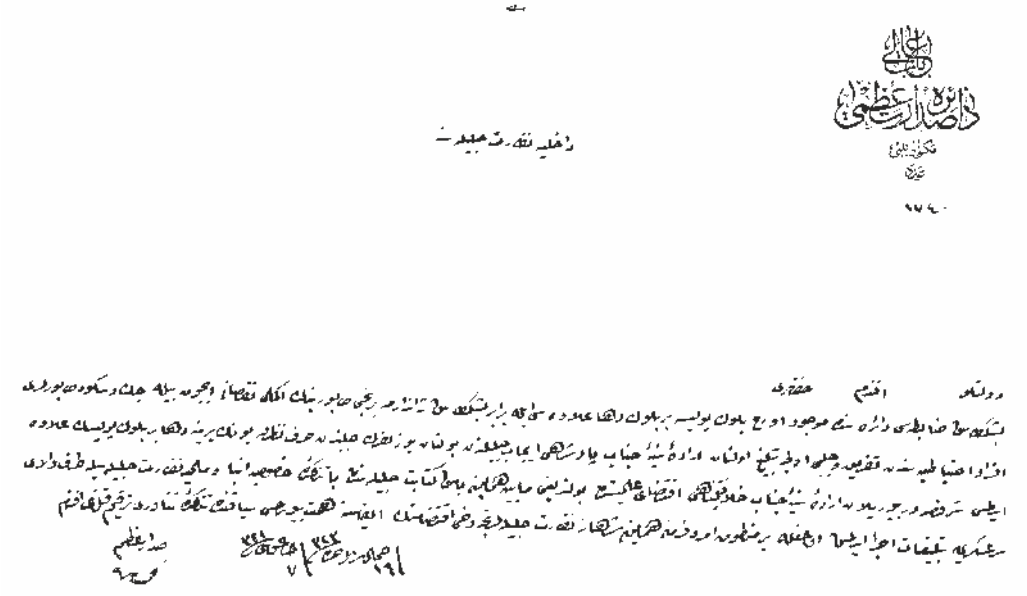
*

*

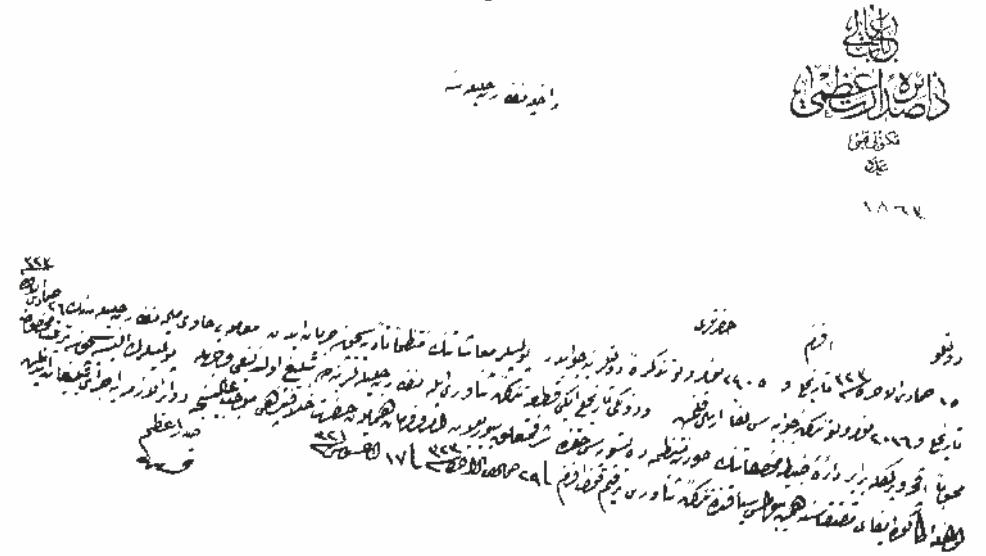
*

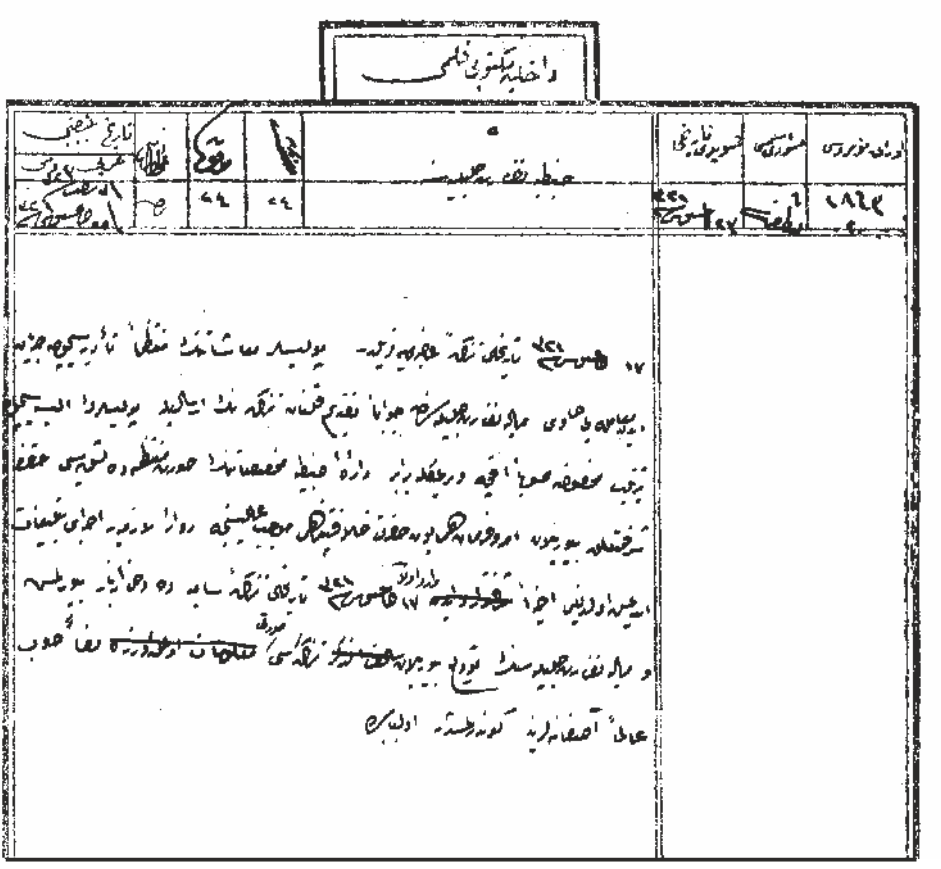
*

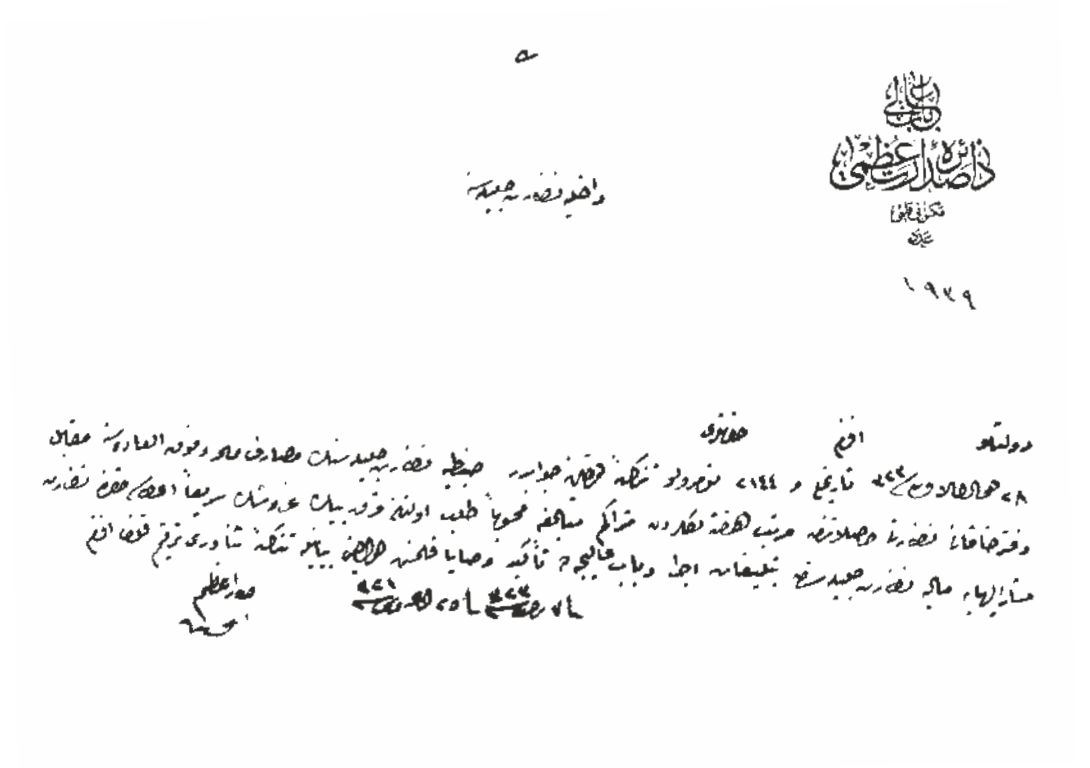
*

*

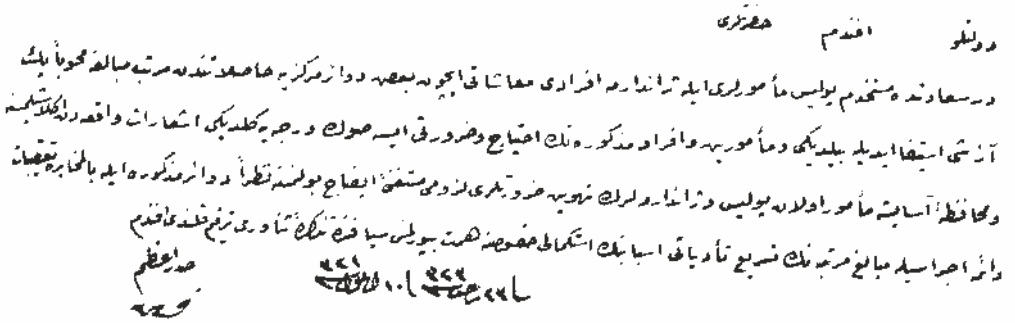

*

*

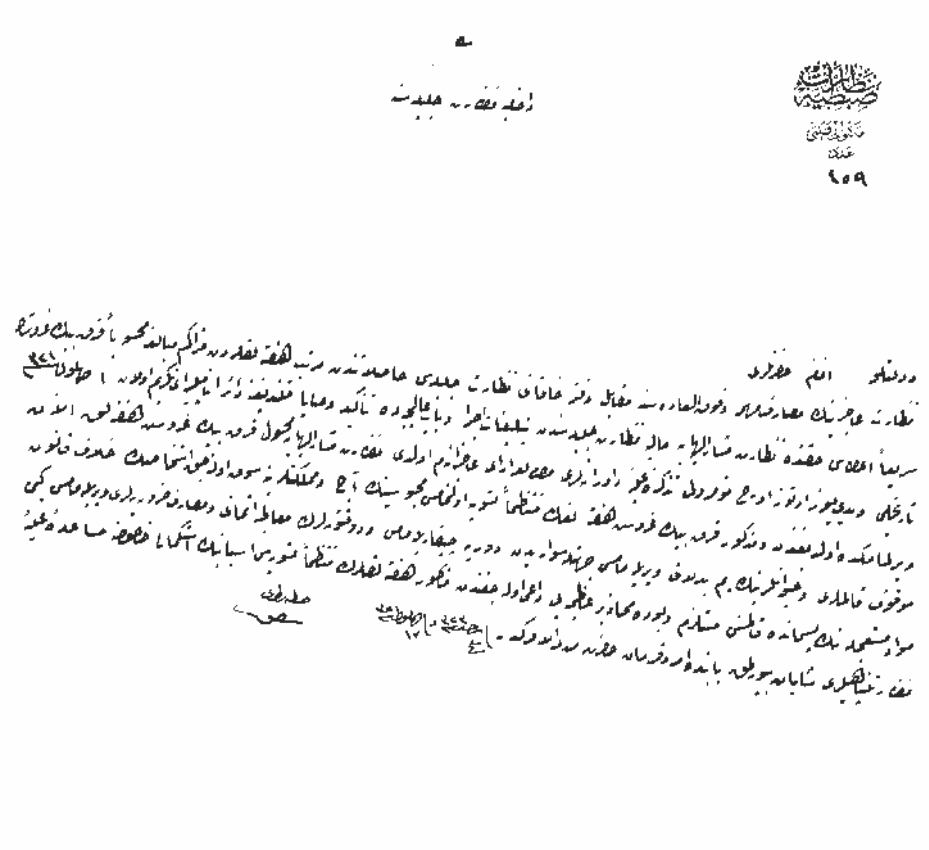

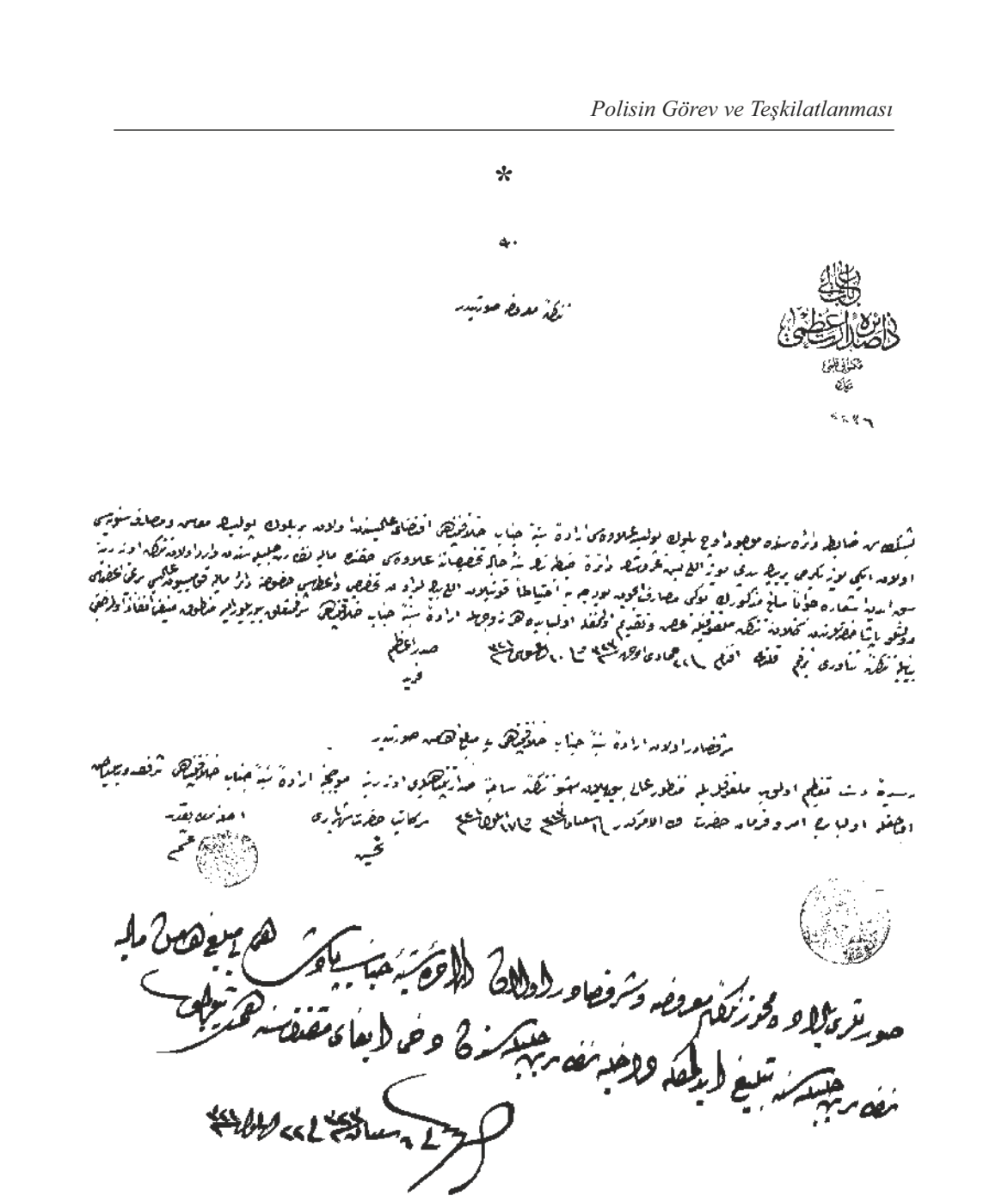
*

*

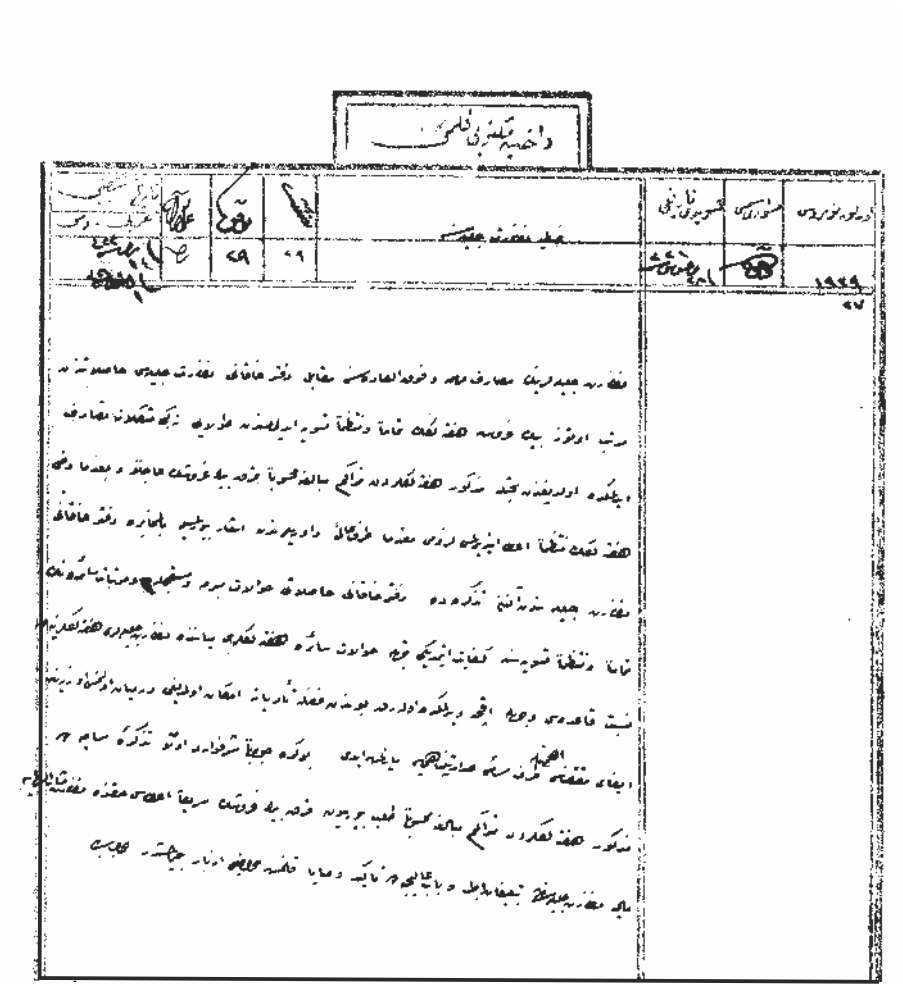

*

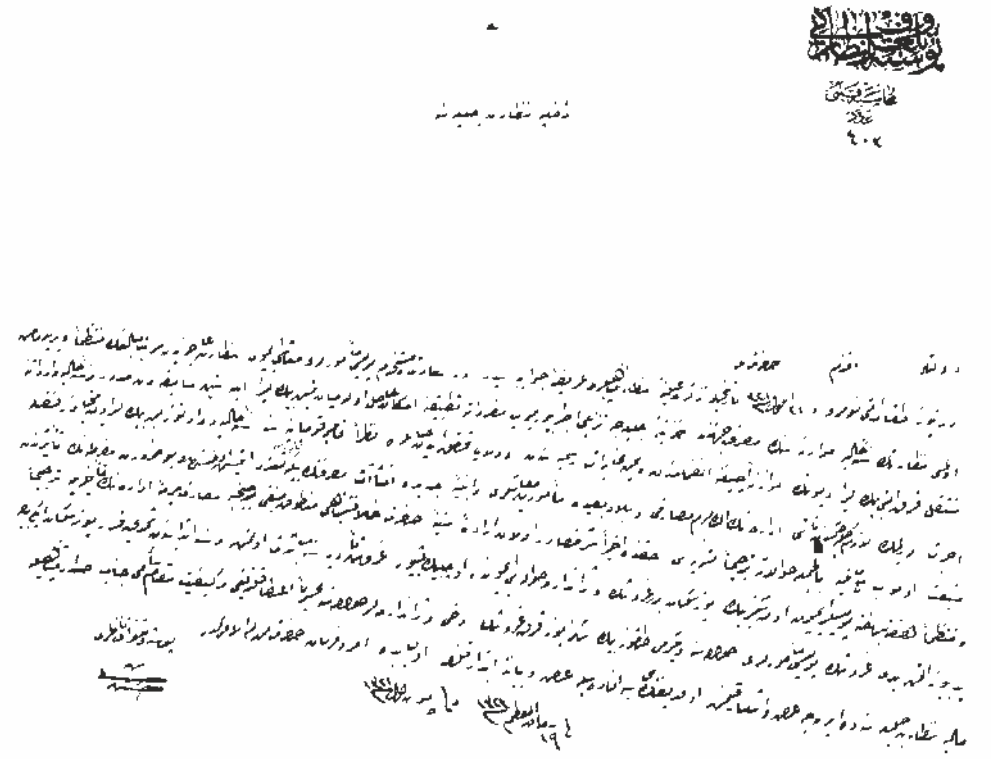

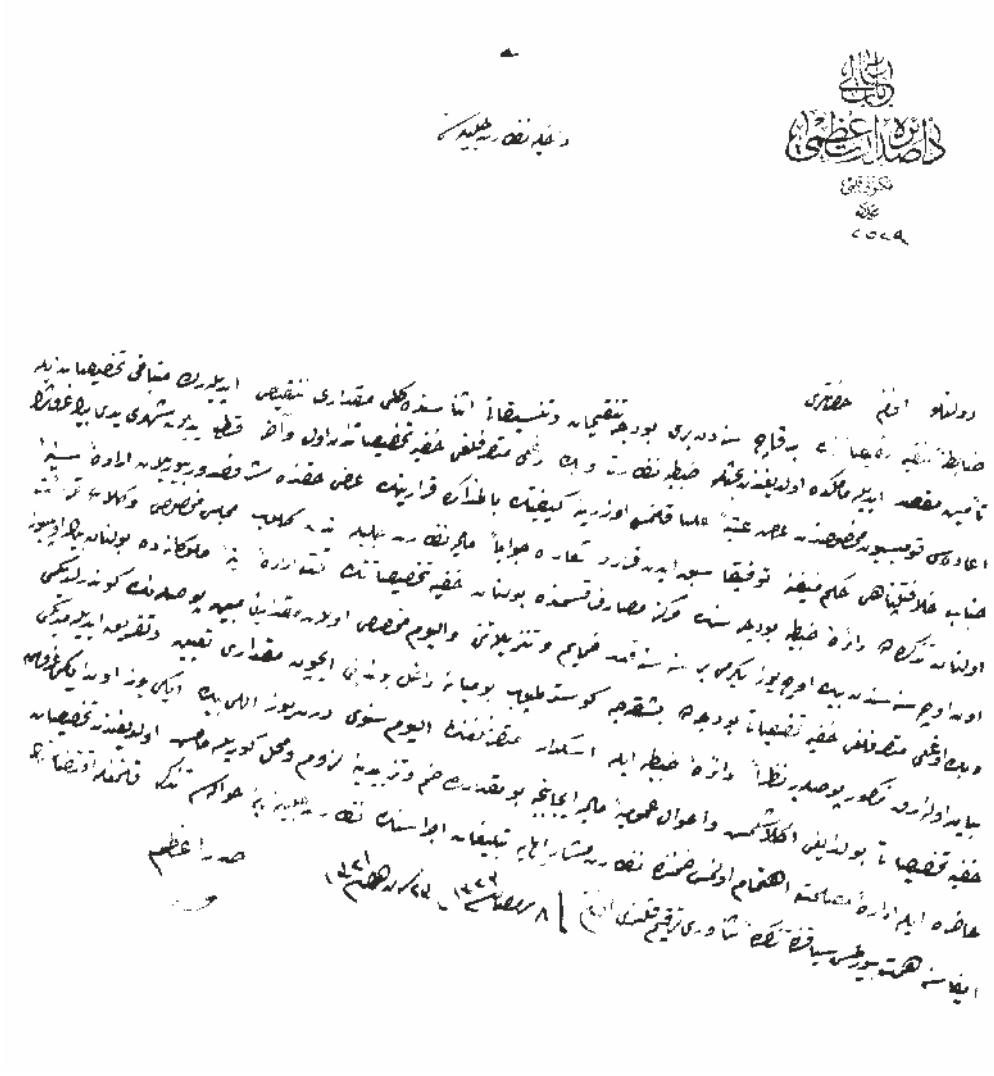
*

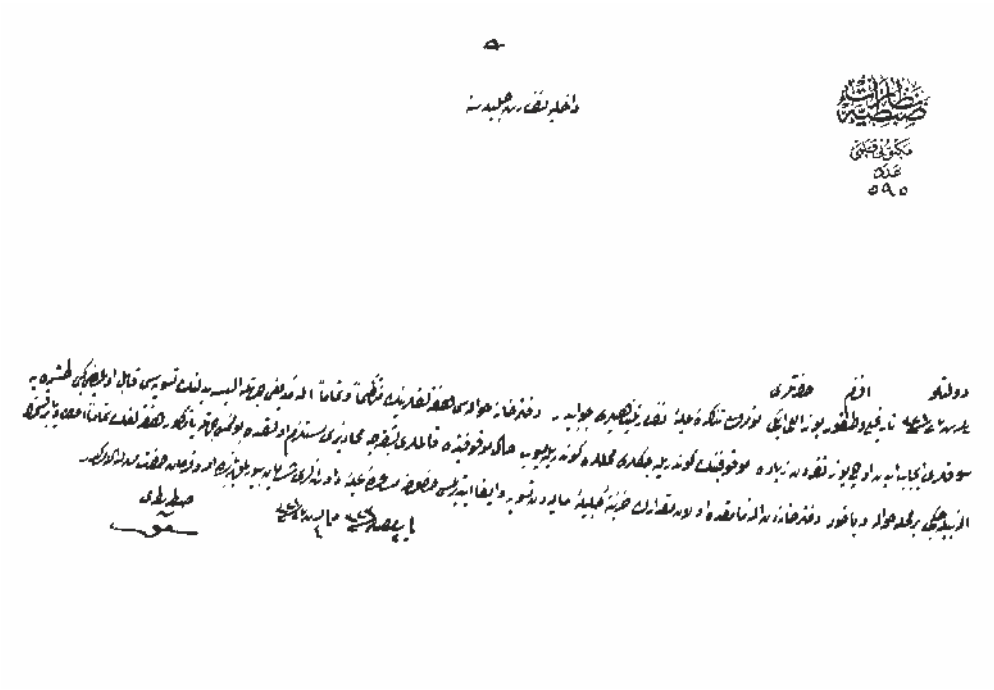
*

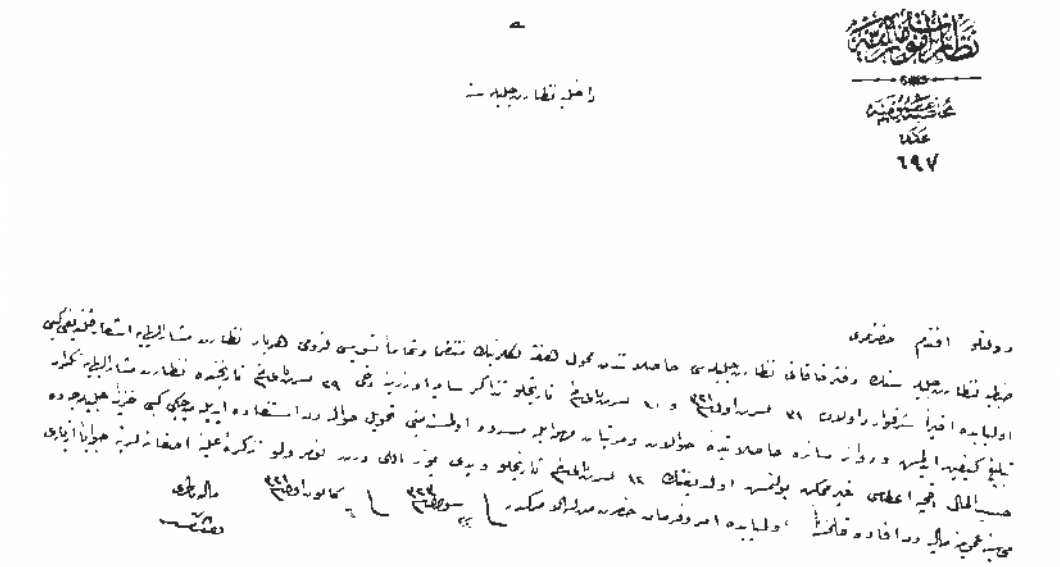
*

*

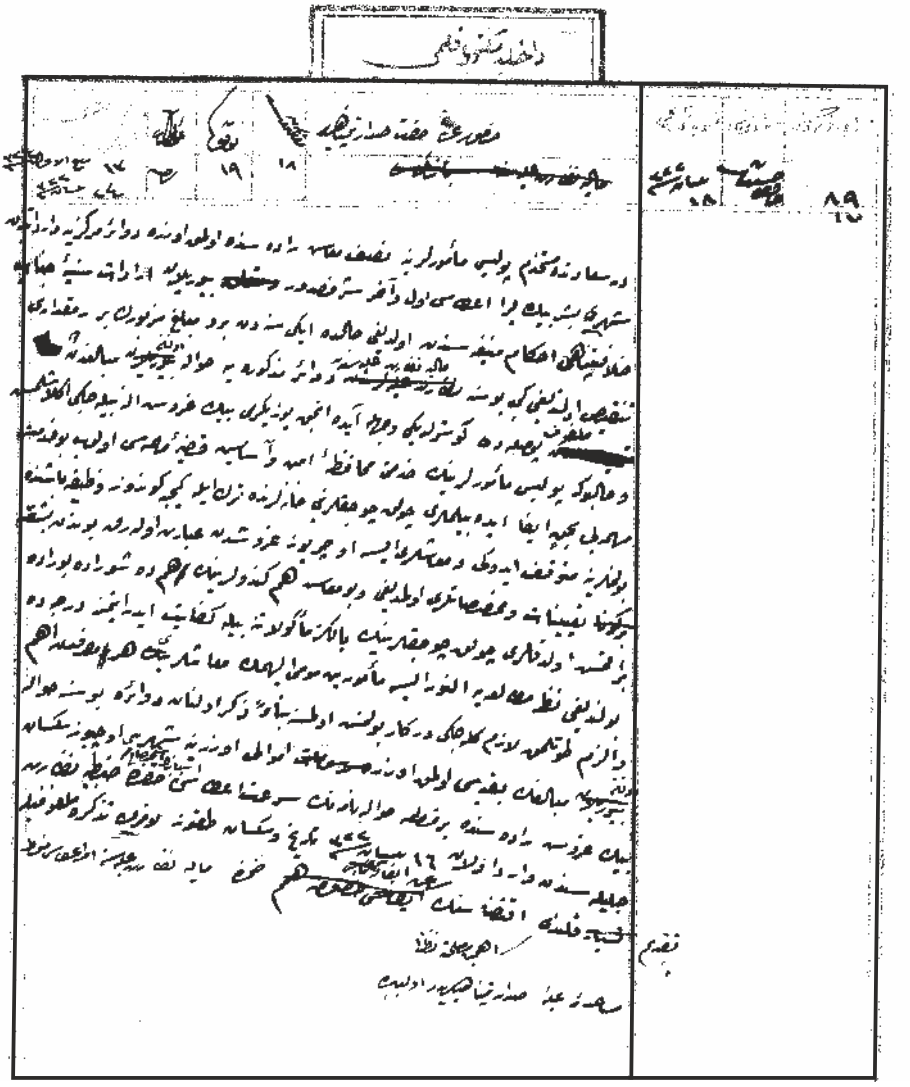
*

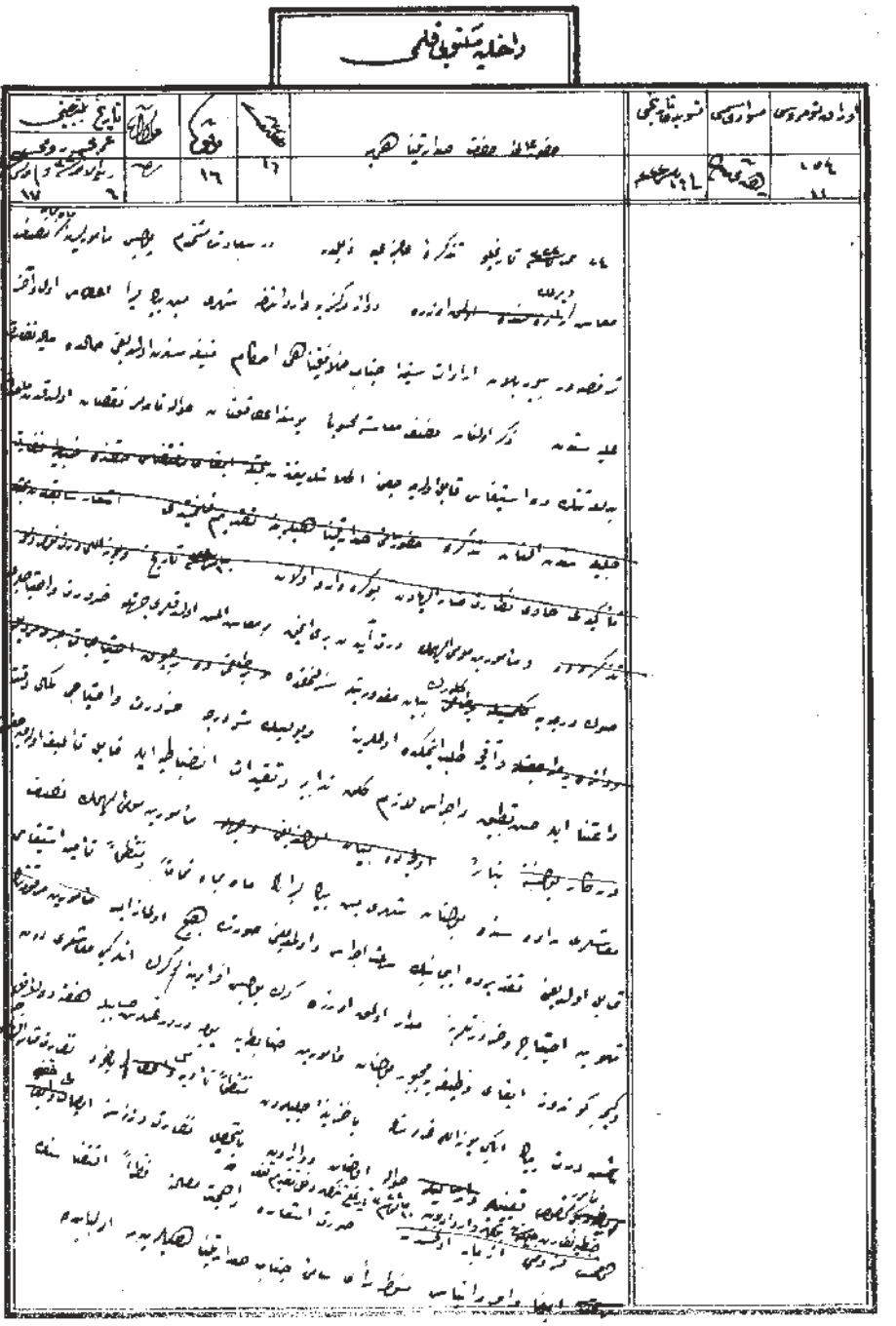
*

داخلیه مکتوبی قلمی

*

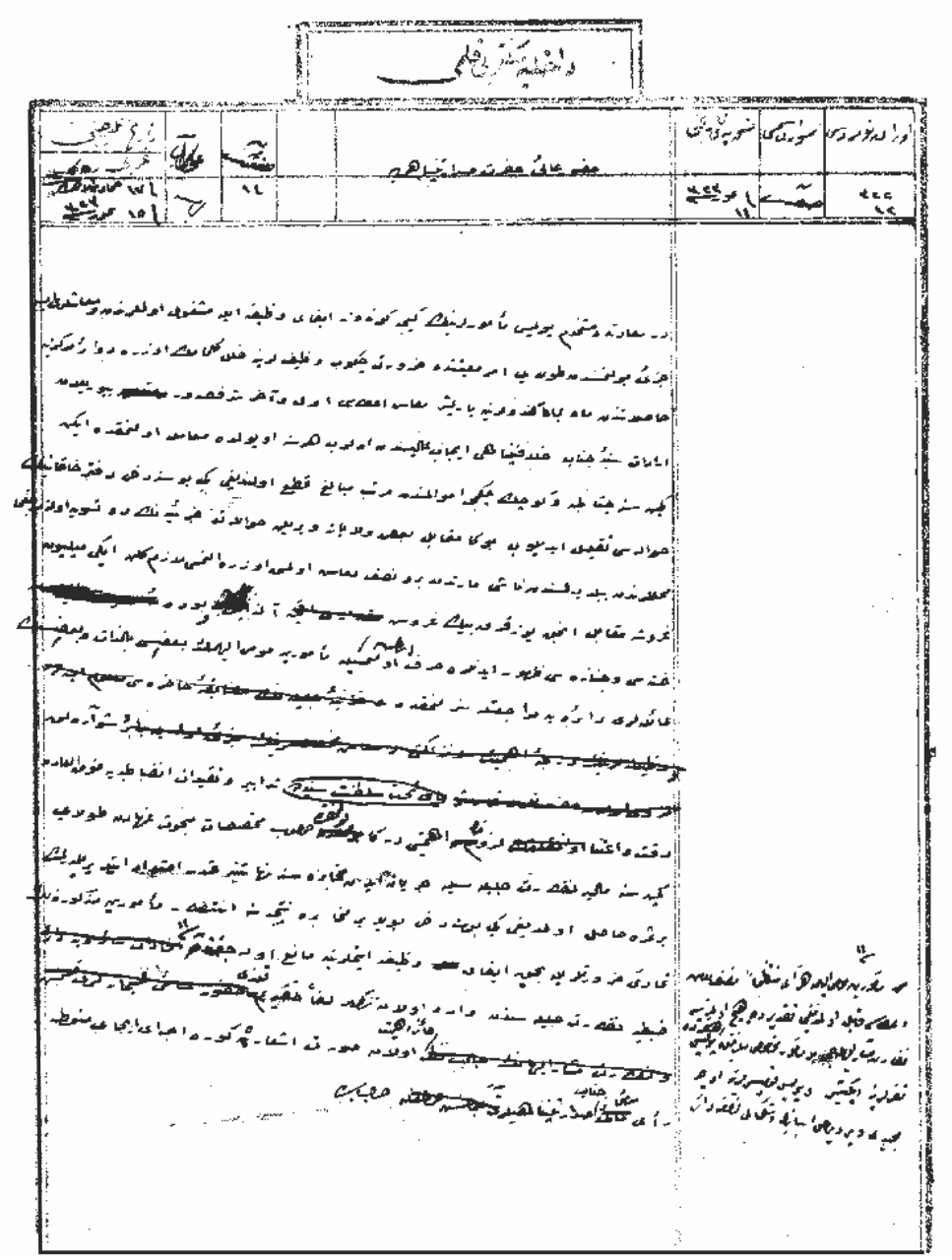

*

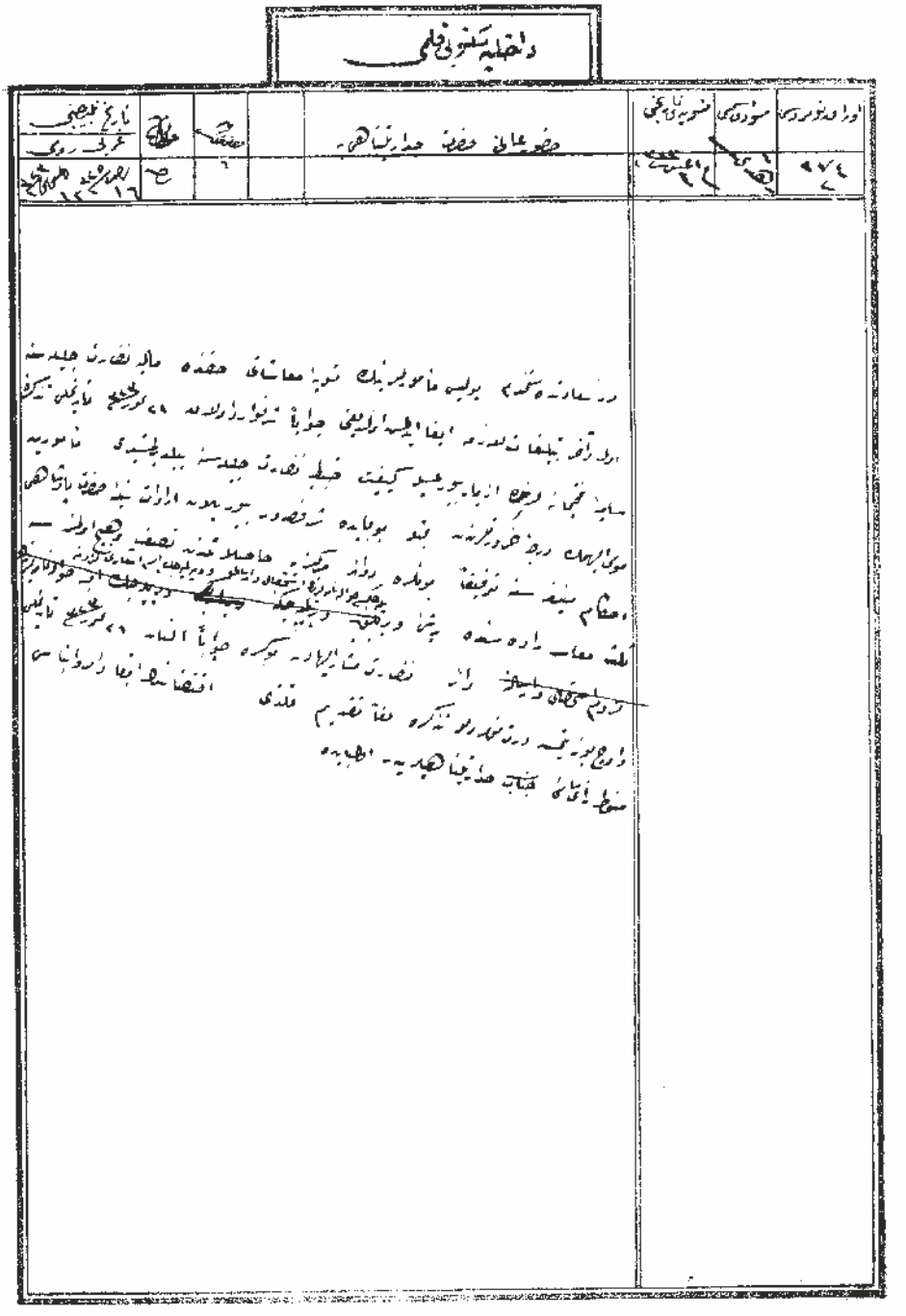

داخلیه مکتوبی فارسی

وارده نمره	صورت	نسبت تاریخی					تاریخ تبلیغ
۱۰۷۶							

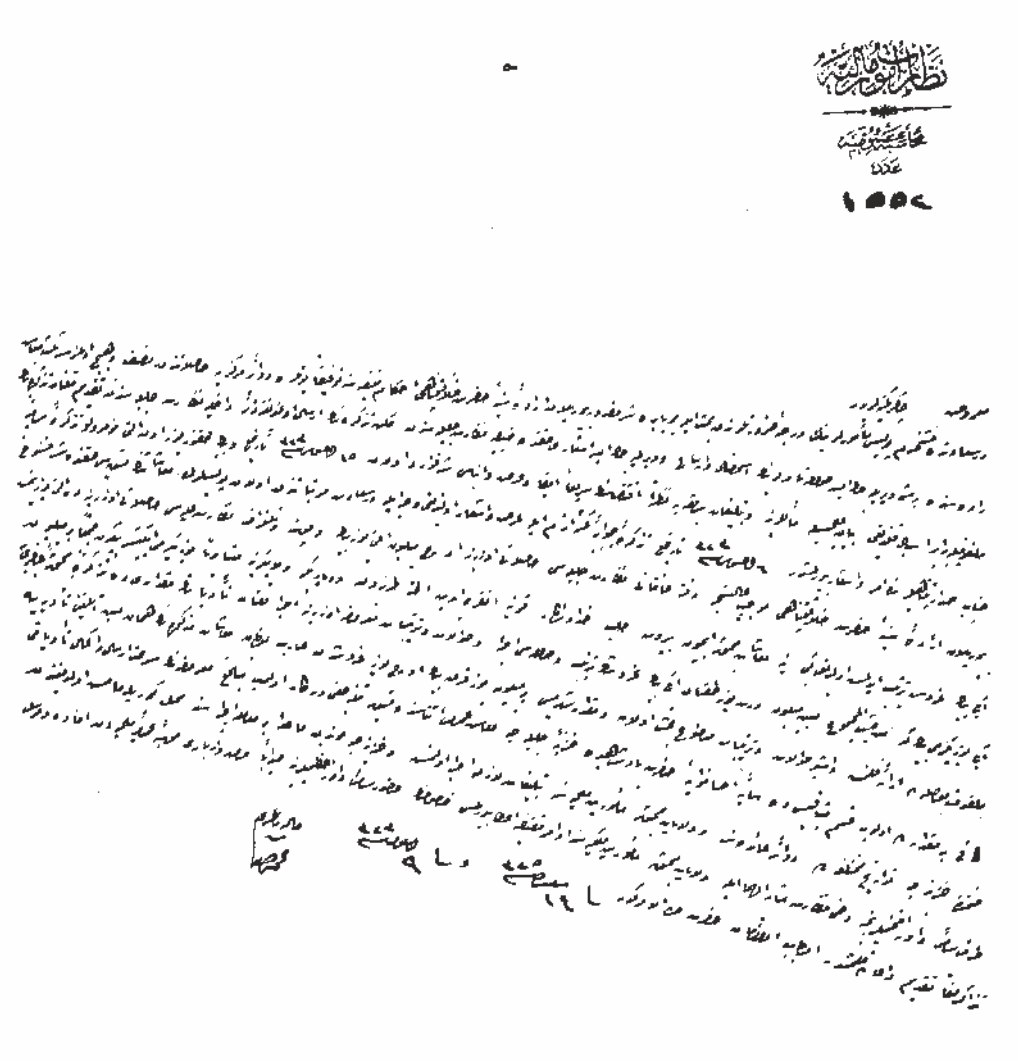
*

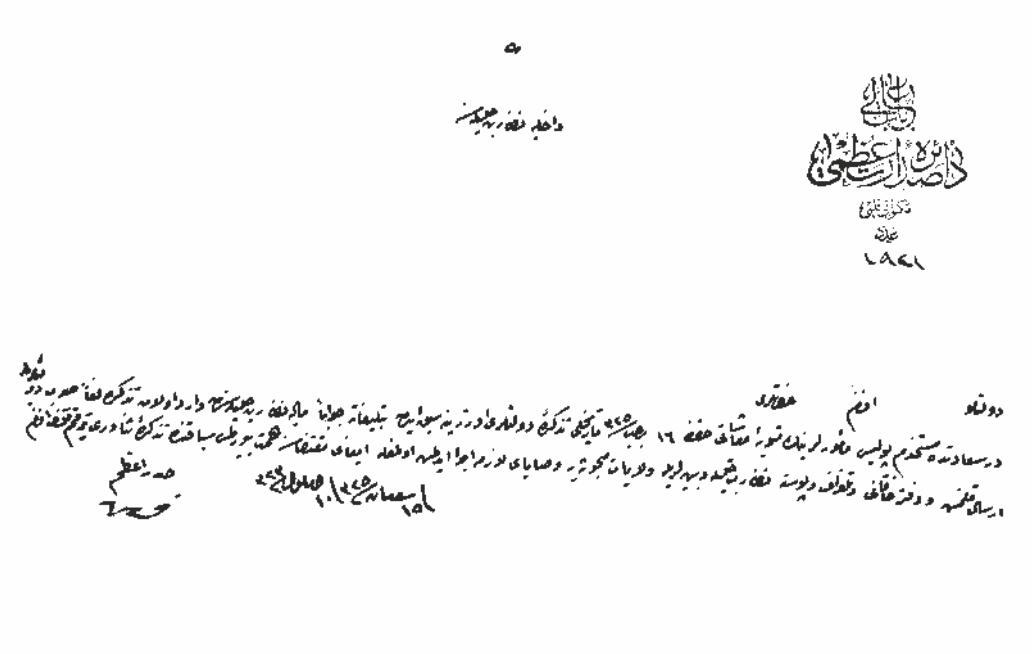
*

داخلیه سنوی فلمی

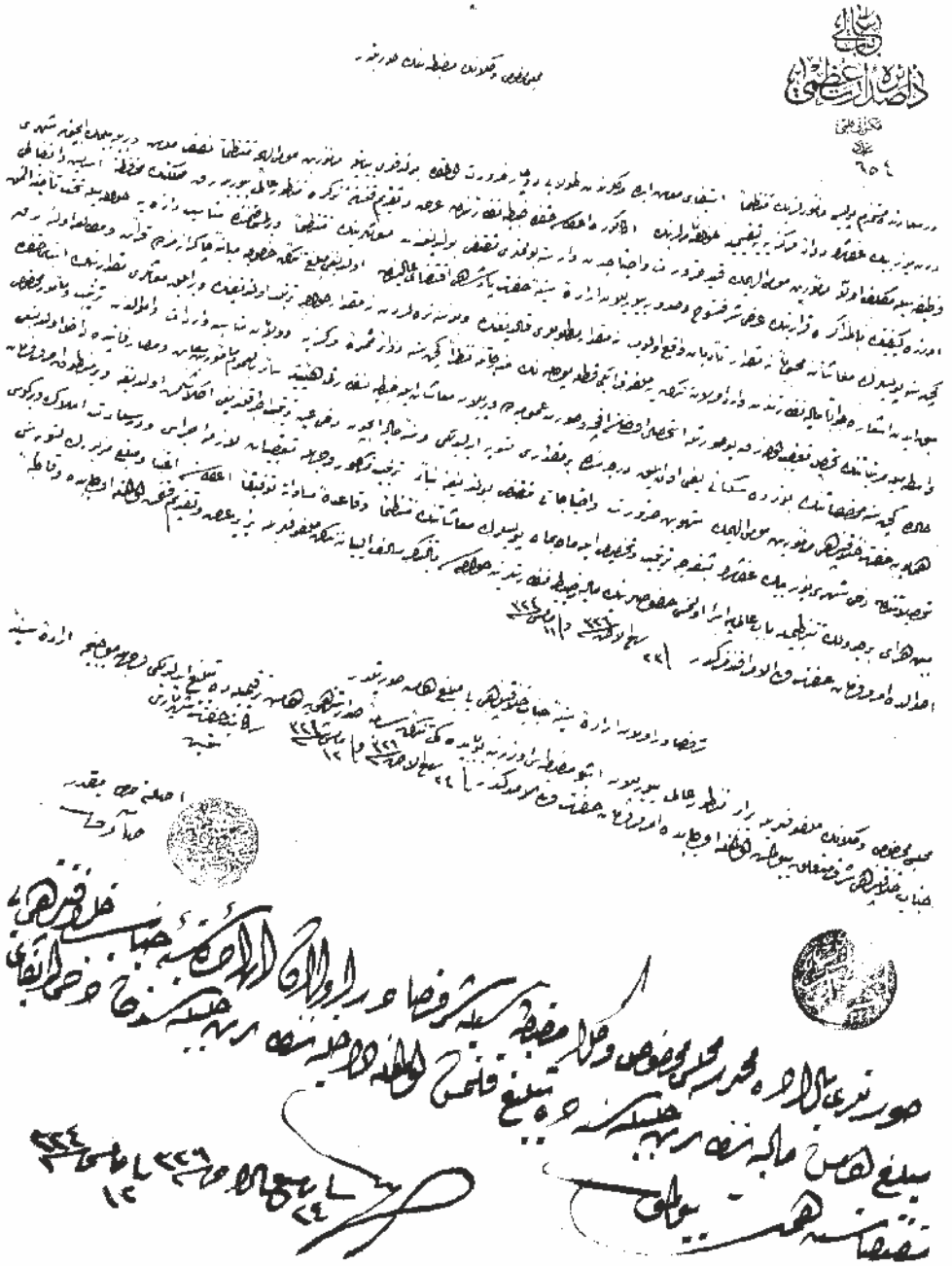
*

*

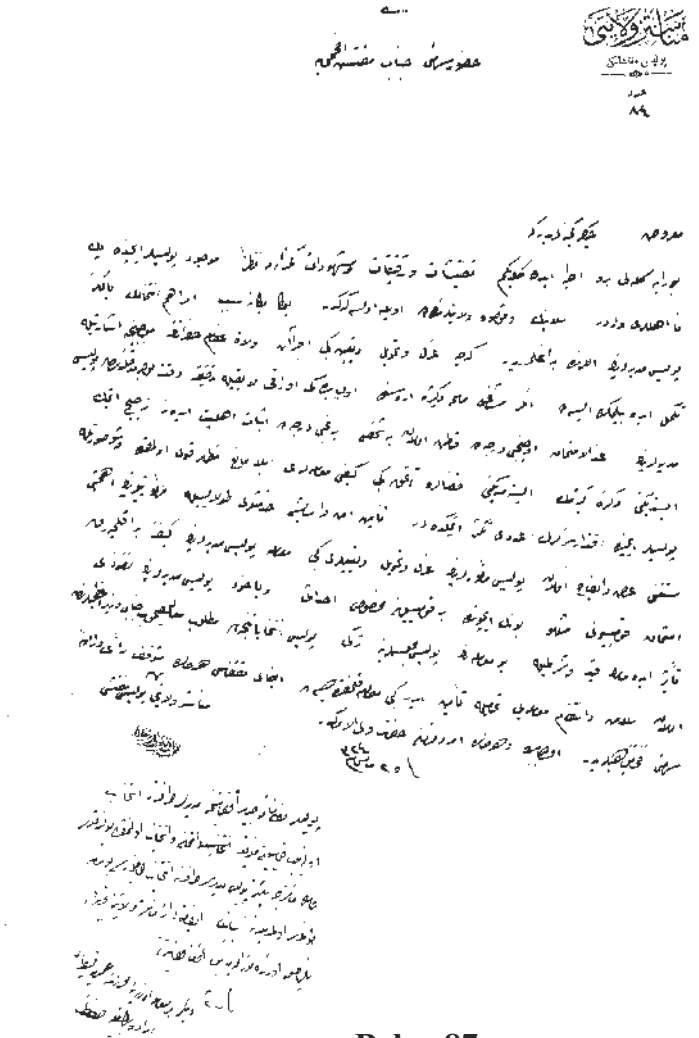

*

87[88]

Polis mesleğine alımlarda yalnızca polis müdürlerinin yetkili kılınmasından polisliğe alınan mensupların ehil olmadıkları görülerek, polis seçme muamelesinin Polis Meclisi'ne verilmesi gerektiğine dair Manastır Polis Müfettişliğinin yazısı hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 87 • Sayfa: 171)

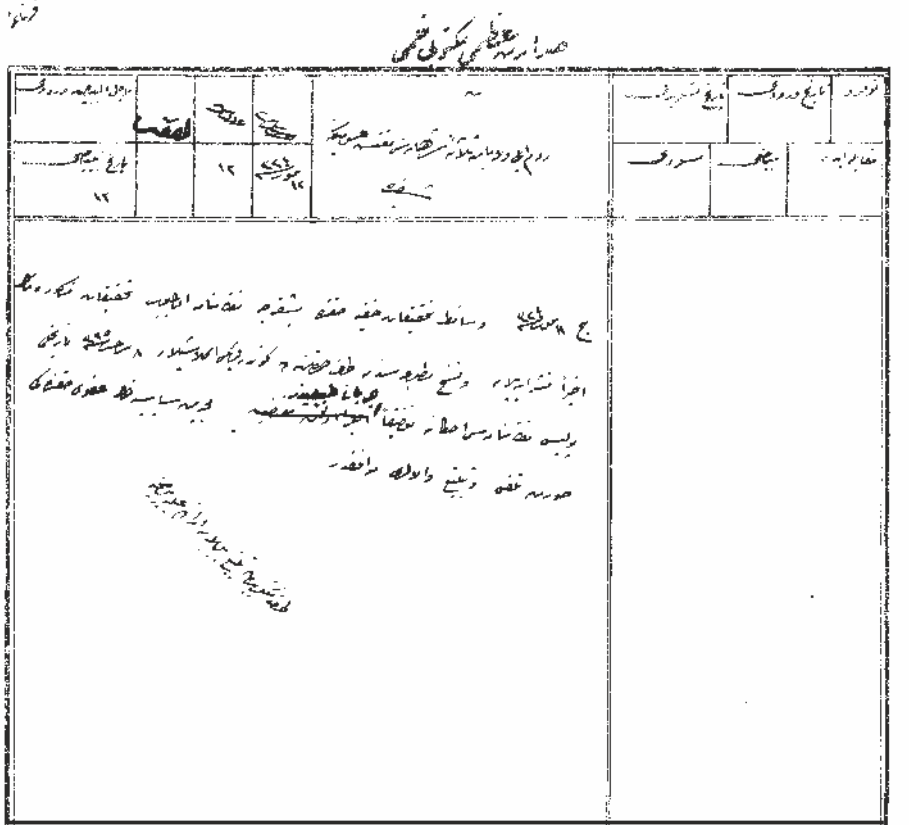
Belge 87

88 BOA. TFR. I. TF. 3-224.

88[89]

Gizli soruşturmalar için Polis Nizamnamesinin uygulanması hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 88 • Sayfa: 173)

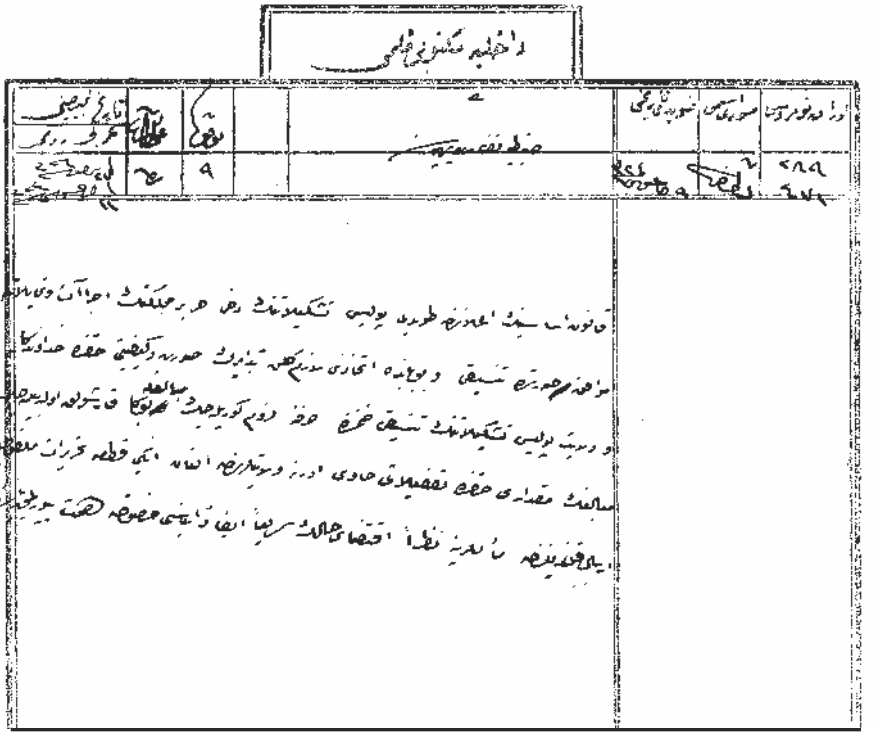

Belge 88

89 BOA. BEO. 3368-252545.

89[90]

Kanuni Esâsî'nin ilanı dolayısıyla her kurumda olduğu gibi polis teşkilatında da gerekli düzenlemelerin yapılması ve Hüdavendigar polis teşkilatının ıslahı için de gerekli meblağın kullanılması hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 89 • Sayfa: 174)

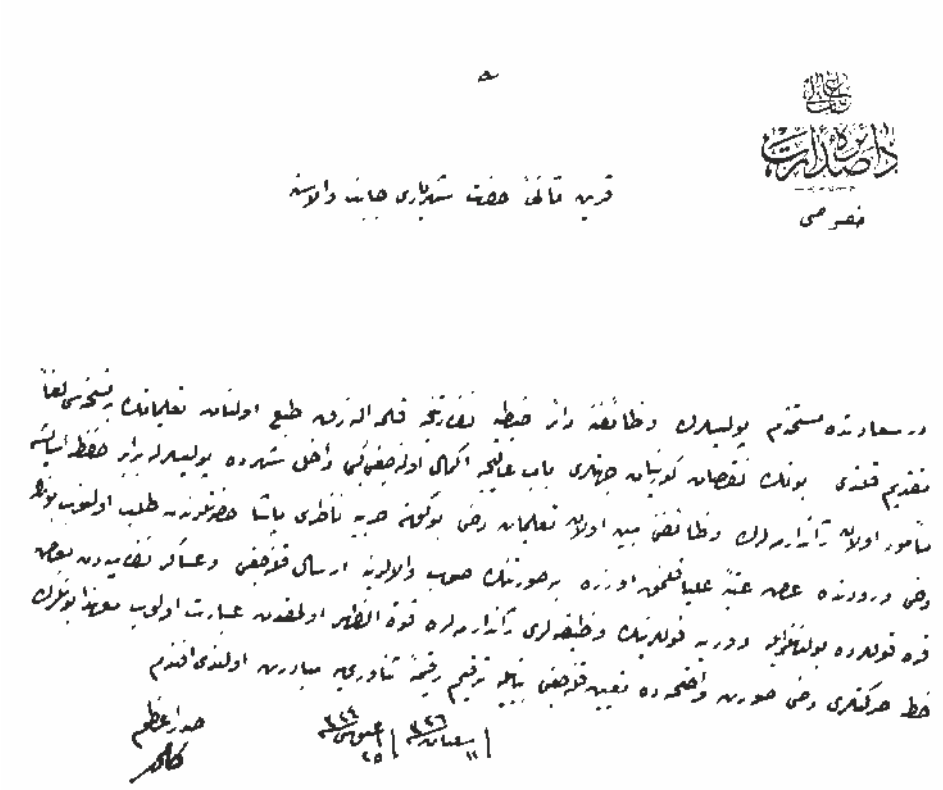

Belge 89

90 BOA. DH. MKT. 1284-25.

90[91]

Dersaadet'te görevli polislerin vazifelerini bildiren talimatın takdimi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 90 • Sayfa: 175)

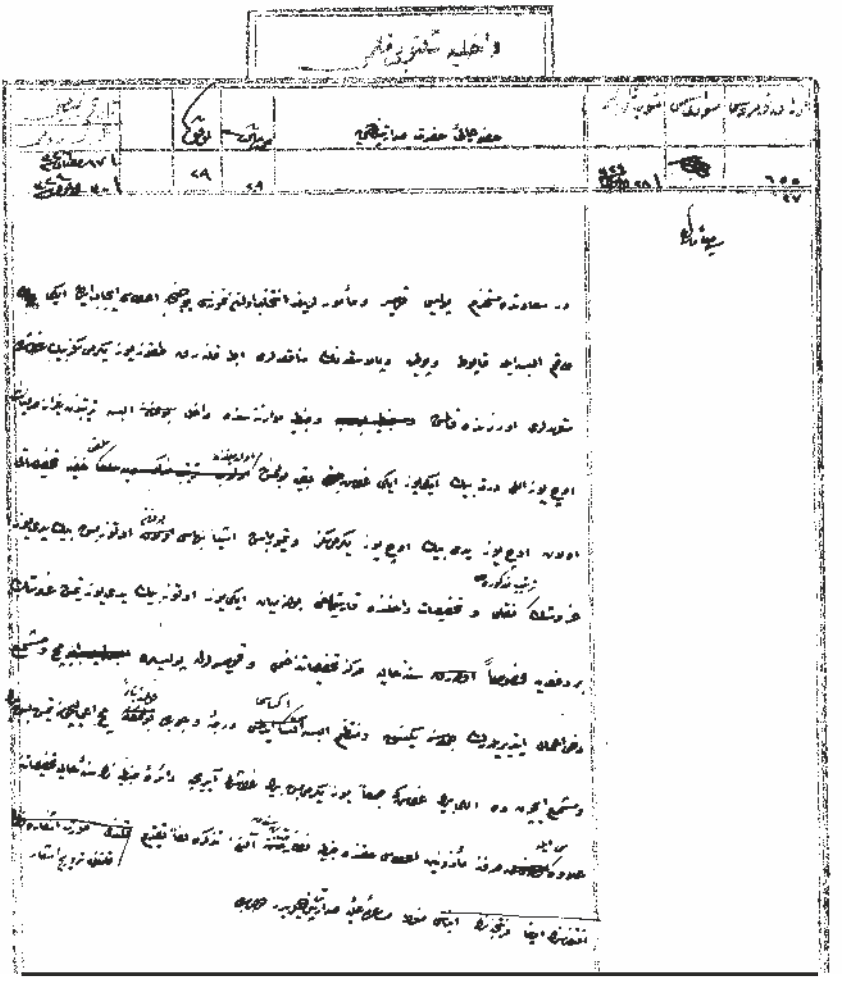

Belge 90

91 BOA. Y. PRK. A. 15-15.

91[92]

Dersaadet polis komiser ve memurlarına verilecek olan elbise, potin, palaska, meç, muşamba için gerekli ödeneğin Zaptiye Nezareti bütçesinden harcanması hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 91 • Sayfa: 176)

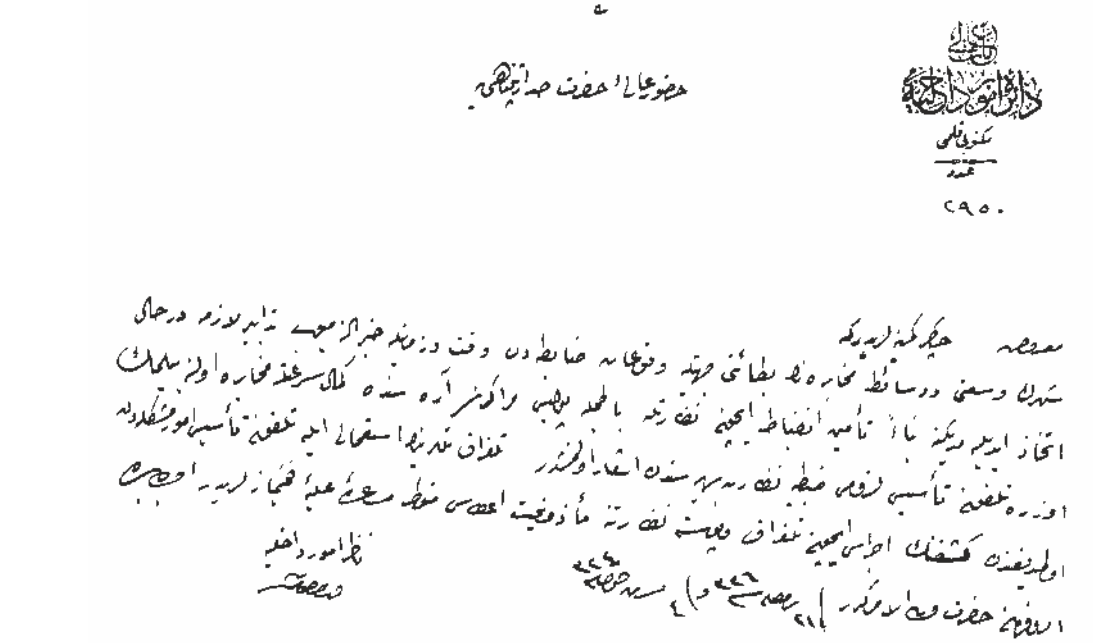

Belge 91

92 BOA. DH. MKT. 2630-66.

92[93]

İnzibatın temini için Zaptiye Nezareti'yle polis merkezleri arasında telefon tesisi lüzumuna dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 92 • Sayfa: 177)

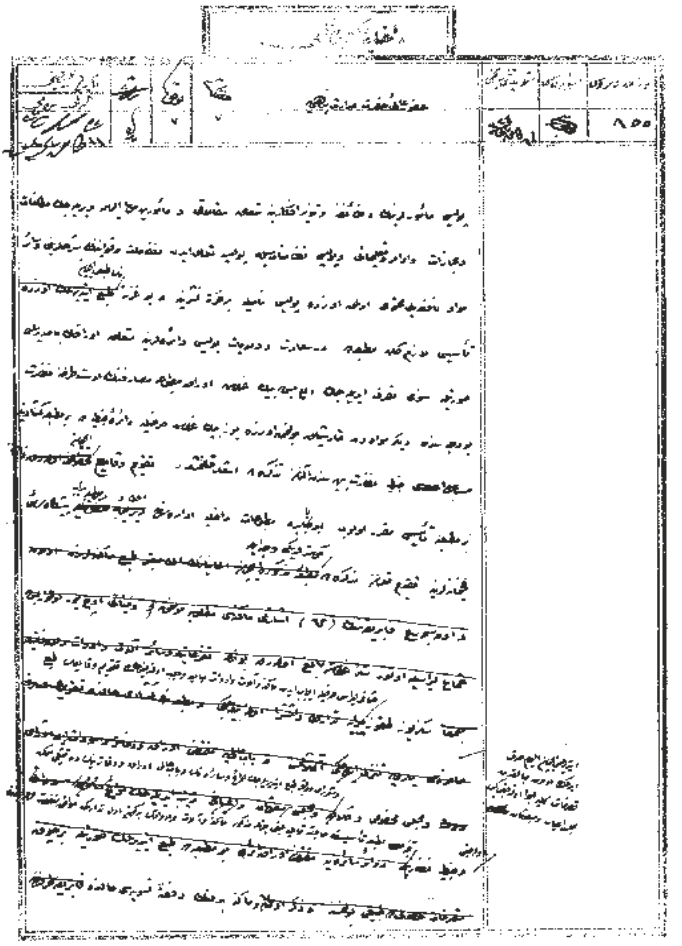
Belge 92

93 BOA. BEO. 3417-256225.

93[94]

Polis namıyla bir gazete neşriyle bu gazetenin basımı için Zaptiye Dairesinde bir matbaa açılmasına izin talep edilmesi üzerine zaten Takvim-i Vekayi için bir matbaa tesisi olduğundan Zaptiye Dairesinde yeni bir matbaanın açılmasına gerek olmadığına dair.

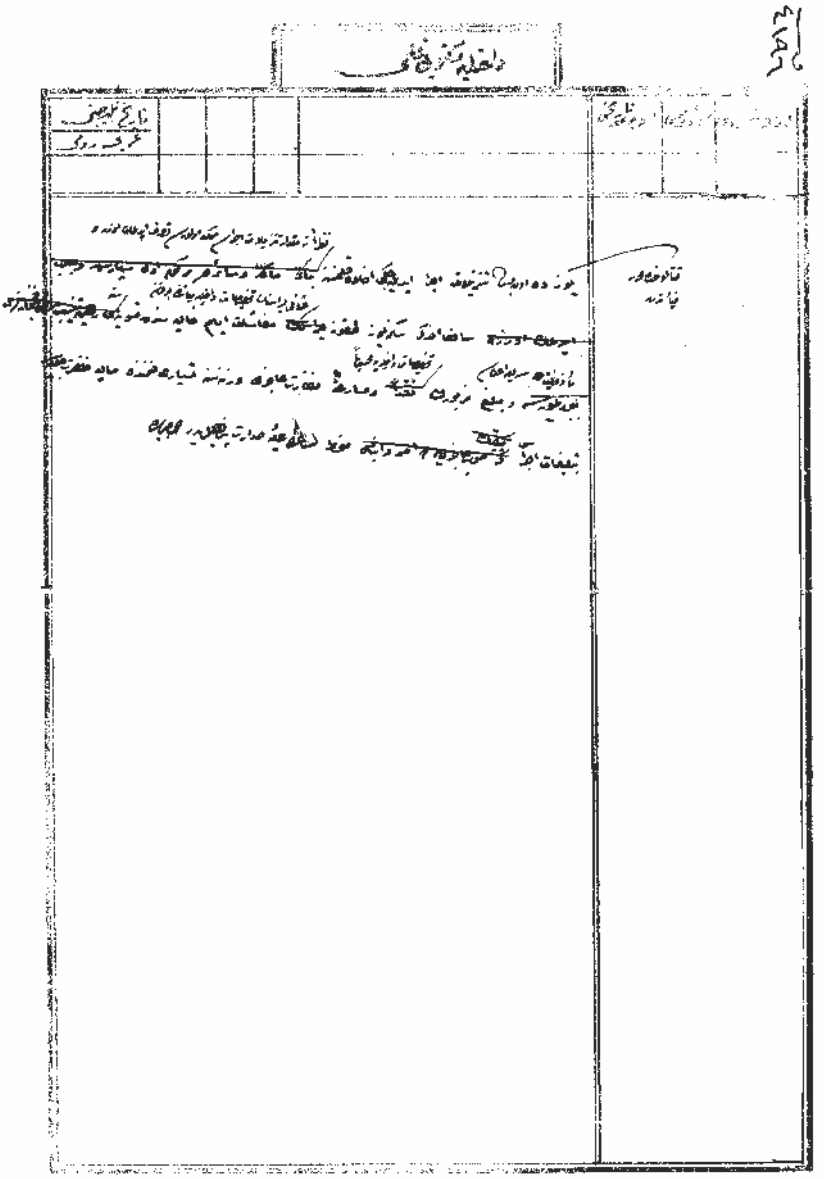
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 93 • Sayfa: 178)

Belge 93

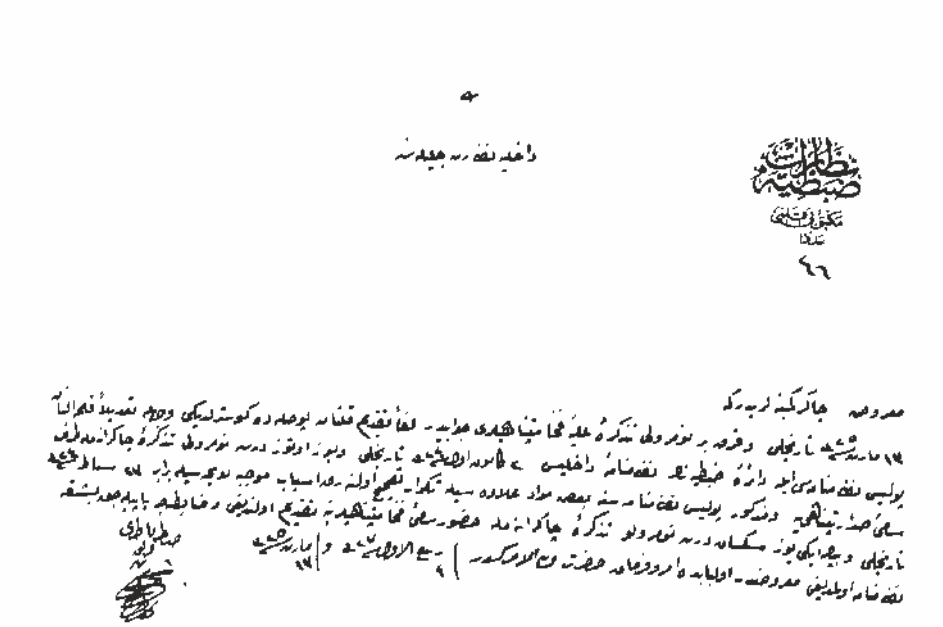
94 BOA. DH. MKT. 2716-55.

(Belgenin Devamı)

94[95]

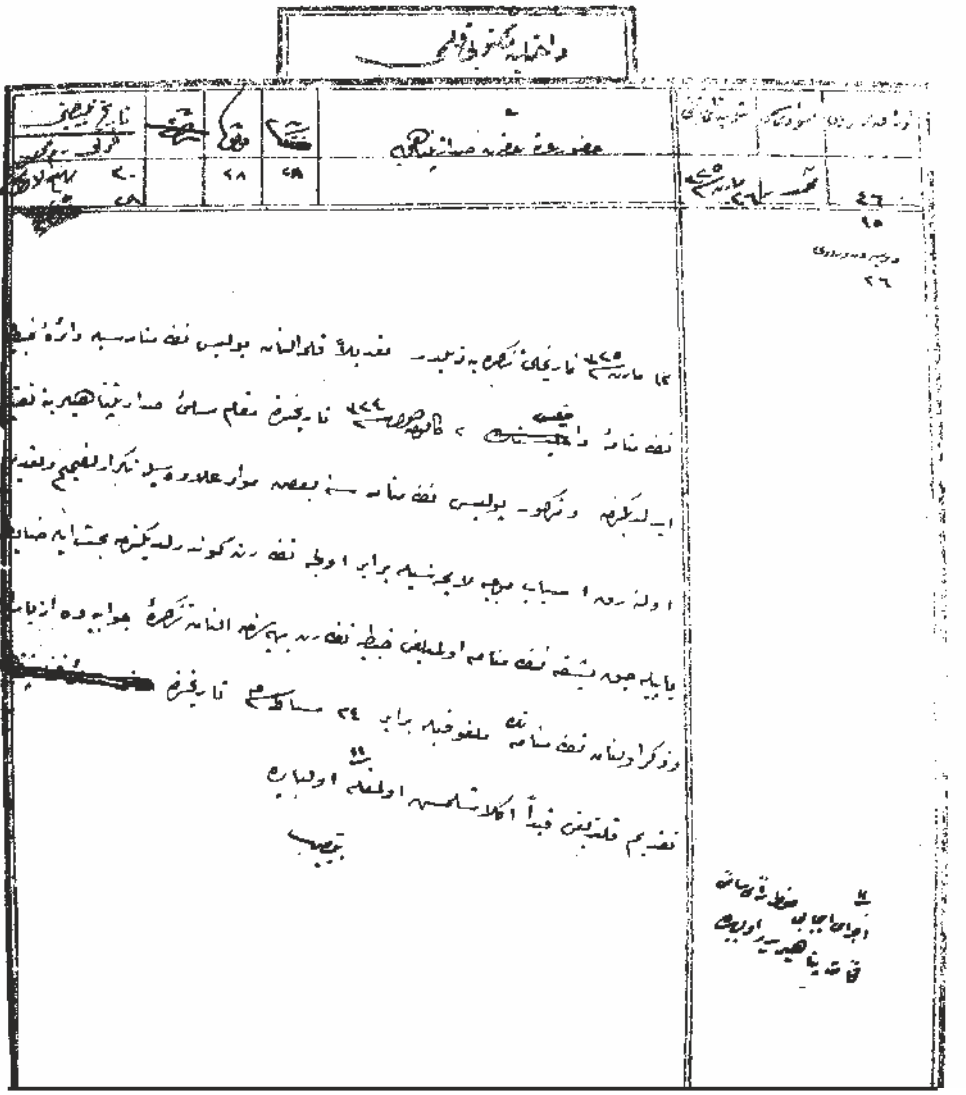
Tekrardan kontrol edilmesi istenen Polis Nizamnamesi taslağına ve Zaptiye Dairesinin Nizamname-i Dahilisine bazı maddelerin ilave edildiği ve taslakların Nezarete gönderildiği hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 94 • Sayfa: 180)

Belge 94

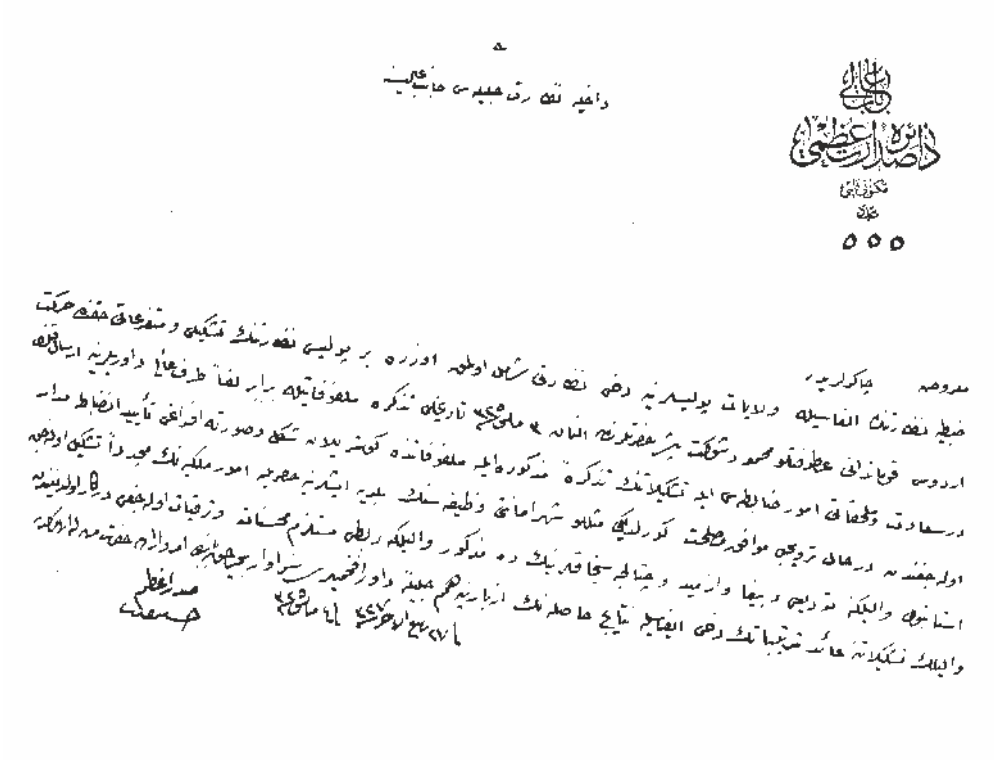
95 BOA. DH. MKT. 2792-80.

*

95[96]

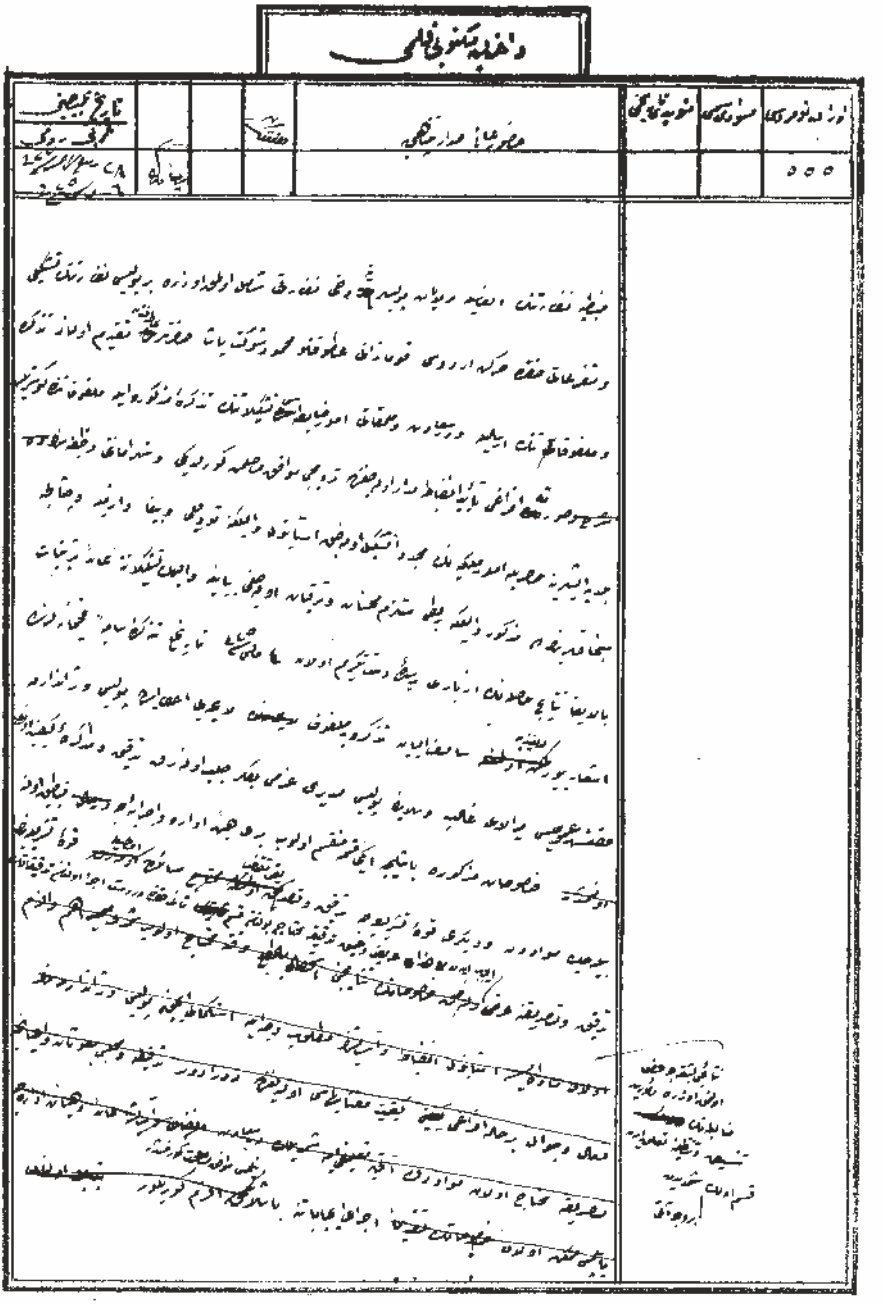
Zaptiye Nezareti'nin ilgasıyla yerine Polis Nezaretinin kurulması, Şehremaneti'nin sadece belediye hizmetlerini yerine getirmesi ve Biga, Çatalca ve İzmit'in dâhil olduğu İstanbul merkezli bir valiliğin oluşturulması hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 95 • Sayfa: 182)

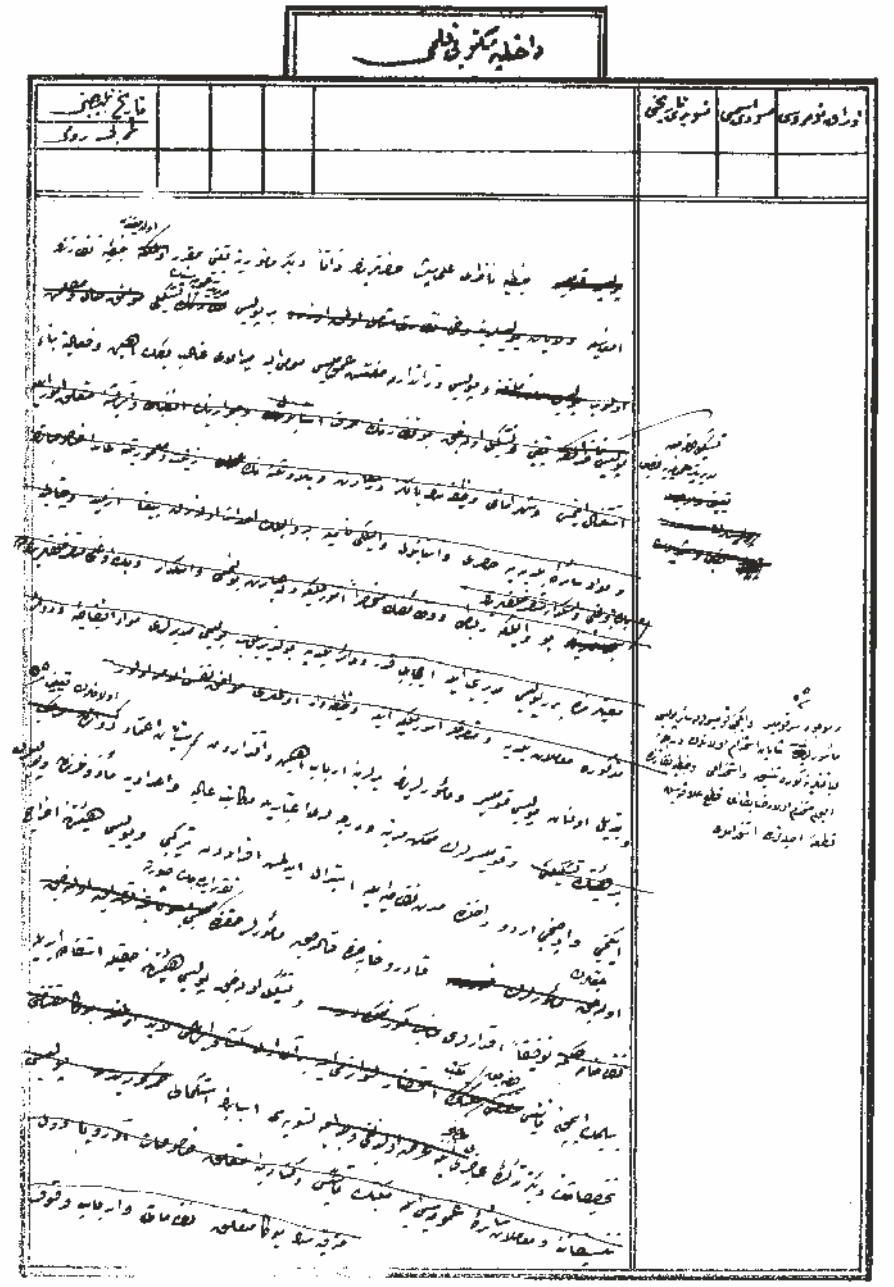
Belge 95

96 BOA. DH. MKT. 2818-8.

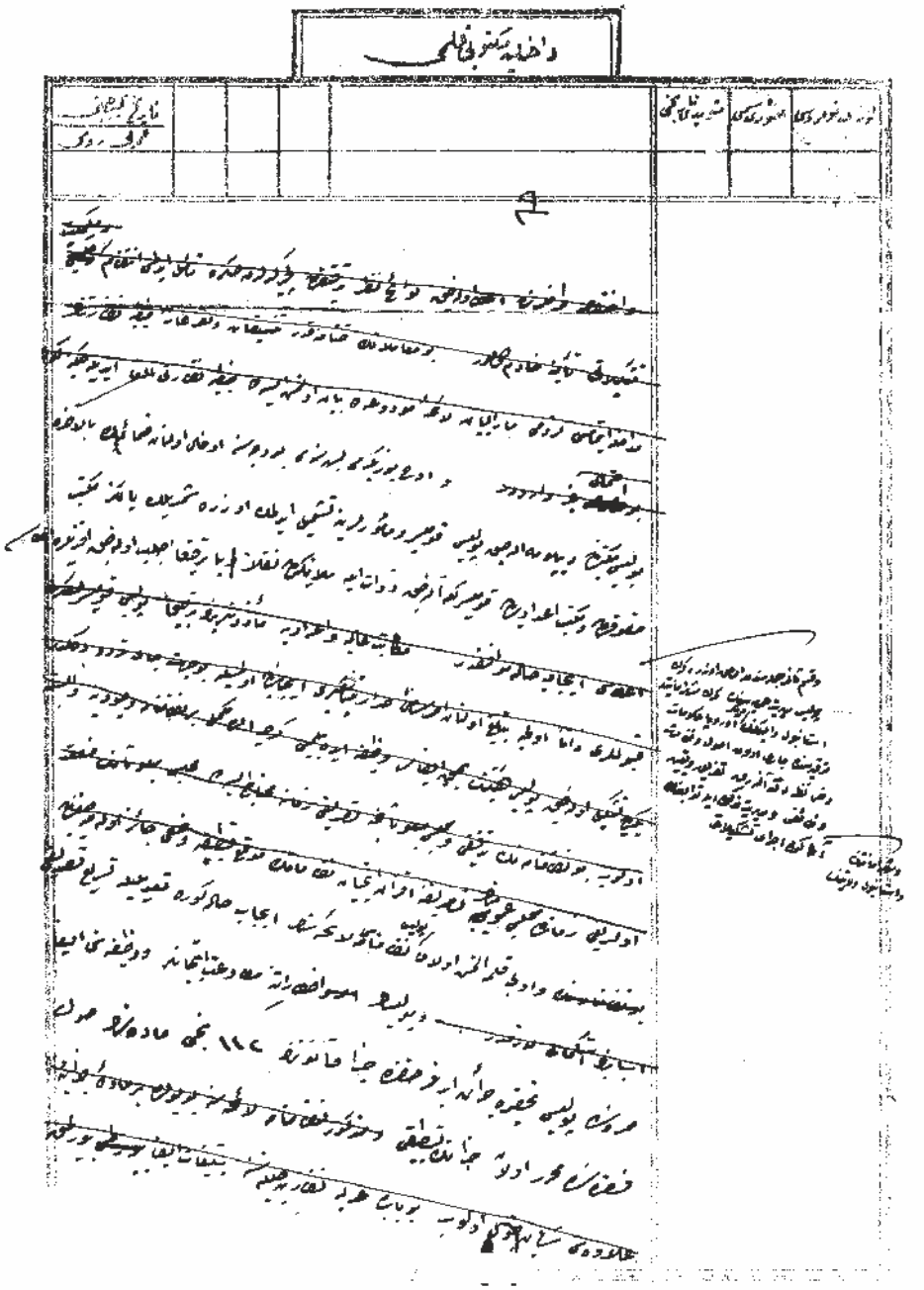
*

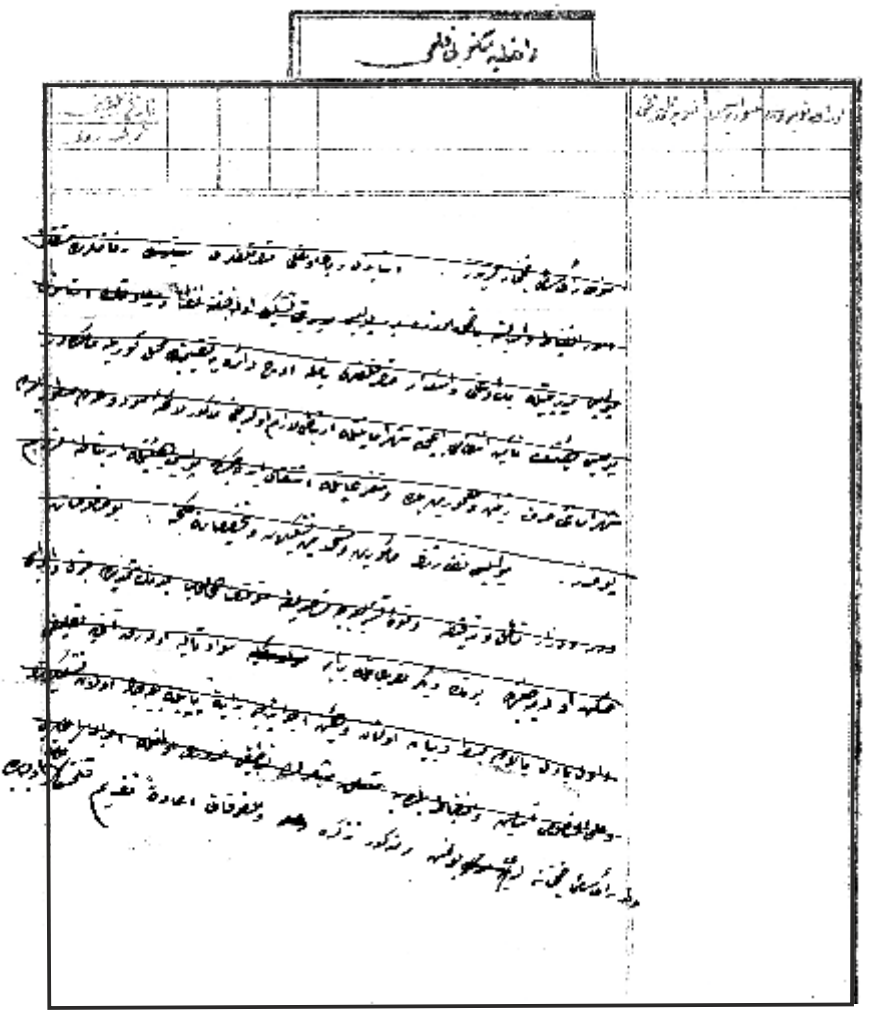
(Belgenin Devamı-1)

(Belgenin Devamı-2)

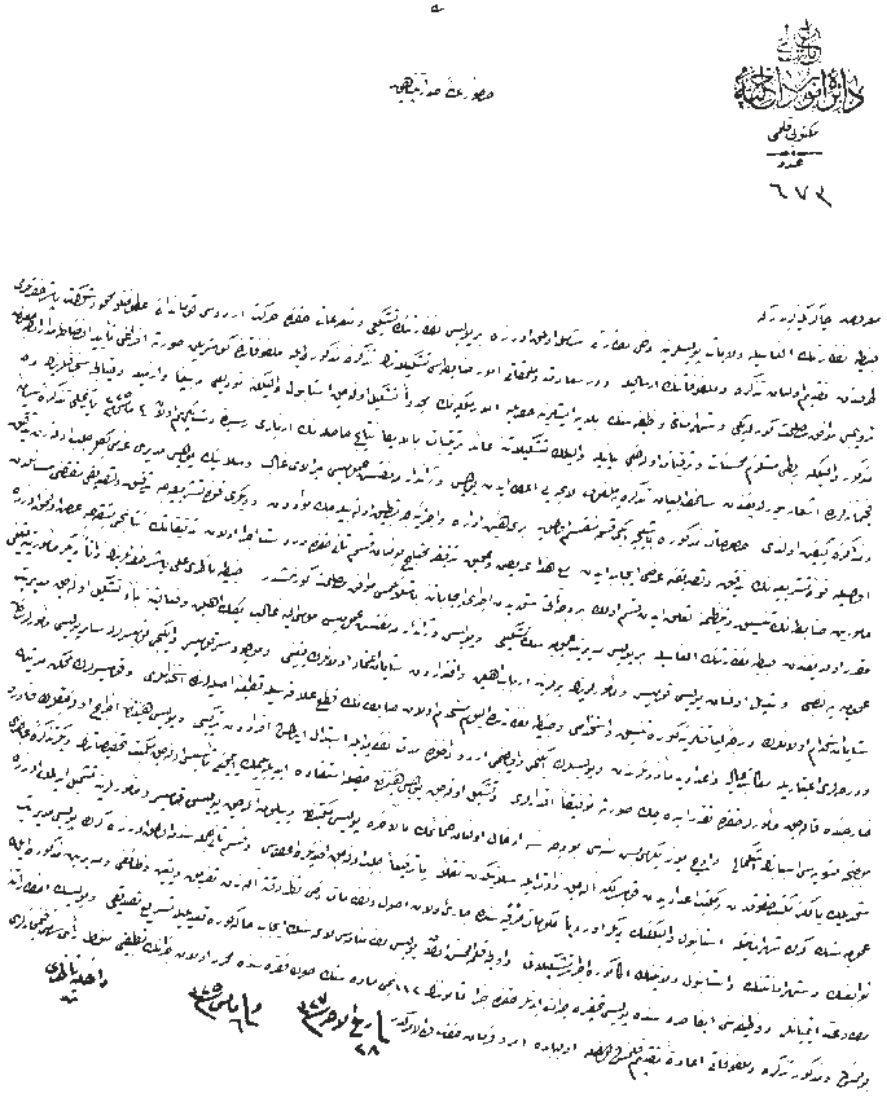

(Belgenin Devamı-3)

96[97]

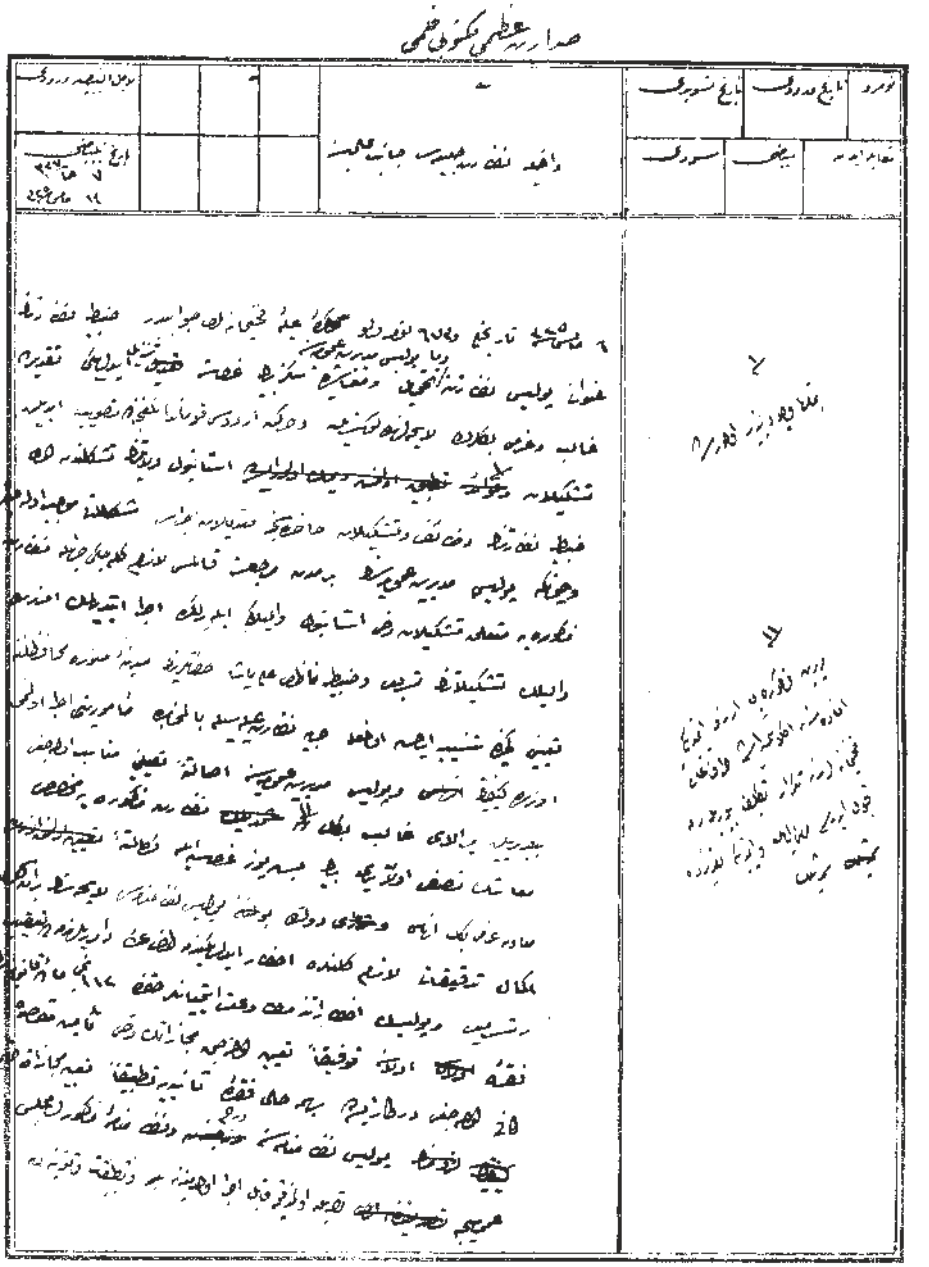
Zaptiye Nezaretinin ilgasıyla vilayetlerdeki polisler için Polis Nezaretinin kurulması hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 96 • Sayfa: 186)

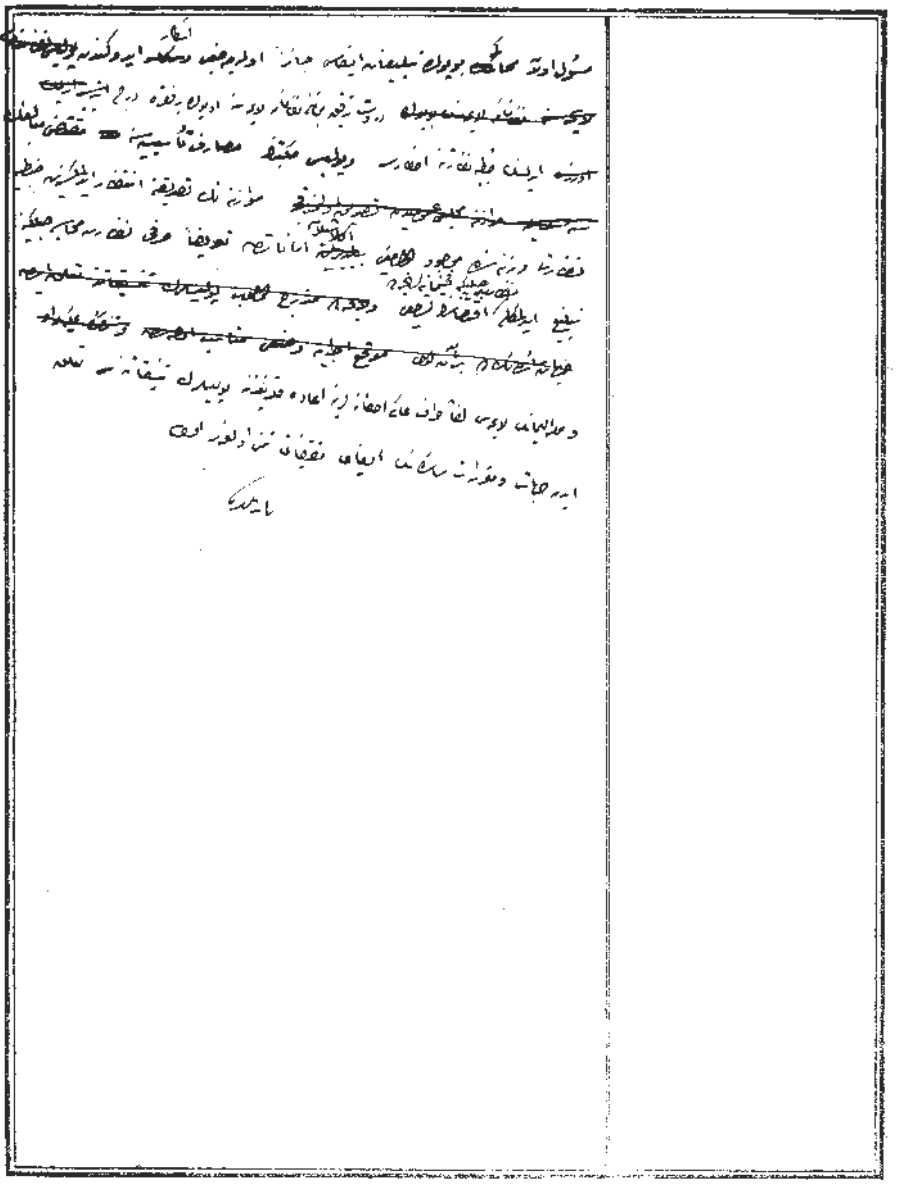
Belge 96

97 BOA. BEO. 3567-267457.

*

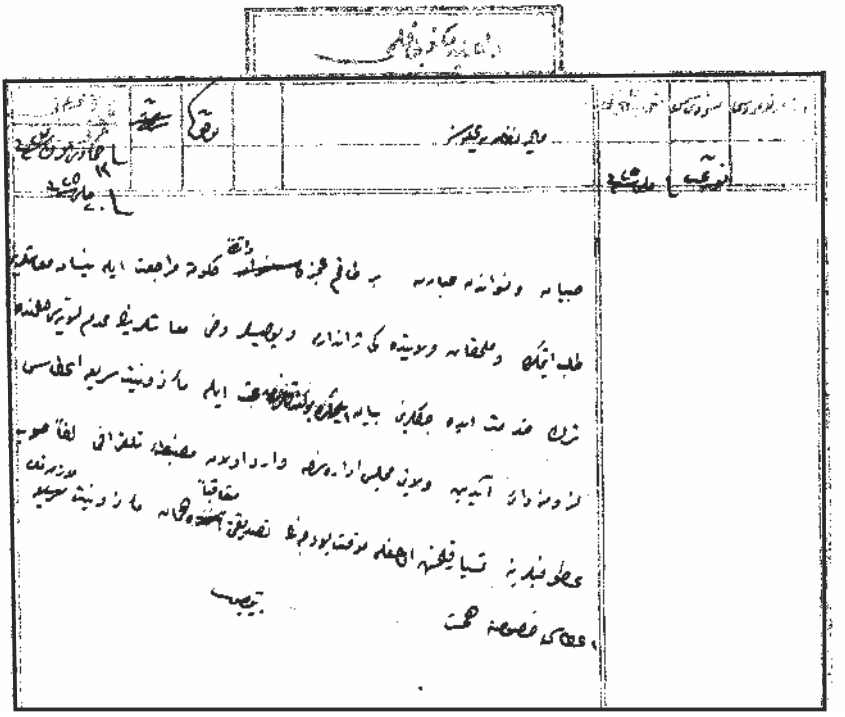

(Belgenin Devamı)

97[98]

Kadın ve çocuklardan oluşan bir takım ihtiyaç sahiplerinin hükümete müracaatla Nisan maaşlarını istedikleri ve ayrıca polislerin de maaşları tesviye edilmezse görevlilerini yapmayacaklarını söylediklerine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 97 • Sayfa: 190)

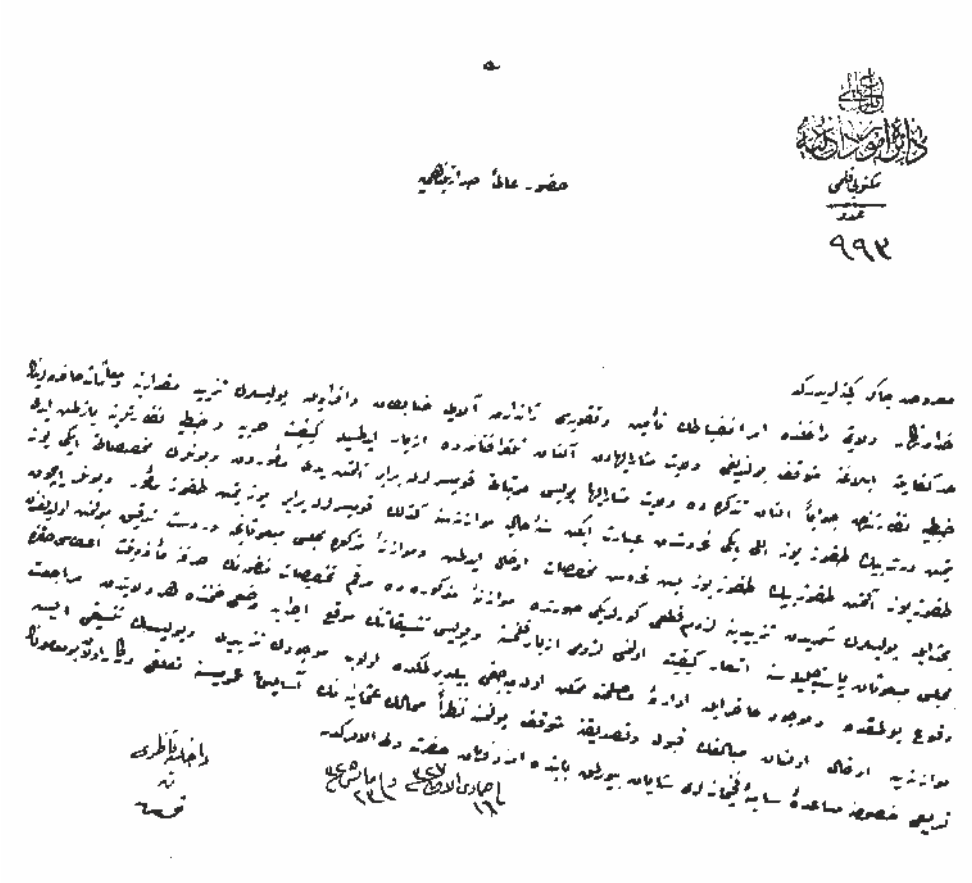

Belge 97

98 BOA. DH. MKT. 2828-41.

98[99]

Hüdavendigar Vilayeti ve diğer vilayetlerde polislerin sayasının artırılması elzem olduğundan bütçeye konulan ve Meclis-i Mebusan tarafından kabul edilen ek tahsisatın kullanılabilmesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 98 • Sayfa: 191)

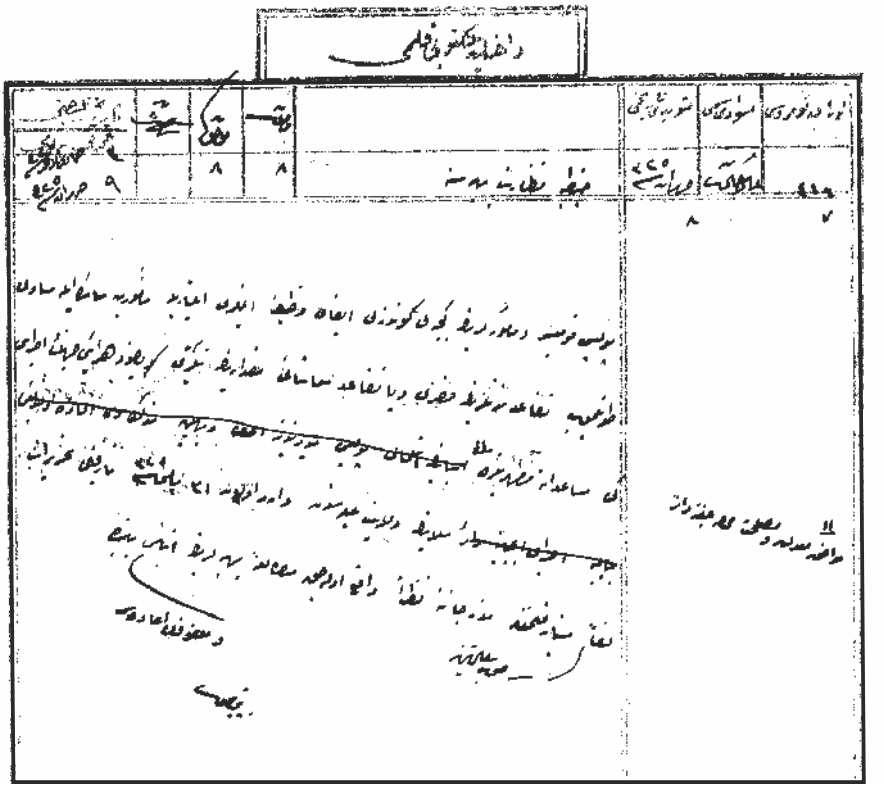
Belge 98

99 BOA. BEO. 3570-267710.

99[100]

Polis komiser ve memurlarının geceli gündüzlü görev yapmaları sebebiyle, diğer memurlarla aynı sürede emekli olmalarının adil olmayacağına dair Selanik Vilayetinden gelen tahriratın Zaptiye Nezareti'ne gönderildiğine dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 99 • Sayfa: 192)

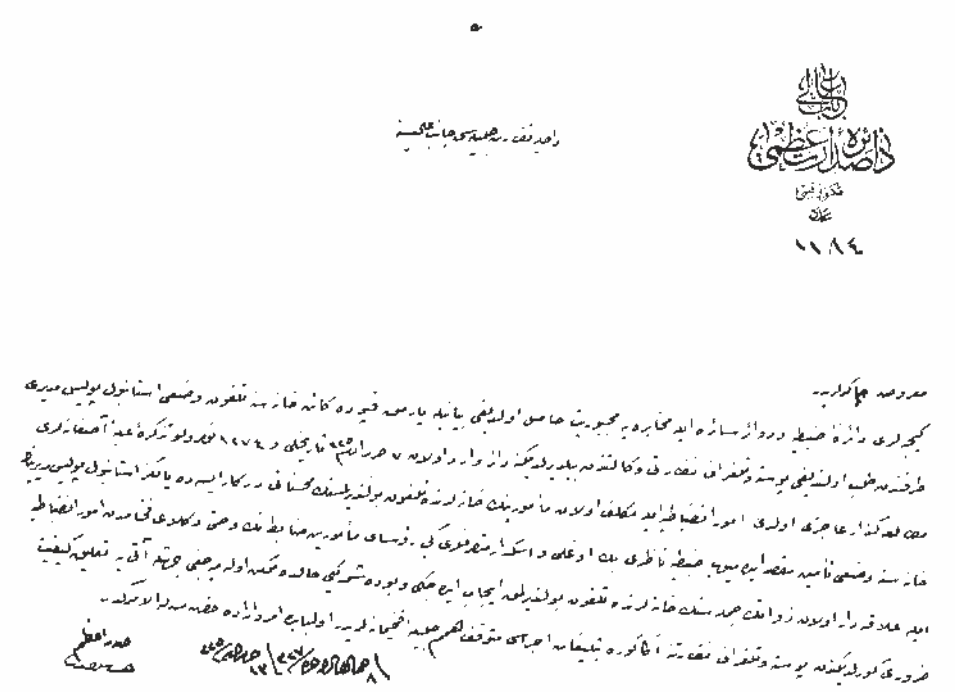

Belge 99

100 BOA. DH. MKT. 2852-54.

100[101]

İnzibat işlerinden sorumlu olan Zaptiye Nazırı, Polis Müdürü, Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıfları gibi yüksek dereceli zaptiye memurlarının hanelerinde telefon bulundurulmasının elzem olduğu, ancak şimdilik bunun mümkün olmadığı hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 100 • Sayfa: 193)

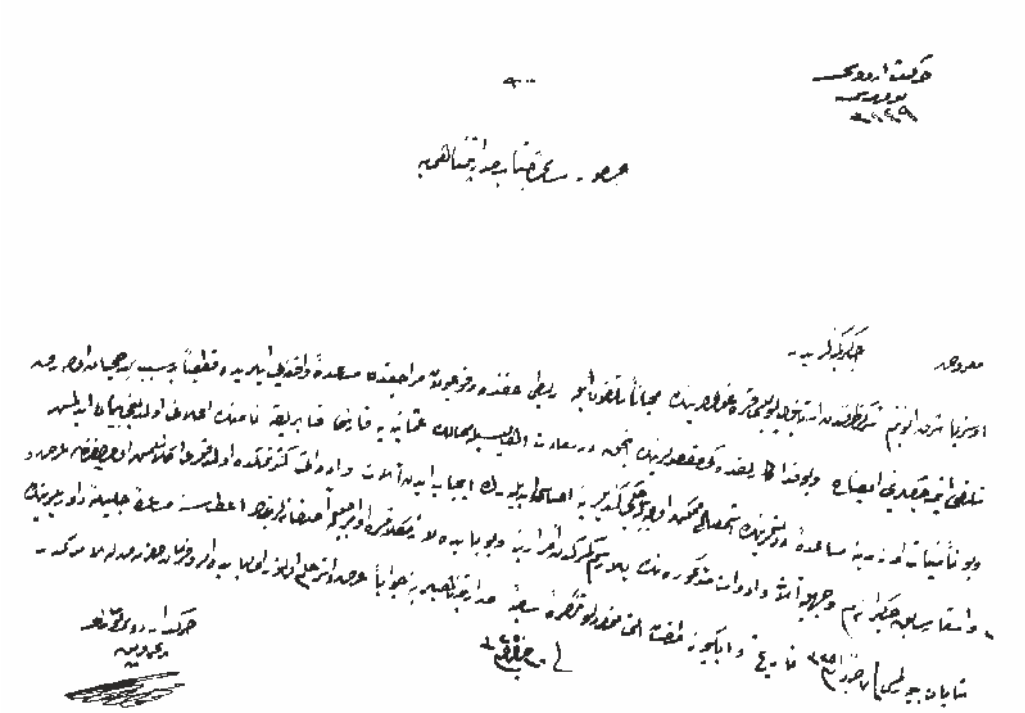

Belge 100

101 BOA. DH. MKT. 2860-30.

101[102]

İstanbul polis karakollarını yeniden telefonla Zaptiye Nezareti'ne bağlayacak olan Avusturya Şark Anonim Ticaret Şirketi tarafından alınacak alet ve edevatın gümrük vergisinden muafiyeti hakkında Meclis-i Mahsus kararına dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 101 • Sayfa: 194)

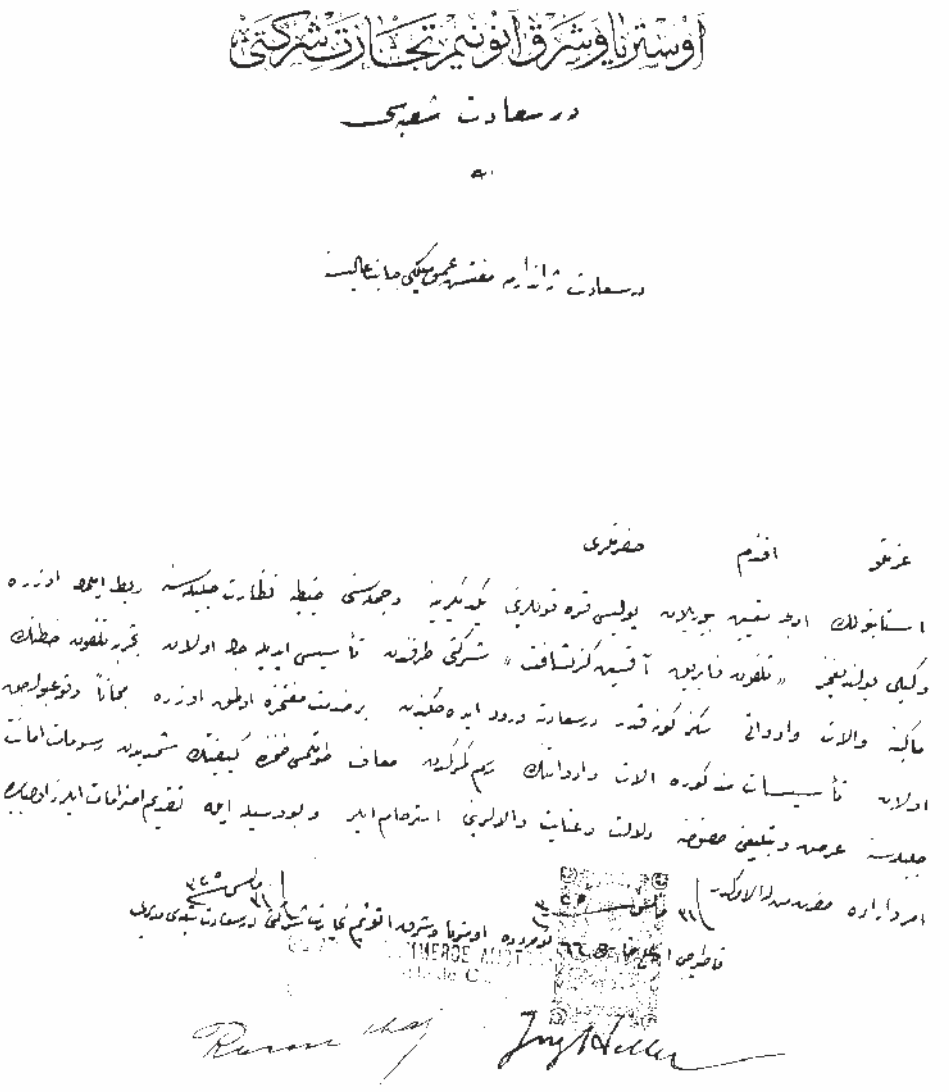
Belge 101

102 BOA. BEO. 3591-269272.

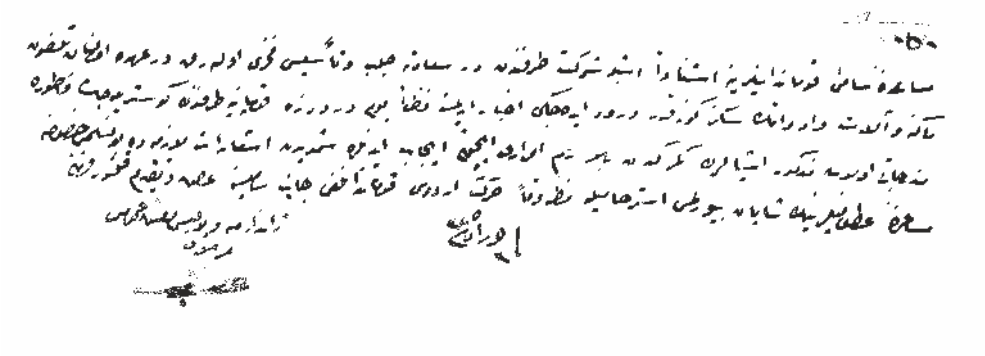
*

*

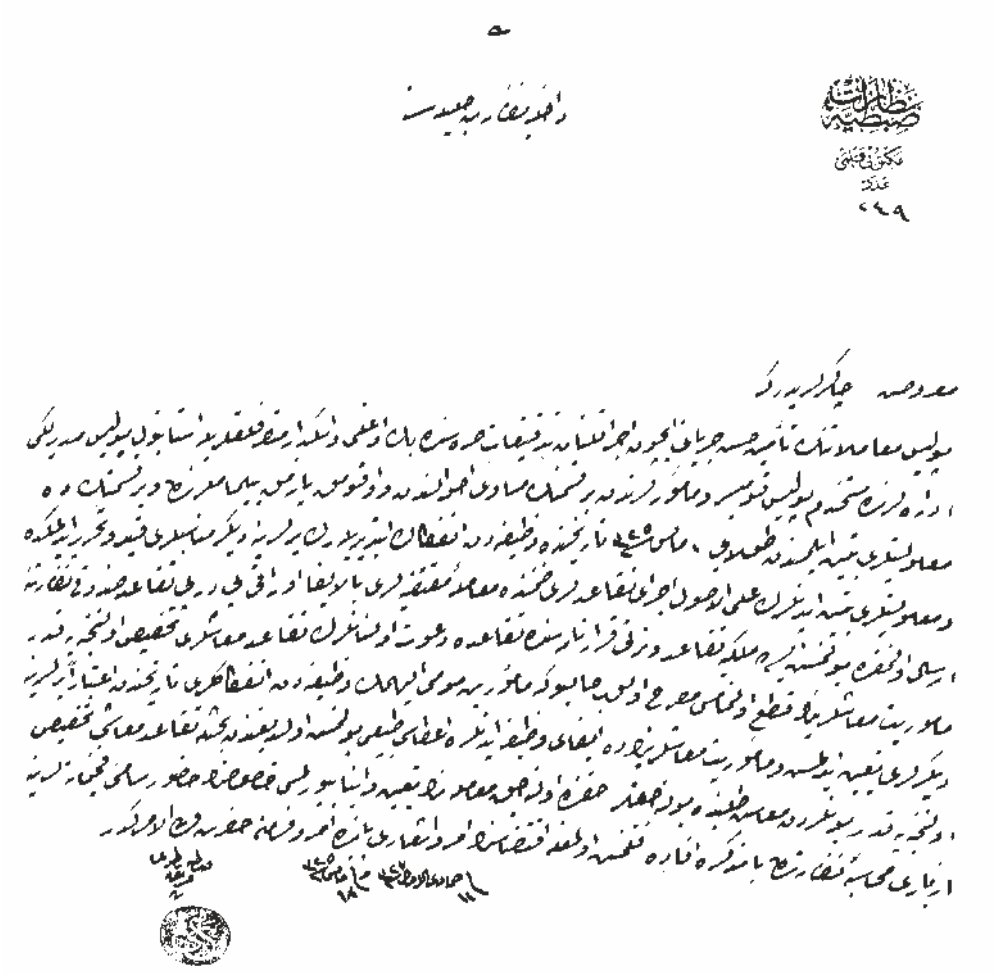

(Belgenin Devamı)

102[103]

Polis muamelatı yapılması sırasında açığa alınan ve emekliye sevk edilenlerin emekli maaşları bağlanıncaya kadar memuriyet maaşlarının kesilmemesine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 102 • Sayfa: 197)

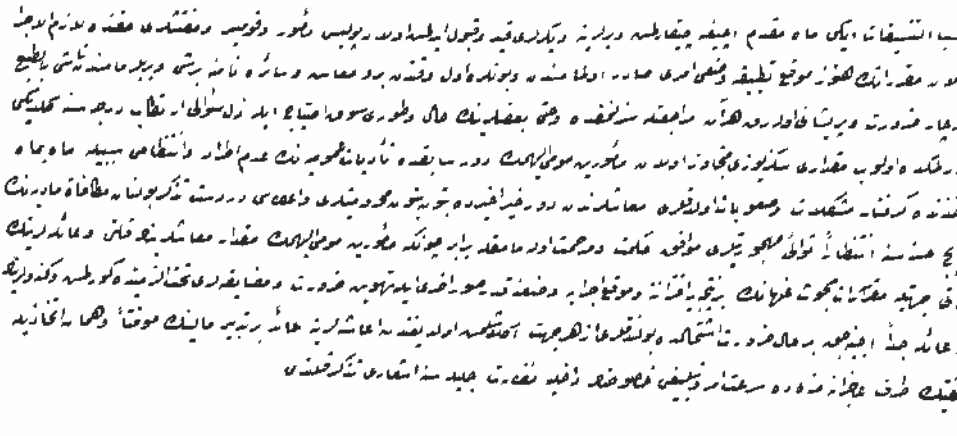

Belge 102

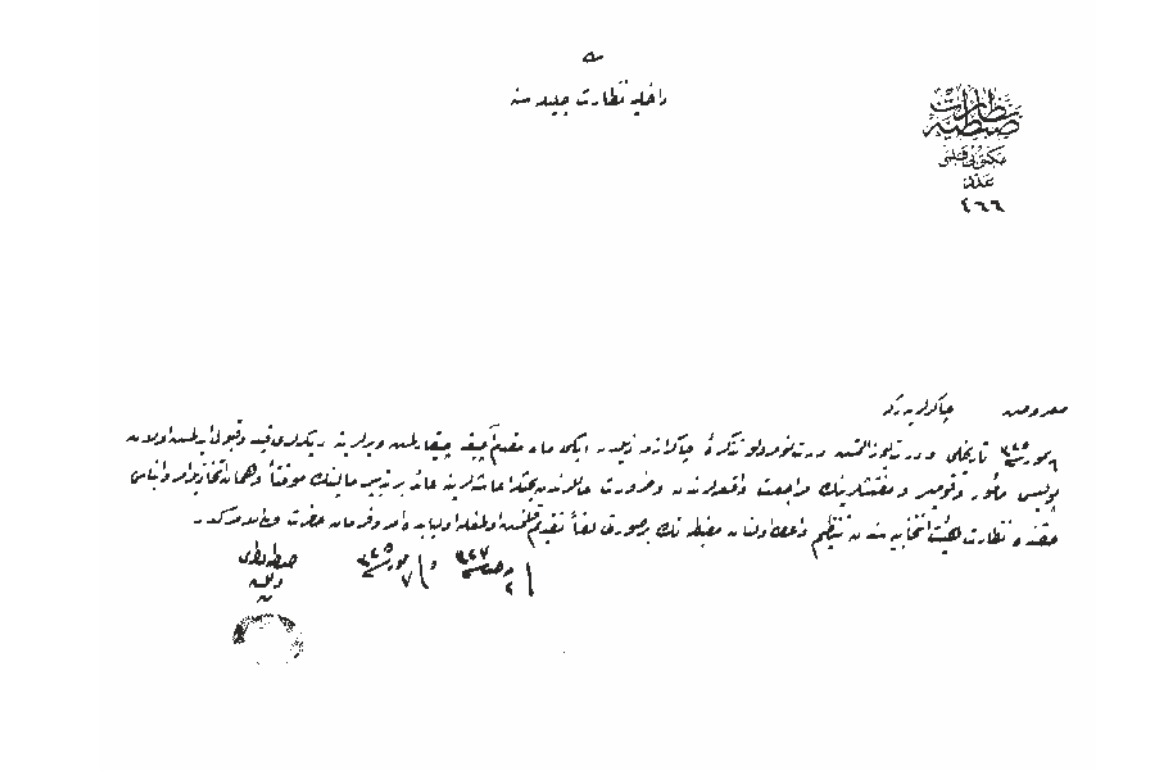
103 BOA. DH. MKT. 1306-26.

*

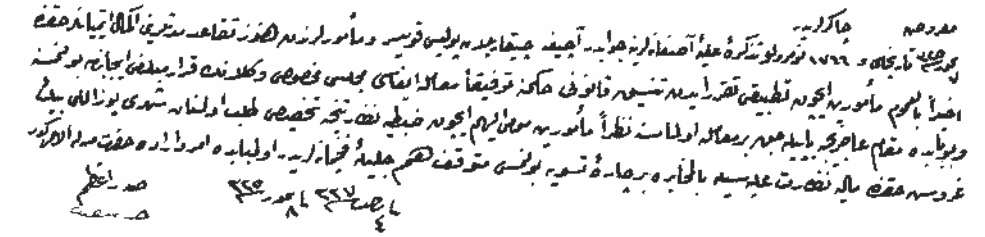

*

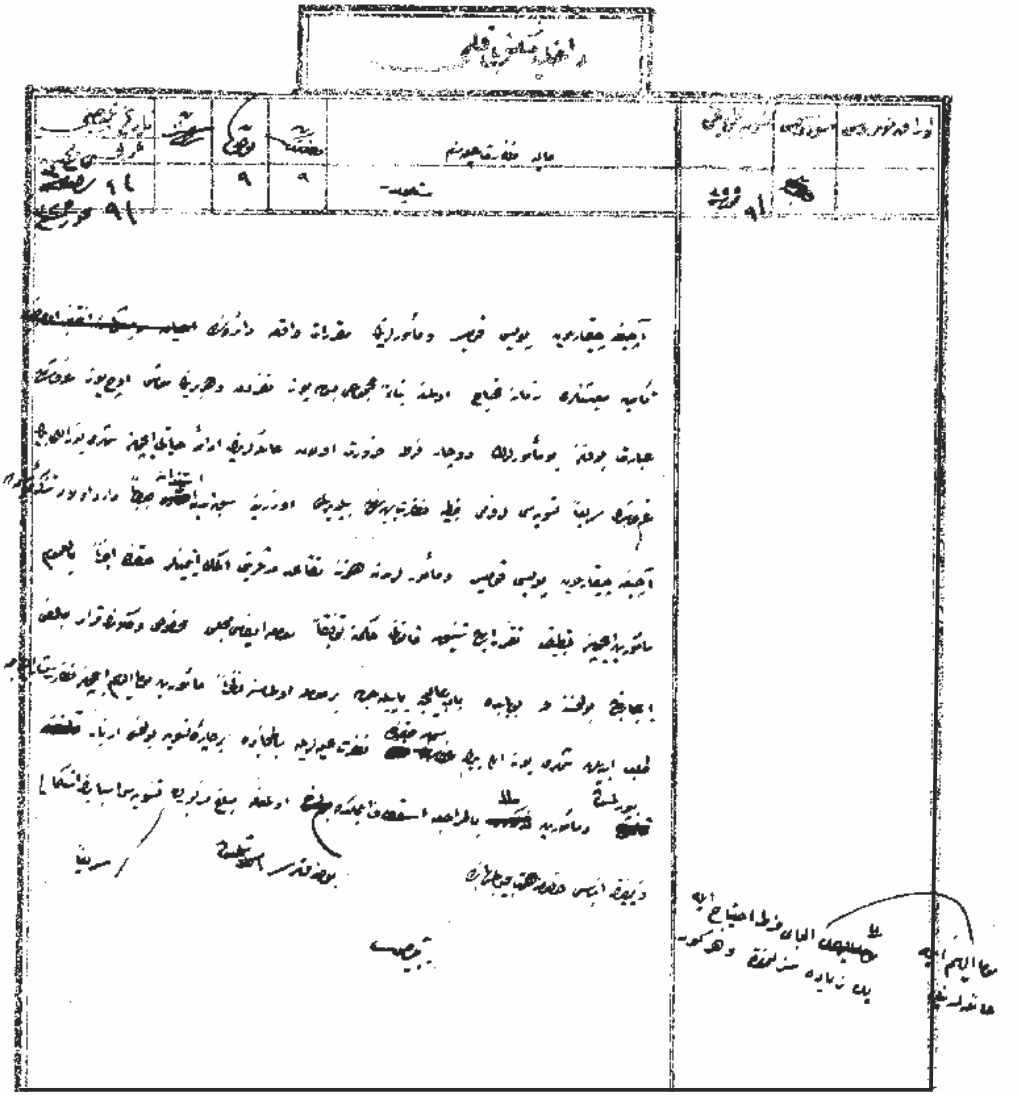

*

*

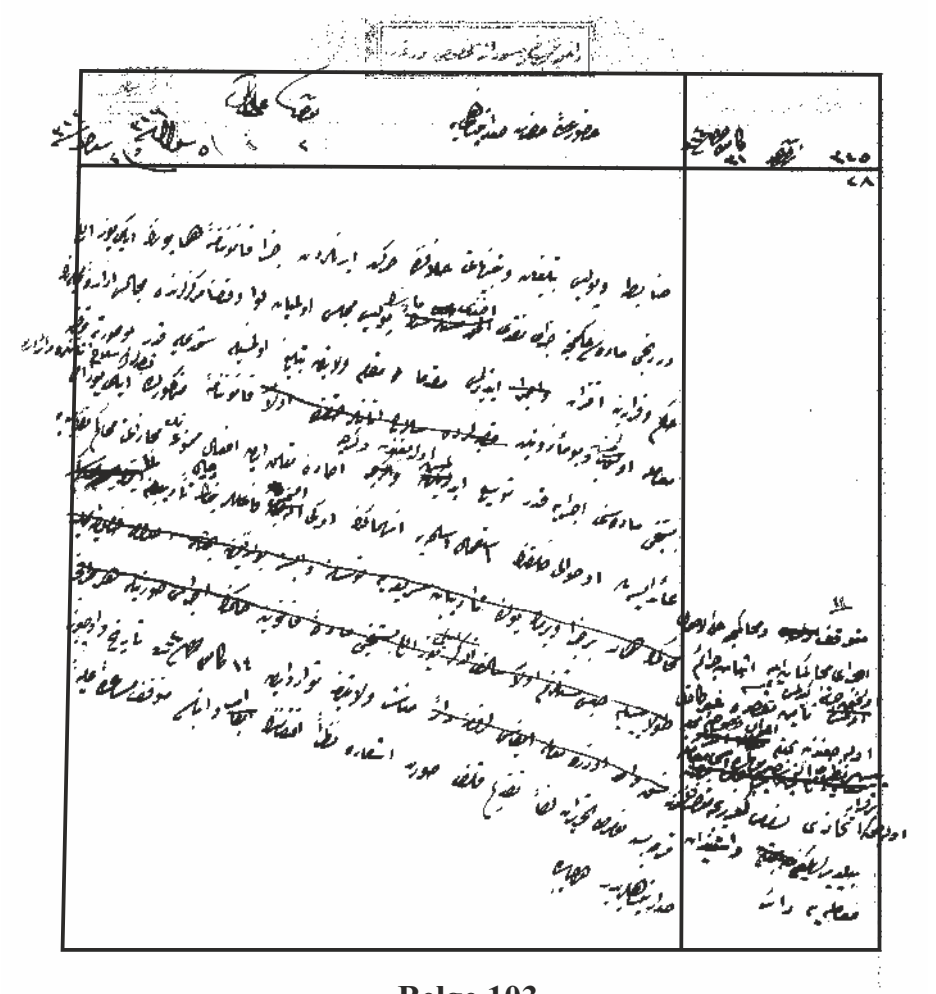

2.2. Polis Meclisi

103[104]

Zabıta ve polis tebligat ve tembihatı zıddına hareket edenlerden nakdi ceza alınması maddesinin, Polis Meclisi olmayan liva ve kaza merkezlerinde Mahalli İdare Meclislerinin hükmüyle olması hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 103 • Sayfa: 201)

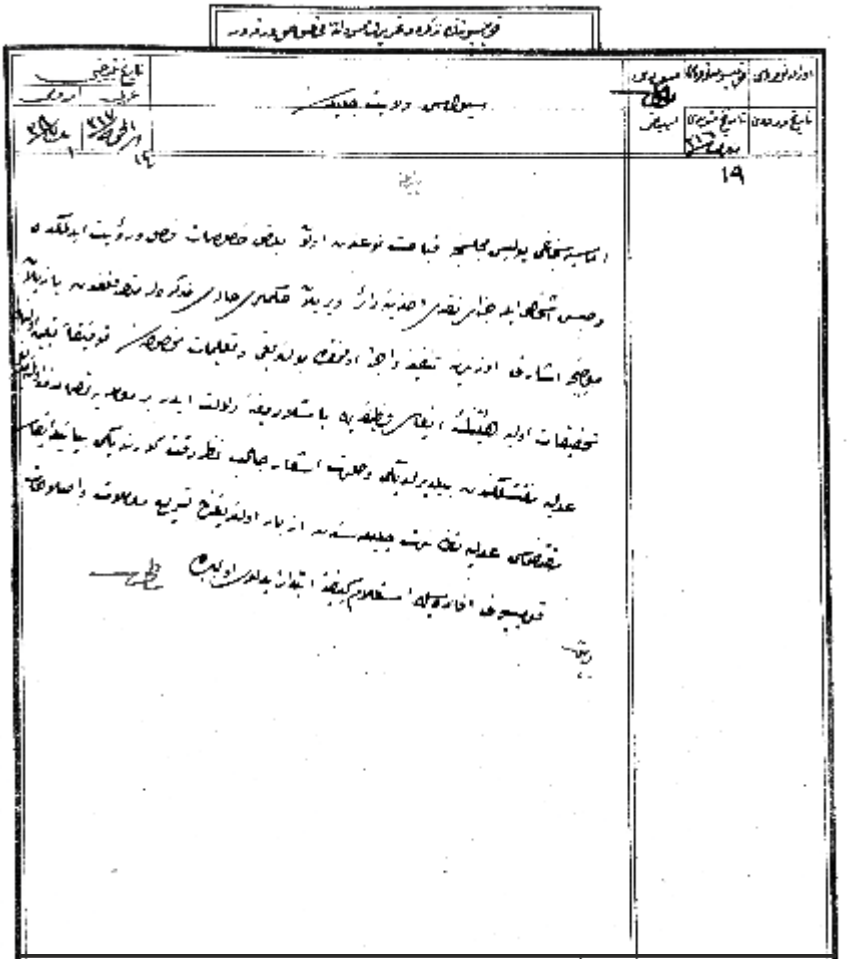

Belge 103

104 BOA. DH. MKT. 2166-82.

104[105]

Amasya Polis Meclisi'nce verilen müzekkerelerin mutasarrıflıktan yazılan "mucibince" işareti ile hükmünün yürütüldüğü, Tahkikat-ı Evveliye Heyetinin vazifelerine başladığını gösteren muameleye rastlanamadığına dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 104 • Sayfa: 202)

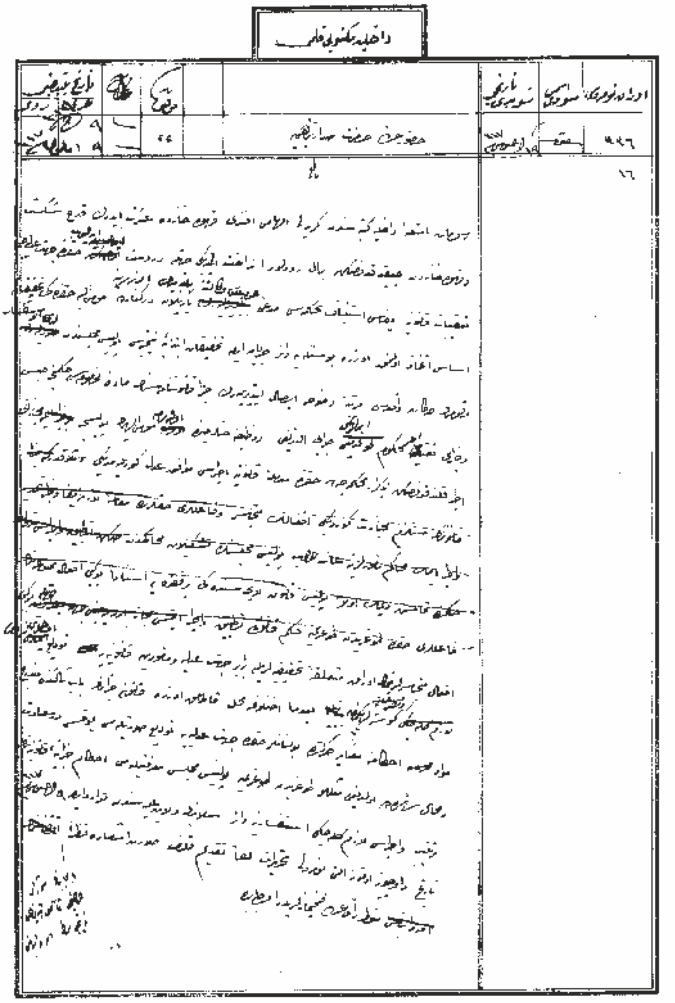
Belge 104

105 BOA. DH. TMIK. S. 29-81.

105[106]

Bir devlet memurunun içki içerek olay çıkarmasından dolayı cezalandırılmasına yönelik polis meclisi ve müddei-i umumilik arasında doğan ihtilaf sebebiyle ne muamele yapılacağının sorulduğuna dair.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 105 • Sayfa: 203)

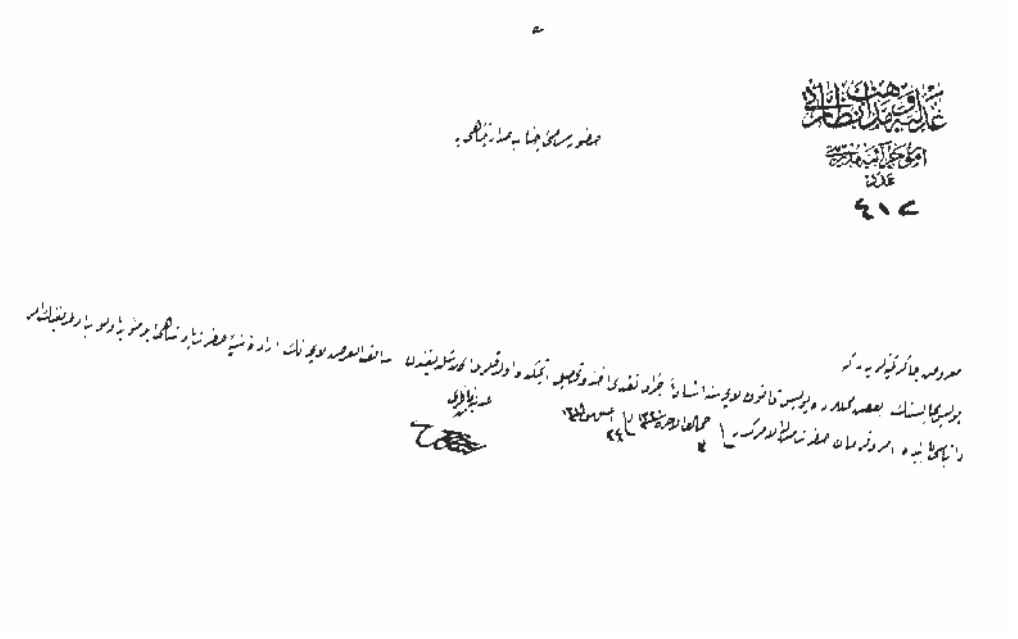

Belge 105

106 BOA. DH. MKT. 2535-55.

106[107]

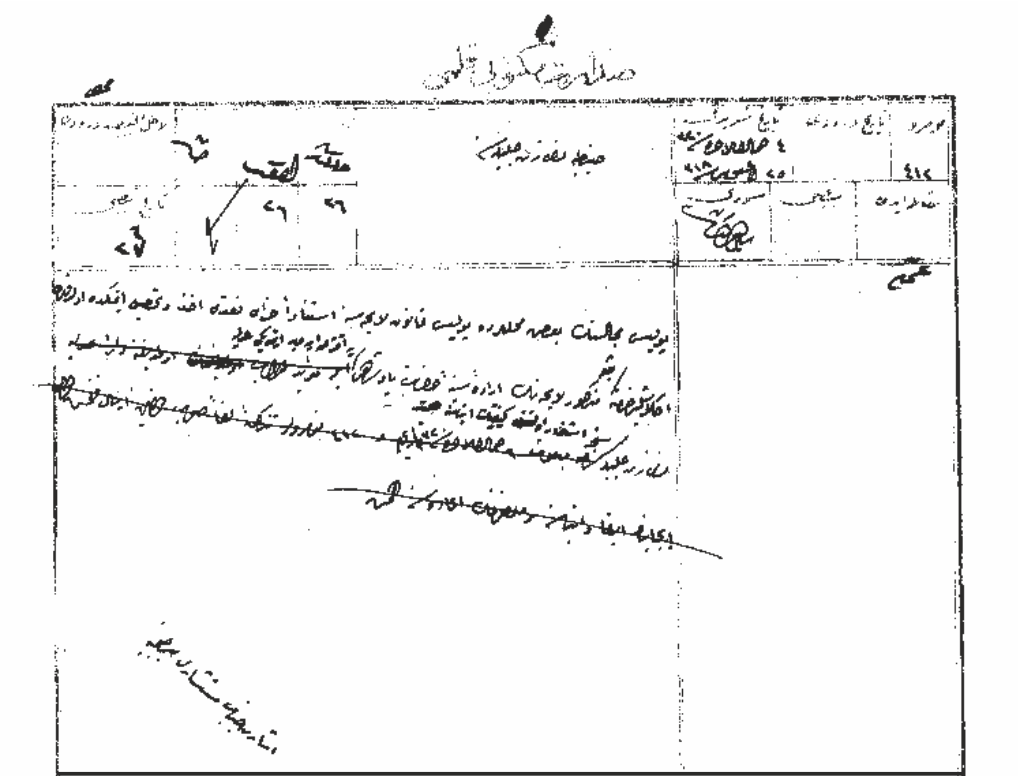
Polis Meclislerinde Polis Kanun Layihasına istinaden para cezası kesildiğinden, kanunun onaylanıp onaylanmadığının sorulması hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 106 • Sayfa: 204)

Belge 106

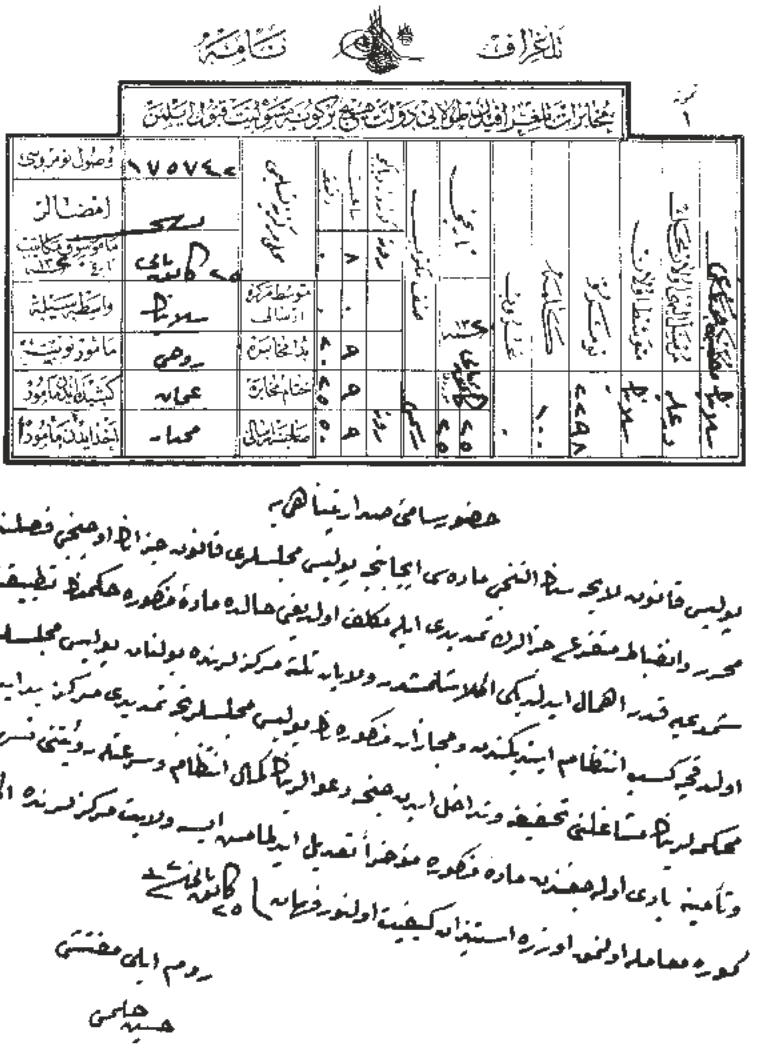
107 BOA. BEO. 1916-143653.

*

107[108]

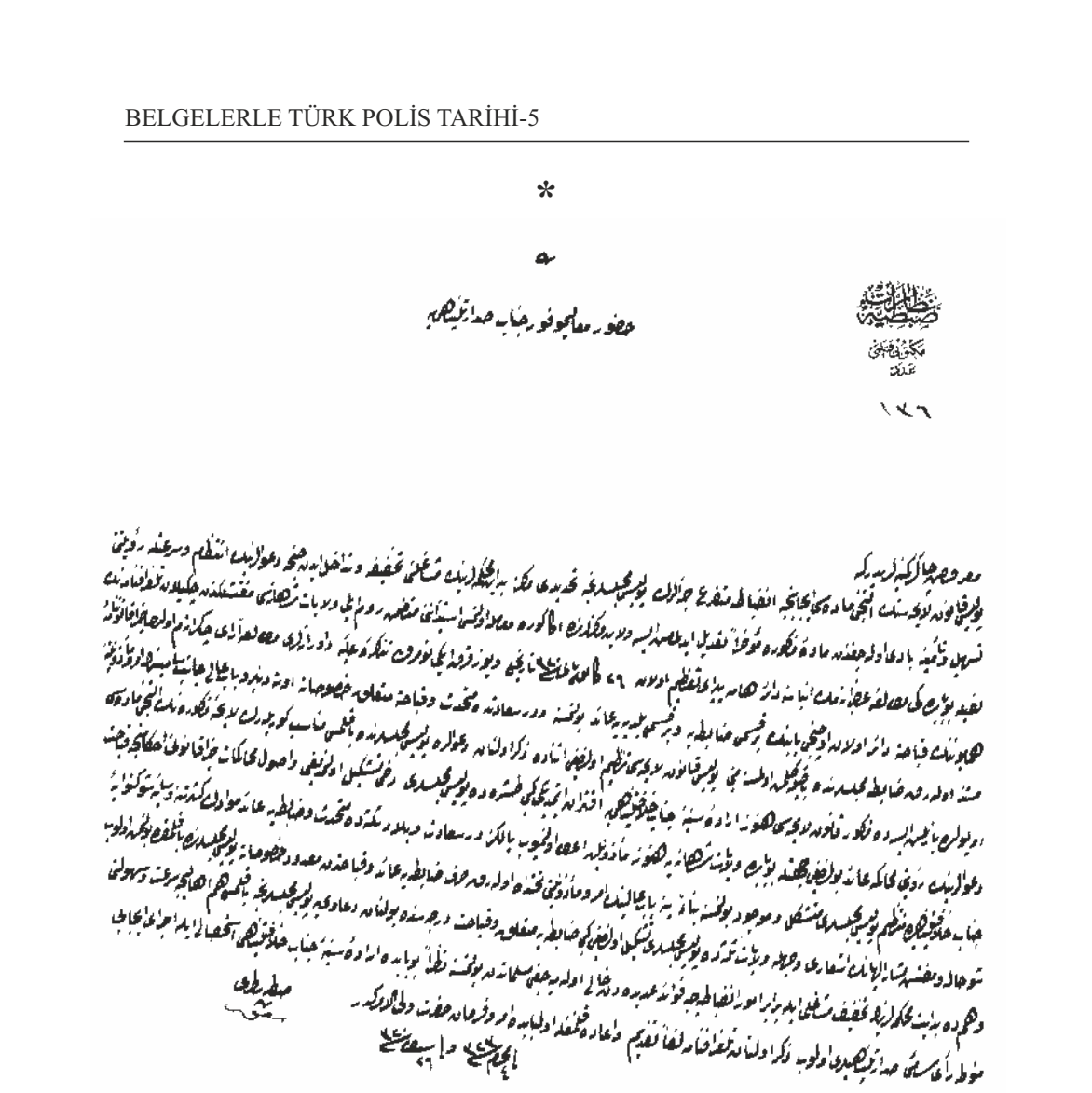
Rumeli Vilayeti tarafından yazılmış olan yazı doğrultusunda Polis Kanunuyla ilgili layihanın tetkiki hakkında
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 107 • Sayfa: 205)

Belge 107

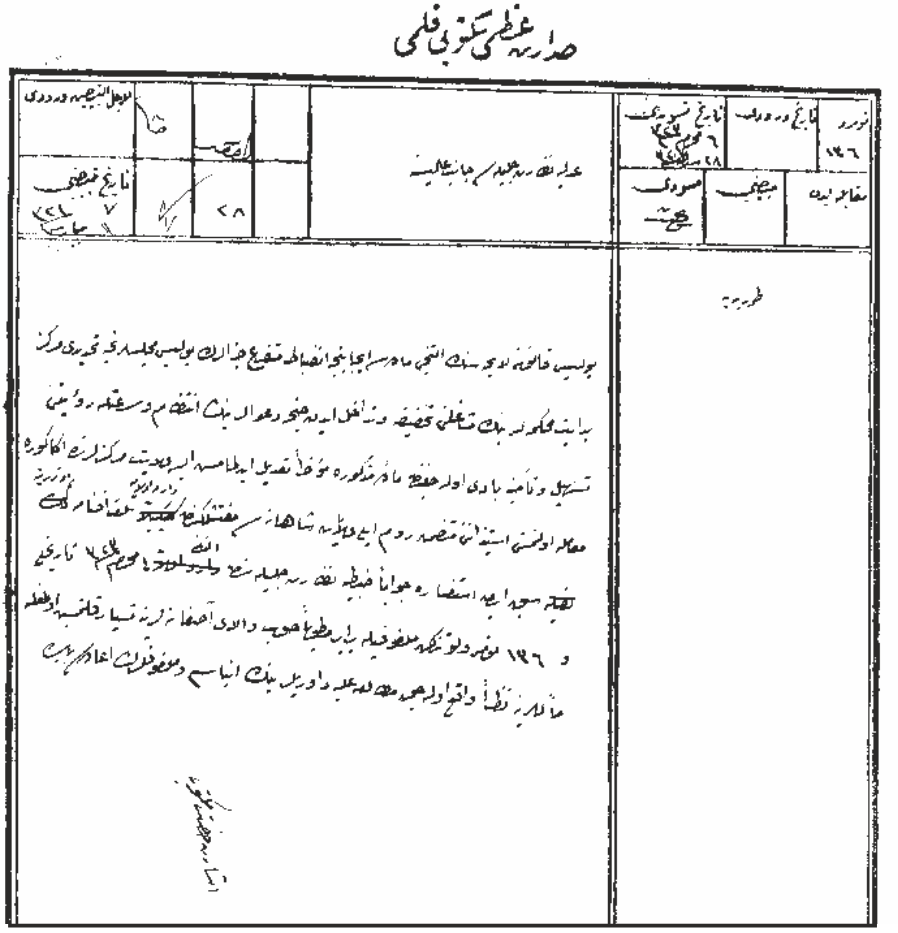
108 BOA. BEO. 2548-191085.

*

108[109]

Polis Kanunu Layihasının altıncı maddesi gereğince inzibata yönelik cezaların polis meclisince tahdidine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 108 • Sayfa: 207)

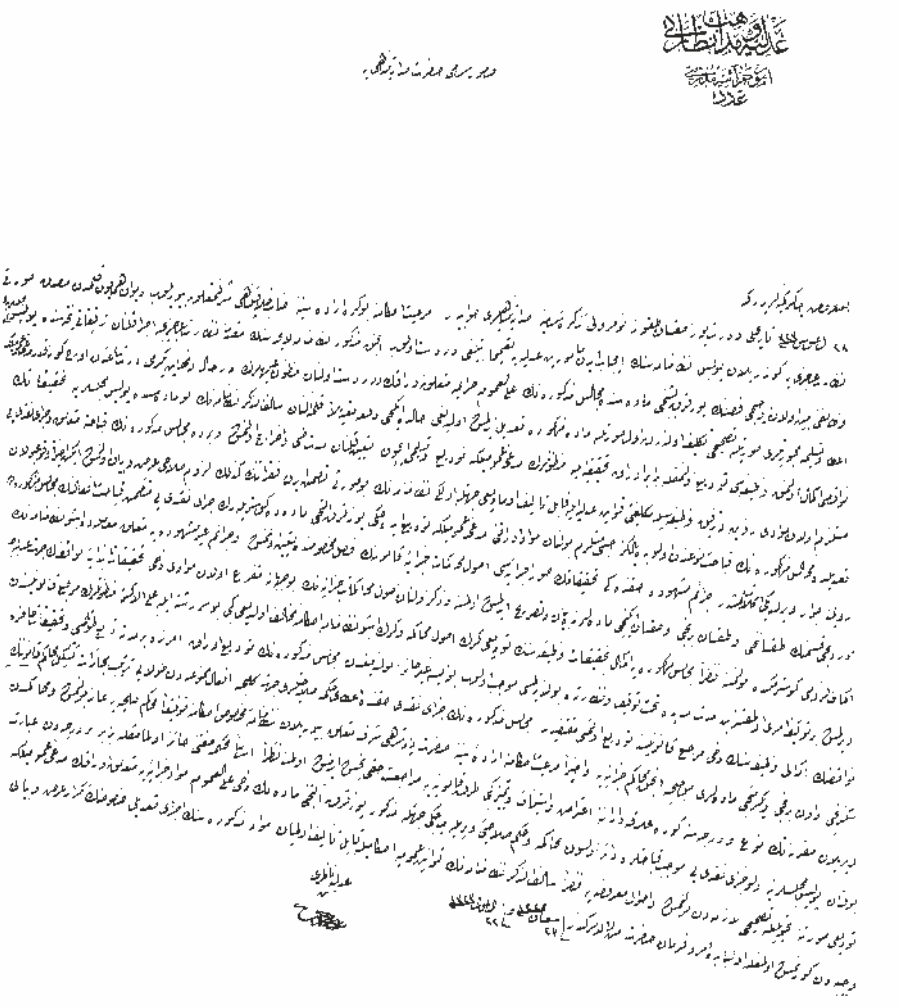

Belge 108

109 BOA. BEO. 2526-189431.

109[110]

İkinci defa değişiklik için kaleme alınan Polis Nizamnamesinin genel kanunlar hükümleriyle uyuşmayan bazı maddelerinin düzeltilmesi gereği hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 109 • Sayfa: 208)

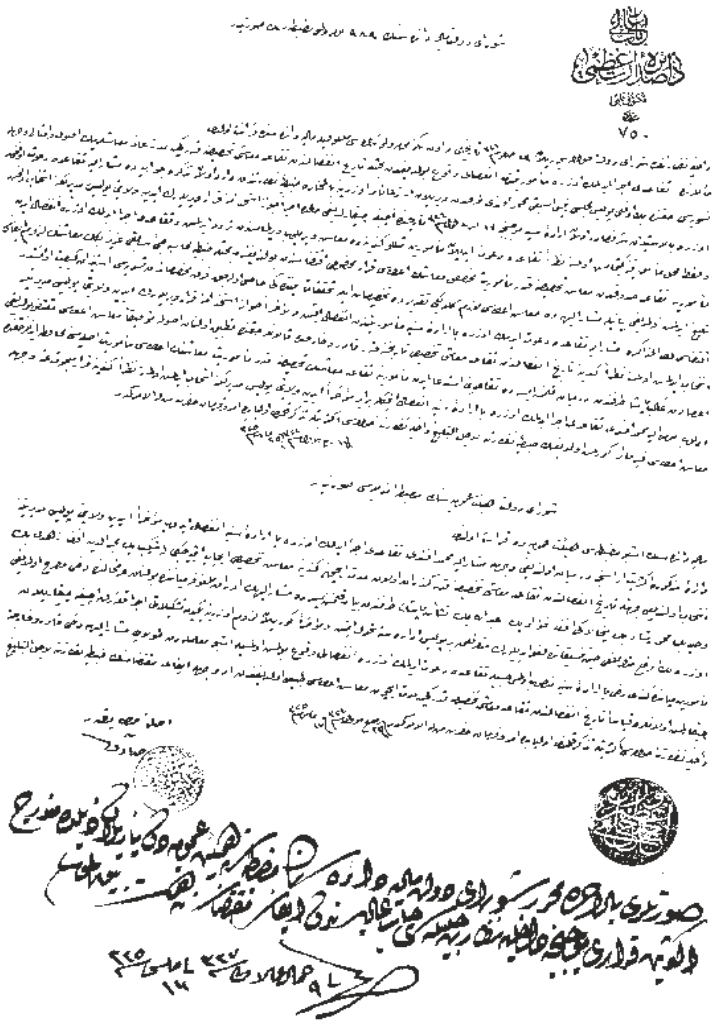

Belge 109

110 BOA. ŞD. 2768-19.

110[111]

Beyoğlu Mutasarrıflığı Polis Meclisi eski Reisi Mehmet Efendi'nin kadro haricinde kaldığı süre içinde kendisine maaş verilip verilmeyeceği hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 110 • Sayfa: 210)

Belge 110

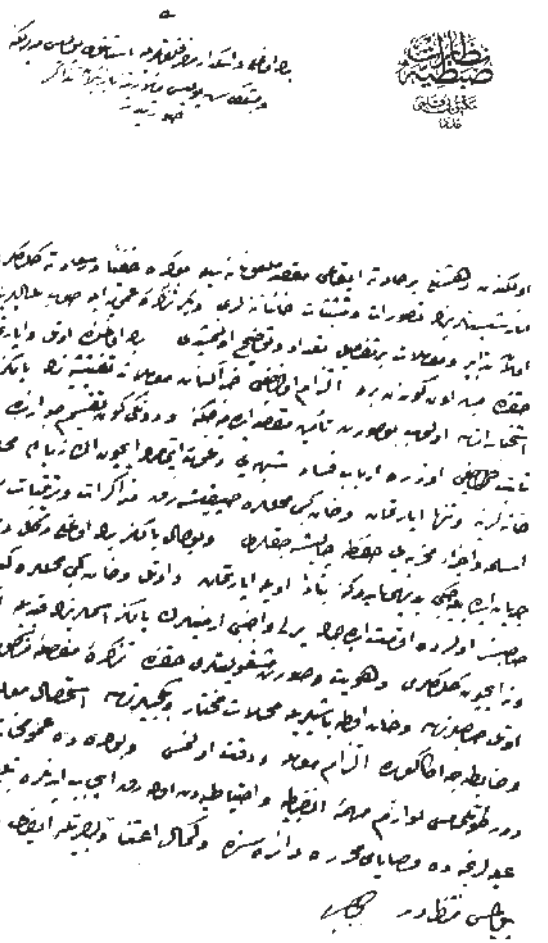
111 BOA. DH. MKT. 1302-17.

2.3. Polis Müdürlükleri

111[112]

Bazı inzibati tedbirlere dair bugün Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıkları ile İstanbul Polis Müdürlüğü ve Beşiktaş Polis Memuriyetine yazılan umumi tezkire suretinin takdim edildiği hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 111 • Sayfa: 212)

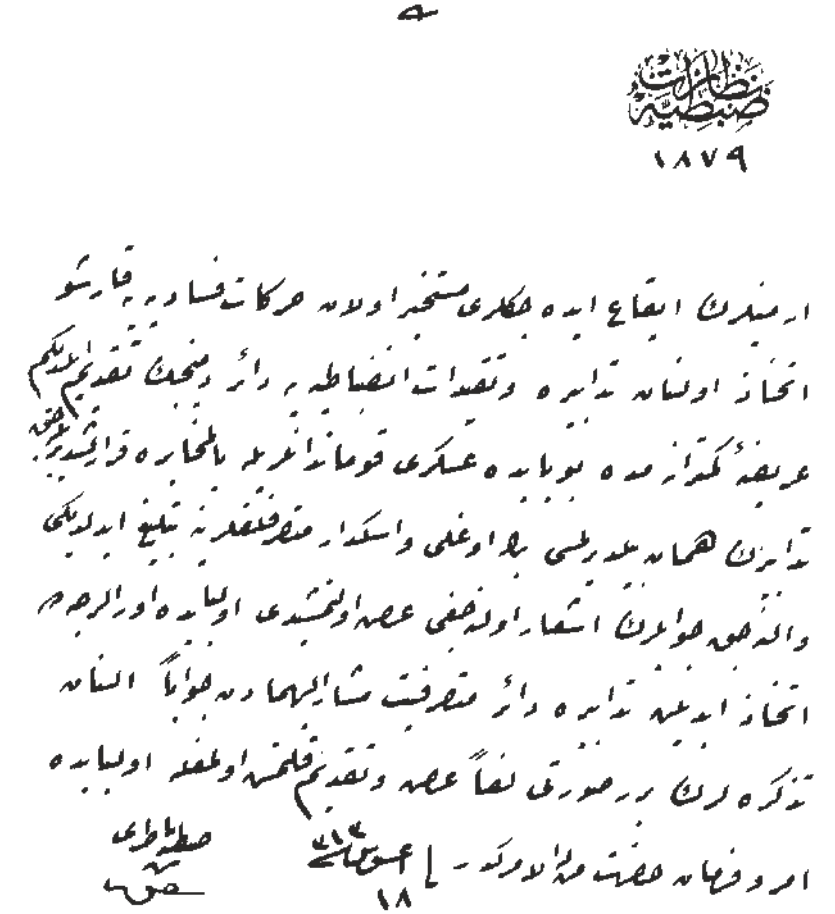

Belge 111

112 BOA. DH. TMIK. M. 20-70.

112[114]

Ermenilerin yapacakları bozgunculuğa karşı ne gibi tedbir alındığına dair Üsküdar ve Beyoğlu Mutasarrıflığından alınan tezkirenin takdimi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 112 • Sayfa: 214)

Belge 112

114 BOA. Y. MTV. 166-6.

*

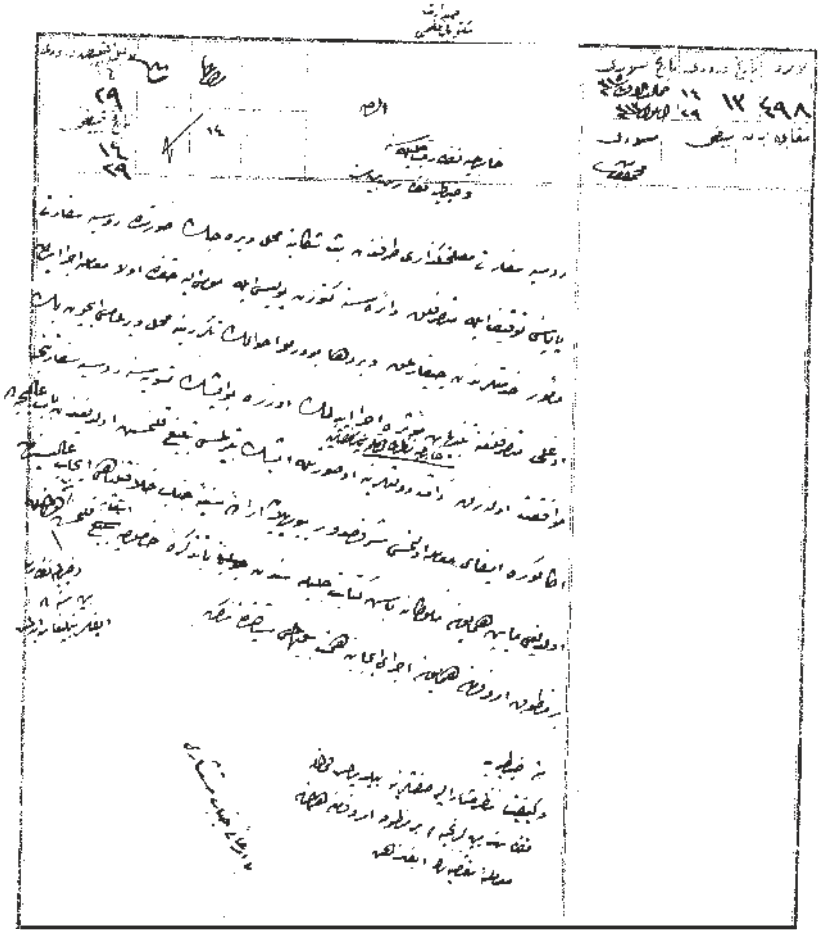
*

113[115]

Rusya Sefareti papazının tevkif edilmesi ve hakkında adli işlem yapılması hususunda muamele icra eden memurların hizmetlerinden çıkarılması ve bir daha bu gibi durumlara meydan verilmemesi hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 113 • Sayfa: 218)

Belge 113

115 BOA. BEO. 1021-76517.

114[116]

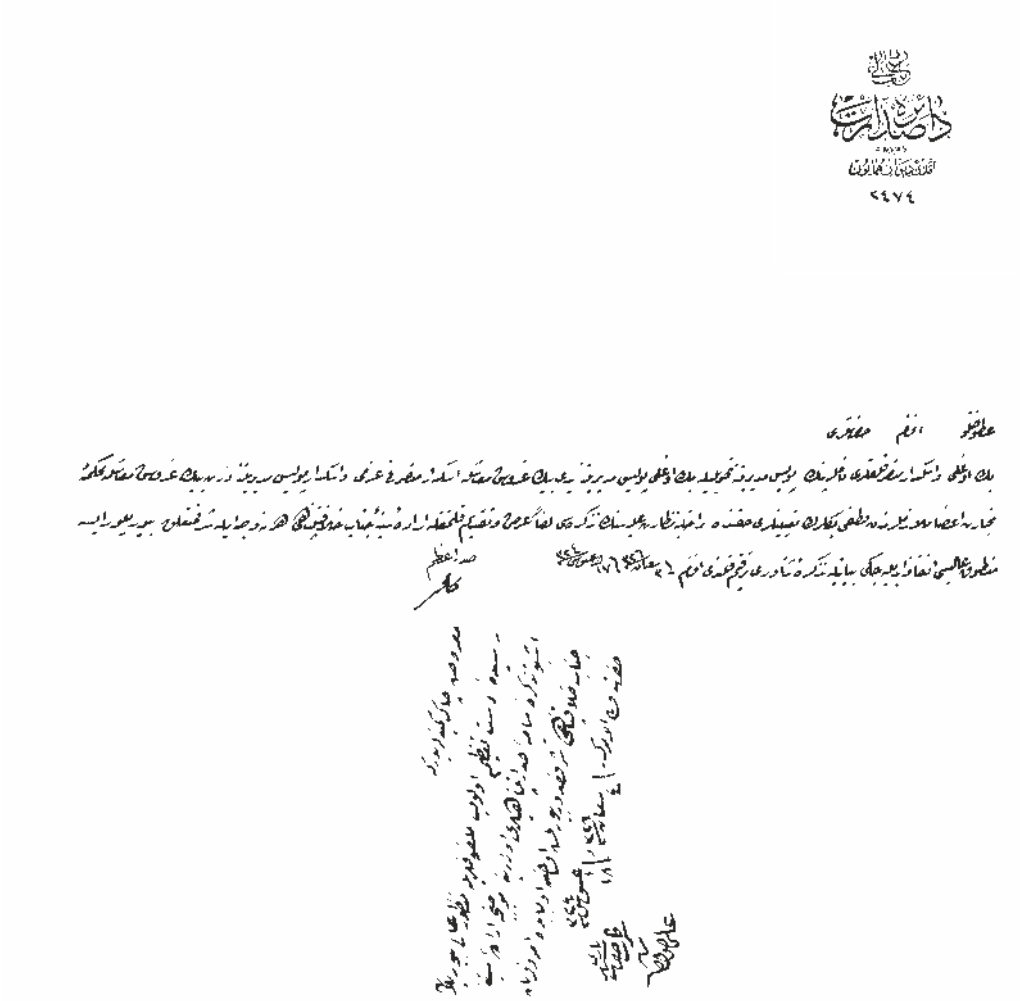
Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıklarının polis müdüriyetine çevrilmesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 114 • Sayfa: 219)

Belge 114

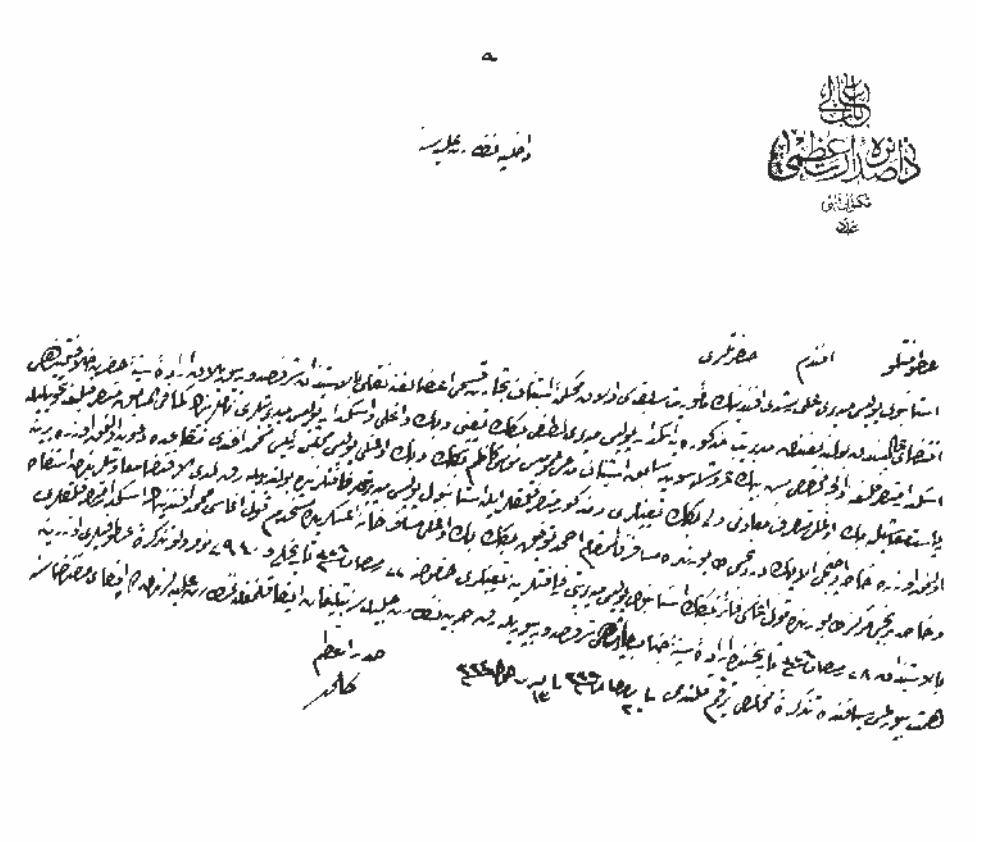
116 BOA. İ. ZB. 3-49.

*

115[117]

Üsküdar ve Beyoğlu Polis Müdüriyetlerinin mutasarrıflığa dönüştürülerek buralardaki boş yerlere gereken atamaların yapıldığına dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 115 • Sayfa: 221)

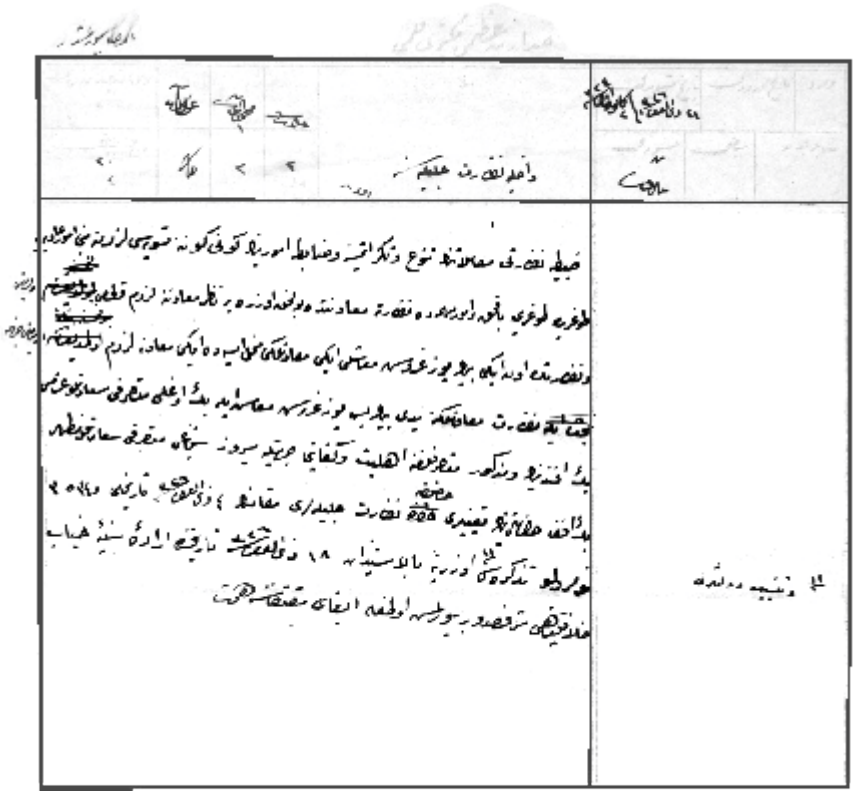
Belge 115

117 BOA. DH. MKT. 2643-63.

116[118]

Zaptiye Nezareti Muavinliği'ne Beyoğlu Mutasarrıfı Azmi Bey'in ve Beyoğlu Mutasarrıflığına Siroz Mutasarrıfı Mazhar Bey'in tayinleri hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 116 • Sayfa: 222)

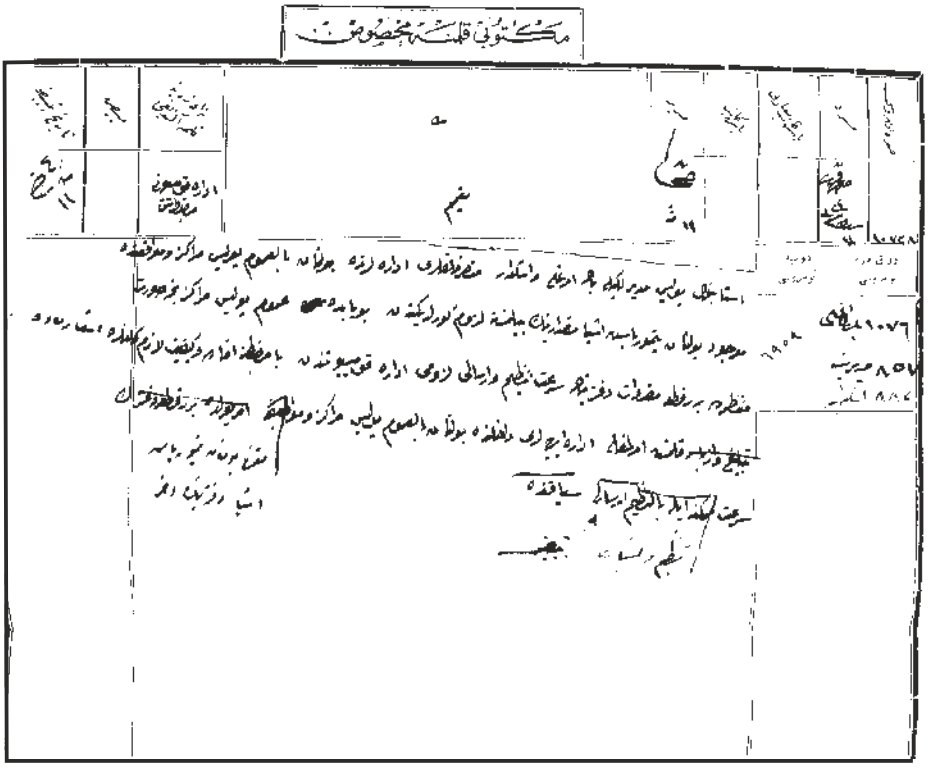

Belge 116

118 BOA. BEO. 3454-259014.

117[119]

İstanbul Polis Müdürlüğü ile Beyoğlu ve Üsküdar Mutasarrıflıkları idarelerindeki polis merkezleri ve mevkilerinde mevcut demirbaş eşya miktarına ait birer adet müfredat defteri tanzimi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 117 • Sayfa: 223)

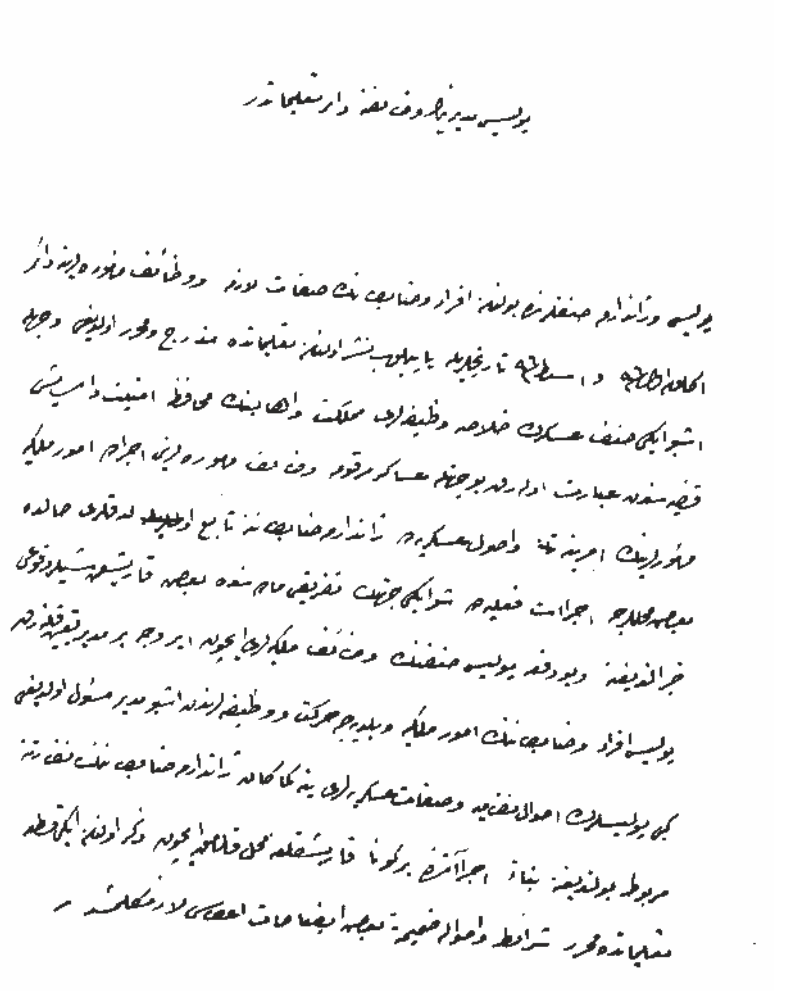

Belge 117

119 BOA. ZB. 601-146.

118[120]

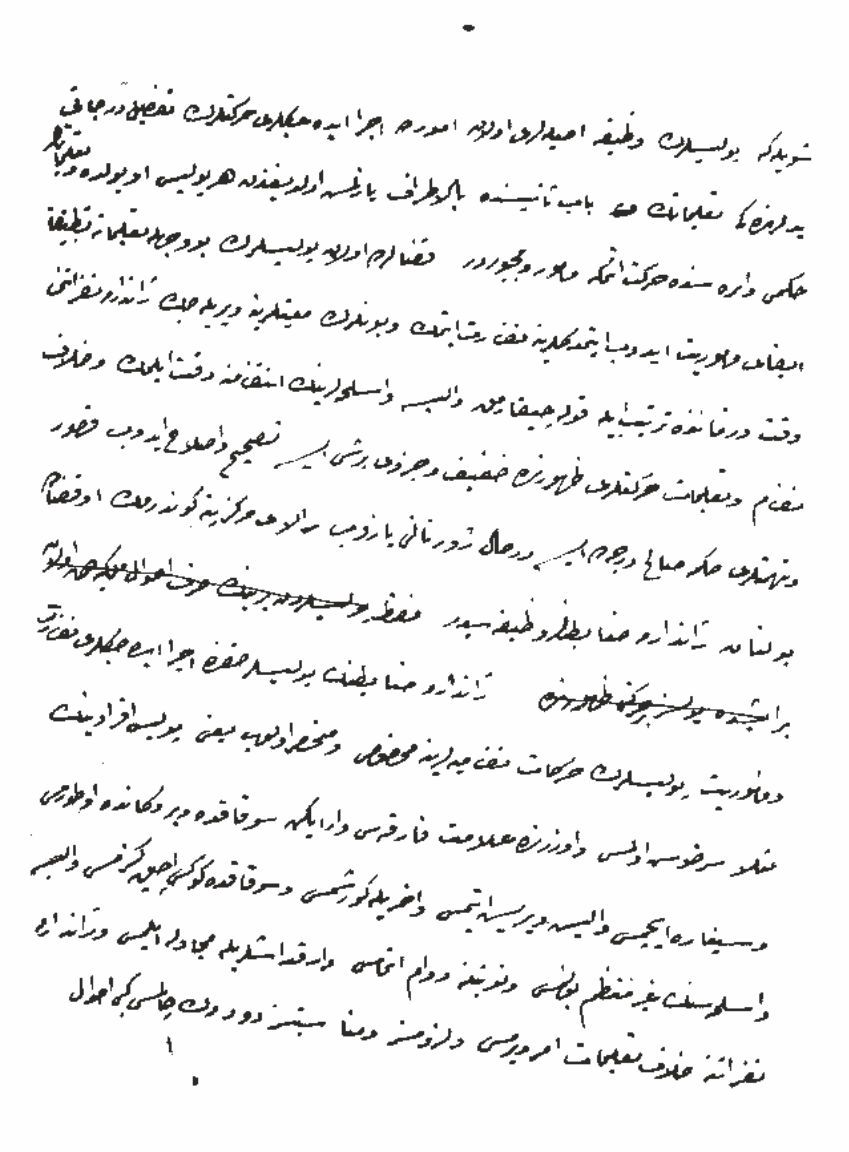
Polis müdürünün vazifelerine dair talimat müsveddesi.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 118 • Sayfa: 224)

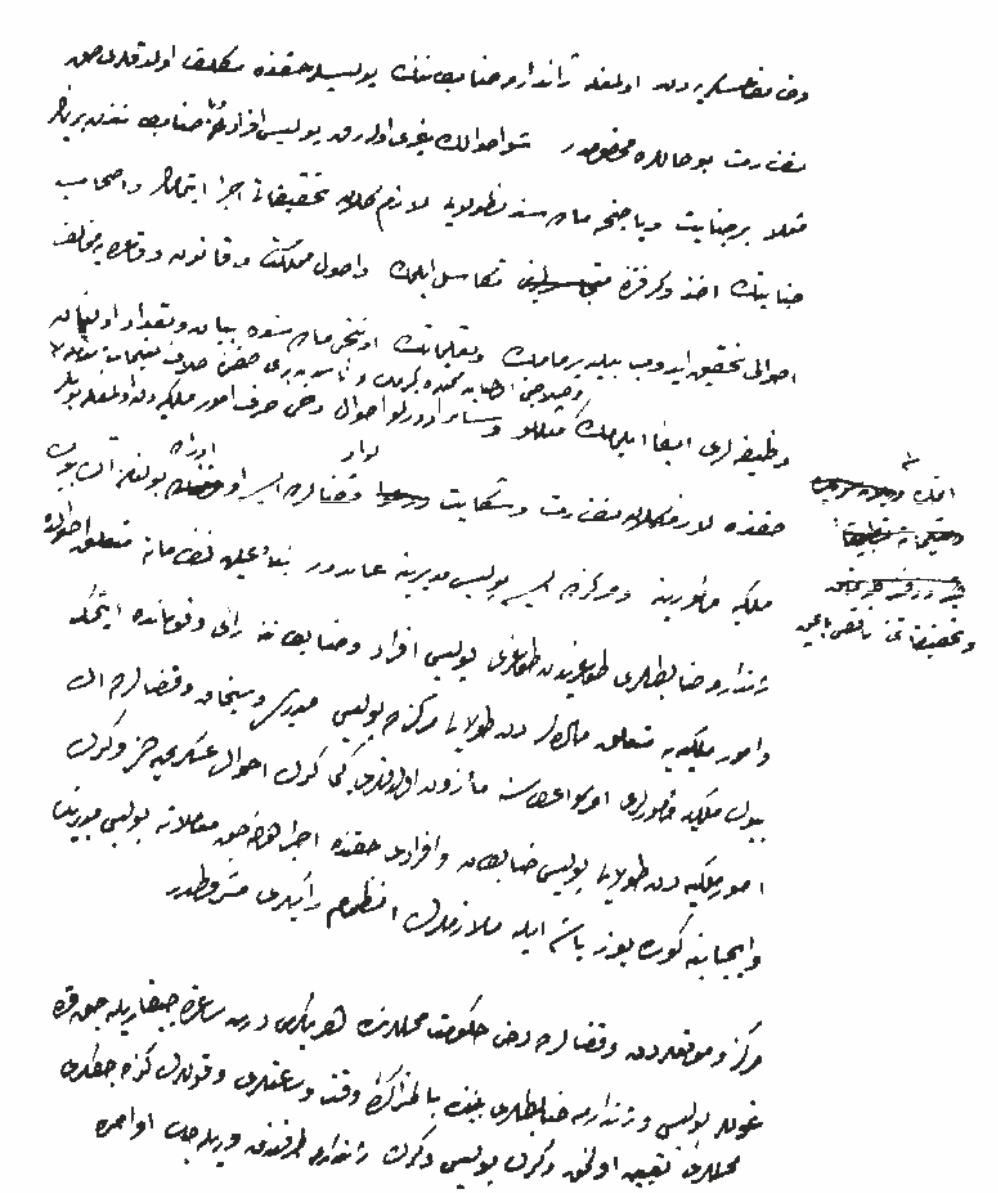
Belge 118

120 BOA. Y. EE. 40-197.

(Belgenin Devamı-1)

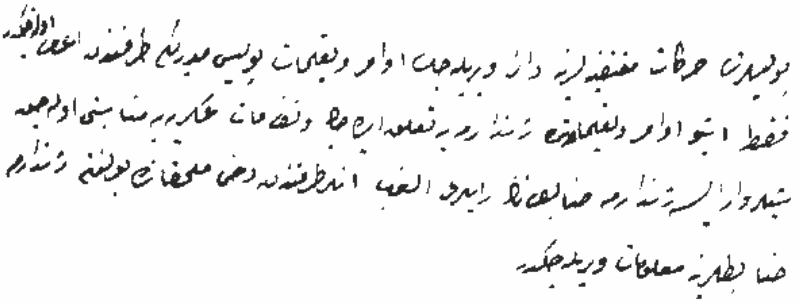
(Belgenin Devamı-2)

(Belgenin Devamı-3)

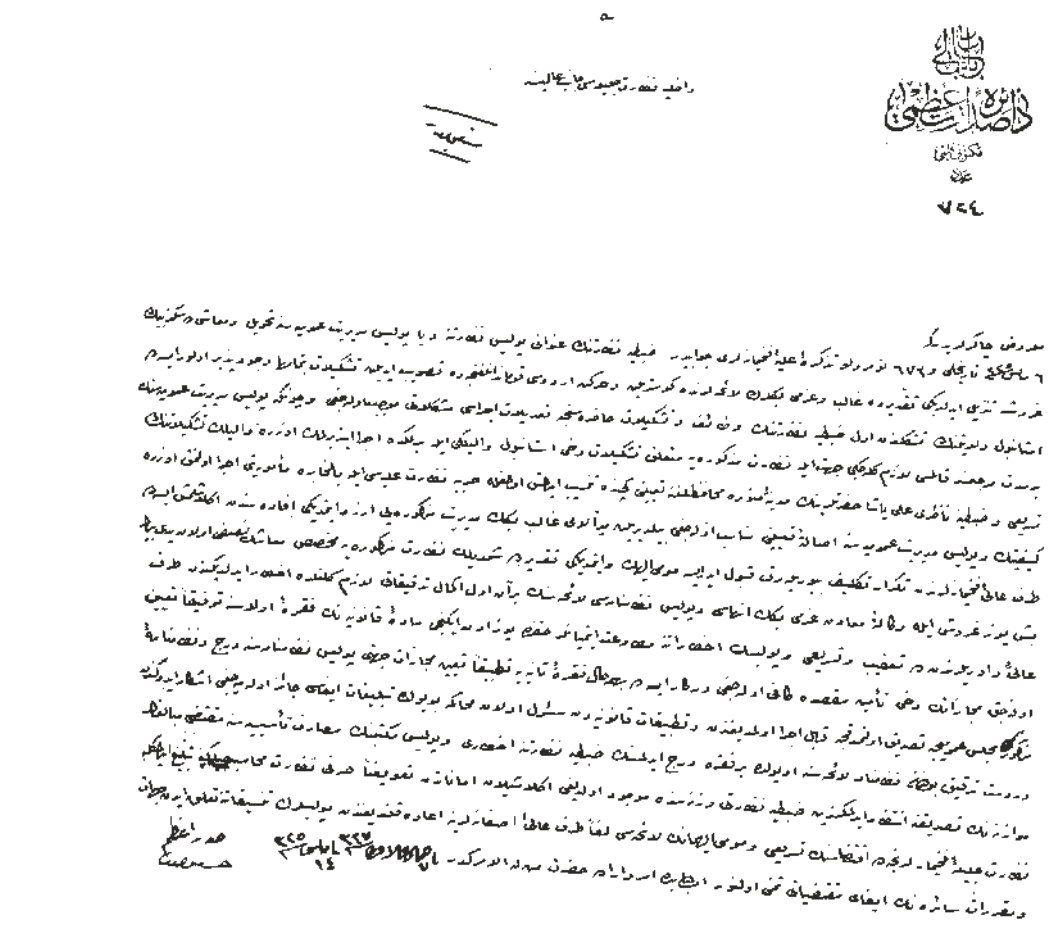
(Belgenin Devamı-4)

119[122]

Beyoğlu, Üsküdar, İzmit ve Çatalca Sancakları ile Şehremaneti'ne bağlı kazalardan müteşekkil, merkezi İstanbul olmak üzere bir vilayet teşkiliyle Şehremaneti'nin mülki görevlerinin vilayete terki ve Zaptiye Nezareti'nin Dâhiliye Nezareti'ne bağlı Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti olarak değiştirilmesi hakkında.

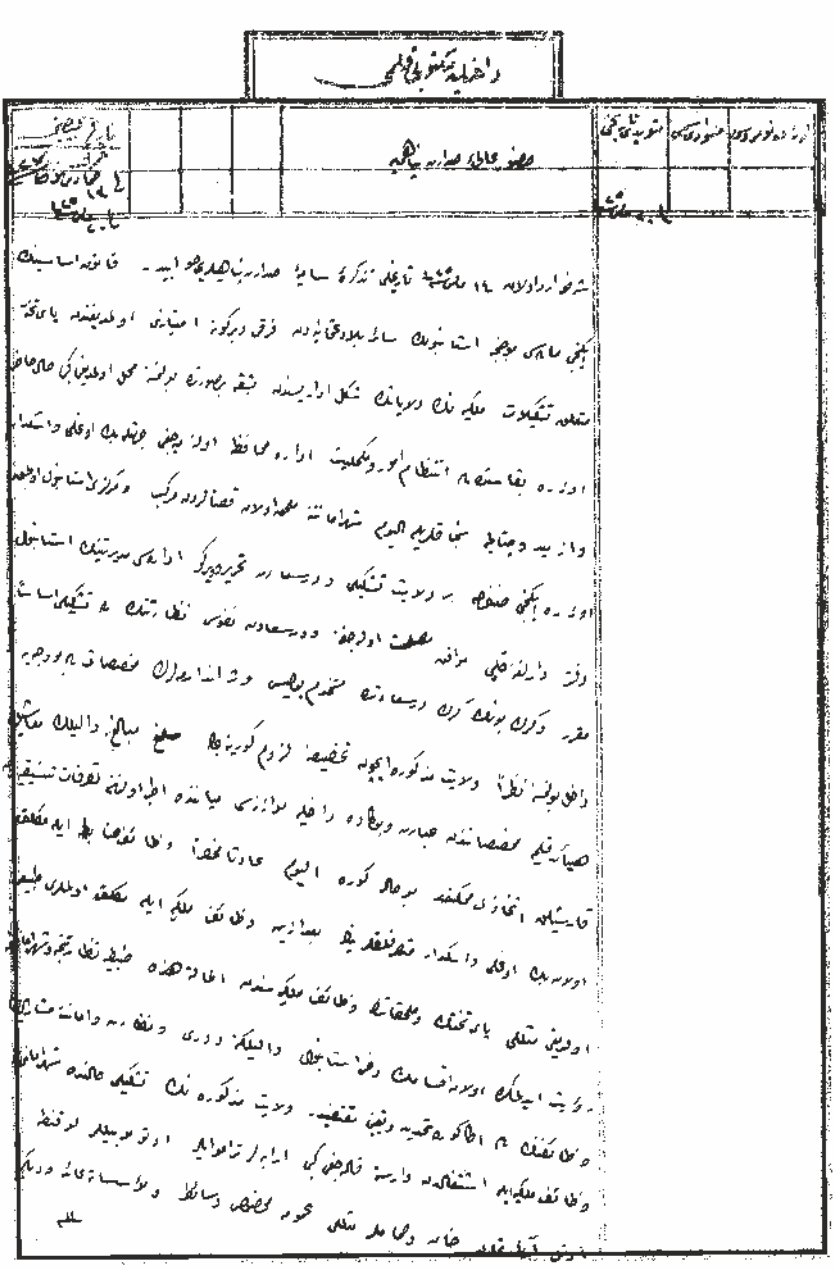
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 119 • Sayfa: 227)

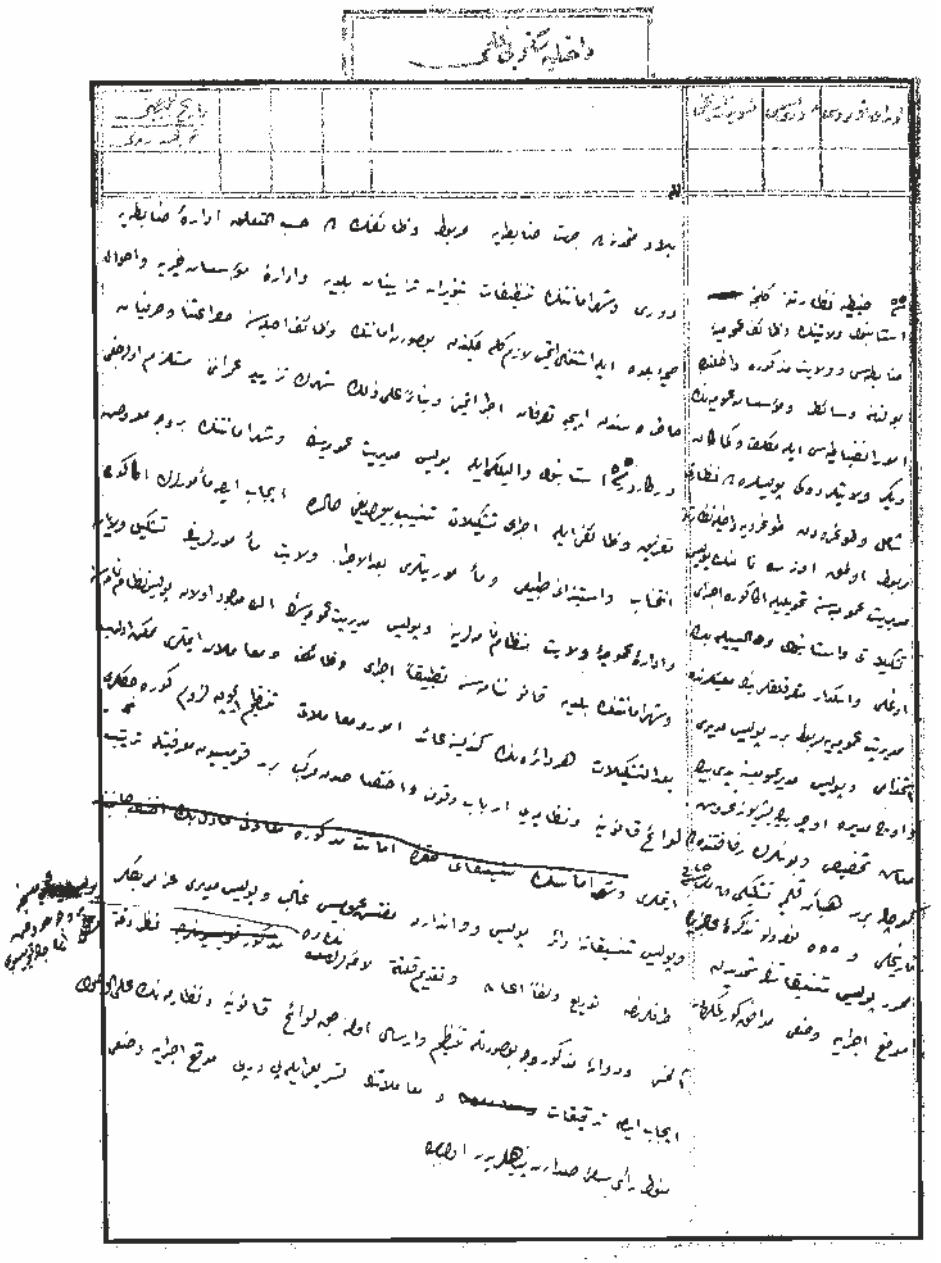
Belge 119

122 BOA. DH. MKT. 2827-93.

*

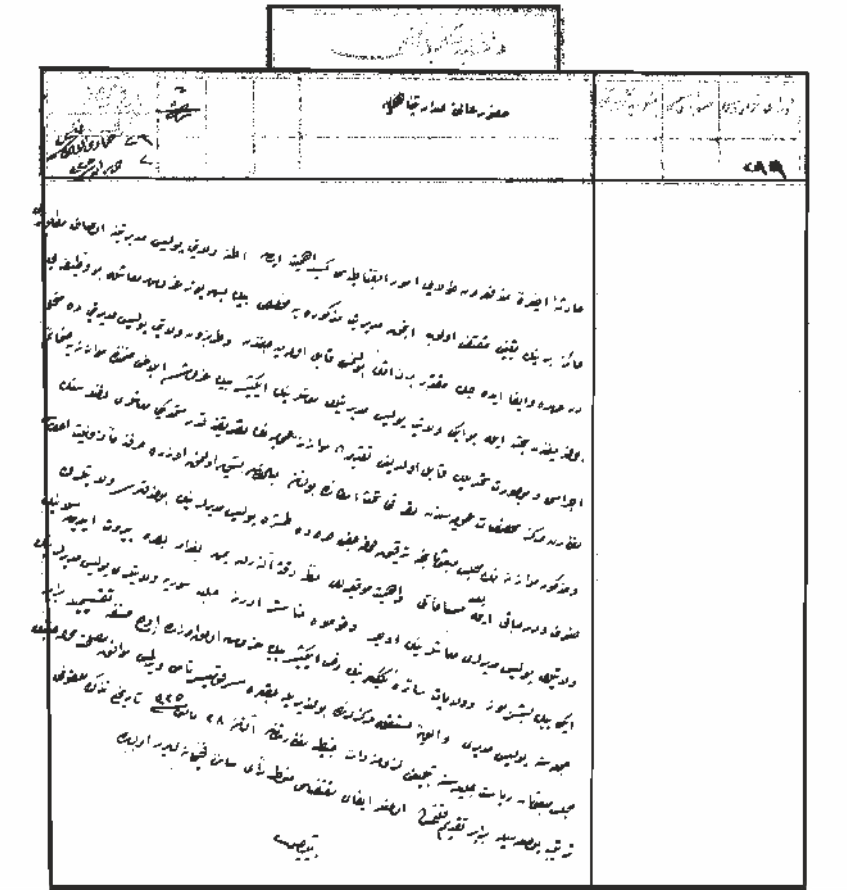
(Belgenin Devamı)

120[123]

Vilayetler polis müdürlerinin maaşlarının yeterli olmamasından atamalar yapılamadığı, bu nedenle maaşlarının miktarları vilayetlerin önemi ve başkente uzaklıklarına göre tespit edilmesi, bu konunun Meclis-i Mebusanda görüşülmesi gerekliği ve görüşmeden önce maaş miktarları konusunda herhangi bir artırım yapılamayacağı ancak düşünülen artışın Zaptiye Nezareti Merkez Tahsisatından karşılanabileceği hakkında.

(Belgenin Transkripsiyonu: No: 120 • Sayfa: 231)

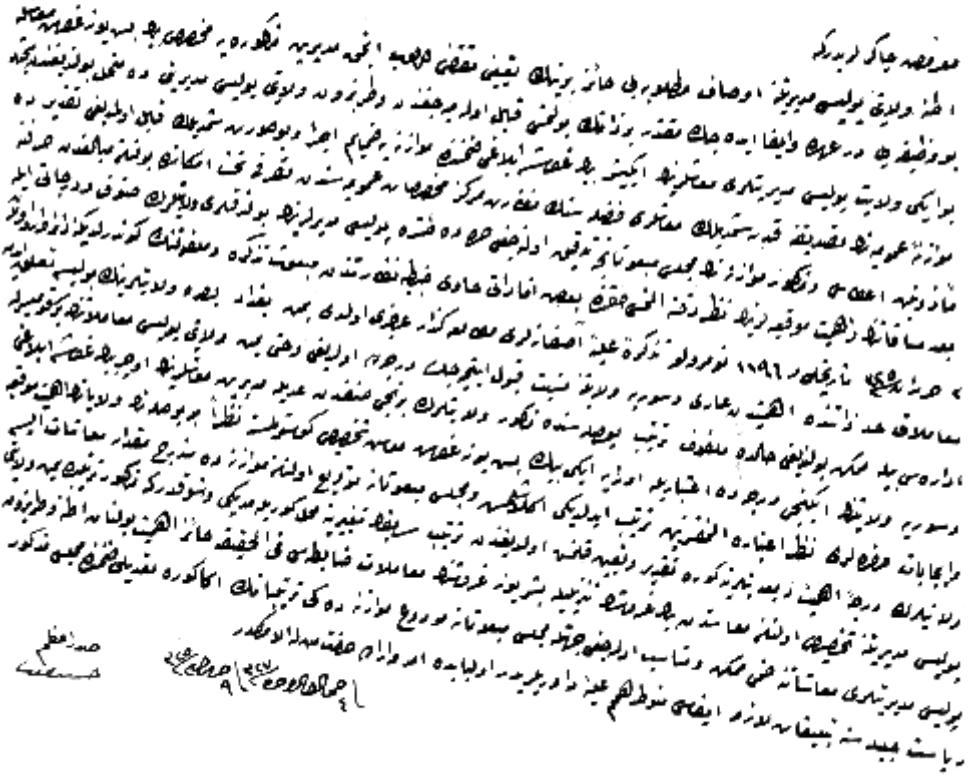

Belge 120

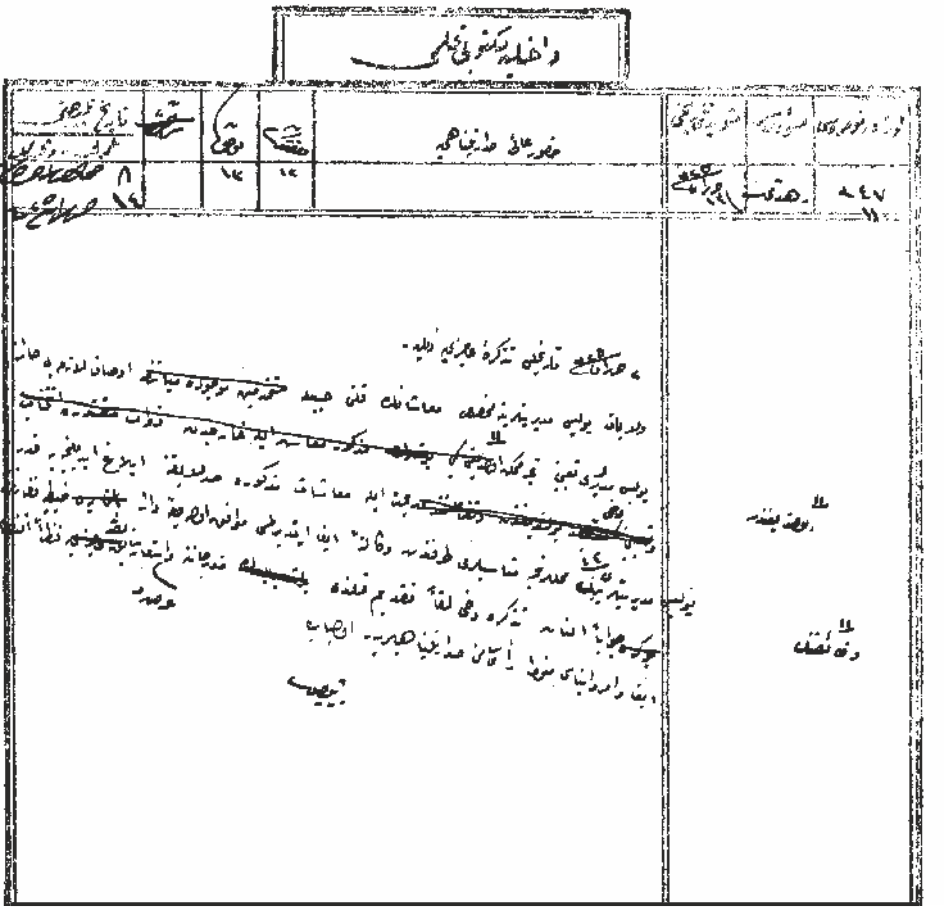
123 BOA. DH. MKT. 1305-32.

*

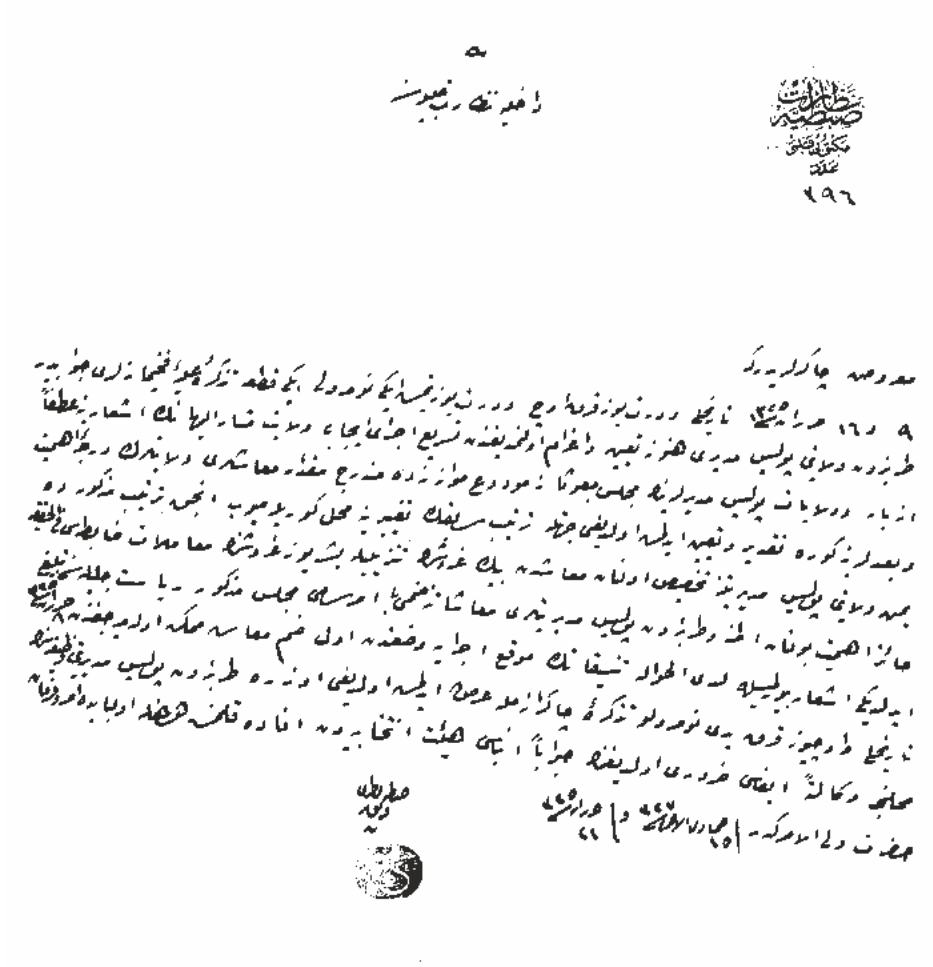

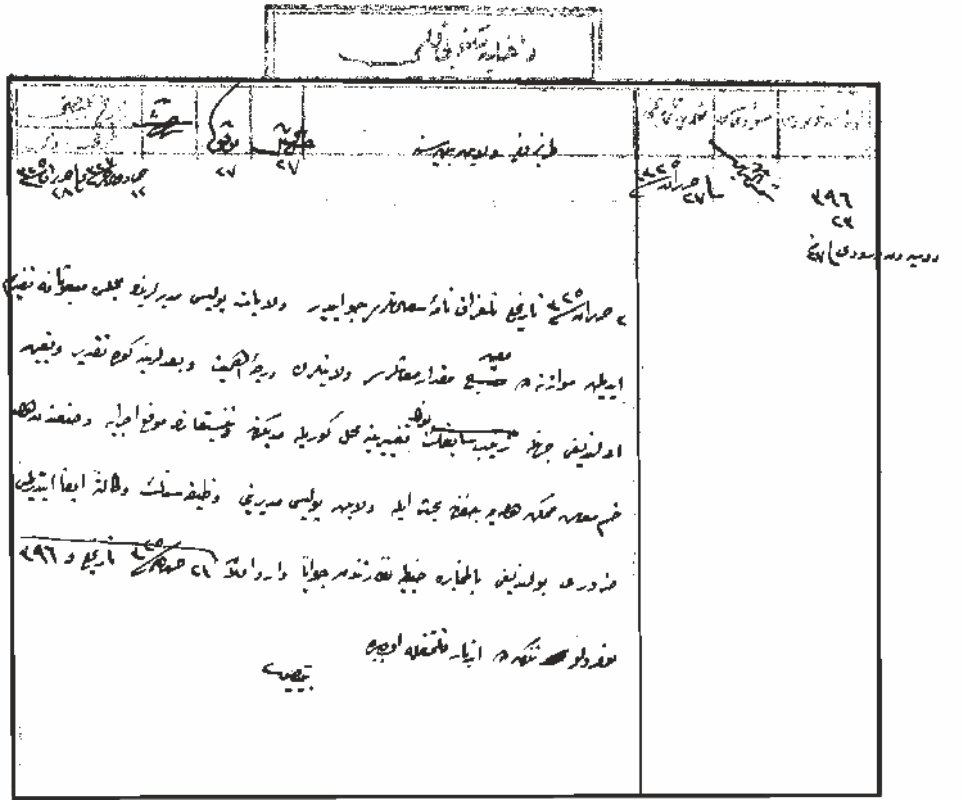
*

*

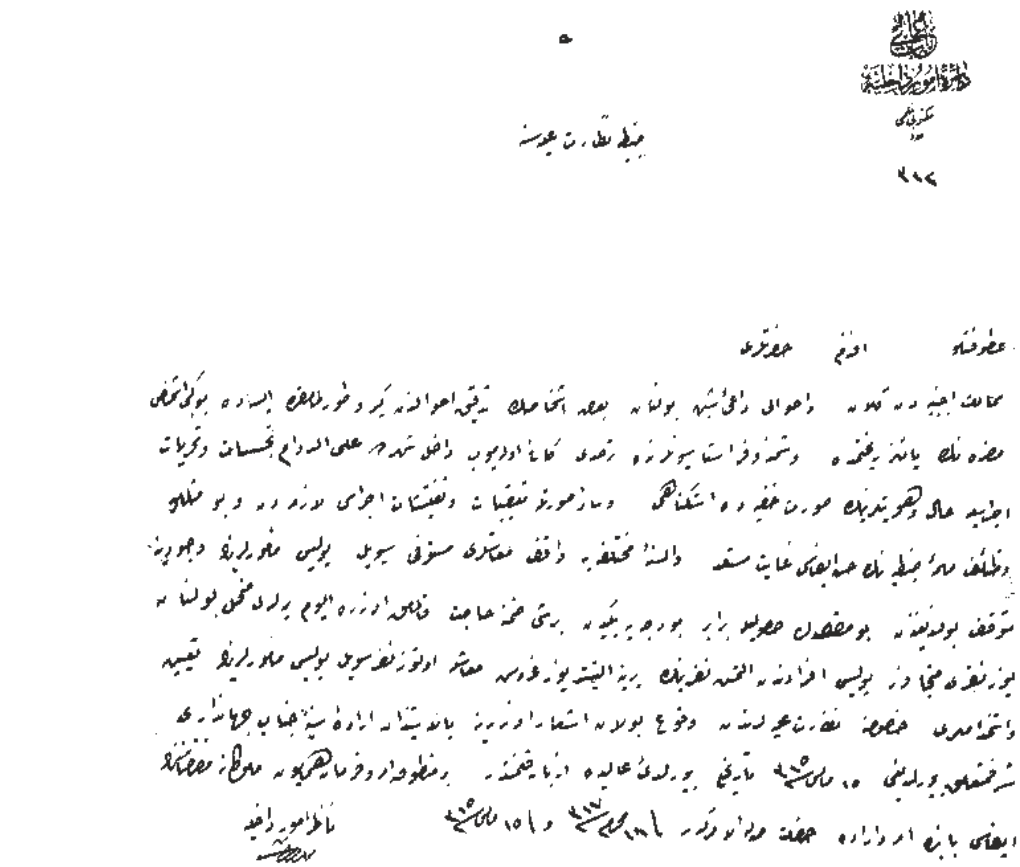
*

2.4. Hafiye Polisliği

121[124]

Yabancı memleketlerden gelen şüpheli şahısların rıhtım ve tren istasyonlarından başka şehir içinde de takibi zorunlu olduğundan bu yönde boş bulunan polis kadrosundan otuz kişilik sivil polis kadrosu ayrılması ve bunlara verilecek maaşlara dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 121 • Sayfa: 236)

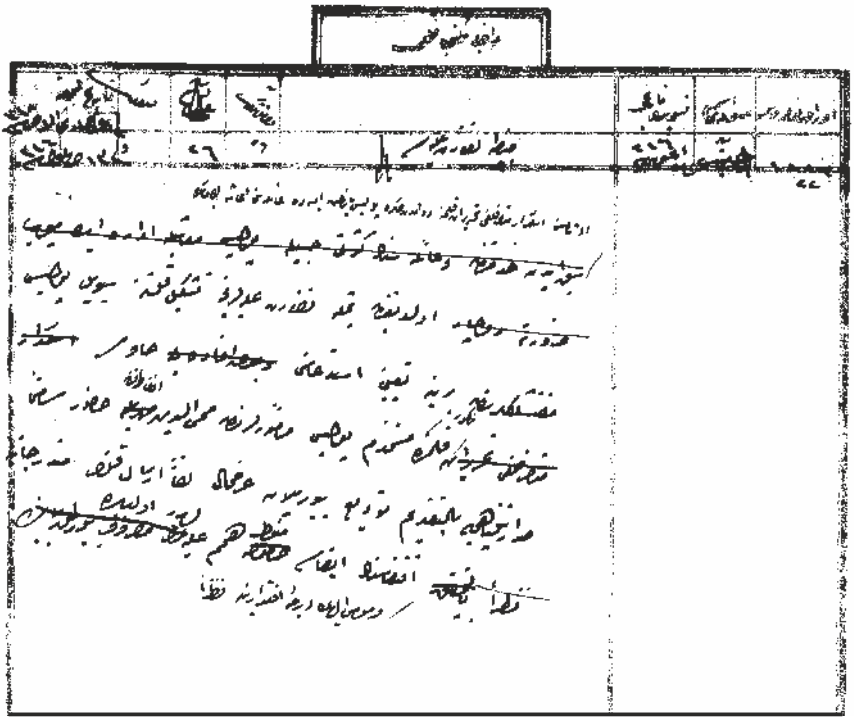

Belge 121

124 BOA. ZB. 18-49.

122[125]

Polis Memuru Muhiddin Bey'in maaşının yetersizliğinden aile geçimini sağlayamamasından dolayı sivil polis müfettişliklerinden birine tayin edilmesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 122 • Sayfa: 237)

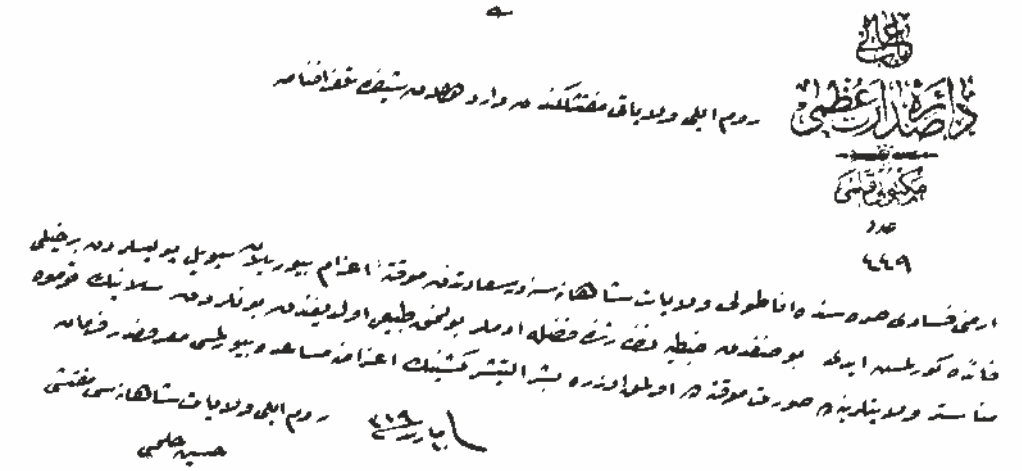

Belge 122

125 BOA. DH. MKT. 2407-97.

123[126]

Ermeni isyanı sırasında sivil polislerin Anadolu'da yararlılık göstermesine binaen geçici olarak Selanik, Kosova ve Manastır vilayetlerine de gönderilmesi hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 123 • Sayfa: 238)

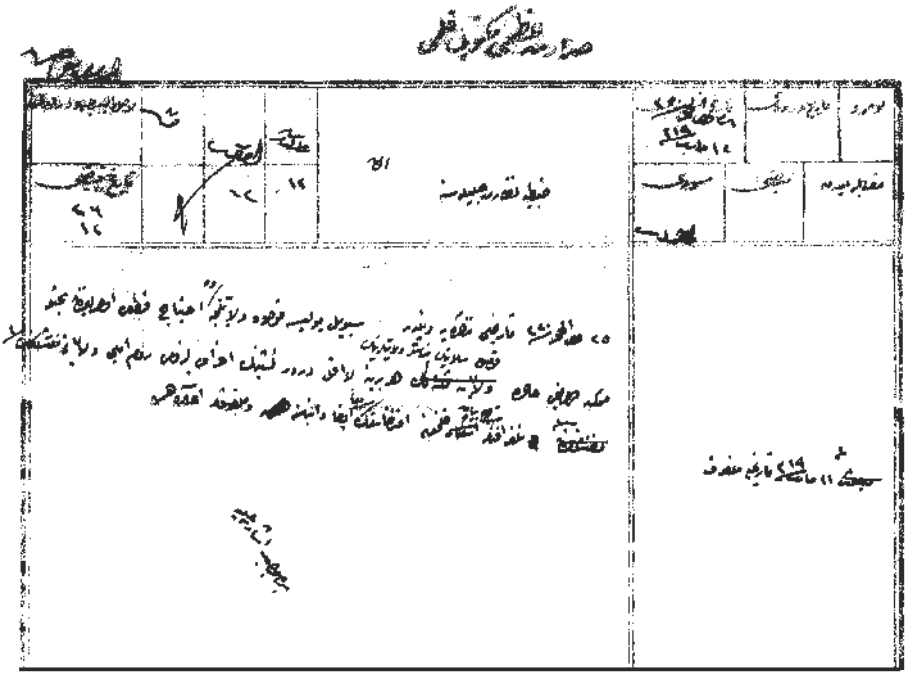

Belge 123

126 BOA. BEO. 2028-152056.

124[127]

Kosova vilayetinde sivil polise ihtiyaç duyulduğundan mümkün olduğu takdirde Kosova, Selanik ve Manastır vilayetlerinin her birine en az dörder kişinin gönderilmesinin Rumeli Müfettişliğinden bildirildiğine dair.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 124 • Sayfa: 239)

Belge 124

127 BOA. BEO. 2028-152054.

125[128]

Teşkil edilen üç ilave bölüğünden birinin lağvı ile mevcudu bulunan polisler yerine sivil polis istihdamı hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 125 • Sayfa: 240)

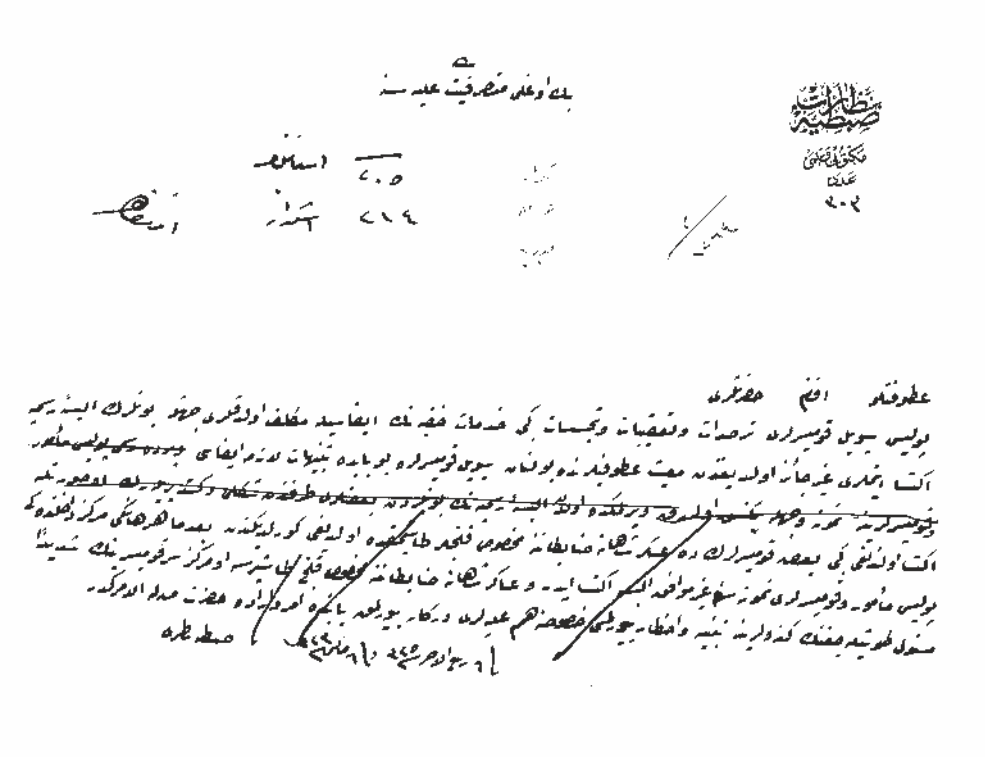

Belge 125

128 BOA. BEO. 2669-200102.

126[129]

Sivil polislerin resmi elbise giymemeleri hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 126 • Sayfa: 242)

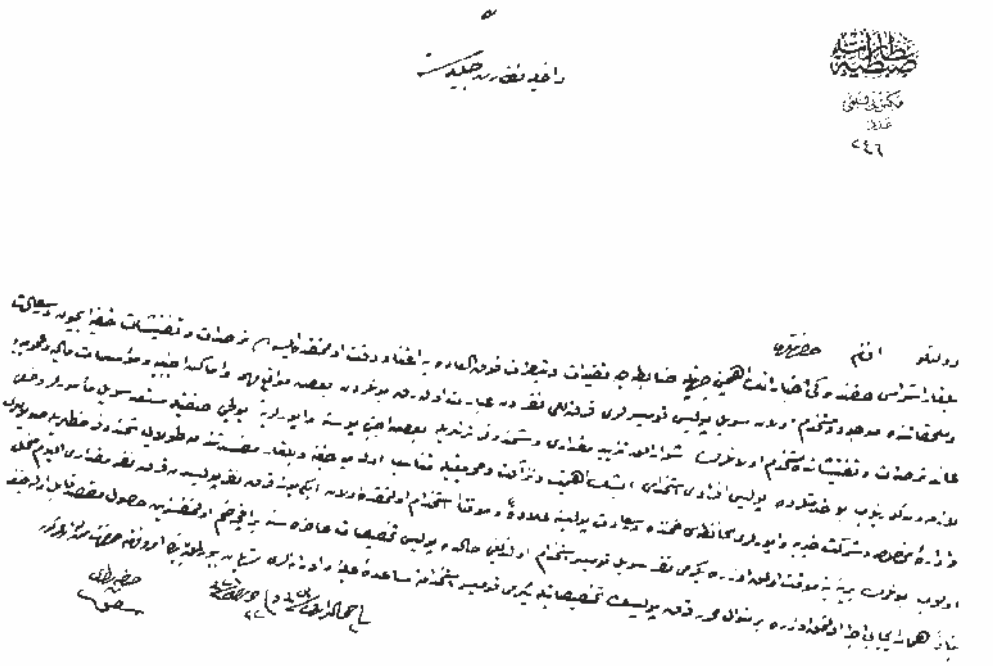

Belge 126

129 BOA. ZB. 596-16.

127[130]

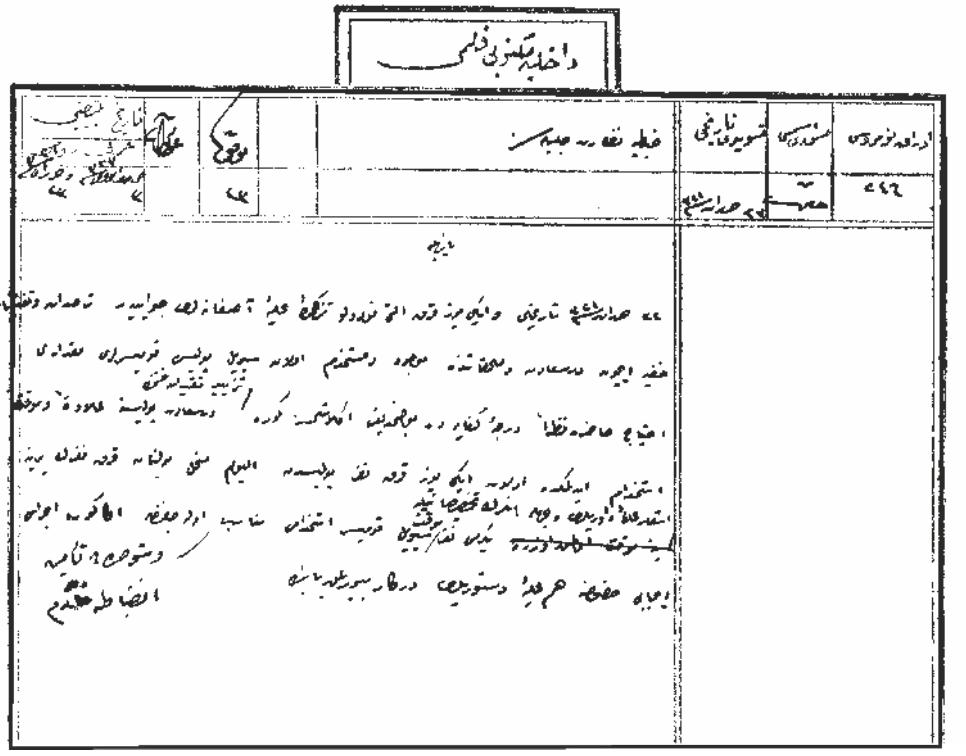
Gizli takip ve gözetlemelerde kullanılmak üzere DerSaadet polisine ilaveten ve geçici olarak istihdam edilen, iki yüz kırk kişilik polis kadrosundan açık bulunan kırk kişilik kadroya, yirmi tane geçici sivil komiser istihdamı hakkında.
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 127 • Sayfa: 243)

Belge 127

130 BOA. DH. MKT. 983-77.

*

III. BÖLÜM

POLİSE GÖREV VEREN BİR KISIM NİZAMNAMELER

128[131]

Dilenciliğin Önlenmesine Dair Nizamname
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 128 • Sayfa: 247)

تسأللك منعنه دائر نظامنامه

ماده : ۱ اشبو نظامنامه دارالعجزه‌نك بالانشا كتابيله عجزه قبولندن اعتباراً موقع اجرايه وضع اولنه‌جقدر .

ماده : ۲ تدارك معيشته مانع علل و اسقام صاحبي اولغله برابر شرعاً انفاقيله مكلف كيمسه‌سي بولنمايانلرك و شرعاً انفاقلريله مكلف اقربا و متعلقاتي اولوبده اقربا و متعلقاتنك كندولرينى كچندرمكدن عاجز بولندقلرى منسوب اولدقلرى دائرهٔ بلديه‌دن مصدق محله‌لرى علم و خبرلريله تبين ايدن معلولينك انفاق و ادارەلرى ايچون عمومى دارالعجزه تأسيس و كشاد ايدلمشدر .

ماده : ۳ اشبو دارالعجزه‌ده مذكور والناث قضرايه آيرى آيرى دائرەلر وتعونلر و بولنلرى اشغاله مخصوص صنايع خانەلر تأسيس ايديلمجك وهر برينك منسوب اولديغى مذهبه كوره تعليم و تربيه‌لرينه اعتنا اولنه‌جقدر .

Belge 128

131 Birinci Tertip Düstur, Mütemmim, ss.189-191.

مادہ ٤ : علل و امراضی اولانلرك تداویسنه مخصوص اولهرق یری ذکور دیکری اناث ایچون دارالمجزدده ایکی خسته خانه انشا اولنمشدر .

مادہ : ٥ دارالمجزمنك ادارهٔ داخلیه سی داخلیه نظارتجه انتخاب و مقام صدارتعظمایه انها ایله بالاستیذان شرفتعلق بیوریلهجق ارادهٔ سنیهٔ حضرت خلافتپناهی اوزرینه تعیین اولنهجق بر مدیره و معاملات عمومیه سی مخصوصاً تشکیل اولنهجق بر هیئته محولدر . اشبو هیئتك ریاستی فخری اولهرق شهر امانتی مأمورینندن انتخاب و باب عالیجه تصدیق ایدیلهجك بر ذاته تودیع ایدیلهجکی کبی اعضامی دخی کذلك فخری اولهرق باب فتوی ایله اوقاف و ضبطیه نظارتلرینی مأمورینندن تعیین و روم و ارمنی قتولیك و یهودی ملتلری بطریق و خاخامخانه لرنجه تنسیب ایدیلهجك بر ذاتدن مرکب اولهجقدر .

مادہ : ٦ اشبو هیئت ادارهنك وظائفی و دارالمجزمنك صورت ادارهسی بر نظامنامهٔ داخلی ایله تعیین اولنمشدر .

مادہ : ٧ اشبو دارالمجزمنك وارداتی دوائر بلدیهجه نقصان الوزن اولهرق ضبط ایدیلهجك اتمکلردن ، ثانیاً : درسعادتده بولنان باجمله تیاترولرك دخولیه بیلتلرندن هیئت اداره معرفتیله تنظیم اولنهجق یکرمیشر و فرقر پارهلق بوللر ایله بیلتك اثمانی اعتباریله استیفا ایدیلهجك مبالغدن ، ثالثاً : اختیاری اولهرق استحصال اولنهجق وجوامع و معابد قپولرینه صندوقلر وضع و تعلیقیله طوپلانهجق اعانالدن ، رابعاً : بغیر تخصیص فقرایه وصیت اولنهجق آچیقلر ایله جماعات و اهالی بینده غربایه مخصوص اولهرق جمع ایدیلهجك اعانالدن و معادنه و سائر تشبثاته دائر ویریلهجك امتیازلردن صور مناسبه ایله آلنهجق مبالغدن و بالاده بیان اولنان وسائطه قیاساً حال و مصلحت اقتضاسنه هیئت ادارهجه بولنهجق و باب عالیجه تنسیب اولنهجق سائر وارداتدن مرکب اولهجقدر .[١]

بدنجی مادهیه مذیل مواد نظامیه

مادہ : ١ ١٦ کانون اول ١٣١١ تاریخلی منع تسأل نظامنامهسنك بدنجی مادهسنه مادهٔ آتیه تذییل ایدلمشدر .

ومرتبه تام و منفعته اولوسه اولسون تیاترو و سائر لعبات محللریني ایشلتنلر دخولیه

بیلنلری آلمانلردن شهر امانتجه دارالعجزه‌یه عائد اولنق اوزره استیفا اولنه‌جق مبالغی اعطادن استنکاف ویا کتم ایتدکلری تقدیرده مذکور محاردەلعیات اجرامی ضابطه‌جه منع اولنه‌جقدر .

ماده : ۲ اشبو نظامنامه تاریخ نشرندن معتبردر .

ماده : ۳ اشبو نظامنامه‌نك اجراسنه داخلیه ناظری مأموردر .

فی ۱۳ رمضان ۱۳۲۲ و فی ۱۳ تموز ۱۳۲۱ (تقویم وقایع - نومرو ۲۲۰۸)

ماده : ۸ معلول و یکس اولوب دارالعجزه‌یه مراجعت ایتمه‌ك تسأل ایتمکده اولدیغی ضابطه ویا مأمورین بلدیه‌جه مشاهده اولنان اشخاصدن استانبوللی اولانلر عجزه‌خانه‌یه و طشره‌لی بولنانلر مملکتلرینه کوندریله‌جك و خلق ازعاج ایتمیان و بر صنعت وسیله‌سیله تسأل ایلیانلر مستثنا طوتیله‌جقدر .

ماده : ۹ اینه و کوچه مقتدر اولدیغی حالده تسأل ایدنلر ضابطه‌جه دردست ایدیله‌رك بولنردن استانبوللی اولانلر ویا طشره‌لی اولوب‌ده استانبولده توطن ایتمش بولنانلر ضابطه‌جه کفالته ربط ایله صالیوریله‌جکلر وطشره اهالیسندن بولنانلردخی محاری دوائر بلدیه‌سنجه اشغال اولنق اوزره مملکتلرینه اعاده اولنه‌جقلردر . مکرر لردن استانبوللی بولنانلر طشره‌یه تبعید ایدیله‌جکلردر . اصلاحخانه و صنایعخانه‌سی بولنان محاردن کلن اشخاص دارالعجزه‌یه قوتیلمیوب محال مذکوره‌ده بارندیریله‌جقدر .

ماده : ۱۰ داخلیه نظارتی اشبو نظامنامه‌نك اجراسنه مأموردر .

فی ۱۳ شعبان ۱۳۲۳ و فی ۱۶ کانون‌ثانی ۱۳۲۱

129[132]

8 Recep 1325 (17 Ağustos 1907) Tarihli Polis Nizamnamesi
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 129 • Sayfa: 249)

پولیس نظامنامه‌سی [۱]

ماده : ۱ پولیس امنیت عمومیه‌یی محافظه وآسایشك دوام و استقرارنی تأمین وظیفه‌سیله مکلفدر .

ماده : ۲ پولیسك وظائف عمومیه‌سی (ضابطهٔ اداره) و (ضابطهٔ ملکیه)و (وضابطهٔ عدلیه) نامیله اوچ قسمدر .

ماده : ۳ ضابطهٔ اداره مملکتك محافظهٔ امنیت وآسایشیله برابر استراحت عمومیه‌نك استحصالی وبالجمله جرائمك منع وقوعی ضمننده ادارهً وضع و اتخاذ اولنان قواعده توفیقاً تدابیر لازمه‌یی اجرا ایتمکدر .

---

[۱] پولیسه متعلق تقویم وقایعك ۱۴۶۷ — ۱۴۷۲ و ۱۵۲۳ و ۱۶۶۱ و ۱۶۶۲ و ۱۸۵۰ و ۱۹۲۵ و ۱۹۴۸ و ۲۰۴۷ و ۲۱۸۸ و ۲۸۰۵ نومروارنده مندرج مواد نظامیه ومادهٔ منفردهٔ قانونیه مخالف اولان احکامی صرف الاجرا دکلدر

Belge 129

132 Polise müte'allik Takvîm-i Vekâyi'nin 1467-1472 ve 1523 ve 1661 ve 1662 ve 1850 ve 1925 ve 1948 ve 2047 ve 2188 ve 2805 numerolarında münderic mevâdd-ı nizâmiyye ve mâdde-i münferide-i kânûniyyeye muhâlif olan ahkâmı mer'îü'l-icrâ değildir.

ماده : ٤ ضابطهٔ ملکیه مرتکب جرائم سیاسیه‌نك وقوعنی منع ایچون اتخاذ اولنان تدابیر مخصوصهٔ انضباطیه‌یی ایفا ایله برابر بوکا سبب اولهبیله‌جك اشخاص و احوالی عتاديا وخفيةً تجسس ايتمكدر .

ماده : ٥ ضابطهٔ عدليه قوانين عدليه‌ده محرر اولديغی اوزره جرائمی تحری وفاعللرینی دردست ایله متعلق اولدقلری محاکمه تسلیم ایتمکدر .

ماده : ٦ پولیسك صورت ترتیب وتعیینی قواعد آتیه‌یه تابعدر .

برنجی باب

پولیسك صورت ترتیب وتشکیلی وسلسلهٔ مراتب اصولی

ماده : ٧ پولیس مأمورین ملکیه‌دن معدود اولوب مرجعی ضبطیه نظارتیدر .

ماده : ٨ پولیس مرقومیسر وایکنجی قومیسر واوچنجی قومیسر وقومیسر معاونی وپولیس مأموری تامللریله بش صنفه منقسمدر .

ماده : ٩ درسعادت پولیس اداره‌سی بك اوغلی واسکدار ومتصرفلقلری واستانبول پولیس مدیرلکی تامللریله اوچ دائره‌یه وبونلرده متعدد پولیس مرکزلرینه وهرمرکز پولیس موقعلرینه وپولیسلر صورت استخدام اعتباریله بلوك اوزرینه مرتبدر .

ماده : ١٠ پولیس بلوکلری برمرقومیسر ولزومی قدر ایکنجی واوچنجی قومیسرلرله قومیسر معاون وپولیس مأمورلرندن متشکلدر .

ماده : ١١ درسعادتده مواقعی ایله برابر هرپولیس مرکزلری ایچون بربلوك ترتیب اولنه‌جق فقط متصرفلقجه ویا پولیس مدیرلکنجه کوریله‌جك لزوم واحتیاجه بناءً برمرکزدن بعض قومیسرلرك وقومیسر معاونلرینك وياخود برمقدار پولیس مأموربنك بلوکنه ارتباطی قالمق ومواد مستعجله‌ده تقلرینی اجرا ایله برابر ضبطیه نظارتنه معلومات اعطا ومواد غیرمستعجله‌ده اول امرده نظارتدن استیذان اولنمق اوزره موقتةً دیکر مرکزده استخداملری جائز اولهبیلمکدر .

برمرکزدن دیکر مرکزه قالدیریله‌جق مرقومیسرلرك قیدی‌ده اوبولده تصحیح ایدیله‌جکدر .

سر قومیسر بولندیرلسنه موقتاً لزوم کورلیان بلوك ومرکزلرده سر قومیسر وظیفه‌سنی ایفا ایتمك اوزره ضبطیه نظارتنك تنسیبی ایله ایکنجی ویا اوچنجی قومیسر استخدامی جائزدر . بر دائره و یا ولایت ویاخود لواپولیس قومیسر و قومیسر معاونی و پولیس مأمورلرینك اودائره یه ویا ولایته ویاخود لوایه ارتباطی قلق اوزره عندالاقتضا موقتاً دیکر دائره یه وولایت و لوایه تعریق ایله استخدامی و دائره‌لری داخلنده وظائف قانونیه‌لرینه مرتب احوال وخصوصاتدن طولایی دیکر دائره ویاولایت ولوا داخلنه کیدمزك موقتاً اجرای تحقیقات ایتملری و مظنونلرك اخذ وکرفتی امرنده تعقیبات وتحریات اجرا ایتملری جائزدر .

ماده : ١٢ هر ولایت وغیرملحق لوا پولیس اداره‌سی بردائره اعتبار اولنه‌جق وولایات مرکزلرنده بر پولیس مدیری ایله لزومی قدر قومیسر وقومیسر معاونی وپولیس مأموری والویهٔ غیر ملحقه‌ده بر سر قومیسر ولزومی قدر قومیسر وقومیسر معاونی وپولیس مأمورلری وملحق لوالرله قضالرده بر وایجاب ایدر ایسه دها زیاده قومیسر ایله لزومی قدر قومیسر معاونی وپولیس مأموری استخدام اولنه‌جقدر .

ماده : ١٣ ولایتلرك اهمیت موقعیه‌لریله جسامتلرینه کوره پولیس مدیریتلری اوچ صنفه تقسیم اولنه‌جقدر .

ماده : ١٤ پولیس قومیسر وقومیسر معاون وپولیس مأمورلری وظائف مأمورلرندن طولایی هربری مافوقلرینه تارشو مسئول ومافوقلرندن دریافت اوزرینه آلهجقلری اوامری انفاذ واجرا ایتمکه مجبوردرلر .

ماده : ١٥ طشره‌ده پولیسلر والی ومتصرف وقائمقاملرك معیت مأمورلرندن معدود اولدقلرندن معاملات عمومیهٔ ضابطه حقنده آنلره درحال اعطای معلومات ایتمکه مجبور اولمقله برابر موادمهمه واحوال فوق العاده‌دن طولایی ضبطیه نظارتنه دخی اخبار کیفیتله مکلفدرلر .

ماده : ١٦ پولیس قومیسری بولندیغی برلرده قومیسر معاونلریتك اك قدملی واقتدارلیسی قومیسرك وکیل طبیعیسیدر .

ماده : ١٧ پولیسلر امور مأمورلرندن غیری خدمتلرده استخدام اولنه‌میه‌جقلری کبی معاملات ضابطه حقنده آمرلرینه اعطای معلومات ایده‌جکلردر .

ماده : ١٨ درسعادتده بك اوغلی واسكدار متصرفلقلرینه استانبول پولیس مدیرلكنك معینلرندن سرقومیسرلردن اولمق اوزره بر رئیس ایله سرقومیسر ویا ایكنجی قومیسرلردن دردر اعضادن مركب بر پولیس مجلسی بولنور .

ماده : ١٩ ولایات والویهٔ غیرملحقه مركزلرنده كذلك قومیسرلردن بر رئیس ایله ایكی اعضادن مركب بر پولیس مجلسی بولنور .

برنجی فصل

پولیسك اصول انتخاب وتعیینی

ماده : ٢٠ درسعادتده پولیس قومیسر وقومیسر معاونی وپولیس مأمورلری ایله پولیس مفتشلرینك انتخابی ضبطیه ناظرینك ویاستی آلتنده بك اوغلی واسكدار متصرفلری واستانبول پولیس مدیری ودرسعادت استیناف مدعی عمومیسی وضبطیه نظارتی ارکانندن ایكی ذاتدن مركب بر هیئت انتخابیه طرفندن اجرا اولنور .

ماده : ٢١ هیئت انتخابیه هفته‌ده بردفعه وایجابنه كوره دها زیاده ضبطیه نظارتی دائره‌سنده انعقاد ایدرك انتخاب معاملاتی ایله اشتغال ایلر وانتخاب اتحاد ویا اكثریت آرانك حصولی ایله اولور .

ماده : ٢٢ پولیس سلكنه انتخاب وتعیین ایدلمك ایچون اولاً : تبعهٔ دولت علیه‌دن اولمق ثانیاً : یكرمی بش یاشنی اكمال ایتمش وقرق یاشنی تجاوز ایتمامش بولنمق ثالثاً : ترکچه اوقیوب یازمسنی اولمق رابعاً : عالی وامر اخذن سالم اولدیغی اطباجه بالمعاینه تصدیق اولنمق خامساً : جنحه وجنایته محکوم اولیوب حسن اخلاق واطوار اصحابندن بولنمق مشروطدر .

ماده : ٢٣ درسعادتده پولیسه قید وقبول اولنمق آرزوسنده بولنانلر اول امرده ترجمهٔ حالی متضمن اولهجق برحسن حال شهادتنامه‌سی ایله تذکرهٔ عثمانیه‌سنی وسلك جلیل عسکریدن مستبدل ایسه تذکرهٔ عسکریه‌سنی ربطاً ایله برعرضحال تنظیم وضبطیه نظارتنه تقدیم ایدرك نظارت مشارالیهاجه عرضحال مستدعینك محل اقامتی هانكی دائره داخلنده ایسه اورانك متصرفلغنه ویا پولیس مدیریتنه ومتصرفلق ومدیریتلرنده معینده‌كی پولیس

مجلسنه حواله اولنه‌جق ویولیس مجلسنجه بالتدقیق مستدعینك مادهٔ سابقه‌ده کوستریلان شرائطی حائز اولدیغی وحقیقةً حسن حال اشعابندن اولوب توقیفخانه‌لرجه موقوفیتی یولندیغی وضابطه اطباسنه معاینه ایتدیریلدیرك علل وامراضدن سالم اولدیغی تحقق ایلدیکی حالده کیفیتی عرضحاله تحریر ایله حسن حال شهادتنامه‌سی وتذکرهٔ عثمانیه وعسکریه‌سی ایله طبیب راپورینی وآتشی شهادتنامه‌سنی ربط ایله متصرفانه ویا پولیس مدیرلکنه اعطا واوراقدن‌ده اوراق ایله برابر ضبطیه نظارتنه اسرا ایدیله‌جکدر .

ماده : ٢٤ مادهٔ سابقه‌ده بیان اولنان اوراق ومتفرعاتی نظارت مشارالیها اداره قومیسیونجه بالتدقیق معاملات تحقیقیه‌ده برنقصان بولندیغی اکلاشلدیغی وسندعینك مذکور قومیسیون حضورنده بالامتحان اهلیتی تعین ایلدیکی تقدیرده شرائط انتخابیه‌نك مکملیتی تصدیق وسندعیلردن طشره‌لی اولانلر ویاخود اوجه طشره‌ده بولنانلر حقنده ایجاب ایدرسه محلارندن علی الاصول استعلام کیفیت اولندقدن صکره یونلرك اسامیسی تاریخ صرمسیله بردفتر مخصوصه قید وکندیلری پولیس سلکنه نامزد عداولنه‌رق منحل وقوعبولدقجه دفتر مذکور اوراق متفرعه‌سیله برابر هیئت انتخابیه‌یه توديع اولنه‌جق وهیئتجه یونلرك ایچنده اولاً : یکرمی بکنجی مادهده کوستریلدیکی اوزره حق رجحانه نائل اولانلر وبعده دیکرلری صرمسیله آچیق یولنان پولیسلکلره انتخاب ونعین وتحلیفلری اجرا ایدیلدیرك ایشه باشلاتدیریله‌جقدر .

ماده : ٢٥ ولایت مرکزلرنده والی معاونی ویا مکتوبجیلرك ریاستی آلتنده استیناف مدعی عمومیسی وزاندارمه قومانداني وپولیس مدیرندن ولوا مرکزلرنده متصرفلرك ریاستی آلتنده مدعی عمومی معاونی والك بیوك زاندارمه ضابطی وپولیس قومیسرندن مرکب برر قومیسیون تشکیل اولنه‌رق درسعادتده پولیسلرك انتخاب وتعیینی خصوصنده ضبطیه نظارتی اداره قومیسیونته تعین اولنان وظائف طشره‌ده یوقومیسیونلر ودرسعادتده هیئت انتخابیه توديع قلنان وظائف دخی طشره‌لرده ولایات والویه اداره مجلسلری معرفتیله ایفا اولنه‌جقدر .

ماده : ٢٦ یازیله‌جق پولیسلر مرکز ولایتده مقام ولایته وغیرملحق ویا ملحق لوالرده اورانك متصرفلغنه برعرضحال اعطا ویکرمی اوچنجی مادهده کوستریلان شهادتنامه وتذکرهٔ عثمانیه و وارایسه تذکرهٔ عسکریه‌سنی ربط ایدیله‌جك وولایت ویا متصرفتدن

پولیس مدیرلکنه ویاقومیسرلکنه حواله اولنه‌رق محلی پولیس مجلسنجه وپولیس مجلسی بولنمیان یرلرده پولیس قومیسرلکنجه مواد سابقه‌ده مفصلاً بیان اولندیغی وجهله تحقیقات لازمه بالاجرا مستدعینك شرائط مطلوبه‌یی جامع اولدیغی و بلدی طبیعه معاینه ایتدیریله‌رك علل وامراضدن سالم بولندیغی اکلاشلدیغی وقومیسیون حضورنده بالامتحان اهلیتی تعین ایتدیکی تقدیرده پولیس مأموری اولمجقلرك ولایاتده والیلرواولویهٔ غیرملحقه‌ده متصرفلر طرفندن مأموریتلری اجرا اولنوب اسملری مخصوصاً طوتیله‌جق دفتره قید اولنمق ایچون ضبطیه نظارتنه بیلدیریله‌جك وپولیس قومیسر ومعاونی اولمجقلرك اجرای مأموریتلری ولایت و غیرملحق لوا مجلس ادارمستدن یامضبطه ضبطیه نظارتنه اشعار ومستدعی حقده ملحق لواجه معامله وتحقیقات اجرا اولنمش ایسه اولوا مجلس ادارمستدن مضبطه ایله مربوط اولدیغی ولایته ومجلس ادارهٔ ولایتدن‌ده کذلك مضبطه ایله نظارت جسیمه الیهایه ازبار ایله برابر اوراق انتخابیه‌دن یالکز تذکرهٔ عثمانیه ووار ایسه تذکرهٔ عسکریه‌سی اصحابنه اعاده اولنه‌رق یولرك صورت مصدقه‌لری وامتحان ورقه‌سی وشهادتنامه وطبیب رابورو وآخری شهادتنامه‌سنك اصلاری مضبطه ایله لفاً تسیار اولنه‌جقدر .

ماده : ٢٧ ضبطیه نظارتی هیئت انتخابیه‌سنجه مادهٔ سابقه‌ده بیان اولندیغی اوزره ولایت ویا لواجه واقع اولان انتخاب وانشار شرائط نظامیه‌یه موافق کوروتدیکی حالده تصدیق وعکسی تقدیرده رد ایدیله‌جکدر .

ماده : ٢٨ پولیس یازلق ایستیانلردن سلك جلیل عسکریده باش چاوشلق وچاوشلق وبولوك امینلکی ایلمش اولانلر ایله ترکجه کتابتدن ماعدا السنهٔ اجنبیه یی آنسنا بولنانلر شرائط سائرهٔ مبحوثه‌یی دخی جامع اولدقلری حالده دیکرلرینه ترجیحاً انتخاب وتعیین اولنورلر .

ماده : ٢٩ درسعادتده پولیس قومیسرلکی ویا قومیسر معاونلکی آچیلدقده منسوب اولدیغی متصرفلنجه ویا پولیس مدیرلکنجه اداره‌سی داخلنده اولمق اوزره آچیلان پولیسلك سرقومیسرلك ویا ایکنجی قومیسرلك ایسه مادونده‌کی صنفده بولنان قومیسرلرك واوچنجی صنف قومیسرلك ایسه قومیسر معاونلرینك وقومیسر معاونلکی ایسه پولیس مأمورلرینك اهلیت وقدم اربابندن اولانلری یرلریه بالتفریق کتیه‌لرینك لفیله ضبطیه نظارتنه باتذکره انشار کیفیت اولنه‌رق هیئت انتخابیه‌جه اشبو قومیسر ویا

قومیسر معاونی ویاخود پولیس مأمورلرینك اوتوز اوچنجی ماده‌ده کوستریلان شرائطه توفیقاً امتحانلری بالاجرا الك زیاده ابراز اهلیت ایدنلر انتخاب وتعیین اولنه‌جقدر .

ماده : ٣٠ ولایات والویه‌ده آجیلان قومیسرلکه اوراده مستخدم قومیسرلردن صنفجه آنك مادونده بولنانلرك واوچنجی صنف قومیسرلکی آچیلدیغی حالده قومیسر معاونلرینك وقومیسر معاونلکی منحل اولوب ایسه پولیس مأمورلرینك اهلیت وقدم ارباب‌ندن اولانلری یرلرینه بالتفریق اداره قومیسیونلری حضورنده اوتوز اوچنجی ماده‌ده کوستریلان شرائطه توفیقاً امتحانلری اجرا ومجالس اداره‌جه تدقیقات مقتضیه ایفا اولنه‌رق الك زیاده ابراز اهلیت ایدنلر انتخاب اولنور .

ماده : ٣١ مادهٔ سابقه موجبنجه تفریق واشعار اولنان قومیسرلرك وقومیسر معاونلرینك اوراق امتحانیه وانتخابیه‌لریله ترجمهٔ حال ورقه‌لری بامضبطه ضبطیه نظارتنه ارسال وهیئت انتخابیه‌جه تدقیق ایدیلدیرك موافق اصول وقاعده کولدیکی حالده انتخاب واقع تصدیق اولنور . عکس حالده اسباب موجبه‌سنك بیانیله رد ایدلمکله برابر درسعادت وطشره‌دن انفصال ایدوب‌ده بر کونا ایایشکلری بولنمیان وجواز استخداملرینه هیئت انتخابیه‌جه قرار ویریلانلردن مناسب کوریلنلر تعیین اولنور .

ماده : ٣٢ پولیس مأمور وقومیسر معاون وپولیس قومیسرلرینك ترفیع مستلزم ضبطیه نظارتی هیئت انتخابیه‌سنجه یر انتخابنامه تنظیم ورئیس واعضا جابه‌دن مهر ذاتی ایله تختیم اولندقدن صوکره ضبطیه ناظری طرفندن بالاسی پیورولدی ایله تصدیق ومحاسبه‌جه قیدی اجرا اولنه‌رق صاحبنه ویرلمك اوزره انتخابنامه تذکره ویا تحریرات جوابیه ایله محله ارسال اولنه‌جقدر .

ماده : ٣٣ پولیس قومیسرلری پولیس نظامنامه‌سیله اکا متفرع اولان نظاماتدن واصول محاکمات جزائیه قانونك ضابطهٔ عدلیه قسمی ایله جزا قانونامهٔ همایونندن امتحان اولنه‌جقلردر .

ماده : ٣٤ ولایات پولیس مدیرلری ایله الویه‌غیر ملحقه پولیس سرقومیسرلری ضبطیه نظارتی هیئت انتخابیه‌سنجه انتخاب اولنه‌جق وولایات والویهٔ غیرملحقه‌جه احوال محلیه‌یه وقوفلری واهلیتلری بولنان قومیسرلردن ولایات پولیس مدیریته ویا الویهٔ غیرملحقه پولیس سرقومیسرلکنه تعیینلرینه اولنانلر هیئت مذکوره‌جه نظر دقته آلنه‌جقدر .

ماده : ٣٥ مادهٔ سابقه موجنجه انتخاب اولنان ولايات پوليس مديرلرينك مأمورياتلرى بالاستيذان شرفصادر اولهجق ارادهٔ سنيهٔ حضرت پادشاهى اوزرينه اجرا اولنور .

ماده : ٣٦ پوليس سلكندن منحل وقوعبولدقجه آچيقدن رفع اجرامى قطعياً ممنوعدر .

ماده : ٣٧ پوليس مأمورلرينك ايكى سنه خدمتلرى سبق ايتدكجه وياخود بعض اعذار مشروعه لرى ثابت اولدقجه استعفالرى قبول اولنماز .

ماده : ٣٨ پوليس قوميسر وقوميسر معاون وپوليس مأمورلرى اوچ ماهدن زياده حبس جزاسى مستلزم جنحه وعلى الاطلاق جنايتله محكوم اولدقلرى تقديرده پوليس سلكندن اخراج اولنه جقلردر .

ماده : ٣٩ پوليس قوميسر وقوميسر معاون وپوليس مأمورلرينك اسم وشهرت و مملكتلريله بلوك وتومرلرى وتاريخ دخول وتعيناتلرى حقنده كتبه اصولى اوزره قيد طوتيله جق وپوليسك بالجمله معاملات حسابيه وقوديه سنك سرجى ضبطيه نظارتى محاسبه سى اولنه جقدر .

ماده : ٤٠ يالكز قوميسرلر ايله قوميسر معاونلرندن ترجمهٔ حال ورقه سى اخذ وتسجيل ايديله جكى كبى قوميسرلرك وقوميسر معاونلرينك وپوليس مأمورلرينك تقاعدلرى ده ملكيه تقاعد نظامنامه سنه توفيقاً اجرا اولنه جقدر .

ايكنجى فصل

پوليسك لوازمات وخصوصاتى

ماده : ٤١ پوليس قوميسر وقوميسر معاون وپوليس مأمورلرينه طرف دولتدن اصولى وجهله البسهٔ رسميه ويريلور مأمورين موما اليهم ويريله جك البسه يى حسن استعمال ايتمكه والبسه نك مبادى ختام بولمقسزين يونلردن انفصالى وقوعبولانلر البسه يى عيناً اعاده ايتمكه مجبوردر .

ماده : ٤٢ پوليس قوميسر و قوميسر معاون وپوليس مأمورلرى كندولرينه طرف دولتدن ويريله جك مج وروولور وفشنك كبى اسلحه واشيانى محافظه وحسن استعمال ايتمكه وانفصال ايدرلر ايسه عيناً اعاده ايتمكه مجبوردر .

مادہ : ٤٣ پولیس مرکز وموقعلری ایچون طرف دولتدن ایجابی قدر لوازم قرطاسیه واحراقیه وغاز ومفروشات ویریلهجکدر .

مادہ : ٤٤ پولیس قومیسر و مأمورلرندن ایفای وظیفه اثناسنده خسته لنان ویا مضروب ومجروح اولهرق محتاج تداوی بولنانلر منسوب اولدیغی مرکز قومیسری طرفندن ویریلهجك مذکره اوزرینه برای تداوی خانهسنه ویاخود بلدی ویا عسکری خسته خانهسنه ارسال اولنور اوراده کندی خانهسی ویا خسته خانه بولنمازسه بر محل مخصوصده بلدی طبیبنه تداوی ایتدیریلهرك معالجه بدلی ترتیب مخصوصتدن ویریلور .

مادہ : ٤٥ پولیس قومیسر ومأمورلرندن عندالاقتضا مأموراً بر محله اعزام اولنهجقلرہ قصبه وملکت خارجندن اعتباراً مأمورین ملکیه خرجیراه قرارنامهسنه توفیقاً خرج راه ویریلور .

مادہ : ٤٦ پولیس قومیسر ومأمورلرندن مصالح ذاتیه ضمنندہ مأذوناً بر محله عزیمت ایدهجکلرہ مأمورین ملکیه خرج راه قرارنامهسنه توفیقاً معاش ویریلور .

مادہ : ٤٧ پولیس قومیسر و مأمورلرندن مدت مأذونیتلرینی بلامعذرت تجاوز ایتدیرهرك محل مأموریتنه عودت ایتمیانلرہ انقضای مدتدن اعتباراً مستعفی نظریله باقیلور تجاوز مدتك اعذار واسباب مشروعهیه مستند اولدیغی انقضای مدت مأذونیتدن مقدم بالمراجعه اوراق رسمیه ایله اثبات ایدنلر بومعاملهدن استثنا ایدیلورلر ایسهده مدتك انقضاسی ایلهعودت تاریخی آرهسندهکی مدت معاشی آلهمیوب معاشه تاریخ عودتلرندن اعتباراً مستحق اولورلر .

ایکنجی باب

پولیسك وظائف عمومیهسی

برنجی فصل

پولیسك ایفای وظیفهدهکی حقوق وصلاحیتی

مادہ : ٤٨ پولیسلر وظائف قانونیه ونظامیهلری دائرهسنده اجرا ایدهجکلری تنبیهات واخطاراتی اصغا ایتمیانلری منع ایدهجك ومخالفتده اصرار ایدنلر حقنده معامله

قانونیه اجرا قلمق اوزره اصولی دائره سنده مرجعنه مراجعت ایتمکله برابر لدی الایجاب دردست ایده بیله جکدر .

ماده : ٤٩ پولیسلر صفت رسمیه لریله ایفای وظیفه ایدرکلری اثناده کندولرینه تدبیر واستعمال سلاح ایدن اشخاصه قارشو جزا قانوننامهٔ همایونك پوز سکسان طقوزنجی ماده سنده کوسترلدیکی وجهله مقابلهٔ استعمال سلاح ایتمك حقوق وصلاحیتی حائزدرلر.

ماده : ٥٠ پولیسلر وظیفه لرنجه مستقل وزاندارمه وحین اقتضاده عساکر نظامیه صنفلری بولنوب معاونتله مکلفدر. بناءً علیه پولیسلر وظائف مأموریه لرینه مرتب موادك رؤیت وتمشیتنده لدی الحاجه ژاندارمه نك وعند الاقتضا اصول وقاعده سنه توفیقاً عساکر نظامیه نك معاونتنه مراجعت ایده جکدر .

ماده : ٥١ پولیسك مشغول اولدیغی وظیفه مدنیه یی زمانده ویاخود بولندیغی محلده رتبه سی ملازمدن آشاغی اولمیان ژاندارمه ضابطانی اشبو نظامنامه ایله تعیین اولنان پولیس وظائفی اجرا ایده جکلردر .

ماده : ٥٢ پولیسلر مأذون اولدقلری ویا دائرهٔ مأموریتی خارجنده بولندقلری وقتلرده دخی مداخله لری ایجاب ایدن احواله تصادف ایتدکلری حالده ایفای وظیفه یه مجبوردر .

ایکنجی فصل

برنجی قسم

پولیس مراکز ومواقی اداره لری معاملاتی

ماده : ٥٣ هر مرکز قومیسری داخل دائرهٔ مأموریتنده حقوق سلطنت سنیه وقوانین وقواعد ضابطه یه مغایر هیچ بر حال وحرکت وقوعه گلمسی ایچون هر درلو تقیدات وتدابیر قانونیه یی اتخاذ واجرا واحوال فوق العاده حس اولندیغی تقدیرده درحال تدابیر مانعهٔ قویه ایله ایقافکه برابر مافوقندن ویریله جك اوامر وتعلیماته اعتنا ایله جکدر.

ماده : ٥٤ قومیسر اداره لرنده مستخدم پولیس مأمورلرینه اقتدار واستعدادلرینه وایجاب انضباطه کوره وظیفه توزیع وهر برینه اشبو نظامنامه ایله معین اولان وامور

انضباطیه‌جه مقتضی کوریتان معاملاتی تفهیم ایدرك وایجاب ایدرسه معیتی مأمورلرندن بعضلرینی صورت دائمه ویا موقته‌ده سیویل کزدیره‌رك جله‌سنك وظیفه‌لرینی حسن ایفا ایتلری امرنده علی‌الدوام نظارت‌ودقت ایده‌جك وهیچ بر پولیس مأمورینك وظیفه‌سنی ترك ویا اهمال ویا سوء استعمال ایتمسنه میدان ویرمیه‌جکدر .

ماده : ٥٥ قومیسرلر داخل دائرهٔ مأمورینلرنده آسایش وانضباط محلیه عائد هردرلو احوال ووقوعاتدن وقت وزمانیله خبردار اولەرق ایجاب ایدن معامله وتدبیری ایفا وکیفیتی مرجعنه‌ده‌درحال‌اتبا ایتمکله‌برابراحوال مهمه‌ومستعجله‌ده درسعادتده ضبطیه نظارتنه وطشره‌ده والی ومتصرف وقائممقاملره دخی همان بیان کیفیت ایلیه‌جکلردر .

ماده : ٥٦ هرمرکز وموقعده‌معاملات ووقوعات عمومیهٔ‌ضابطه محلی قومیسرلرینك نظارت ومسئولیتی آلتنده اولەرق منتظماً ومتسلسلاً قید وتحریر ایدیله‌جك‌وبوصورتله ترتیب ایدیله‌جك‌دفاترك محلی رؤسای‌مأمورین ملکیه‌سیله مأمورین ضابطه‌دن وعندالاقتضا طلب وقوعنده محاکم ومأمورین عدلیه‌دن غیرینه ارائه‌سی جائز اولمیه‌جقدر.

ماده : ٥٧ جنایتله محکوم اولانلرایله جرح وسرقت وطولاندیریجیلق ومأمورین دولت علیه‌یه مخالفت وعدم اطاعت وحقارت کبی افعال ممنوعه مکرراری واحوال سیاسیه‌دن طولایی شبهه‌لی کوریتانلر وارباب جرائم اخفا جرمی ایله محکوم اولانلرك مراکز ومواقعنجه قیدلری طونیله‌جق ویونلردن جرائم سیاسیه‌دن طولایی محکوم اولانلر ایله شبهه‌لی کوریتانلرك علی‌الدوام احوال وحرکاتی ترصد وتجسس ایدیله‌جکدر.

ماده : ٥٨ جرائمدن طولایی پولیسلر طرفندن دردست اولنه‌جق اشخاصك اوزرنده ظهور ایده‌جك آنچه واوراق واسلحه ثبت دفتر ایدیلوب آلندقدن صوکره کندوسیله برابر محفوظاً مرجعه کوندریله‌جکدر .

ماده : ٥٩ مراکز پولیس مأمورلری اداره‌لرنده بولنان چاشورجی‌ولکه‌جی وجایکیر وتیورجی وامثالی اصناف معاملاتندن دائما خبردار اولەرق یونلره قابلی ویا حالریله متناسب اولیه‌جق صورتده البسه ویرلری وعیناً اناختار وکلید وسرقه آلت اولور سائر امثالی ادوات ویا رسملرینی ارائه ایله مثلی یابدرمق ایستیانلری اخبار ایتمسی لزومنی اخطار ایده‌جك وهرصورتله آلەجغی معلوماتی درحال مرجعنه بیلدیره ـ

جکدر . اصناف مرقومه‌دن بوبابده‌کی تنبیهات خلافنه حرکت ایدنلر حقنده معاملهٔ لازمهٔ قانونیه اجرا اولنه‌جقدر .

ماده : ٦٠ محله وجادشو وکوی بکجیلری بر فعلك وقوعنه میدان ویرمامك وجرم مشهود وقوعنده فاعلنی دردست وآثار جرمی محافظه ایتمك وظیفه‌لریله مکلف اولدقلری جهتله حین انتخابلرنده حسن سیرت واخلاق اصحابندن اولمرینه اعتنا ودقتله برار بولنرك کیجه کوندوز حسن ایفای وظیفه ایتملری امرنده پولیس قومیسرو قومیسر معاونی وپولیس مأمورلری طرفندن علی الدوام نظارت اولنه‌جق وانضباطه تعلق ایده‌جك احوالدن طولایی محسوسات ومسموعات ومشهودات واقعه‌لرینی دائما مرکز ویا موقع قومیسرینه خبر ویرملری وهر بر خصوصات ضابطه‌ده معاونت وتسهیلات لازمه‌یی اجرا ایتملری ایچون بکجیلر مجبور طوتیله‌جق ووظائف مذکوره‌نك ایفاسنده قصوری کوریلن بکجیلر برنجیسنده تنبیه واخطار وایکنجیسنده تکدیر واوچنجیسنده درحال بکجیلکدن اخراج ایدیله‌جکدر .

ماده : ٦١ مرکز پولیس مأمورلری دائرهٔ مأموریتلری داخلنده حریق ظهورنده برطرفدن سرعت تمکنه‌ایله کیفیتی طلومه مرکزلرینه اخبار وصوندارکی اسبابی استحضار ایده‌جك ودیکر جهتدن محل حریقده تخلیص ومحافظهٔ نفوس ومال دقتله مصاب اولانلری مناسب محللره اسکان ایلیه‌جك وحریقك سبب ظهورینی وضایع اولمش اشیا وار ایسه آثاری عیدانه چیقارمغه مسارعت ایده‌جکدر .

ماده : ٦٢ مراکز ومواقع داخلنده تأمین انضباط ایچون نقطه ودوریه‌لر ترتیب وبونك ایچون لزومی قدر پولیس مأمورلری افراز ایدیله‌جك وبونلرك مقدار واسامیسیله هربرینك وظیفه‌لری اوقاتی وصورت حرکاتی نسبت متساویه قاعده‌سنه توفیقاً مرکز قومیسری تعیین ایلیه‌جکدر .

ماده : ٦٣ نقطه‌لر محللرینك غلبه‌لکی واهمیتی اعتباریله مناسب محللرده بولندیریله‌جق ودوریه‌لرده محال معینه‌ده کشت وگذار ایتدیریله‌جکدر .

ماده : ٦٤ درسعادت‌ایله ساحل اولان محللرده موارداتی بحریه‌یی نظر تفتیده آلنده

بولندیرمق واشخاص واجزای مضره واسلحهٔ ممنوعه دخوله وسائر کونا تجاوزلق وقوعنه میدان ویرمامك اوزره بحراً لزومی قدر پولیس دوریه‌لری کزدیریله‌جکدر .

ماده : ٦٥ نقطه ودوریه‌یه وسائر وظائفه مأمور اولهجق پولیس نوبت وخدمتی اکمال اینه‌بیله‌جك مأمور کلکسزین هیچ بر صورتله محل مأموریتندن انفکاك ایده‌میه‌جك واستراحت زمانی اوتهده پرودده کچیرمیوب منسوب اولدیغی مرکز وموقع داخلنده بوله‌جقدر .

ماده : ٦٦ پولیسلر دائما البسهٔ رسمیه‌لریی لابس واسلحهٔ امیریه‌یی حامل اولهجق وآمرلری طرفندن کوریله‌جك لزوم اوزرینه صورت موقته ویا دائمه‌ده سویل کزدیرلدکجه هیچ بر پولیس سویل کزمیه‌جکدر . وسویل کزدیریلان مأمورلره آمرلری طرفندن مهرلرسمی ایله مهرلی بر ورقه ویریله‌جك وایجاب ایتدکجه یو ورقه‌یی ارائه ایده‌بیله‌جکدر. فقط کندوسنك مأمور اولدیغنی بیلدیرمامکه اعتنا ودقت ایده‌جك واوزرنده مأمور اولدیغنه دائر علامت فارقه بولندیرمیه‌جقدر .

ماده : ٦٧ پولیس قومیسر وقومیسر معاون وپولیس مأمورلرینه خانه‌لرینه کیتمك وامور ذاتیه‌لریی کورمك اوزره هفته‌ده یکرمی درت ساعتی تجاوز ایتمامك اوزره مرکز قومیسری طرفندن مأذونیت اعطا اولنه‌بیله‌جك ومأذونیتلریی حاوی آمرلری طرفندن یدلرینه بر پوصله ویریله‌جکدر .

پولیسلر اوقات سائره‌ده کیجه کوندوز دائرهٔ مأموریتلرندن انفکاك ایده‌میه‌جکدر .

ماده : ٦٨ پولیس قومیسر وقومیسر معاون وپولیس مأمورلری کیمسه حقنده برکونا سوء معامله‌ده بولنه‌میه‌جقلردر .

ماده : ٦٩ مرکز قومیسرلری یوم مأذونیتلرنده آمرلرندن مادهٔ سابقه‌ده کوسترلدیکی وجهله استحصال رخصتله کیده‌بیله‌جك ومادونلرنده‌کی صنف قومیسرلردن الك اعلیلوسنی یرلرینه توکیل ایلیه‌جکلردر .

معذرت مشروعه‌سی شین ایلیانلره معذرتلرینك درجه‌سنه کوره آمری طرفندن مأذونیت ویریله‌بیلور .

ماده : ٧٠ بر قومیسر ویاقومیسر معاونك ویا پولیس مفتش ومأمورینك حسن

ایفای وظیفه‌جه قصور وتکاسل کورلدیکی حالده تحقیقات مقتضیه بالاجرا تعین ایدهجك قصور وتکاسلك درجه‌سی مبین تنظیم اولنه‌جق ضبط ورقه‌سی اوزرینه او مثللوقومیسر وقومیسر معاونی وپولیس مأموری وپولیس مفتشی منسوب اولدیغی متصرفلق ویا ولایت طرفندن ایجابنه کوره توبیخ وتکدیر اولنه‌رق کیفیت ضبطیه نظارتنه اشعار اولنور ولدی‌الایجاب تنزیل صنف وطردلرینه عائد معاملهیه توسل اولنور واکر بوقصوروتکاسل دولایسیله برمضرتی مستلزم اولمش ایسه عهان بالتوقیف تحت محاکمه یه آلنور .

ماده : ٧١ پولیس قومیسر وقومیسر معاون وپولیس مأمورلرینك عشرت ایماری وقهوه‌خانه وملاهی‌لر وامثالی محللرده اوتورملری وطاولهٔ واسقامیلی کبی شیلرله اشتغال ایتملری وحیثیت مأموریتلرینی اخلال ایدهجك حرکات لاابالیانه‌یه تصدی ایتملری ومجلس وکوکبی آچیق طولاشملری وقطعه محللرنده دوریه وقول خدمتلرنده وسائر وظائف رسمیه‌نك ایفاسی اقتضا ایدن ساعاتده ایچمك وطعام ایتمك واولنه‌ده برووده اوتورمق وبالاخره شونك وبونك ایله قونشمق کبی حال وحرکتده بولنملری وبرمعذرت مشروعه‌سی اولوب‌ده آمرلرندن رخصت آلمدقچه وظیفه‌لری باشندن آیرلمری قطعیاً غیرجائز اولوب عکسی حالده یوزاللی آلتنجی ماده‌ده کوسترلدیکی اوزره حقلرنده معامله اجرا قلنه‌جقدر .

ایکنجی قسم

ضابطهٔ اداره وظائفی

ماده : ٧٢ پولیس مأمورلری اداره‌لرنده‌کی خان واوتل وآپارتمانلرك وپانسیون وبوستان ودکرمان وفرون وفابریقه کبی عمله وبیکار مقری اولان یرلر وآتش استعمال اولنان محللری اصول وقواعد مخصوصه‌سنه توفیقاً تفتیش ومعاینه ایلیه‌جك وبوکبی محللرده اقامت وبیتوتت ایدنلرك اسم وشهرت وتابعیت وصنفلرینی مرکزده‌کی دفتر مخصوصه درج ایدملك اوزره تزدنده بولندیرمه‌جنی جزؤدانه قید ایده‌جکدر .

ماده : ٧٣ مادهٔ سابقه‌ده بیان اولنان محللره کله‌جك اولانلرك اوراق مروریه وسائره‌یی حامل اولوب اولمدقلرینی ونه‌مقصدله کلدکلرینی ونه‌ایشله اشتغال ایلیه‌جکلرینی والحاصل هرلرینك هویت صحیحه‌سیله حال وشانی پولیس مأمورلری صورت مناسبه‌ده بالاطراف تحقیق ایدهجك واوکبی محللرده ایشسز وکوجسز وسرسری اولانلرله‌هویت

صحیحه‌سی آکلاتیلمیان ویاخود شبهه‌لی ومظنهٔ سوء کوریلان اشخاصی درحال ترصد آلنه آلهرق مافوقه تحریراً بیلدیره‌جکدر .

ماده : ٧٤ قهوه‌خانه وغازینو وقراتخانه وحمام‌ومیخانه‌کبی محللرده چالیشانلردن بشقه اشخاصك بیوتت ایتمسنه مساعده اولنمیه‌جقدر .

ماده : ٧٥ خان واوتل کشاد ایده‌جك وخانه‌سنك اوطه‌لرینی بشقه بشقه کیرایه ویره‌جك اولانلر اول امرده پولیس ادارهسنه معلومات اعطا ایده‌جك وخان واوتل ومسافر خانه‌نك قیوسنه ترکجه برلوحه تعلیق ایلیه‌جکی مسافرینك اسم‌وشهرت‌وتابعیت وصنفلرینی قید ایچون دفتر طوتوب‌جق وبودفتری طلب وقوعنده ومسافرلرینك اوراق مروریه‌لرینی نهایت یکرمی دورت ساعت ظرفنده پولیس مأمورلرینه ابراز وارائه ایلیه‌جکدر .

ماده : ٧٦ خان واوتل وسائر امثالی محللره مظنهٔ سوءطاقندن اشخاص کلدجك اولورسه بومحللرك‌اداره ایدن‌صاحب ویا مستأجرلری درحال‌پولیس مرکزینه‌بیلدیرمکه مجبور اولهجق وبوکبی اشخاصی بیله‌رك پولیسه‌وقتیله اخبار ایتمیان خان واوتل وامثالنك صاحب ویامستأجرلری حقلرنده معاملهٔ قانونیه اجرا قلنه‌جقدر .

ماده : ٧٧ سیاحینه ترجمانلق ایتمك ایستیانلر ایله اوتل ومسافرخانه‌لری اداره ایدن ومستأجرلری طرفندن اوصورتله ترجمانلق ایتمك‌اوزره ارائه‌اولنان کیمسه‌لر جانب بلدیه‌دن شهادتنامه آلمدنجه ترجمانلق ایتمکدن منع ایدیله‌جکدر .

ماده ٧٨ براً وبحراً کلان وکیدن بالجمله‌یولجیلرك اوراق‌مروریه‌لری دکزصالون واسکله‌لرنده وتمندوفر موقفلرنده وسائر ایشجاب ایدن محللرده پولیسجه معاینه وتدقیق ایله تذکره ویاپورطمز ویاخود تذکره ویاپورطی قیدسز اولهرق کلدجك اولان یولجیلر حقنده معاملهٔ نظامیه اجرا اولنه‌جغی کبی براً وبحراً مواقع‌لازمه نظارت‌وترصد آلتنده طوتیلهرق صورت خفیه‌ده برکیسه‌نك دخول ویا فرارینه ویا اجزای ناریه واسلحه واوراق واشیای مضره وممنوعه قاچیرلمسنه میدان ویریلیه‌جك وبویله برحاله تصدی ایدنلر اولورایسه همان دردست ایدیله‌جك وکرکلردن بلامعاینه اشیا چیقارلدیغی ویا قاچیرلدیغی کوریلورسه منع اولنه‌جقدر .

ماده : ٧٩ درون شهرده صفت ومأذونیت رسمیه‌لری اولمقسزین هرنوع سلاح طاشیانلر منع اولنه‌جق و طاشیدقاری سلاح اسلحهٔ متنوعه‌دن ایسه اخذ ومصادره ایدیله‌جکدر .

ماده : ٨٠ آداب واخلاق عمومیه‌یه مغایر هرنوع افعال واحوال منع اولنه‌جقدر. علی الاطلاق قمار خانه‌لر ونظام مخصوصه موافق وضابطه‌جه محذوردن سالم اولمیان میخانه‌لرله عمومخانه‌لر ورخصت رسمیه‌سز ترتیب وکشاد اولنان بیاقو واکا مماثل هر نوع معاملات اصولی دائر وسنده منع ایدیله‌جك ومحلات داخلنده ومعابد ومکاتب ومغایر جوارنده عمومخانه آچیلمسنه قطعاً میدان ویرلیه‌جك وآچیلمش اولدیغی کوریلورسه سد اولنه‌جقدر .

ماده : ٨١ سرخوش اولوب سوقاقلرده دولشن وخلقك حضور وراحتنی سلب ایده‌جك حالاته تصدی‌ایدن اشخاص طوتیلوب مرکز کنتوریله‌رك واوزرلرنده بولنان سیلر نیت دفتر ایدیله‌رك حرکتلری سرخوشلق درجه‌سنده قالمش ایسه آیلنجه‌یه قدر آلیقونیلوب بر دها اوبله بر حالده بولنماسی ایچون ضابطه‌جه مقتضی معامله اجرا قلنه‌جقدر .

ماده : ٨٢ کنج کیمسه‌لری عشرت ومغایر آداب واخلاق افعاله تشویق وسوق ایدنلر ومیخانه‌جیلردن بوکیلره عشرت ویرنلر منع‌ایله حقلرنده معاملهٔ قانونیه اجراسنه توسل اولنه‌جق واوبله کنجلرك اللرنده حالارینه نسبت اولنه‌میه‌جق درجه‌ده قیمتدار اشیا بولنانلر ویا زیاده‌صرفیات‌ایدنلرك احوالی وصورت‌معیشت‌واداره‌لری تحقیق‌اولنه‌رق ولیلرینه اخبار کیفیت ایدیله‌جکدر .

ماده : ٨٣ میخانه‌لرك اوقات معینه‌سنده قیامسنه دقت ایدیله‌جك وخلاف تنیه حرکتده بولنان میخانه‌جیلر حقنده معاملهٔ مقتضیهٔ قانونیه اجرا اولنه‌جقدر .

ماده : ٨٤ بولیس مأمورلری مسیرلرده واسکله وکوپری کبی محلرده وتیاترو وشمندوفر موقفی کبی عمومه مخصوص اولان یرلرده بولنه‌رق محافظهٔ آسایشه وخلقك تأمین استراحتنه دقت‌ایده‌جکلری کبی یان کیمیجی وسرسری وعلی الاطلاق سابقه‌لی اشخاصك کافهٔ حرکاتی تعقیب ایله شبهه‌لی برحاللرینی کوردکلری آنده دردست ایلیه‌جکلردر .

مادہ : ٨٥ صنوف اهالی وسکنه‌دن برینك عرض وجان ومالی علیهنه بر تجاوز ویا تسلط تشبثی حس اولندیغی تقدیرده تدابیر مانعهٔ سریعه‌یی اتخاذ واجرا ایلك پولیسك جملهٔ وظائفندندر .

اوچنجی قسم

ضابطهٔ ملکیه ووظائفی

مادہ : ٨٦ پولیس مأمورلری اولاً : حقوق مقدسهٔ حضرت پادشاهی‌یه ومنافع حکومت سنیه‌یه مغایر احوال وقوعه میدان ویرمیه‌جك وثانیاً : داخل مملکتده اشخاص مضره بولنوب بولنمدیغنی ثالثاً : محالك سائره‌ده بولنان ارباب فساد ایله مناسباتده بولنانلر اولوب اولمدیغنی رابعاً : اخلال آسایش ایده‌بیله‌جك بر کونا تشبثات بولنوب بولنمدیغنی خامساً : اجزای ناریه و اسلحه واوراق واشیای ممنوعه ومضره جلب وادخال ویا ترتیب واعمال ایله مشغول بر کیمسه اولوب اولمدیغنی علی‌الدوام تحری و تجسس ایدرك بو کبی احواله تشبث ایلدکلری تحقق ایدنلری دردست ایلیه‌جکدر .

مادہ : ٨٧ پولیس مأمورلری حقوق وقوانین ونظامات سلطنت سنیه‌یه منافی وتخدیش اذهانی موجب هردرلو نشریات والفاآت واحوال وحرکاتی منع ایله متجاسرلرینی اخذ وکرفت ایده‌جك وممنوع اولان جمعیتلری طاغتمقله برابر بونده بر سوء نیت ومقصد اولمدیغی تحقق ایلدیکی تقدیرده اجتماع ایدنلری دردست ایلیه‌جکدر .

مادہ : ٨٨ پولیس مأمورلری هرنوع اوراق وکتب ورسائل مضره وممنوعه‌یی تجسس ومورد لرینی تحقیق ایله برابر بولوندیره شبهه ایتدکلری احوال واشخاص حقنده‌ده تحقیقاته مباشرت ایده‌جك وتصادف ایده‌جکلری اوراق وکتب ممنوعه‌یی ضبط ایدرك معاملات متباقیه‌سنی ایفا ایلیه‌جکلردر .

مطبعه وکتبخانه‌لرك دخی ضابطه‌جه تفتیشی مجازدر .

مادہ : ٨٩ پولیس مأمورلری امنیت داخلیه وخارجیه‌یی مخل اولهجق هرکونا تشبثات واحوال حقنده‌کی محسوسات ومسموعات اوزرینه لازم کلهجك تدابیری درحال اتخاذ وایفا ایله برابر اوآنده آمرینه اعطای معلومات ایلیه‌جکدر .

درد نجی قسم

ضابطهٔ عدلیه وظائف

ماده : ٩٠ اصول محاکمات جزائیه قانونك ضابطهٔ عدلیه وانك مأمورین اجرائیه سنه دائر اولان باب اولنك مواد مخصوصه سی احکامنه توفیقاً پولیس قومیسرلری کافهٔ جرائمی تحری ودلائلی جمع وضبط ایله متجاسرلرینی طوتوب جهت عدلیه یه تسلیم ایتمکه مأموردر.

ماده : ٩١ پولیس قومیسرلری مادهٔ سابقه وجهله مطلع اولدقلری افعال جرمیه نك محال وزمان وقوعنی وجرم ایله متجاسرینك تعیینه مدار اولهجق کافهٔ دلائل وامارائی شامل اولمق اوزره درحال ومکمللاً ضبط ورقه سی تنظیم ایده جکدر .

ماده : ٩٢ قومیسرلر دائرهٔ مأموریتلری داخلنده وقوعه کلان جرائم حقنده کی اخبارات وشکایاتی اصول محاکمات جزائیه قانونك مواد مخصوصه سی موجنجه قبول ایدرك مرجعنه ایصال ایله جکدر .

ماده : ٩٣ قومیسرلر مراجعت وقوعی اوزرینه اصول محاکمات جزائیه قانونك مواد مخصوصه سی تعریفاتی داثره سنده تنظیم ایده جکلری اخبار وشکایتنامه لرك برصورتی طلبی حائنده مخبر ویا مشتکی به ویاوکیللرینه ده اعطا ایده جك ومخبر ویامشتکینك هویتی تحقیق وضبط ایله جکدر .

ماده : ٩٤ جرائم مشهوده ده مدعی عمومی ویا مستنطقك محل جرمه ورودینه قدر پولیس قومیسر ومأمورلری اصول محاکمات جزائیه قانونك باب اولنك قسم ثانیسنده مندرج مواد احکامنه توفیقاً درحال موقع جرمه عزیمتله اولبابده کی تعریفات قانونیه داثره سنده تحقیقات ومعاملاته مبادرت ایده جك ووقعه نك ایجابنه کوره استصحاب ایده جکی مأمورلری وظیفه یه تخصیص واستخدام ایله اورادهٔ اسایشه عائد معاملهٔ بی وجرم ایله آثارینك تعیین واستحصالی ومتجاسرینك دردست ایدلمسنه متعلق اولان وظائف سائرهٔ قانونیه یی تأمین ایده جکدر .

ماده : ٩٥ مادهٔ سابقه موجنجه پولیس قومیسرلرینك ایفاسنه شروع ایتدکلری تحقیقات ومعاملات اثناسنده مدعی عمومی ویا مستنطقدن بری موقع جرمه ورود ایلدکده

مدعی عمومی ویا مستنطق طرفندن ایدیلمجك تنسیب دائرسنده حرکت ایلیه‌جکلردر .

ماده : ٩٦ بر جرمك فاعلی حین وقعه‌ده دردست اولنه‌مدیغی تقدیرده جرمك وقوع بولدیغی محلك پولیس قومیسرلری طرفندن مظنونك اوصاف واشکالی ایله‌دردست خصوصی بولنه‌یله‌جکی مراکزه اشعار ایدیله‌جکی کبی دیکر جهتدن دخی صورت مخصوصه‌ده ترتیب اولنه‌جق مأمورلر معرفیله تحریاته ابتدار اولنه‌جقدر .

ماده : ٩٧ جنحه وجنایت جرملرنده درسعادتده ضبطیه ناظری ومتصرفلر ایله پولیس مدیری وولایات شاهانه‌ده والی‌ایله‌پولیس مدیری ومتصرفی وقائممقامارطرفندن وریله‌جك اوامر وجرائم مشهوده وساثره‌ده مدعی عمومی ایله مستنطقك تحریراً وقوعبوله‌جق طلبی اوزرینه پولیس قومیسرلری جرائم مذکوره مظنونلرینك مسکن واقامتکاهلرینه اصول وقواعده‌وضوعه‌سی دائرسنده‌دخول ایله جرمك دلائل‌وآثاریی الده ایتمك ایچون اجرای تحریاته دعوت واستعداد کبی فوق‌المادهلکی تضمن ایده‌جك احوالده دخی بو حق استعماله صلاحیتدارلردر .

ماده : ٩٨ ضابطهٔ عدلیه وظائفی ایفا ایده‌جك پولیسلر محافظهٔ جناتلری بعض مداوات عاجلیه متوقف اولان مجروحینك محتاج اولدقلری تداویی اجرای تحقیقات وسیله‌سیله تأخیر ایتمیه‌جکلردر .

ماده : ٩٩ شکایتنامه‌نك وجودیله تعقیبی ایجاب ایدن وجزا قانونامهٔ همایونك ایکی یوز وایکی یوز برنجی مادهلری علاوه‌سیله ایکی یوز اون دردنجی مادهسنده‌تصریح ایدیلان احوالدن طولایی علاقه‌دار طرفندن بااستدعانامه شکایت وقوعبولدقجه پولیس مأمورلری طرفندن مداخله ایدیله‌جکدر .

شو احوال علامت فارقه نظامنامه‌سی ایله ضابطهٔ سیدیه نظامنامه‌سنك قرق بدنجی مادهسی واختراع براتی قانونك قرق سکزنجی مادهسی احکامی حقنده‌ده جاریدر .

ماده : ١٠٠ پولیس قومیسر ومأمورلری موادسابقه‌ده توضیح ایدیلان معاملاته متفرع خصوصاتی دخی اصول محاکمات جزائیه قانونك مواد مخصوصه‌سنه توفیقاً ایفا ایده‌جکلردر .

ماده : ١٠١ پولیس قومیسرلرینك غیبوبتنده ضابطهٔ عدلیه وظیفه‌سی قومیسر معاونی و آنك‌ده غیابنده پولیس مأمورلرینك اهلیت وقدمیتی طرفندن وکالةً ایفا اولنور.

بشنجی قسم

مواد شتی

ماده : ١٠٢ پولیس قانوناً صلاحیتدار اولان محاکم ودوائردن تحریراً تبلیغ واعطا اولنه‌جق مقررات واوامری اصول وقواعدموضوعه‌ی‌دائره‌سنده تنفیذ واجرا ایلیه‌جکدر .

ماده : ١٠٣ اینه الشاآنده وباغ وبانجه‌اعمالانده وجفتلکلرده استخدام‌قلنان دولکر ورنجبر وجفتجی مثللو عمله‌دن ماعدا نظامی موجبنجه درسعادتده‌شهراماتی ایله ضبطیه نظارتنه وطشره‌ده محلی حکومتلرینه مراجعتله مأذونیت استحصال‌ایدلمکسزین هرهانکیسنك ایچون اولورسه اولسون عمله نامیله وتام دیکوله آدم تحریری منح‌ایدیله‌جکدر. مأذونیت استحصالی ایچون مراجعت ایدنلرك احوالی واستخداملرینه لزوم کوسترلدکلری اشخاصك عددی‌ایله تابعیت وهویتلری حقنده تحقیقات‌لازمه بالاجرا اولوجهله آدم تحریر واستخدامنه لزوم اولدیغی آکلاشیلور ومحذوردن سالم کوریلورسه بلدی وضابطه‌لك تحت نظارتنده اولمق‌ق رخصت ویریلور .

ماده : ١٠٤ امور خیریه ایچون اصولنه توفیقاً مساعدهٔ مخصوصه استحصال اولنمدقچه پیات طبی ایله اعانه جلب وجمی منع ایتدیریله‌جکدر .

ماده : ١٠٥ رخصت رسمیه‌استحصال اولنمدقچه‌مکتب کشادینه میدان‌ویریله‌جك ورخصتسز آچلمش‌مکتب پولنورایسه معاملهٔ مقتضیه اجرا ایدلك‌اوزره‌درحال‌مرجعنه معلومات ویریله‌جکدر .

ماده : ١٠٦ نظامنامهٔ مخصوصی موجبنجه متنوع اولان اسرای زنجیه بیع وشرا وادخالی واصرار واخراجی پولیسجه دقت منادیه آلنده بولندیریله‌جق واحوال مسروده متجاسرلری طوشیلوب متعلق اولدقلری محاکمه تسلیم اولنه‌جقلری کبی اسرای زنجیه‌ده یدلرینه عنقنامه ویرلمك اوزره محاکمه تودیع اولنه‌جقلردر .

ماده : ١٠٧ درسعادتده استانبول ويك اوغلى واسكدار پوليس دائره‌لرندن هر برى كندى دائره‌سى داخلنده دارالمجزه نظامنامه‌سنك اون دردنجى و اون بدنجى و تسألك منى حقنده‌كى نظامنامه‌نك سكزنجى وطقوزنجى ماده‌لرنده معين اصوله توفيقاً تسألك منعيله مكلفدرلر .

ماده : ١٠٨ ايشه كوجه مقتدر اولديغى حالده تسأل ايدنلر بر ايش ايله اشتغال ايتمك اوزره تأمينات وبط ايديلمجك وبنه برايش طوتمقدن امتناع ايتدكلرى كوريلورايسه حقلرنده سرسرى معاملەسى ايفا اولنمق اوزره محكمەيه تودىع اولنه‌جقدر .

ماده : ١٠٩ هيچ بركار وكسب ايله مشغول اولميان وداعًى اقامتكاهى بولنمامغله برابر تعيش وادارەلرينى وسائط مشروعه ايله استحصال ايلمكده اولدقلرينى اثبات ايدەميوب شورادە پورادە كزمكده بولنان اشخاص سرسرى ومجهول الاحوال عد اولنور .

ماده : ١١٠ مادهٔ سابقەده بيان اولنان سرسرى مقوله‌سندن بشقه اولاً : على العموم جنايات وعلى الخصوص قطع طريق وسرقت وغصب ويا نكيجيلك وسارقاره يتاقلق وطولاندريجيلق جرائمى ايله بر ويا برقاچ دفعه محكوم اولانلر وثانياً : ضبطيه نظارتى آلتنده بولنانلر مظنۀسوء طاقندن عد اولنور .

ماده : ١١١ اخبار اوزرينه سرسرى عداولنان اشخاص محاكمه تسليم اولنمزدن اول ضابطه طرفندن جلب اولنه‌رق اخبارات واقعه وتحقيقات سائره‌دن بوحالارى مقرون صحت اولديغى اكلاشيلدقده تعين اولنه‌جق مدت ظرفنده بر كار وكسبه مباشرت ايتلرى وبونى كاوب ضابطه‌يه خبر ويرملرى وبوانناده‌دخى حكومته خبر ويرمكسزين بولندقلرى محللرى ترك ايتملرى لازم كلەجكنه دائراول امرده كندولرينه تنبيهات اجرا اولنه‌جق وكيفيت تنبيه طوتيلەجق ضبطنامه‌يه درج واشارت قلنه‌جقدر .

ماده : ١١٢ مادهٔ سابقەده‌كى تنبيهاته رعايت ايتميوب مدت معينه‌سى ظرفنده بر ايشه باشلامش اولدقلرينى ضابطه‌يه بيان وتأمين ايدەميانلر ويا خودبخود بولندقلرى محلى ترك ايدنلر ضابطه‌جه دردست اولنه‌رق محاكم جزائيه‌يه تسليم اولنه‌جقدر .

ماده : ١١٣ قطع طريق و سرقت ويا نكيجيلك كبى جرائم سابقه‌لرندن طولايى مظنۀ سوء طاقندن عد اولنانلر حقنده ضابطۀ عدليه مأمورلرى طرفندن تنظيم اولنه‌جق

اخبارنامه وضبط ورقه‌لری ضابطه‌جه نظر مطالعه‌یه آلندقدن صکره جلب اولنه‌رق کندولرینه بعدما بو بابده شبهه‌یی دعوت ایده‌جك هر گونا احوال و اطوارندن مجانبت ایتلری ضمننده تنبیهات اکیده اجرا و کیفیت تنبیه مخصوصاً طوتیله‌جق ضبط ورقه‌سنه درج واملا ارله‌جق ویرلدکدن تنبیهات واقعه‌یه توفیق حرکت ایتمدکلری مادةً ویا بعض امارات قویه ایله ضابطه‌جه تحقق عدد ایدیلنلر طوتیله‌رق ضبط ورقه‌سیله محاکمه تسلیم ایدیله‌جکدر .

ماده : ١١٤ یوز آلتنجی ویوز بدنجی ماده‌لرده بیان اولنان اشخاصدن محاکم قراری اوزرینه تبعید ایدیلنلرك فراراً عودتلری حالنده ضابطه‌جه دردست ایله تکرار تبعید اولنورلر .

ماده : ١١٥ سرسری ومظنهٔ سوء طاقیدن اولوبده اون درت یاشدن آشاغی بولنانلر یکرمی یاشنی اکمال ایدنجیه قدر ضبطه نظارتی آلنده بولندیریله‌جقلرندن کندیلرینه بر کسب وصنعت تعلیم ایتدیرملك و تربیه‌لرینه باقلمق اوزره ضابطه طرفندن تأمینات اخذیله پدر ویا والده‌لرینه و یا ولی و اقربالرینه تسلیم و یاخود تعلیم وتربیه‌لری وسائلی استکمال اولنور .

ماده : ١١٦ صید بری وبحری نظامنامه‌لری موجبنجه صیدتذکره‌سی آلمقسزین براً وبحراً صید وشکار ایدنلرو شکار موسمنك غیری زمانلرده صیداتمك ایستیانلر تذکره‌لری اولمه بیله منع اولنه‌جق وآلات و اسلحهٔ صیدیه‌لری اخذوضبط ایدیله‌جکدر .

ماده : ١١٧ حقوق مدنیه‌دن اسقاط جزاسیله محکوم اولانلر وسرسریلر داون سکز یاشنی اکمال ایقامش اولانلرله ضبطه‌نظارتی آلنه آلنان محکومار وحکومتجه سلاح طاشیمه‌سی منع ایدیلنلره آو تذکره‌سی ویرلمز ویولدیرلدن برصورتله تذکره آلمش اولانلر کوریلور ایسه طوتیلوب هم تذکره‌سی وهم‌ده سلاحی آلنور .

ماده : ١١٨ شهر و قصبه درونده وسیره‌لرده وملکت باغچه‌لرنده صید و شکار منع ایدیلور .

ماده : ١١٩ انشاسی ارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهینك شرف صدورینه متوقف اولان جبانه ومکاتب وسائر یوقیلدن اولان ابنیه‌نك ارادهٔ سنیه استحصال اولنقسزین انشاسنه

تشبث ایدلدیکی استخبار اولندیغی حالده بلا تأخیر دائرهٔ متعلقه‌سنه معلومات ویریله‌جکدر .

ماده : ١٢٠ نظامنامهٔ مخصوصلری موجبنجه رخصت رسمیه استحصال اولنمدقچه مطبعه کشادی وهر نوع غزته وکتب ورسائل واعلانات وسائره طبع و نشری ممنوع اولدیغندن رخصتسز آچیلمش اولان مطبعه‌لری وکذلك بلا رخصت طبع اولنان کتب ورسائل و غزته و سائرهنی استخبار ایلدکلری حالده بلا تأخیر دائرهٔ متعلقه‌سنه معلومات ویررلر .

ماده : ١٢١ غزته وسائره اوراق موقوته نقل و فروخت وتوزیع ایدنلرك جاده و سوقاقلرده صاتدقلری اوراقك مندرجاتندن بحثله باغرملری ممنوعدر .

ماده : ١٢٢ تیاتر و چالغیلی قهوه‌لر کبی لعبیات محلرنده مأمورین عائدهسنجه بیه‌سی تدقیق و تصدیق اولنمش لعبیاتدن ماعدا اولانلرك اویناتدیرلمامسنه و مناسبتسز قنطو و شرقیلرك سویلتدیرلمامسنه و مغایر آداب احوال وقوعه کلمسنه دقت و نظارت اولنه‌جق وقو بیه‌سی مصدق اولیان لعبانك اجراسی و مناسبتسز قنطو و شرقیلرك سویلنمسی و آداب واخلاق عمومیه‌یه مغایر اولان اوضاع وحرکات منع ایدیله‌جکدر .

ماده : ١٢٣ بعض خانه قپولرینه‌واوتمیه پرویه براقیلان وتارکی مجهول اولان یکی طوغمش چوجقلر حقنده پولیسجه تحقیقات‌ایفا قلنه‌رق ضبط ورقه‌سی‌تنظیم وبونلردن اوزرنده علامات فارقه‌سی بولنانلرك منسوب اولدیغی جماعته وعلامت فارقه‌سی اولمیانلرك تسعادتده دارالعجزه‌یه طشره‌لرده اصلاحخانه وایتامخانه کبی یرلره واولدیغی حالده محلی دوائر بلدیه‌سنه تسلیم و اوراق ده نفوس قیدی اجرا اولنمق اوزره عائد اولدیغی دائره‌یه تسییر اولنه‌جقدر .

ماده : ١٢٤ اطفال متروکه‌دن بری ولد معنوی اتخاذ اولنمق‌اوزره ایسته‌یلورسه ایستیاتدن تأمینات اخذیله چوجق کندوسنه تسلیم وکیفیت اوراقده تصریح‌اولنور.

ماده : ١٢٥ برمحله علت ساریه ومسنولیه ظهور ایدرسه پولیسجه درحال عائد اولدیغی دائره مأمورلریته اخبار کیفیت ایدیله‌جك ومأمورین مومی‌الیهمك ورودینه قدر او علتك توسع ایتمامسی ایچون تدابیر لازمه اتخاذ اولنه‌جقدر .

ماده : ١٢٦ ابنیه ودیوار انهدامی ولغم جوکمسی کبی تهلکه‌لی احوال وقوعنده

پولیسجه مادهٔ سابقه وجهله عائد اولدیغی دائره مأمورلرینه اخبار کیفیتله برابر تدابیر مقتضیه اجرا قلنه‌جقدر .

مادہ : ۱۲۷ برمحلده‌لزومندن زیاده بنزول ونفت واسپرتو وامثالی مواد مشتعله بولندیغی پولیسجه کوریلورسه عائد اولدیغی مأموره اخطار ماده‌یه مسارعت واولبابده تدابیر احتیاطیه‌یه توسل ایدیله‌جکدر .

مادہ : ۱۲۸ نظاماً دفن اموات جائز اولیان محلاره اموات دفن ایدیله‌جکی پولیسلر طرفندن کوریلور وخبر آلنور ایسه درحال منع اولنه‌جقدر .

مادہ : ۱۲۹ بر محلده انعقاد وات وسائر حوائج ضروریه‌نك ندرت ویا فقدانی کورندیکی حالده پولیسلر همان مأمورین بلدیه‌یه و مرجعنه اخبار ایله برابر احتیاجات اهالینك تداکی ایچون کندی طرفلرندن‌ده تدابیر لازمه‌یه مسارعتله اهالینك دوچار مضایقه اولمارینه میدان ویرمیه‌جکلر و حوائج مذکوره‌نك سبب و صورت مفقودیتی حقنده تحقیقات مقتضیه‌یی ایفا وبونده بر اثر احتکار کورندیکی حالده کیفیتی منسوب اولدقلری دائره‌یه اخبار ایلیه‌جکلردر .

مادہ : ۱۳۰ پولیسلر برمحلده واپوروياشمتدوفره یتیشه‌مه‌مك وياخودشمتدوفرك حرکت ایدمه‌مستدن ناشی قاطار کبی احواله‌تصادف ایدمجك اهالیدن کیدمجك برلری اولانلری کوندرمك ویرلری اولمیانلری مناسب محلاره یرلشدیرمك صورتیله تسهیلات کوسترمجکلردر .

مادہ : ۱۳۱ پولیس مأمورلری بولده خسته‌لنه‌رق ویا قضا وسائر بر عارضه‌یه دوچار اولنه‌رق دوشوب قالمش ومکنه کیتمکه غیرمقتدر بولنمش اولان کسانی مناسب برواسطهٔ نقلیه ایله مکنه ایصال ایتمك و عاجلاً محتاج‌تداوی ایسه‌لر درحال‌الك یقین بر اجزاخانه‌یه کتوره‌رك تداوی ایتدیرمك ولدی‌الحاجه اوکیلر ایله کیتمك ویاخود باشقه بر مأمور ترفیق ایتمك کبی معاونتده بولنه‌جقلردر .

مادہ : ۱۳۲ برمحلده فیضان میاه ویا حرکت ارض کبی آفات وقوعنده پولیسلر اهالینك تخلیص جان ومالاری امرنده اتخاذ تدابیره مسارعت ومرجعلرینه‌ده اعطای معلومات ایلیه‌جکلردر .

مادہ : ۱۳۳ سوقاقلرده سرسریانه طولاشدقلری کوریلان وسعت واقامتکاهنی خبر ویرمکدن عاجز بولنسان اطفالك خانه و ولیسی همان تحقیق ایدیلهرك تسلیم اولنهجقلردر .

مادہ : ۱۳٤ برمحل وياطريق سؤال ايچك ايچون مراجعت ايدنلره پوليس مأمورلری ازالهٔ محل وطريق ايدهجكلردر .

مادہ : ۱۳٥ شمورادہ بوراده سرسریانه طولاشان وتداوسلرینه لزوم کوریلنانه خستکان دردست اولهرق مشاهده وتداوی آلتنده بولندیرمق اوزره عدّ اولدیغی محله کوندیریلور .

مادہ : ۱۳٦ سوقاقلرده مرور وعبوری مانع اولهجق صورتده سبوتی وطاش ومولوز کبی شیلر بولندیغی وآخری آجیق قیو کورونديکی حالده پوليسلر درحال تدابیر لازمهیه توسل ایله برابر مأمورین بلدیهیه اخبار ایدهجکلردر .

مادہ : ۱۳۷ باشی بوش وصاحبسز اولهرق طولاشدیغی کوریلان آت وصغیر وامثالی حیوانات ایله قایق وصندال وآرابه محافظه آلتنه آلنهرق صاحبی تحقیق اولنهجق وصاحبی ظهور ایتمیانلر حقنده اصولی وجهله معامله ایدیلهجکدر .

مادہ : ۱۳۸ پوليسلر غلبهلك برلرده حيوان وآرابه قوشدیرلمسنی وبارکیرجیلر طرفندن حیوانی اداره ایدممیهجك چوجقلر ایله سرخوشلرك بارکیرولره بندیرلمسنی منع ایدهجکدر .

مادہ : ۱۳۹ پوليسلر آرابهلرك سوقاقلرده یولاری قپایهجق صورتده طورمسی ویایا قلدیرملره حیوان چیقارلمسی ومصازه ودکان اوکلرنده وقالدیرملر اوزرنده مرور وعبوری مانع اولهجق صورتده دنکلر وسائر شیلر یغیلیوب طولدیرلمسی ولیلاً قوناق وکرا آرابهلرینك قارشوسزاولمسی کبی احواله وبلدیهیه عائد سائر بومثللو خصوصاته تصادف اولندهم برطرفدن مأمورین بلدیهیه اخطار ودیکر طرفدن منعی اسبابی استحصال ایلیهجکلردر .

مادہ : ۱٤۰ پوليسلر دائرهٔ مأموریتلری داخلنده حیوانانه وحیوان ایله جر اولنور آرابهلره حیوانلرك تحملدن زیاده یوك یوکلدلمسی وسقط ویك زیاده لاغر حیوانلر استخدام اولنمسنی منع ایدهجکلردر .

ماده : ١٤١ پوليسلر دائرهٔ مأموريتلرنده شسندوقر خطلری وتلغراف تلری وچشمه وصو يوللری کبی آثار نافعه وخيريه‌نك محافظه‌سنه دقت ايده‌جك وبونلری تخريب ايدنلری دردست ايله‌جكدر .

ماده : ١٤٢ پوليسلر رخصت‌رسميه ايله تشكل ايتمش اولان شركتلره دخی وظائف قانونيه‌لری دائرهسنده معاونت لازمه ايفا ايدرلر .

ماده : ١٤٣ اشخاص مضره ايله على‌العموم اكمال مدن محكوميت ايدن ارباب جنايات وسعيت مختلفه‌ده قطوغرافيلری اخذ اولنمغله برابر بونلرك اصول مخصوصه‌سی وجهله ابدائی مساحه ايديلدكدن صوكره دائرهٔ مخصوصه‌سنده قيد وحفظ ايديله‌جك وبوكبيلر حقنده ضابطه‌جه معامله لازمه ايفاسيله برابر عائد اولديغی ادارهٔ ضابطه‌يه‌ده قطوغرافلك ارسالیله اعطای معلومات اولنه‌جقدر .

ماده : ١٤٤ يوز فرق سكزنجی ماده‌ده كوسترلديكی اوزره درسعادت ايله ولايات شاهانه والويهٔ ملحقه‌ده‌كی پوليس مجلسلرنجه تنظيم اولنه‌رق ضبطيه نظارتنه كوندريله‌جك اولان ايستاتيقلر ايله دوائر عدليه‌دن ارسال اولنان محكومين جدوللرندن هرسنه عمومی برايستاتيقی ترتيب اولنه‌جقدر .

اوچنجی فصل

پوليس مجلسلرينك وظائفی

ماده : ١٤٥ پوليس مجلسلری منسوب اولدقلری مقامدن امر وحواله اولنه‌جق خصوصات اوزرينه اجراسيله ايدن تحقيقات ومعاملاتی ايفا ايده‌جك وعلى‌العموم جرائمدن طولابی اصول وقاعدهٔ قانونيه‌سی دائرهسنده ايفا قانان معامله‌ده نواقص وار ايسه سرعتله بالاكمال مدعی عمومی‌يه ويره‌جكلردر .

ماده : ١٤٦ پوليس مجلسلری جنايت وجنحه افعاليله قانون جزانك ايكی يوز اللی بشی وايكی يوزاللی سكزی وايكی يوز آلتمش وايكی يوز آلتمش اوچی وايكی يوز آلتمش دردنجی ماده‌لری موجبنجه حبسی مستلزم بولنان قباحت فعللرينه عائد اوراقی على‌الاصول مدعی عموميلكه توديع ايده‌جكدر .

مادہ : ١٤٧ پولیس مجلسلری منسوب اولدقلری دائرہ دہ مستخدم پولیس قومیسر ومأمورلرینك کنیه قیوداتنك منتظماً تحریرینه وپولیس معاشاتنك یدآیدتوزیعنه واسلحه والبسه وسائر اشیای امریهیی توزیع ایله آنلرك حسن محافظه سنه ومراکز ومواقعك قرطاسیه واحراقیه ومفروشات ولوازم سائرہ سنك تهیه واعطاسنه ومحاکمدن ودوائر اجرائیه دن ورود ایدہجك مقررات اوزرینه پولیس معاشاتندن اصولی دائرہ سنده آچقه توقیفیله عائد اولدیغی محله اسراسنه نظارت ایدہجکدر .

مادہ : ١٤٨ پولیس مجلسلری امانت اشیانك منتظماً قید وحفظی ایله طلب وقوعنده جریمه تعلق اولیان و اعادہ سی نظاماً جائز اولان اشیانك اصحابنه اعادہ سی واصحابنه اعاده اولنه میان ویاخود اصحابی پولیمیان اشیانك میعادی حلولنده مأمورین مخصوصه سی حضوریله واصولی وجهله فروختی ایله اثمانك عائد اولدیغی محالره واشیای مذکوره میانده بولنوب فروختی جائز اولیان اسلحهٔ ممنوعه نك کذلك عائد اولدیغی دوائر عسکریه یه تسلیم و اعطاسی وجزای نقدی حاصلاتی ایله تحصیلی امر اولنه جق مبالغ سائرہ نك ویرلوب یرلندن تماماً استیفاسی خصوصلرینه نظارت ایلهجکدر .

مادہ : ١٤٩ مواد سابقهده کوسترلدیکی اوزره درسعادتده پولیسك معاش و البسه واسلحه وسائرلوازمی توزیع ایله حسابانی رؤیت ایتمك اوزره پولیس مجلسلری رفاقتنده بر حساب مأموری و امانت اشیانك محافظه سی ضمنده امانت مأموری وجزای نقدی حاصلاتی ایله مبالغ سائرہ نك تحصیلی ضمنده برده تحصیلات مأموری استخدام ایدیلهجك ومأمورین موصی الیم مکمل اولمغله برابر درسعادتده ضبطیه نظارتی محاسبه سنه و ولایتده محلی محاسبه لرینه اعطای حساب ایدہجکلردر .

طشرہ دہ هرپولیس مجلسی رفاقت ونظارتنده امانت وحساب مأموری نایله کذلك مکمل ومحلی محاسبه سنه حساب اعطا ایتمکله مکلف بر مأمور استخدام ایدیلهجکدر .

مادہ : ١٥٠ پولیس مجلسلری مرکزك قیودات و معاملاتنك حسن جریانه نظارت ودقتله مرکون براً وبحراً کلهجك یولجیلر حقنده مأمورین مخصوصه سی طرفندن ویریلهجك دفتر اوزرینه یولجیلرك قیدی اجرا و ترصدلرینه اعتدار اولنق اوزره کونی کونه عائد اولدیغی مرکزه تبلیغ کیفیت ایدہجکدر .

مادہ : ١٥١ پولیس مجلسلری منسوب اولدیغی دائرہ داخلنده ظهور ایدہجك

وقوعاتك نوعی ایله متجاسرلرینك منسوب اولدیغی مذهب وتابعیتلرینی متضمن ومنتظم ایستاتستیق تنظیم ویرآی ظرفندهکی وقوعاته دائر هرآی باشنده منسوب اولدیغی مقامه برجدول اعطا ایدهجك وبوجدوللر هرآی ضبطیه نظارتنه کوندریلهجکدر .

ماده : ١٥٣ پولیس مجلسلری هیئتندن برینك ویاجلهسنك تبدیله لزوم کورندیکی تقدیرده اسباب موجبهسنك بیانی ایله درسعادتده متصرفلقلر ویا پولیس مدیرلکی وولایاتده پولیس مدیرلری طرفندن واقع اولهجق اشعار ومراجعت اوزرینه درسعادتده ضبطیه نظارتی وولایاتده والیلر جانبندن بالتدقیق ایجابی اجرا قلنهجقدر .

اوچنجی باب

برنجی فصل

پولیسك محاکمه ومجازاتی

ماده : ١٥٣ برجنایت ویا اویچ آیدن زیاده حبسی مستلزم جنحه ایله محکوم اولان ویاخود پولیس سلکندن استخدامه مانع اولهجق صورتده بعض اسباب بولنانلر ایله حسن ایفای وظیفه امرنده تکاسلی وپولیس مسلك واوصافنه مغایر احوال وحرکاتی تکرر ایدن پولیس مأمورلری وقومیسر وقومیسر معاونلری وپولیس مفتشلری درحال عزل اولنورلر وبونلرك جرائم شخصیه لرندن طولایی امر محاکملری قاعدهٔ عمومیه یه توفیقاً جهت عدلیه یه عائددر . درسعادتده ادارهٔ عرفیه لازم کلن قومیسر وقومیسر معاونی وپولیس مأمورلری ایله مفتشلر حقنده اسباب عزلی مبین تنظیم قلنهجق اوراق تحقیقیه متصرفلر ویولیس مدیری وطشرهجه والی والویهٔ غیرملحقه متصرفلری طرفندن ضبطیه نظارتنه ارسال اولنهرق هیئت انتخابیهجه بالتدقیق نظارتجه ایجابی اجرا قلنور .

ماده : ١٥٤ اسلحهٔ امیریه دن برینی ویا جبخانهسنی سائقان ویا قصداً تلف ایلیان ویاخود دکزه وسائره دوشورمك وحریقدن قورتارهمامق وبرحادثه اثناسنده غائب ایلمك کبی احوال غیراختیاریه ایله ضایع ایلدیکنی ادعا ایدوبده شهادات ودلائل وامارات کافیه ومقنعه ایله اثبات ایدهمیان وهرنهسبیله اولورسه ایسه اولسون شخص آخره ویرن پولیسلر

جزا قانوننامهٔ همایونك مادهٔ مخصوصه‌سی ذیلنه توفیقاً اسلحه وجبخانه بدلی تضمین ایله برابر مأموریتدن طرد وبرسنه حبس اولنورلر .

ماده : ١٥٥ پولیس قومیسر وقومیسر معاون وپولیس مأمورلرینك وظائف ملکیه‌لرینه متعلق احوالدن طولایی محاکمه‌لری مأمورین محاکمه‌سی نظامنامه‌سی موجبنجه مجالس اداره ایله شورای دولت محاکمه وضابطهٔ عدلیه‌یه متعلق وظیفه‌لرندن وجرائم شخصیه‌لرندن طولایی تحقیقات ومحاکمه‌لری قوانین عمومیه احکامنجه محاکم عدلیه‌یه عائددر . مظنوناً محاکمه اولنه‌جق پولیسلر البسهٔ رسمیه‌لرینی لابس اولدقلری موقع محاکمه‌یه جیقاریله‌مز .

ماده : ١٥٦ آمرلری طرفندن وقوعبولان تنبیهاته رعایتسزلك وسرکشلك ایدن ومعاملات ضابطه حقنده آمرلرینه وقت‌وزمانیله معلومات ویرمیان ووظیفه‌سنه‌دوامسزلق واموره مأمورسنجه مبالاتسزلق کبی احوالی ومأمور اولدیغی نقطه محلی ودوریه وقوله خدمتی وسائر وظائف رسمیه‌یی ترك ایتمك مثللو حرکاتی کوریلان والحاصل صفت مأموریته یاقیشمیه‌جق سائر بو کبی احوالده پولنان پولیس قومیسر وقومیسر معاون و پولیس مأمورلرینه رنجیده تنبیه واخطار وایکنجیسنده تکدیروتوبیخ اجرا اولنه‌رق کیفیتی بالاسنه شرح واشارت‌ایدیله‌جك و حال وحرکتی تکرر ایلر ایسه ادارةً عزله اولنه‌جقدر .

ماده : ١٥٧ پولیس قومیسر وقومیسر معاون وپولیس مأمورلری کندیلرینه تسلیم اولنه‌جق تیمور باش اشیای امیریه‌یی ضایع و یا تلف ایدرلر ایسه اثمانی معاشلرندن توقیف وتضمین ایدیلور .

ایکنجی فصل

درسعادت پولیس مفتشلری

ماده : ١٥٨ درسعادتده ضبطیه نظارتی معیتنده اون واسطانبول پولیس مدیرلکی معیتنده ایکی وبك اوغلی متصرفلغی معیتنده درت واسکدار متصرفلغی معیتنده ایکی پولیس مفتشی بولنه‌جقدر .

ماده : ١٥٩ پولیس مفتشلری مأموراولدقلری دائره داخلنده کی مراکز ومواقعده

مستخدم بالجمله پوليس قوميسر وقوميسر معاون وپوليس مأمورلرينك وظيفه‌لرينى تماماً ومنتظماً ايفا ايدوب ايتدكلرينى ومرتب اولان نقطه ودوريه‌لرك مكملاً موجود اولوب اولمديغنى وبونلرك تعليمات و تبليغاته و يا صفت مأموريتلرينه مغاير بر حال و حركتلرى وقوعبولوب بولمديغنى والحاصل اشبو نظامنامه‌ايله معين اولان وظائف عموميه‌نك حسن جريان ايدوب ايتديكنى على الدوام تفتيش ايده‌جك و نتيجهٔ تفتيشاتنى هر يكرمى درت ساعتده راپورله مرجعنه بيلديره‌جكدر .

ماده : ١٦٠ مفتشلر مراكز ومواقع ترصدقيودات ومعاملاتى ايله سائر معاملات انضباطيه حقنده تدقيقات وتحقيقات واوتل پانسيون و امثالى بيكار اقامته مخصوص محلارجه اصولاً وداءًا تفتيشات اجرا ايده‌رك معاملات مذكوره‌نك كونى كونينده واصولى دائر مسنده جريان ايدوب ايتديكنى يوميه راپورنده درج وتصريح ايده‌جكدر .

ماده : ١٦١ مفتشلر اثناى تفتيشده معاملات انضباطيه‌جه و پوليسلرك حال وحركتلرنجه كوره‌جكلرى قصور ونقصانى او مركز ويا موقعك قوميسريته اخطار وكيفيتى‌ده مرجعنه اخبار ايده‌جكدر .

ماده : ١٦٢ مفتشلر اشخاص واوراق منظره ايله محل اسايش اولديغى‌جك هر درلو احوال حقنده دخى تجسسات اجرا ايده‌رك واقع اولديغى‌جق محسوسات و مشهوداتنى درحال راپورله مرجعنه بيلديره‌جكلر و هر حالده مرجعلرندن آلديغلرى امر وتعليماته توفيقاً حركت ايليه‌جكلردر .

ماده : ١٦٣ مفتشلر پوليس سرقوميسرلرينك اهليتلرندن اولمق اوزره منسوب اولدقلرى دائره‌دن واقع اولديغى‌جق استعفا اوزرينه هيئت انتخابيه‌جه انتخاب وتعيين اولنور .

ماده : ١٦٤ خدمتلرينه دوام و وظائف تفتيشيه‌يى حسن ايفا ايتمان مفتشلر شديداً مسئول طوتيلور .

ماده : ١٦٥ ولايات شاهانه‌جه تزوى حالنده اشبو فصل‌ده‌محرر وظائف تفتيشيه والى طرفندن تنسيب اولنه‌جق ذات معرفتيله اجرا ايتديريلور .

ماده : ١٦٦ تحقيقات و تجسسات خفيه‌ده بولنمق اوزره ضبطيه نظارتى معتمده اوتوزبش ويك اوغلى متصرفاتى معتمده يكرمى بش واسكدار متصرفاتى ايله استانبول پوليس

مدیریتی معیتنده اولن تعر پولیس قومیسر ومأموری بالتفریق سویل اولهرق استخدام ایدیلهجك ویونلرده پولیس سجل عمومیسنه قید اولنهرق رتبه و صنف اعتباریله سائر مأمورین ضابطهدن برکونا فرقلری اولیهجقدر .

ماده : ١٦٧ ضبطیه نظارتی [١] انبو نظامنامه احکامنك اجراسنه مأموردر .

فی ٨ رجب سنه ١٣٢٥ و فی ٤ اغستوس سنه ١٣٢٣

٨ رجب ١٣٢٥ تاریخلی پولیس نظامنامهسنه مذیل مواد حقنده

قانون موقت

ماده : ١ پولیس مأمورلری احوال آتیهده سلاح استعمال ایتمکه مأذوندرلر :

١ — مدافعهٔ نفس ایچون ؛

٢ — آخرك مال وجان وعرضنه وقوع بولان وتحرز ممکن اولمیان برتعرض ناحق بشقه صورتله دفعه مقتدر اولهمزسه ؛

٣ — برجنایتدن ویاشورش واختلالدن طولایی مظنوناً دردست ایدیلن ویا محکوم وموقوف اولوبده نقل پولیسه تودیع اولنان اشخاصی محافظه ویاسوق اثناسنده فرار ویافرار ایچون پولیسه تعرض ایدوبده اولبابدهکی تنبیهات واخطاراته اطاعت ایتمزسه ومنع فرار وتعرض ایچون سلاح استعمالندن بشقه چاره قالمازسه ؛

٤ — محافظه ایتدکلری موقوفی واللرندهکی اسلحهیی وکندیلریته تودیع وتسلیم ایدیلن قره غولخانهلرله اشخاصی وقوع بولهجق تعرضه قارشی بشقه صورتله محافظه ومدافعهیه مقتدر اولهمازسه ؛

٥ — جرم مشهود نوعندن اولان جنایتده مظنون عایهك اختفاکاهی تحری اولندیغی صرهده اوحالدن شبهلی برشخص چیقارق فرار ایدر وطور امرینه اطاعت ایتمزسه .

٦ — برجنایتدن طولایی مظنون علیه ویاتهم ومحکوم علیه اولوبده ضابطهجه تحری ایدلکده اولان شخص مأمورین ضابطه طرفندن دردسته تشبث اولندیغی صرهده فرار ایدر وطور امرینه اطاعت ایتمزسه ؛

[١] ضبطیه نظارتی ملغادر . اکا عائد وظیفه ایجابنه کوره امنیت عمومیه واستانبول پولیس مدیریت عمومیلری طرفندن ایفا اولنور (تنویم وقایع - نومرو ٢٣٨ ؤ ٨٤٦)

سلاح استعمالی هرحالده بشقه رتدبیراتخاذیله مقصد مطلوبك حصوله امکان بولندیغی تقدیرده صوك بر واسطه اولهرق اجرا اولنور وسلاح استعمالنده ممکن مرتبه اتلافدن نفوسدن حذر ایدیلور .

بالاده ذکر اولنان صورتلرله سلاح استعمال ایدن مأمور صور مذکورهنك عکسی ثابت اولدقجه مؤاخذه ایدیلهمز .

ماده : ٢ خلاف قانون اجتماعات وقوعندهویاخود قانون دائرهسنده وقوع بولان اجتماعك قانوناً فسخی موجب احوال حدوثنده پولیس محافظهٔ آسایش وامنیته مأمور قوهٔ مسلحهنك صورت حرکتلرینه دائر مجلس مخصوص وکلاجه تنظیم ایدیلن تعلیمات[١] ایله تجمعات قانونی احکامنه توفیق معامله ایدر .

ماده : ٣ کرك ضابطهٔ مالیهیه کرك ضابطهٔ عدلیهیه متعلق وظائفك اجراسی وقوانین ونظامات دولتك تنفیذی وآسایش وامنیت محلهنك اعاده ویا تقویهسیچون قوهٔ موجودهٔ ضابطه کافی کورلدیکی تقدیرده محلی قوماندانلرینه امر تحریری اعطاسیله قوهٔ عسکریهیی استخدام ایتمك خصوصنده تشکیل ولایات قانونی موجبنجه والیلرك حائز اولدیغی صلاحیت درسعادتده داخلیه نظری پولیس مدیر عمومیسنك مراجعتی اوزرینه داخلیه ناظری طرفندن استعمال اولنور قطعات عسکریه قوماندانلری بوبابده تحریراً ویریلهجك امری درحال افاده مجبوردر .

ماده : ٤ تحقیقات اجرایی ضمنده افادهسنه مراجعت لازم کلن اشخاصك پولیس طرفندن وقوع بولهجق دعوته اجابت ایتمکلری وافاده ویرمکلری مجبوری اولدیغی کبی پولیس طرفندن قوهٔ مانعه صفتیله ویریلهجك امره مطاوعت دخی مجبوریدر .

تحریر جرا ترتیب ایدلمك اوزره محکمهیه توديع ایلر .

ماده : ٥ پولیس شبهه ابتدیکی کسانك هویتی هر یرده وهر زمان تحقیقه صلاحیتداردر هویتی کم ایدن و نفوس تذکرهسنی ابراز اتهمکلری مدعی عمومیلکه سوق ایلر مدعی عمومیلکجه سرسریاً حقنده جاری اولدیغی کبی معامله ایدیلهرك نتیجهٔ

[١] تعلیمات ٧١٩ نومرولی تقویم وقایعده مندرجدر .

محاکمه‌یه قدر تحت نظارتده بولندیریلور هویتی بیان و نفوس تذکره‌سنی ابراز ایدنلری پولیس مجرد تحقیق هویت وسیله‌سیله تحت نظارته آلهماز .

ماده : ٦ مأمورین ضابطه‌نك جنحه و قباحته متعلق تنظیم ایده‌جکلری ضبط ورقه‌لری مضمونی اثبات ایچون بلاموجب شاهد صفتیله محاکمه جلبی جائز دکلدر .

ماده : ٧ علی‌الاطلاق قارخانه‌لر سد اولنه‌جقدر . بوحالده قنار اوپنادان شخص کرك اوراده کرك بشقه محلده دکان کشاد واجرای صنعت ایده‌بیلمك ایچون تکرار قنار اوپنایه‌جقنه دائر ضابطه‌یه مقاولات محرر لکندن مصدق کفالتنامه اعطا ایتمکه مجبوردر .

اشبو کفالتك مقداری اون لیرادن یوز لیرایه قدر اولق اوزره پولیس مدیری بولنان یرلرده مدیرلر وبولنمیان یرلرده محلك اك بیوك ملکیه مأمورلری طرفندن تقدیر اولنه‌جقدر بووجهله کفالت اعطا ایدن شخصك تکرار قنار اوپناتدیغی حکماً ثابت اولدیغی تقدیرده قانوناً مقتضی مجازاتك تعیینی ایله برابر اول مقدار کفالت آقچه‌سنك کندیسیله کتیریلدن جزاءً تحصیله محکمه‌جه حکم اولنه‌جقدر .

ماده : ٨ اسراف‌خانه کشاد ایدنلر حقنده قارخانه‌لره دائر اولان یدنجی ماده‌ده‌کی احکام عیناً تطبیق اولنه‌جقدر .

ماده : ٩ پولیسك امر ونهیه مطاوعت ودعوتنه اجابت ایتمه‌ینلر اولیایده طوتیله‌جق ضبط ورقه‌سی اوزرینه بالمحاکمه یاریم لیرادن اوچ لیرایه قدر جزای نقدی وباخود یکرمی درت ساعتدن بر هفته‌یه قدر حبس ایله مجازات اولنور .

ماده : ١٠ پولیسه هویتی یاکاش اولدیغی خبر ورمکی ثابت اولان اشخاص بر هفته‌دن بر آیه قدر حبس ویاخود بر لیرادن اوچ لیرایه قدر جزای نقدی ایله محکوم اولور .

ماده : ١١ مسیره وطرق عامه‌یی مواقعده ذکور و اناثدن کیمسه‌لرك غیجالتنی موجب اولهجق وعلی‌العاده صارقندیلق و حرف اندازانی تضمن ایده‌جك اطوار واوضاعه جرأت ایلهینلر پولیسجه منع اولنور وخلاف تنبیه وآداب حرکتدن عد اولنه‌رق فاعللری محکمه‌یه سوق ایدیلیر .

ماده : ١٢ الیوم مرعی بولنان پولیس نظامنامه‌سی ایله ٢٨ شباط ١٣٢٧ تاریخلی

— ٦٥٥ —

آلتی مادەلك قرارنامەنك [١] اشبو مواد قانونيەيه مخالف اولمیان احكامی كاكان مرعی اولەجقدر .

مادە : ١٣ اشبو قانونك اجراى احكامنه داخليه ناظری مأموردر .

اشبو لايحة قانونيەنك مجلس عمومينك كشادنده قانونيتی تكليف اولنق اوزره موقتاً وتاريخ نشرندن اعتباراً موقع اجرايه وضعنی وقوانين دولته علاوەسنی اراده ايلدم .

فی ١١ ربيع‌اول ١٣٣١ وفی ٥ شباط ١٣٢٨ (نقوم وفق ـ تومرو ١٣٨٢)

[١] قرارنامەدن مقصد قانون جزانك ٩٩ نجی مادەسنك ٣ نجی فقرەسی موجبنجه رعايت ايدلسی لازم كلن بعض قواعد حقندەكی قرارنامه اولوب ١٠٨١ تومرولی تقويم وقايعده مندرجدر .

130[136]

Genel İctima Kanunu
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 130 • Sayfa: 278)

نومرو ۷۲ — اجتماعات عمومیه قانونی (۱)

۲۰ جمادی‌الاولی ۱۳۲۷ ۲۷ مایس ۱۳۲۵

(تقویم وقایع ایله نشر واعلانی : ۲۸ جمادی‌الاولی ۱۳۲۷ ۴ حزیران ۱۳۲۵ — نومرو ۲۱٤)

ماده : ۱ عثمانلیلر غیر مسلح اولمق اوزره عمومی اجتماعلر عقدنده حردر . مواد آتیه‌ده مندرج احکامه رعایت ایدلمك شرطیله رخصت استحصالنه حاجت یوقدر .

ماده : ۲ اجتماعلردن اول بونلرك محل ویوم وساعتی حاوی بربیانـنامه تنظیم ویوبیانـنامه بری اجتماعك عقد ایدیله‌جکی محلده اقامتگاه صاحبی اولمق وحقوق سیاسیه ومدنیه‌لرینه مالك بولنمق شرطیله لااقل ایکی شخص طرفندن اسم وشهرت وصفت ومحل اقامتلرینك تصریحیله امضا اولنه‌جقدر .

ماده : ۳ بیانـنامه درسعادتده ضبطیه ناظرینه طشره‌لرده والی ومتصرف وقائممقاملره

Belge 130

136 İkinci Tertip Düstur, C:I, ss. 227-229.

وناحیه مدیرلرینه اعطا ایدیلیر . بیاننامه اعطا ایدیلیر ایدلمز مقابلنده علم وخبر ویریلیر . علم وخبر ویرلمدیکی حالده بیانـنامه‌یی اعطا ایدنلر طرفندن کیفیتی مبین برضبط ورقه‌سی تنظیم وحاضروندن ایکنجی‌ماده‌ده محرر اوصافی حائزلااقل ایکی کشی‌یه‌امضا ایتدیرلدکدن صکره اجتماع عقد ایدیله‌بیلور . علم وخبرده ویا علم وخبر ویرلمامش ایسه ضبط ورقه‌سنده بیانناممه‌نك اعطا ایدلدیکی یوم وساعت کوسترلمك لازمدر . علم وخبر ویا ضبط ورقه‌سی اولمقسزین وقوع بولان اجتماعلر حکومتجه منع ایدیلور ومرتبلری برهفته‌دن برآیه‌قدر حبس ایله ویا اوچ آلتوندن اون بش آلتونه قدر جزای نقدی ایله مجازات اولنور .

ماده : ٤ بیانناممه‌نك اعطاسی زمانی ایله اجتماع زمانی آرەسنده لااقل فرق سکز ساعت مرور ایده‌جکدر .

ماده : ٥ بیانناممه‌ده اجتماعك نه سبب ومقصدله عقد ایدیله‌جکی ایضاح اولنه‌جقدر .

ماده : ٦ سرای همایونك ومجلس عمومی منعقد اولدیغی زمانلرده اعیان‌ومبعوثان دائره‌لرینك اوچ کیلو مترو مسافه‌سی داخلنده آچیق محللرده عمومی اجتماعلر ممنوعدر .

ماده : ٧ مرور وعبوره مخصوص اولان طرق عمومیه‌ده اجتماع ایدیله‌مز . زمان اجتماع آچیق برلرده طلوع شمسدن غروبه قدردر .

ماده : ٨ اجتماعلر لااقل اوچ کشیدن عبارت برهیئت واسطه‌سیله اداره اولنوب بوهیئت انتظامك محافظه‌سنه ، خلافی قانون احوالی‌منعه وبیانناممه‌ده تعیین اولنان‌موضوع خارجنه چیقلمامسنه وآسایش تماکنی وآداب عمومیه‌یی اخلال ایده‌جك نعقلر ایراد ایدلمامسنه وایقاع جرائمه تشویق متلواقوالده بولنلمامسنه دقت ایده‌جکدر . اعضای‌هیئت بیانناممه‌یی امضا ایدنلر طرفندن تعیین وارائه ایدلمامش ایسه اجتماعده بولنانلر طرفندن انتخاب اولنور . یدنجی‌ماده ایله اشبوسکزنجی‌ماده‌ده مندرج‌احکامه مخالف حرکتدن هیئت اداره وبوهیئتك تشکلنه قدر بیانناممه‌ده امضاسی بولنانلر مسئولدر .

ماده : ٩ اجتماعلره طرف حکومتدن مأمورین ملکیه ویا عدلیه‌دن بری مأمور ایدیله‌بیلور . بومأمور تنسیب وانتخاب ایده‌جکی محل مخصوصده بولنور وهیئت اداره‌نك طلبی حالنده ویاخود تحل انضباط منازعه ومجادله وقوعنده اجتماعی فسخ ایدر .

ماده : ١٠ اثنای اجتماعده ایقاع ایدیلن جرائمدن طولایی متجاسرلری حقنده

قانوناً اجراسی ایجاب ایدن تعقیبات ومجازاته خلل کلمك اوزره اشبو قانونه مخالف حرکتده بولنانلر یکرمی بش غروشدن یوزیره قدر جزای نقدی ایله ویا یکرمی درت ساعتدن یدمشه قدر حبس ایله مجازات اولنور .

ماده : ۱۱ اشبو قانونك اجراسنه داخلیه وعدلیه ناظرلری مأموردر .

۲۰ جمادی‌الاولی ۱۳۲۷ ۲۷ مایس ۱۳۲۵

131[137]

Zaptiye Nezareti'nin Kaldırılışı ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün Kurulmasına Dair Kanun
(Belgenin Transkripsiyonu: No: 131 • Sayfa: 280)

نومرو ۱۱۱ — استانبول ولايتك وامنيت عموميه مديريتك تشكيلاتنه داثر قانون [۱]

۱۷ رجب ۱۳۴۳ ۲۲ تموز ۱۳۴۵

(تقويم وقايع ايله نشر واعلانی : ۸ رمضان ۱۳۴۳ ۱۰ ايلول ۱۳۴۵ — نومرو ۳۴۸)

ماده : ۱ برنجی صنفدن بك اوغلی واوچنجی صنفدن اسكدار سنجاقلريله اليوم شهرامانته ملحق اولان آلتی قضادن مركب ومركزی استانبول اولق واستانبول ولايتی تامیله یاد اولنمق اوزره ایکنجی صنفدن بر ولایت تشکیل اولنمشدر. مذکور آلتی قضادن ایکنجی صنفدن قرتال ، بکقوز ، ککبوزه قضالريله اوچنجی صنفدن شیله قضاسی اسكدار

(۱) سنهٔ اجتماعیه : ۱۳۲۴ — ۱۳۲۵

مجلس مبعوثان

تودیع اجتماع : ۹۸ (۱۰ حزیران ۱۳۲۵) تقویم وقایع : نومرو : صحیفه ۱۰ ۲۶۰

مذاکره — : ۱۱۴ (۶ تموز —) : ۷ : ۲۸۸ ۱۱ ۲۸۹

قبول — : ۱۱۹ (۱۴ — —) : ۱۲ : ۲۹۶ ۱ ۲۹۰

مجلس اعیان (برنجی سنهٔ اجتماعیه مذاکراتی خفیاً جریان ایتمشدر)

Belge 131

137. İkinci Tertip Düstur, C:I, ss. 410-411.

سنجاغنه وبرنجی صنفدن اطه‌لر قضاسیله ایکنجی صنفدن چکمجه قضاسی مرکز سنجاغنه الحاق ایدلمشدر .

ماده : ٢ — بای تختك امور ووظائف ملکیه‌سندن الحالة هذه ضبطیه نظارتیله شهر اماناتجه رؤیت ایدلکده اولان اقسامی استانبول ولایتنه تودیع ایدلمشدر . ولایتك امور مالیه‌سی ایچون درسعادت تحریر و ویرکو اداره‌سی استانبول دفتدارلغنه تحویل ویکری دائرهٔ بلدیه مال مدیریتلرینك لغویله بك اوغلنده واسکدارده بر رئاسیهٔ لوا هیئتی تشکیل اولنه‌جغی کبی نافعه ومعارف واوزمان وزراعت ودفتر خاقانی وسائره‌یه متعلق تشکیلات دخی عائد اولدقلری نظارت ودائره‌لرجه سنهٔ حالیه بودجه‌سنده معین تخصیصاتلری دائره‌سنده اکمال ایدیله‌جکدر .

ماده : ٣ — استانبول ولایتنك وملحق لوالرك داخلیه نظارتنه مربوط مأمورین مخصصاتی موازنهٔ عمومیه‌نك تصدیقنه قدر صنفجه معادللری اولان ولایات والویه مأمورلری معاشاتنه قیق ایدیله‌رك تأدیه اولنه‌جقدر .

ماده : ٤ — ضبطیه نظارتی الغا اولنه‌رق ممالك عثمانیه‌نك ادارهٔ عمومیهٔ ضابطه‌سیله مکلف وبالعموم پولیس مدیریتلرینه نظارتی شامل اولق وطوغریدن طوغری‌یه داخلیه نظارتنه مربوط بولنمق اوزره امنیت عمومیه مدیریتی تشکیل واستانبول ولایتك وظائف ضابطه‌سی وولایت داخلنده‌کی وسائط ومؤسسات عمومیه‌نك امور انضباطیه‌سی استانبول والیسنك تحت امر واداره‌سنده اولمق اوزره استانبول ولایتی پولیس مدیریتنه تودیع ایدلمشدر .

ماده : ٥ — امنیت عمومیه مدیریتی یکی برنظامنامه تنظیم ایدیلنجه‌یه قدر الیوم مرعی اولان پولیس نظامنامه‌سی احکامنه توفیقاً ایفای وظیفه ایده‌جکدر .

ماده : ٦ — امنیت عمومیه مدیریتك واستانبول ولایتی پولیس مدیریتك مخصصاتی موازنهٔ عمومیه‌نك تصدیقنه‌قدرمربوط «١» و«٢» نومرولوموازنه موجبنجه تأدیه ایدیله‌جکدر .

١٧ رجب ١٣٢٧ ٢٢ تموز ١٣٢٥

KAYNAKÇA

- DEVELLİOĞLU, Ferit; Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Aydın Kitabevi Yayınları, 21. Baskı, Ankara 2004.
- AYVERDİ, İlhan; Misalli Büyük Türkçe Sözlük, Kubbealtı Yayınları, 2. Baskı, İstanbul-2011.
- ALYOT, Halim; Türkiye'de Zabıta (Tarihi Gelişim ve Bugünkü durum), İçişleri Bakanlığı Yayınları, Seri III, Sayı 4, Ankara 1947.
- KURT, Yılmaz; Osmanlıca Dersleri, Akçağ Yayınları, 3. Baskı, Ankara 1999.
- PAKALIN, Mehmet Zeki; Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, III Cilt, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1993.
- ŞAHİN, Eyüp…(ve başkaları); Türk Polis Teşkilatının 166. Yılında 166 Belge, Emniyet Genel Müdürlüğü Arşiv ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara 2011.
- Şemseddin Sami; Kamus-ı Türkî, Çağrı Yayınları, 7. Baskı, İstanbul 1996.
- GENÇ, Yusuf İhsan …(ve başkaları), Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, Genişletilmiş Üçüncü Baskı, Başbakanlık Basımevi, İstanbul 2010.